

อินเทอร์เน็ตกับการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐสิงคโปร์ในโลกาภิวัตน์

นางสาว กนกพร ชดเชย

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

INTERNET AND STATE IDENTITY CONSTRUCTION OF SINGAPORE IN
GLOBALIZATION

Miss Kanokporn Chodchoey

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in International Relations
Department of International Relations
Faculty of Political Science
Chulalongkorn University
Academic Year 2010
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

อินเทอร์เน็ตกับการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐสิงคโปร์ในโลกา
ภวัตน์

โดย

นางสาวกนกพร ชดเชย

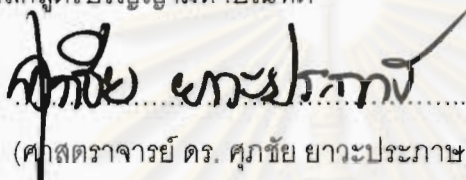
สาขาวิชา

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ สมบูรณ์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

คณบดีคณะรัฐศาสตร์

(ศาสตราจารย์ ดร. สุภชัย ยาวะประภาส)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

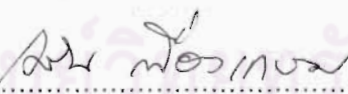
ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ พันธ์พรประสิทธิ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ สมบูรณ์)

กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ไควน เฟื่องเกษม)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กนกพร ชตเชย : อินเทอร์เน็ตกับการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐสิงคโปร์ในโลกาภิวัตน์.
(INTERNET AND STATE IDENTITY CONSTRUCTION OF SINGAPORE IN
GLOBALIZATION) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ. ดร. วีระ สมบูรณ์, 268 หน้า.

การวิจัยอินเทอร์เน็ตกับการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐสิงคโปร์ในโลกาภิวัตน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการทำงานของรัฐบาลสิงคโปร์ในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตทั้งนโยบายภายในประเทศ และระหว่างประเทศตั้งแต่ปี 1991 ถึง 2008 ภายใต้สมมติฐานที่ว่าอินเทอร์เน็ตมิได้ส่งผลให้เกิดความเสื่อมถอยของอำนาจรัฐ แต่อินเทอร์เน็ตส่งผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐสิงคโปร์ที่เกิดจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม เพื่อรักษาอำนาจอธิปไตยในโลกาภิวัตน์ โดยใช้การวิเคราะห์ผ่านกรอบความคิดเรื่อง การประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐ ในทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคม (Constructivism) ของ Alexander Wendt ผู้เสนอว่า รัฐยังคงความสำคัญในฐานะตัวแสดงหลักในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเนื่องจากรัฐสามารถปรับตัวและสร้างอัตลักษณ์เพื่อตอบสนองกับโครงสร้างทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงในโลกาภิวัตน์

จากการวิเคราะห์นโยบายอินเทอร์เน็ตของสิงคโปร์ภายใต้แผนแม่บท "การสร้างเกาะอัจฉริยะ (IT2000) และการสร้างชาติอัจฉริยะ (iN2015)" พบว่า รัฐบาลสิงคโปร์ภายใต้แกนนำของพรรคกิจประชา (People's Action Party: PAP) สามารถใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการสร้างวาทกรรมเพื่อรักษาอำนาจของรัฐ โดยสิงคโปร์นำเสนออัตลักษณ์ 5 แบบคือ 1. การเป็นรัฐที่ส่งเสริมประชาธิปไตยผ่านการพัฒนาอินเทอร์เน็ต 2. การเป็นประเทศศูนย์กลางทางเศรษฐกิจแบบเสรีที่รองรับด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ 3. อินเทอร์เน็ตกับการสร้างความเท่าเทียมในสังคมพหุวัฒนธรรม 4. การเป็นรัฐที่สร้างความปลอดภัยบนโลกออนไลน์ 5. การเป็นรัฐธรรมาภิบาลของรัฐบาลสิงคโปร์ อัตลักษณ์เหล่านี้แสดงถึงการปรับตัวต่อผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตที่มีต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของรัฐที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ในโลกาภิวัตน์ อย่างไรก็ตาม ความสามารถในการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐสิงคโปร์ผ่านนโยบายอินเทอร์เน็ตทำให้รัฐบาลสิงคโปร์ยังคงมีลักษณะการทำงานแบบรัฐอำนาจนิยมในปัจจุบัน

ภาควิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ลายมือชื่อนิสิต กนกพร ชตเชย

สาขาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ปีการศึกษา 2553

5080701824 : MAJOR INTERNATIONAL RELATIONS

KEYWORDS : INTERNET / GLOBALIZATION / IDENTITY / SINGAPORE

KANOKPORN CHODCHOEY : INTERNET AND STATE IDENTITY

CONSTRUCTION OF SINGAPORE IN GLOBALIZATION.THESIS ADVISOR:

ASSOC. PROF. VIRA SOMBOON, Ph. D., 268 pp.

The main purpose of this research is to study how Singapore government works on domestic and international policies of the internet from 1991 to 2008. To test the assumption that internet does not have an impact on lessening the authority of states but it does help states to construct their identities in the changing political, economic, social and cultural context in order to maintain their power, especially in the case of Singapore. The analytical framework of this study is about the identity construction through applying Constructivism approach by Alexander Wendt who claimed that state was still the main actor in the international relation system since state knew how to transform itself among the social structure changes in globalization.

The research found that the objectives of "Intelligent Islands 2000" and "Intelligent Nations 2015" projected by People's Action Party (PAP) related to the government's identity construction to legitimize its power. The identities presented by the PAP are divided into 5 types: 1. Being the state that supports democracy through the development of the internet 2. Being the liberal economic center state supported by high information technology 3. Promoting equality in multicultural society in Singapore 4. Building the security in the online's world 5. Promoting good governance. These identities showed how PAP adapted itself under the impact of the internet which had influences on state's political stability and security in globalization. Thus, this identity construction ability through internet policy of the PAP could maintain its political system as authoritarian regime.

Department : International Relations

Student's Signature Kanokporn Chodchoey

Field of Study : International Relations

Advisor's Signature Vira Sombuon

Academic Year : 2010

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์เล่มนี้เกิดขึ้นได้เนื่องจากการถ่ายทอดวิชาความรู้ของคณาจารย์ภาคความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ที่ช่วยให้แนวทางในการคิดค้นและต่อยอดงานวิจัยจนกระทั่งเกิดเป็นหัวข้อวิทยานิพนธ์ แต่ด้วยทักษะและความชำนาญทางวิชาการที่ไม่สมบูรณ์ ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาท่านรองศาสตราจารย์ ดร. วีระ สมบูรณ์ ต้องให้คำสั่งสอน กำลังใจและสละเวลาอันมีค่าเพื่อตรวจแก้วิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ผ่านข้อความนี้อีกครั้ง เช่นเดียวกับศาสตราจารย์ ดร. โคริน เฟื่องเกษมที่ร่วมเป็นกรรมการสอบและให้คำแนะนำด้วยความยินดีเสมอ นอกจากนี้ต้องขอขอบคุณประธานทั้งสองท่านคือ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงทอง ภวัครพันธุ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ พนัสพรประสิทธิ์ ที่สละเวลาเพื่อรับฟังการสอบของข้าพเจ้าพร้อมกับให้คำแนะนำเพื่อปรับวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอบคุณความช่วยเหลือจากตัวแทนจากองค์กร APEC ที่สละเวลาในการให้สัมภาษณ์และแสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์เล่มนี้

แม้การเขียนวิทยานิพนธ์จะไม่ได้เป็นไปด้วยความราบรื่น แต่กำลังใจและความช่วยเหลือของเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท เจ้าหน้าที่ภาควิชาฯ และพี่ เพื่อน น้อง ลูกศิษย์ ของข้าพเจ้าช่วยให้ข้าพเจ้าทำงานวิจัยเล่มนี้ได้โดยไม่ย่อท้อ สุดท้ายกำลังใจที่สำคัญยิ่งต่อการฝ่าฟันอุปสรรค ปัญหาต่างๆ ของข้าพเจ้าเสมอมา คือ ครอบครัวชดเชย ที่ไม่เพียงแต่คอยช่วยเหลือข้าพเจ้าในฐานะลูก หลานและน้องคนสุดท้อง แต่ยังให้อิสระในการเผชิญโลกด้วยตนเอง ทำให้ข้าพเจ้าเรียนรู้ที่จะสู้ต่อไป ขอขอบคุณและขอเป็นกำลังใจให้ทุกคนเช่นกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ	
1.1 เหตุผลและความจำเป็นในการดำเนินการวิจัย.....	1
1.2 ทบทวนวรรณกรรม.....	17
1.3 แนวคิดทฤษฎี.....	21
1.4 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	24
1.5 คำถามการวิจัย.....	24
1.6 สมมติฐาน.....	24
1.7 ระเบียบวิธีวิจัย.....	25
1.8 ขอบเขตในการศึกษา.....	26
1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	26
1.10 เนื้อหา.....	27
2. บทบาทและผลกระทบของอินเทอร์เน็ตต่อรัฐ	28
2.1 บทบาทของอินเทอร์เน็ตกับกระบวนการโลกาภิวัตน์.....	28
2.2 อินเทอร์เน็ตกับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลง.....	36
2.2.1 จุดเริ่มต้นของการพัฒนาอินเทอร์เน็ต.....	36
2.2.2 ผลกระทบด้านการเมืองจากอินเทอร์เน็ต.....	38
2.2.3 อินเทอร์เน็ตกับผลกระทบทางเศรษฐกิจ.....	42
2.2.4 อินเทอร์เน็ตกับมิติทางสังคมและวัฒนธรรม.....	49
2.3 บทบาท และผลกระทบของอินเทอร์เน็ตกับองค์กรระหว่างประเทศ.....	61
3. อินเทอร์เน็ตกับการปรับตัวของรัฐผ่านการสร้างอัตลักษณ์ใหม่.....	68
3.1 ผลกระทบของอินเทอร์เน็ตกับข้อถกเถียงเรื่องอำนาจของรัฐ.....	69
3.1.1. ความเสื่อมถอยของอำนาจอธิปไตยของรัฐ.....	69
3.1.2. การดำรงอยู่ของรัฐ.....	72

	หน้า
3.1.3 ข้อเสนอแนะการศึกษาอำนาจของรัฐกับแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์.....	77
3.2 การปรับตัวของรัฐกับกรอบความคิดทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคม (Constructivism).....	80
3.2.1 อเล็กซานเดอร์ เวนด์ท์ (Alexander Wendt) กับทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคม.....	80
3.2.2 อินเทอร์เน็ตกับการปรับตัวของรัฐผ่านการสร้างอัตลักษณ์.....	84
3.3 อินเทอร์เน็ตกับวาทกรรมเรื่องความปลอดภัย.....	88
4. ศึกษากรณีการกำหนดนโยบายด้านอินเทอร์เน็ตรัฐสิงคโปร์ ค.ศ.1991-2008	95
4.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาอินเทอร์เน็ตในสิงคโปร์	97
4.1.1 ปัจจัยทางการเมือง.....	97
ก.) อิทธิพลจากการเมืองภายในประเทศ.....	98
ข.) อิทธิพลจากการเมืองระหว่างประเทศ.....	100
ค.) อาเซียน (ASEAN) กับผลกระทบต่อรัฐบาลสิงคโปร์.....	102
4.1.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ.....	105
ก.) ความเสี่ยงจากเศรษฐกิจในโลกาภิวัตน์.....	105
ข.) แนวโน้มอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยี.....	110
4.1.3 ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม.....	112
ก.) ความแตกต่างทางเชื้อชาติ.....	113
ข.) อิทธิพลด้านการศึกษา.....	115
ค.) ภาคประชาสังคมในสิงคโปร์.....	118
4.2 การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในประเทศสิงคโปร์.....	120
4.3 ภาพรวมยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านอินเทอร์เน็ตในสิงคโปร์ตั้งแต่ 1991-2008	125
4.3.1 ภาพรวมการพัฒนาตามแนวคิดการสร้างเกาะอัจฉริยะ (Intelligent Islands 2000).....	126
4.3.2 ภาพรวมการพัฒนาตามแนวคิดการสร้างชาติอัจฉริยะ 2015 (iN2015)..	130
4.4 การวิเคราะห์การสร้างอัตลักษณ์ของรัฐสิงคโปร์ผ่านนโยบายอินเทอร์เน็ต.....	135
4.4.1 การเป็นรัฐที่ส่งเสริมประชาธิปไตยผ่านการพัฒนาอินเทอร์เน็ต.....	135
4.4.2 การเป็นประเทศศูนย์กลางทางเศรษฐกิจแบบเสรีที่รองรับด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	148
4.4.3 อินเทอร์เน็ตกับการสร้างความเท่าเทียมในสังคมพหุวัฒนธรรม.....	158
4.4.4 การเป็นรัฐที่สร้างความปลอดภัยบนโลกออนไลน์.....	164
4.4.5 การเป็นรัฐธรรมาภิบาลของรัฐบาลสิงคโปร์.....	170

	หน้า
5. สรุป.....	175
รายการอ้างอิง.....	188
ภาคผนวก.....	204
ภาคผนวก ก.....	205
ภาคผนวก ข.....	214
ภาคผนวก ค.....	221
ภาคผนวก ง.....	224
ภาคผนวก จ.....	233
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	268

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกาภิวัตน์ได้สร้างผลกระทบนานาประการทั้งต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น การหลั่งไหลของทุน สินค้า คน ความคิด วัฒนธรรม ตลอดจนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่ออ้อมถอยของอำนาจอธิปไตยของรัฐยุคโลกาภิวัตน์¹ นับตั้งแต่ปี 1990 เป็นต้นมานักวิชาการด้านสังคมศาสตร์ เช่น Peter Dicken อธิบายปรากฏการณ์นี้ว่าเป็นผลจากกระบวนการโลกาภิวัตน์ (Globalizing Process) ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเทคโนโลยี² สาเหตุที่เรียกปรากฏการณ์นี้ว่าเป็นกระบวนการโลกาภิวัตน์ เนื่องจากผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ ครอบคลุมอาณาเขตของรัฐและมีกระบวนการสืบเนื่องที่อาจก่อให้เกิดวิกฤตระดับภูมิภาคและระดับโลก

นอกจากนี้ Anthony Giddens ได้อธิบายลักษณะของโลกาภิวัตน์สมัยใหม่ว่าเป็นผลจากความกระชับแน่นของเวลาและพื้นที่ โดย Giddens เน้นว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารรูปแบบต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต กลายเป็นเครื่องมือด้านการสื่อสารที่ส่งผลกระทบต่อรัฐ เนื่องจากความสามารถในการส่งข้อมูลจำนวนมากด้วยความรวดเร็วอย่างต่อเนื่อง³ ซึ่งข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ผ่านพื้นที่สาธารณะระดับโลก (global public sphere) ทำให้โครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงและยากต่อการควบคุมภายใต้พรมแดนของรัฐ ความสำคัญของอินเทอร์เน็ตที่กลายเป็นทรัพยากรที่สำคัญของรัฐ ทำให้รัฐได้รับผลกระทบจากโลกาภิวัตน์สมัยใหม่มากขึ้น⁴

ทั้งนี้ปัญหาจากกระบวนการโลกาภิวัตน์ที่มีเทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญ ทำให้การพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐเปลี่ยนไป เช่น เรื่องการกำหนดนโยบายต่างประเทศ ประเด็นเรื่องผลประโยชน์ ความมั่นคงและความร่วมมือระหว่างรัฐในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ไม่ได้ยึดรัฐเป็นศูนย์กลาง หรือเป็นตัวแสดงหลักในการวิเคราะห์

¹ Anthony Giddens, "The Globalizing of Modernity," in David Held and Anthony McGrew (eds), *The Global Transformations Reader* (Cambridge: Blackwell Publishing, 2002), p. 61.

² Peter Dicken, *Global Shift: Reshaping the Global Economic Map in the 21st Century* (London: Cromwell press, 2003), p. 12.

³ Anthony Giddens, "The Globalizing of Modernity," in *The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate*, p. 60.

⁴ ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, *รัฐชาติกับความไร้ระเบียบโลกชุดใหม่* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิภาษา, 2549), หน้า 3-6.

ตามแนวคิดแบบสังคมนิยม โดยการผูกมัดทอนความเป็นศูนย์กลางทางอำนาจของรัฐปรากฏชัดเจขึ้น เมื่ออินเทอร์เน็ตได้รับการพัฒนาให้เป็นที่ศูนย์กลางของการสร้างเครือข่ายทางสังคมของประชาชนและกลุ่มธุรกิจที่มีความเข้มแข็ง รัฐจึงต้องเข้าใจถึงความต้องการของกลุ่มเครือข่ายทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อโครงสร้างอำนาจและการใช้อำนาจอันชอบธรรมของรัฐ⁵

จากบทบาทและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากอินเทอร์เน็ตที่สร้างความท้าทายให้แก่รัฐในด้านต่างๆ เช่น การเคลื่อนไหวทางสังคมที่มีความหลากหลายทั้งประเด็นและรูปแบบ ทำให้รัฐต้องปรับเปลี่ยนตนเองให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและบริบททางสังคมที่มีความซับซ้อนกว่าในอดีต เพราะอินเทอร์เน็ตสามารถเคลื่อนย้ายข้อมูลจำนวนมากในเวลาเพียงเสี้ยววินาที และมีผลต่อการเปลี่ยนทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับโลกที่รัฐยากจะหลีกเลี่ยง ดังนั้นข้อมูลข่าวสารเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อรัฐและตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลให้อินเทอร์เน็ตมีความสำคัญต่อการศึกษาโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน⁶

ทั้งนี้ความก้าวหน้าของอินเทอร์เน็ตกับอำนาจของรัฐที่มีความรุนแรงมากขึ้นในโลกาภิวัตน์สมัยใหม่ เพราะรัฐจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับอินเทอร์เน็ตในฐานะทรัพยากรพื้นฐาน ซึ่งต่างจากในอดีตที่รัฐสนใจเพียงการสร้างฐานอำนาจทางทหารหรือแสดงศักยภาพทางเศรษฐกิจ เหตุผลประการหนึ่ง คือ รัฐจำเป็นต้องกักตุนข้อมูลข่าวสารอย่างฉับไวเพื่อจัดการกับปัญหาและศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ เพื่อให้รัฐใช้อำนาจได้อย่างชอบธรรมภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ความสำคัญเกี่ยวกับประเด็นปัญหาเรื่องโครงสร้างอำนาจของรัฐที่เกิดจากผลกระทบของอินเทอร์เน็ต นำไปสู่การตั้งคำถามเกี่ยวกับอำนาจรัฐว่า แท้จริงแล้วรัฐสูญเสียอำนาจอันชอบธรรม หรือรัฐสามารถดักตวงผลประโยชน์จากการโลกาภิวัตน์เพื่อรักษาอำนาจ และถ้าทำได้รัฐจะใช้วิธีใดในการจัดการกับปัญหา เพื่อรักษาอำนาจของรัฐ⁷ จากความสำคัญของเทคโนโลยีที่มีผลต่อการทำงานของรัฐภายใต้กระบวนการโลกาภิวัตน์กระแสหลักนั้นนำไปสู่แนวความคิด 2 กลุ่ม คือ

⁵ Mark Webber and Michael Smith, "Problems and Issues in Foreign Policy Analysis," in Mark Webber and Michael Smith (eds.), *Foreign Policy in a Transformed World* (Harlow: Prentice-Hall, 2002), p.21.

⁶ Michael J. Fleeman, "The Internet and Global Telecommunications: Exploring the Boundaries of Coordination," *A Report of The Fourth Annual Aspen Institute Roundtable on International Telecommunications by The Aspen Institute*, (1999): 6.

⁷ Fareed Zakaria, "Realism and Domestic Politics," *International Security* 17, 1 (1992): 179.; Linda Weiss, "Globalization and National Governance: Antinomy or Interdependence?," *British International Studies Association* (1991): 74-75.

1.) กลุ่มที่หนึ่ง คือ กลุ่มที่เสนอเรื่องการเสื่อมถอยของอำนาจรัฐในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยมี Susan Strange เป็นหนึ่งในผู้เสนอแนวคิดนี้ในบทความ “The Declining Authority of States” ว่าภายใต้ยุคโลกาภิวัตน์รัฐจะถูกทำให้เสื่อมอำนาจอันชอบธรรมด้วยปัจจัยทางเทคโนโลยี ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของรัฐทำให้มีข้อจำกัดมากขึ้นเมื่อทุนที่หมุนเวียนอย่างเสรีมีอิทธิพลต่อรัฐมากขึ้นและรัฐก็จะไม่สามารถควบคุมสิ่งเหล่านี้ได้เพียงลำพัง⁸ นอกจากนี้ รัฐยังต้องอยู่ภายใต้แรงบีบคั้นจากข้อเรียกร้องของภาคประชาชนในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ในรูปแบบของเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง จากสาเหตุด้านเศรษฐกิจและสังคมในโลกาภิวัตน์ที่มีเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างผลกระทบต่อรัฐนี้ ทำให้ Strange ยืนยันแนวคิดที่ว่า ในยุคที่เทคโนโลยีถูกพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพจะส่งผลให้รัฐทั้งหลายเริ่มเสื่อมถอยสู่ความเป็นรัฐที่อ่อนแอและไร้ประสิทธิภาพ รัฐในโลกาภิวัตน์จึงไม่ได้เป็นตัวแสดงหลักอย่างที่เคยเป็นมาในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอีกต่อไป อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอของ Strange นำไปสู่ข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของรัฐหลายประการดังจะกล่าวโดยละเอียดต่อไป

2.) กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มที่เสนอเรื่องการดำรงอยู่ของอำนาจรัฐ โดยนักวิชาการที่เห็นด้วยกับแนวคิดนี้ คือ Stephen D. Krasner โดยเสนอว่า อำนาจอธิปไตยของรัฐ และการควบคุมโดยรัฐยังคงมีอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์ เพราะความไม่มั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจที่เกิดจากอินเทอร์เน็ต ทำให้ทั้งภาคธุรกิจและประชาชนต่างเรียกร้องให้รัฐเข้ามาจัดการปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ดังนั้น รัฐจึงยังคงมีความสำคัญและดำรงอยู่ในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยอำนาจของรัฐที่ปรากฏอาจไม่ได้มีลักษณะแบบใช้อำนาจสั่งการ แต่รัฐจะปรับเปลี่ยนโครงสร้างและรูปแบบการทำงานให้เข้ากับบริบททางสังคม เช่น รัฐอาจเพิ่มมาตรการสนับสนุนนโยบายเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองมากขึ้น ด้วยการควบคุมดูแลโดยรัฐ เพื่อเพิ่มบทบาทของตนเองและเป็นการรักษาอำนาจของรัฐภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เป็นต้น⁹

นอกจากนี้ ข้อเสนอของ Paul Hirst และ Grahame Thompson ยังกล่าวเสริมเกี่ยวกับโครงสร้างอำนาจของรัฐไว้ว่า ถึงแม้การเปลี่ยนแปลงของตลาดโลกและทุนแบบเสรีนิยมจะทำให้อำนาจของรัฐบางรัฐเสื่อมลง แต่ข้อวิจารณ์นี้ก็ไม่เป็นจริงในทุกกรณี เพราะสำหรับรัฐที่มีความพร้อมทั้งด้านเทคโนโลยี และมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจเพียงพอ รัฐนั้นอาจมีความสามารถที่จะรักษาอำนาจและสร้างอำนาจเหนือรัฐที่อ่อนแอกว่า ดังนั้น การหาข้อสรุปว่าอำนาจรัฐเสื่อมถอย

⁸ Susan Strange, “The Declining Authority of States,” in David Held and Anthony McGrew (eds), *The Global Transformations Reader*, pp.130-131.

⁹ Stephen D. Krasner, “Sovereignty,” *Foreign Policy* 122 (Jan. – Feb 2001): 21-22, 24.

นั่นจึงควรพิจารณาตามแต่ละบริบททางสังคมและภูมิหลังของรัฐเป็นปัจจัยในการวิเคราะห์ร่วมด้วย¹⁰

ทั้งนี้ ข้อเสนอการศึกษาโครงสร้างอำนาจของรัฐ ด้วยการวิเคราะห์บริบทของรัฐในโลก ภิวัตน์เป็นข้อเสนอที่สอดคล้องกับความคิดของ Michael Mann ซึ่งได้กล่าวว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นจากโลกาภิวัตน์ เช่น เรื่องสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน ต่างส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของชาติ แต่อำนาจรัฐที่ถูกเปลี่ยนแปลงไปนี้ ยังคงมีรัฐบางประเภทที่สามารถรักษาอำนาจได้ โดยการประยุกต์รูปแบบของการเมืองการปกครองของตนเองให้เข้ากับบริบททางสังคม ดังนั้น รัฐจึงไม่ได้หายไปจากการเป็นผู้กำหนดนโยบายทั้งภายในและระหว่างประเทศ แต่รัฐจะกำหนดแนวทางการทำงานที่ไม่หยุดนิ่งและปรับเปลี่ยนรูปแบบจากเดิมเพื่อตอบสนองกับโครงสร้างทางสังคมในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศภายใต้ความก้าวหน้าเทคโนโลยีสารสนเทศ¹¹

ข้อถกเถียงเกี่ยวกับการอำนาจรัฐเหล่านี้แสดงถึงความสำคัญของอินเทอร์เน็ต ในฐานะเครื่องมือที่รัฐในปัจจุบันจำเป็นต้องให้ความสำคัญ และเรียนรู้ที่จะนำเครื่องมือชนิดนี้ไปใช้เพื่อรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงให้แก่รัฐ ซึ่งการใช้อินเทอร์เน็ตของรัฐไม่ได้มีจุดมุ่งหมายแค่การสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ แต่รัฐใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อรักษาอำนาจของรัฐจากการกำหนดนโยบาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานอินเทอร์เน็ตในรัฐ เพื่อควบคุมสื่อสารสนเทศที่หมุนเวียนอย่างรวดเร็ว จากความน่าสนใจของอินเทอร์เน็ตกับการศึกษาด้านสังคมศาสตร์ ทำให้งานวิจัยนี้จึงต้องการศึกษาถึงผลกระทบของอินเทอร์เน็ตที่มีต่อรัฐ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เพื่ออธิบายโครงสร้างทำงานของรัฐบาล ทั้งการกำหนดนโยบายภายในรัฐ และนโยบายระหว่างประเทศที่มีแนวโน้มเกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตมากยิ่งขึ้น

1.1.1 ความสำคัญของอินเทอร์เน็ตต่อรัฐกับการกำหนดนโยบายของรัฐ

จากการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาอินเทอร์เน็ตตั้งแต่ปี 1979 เป็นต้นมา ทำให้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นช่องทางของการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับเทคโนโลยีการสื่อสารประเภทอื่น ที่สำคัญอินเทอร์เน็ตได้สร้างผลกระทบและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ต่อรัฐในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่สามารถขยายตัวสู่ระดับโลกได้รวดเร็วอย่างไม่เคยมีในอดีต ปัจจัยที่ทำให้อินเทอร์เน็ตส่งผลกระทบและสร้างปัญหาในระดับโลกส่วนหนึ่งเป็นผลจากความนิยมของการใช้อินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคมสมัยใหม่ โดยจากผลสำรวจก่อนปี 2005 พบว่า โดยเฉลี่ยทั่วโลกมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจำนวนมากถึง 750 ล้านคน นอกจากนี้ ธุรกิจการค้าด้านอิเล็กทรอนิกส์สามารถทำรายได้เพิ่มขึ้นถึงหนึ่งพันล้านเหรียญสหรัฐฯ และมีแนวโน้ม

¹⁰ Paul Hirst and Grahame Thompson, "Globalization and the Future of Nation State," *Economy and Society*, 24,3 (August 1995): 418-420.

¹¹ Michael Mann, "Has Globalization Ended the Rise and Rise of Nation-State?," in David Held and Anthony McGrew (eds.), *The Global Transformations Reader*, pp.136-138.

สูงขึ้นทุกปี ทำให้อินเทอร์เน็ตเป็นอุปกรณ์ด้านการสื่อสารที่มีความสำคัญต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการเมืองของภาคเอกชน รัฐ และประชาชนตั้งแต่ปี 2000 เพราะผู้คนต่างต้องการเข้าถึงข้อมูลเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากทั่วทุกมุมโลก¹²

การคิดค้นและพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารด้านคอมพิวเตอร์ เริ่มขึ้นเมื่อสหรัฐฯ ให้กระทรวงกลาโหมจัดตั้งหน่วยงาน ARPANET (Advance Research Project Agency Net work) ซึ่งมีหน้าที่พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างอินเทอร์เน็ตเพื่อสร้างความก้าวหน้าทางการทหารตั้งแต่ปี 1969 แต่ภายหลังเมื่อรัฐเริ่มส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตในมหาวิทยาลัยเพื่อส่งผ่านข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทางการศึกษา จากนั้นปี 1979 อินเทอร์เน็ตกลายเป็นโปรแกรมพื้นฐานในการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์และได้รับการพัฒนาโปรแกรมต่างๆ เพื่อรองรับการสื่อสารออนไลน์อย่างเต็มรูปแบบ¹³ จนกระทั่งปี 1994 ระบบอินเทอร์เน็ตถูกพัฒนาอย่างสมบูรณ์และขยายบริการต่อประชาชนในสหรัฐฯ ความต้องการของอินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและขยายวงกว้างจากสหรัฐฯ สู่ระดับภูมิภาคและระดับโลกในทศวรรษที่ 1990 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอุตสาหกรรมในระดับโลก เช่น การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว ความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตทางไกลเพื่อประชุมจากต่างประเทศ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ด้วยเครือข่ายเวิลด์ ไรด์ เว็บ (World Wide Web: WWW) เป็นต้น จากวิวัฒนาการของอินเทอร์เน็ตที่มีอิทธิพลต่อภารกิจกรมทางเศรษฐกิจ และส่งผลกระทบต่อเส้นทางการเมืองของรัฐ ทำให้รัฐในหลายประเทศนอกเหนือจากสหรัฐฯ ต้องปรับกลยุทธ์ในการพัฒนาให้สอดคล้องสภาพแวดล้อมของยุคสังคมสารสนเทศ¹⁴

ยิ่งไปกว่านั้น ความสำคัญของอินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้นเมื่ออิทธิพลด้านข้อมูลข่าวสารมีผลต่อการรับรู้ของประชาชนทั่วโลก โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวกับรัฐทั้งจากภายในและภายนอกประเทศผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งการรับรู้ข้อมูลภายใต้เครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็งนี้จึงนำไปสู่การเคลื่อนไหวทางสังคมในประเด็นต่างๆ เช่น การเรียกร้องสิทธิ และเสรีภาพของประชาชนในระดับโลก รวมไปถึงความเหลื่อมล้ำจากการพัฒนาอินเทอร์เน็ตที่ไม่เท่าเทียมกัน แรงกดดันจากการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างทางสังคมระดับโลกนี้ ทำให้รัฐต้องหาวิธีการจัดการกับภัยคุกคามของรัฐ ดังนั้น การทำงานของรัฐในปัจจุบันจึงมุ่งเน้นการสร้างฐานทรัพยากรทาง

¹² Eduardo Gelbstein and Jovan Kurbalija, Internet Governance: Issues, Actors and Devices (Malta: DiploFoundation, 2005), p7.

¹³ ARPANet [Online], 12 March 2009. Available from: http://www.widebase.net/knowledge/itterm/it_term_desc.php?term_id= ARPANet

¹⁴ ชัชวีร์ ทรงศีล, "รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government): ศึกษาเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศสิงคโปร์", เอกสารวิจัยตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (2545), หน้า 10.

ข้อมูลข่าวสาร ด้วยการครอบครองเทคโนโลยี โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตเพื่อรักษาอำนาจของรัฐมากกว่าการสร้างคามมั่นคงและกำลังทหารดังเช่นอดีต¹⁵

อย่างไรก็ตาม เราพึงตระหนักด้วยว่าการควบคุมและออกแบบโครงสร้างอินเทอร์เน็ตก็มีความซับซ้อนและมีได้ถูกกำหนดโดยตัวแสดงหลักเพียงภาคส่วนเดียว แต่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ

- 1). ภาครัฐบาล
- 2). ภาคธุรกิจ
- 3). ภาคประชาชน หรือองค์กรอิสระที่ไม่ใช่รัฐ

องค์ประกอบทั้งสามนี้ต่างมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้างและวางแผนกฎระเบียบการใช้อินเทอร์เน็ตในบริบทที่แตกต่างกันตามความต้องการของแต่ละส่วน ซึ่งโครงสร้างการทำงานนี้ทำให้รัฐไม่สามารถถือสิทธิขาดเพียงผู้เดียวในการควบคุมอินเทอร์เน็ต¹⁶ ความซับซ้อนของการทำงานของรัฐทำให้รัฐปรับตัวและเรียนรู้ถึงรูปแบบการทำงานร่วมกันระหว่างตัวแสดงและเริ่มสร้างวาทกรรมเพื่อนำเสนออัตลักษณ์ของรัฐที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของภาคธุรกิจและภาคสังคม ซึ่งการใช้วิธีการนำเสนออัตลักษณ์เพื่อครอบงำความคิดทางสังคมนี้ เป็นรูปแบบของการเข้าถึงอำนาจรัฐที่เหมาะสมที่สุดในการต่อสู้กับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น การสร้างวาทกรรมของรัฐจึงช่วยให้รัฐยังคงเป็นตัวแสดงที่มีบทบาทสำคัญทางการเมืองท่ามกลางสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

จากความสำคัญของอินเทอร์เน็ตที่มีบทบาทต่อรัฐและการศึกษาด้านสังคมศาสตร์ ทำให้ข้อเสนอของนักสังคมศาสตร์ที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นตัวแปรของการศึกษาวิจัย เช่น Jerry Everard เสนอว่า อินเทอร์เน็ตทำให้รัฐเข้าสู่รูปแบบการทำงานของรัฐเสมือนจริงที่ไม่จำกัดกับพื้นที่ทางกายภาพ โดย Everard จำแนกประวัติศาสตร์ของอินเทอร์เน็ตเพื่อการวิเคราะห์เป็น 2 รูปแบบ คือ การศึกษาอินเทอร์เน็ตว่าเป็นเทคโนโลยีที่ทำให้เกิดประวัติศาสตร์ของเครือข่ายการติดต่อสื่อสาร กับการศึกษาผลกระทบของเทคโนโลยีรูปแบบต่างๆ ที่มีต่อรัฐ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของรัฐที่มีผลต่อการคิดค้นอินเทอร์เน็ต อินเทอร์เน็ตจึงเป็นเครื่องมือที่สามารถส่งผ่านข้อมูลเพื่อการค้า และสามารถเคลื่อนย้ายทุนได้ไม่จำกัด ยิ่งไปกว่านั้น อินเทอร์เน็ตยังเป็นเครื่องมือในการส่งต่ออุดมการณ์ ความคิดและค่านิยมที่มีก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทาง

¹⁵ Jarel A. Rosati, Joe D. Hagen, and Martin W. Sampson III, Foreign Policy Restructuring: How Governments Respond to Global Change (Columbia, South Carolina: the University of South Carolina Press, 1994), pp. 30-32.

¹⁶ Giampiero Giacomello, National Governments and Control of the Internet: A Digital Challenge (New York: Routledge, 2005), p. 3.

วัฒนธรรมที่มีผลต่อโครงสร้างการทำงานของรัฐอีกด้วย¹⁷ อย่างไรก็ตาม วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้แนวทางการวิเคราะห์อินเทอร์เน็ตของ Everard เป็นพื้นฐานความคิดและทฤษฎีเพื่อเชื่อมโยงกับกรอบความคิดทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคมต่อไป

ข้อเสนอของทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคมประการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการศึกษางานวิจัยนี้คือ เรื่องอัตลักษณ์ เพราะการประกอบสร้างอัตลักษณ์ใหม่หรือต่อยอดอัตลักษณ์เก่าของรัฐตามการเปลี่ยนแปลงในยุคอินเทอร์เน็ต ช่วยให้อำนาจของรัฐยังคงอยู่ในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ แม้ว่ารัฐจะอยู่ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคมในช่วงเวลาใดก็ตาม โดยในระยะเวลาหนึ่งอัตลักษณ์หนึ่งของรัฐอาจตกอยู่ภายใต้แรงกดดัน และเริ่มอ่อนแอลง แต่อัตลักษณ์หนึ่งในอีกพื้นที่หนึ่งก็อาจจะโดดเด่นขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน ดังนั้น การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของรัฐจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการครอบงำความคิดของคนในสังคมให้คล้อยตามและเชื่อฟังรัฐ ซึ่งเป็นแนวทางของการรักษาอำนาจของรัฐอีกรูปแบบหนึ่ง¹⁸ ทั้งนี้ แนวคิดของการประกอบสร้างอัตลักษณ์เป็นกรอบความคิดที่ถูกนำมาใช้ในการอภิปรายผลของกรณีศึกษาในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ เพื่อวิเคราะห์และนำเสนอทั้งผลกระทบของอินเทอร์เน็ตต่อรัฐในปัจจุบัน ซึ่งข้อเสนอแนะของกรอบความนี้ที่เหมาะสมต่อการศึกษาคณะกรณีกองการงานของรัฐบาลสิงคโปร์กับการกำหนดนโยบายอินเทอร์เน็ต ที่จะนำเสนอในเนื้อหาตามลำดับ

1.1.2 อินเทอร์เน็ตกับปัญหาของรัฐปัจจุบัน

งานวิจัยเล่มนี้จึงพยายามชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของอินเทอร์เน็ตในฐานะเครื่องมือของรัฐ และตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ในโลกาภิวัตน์ โดยจุดเน้นของการอธิบายผลกระทบของอินเทอร์เน็ตที่มีต่อรัฐทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับโลกที่สร้างความเสี่ยง และความไม่ปลอดภัยให้กับรัฐ ทำให้รัฐต้องหาวิธีการควบคุมและหาแนวทางการจัดการอินเทอร์เน็ตเพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐ ทั้งนี้ผลกระทบของอินเทอร์เน็ตที่มีความสำคัญต่อประเด็นปัญหาในการวิจัย สามารถอธิบายได้ดังนี้

1.) ความแข็งแกร่งของชุมชนโลกกับความเสื่อมถอยของอำนาจรัฐ ซึ่งเป็นผลจากการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อติดต่อสื่อสารออนไลน์ของประชาชนที่เพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วบนพื้นที่เสมือนจริง ทำให้เกิดชุมชนออนไลน์ในระดับโลกและพัฒนาไปสู่รูปแบบของเครือข่าย

¹⁷ Jerry Everard, *Virtual States: the Internet and the Boundaries of the Nation-State* (New York: Routledge, 2000.), p.19.; Michael J. Fleeman, "The Internet and Global Telecommunications: Exploring the Boundaries of Coordination," *A Report of The Fourth Annual Aspen Institute Roundtable on International Telecommunications by The Aspen Institute*, (1999): 11.

¹⁸ Jerry Everard, *Virtual States: the Internet and the Boundaries of the Nation-State*, pp. 9-10.; Alex Roberson, "Social Policy-Making and the Use of Research," in Roger Davidson and Phil White (eds), *Information and Government: Studies in the Dynamics of Policy-Making* (Edinburgh: Edinburgh university press, 1998), p. 20.

ทางสังคม ก่อให้เกิดรูปแบบการเคลื่อนไหวทางสังคมออนไลน์ระหว่างองค์กรที่ไม่ใช่รัฐจำนวนมาก โดยองค์กรหรือกลุ่มการเคลื่อนไหวเหล่านี้สามารถเติบโตและเชื่อมโยงกันบนเครือข่ายออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพผ่านอินเทอร์เน็ตตลอด 24 ชั่วโมง เครือข่ายทางสังคมในยุคอินเทอร์เน็ตจึงมีบทบาทและอิทธิพลต่อการทำงานของรัฐบาลในปัจจุบัน¹⁹

ทั้งนี้ การเกิดเครือข่ายทางสังคมเป็นปัจจัยหนึ่งของการพัฒนาประชาธิปไตยแบบดิจิทัล ซึ่งเป็นข้อเสนอที่ Barry N. Hague และ Brian D. Loader กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง Digital Democracy โดยนักวิชาการทั้งสองได้นำเสนอประเด็นของการล่มสลายทางอัตลักษณ์ของรัฐชาติ เนื่องจากการพัฒนาประชาธิปไตยที่มีอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือ ทำให้ผู้คนรับเอาอัตลักษณ์ใหม่ในระดับโลกและระดับท้องถิ่นเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของอัตลักษณ์ที่ตนเองต้องการประกอบสร้าง ซึ่งในกรณีของการสร้างอัตลักษณ์ของภาคประชาสังคมในระดับโลกกับการรวมตัวเพื่อต่อต้านรัฐที่ไม่มีความเป็นประชาธิปไตย เป็นรูปแบบที่สะท้อนถึงความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมที่มีพลังในการต่อต้านรัฐอย่างมีประสิทธิภาพผ่านการติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารออนไลน์²⁰

ข้อเสนอนี้คล้ายกับความคิดของ David Held ที่ว่า ความแตกต่างในระบบโลกสมัยใหม่ (Modern Global System) กับอดีตในยุคโลกาภิวัตน์ปัจจุบัน คือ ความสัมพันธ์ทางสังคมผ่านกิจกรรมใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นพร้อมกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยี เช่น การเคลื่อนไหวทางสังคมในระดับและระดับระหว่างประเทศที่มีพลังในการกดดันรัฐ จะส่งผลให้รัฐดำรงอยู่ภายใต้ความไม่แน่นอนจากปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีความหลากหลายในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสมัยใหม่²¹

2.) การสร้างวัฒนธรรมในยุคอินเทอร์เน็ตกับปัญหาความขัดแย้งทางสังคมและความไม่มั่นคงต่อรัฐสังคม กล่าวคือ การร่วมมือกันของเครือข่ายภาคประชาชน ที่เผยแพร่แนวคิด ค่านิยม และมีการสร้างเป้าหมายร่วมกัน สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของคนแต่ละกลุ่มได้ เช่น การรวมตัวของกลุ่มมุสลิม กลุ่มคนรักร่วมเพศ กลุ่มรักษาสິงแวดล้อม กลุ่มต่อต้านการใช้อำนาจของรัฐ เป็นต้น ซึ่งประสิทธิภาพของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

¹⁹ Tatiana Reis, Globalization Theories and the Role of the Internet in Political Struggle [Online], 23 September 2008, Available from: http://www.newschool.edu/mediastudies/conf/pdf/tatiana_reis.pdf

²⁰ Barry N. Hague and Brian D. Loader, Digital Democracy: Discourse and Decision Making in the Information Age (London: Routledge, 1999), p.8-9.

²¹ David Held, Democracy and the Global Order: From the Modern State to Cosmopolitan Governance (Cambridge: Polity Press, 1995), p.19-21.

เนื่องจากการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต กลายเป็นประเด็นที่สร้างปัญหาความขัดแย้งทางสังคม ที่ส่งผลกระทบต่อความซับซ้อนในการจัดการปัญหาของรัฐมากยิ่งขึ้น²²

ยิ่งไปกว่านั้น รัฐต้องรับมือกับปัญหาใหม่ๆ ในยุคอินเทอร์เน็ตที่การสื่อสารและติดต่อของผู้คนทำได้อย่างสะดวกสบายและไร้ข้อจำกัดของเวลาและพื้นที่ เพราะความเสี่ยงจากการเกิดสื่อสารออนไลน์ที่เกิดขึ้นได้ง่ายและสร้างปัญหาที่ขยายวงกว้างมากขึ้นทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมอย่างรวดเร็ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้อาจอยู่นอกเหนือความสามารถของรัฐที่จะจัดการหรือป้องกันปัญหาได้ทันเวลา เช่น การเกิดกลุ่มอาชญากรรมบนโลกอินเทอร์เน็ต การโจรกรรมข้อมูลส่วนตัวออนไลน์ การปลอมแปลงบัตรประชาชน รวมถึงการโจรกรรมข้อมูลลับของรัฐ เป็นต้น ดังนั้น ผลจากการรวมตัวของเครือข่ายทางสังคมที่หลากหลายจึงไม่ได้มีเพียงกลุ่มที่เรียกร้องผลประโยชน์จากรัฐที่สร้างผลกระทบต่อรัฐ แต่กลุ่มอาชญากรข้ามชาติต่างได้รับผลดีจากอินเทอร์เน็ต และสร้างปัญหาความไม่มั่นคงให้กับรัฐเช่นกัน

นอกจากประเด็นเกี่ยวกับการรวมตัวของกลุ่มคนในรูปแบบต่างๆ ที่สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับผลกระทบด้านวัฒนธรรมอีกประการหนึ่ง โดยการนำเสนอของ Everard คือ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากภาษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม และเป็นประเด็นปัญหาสำคัญในยุคอินเทอร์เน็ต เพราะภาษาเป็นสื่อกลางของการถ่ายทอดข่าวสาร ความคิด และสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันของคนในเชื้อชาติ นั้นๆ ภาษาจึงมีผลต่อการรวมกลุ่มของคนในสังคม ที่สำคัญอิทธิพลทางภาษามีส่วนสำคัญต่อการสร้างอัตลักษณ์เพื่อครอบงำผู้คนในสังคมให้เกิดความรู้สึกร่วมต่อกลุ่มของตนเอง ดังนั้น แนวโน้มการใช้ภาษาที่หลากหลายบนอินเทอร์เน็ต ก็เป็นภาพสะท้อนถึงความหลากหลายของกลุ่มคนที่ไม่ต้องการรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกในอีกด้านหนึ่ง²³ ทั้งนี้ ประเด็นปัญหาด้านวัฒนธรรม จากอิทธิพลของอินเทอร์เน็ตจะถูกนำเสนอในบทต่อไป โดยเน้นศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับรัฐเป็นสำคัญ

3.) การเปลี่ยนแปลงภูมิเศรษฐกิจ จากการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการผลิต ต้นทุน แรงงาน ปัจจัยต่างๆ ที่พึ่งพิงเทคโนโลยีมากขึ้น และอินเทอร์เน็ตก็เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในยุคไอทีที่ทั้งรัฐและเอกชนยากจะหลีกเลี่ยง ดังนั้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงภูมิเศรษฐกิจจึงส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อรัฐ โดยปัญหาที่เกิดขึ้นโดยมีลักษณะเป็นโครงสร้าง เช่น การเกิดความเหลื่อมทางสังคมจากการพัฒนาอินเทอร์เน็ต ปัญหาช่องว่างทางรายได้ระหว่างแรงงานทักษะด้านไอทีกับแรงงานที่ไร้ทักษะด้าน

²² Shyamkrishna Balganes, "Freedom and the Internet: A Review of The Internet Galaxy by Manuel Castells," *International Journal of Communications Law and Policy* 8 (Winter 2003/2004): 3.

²³ Jerry Everard, *Virtual States: the Internet and the Boundaries of the Nation-State*, pp. 66-67.

ไอที รวมไปถึงการลดการจ้างงานเพราะการพึ่งพิงเทคโนโลยี ที่สำคัญการเชื่อมโยงเศรษฐกิจในระดับรัฐกับตลาดโลก ทำให้รัฐต้องรับมือกับทุนที่ผันผวน และสถาบันทางการเงินที่อ่อนไหวจากข้อมูลที่มีประสิทธิ อีกทั้งบทบาทของของบรรษัทข้ามชาติที่สร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจและมีอำนาจต่อรองกับรัฐ ดังนั้น อินเทอร์เน็ตจึงทำให้ประเด็นด้านเศรษฐกิจเป็นประเด็นที่เปราะบางสำหรับรัฐ²⁴

จากความก้าวหน้าของอินเทอร์เน็ตที่นำไปสู่ประเด็นปัญหาที่ซับซ้อนต่อรัฐ ทั้งประเด็นด้านเศรษฐกิจ ความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนรัฐทางภูมิศาสตร์ในยุคโลกาภิวัตน์ การก่อตัวของภาคประชาสังคมทั้งภายในและระหว่างประเทศ ควบคู่ไปกับการเจริญเติบโตภาคเศรษฐกิจของบรรษัทข้ามชาติ ที่ทำให้อำนาจรัฐเสื่อมถอย และความพยายามจัดการปัญหาของรัฐเพื่อรักษาอำนาจก็เป็นไปได้ยากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตต่อรัฐในโลกาภิวัตน์ได้แสดงให้เห็นถึงวิธีการรักษาอำนาจของรัฐที่เปลี่ยนแปลงจากอดีต ในลักษณะของการทำสงคราม เพราะวิธีการที่มีประสิทธิภาพต่อการจัดการกับความไม่แน่นอนในยุคอินเทอร์เน็ตของรัฐคือ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานให้เข้ากับบริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่ขึ้นต่อกันและกัน ทำให้รัฐคงไว้ซึ่งความชอบธรรมของตนเองในการใช้อำนาจ²⁵

การรักษาอำนาจผ่านการปรับตัวในยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นำไปสู่คำถามของงานวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างอำนาจของรัฐที่ดำรงอยู่ในโลกาภิวัตน์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เพราะถ้าพิจารณารูปแบบการปรับตัวของรัฐกับวิธีการประกอบสร้างอัตลักษณ์ และวาทกรรมเพื่อครอบงำอุดมการณ์ความคิด ด้วยการส่งผ่านข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต จะพบว่ารัฐยังคงสามารถรักษาความชอบธรรมและใช้อำนาจเพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ รูปแบบของการทำงานของรัฐบาลที่แสดงถึงการปรับตัวในกระบวนการโลกาภิวัตน์ ด้วยการสร้างวาทกรรมและประกอบสร้างอัตลักษณ์ ที่มีความโดดเด่นรัฐหนึ่งคือ กรณีการทำงานของรัฐบาลประเทศสิงคโปร์ ซึ่งจะกล่าวในบทที่ 4

1.1.3 กรณีศึกษาสิงคโปร์กับการควบคุมอินเทอร์เน็ต

สิงคโปร์เป็นตัวอย่างของรัฐที่รักษาอำนาจรัฐ ผ่านนโยบายอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาประเทศให้รู้หน้ากว่าประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคที่ประสบความสำเร็จประเทศหนึ่ง อีกทั้งรัฐยังสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทางการเมืองทั้งในรัฐและระหว่างประเทศได้เป็นอย่างดี รัฐบาลจึงมีการทำงานที่มีความยืดหยุ่นและพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในรูปแบบ

²⁴ Edward J. Malecki, "The Economic Geography of the Internet's Infrastructure," *Economic Geography* 78, 4 (October 2002): 401.

²⁵ Henry Wai-Chung Yeung, "Capital, State and Space: Contesting the Borderless World," *Transactions of the Institute of British Geographers* 23, 3 (September 1998): 293-294.

ต่าง ๆ ได้ทันเวลา ดังนั้น รัฐสิงคโปร์จึงเป็นกรณีศึกษาที่สามารถอธิบายสมมติฐานที่ว่า อินเทอร์เน็ตส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ในโลกาภิวัตน์เพื่อรักษาอำนาจอธิปไตยของรัฐ

ทั้งนี้ความเสี่ยงของการสร้างนโยบายด้านอินเทอร์เน็ต อันเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนให้เกิดข้อมูลข่าวสาร นำไปสู่ปรากฏการณ์ที่รัฐไม่เคยเผชิญมาก่อนในอดีตและไม่สามารถคาดการณ์ได้ในอนาคต รัฐจึงอยู่ภายใต้ความไม่มั่นคง กลายเป็นรัฐที่ไร้อำนาจและอ่อนแอในที่สุด ซึ่งขัดแย้งเรื่องอำนาจรัฐกับผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตในโลกาภิวัตน์ที่ได้รับการกล่าวถึงกับการศึกษาของรัฐในปัจจุบันนี้ เป็นข้อขัดแย้งที่ไม่สามารถอธิบายได้ทุกกรณี โดยเฉพาะกับการศึกษาลักษณะการทำงานของของรัฐบาลสิงคโปร์ ภายใต้แกนนำของพรรคกิจประชา (People's Action Party: PAP)²⁶ เพราะรัฐบาลสิงคโปร์เป็นรัฐที่สามารถเรียนรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงจากกระบวนการโลกาภิวัตน์ และรัฐเลือกที่จะใช้อินเทอร์เน็ตเป็นทรัพยากรหลักในการพัฒนาประเทศ

รัฐบาลสิงคโปร์ปรับเปลี่ยนโครงสร้างในการบริหารโดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยสำคัญของการดำเนินนโยบายภายในประเทศทุกประเภท โดยมีลักษณะการทำงานที่ควบคุมโดยรัฐบาล ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของการนำอินเทอร์เน็ตมาเป็นทรัพยากรหลักในประเทศคือ เพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การลงทุนให้เข้ากับโครงสร้างทางอุตสาหกรรมที่มีเทคโนโลยีเป็นปัจจัยหลัก นอกจากนี้อินเทอร์เน็ตจะบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาประเทศของสิงคโปร์อย่างโดดเด่นตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมา รัฐบาลยังได้นำประเด็นเรื่องผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตด้านต่าง ๆ มาใช้เป็นแนวทางในการร่างกฎหมายและสร้างระเบียบการใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับภาคธุรกิจและภาคประชาชนอย่างเคร่งครัด โดยวิธีการใช้อำนาจของรัฐที่ยังมีความโดดเด่นนี้ เกิดจากการสร้างวาทกรรมของรัฐเพื่อใช้อำนาจอย่างชอบธรรม เช่น รัฐบาลเน้นตอกย้ำความคิดที่ว่า การใช้อำนาจของรัฐเป็นเพื่อผลประโยชน์และความมั่นคงแห่งชาติของสิงคโปร์²⁷

ความสามารถในการปรับตัวและรักษาอำนาจของรัฐบาลสิงคโปร์ในโลกาภิวัตน์ ด้วยการประกอบสร้างอัตลักษณ์และนำเสนอวาทกรรมเพื่อครอบงำความคิดของประชาชนผ่านแผนงานและนโยบายอินเทอร์เน็ต ทำให้รัฐบาลสิงคโปร์มีความโดดเด่นในการจัดการกับผลกระทบและปัญหาจากอินเทอร์เน็ตต่อรัฐสมัยใหม่อย่างเป็นระบบ และมีกระบวนการในการประสร้างอัตลักษณ์ในแต่ละช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมใน

²⁶ Walter Dorn, Ana Maria Cetto and Nola Dippenaar, "Report on Working Group III: Globalization, Technology and Inequalities," 51st Pugwash Conference on Science and World Affairs, 12-16 March 2001, Agra, India: 1, [Online]. 18 November 2009. Available from: http://www.pugwash.org/reports/pic/agra/agra_reports_wg3.htm

²⁷ Chai Siow Yue, "Singapore and IT Revolution," *Globalization and IT Revolution Paper* (2000): 1-2.

โลกาภิวัตน์อย่างเหมาะสมเพื่อรักษาอำนาจของรัฐในฐานะตัวแสดงหลัก ดังนั้น รัฐบาลสิงคโปร์ จึงถูกใช้เป็นกรณีศึกษาในงานวิจัยเล่มนี้

ความน่าสนใจประการหนึ่งของรัฐบาลสิงคโปร์ที่มีต่องานวิจัยชิ้นนี้ คือ ความสามารถในการใช้อินเตอร์เน็ตเพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างวาทกรรมของรัฐ ที่อยู่ภายใต้ความท้าทายของกระบวนการโลกาภิวัตน์สมัยใหม่ ดังนั้น ถ้าพิจารณาการทำงานของรัฐบาลที่มุ่งเปิดเสรีทางเศรษฐกิจด้วยการสร้างความพร้อมด้านอินเตอร์เน็ตอย่างเต็มรูปแบบ ชนวนิยมของการเข้าสู่กลไกของตลาดโลกและทุนมหาศาลควรจะส่งผลต่อการสูญเสียอำนาจของรัฐ และทำให้สิงคโปร์กลายเป็นรัฐที่อ่อนแอได้ อย่างไรก็ตาม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ที่มีความมั่นคงและการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจภายในประเทศอย่างรวดเร็วควบคู่กับการส่งเสริมการพัฒนาอินเตอร์เน็ตอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 1991 กระทั่งสิงคโปร์มีตัวเลขการพัฒนาอินเตอร์เน็ตติดอันดับ 1 ใน 10 ของโลก²⁸ เป็นอีกสับสนุนหนึ่งที่แสดงถึงความสามารถของรัฐบาลสิงคโปร์กับการดำเนินนโยบายด้านอินเตอร์เน็ต ที่มีผลต่อการศึกษาวิเคราะห์การทำงานของรัฐบาลในงานวิจัยต่อไป

นอกจากนี้ รัฐบาลสิงคโปร์ยังพิสูจน์ว่าการดำเนินนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้สิงคโปร์ประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจในประเทศ โดยพิจารณาจากตัวเลขรายได้ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติที่ผลิตขึ้นในประเทศสิงคโปร์ในรอบปี (Gross Domestic Products :GDP) ของประเทศซึ่งเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 8.2 ทุกปี การพัฒนาอินเตอร์เน็ตของรัฐมีส่วนช่วยให้รัฐสามารถรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจทั้งในระดับรัฐและระดับภูมิภาค โดยในปี 2000 สิงคโปร์ก้าวสู่ความเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และสามารถขยายฐานการลงทุนในจีนและอินเดียได้มากยิ่งขึ้น²⁹ ความสำเร็จทางเศรษฐกิจ จากการตัดสินใจนำอินเตอร์เน็ตเป็นเครื่องมือพัฒนาประเทศของรัฐ ทำให้รัฐตอกย้ำค่านิยมทางการเมืองกับประชาชนในรัฐเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นในยุคอินเตอร์เน็ต โดยใช้แนวคิดที่ว่าด้วยการทำงานของรัฐบาลตามค่านิยมแบบเอเชียที่เน้นรูปแบบของรัฐพัฒนา (Developmental state) จะช่วยให้รัฐมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ วิธีการนี้เป็นหนึ่งในแนวคิดที่รัฐต้องการอ้างความชอบธรรมการใช้อำนาจของตนเอง³⁰

²⁸ กวัลชิต สิงห์, งามทำโลกาภิวัตน์, แปลจาก Questioning Globalization, โดย สุรัตน์ โหระชัยกุล (บรรณาธิการ แปล) (กรุงเทพฯ: ศูนย์การศึกษาการพัฒนาสังคม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550), หน้า 230-233.

²⁹ Poh-Kam Wong, "Globalization and E-commerce: Growth and Impacts in Singapore," Research Paper for Center for Research on Information Technology and Organizations: CRITO (November 2001), p.4.

³⁰ Toh Mun Heng, "Singapore as a Regional Information Technology Hub," in Chia Siow Yue and Jamus Jerome Lim (eds.), Information Technology in Asia (Pasir Panjang: Southeast Asian Studies, 2002), p.158.

ข้อสังเกตจากการใช้อำนาจของรัฐในสิงคโปร์ที่โดดเด่น คือ ผลของการทำงานที่มีประสิทธิภาพในด้านเศรษฐกิจทำให้เกิดความกินดีอยู่ดีในประเทศ และประชาชนส่วนใหญ่ต่างพอใจกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจและรายได้ของตนเอง ประชาชนจึงเชื่อมั่นในการทำงานของรัฐที่สร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นในประเทศ ประชาชนส่วนใหญ่จึงไม่ต้องการอยู่ภายใต้ความเสี่ยงหากต้องขัดขวางการทำงานหรือการใช้อำนาจของรัฐที่รัฐมักกล่าวอ้างว่าเป็นเรื่องของความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ดังนั้น รัฐบาลตระหนักดีถึงรูปแบบการนำเสนออัตลักษณ์ของรัฐ และสร้างวาทกรรมเพื่อครอบงำความคิดของประชาชนให้ภักดีต่อรัฐ พร้อมกับตอกย้ำความคิดของประชาชนเกี่ยวกับความสามารถของรัฐบาลในการบริหารประเทศ และการใช้อำนาจที่เป็นไปเพื่อการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ ที่ไม่เพียงแต่จะนำผลประโยชน์มาสู่ประชาชน แต่ความร่วมมือของประชาชนต่อรัฐจะผลักดันให้ประเทศเป็นศูนย์กลางด้านการค้า และการลงทุนจากต่างชาติในระดับภูมิภาค และช่วยให้สิงคโปร์สามารถเปลี่ยนเกาะการค้าให้เป็นศูนย์กลางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีชีวภาพก่อนปี 2015

ความสำเร็จของการใช้อำนาจของรัฐบาลสิงคโปร์ เป็นผลจากการบริหารประเทศที่สะท้อนถึงการปรับตัวของรัฐกับผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตมาโดยตลอด กล่าวคือ ในปี 1980 รัฐมีการปรับตัวในลักษณะตั้งรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอินเทอร์เน็ตในยุคแรก และจัดตั้งทีมศึกษาวิจัยด้านอินเทอร์เน็ต จากนั้นจึงวางยุทธศาสตร์เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตในลักษณะเชิงรุก ตั้งแต่ปี 1991 ที่มีเป้าหมายให้ประเทศสิงคโปร์กลายเป็นเกาะอัจฉริยะ (Intelligent Islands) ในเอเชีย การพัฒนาและส่งเสริมอินเทอร์เน็ตจึงไม่ใช่เพียงการลงทุนสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้วยเทคโนโลยี แต่วิธีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารประเทศของรัฐ ยังเต็มไปด้วยการสร้างวาทกรรมการพัฒนาด้วยอินเทอร์เน็ตกับประชาชน เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ว่าเป็นสิ่งที่รัฐจำเป็นต้องส่งเสริม และต้องการความร่วมมือจากประชาชน เพื่อให้สิงคโปร์ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงในโลกาภิวัตน์³¹

ลักษณะเด่นของยุทธศาสตร์ด้านเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตของรัฐบาลสิงคโปร์ คือ การวางแผนวิจัยและพัฒนาอย่างรอบคอบ ด้วยการศึกษาค้นคว้าวิจัยภายในประเทศตนเอง และการพิจารณารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ที่เปลี่ยนแปลงไปจากผลกระทบของอินเทอร์เน็ต การศึกษาวิจัยของรัฐบาลสิงคโปร์จึงมีส่วนช่วยให้ยุทธศาสตร์ และแผนงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีไร้ขีดจำกัดอย่างอินเทอร์เน็ต ถูกควบคุมผ่านกลไกของรัฐอย่างเป็นระบบ ซึ่งโครงสร้างการดำเนินนโยบายอินเทอร์เน็ตโดยรวมมีลักษณะดังที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้

³¹ George Yeo, *Information Technology and Singapore's Future* [Online], 26 October 2008. Available from: <http://www.unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/apcity/unpan005927.pdf>

1.1.4 ภาพรวมยุทธศาสตร์นโยบายอินเทอร์เน็ต

รัฐบาลสิงคโปร์เริ่มการวางโครงสร้างพื้นฐานภายในเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศตั้งแต่ปี 1982 โดยจัดตั้งโครงการ The Civil Service Computerization Programme (CSCP) ดังนั้นรูปแบบการทำงานจึงมีทั้งการติดต่อกับภาคเอกชนและส่งเสริมบทบาทของภาคประชาสังคม ซึ่งมีรัฐบาลเป็นตัวกลางในการควบคุมการทำงานหลัก การทำงานส่วนใหญ่มีรูปแบบของการเปิดพื้นที่เสรีทางเทคโนโลยีสารสนเทศในประเทศสิงคโปร์ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือจากภาคเอกชน ทั้งในระดับภายในและระหว่างประเทศ โดยรัฐมอบหมายให้องค์กร The National Computer Board (NCB) สร้างแผนงานทางเทคโนโลยี (IT Plan) เมื่อปี 1985 ทำให้ประเทศสิงคโปร์มีความพร้อมด้านบุคคลากรสูง รวมถึงการส่งเสริมการทำ Research and Development (R&D) อย่างจริงจังมากขึ้นภายในประเทศในปี 1991 เพื่อหาข้อได้เปรียบและข้อจำกัดเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตและการวางแผนหนทางในการปรับใช้เทคโนโลยีด้านอินเทอร์เน็ตให้สามารถเข้าถึงได้ในทุกระดับ

การสร้างแผนพัฒนาทางเทคโนโลยีอย่างจริงจังของรัฐบาลสิงคโปร์ เป็นผลจากการที่รัฐบาลเล็งเห็นถึงผลลัพธ์จากภาคเศรษฐกิจในระดับภายในและระหว่างประเทศที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว หากรัฐสามารถพัฒนาโครงสร้างทางเทคโนโลยีให้สมบูรณ์ภายในรัฐ ดังนั้น ในปี 1992 หน่วยงาน NCB ได้ประกาศแผนแม่บทการพัฒนา IT2000 ที่ว่าด้วยเรื่อง Intelligent Islands โดยมีวิสัยทัศน์ว่า ภายในระยะเวลา 15 ปีจากนี้ประเทศสิงคโปร์จะเป็นประเทศแรกในโลกที่สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ กล่าวคือ ทุกครัวเรือน โรงเรียน หน่วยงาน บริษัทต่างๆ จะต้องใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในการเชื่อมต่อ ถ่ายโอนข้อมูลซึ่งกันและกันอย่างรวดเร็ว ทัวถึงและมีประสิทธิภาพ สมกับการเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ³²

การวางแผนยุทธศาสตร์เช่นนี้ ทำให้ในเวลาต่อมารัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยงานทั้งจากภาครัฐและการทำงานภาครัฐวิสาหกิจโดยการดูแลของคณะกรรมการคอมพิวเตอร์แห่งประเทศสิงคโปร์ หรือ Singapore's National Computer Board (NCB) และ Telecommunications Authority of Singapore (TAS) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่คอยตรวจสอบการทำงานของทั้งภาครัฐและเอกชนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเริ่มขึ้นโดยมี NCB ได้เริ่มศึกษาผลกระทบของข้อมูลข่าวสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตต่อประเทศสิงคโปร์ จากนั้นรัฐบาลประกาศการสร้างกฎหมายเกี่ยวกับการตรวจสอบเว็บไซต์ที่สร้างข้อมูลไม่เหมาะสมต่อรัฐซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 1992³³ เนื่องจากการสถิติการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศสิงคโปร์มีอัตราสูงขึ้น โดยมี

³² Peng Hwa Ang and Belinda Nadarajan, "Censorship and Internet: a Singapore Perspective." *Censorship and Internet Paper*, (1995): 1-2.

³³ *Ibid*: 3.

จำนวนเฉลี่ยมากกว่าหนึ่งพันคนต่อเดือน และอินเทอร์เน็ตยังเป็นศูนย์กลางของการส่งต่อข้อมูลทางความคิดอันหลากหลายของผู้คน ซึ่งรัฐมองว่าจะมีผลในด้านลบต่อประเทศ รัฐจึงต้องหามาตรการที่เข้มงวดในการออกกฎหมายให้รัดกุมยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ รัฐบาลสิงคโปร์ใช้งบประมาณในการสร้างโปรแกรมในการประเมินข้อมูลต่างๆ โดยเฉลี่ยถึง 70,000 เหรียญสิงคโปร์ เพื่อตรวจสอบข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการวิจารณ์รัฐในด้านการเมืองและเชื้อชาติ ซึ่งรัฐกำหนดว่าเป็นประเด็นต้องห้ามในรัฐ ซึ่งนอกจากระเบียบข้อบังคับที่เกิดจากการตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมการแสดงออกทางความคิดเห็นด้านการเมืองของประชาชน รัฐยังสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อขยายแนวทางการสร้างกฎระเบียบ เพื่อสร้างเครือข่ายของการตรวจสอบ และควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างเป็นระบบ เช่น การสร้างความร่วมมือกับ Singapore International Media (SIM), Singapore Telecoms (SingTel), Singapore Cable Vision (SCV), และ Singapore Network Service (SNS) ซึ่งบริษัทด้านไอทีเหล่านี้ล้วนแต่เป็นบริษัทที่ควบคุมโดยรัฐทั้งสิ้น ซึ่งรัฐเชื่อว่าหากบริษัทเหล่านี้ไม่ร่วมมือกับรัฐในการดูแล ตรวจสอบเครือข่ายทางอินเทอร์เน็ต การเกิดผลกระทบด้านผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีสาเหตุจากความไม่มั่นคงทางการเมือง และสังคมในรัฐ³⁴

ทั้งนี้ ในระยะเวลาตั้งแต่เดือนเมษายนปี 1997 ถึง มกราคมปี 2000 เป็นช่วงที่รัฐสิงคโปร์มีการปรับตัวเชิงนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งด้านอุตสาหกรรมมากที่สุด กล่าวคือ รัฐบาลปรับตัวเชิงรุกกับการส่งเสริมความเสรีในด้านการติดต่อสื่อสารรวมทั้งการรวบรวมนโยบายเกี่ยวกับเทคโนโลยี สื่อสารสนเทศทุกประเภทเพื่อหามาตรการควบคุมไปพร้อมกับการเปิดเสรีอย่างจริงจัง³⁵ โดยรัฐบาลได้ส่งเสริมนโยบายการลดค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการใช้โทรศัพท์หรืออินเทอร์เน็ต รวมทั้งการผลักดันสร้างเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการให้คำแนะนำด้าน ICT โดยตรงเพื่อการส่งเสริมการลงทุนจากในและนอกประเทศ และจากแรงขับเคลื่อนของภาครัฐนั้น ทำให้สิงคโปร์เพิ่มงบประมาณในการลงทุนภาคธุรกิจ (Venture Capital) ในปี 1988 รัฐได้ให้งบประมาณส่งเสริมจำนวน 160 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเพิ่มเป็น 252 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 1999 การใช้งบประมาณจำนวนมหาศาลของรัฐบาลสิงคโปร์เพื่อให้ IT2000 สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายภายใน 10 ปี โดยรัฐบาลสิงคโปร์เล็งเห็นว่าในอนาคตนี้ ระบบโลกจะครอบคลุมด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทั่วถึงกัน หรือเรียกว่าเป็นการเข้าสู่ยุคการปฏิวัติทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT Revolution) อย่างเต็มรูปแบบ ทำให้การสร้างนโยบายอย่างต่อเนื่อง

³⁴ Mauro F. Guillena and Sandra L. Suarez, "Developing the Internet: Entrepreneurship and Public Policy in Ireland, Singapore, Argentina, and Spain," *Telecommunications Policy* 25 (2001): 356-357

³⁵ Jamus Jerome Lim, "Singapore's ICT Policy for the New Millennium: Implication for SMEs." *ICT Policies for Singapore Paper* (2000): 4-9.

จากแผนพัฒนา IT2000 เป็นเส้นทางสู่การเปลี่ยนรูปแบบของประเทศสิงคโปร์ให้เข้ากับยุค ICT ด้วยการเพิ่มศักยภาพของรูปแบบการติดต่อสื่อสารด้วยวิทยาการสมัยใหม่ให้มากขึ้น

เป้าหมายของแผนพัฒนาอินเทอร์เน็ตที่มีรูปแบบการพัฒนาอย่างจริงจังตั้งแต่ปี 1991 คือ การเป็นศูนย์กลางทางการสื่อสารด้วยวิทยาการสมัยใหม่สู่การเป็น Telecommunication Hub และเป็นศูนย์กลางของการลงทุนจากต่างชาติ ด้วยความพร้อมด้านเทคโนโลยีที่สมบูรณ์แบบที่สุด รัฐจึงพยายามรักษาสถานภาพของตนในฐานะของการเป็นศูนย์กลางของการลงทุน เพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในประเทศและสามารถพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ ต่อไป เช่น การขยายฐานการลงทุนของรัฐสู่ระดับภูมิภาค ซึ่งผลสำรวจของ Economist Intelligence Unit (EIU) Country Forecast 2003³⁶ พบว่าประเทศสิงคโปร์สามารถสร้างฐานการบริการด้านอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพก่อนปี 2001 เนื่องจากตัวเลขการเจริญเติบโตของธุรกิจในประเทศสิงคโปร์ซึ่งแสดงถึงการเปิดให้มีการแข่งขันกันในตลาดอย่างเสรีอย่างทันสมัย พร้อมกับการสร้างตลาดด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างเสรีเต็มรูปแบบ ที่มีสถาบันให้คำปรึกษารองรับกลุ่มนักลงทุนถึง 32 สถาบัน และศูนย์บริการด้านการลงทุนรูปแบบต่าง ๆ มากกว่า 690 บริการ ทำให้อัตราการลงทุนจากต่างชาติที่มีทั้งการร่วมกับธุรกิจภายในประเทศ หรือการเข้ามาทำการลงทุนโดยตรงในสิงคโปร์จึงมีอัตราเฉลี่ยสูงขึ้น อีกทั้งการดำเนินนโยบายด้านอินเทอร์เน็ตของรัฐบาลสิงคโปร์จึงประสบผลสำเร็จโดยเฉพาะในภาคเศรษฐกิจของประเทศ

ถึงแม้ภาพรวมของการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตจะมีผลต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ แต่รัฐบาลสิงคโปร์ต้องต่อสู้กับการวางนโยบายที่อาจสร้างความเสี่ยงต่ออำนาจรัฐ เพราะปัญหาในระดับภูมิภาคที่เกิดขึ้น เช่น วิกฤตการเงินในเอเชียเมื่อปี 1997 ถึงปี 1998 รวมทั้งการเกิดขึ้นของเครือข่ายภาคประชาสังคมระดับโลกที่สามารถลดทอนอำนาจรัฐในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างรวดเร็ว ประเด็นเหล่านี้เป็นตัวอย่างของผลกระทบที่ทำให้รัฐต้องการปรับปรุงนโยบายอินเทอร์เน็ตของประเทศสิงคโปร์ให้มีความรัดกุม และเป็นระบบ นอกจากนี้ภายใต้ต้นนโยบายและโครงการที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตที่รัฐอ้างถึงประเด็นการพัฒนาก็เต็มไปด้วยนัยยะทางการต่อสู้ของรัฐเพื่อรักษาอำนาจอธิปไตย ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม เพื่อที่รัฐจะสามารถสร้างอำนาจให้แก่ตนเองทั้งภายในและระดับระหว่างประเทศได้³⁷

ดังนั้น การปรับตัวและเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานโดยอินเทอร์เน็ตของรัฐสิงคโปร์จึงไม่ใช่เพียงการทำงานที่อยู่ภายใต้การเป็นรัฐเสรีนิยมใหม่ ที่เน้นการเปิดเสรีทางการลงทุนและ

³⁶ Economist Intelligence Unit (EIU), Singapore: Business Environment Ranking Summary [Online], 6 July 2009, Available from: http://www.eiu.com/index.asp?layout=VWArticleVW3&article_id=1156530515®ion_id=420000442&country_id=1620000162&channel_id=180004018&category_id=260004026&refm=vwCat&page_title=Article&rf=0

³⁷ Jamus Jerome Lim, "The Challenge of Information Technology: Introduction," in Chia Siow Yue and Jamus Jerome Lim (eds.), Information Technology in Asia, pp.14-15.

สร้างเสรีภาพทางการเมือง เพราะกรณีของสิงคโปร์ เป็นกรณีที่อธิบายได้ด้วยกรอบความคิดของการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐบาลสิงคโปร์เพื่อรักษาอำนาจในโลกาภิวัตน์ ทำให้รัฐบาลสิงคโปร์ยังคงเป็นตัวแสดงที่สำคัญในระบบการเมืองภายในประเทศและระหว่างประเทศ ซึ่งกรณีการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐบาลสิงคโปร์ผ่านการกำหนดนโยบายอินเทอร์เน็ต แสดงถึงอิทธิพลของอินเทอร์เน็ตที่ส่งผลต่อรัฐ ทำให้รัฐต้องปรับตัวและการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของตนเองเพื่อรักษาอำนาจของรัฐในโลกาภิวัตน์ โดยการอธิบายและวิเคราะห์สมมติฐานที่มีต่อกรณีของรัฐบาลสิงคโปร์ สามารถศึกษาด้วยแนวคิดทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคม ซึ่งเป็นกรอบความคิดหลักที่ใช้ศึกษางานวิจัยเล่มนี้โดยจะอธิบายต่อไปในบทที่ 3

1.2 ทบทวนวรรณกรรม

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์เล่มนี้ประกอบด้วย เอกสารทางวิชาการได้แก่หนังสือ วิทยานิพนธ์และบทความ โดยจำแนกออกเป็น 4 ประเภทหลัก คือ 1) วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับนโยบายต่างประเทศภายใต้กระบวนการโลกาภิวัตน์ 2) วรรณกรรมที่ว่าด้วยรัฐกับการควบคุมอินเทอร์เน็ตผ่านวิธีการต่าง ๆ เพื่อรักษาอำนาจรัฐ 3) วรรณกรรมที่เกี่ยวกับทฤษฎีที่ส่งเสริมความเข้าใจทฤษฎีประดิษฐกรรมทางสังคม และ 4) วรรณกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจการเมืองการปกครอง และสังคมวัฒนธรรมของสิงคโปร์

1) ประเภทแรกประกอบด้วยหนังสือเรื่อง Foreign Policy in a Transformed World โดย Mark Webber, Michael Smith and others³⁸ ที่วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของรัฐในระดับโลกที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้รัฐได้เข้าใจถึงความท้าทายที่เกิดขึ้นพร้อมกับการวิเคราะห์นโยบายต่างประเทศที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบันและในอนาคต อย่างไรก็ตาม หนังสือเล่มนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์รัฐบาลในระดับประเทศ ที่สามารถปรับตัวได้กับการเปลี่ยนโครงสร้างการทำงานรัฐในระดับโลก ท่ามกลางการเกิดขึ้นของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ เช่น บริษัทข้ามชาติ หรือกลุ่มประชาสังคม ดังนั้นนโยบายต่างประเทศจึงเป็นเครื่องมือในการออกแบบ และควบคุมปัจจัยต่างๆ ที่จะสามารถสร้างอำนาจและความชอบธรรมให้กับรัฐบาลในระดับชาติได้ โดยวิธีการที่มีประสิทธิภาพต่อการรักษาอำนาจคือ การปรับเปลี่ยนนโยบายต่างประเทศรัฐผ่านการใช้อำนาจแบบอ่อน (Soft Power) เช่น การใช้วาทกรรมเพื่อครอบงำอุดมการณ์ความคิด มากกว่าการใช้กำลังหรืออำนาจอย่างชัดเจน ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับคำอธิบายของหนังสือเรื่อง Foreign Policy in Global Information Space: Actualizing Soft Power โดย Alan Chong³⁹ เสนอว่า โลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้นหลังปี 1990 เปลี่ยนแปลงไปเพราะบทบาทที่เพิ่มขึ้นของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ทำให้รัฐต้องปรับเปลี่ยนระบบการเมืองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและบริบททางสังคมทั้งภายในและระหว่าง

³⁸ Mark Webber, Michael Smith and others, Foreign Policy in a Transformed World (Harlow: Prentice-Hall, 2002).

³⁹ Alan Chong, Foreign Policy in Global Information Space: Actualizing Soft Power (New York: Palgrave Macmillan, 2007).

ประเทศ นอกจากนี้ ยังอธิบายการศึกษานโยบายต่างประเทศ ด้วยการวิเคราะห์การตัดสินใจของผู้บริหารหรือรัฐบาลควบคู่กับการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของแรงกดดันต่างๆ และสภาพการขัดเกลาทางสังคมในยุคโลกาภิวัตน์

บทความและหนังสือเกี่ยวกับการวิจารณ์โลกาภิวัตน์ เช่น Global Shift: Reshaping the Global Economic Map in the 21st Century โดย Peter Dicken⁴⁰ ที่เน้นว่าการพัฒนาด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดภูมิศาสตร์ทางเศรษฐกิจแบบใหม่ รูปแบบกระบวนการการผลิตที่พึ่งพิงเทคโนโลยีมากขึ้น และหนังสือ The Global Transformations Reader โดย David Held และ Anthony McGrew (eds.)⁴¹ ซึ่งเป็นการรวมการศึกษาผลกระทบของโลกาภิวัตน์ การให้ความหมายในมุมมองของนักทฤษฎีไว้อย่างหลากหลาย ข้อถกเถียงในหนังสือเหล่านี้จึงเป็นส่วนหนึ่งของการตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับการศึกษารัฐกับโครงสร้างอำนาจที่ดำรงอยู่ในยุคข้อมูลข่าวสาร โดยบทความในหนังสือเล่มนี้สามารถนำมาใช้อธิบายประเด็นกระบวนการโลกาภิวัตน์สมัยใหม่ และผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตที่ทำให้เกิดข้อถกเถียงที่ว่ารัฐชาติสูญเสียบอำนาจ หรือยังคงมีอำนาจในโลกาภิวัตน์ ขณะเดียวกันข้อเสนอเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนรูปแบบการปกครองของรัฐที่เป็นผลกระทบจากเครือข่ายทางสังคมระดับโลกก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มักนำมาวิพากษ์ในประเด็นของโลกาภิวัตน์ในงานชิ้นนี้

2) วรรณกรรมที่ว่าด้วยรัฐกับการควบคุมอินเทอร์เน็ตผ่านวิธีการต่างๆ เพื่อรักษาอำนาจรัฐประกอบด้วย National Governments and Control of the Internet: A Digital Challenge โดย Giampiero Giamcomello⁴² เสนอการศึกษาอินเทอร์เน็ตในมุมมองของสังคมศาสตร์ ด้วยการตั้งคำถามหลักว่า เหตุใดรัฐประชาธิปไตยถึงต้องการควบคุมอินเทอร์เน็ต และรัฐสามารถทำได้หรือไม่ อย่างไร เนื่องจากข้อถกเถียงที่ว่าอินเทอร์เน็ตอยู่เหนือการควบคุมของรัฐชาติ เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้สามารถแสดงถึงของการทำงานของรัฐในการควบคุมอินเทอร์เน็ตของรัฐรูปแบบต่างๆ โดยอธิบายการออกแบบโครงสร้างการทำงานของอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับ Congress and the Internet โดย James A. Thurber และ Colton C. Campbell⁴³ เสนอว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากอินเทอร์เน็ต ทำให้รัฐต่างได้รับผลกระทบมาก หรือน้อยแตกต่างกันไป แต่ไม่มีรัฐใดสามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตได้ แม้แต่สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่คิดค้นอินเทอร์เน็ต แต่ก็ยังได้รับผลกระทบจากเทคโนโลยีชนิดนี้

⁴⁰ Peter Dicken, Global Shift: Reshaping the Global Economic Map in the 21st Century, (London: Sage Publication, 2003).

⁴¹ David Held and Anthony McGrew (eds.), The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate (Cambridge: Blackwell Publishing, 2002).

⁴² Giampiero Giamcomello, National Governments and Control of the Internet: A Digital Challenge (New York: Routledge, 2005).

⁴³ James A. Thurber and Colton C. Campbell, Congress and the Internet (New Jersey: Prentice Hall, 2003).

กระทั่งรัฐบาลต้องหารูปแบบการทำงานที่สอดคล้องกับผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยสมมติฐานอย่างหนึ่งของผู้เขียน คือ ผลประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตต่อรัฐจะมีมากขึ้นน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้งานที่รัฐนำอินเทอร์เน็ตไปใช้ในรัฐ ดังนั้น รัฐควรให้ความสนใจกับอินเทอร์เน็ตในฐานะเครื่องมือทางการเมืองมากกว่าหาแนวทางแก้ปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากอินเทอร์เน็ตเพียงอย่างเดียว

3). วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีประดิษฐกรรมทางสังคม(Constructivism) ซึ่งเป็นแนวคิดทฤษฎีที่จะใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย State Identities and the Homogenisation of Peoples โดย Heather Rae⁴⁴ เสนอจุดเด่นของการศึกษาอัตลักษณ์กับการสร้างรัฐ พร้อมกับวิจารณ์จุดอ่อน และจุดแข็งของทฤษฎีประดิษฐกรรมทางสังคม ว่าจุดแข็งของการสร้างอัตลักษณ์ จะช่วยให้รัฐปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม รัฐจึงมีอำนาจในฐานะตัวแทนโครงสร้างที่พยายามรักษาผลประโยชน์ของตนผ่านการให้ความหมายกับสิ่งต่างๆ และสร้างวาทกรรมเพื่อครอบงำผู้คนในสังคม แต่จุดอ่อนของการใช้สร้างอัตลักษณ์คือ ความซับซ้อนของประเด็นของความเป็นอื่นจากการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐ ทำให้รัฐเผชิญกับปัญหาของกลุ่มที่ต่อต้านรัฐ และต้องการสร้างอัตลักษณ์ที่ตรงข้ามกับรัฐ ดังนั้น รูปแบบการประกอบสร้างอัตลักษณ์จึงต้องมีความยืดหยุ่นและเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง มากกว่านำเสนออัตลักษณ์ใดอัตลักษณ์หนึ่งเพียงอย่างเดียว ส่วนงานเขียนอีกเล่มหนึ่งที่มีผลต่อการตั้งคำถามและสร้างกรอบความคิดของการวิจัยเล่มนี้คือ Beyond the Boundaries? โดย Rudar Sil และ Eileen M. Doherty⁴⁵ เป็นงานเขียนเชิงทฤษฎีที่อธิบายความสำคัญเส้นเขตแดนรัฐที่ส่งผลต่อการศึกษาทั้งด้านสังคมศาสตร์ในเชิง เศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์ โดยข้อเสนอของผู้เขียนคือ การเน้นวิเคราะห์อัตลักษณ์จากการศึกษาวาทกรรมที่ปรับเปลี่ยนในแต่ละช่วงเวลา เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยของการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของผู้กำหนดอัตลักษณ์ในขณะนั้น การใช้กรอบคิดเรื่องอัตลักษณ์จึงไม่ได้จำกัดอยู่แต่ประเด็นทางมนุษยศาสตร์ แต่อัตลักษณ์สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐในมุมมองของรัฐศาสตร์ได้เช่นกัน ความคิดของการศึกษาอัตลักษณ์นี้จึงสอดคล้องกับการใช้แนวคิดทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคมของ Alexander Wendt⁴⁶ ที่กล่าวถึงความจำเป็นของการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐที่ช่วยให้รัฐยังคงเป็นตัวแสดงหลักในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งรายละเอียดเพิ่มเติมจะอธิบายในหัวข้อที่ 1.3 ต่อไป

⁴⁴ Heather Rae, State Identities and the Homogenisation of Peoples (Cambridge: Cambridge University Press, 2002)

⁴⁵ Rudar Sil and Eileen M. Doherty, Beyond the Boundaries? : Disciplines, Paradigms, and Theoretical Integration in International Studies (New York: State University New York Press, 2000).

⁴⁶ Alexander Wendt, Social Theory of International Politics (Cambridge: Cambridge University Press, 1999)

4) วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเทศสิงคโปร์ วรรณกรรมของสิงคโปร์ที่เลือกใช้ประกอบไปด้วย งานเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้นำทางการเมืองต่อการพัฒนาประเทศ ที่ยึดหลักการวิเคราะห์ปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอก รัฐ ตั้งแต่สมัยของนายกรัฐมนตรีลี กวน ยู เพื่อวิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจและการเมืองที่เกิดขึ้นในอดีต และอธิบายแนวโน้มที่เป็นไปได้ของสิงคโปร์ในอนาคต ซึ่งการศึกษาการทำงานของพรรคกิจประชา ผ่านการวิเคราะห์นโยบายและแผนงานสะท้อนถึงการปรับตัวในการกำหนดนโยบายสู่ความทันสมัยเพื่อผลประโยชน์และการครอบงำอุดมการณ์ความคิดของประชาชนในรัฐ และส่งเสริมให้รัฐบาลยังคงมีใช้อำนาจที่ขัดต่อหลักการและนโยบายของรัฐ ข้อมูลที่ใช้ประกอบคำอธิบายกรณีศึกษาของรัฐบาลสิงคโปร์ และนโยบายอินเทอร์เน็ตในรัฐ ตลอดจนรูปแบบการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐในโลกาภิวัตน์ บทความที่เกี่ยวข้องมีดังนี้ “สิงคโปร์: การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศ หลังวิกฤตเศรษฐกิจ (ค.ศ. 1997-2006) โดย โคริน เฟื่องเกษม นอกจากนี้ ยังรวมถึงบทความที่ว่าด้วยการครอบงำทางความคิดและอุดมการณ์จากการเป็นรัฐอำนาจนิยมของสิงคโปร์ เช่น “Hegemonic Authoritarianism and Singapore: Economics, Ideology and the Asian Economic Crisis” โดย Soek-Fang Sim⁴⁷ รวมทั้งวิทยานิพนธ์ คือ เอียน หวูวัน. “นโยบายต่างประเทศของสาธารณรัฐสิงคโปร์ในการแสวงหาความอยู่รอด (ค.ศ. 1965-1975)”⁴⁸ ที่เสนอประวัติศาสตร์ความเป็นมาและปัจจัยต่างๆที่ทำให้รัฐบาลสิงคโปร์ภายใต้แกนนำของพรรคกิจประชาอาศัยนโยบายความอยู่รอดเป็นความคิดสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งส่งผลต่ออุดมการณ์ความคิดของพรรคกิจประชาในปัจจุบันเช่นกัน ขณะทำงานเอกสารวิจัยของ ชัชনী ทรงศีล, “รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government): ศึกษาเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศสิงคโปร์”⁴⁹ สามารถอธิบายการใช้ นโยบายอินเทอร์เน็ตในยุคปลายทศวรรษที่ 1980 ถึงปี 2000 ของสิงคโปร์ได้อย่างชัดเจน และช่วยให้เข้าใจถึงความสามารถในการใช้นโยบายอินเทอร์เน็ตเพื่อสร้างอัตลักษณ์ของรัฐผ่านกรอบความคิดที่ใช้ในงานวิจัยฉบับนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴⁷ Soek-Fang Sim, “Hegemonic Authoritarianism and Singapore: Economics, Ideology and the Asian Economic Crisis” *Contemporary Asia* 36, 2 (2006): 143-159.

⁴⁸ เอียน หวูวัน, “นโยบายต่างประเทศของสาธารณรัฐสิงคโปร์ในการแสวงหาความอยู่รอด (ค.ศ. 1965-1975),” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, แผนกวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519).

⁴⁹ ชัชনী ทรงศีล, “รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government): ศึกษาเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลียและประเทศสิงคโปร์,” (เอกสารวิจัยตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545).

1.3 แนวคิดทฤษฎี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของรัฐสิงคโปร์ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ การเมืองและ สังคม ที่มาพร้อมกับอินเทอร์เน็ตในโลกาภิวัตน์ จากความเชื่อที่ว่าอัตลักษณ์ของรัฐไม่ได้มีมาแต่กำเนิดตามธรรมชาติ แต่เป็นเรื่องของการประกอบสร้างความหมายทางสังคม อัตลักษณ์จึงเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง แปรเปลี่ยนและสัมพันธ์กับเรื่องของอำนาจ⁵⁰ ดังนั้น ในกรณีของรัฐบาลสิงคโปร์ก็แสดงถึงความพยายามเปลี่ยนอัตลักษณ์ของรัฐเพื่อรักษาอำนาจในโลกาภิวัตน์เช่นกัน อาทิ รัฐให้ความหมายกับการเปิดเสรีภาพให้แก่ประชาชนด้วยการส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตในรัฐ โดยรัฐกล่าวว่าอินเทอร์เน็ตจะเป็นช่องทางสื่อสารเสรีของประชาชนในรัฐ แต่ในทางปฏิบัติรัฐกลับวางนโยบายในลักษณะควบคุมและยังคงใช้อำนาจลิดรอนสิทธิของประชาชน ความซับซ้อนของการสร้างความชอบธรรมเพื่อให้รัฐยังคงใช้อำนาจ เพื่อกำหนดผลประโยชน์ของตนเองเป็นสำคัญผ่านการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐ ทำให้กรอบความคิดเรื่องอัตลักษณ์เป็นกรอบความคิดหลักที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ โดยใช้คำอธิบายหลักจากทฤษฎีประดิษฐกรรมทางสังคม (Constructivism)^{*} ของ Alexander Wendt

ทฤษฎีประดิษฐกรรมทางสังคมของ Wendt มีแนวคิดพื้นฐานจากโครงสร้างนิยม (Structurationism) และแนวคิดสัจนิยมเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Realism) ทำให้ Wendt มีมุมมองการพิจารณาประเด็นปัญหาโดยอาศัยหลักฐานและเหตุผลในการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของสิ่งที่แทบไม่อาจสังเกตได้ เช่น โครงสร้าง และเขาเลือกใช้การศึกษาการเปลี่ยนทางโครงสร้างนี้เป็นจุดเน้นของคำอธิบายเกี่ยวกับการสร้างอัตลักษณ์ของตัวแสดงต่อมา⁵¹ ทั้งนี้ Wendt ให้ความสำคัญกับการตีความและการให้ความหมายของสิ่งต่างๆ ผ่านตัวแทน (Agent) และโครงสร้าง (Structure) ดังนั้น การอธิบายประเด็นเรื่องความมั่นคงและผลประโยชน์ที่แตกต่างกันตามแต่ละช่วงเวลา จึงไม่ได้เกิดขึ้นเอง แต่เป็นผลมาจากการประดิษฐ์คิดค้น และให้ความหมายผลประโยชน์ในแต่ละช่วงเวลาตามความต้องการของตัวแสดง ความสามารถในการกำหนดสร้างความหมายของสิ่งต่างๆ ในสังคม ทำให้รัฐในฐานะตัวแสดงหลักมีบทบาทสำคัญในโครงสร้างการกำหนดนโยบายทางการเมืองต่างๆ แม้ว่ารัฐจะเผชิญกับประเด็นปัญหาที่เพิ่มขึ้น⁵²

⁵⁰ ศิริมิตร ประพันธ์ธุรกิจ, “ความสัมพันธ์ไทย-ลาวในสื่อบันเทิงไทย: ศึกษากรณีการประกอบสร้างอัตลักษณ์ความเป็นลาวจากภาพยนตร์เรื่อง หมากเตะโลกตะลึง,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551), หน้า 69.

^{*} มีผู้ให้ความหมายของ Constructivism ไว้หลากหลายเช่น ทฤษฎีสร้างสรรคนิยม, ทฤษฎีการสร้างความรู้ หรือ ทฤษฎีการสร้างความรู้ แต่ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้เลือกใช้ความหมาย ทฤษฎีประดิษฐกรรมทางสังคม ของ ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร ในหนังสือ วาทกรรมการพัฒนา: อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณ์และความเป็นอื่น (2542: 210) โดยอธิบายว่า ทฤษฎีนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องของผลิต/สร้างสิ่งต่างๆ ในสังคม นั่นคือ ไม่มีสิ่งใดเกิดตามธรรมชาติ เพราะสิ่งต่างๆ ถูกประดิษฐ์ความหมายขึ้นในสังคม

⁵¹ วราภรณ์ เฉลิมพันธุ์ศักดิ์, “Constructivism เพื่อการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเป็นเทศ,” รัฐศาสตร์สาร 29 (2551): 9.

⁵² Stefano Guzzini, “Constructivism and the Role of Institutions in International Relations,” Copenhagen Peace Research Institute Special Issue of the Rassegnaltaliana di Sociologia, (2003): 5.

Wendt เสนอว่า ถ้าพิจารณารัฐในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์รัฐ (States) และระบบรัฐ (States System) ควบคู่กันไป เพราะ รัฐคือ ตัวแสดงหลักในการสร้างกฎระเบียบและความรุนแรงให้เกิดขึ้นในระบบรัฐ อีกทั้งการทำงานของรัฐมักมีที่ท่าของการเป็นผู้ผูกขาดอำนาจในการกำหนดนโยบายทั้งภายในหรือระหว่างประเทศ รัฐจึงไม่ยอมให้ตัวแสดงอื่นมีอำนาจเหนือรัฐ รัฐในฐานะตัวแสดงหลักจึงมีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาระบบรัฐที่เปลี่ยนแปลงไป Wendt สรุปว่า ถ้าปราศจากรัฐก็ปราศจากระบบรัฐเช่นกัน⁵³ ทั้งนี้การศึกษารัฐตามแนวคิดของ Wendt ผู้วิเคราะห์ต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 5 ข้อ คือ

1. กฎระเบียบของสถาบัน
2. องค์กรในการจัดการสร้างกฎระเบียบและความชอบธรรมของรัฐ
3. การจัดการด้านอธิปไตยรัฐ
4. สังคม
5. เขตแดนรัฐ

ปัจจัยทั้ง 5 ข้อนี้มีส่วนสนับสนุนให้รัฐสามารถสร้างวาทกรรมเพื่อกำหนดอัตลักษณ์ของตนเอง เพื่อรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงได้ตามระบบและโครงสร้างรัฐ ด้วยการผลิตซ้ำทางความคิดเพื่อครอบงำความเชื่อของคนในสังคมในช่วงเวลานั้น ซึ่งทำยที่สุดผลกระทบจากการผลิตซ้ำทางความคิดของรัฐ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเองก็จะถูกทำให้เปลี่ยนแปลงไป และต้องผลิตชุดความกรรม หรือความคิดชุดใหม่ขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาคความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างรัฐกับตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ที่อาจมีอำนาจหรือความสำคัญในในระบบรัฐ ดังนั้น รัฐจึงไม่สามารถมีรูปแบบการปกครองหรือกำหนดสร้างความหมายผลประโยชน์ และความมั่นคงอย่างถาวรและไม่เปลี่ยนแปลง เพราะรัฐต้องปรับตัวต่อการเปลี่ยนที่เกิดขึ้นเมื่อตัวแสดงอื่นต้องการเข้ามามีบทบาทในระบบรัฐ

อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนของกรอบคิดนี้ คือ การประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐไม่ได้เกิดขึ้นจากปัจเจกบุคคลหรือผู้อำนาจเพียงคนเดียวในรัฐ แต่การประกอบสร้างอัตลักษณ์ชุดหนึ่งเป็นการรับเอาความคิด ความเชื่อต่าง ๆ ของแต่บุคคลมารวมกัน เพื่อหาจุดร่วมของการกำหนดเป็นอัตลักษณ์ ดังนั้น ถ้าเกิดความขัดแย้งในกลุ่มการประกอบสร้างอัตลักษณ์ก็จะไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งข้อโต้แย้งในประเด็นนี้ Wendt กล่าวว่า การประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐ คือ การกำหนดอัตลักษณ์ที่ให้ความหมายว่า อัตลักษณ์ของ “เรา” ไม่ใช่เพียงการเสนออัตลักษณ์ของใครคนใดคนหนึ่ง รัฐจึงมีความมีความสามารถในการสร้างความหมายในกระบวนการสร้างอัตลักษณ์เพื่อแสดงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเมื่อใดที่รัฐสามารถสร้างอัตลักษณ์

⁵³ Alexander Wendt, Social Theory of International Politics (Cambridge: Cambridge University Press, 1999), p. 195.

นั้นได้สำเร็จ สมาชิกรัฐก็มักจะยอมรับเอาอัตลักษณ์ส่วนรวมนี้ไปใช้เพื่อเป็นการนำเสนออัตลักษณ์ของตนเอง และความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลก็จะลดลง

นอกจากนี้ Wendt กล่าวว่า อัตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นนั้น มิได้เฉพาะเจาะจงเพียงให้เป็นอัตลักษณ์หนึ่งเดียว แต่ความหลากหลายของอัตลักษณ์ที่ปรับใช้ในแต่ละช่วงเวลาตามแต่บริบททางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมทั้งภายในและภายนอกเป็นปัจจัยที่ช่วยสร้างความชัดเจนให้แก่รัฐในการเลือกนำอัตลักษณ์นั้นมาใช้ เพื่อให้รัฐได้แสดงบทบาทของตน ดังนั้น อัตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นตามแต่ละช่วงเวลาจะถูกสร้างขึ้นเพื่อให้รัฐสามารถรักษาผลประโยชน์ และอำนาจในฐานะตัวแสดงหลัก ในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นหลัก Wendt กล่าวเพิ่มเติมว่าหากต้องการศึกษาผลประโยชน์ของรัฐในช่วงเวลาใด สามารถวิเคราะห์ผ่านอัตลักษณ์ของรัฐในช่วงเวลานั้น เพราะอัตลักษณ์ เป็นเครื่องบ่งชี้ว่า รัฐคือใคร หรืออะไร ส่วนผลประโยชน์คือ สิ่งที่บอกถึงความต้องการของตัวแสดง อัตลักษณ์จึงไม่มีความหมายในการอธิบายการกระทำของตัวแสดงถ้าปราศจากความต้องการ กล่าวคือ ถ้ารัฐไม่มีความต้องการ อัตลักษณ์จะไม่มีแรงผลักดัน และถ้าไม่มีอัตลักษณ์ ผลประโยชน์ก็จะไม่มีทิศทางที่แน่ชัด⁵⁴

ทั้งนี้ ถ้าพิจารณาการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐ พบว่ารัฐเป็นตัวแสดงหลัก ที่แปลความและถ่ายทอดความต้องการของส่วนรวม เพื่อกำหนดความหมายของผลประโยชน์แห่งชาติ ซึ่งเป้าหมายของการกำหนดผลประโยชน์ของรัฐ จะเกี่ยวข้องกับเดินเรื่องความอยู่รอด (survival) อิสระในการปกครองตนเอง (autonomy) ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ (economic well-being) และความพึงพอใจของส่วนรวม (collective self-esteem) โดยการประดิษฐ์ความหมายเพื่อแสดงอัตลักษณ์ของรัฐในแต่ละช่วงผ่านการพิจารณาโครงสร้างภายในและระหว่างประเทศ รัฐมักจะมีแนวโน้มของการรักษาผลประโยชน์ตนเองเป็นสำคัญ ผ่านการกำหนดอัตลักษณ์ และอุดมการณ์ที่เอื้อต่อการใช้อำนาจของตนเองในบริบททางสังคมขณะนั้น⁵⁵

ความสำคัญของข้อเสนอของ Wendt ที่มีต่อการศึกษาผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตต่อรัฐ เพราะ Wendt ยอมรับว่า โลกาภิวัตน์สร้างความท้าทายต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมากขึ้น หลังจากปี 1990 เป็นต้นมา และความท้าทายของผลกระทบที่เกิดขึ้นกับรัฐยังส่งผลต่อความไม่ชัดเจนในการศึกษารัฐ เพราะรัฐในโลกาภิวัตน์ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยกรอบทฤษฎีแบบดั้งเดิมอย่างสังคมนิยม หรือเสรีนิยม แต่ความซับซ้อนทางสังคมในระดับโลกที่มีต่อรัฐ ทำให้การใช้ทฤษฎีประติสฐกรรมนิยมทางสังคม เป็นแนวทางที่สามารถอธิบายพฤติกรรมของรัฐ หรือการกระทำในแต่ละช่วงเวลาของรัฐได้อย่างเหมาะสมวิธีการหนึ่ง เพราะการศึกษาอัตลักษณ์ตามกรอบคิด

⁵⁴ Alexander Wendt, *Social Theory of International Politics*, p. 231.

⁵⁵ Heather Rae, *State Identities and the Homogenisation of Peoples* (Cambridge: Cambridge University Press, 2002), p.17.

ทฤษฎีนี้จะช่วยให้เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการกำหนดนโยบายของรัฐที่ยังคงช่วยให้รัฐดำรงความสำคัญในฐานะตัวแสดงหลักในระดับรัฐหรือระดับระหว่างประเทศ⁵⁶

ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาและอธิบายการใช้อำนาจของรัฐสิงคโปร์ภายใต้วาทกรรมที่รัฐสร้างขึ้น หลังจากเริ่มพัฒนาอินเทอร์เน็ตในรัฐ งานวิจัยนี้จึงเลือกทฤษฎีประติมากรรมนิยมทางสังคมเพื่อวิเคราะห์ประเด็นเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตกับการสร้างอัตลักษณ์รัฐสิงคโปร์ที่เปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลา บริบทและสภาพแวดล้อมของโครงสร้างภายในและระหว่างประเทศในโลกาภิวัตน์ ดังนั้น การสร้างอัตลักษณ์รัฐสิงคโปร์จึงช่วยให้รัฐสามารถรับมือกับความเสี่ยงในโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมที่มาพร้อมกับอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกรณีศึกษานี้จะอธิบายต่อไปในบทที่ 4

1.4 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของอินเทอร์เน็ตต่อการสร้างอัตลักษณ์เพื่อรักษาอำนาจอธิปไตยให้สอดคล้องกับบริบทในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. เพื่อตระหนักถึงความสำคัญของรัฐกับการรักษาอำนาจอธิปไตย ผ่านการกำหนดนโยบายภายในและระหว่างประเทศด้านอินเทอร์เน็ตในโลกาภิวัตน์
3. เพื่อศึกษาการทำงานของรัฐบาลสิงคโปร์ในการกำหนดนโยบายภายในและระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต ควบคู่กับการรักษาอำนาจรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 คำถามการวิจัย

1. อินเทอร์เน็ตส่งผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐสิงคโปร์อย่างไร
2. รัฐสิงคโปร์มีแนวทางในการจัดการกับปัญหาหรือปรับอัตลักษณ์เพื่อรักษาอำนาจอธิปไตยในยุคโลกาภิวัตน์อย่างไร
3. กรณีของประเทศสิงคโปร์สะท้อนประเด็นปัญหาเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับอำนาจและอัตลักษณ์ของรัฐในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างไร

1.6 สมมติฐาน

อินเทอร์เน็ตมิได้ส่งผลให้เกิดความเสื่อมถอยของอำนาจรัฐ แต่อินเทอร์เน็ตส่งผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐสิงคโปร์ที่เกิดจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมเพื่อรักษาอำนาจอธิปไตยในโลกาภิวัตน์

⁵⁶ Heather Rae, *State Identities and the Homogenisation of Peoples*, p. 22.

1.7 ระเบียบวิธีวิจัย

1.) วิธีการรวบรวมข้อมูล

การใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพและปริมาณ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นปัญหา สมมติฐานและกรอบความคิดที่ใช้ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ

ก.) ข้อมูลปฐมภูมิ หรือข้อมูลจากเอกสารชั้นต้น ได้แก่ คำแถลงการณ์ต่างๆ ของผู้นำในประเทศสิงคโปร์ ทั้งจากกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น รวมไปถึงรายงานประจำปีของประเทศสิงคโปร์ เช่น IDA Wave และข้อมูลจากเว็บไซต์รัฐบาลสิงคโปร์ .sg เป็นต้น

ข.) ข้อมูลทุติยภูมิ หรือข้อมูลจากเอกสารชั้นรองที่ใช้ ได้แก่

1.1) หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือเกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบาย

ต่างประเทศในยุคสารสนเทศ หนังสือเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

หนังสือเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีประดิษฐกรรมทางสังคม และหนังสือเกี่ยวกับ

สิงคโปร์ทั้งข้อมูลทั่วไปและการดำเนินนโยบายอินเทอร์เน็ต เช่น Global Shift,

Internet Governance: Asia-Pacific Perspective และ Global Communication

เป็นต้น

1.2) วารสารและบทความที่เกี่ยวข้อง เช่น ICT Policies for Singapore Papers

1.4) ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์เกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศและนโยบาย

อินเทอร์เน็ตของรัฐสิงคโปร์ เช่น www.foreignpolicy.com, www.reach.gov.sg และ

www.ida.gov.sg เป็นต้น

2.) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงบรรยาย (Descriptive Analysis) เป็นวิธีหลักในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้อธิบายรายละเอียดทั้งเชิงประวัติศาสตร์ และสภาพปัญหาในปัจจุบันที่เกิดขึ้นของรัฐสิงคโปร์ เพื่ออธิบายเชื่อมโยงกับกรอบความคิดทฤษฎีที่นำเสนอไว้ นอกจากนี้การวิเคราะห์เชิงพรรณนายังช่วยให้เห็นถึงประเด็นที่ซับซ้อน เช่น ผลกระทบจากโลกาภิวัตน์ต่อรัฐ การประกอบสร้างอัตลักษณ์ และกรณีศึกษา นโยบายอินเทอร์เน็ตของรัฐสิงคโปร์ ได้เป็นขั้นตอนควบคู่กับการใช้ข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิที่รวบรวมเพื่ออธิบายประกอบการวิเคราะห์เนื้อหาของงานวิจัย อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ข้อมูลจำเป็นต้องแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากทัศนคติของผู้เขียน เพื่อข้อมูลที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อวิทยานิพนธ์

1.8 ขอบเขตในการศึกษา

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มุ่งศึกษาการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง และอัตลักษณ์ของรัฐภายใต้การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศตามกรอบความคิดของประดิษฐกรรมทางสังคม (Constructivism) โดยศึกษาผ่านการกำหนดนโยบายภายในและต่างประเทศด้านอินเทอร์เน็ตของประเทศสิงคโปร์ ในช่วงปี ค.ศ. 1991-2008 โดยปีที่เริ่มศึกษานั้นเป็นปีที่มีรัฐบาลสิงคโปร์ เปลี่ยนแนวทางการวางยุทธศาสตร์เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตในลักษณะเชิงรุก โดยมีเป้าหมายให้ประเทศสิงคโปร์กลายเป็นเกาะอัจฉริยะ (Intelligent Islands) ในเอเชีย ภายใต้แผนงาน IT2000 ในสมัยของการเข้ารับตำแหน่งของนายกรัฐมนตรีโก๊ะ จ๊ก ตง (Goh Chok Tong) จนกระทั่งรัฐ เปลี่ยนรูปแบบการทำงานสู่แผนแม่บท iN2015 (Intelligent Nations 2015) ในสมัยของ นายกรัฐมนตรีลี เซียน ลุง (Lee Hsien Loong) สาเหตุที่กรอบการศึกษามีขอบเขตของ ระยะเวลาการศึกษาที่สิ้นสุดที่ปี 2008 เนื่องจากเป็นช่วงที่สิ้นสุดการดำรงตำแหน่งของ นายกรัฐมนตรีลี เซียน ลุง สมัยแรก ซึ่งผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์ภาพรวมของการประกอบ สร้างอัตลักษณ์ของรัฐบาลพรรคกิจประชาาร่วมกับการกำหนดโครงการและนโยบายต่างๆ ของ รัฐบาล จึงจำเป็นต้องกำหนดจุดสิ้นสุดของการวิเคราะห์นโยบายและแผนงานที่ตัวผู้กำหนด นโยบายตามวาระการดำรงตำแหน่ง

1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้เข้าใจถึงความพยายามในการปรับตัวของรัฐในการรักษาอำนาจและความชอบธรรมในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. เพื่อตระหนักถึงการควบคุมอินเทอร์เน็ตโดยรัฐที่ยังคงปรากฏอยู่ในระบอบการเมือง ผ่านการสร้างวาทกรรมของรัฐเกี่ยวกับผลประโยชน์และความมั่นคงแห่งชาติในยุคโลกาภิวัตน์
3. เพื่อตระหนักถึงความสำคัญของการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือของรัฐในการ ดำเนินนโยบายด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมเพื่อประกอบสร้างอัต ลักษณ์ของรัฐ และใช้อัตลักษณ์เพื่อครอบงำความคิดและอุดมการณ์ของประชาชน ทำให้รัฐยังคงเป็นตัวแสดงที่สำคัญในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

1.10 เนื้อหา

วิทยานิพนธ์แบ่งการนำเสนอเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย การกล่าวถึงสภาพปัญหา สมมติฐาน แนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา ขอบเขตในการศึกษา วัตถุประสงค์ในการศึกษา การรวบรวมข้อมูล วิธีการศึกษา และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 บทบาทและผลกระทบของอินเทอร์เน็ตต่อรัฐ

บทที่ 3 อินเทอร์เน็ตกับการปรับตัวของรัฐผ่านการสร้างอัตลักษณ์ใหม่

บทที่ 4 ศึกษากรณีการกำหนดนโยบายด้านอินเทอร์เน็ตรัฐสิงคโปร์ ค.ศ. 1991-2008

บทที่ 5 สรุป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

บทบาทและผลกระทบของอินเทอร์เน็ตต่อรัฐ

2.1 บทบาทของอินเทอร์เน็ตกับกระบวนการโลกาภิวัตน์

โลกาภิวัตน์เป็นเรื่องที่ถูกพูดถึงมามากกว่าสองทศวรรษโดยนักวิชาการทางรัฐศาสตร์ เช่น Held และ McGrew เสนอว่า โลกาภิวัตน์ได้เชื่อมโยงเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และ วัฒนธรรมในระดับโลก นำมาซึ่งผลกระทบมากมาย เช่น โลกาภิวัตน์ด้านแรงงาน โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ การขึ้นต่อกันและกันระหว่างรัฐ หรือการจัดการปกครองแบบธรรมาภิบาล (Governance) ระดับโลก เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและผลกระทบที่เกิดขึ้นในกระบวนการโลกาภิวัตน์ ส่วนหนึ่งเป็นผลจากความกระชับแน่นของเวลาและพื้นที่ (time-space compression) ซึ่งมีอิทธิพลต่อโลกาภิวัตน์มากขึ้น เมื่อรูปแบบการสื่อสารพัฒนาไปสู่การเทคโนโลยีการสื่อสารด้วยอินเทอร์เน็ต¹

ทั้งนี้ ผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตที่มีต่อกระบวนการโลกาภิวัตน์ ไม่เพียงสร้างประเด็นปัญหาใหม่ๆ แต่ยังทำให้ปัญหาที่มีมาแต่เดิมทวีความรุนแรงขึ้น เช่น ประเด็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ การเคลื่อนไหวทางสังคม และเรียกร้องสิทธิเสรีภาพด้านเพศ เชื้อชาติ ศาสนา หรือ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยไร้เงื่อนไขขมขื่นของรัฐบาลชาติ เป็นต้น ผลกระทบจากกระบวนการโลกาภิวัตน์ที่มีอินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่น และระดับโลก ทำให้โลกาภิวัตน์ที่กล่าวถึงในปัจจุบันเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาด้านการสื่อสารอย่างชัดเจน ถึงแม้ว่านักวิชาการด้านรัฐศาสตร์จะไม่ได้ปฏิเสธความสำคัญของโลกาภิวัตน์ที่มีมาในอดีต แต่เพราะความสำคัญของอินเทอร์เน็ตในยุคปัจจุบัน ทำให้การศึกษาโลกาภิวัตน์สมัยใหม่จึงไม่ควรละเลยประเด็นของเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะการพัฒนาอินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน

ตัวอย่างที่แสดงการเปรียบเทียบความสำคัญการสื่อสารจากอดีตถึงปัจจุบัน คือ ถ้าเปรียบเทียบการเดินทางขนส่งในอดีตด้วย เครื่องบินโบอิง 747 (Boeing 747) ซึ่งสามารถเดินทางข้ามทวีปได้ภายใน 24 ถึง 30 ชั่วโมง ขณะที่การขนส่งและเดินทางโดยรถบรรทุกใช้เวลามากกว่าหนึ่งสัปดาห์เพื่อขนส่งสินค้า แต่สิ่งที่อินเทอร์เน็ตสามารถทำได้และมีประสิทธิภาพกว่าการพัฒนาการสื่อสารแบบเก่า คือ การสร้างโลกเสมือนจริงผ่านการเชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์

¹ David Held and Anthony McGrew, "The Great Globalization Debate: An Introduction," in David Held and Anthony McGrew (eds.), The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate (Cambridge: Blackwell Publishing , 2002), pp. 1-3.

ทำให้การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้ภายในไม่กี่วินาที² การพัฒนาการสื่อสารและการขนส่งเป็นทำให้ความกระชับแน่นระหว่างเวลาและพื้นที่ ซึ่งเป็นประเด็นที่นักรัฐศาสตร์ เช่น Robert O. Keohane และ Joseph S. Nye Jr. เสนอว่า ยุคของการปฏิวัติทางข้อมูลข่าวสารและการพัฒนาการสื่อสารตั้งแต่ยุคโทรเลขในปี 1866 จนกระทั่งเกิดการคิดค้นอินเทอร์เน็ตในปี 1977 มีผลต่อกระบวนการโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน เพราะอินเทอร์เน็ตสามารถสร้างความเป็นระดับโลก (Globalism) ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของการศึกษาผลกระทบจากกระบวนการโลกาภิวัตน์³

นอกจากนี้ คุณสมบัติพิเศษของอินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อการศึกษาโลกาภิวัตน์ คือ การลดทอนความเป็นศูนย์กลาง (Decentralization) เพราะ อินเทอร์เน็ตขยายบริการได้อย่างรวดเร็ว ข้ามพรมแดนและเวลา ทำให้เกิดเครือข่ายทางสังคมรูปแบบต่างๆ ภายใต้การเชื่อมต่อผ่านเว็บไซต์ หรือ เวิร์ด ไรด์ เว็บ (World Wide Web: WWW.) ดังนั้น เครือข่ายที่ถูกสร้างขึ้น จึงสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ ได้จำนวนมาก ฉับไว ทันต่อเหตุการณ์ โดยไม่จำเป็นต้องยึดติดอยู่กับศูนย์กลางทางอำนาจ ซึ่งข้อมูลที่แต่ละคนได้รับในเครือข่ายทางสังคมจะช่วยกระจายอำนาจให้เกิดขึ้นในเครือข่าย โดยเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็งในยุคอินเทอร์เน็ตจะสร้างการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมทั้งในระดับรัฐ และระดับโลก ทำให้อินเทอร์เน็ตมีบทบาทต่อการศึกษาสังคมศาสตร์ในประเด็นของกระบวนการโลกาภิวัตน์ในหลายแง่มุมเกี่ยวกับผลกระทบประเด็นปัญหา ในฐานะทรัพยากรที่สำคัญของตัวรัฐ และตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ⁴

การศึกษาประเด็นผลกระทบของอินเทอร์เน็ตต่อรัฐกับการอธิบายอิทธิพลของเทคโนโลยีที่มีต่อความซับซ้อนของประเด็นปัญหาต่อรัฐ เป็นสิ่งที่นักรัฐศาสตร์ให้ความสนใจศึกษาทั้งผลกระทบด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งคำอธิบายที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ประเด็นของกระบวนการโลกาภิวัตน์กับอินเทอร์เน็ตในด้านต่างๆ ของหัวข้อนี้ได้นำข้อเสนอของนักรัฐศาสตร์ที่กล่าวถึงโลกาภิวัตน์กับการพัฒนาเทคโนโลยีไว้ 4 ท่าน คือ ก.) David Held กับการอธิบายเรื่องของความกระชับแน่นของเวลาและพื้นที่ ซึ่งเป็นผลจากเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารที่เชื่อมโยงโลกอย่างไร้ข้อจำกัดของพรมแดนรัฐ ข.) Anthony Giddens ที่อธิบายถึงภาวะความเป็นสมัยใหม่ที่เกิดจากอินเทอร์เน็ตซึ่งมีผลการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการทำงานของรัฐ-ชาติในระดับท้องถิ่นกับการแก้ปัญหาในระดับโลก

² Toby E. Huff, "Globalization and the Internet: Compare the Middle Eastern and Malaysian Experiences," Middle East Journal 55, 3 (Summer 2001): 440.

³ Robert O. Keohane and Joseph S. Nye Jr., "Globalization: What's New? What's Not? (And So What?)," in David Held and Anthony McGrew (eds.), The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate, pp. 77-80.

⁴ Max Kaase, "Political Science and the Internet," International Political Science Review 21, 3 (July 2000): 269-270.

ส่วนคำอธิบายโลกาภิวัตน์ในด้านเศรษฐกิจ ได้ใช้คำอธิบายของ ค.) Peter Dicken ที่เน้นว่าการพัฒนาด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดภูมิศาสตร์ทางเศรษฐกิจแบบใหม่ รูปแบบกระบวนการการผลิตที่พึ่งพิงเทคโนโลยีมากขึ้น สุดท้ายคือการใช้คำอธิบายของ ง.) Manuel Castells กับการวิเคราะห์โลกาภิวัตน์ทางอินเทอร์เน็ตในด้านสังคม ที่มีลักษณะของการสร้างเครือข่ายต่าง ๆ มากขึ้น โดยเครือข่ายที่แตกต่างกันยังแสดงถึงพลวัตทางสังคมกับยุคข้อมูลข่าวสารในโลกาภิวัตน์เช่นกัน โดยจุดเน้นในการอธิบายที่แตกต่างกัน จึงสามารถใช้คำอธิบายประเด็นอินเทอร์เน็ตกับกระบวนการโลกาภิวัตน์จากนักวิชาการทั้ง 4 ท่านตามลำดับดังนี้ คือ

ก. David Held อธิบายโลกาภิวัตน์ผ่านผลกระทบจากการเข้าสู่ยุคของการปฏิวัติสารสนเทศที่การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งจากระดับท้องถิ่นสู่ระดับโลก และระดับโลกสู่ท้องถิ่น ประเด็นหนึ่งที่ Held ให้ความสำคัญคือ ความกระชับแน่นของเวลา (Time-space compression) ซึ่งส่งผลให้ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับรัฐไม่ยึดติดกับพรมแดนและพื้นที่ ดังนั้น ประเด็นทั้งเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม รวมไปถึงกฎระเบียบต่างๆ หรือแม้แต่โครงสร้างพื้นฐานในรัฐ ต่างอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่เกิดขึ้นในระดับโลก (Global Interconnected) ดังนั้น เทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีผลต่อการอธิบายกระบวนการโลกาภิวัตน์ที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ทางสังคมและกิจกรรมที่ดำเนินผ่านเส้นเขตแดนและภูมิภาค⁵

ทั้งนี้ผลกระทบที่มีความเป็นระดับโลกนี้ ทำให้รัฐต้องปรับเปลี่ยนการทำงาน โดยอาศัยหลักการสร้างความร่วมมือกันมากกว่าสร้างศัตรูเพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะหลังปี 2000 กับการรวมตัวกันของการทำงานระหว่างรัฐกับรัฐ รัฐกับเอกชน รวมถึงภาคเอกชนกับภาคเอกชน ทั้งนี้ภาวะของการขึ้นต่อกันและกัน ทำให้อำนาจของรัฐถูกแทรกแซงจากรัฐและตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ เช่น ธนาคารโลก (World Bank) และกลุ่มสิทธิมนุษยชนระดับโลก เป็นต้น ผลกระทบต่อรัฐกับการทำงานที่รัฐต้องเคารพต่อระเบียบและข้อบังคับในระดับระหว่างประเทศ นำไปสู่การเรียกร้องอำนาจอธิปไตยของตนเอง และรัฐพยายามอ้างสิทธิของความเป็นรัฐ (Statehood) ในการปกครองและบริหารรัฐตามแนวทางของตนเองมากยิ่งขึ้น ผลกระทบจากภาวะของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐกับรัฐที่ซับซ้อนนี้ Held เสนอว่า ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการเกิดความภาวะความเป็นหนึ่งเดียวกันระดับโลก (Cosmopolitan) ภายใต้เครือข่ายทางสังคมรูปแบบต่างๆ⁶

⁵ David Held and Anthony McGrew, "The Great-Globalization Debate," in David Held and Anthony McGrew (eds.), *The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate*, pp. 2-4.

⁶ David Held and Anthony McGrew, "The Great-Globalization Debate," in David Held and Anthony McGrew (eds.), *The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate*, pp. 12-13.; David Held, "Cosmopolitanism: Taming Globalization," in David Held and Anthony McGrew (eds.), *The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate*, pp. 520-521.

ประเด็นความเป็นหนึ่งเดียวกันระดับโลก (Cosmopolitan) ของคนในสังคมที่รวมตัวกัน โดยไม่ยึดติดกับเชื้อชาติ พรมแดน เนื่องจากการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ประชาชน มีสิทธิในการรับรู้และมีบทบาททางการเมือง มีเสรีภาพในการเรียกร้องความต้องการพื้นฐานของตนเอง ผ่านการแสดงออกในรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดการตัดสินใจในการทำงานของรัฐ Held อธิบายว่า การเป็นหนึ่งเดียวกันนี้จะทำให้ระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆ ต้องก้าวสู่ความเป็นระดับโลก เช่น การก่อตั้งศาลโลก ซึ่งแสดงถึงข้อบังคับระดับโลกที่กำหนดใช้กับรัฐมากขึ้น⁷

อย่างไรก็ตาม Held เสนอว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และเนื่องจากการเติบโตของภาคประชาสังคมที่เปลี่ยนไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ระดับโลก (Transnational Civil Society) ต่างมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานของตัวแสดงในระดับโลก (Global Transnational Actors) ที่ไม่สามารถใช้อำนาจโดยชอบธรรมอย่างเด็ดขาด ดังนั้น รัฐต้องตระหนักถึงข้อเรียกร้องของภาคประชาสังคม ประเด็นปัญหาที่รัฐต้องรับมือในปัจจุบันจึงมีความหลากหลายมากขึ้นซึ่งสังเกตได้จากประเด็นต่างๆ ในการประชุมของรัฐ เช่น วาระการประชุมเรื่องสิ่งแวดล้อมในบราซิล การประชุมเรื่องสตรีในกรุงปักกิ่ง แสดงให้เห็นการที่รัฐต้องให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาระดับโลก เพื่อรักษาความมั่นคง และเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของประเด็นปัญหาในระดับโลกที่สร้างแรงกดดันต่อรัฐในโลกาภิวัตน์

ข. Anthony Giddens เสนอว่า ความซับซ้อนของโลกาภิวัตน์ในยุคสมัยใหม่มีสาเหตุมาจากประเด็นความกระชับแน่นของเวลาและสถานที่ ดังนั้น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ จึงไม่ได้จำกัดอยู่เพียงปัญหาภายในพรมแดนของรัฐ แต่การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาต่างๆ ต้องคำนึงถึงข้อมูลข่าวสาร และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีลักษณะเป็นกระบวนการและขยายผลกระทบต่อไปโดยไม่สิ้นสุด ผ่านการติดต่อจากสังคมหนึ่งสู่อีกสังคมหนึ่ง ผลกระทบที่เกิดขึ้นเชื่อมโยงกันจากระดับท้องถิ่น สหภูมิภาคและระดับโลก ซึ่งรูปแบบความสัมพันธ์ที่ไร้พรมแดนนี้ เป็นสิ่งที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ในยุคที่อินเทอร์เน็ตยังไม่ได้ถูกคิดค้นขึ้น⁸

ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่นหนึ่งจึงมีผลต่ออีกท้องถิ่นหนึ่งเสมอ แม้ว่าปัญหานั้นจะไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นนั้นๆ เช่น โอกาสการขยายความเจริญทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์อาจเพิ่มขึ้นเนื่องจากภาวะความเสื่อมถอยของเศรษฐกิจท้องถิ่นในเมืองพิตเบิร์กที่ไม่สามารถนำสินค้าและธุรกิจในประเทศเข้าไปสู่การแข่งขันในตลาดโลกได้ ตัวอย่างนี้แสดงถึงการ

⁷ David Held, "Cosmopolitanism: Taming Globalization," in David Held and Anthony McGrew (eds.), The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate, pp.522-523.

⁸ Anthony Giddens, "The Globalizing of Modernity," in The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate, p.60

เปลี่ยนแปลงของพื้นที่ห่างไกลกันสองแห่งที่ถูกเชื่อมโยงด้วยเครือข่ายของเศรษฐกิจโลก การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น (Local Transformation) และการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจในระดับโลก จึงสร้างปัญหาและแรงกดดันต่อรัฐ เพราะรัฐจึงไม่สามารถใช้อำนาจเพื่อจัดการปัญหาที่ซับซ้อนทางเศรษฐกิจในโลกาภิวัตน์ได้โดยลำพัง⁹

Giddens เสนอว่า ข้อจำกัดของการจัดการปัญหาของรัฐ มีสาเหตุมาจากการเสื่อมถอยอำนาจอธิปไตยของรัฐในกระบวนการโลกาภิวัตน์ ที่ตัวแสดงไม่ใช่รัฐทั้งภาคเอกชน และประชาสังคม ต่างมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและบริหารงานของรัฐ นอกเหนือจากนี้ผลกระทบจากเศรษฐกิจระดับโลก ยังส่งผลต่อการแสดงอำนาจเหมือนในอดีตที่รัฐทำได้ เช่น การรบ หรือทำสงคราม เพราะความมั่นคงของรัฐจะขึ้นอยู่กับเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นตลอดเวลา Giddens สรุปว่า การเสื่อมถอยของอำนาจรัฐกับการจัดการปัญหาเป็นผลจากเศรษฐกิจแบบทุนนิยมในระดับโลก (World Capitalist Economy) ทำให้รัฐไม่ได้เป็นตัวแสดงหลักที่มีบทบาทในการเมืองระดับโลก เพราะกลุ่มบริษัททางการเงิน บริษัทข้ามชาติ หรือธนาคาร ต่างมีบทบาทต่อการกำหนดทิศทางเศรษฐกิจในระดับรัฐและในระดับโลก

ข้อสรุปของ Giddens คือ การแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารจำนวนมากต่างมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อผู้คนในสังคม ดังนั้น เราก็จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตในทางสังคมศาสตร์ที่มีต่อโลกาภิวัตน์ เพราะอินเทอร์เน็ตกลายเป็นเครื่องมือของรัฐและตัวแสดงไม่ใช่รัฐต่างต้องการครอบครอง เพื่อให้ตนเองมีศักยภาพพอที่จะควบคุมข้อมูลข่าวสารและความรู้ ที่หมุนเวียนในสังคม ซึ่งความสามารถในการครอบครองอินเทอร์เน็ต จะช่วยให้ตัวแสดงนั้นปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมได้มีประสิทธิภาพมากกว่าตัวแสดงที่ไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ ดังนั้น อินเทอร์เน็ตจึงส่งผลกระทบต่อรัฐในกระบวนการโลกาภิวัตน์สมัยใหม่ตามความคิดของ Giddens

ค.) Manuel Castells เสนอว่า อินเทอร์เน็ตมีผลกระทบต่อเครือข่ายทางสังคม (Social Network) โดยตรง เนื่องจากข้อมูลข่าวสารที่ส่งผ่านในสังคม ทำให้เกิดการรวมกลุ่มของคนที่มีแนวความคิด วิสัยทัศน์ ผลประโยชน์ร่วมกัน ไม่ว่าด้านเศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา โดยสมาชิกในเครือข่ายนี้ต่างมาจากต้นกำเนิดที่แตกต่างกัน ดังนั้น อินเทอร์เน็ตจึงกลายเป็นเครื่องมือของตัวแสดงที่สามารถสร้างอำนาจในเครือข่ายทางสังคม เพราะอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางการส่งข้อมูลที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นในยุคอินเทอร์เน็ตกับโลกาภิวัตน์ทางสังคมในลักษณะนี้ส่งผลกระทบต่อประเด็นปัญหาต่อรัฐ และตัวแสดงที่ไม่รัฐ เพราะโครงสร้างทางอำนาจ ผลประโยชน์ และความปลอดภัยที่เปราะบางและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วท่ามกลาง

⁹ Anthony Giddens, "The Globalizing of Modernity," in The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate, p.61.

เครือข่ายทางสังคมที่ต่างเรียกร้องผลประโยชน์ และอ้างสิทธิของกลุ่มตนเองเมื่อกลุ่มของตนเองสูญเสียผลประโยชน์ในโลกาภิวัตน์¹⁰

ทั้งนี้ Castells ให้ความสำคัญกับประเด็นความกระชับแน่นของเวลาและพื้นที่ เช่นเดียวกับ Held และ Giddens แต่จุดเด่นในงานเขียนของเขา คือ การศึกษาผลกระทบจากเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็งขึ้นในยุคอินเทอร์เน็ต เพราะการเผยแพร่ความรู้ อุดมการณ์ ความเชื่อต่าง ๆ ทำให้เครือข่ายทางสังคมกลายเป็นกลุ่มทางการเคลื่อนไหวที่มีอำนาจ และส่งผลกระทบต่อความมั่นคง รวมถึงเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐ โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดจากการต่อต้านอำนาจรัฐของกลุ่มที่รวมตัวกันผ่านอินเทอร์เน็ต จนกระทั่งสร้างความไม่มั่นคงให้กับรัฐ และทำให้เกิดปัญหาภัยคุกคามจากกลุ่มก่อการร้ายข้ามชาติที่ทันสมัย เช่น กลุ่มอัลกออิดะห์ (Al-Qaeda) ที่รวมตัวและติดต่อกันทางอินเทอร์เน็ต และสร้างการเคลื่อนไหวทางสังคมที่เป็นภัยคุกคามต่อสหรัฐ จากเหตุการณ์วินาศกรรม 9/11 เมื่อปี 2001¹¹

จากความสำคัญของการสร้างชุมชนระดับโลกผ่านเครือข่ายทางสังคม ที่มีอินเทอร์เน็ต เป็นสื่อกลางของการส่งข้อมูล สร้างวาทกรรมหรือลดทอนความสำคัญของวาทกรรมต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ทางสังคมในแต่ละบริบท¹² Castells ได้สรุปว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยสร้างความแตกต่างให้กับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีตเนื่องจากการพัฒนาของเทคโนโลยีทำให้เกิดลักษณะเด่น 3 ประการ¹³ คือ

- 1.) เทคโนโลยีทำให้เกิดการขยายเครือข่ายการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทั้งด้านปริมาณ ความซับซ้อน และความรวดเร็ว
- 2.) การสื่อสารด้วยเทคโนโลยีที่เป็นระบบดิจิทัลช่วยให้การสื่อสารในปัจจุบันมีลักษณะเป็นเครือข่ายและเชื่อมโยงกัน
- 3.) เทคโนโลยีสามารถสร้างความยืดหยุ่นของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ขึ้นอยู่กับข้อมูลข่าวสารที่หมุนเวียนต่อกัน เครือข่ายทางสังคมดิจิทัลจึงเปลี่ยนแปลงได้ง่าย

¹⁰ Manuel Castells, "Informationalism, Networks, and the Network Society: A Theoretical Blueprint," in Manuel Castells (ed.), *The Network Society: A Cross-Cultural Perspective* (Massachusetts: Edward Elgar Publishing, 2004), pp.32-34.; Manuel Castells, *The Information Age: Economy, Society and Culture* (Oxford: Blackwell, 1996) (hereinafter "CASTELLS - 1") in Shyamkrishna Balganes, "Freedom and the Internet: A Review of The Internet Galaxy by Manuel Castells," *International Journal of Communications Law and Policy* 8 (Winter 2003/2004): 1.

¹¹ Manuel Castells, "Informationalism, Networks, and the Network Society: A Theoretical Blueprint," in Manuel Castells (ed.), *The Network Society: A Cross-cultural perspective*, p.36.

¹² Shyamkrishna Balganes, "Freedom and the Internet: A Review of the Internet Galaxy by Manuel Castells," *International Journal of Communications Law and Policy* 8 (Winter 2003/2004): 4.

¹³ Manuel Castells, "Informationalism, Networks, and the Network Society: A Theoretical Blueprint," in Manuel Castells (ed.), *The Network Society: A Cross-Cultural Perspective*, p. 9.

ลักษณะเด่นของการสื่อสารที่อยู่ในเวลาเสมือนจริงบนสังคมออนไลน์ พร้อมกับการพัฒนาเครือข่ายเว็ลด์ ไซด์ เว็บ ทำให้การสื่อสารระหว่างผู้คนในห้องสนทนาออนไลน์ มีอิทธิพลต่อการสร้างสังคมเสมือนจริง และสร้างอาณาจักรแห่งความรู้และข้อมูลในยุคสารสนเทศของกลุ่มคนที่มีความต้องการร่วมกัน¹⁴ ดังนั้น การศึกษาผลกระทบจากกระบวนการโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงการเปลี่ยนของประเด็นปัญหาที่เป็นผลมาจากข้อมูล ภาษาและการให้ความหมายที่เกิดขึ้น เนื่องจากบทบาทของวาทกรรมในข้อมูลข่าวสารมีผลต่อการรักษาอำนาจของรัฐและตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ในยุคสารสนเทศและการสื่อสาร¹⁵

นอกจากเครือข่ายทางสังคม จะส่งผลต่อโครงสร้างอำนาจรัฐ อินเทอร์เน็ตยังส่งผลกระทบต่อในด้านเศรษฐกิจ เช่น การเกิดอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร และการแข่งขันพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการแข่งขันการเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีของกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว เช่น ประเทศฟินแลนด์ ซึ่งเป็นรัฐสวัสดิการที่ส่งเสริมการพัฒนาอินเทอร์เน็ตผ่านนโยบายอินเทอร์เนต พร้อมกับส่งเสริมอุตสาหกรรมไอที โดยร่วมมือกับกลุ่มบริษัทโทรศัพท์เคลื่อนที่โนเกีย (Nokia) ทำให้โนเกีย เป็นบริษัทที่มีส่วนแบ่งในตลาดโลกด้านเทคโนโลยีสูงถึงร้อยละ 40 ในปี 2003 การรวมกลุ่มระหว่างรัฐและเอกชน นอกจากจะแสดงถึงการทำงานของรัฐบาลที่ต้องขึ้นกับเอกชน เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในรัฐ ซึ่งรัฐไม่สามารถดำเนินการได้เพียงลำพัง Castells กล่าวว่าการพัฒนาด้านเทคโนโลยีจะส่งผลกระทบต่ออีกด้านทางสังคมตามมา คือ การเพิ่มช่องว่างความยากจน และการพัฒนาระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศด้อยพัฒนาที่ไม่สามารถก้าวทันเทคโนโลยีทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมในระดับโลก¹⁶

จากผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตต่อการเปลี่ยนทางสังคมที่ Castells เสนอ สามารถแบ่งเป็นผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผลกระทบทั้งทางตรงต่อสังคม คือ การเพิ่มช่องทางการสื่อสารของประชาชน ที่ทำให้ความสัมพันธ์ของตัวแสดงกลุ่มต่างๆ มีอำนาจในการต่อรองระหว่างกัน ส่วนรัฐในฐานะตัวแสดงหลักก็เริ่มปรับท่าทีการทำงานมากขึ้น ขณะที่ผลกระทบทางอ้อมจากอินเทอร์เน็ต คือ ผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมด้านรายได้ การศึกษา และแรงงาน รัฐจึงตกอยู่ภายใต้ข้อเรียกร้องของภาคประชาสังคมในรัฐและแรงกดดันจากเครือข่ายทางสังคมระดับโลก เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรม

¹⁴ *Ibid.*, pp. 12-14.

¹⁵ Linda Weiss, "Globalization and National Governance: Antinomy or Interdependence?," *British International Studies Association* (1991): 61-62, 64.

¹⁶ Pekka Himanen and Manuel Castells, "Institutional Models of the Network Society: Silicon Valley and Finland," in Manuel Castells (ed.), *The Network Society: A Cross-Cultural Perspective*, p.49, 82.; Manuel Castells, "The Rise of the Fourth World," in David Held and Anthony McGrew (eds.), *The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate*, pp.432-433.

และการจัดการปัญหาจากรัฐ ดังนั้น รัฐจึงมีแนวโน้มที่จะสูญเสียเสถียรภาพทางการเมืองภายใต้กระบวนการโลกาภิวัตน์ตามที่เสนอของ Castells

ง.) Peter Dickens ได้กล่าวถึงโลกาภิวัตน์ผ่านแง่มุมของการเปลี่ยนแปลงในมิติเศรษฐกิจ ว่าด้วยการเคลื่อนย้ายทุน และสินค้าที่มีประสิทธิภาพเป็นผลจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะ อินเทอร์เน็ต Dickens กล่าวว่า สิ่งที่เกิดขึ้นในประเด็นของเศรษฐกิจกับกระบวนการโลกาภิวัตน์ที่ไร้พรมแดนนี้ เรียกว่า ภูมิศาสตร์ทางเศรษฐกิจแบบใหม่ (New Geo-Economy) หรือการย่อตลาดโลกโดยไร้ข้อจำกัดของพื้นที่ เพราะเทคโนโลยีช่วยให้ใครก็สามารถเข้าถึงตลาดโลก หรือติดต่อกับบุคคลใด ที่ไหน เมื่อไรก็ได้¹⁷ การเกิดภูมิศาสตร์ทางเศรษฐกิจใหม่นี้ทำให้รัฐเกิดความต้องการแรงงานที่มีทักษะในภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้รัฐนั้นสามารถก้าวสู่การเป็นศูนย์กลาง (Core/Center) ทางอุตสาหกรรม ส่วนการเปลี่ยนแปลงอีกด้านหนึ่งที่มีความรุนแรงต่อเศรษฐกิจโลกจากระบบเศรษฐกิจเช่นนี้ คือ ระบบการเงินระหว่างประเทศแบบใหม่ (New International Financial System) ที่มีความผันผวนตลอด 24 ชั่วโมง แม้ว่าศูนย์กลางทุนนั้นอาจจะมาจากเพียง 3 เมืองใหญ่ เช่น โตเกียว (Tokyo) ลอนดอน (London) และนิวยอร์ก (New York) แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นก็แพร่กระจายสู่อุตสาหกรรมเศรษฐกิจในระดับโลกได้อย่างรวดเร็ว¹⁸

ผลกระทบด้านแรงงาน หรือรูปแบบเศรษฐกิจการเงินที่ Dickens กล่าวถึงนั้น ทำให้รัฐต้องเผชิญกับการเพิ่มขึ้นของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐในภูมิศาสตร์เศรษฐกิจใหม่ โดยเฉพาะกลุ่มบริษัทข้ามชาติ (Transnational Corporations: TNCs) ซึ่งมีบทบาทต่อการค้า การเงิน และโครงสร้างทางเศรษฐกิจต่อรัฐ เนื่องจากรัฐไม่สามารถคาดเดาได้ว่าบริษัทเหล่านั้นรวมตัวกันภายใต้เครือข่ายทางเศรษฐกิจมาก หรือน้อยเพียงใดในโลกการสื่อสารออนไลน์ อีกทั้งการสั่งการจากบริษัทแม่ของการลงทุนทำได้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ดังนั้น การขยายฐานการผลิตออกไปยังนอกประเทศ เพื่อลดต้นทุนทางการผลิต จึงควบคุมได้สะดวกขึ้นผ่านช่องทางการสื่อสารนี้ ดังนั้น รัฐจึงยังคงอยู่ในภาวะความเสี่ยงทางเศรษฐกิจจากการเพิ่มจำนวนของบริษัทข้ามชาติเหล่านี้¹⁹

Dickens เสนอว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับรัฐ-ชาติจากการเพิ่มจำนวนของกลุ่มบริษัทข้ามชาติ ในด้านหนึ่งอาจไม่ได้ทำให้รัฐสูญเสียอำนาจโดยตรงเนื่องจาก บริษัทข้ามชาติเหล่านี้ยังต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับ และกฎระเบียบของประเทศนั้นๆ รัฐจึงยังมีสิทธิที่จะใช้กฎหมายเพื่อ

¹⁷ Peter Dicken, Global Shift: Reshaping the Global Economic Map in the 21st Century (California: SAGE Publications, 2003), p.89.; Peter Dicken, "New Geo-Economy," in David Held and Anthony McGrew (eds.), The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate, p. 303.

¹⁸ Peter Dicken, "New Geo-Economy," in ibid., p. 304

¹⁹ ibid., p.305.

ควบคุมบริษัทเหล่านี้ อีกประการหนึ่งรัฐพยายามสร้างร่วมมือกับสถาบันระหว่างประเทศ เช่น กองทุนกู้ยืมระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) หรือองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: NGO) เพื่อให้รัฐยังคงมีบทบาทต่อการสร้างระเบียบทางเศรษฐกิจในระดับระหว่างประเทศ ทั้งนี้ การทำงานที่ทั้งรัฐและบริษัทข้ามชาติภายใต้โครงสร้างการทำงานของตัวเองแสดงให้เห็นมีรูปแบบความสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น การสร้างความร่วมมือระหว่างบริษัทกับบริษัท (firm-firm) รัฐกับรัฐ (state-state) และบริษัทกับรัฐ (firm-state) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเองแสดงในภูมิศาสตร์เศรษฐกิจแบบใหม่นี้ สะท้อนถึง ความสำคัญของอินเทอร์เน็ตที่สร้างประเด็นปัญหาทางเศรษฐกิจให้ทั้งกลุ่มธุรกิจ รัฐ ชุมชนท้องถิ่น หรือแม้แต่ประชาชนทั่วไป ดังนั้น ประเด็นปัญหาของโลกาภิวัตน์จากอินเทอร์เน็ตจึงซับซ้อนและมีลักษณะเป็นผลกระทบเชิงโครงสร้างทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม²⁰

จากความสำคัญของอินเทอร์เน็ตกับโลกาภิวัตน์ที่นักวิชาการทั้ง 4 ท่านได้กล่าวมานั้น แสดงถึงความสามารถของการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีผลกระทบต่อรัฐและตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงความซับซ้อนของกระบวนการโลกาภิวัตน์ ทำให้ประเด็นปัญหาในระดับโลกทวีความรุนแรงขึ้น ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อีกทั้งแนวโน้มของการติดต่อสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตหรือการทำให้เป็นอินเทอร์เน็ต (Internetization) ที่เพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วทั่วโลก ดังนั้น รัฐในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบที่เกิดจากอินเทอร์เน็ตได้ จากความเป็นระดับโลกของกระบวนการโลกาภิวัตน์สมัยใหม่ได้²¹

2.2 อินเทอร์เน็ตกับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลง

2.2.1. จุดเริ่มต้นของการพัฒนาอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ตในยุคแรกถูกคิดค้นขึ้นเพื่อเป้าหมายทางการทหาร โดยการก่อตั้งโครงการอาร์พาเน็ต (ARPANet) ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานโครงการวิจัยขั้นสูง (Advanced Research Projects Agency: ARPA) ในสังกัดกระทรวงกลาโหมของรัฐบาลสหรัฐฯ ซึ่งวัตถุประสงค์หนึ่งของการคิดค้นเทคโนโลยีด้านการทหาร คือ เพื่อตรวจจับสัญญาณการโจมตีด้วยระเบิดนิวเคลียร์ หรืออาวุธอื่นๆ ผ่านคลื่นความถี่และป้องกันการโจมตีระบบคอมพิวเตอร์ของรัฐ ดังนั้น การพัฒนาอาร์พาเน็ตจึงเริ่มสร้างรูปแบบการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกันเพื่อส่งข้อมูลตั้งแต่ปี 1969 เป็นต้นมา²²

²⁰ Peter Dicken, *Global Shift: Reshaping the Global Economic Map in the 21st Century*, pp.101-103.

²¹ Marian Svetlieie, "Globalization: Neither Hell nor Paradise," *Journal of International Relations and Development* 3, 4: 5-6.

²² เกษม จันท์ศรี, อินเทอร์เน็ต [ออนไลน์], 10 เมษายน พ.ศ. 2553. แหล่งที่มา: <http://gotoknow.org/blog/akethanto4/128428>; APRANet [Online]. 12 April 2010. Available from: http://www.widebase.net/knowledge/itterm/it_term_desc.php?term_id=ARPANet

จากนั้นในปี 1973 จึงริเริ่มทดลองเชื่อมโยงสัญญาณในเครือข่าย APRANET กับ โทรศัพท์เคลื่อนที่ผ่านจานดาวเทียม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นการสร้างเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Interneting) โดยในทศวรรษที่ 1970 เป็นช่วงแห่งการคิดค้นสกุลของเว็บไซต์ จากนั้นปลายปี 1983 อาร์พาเน็ตได้แบ่งออกเป็นสองเครือข่ายคือ เครือข่ายวิจัยเทคโนโลยีโดยเฉพาะ คือ “ARPAnet” และเครือข่ายของกองทัพ “Military Network: MILNET” จากนั้นโครงการทั้งสองปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานของเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้ใช้เพื่อติดต่อสื่อสารข้ามทวีป และคิดค้นเครือข่ายเว็บไซต์ และเรียกว่าการติดต่อด้วยและสร้างโปรแกรมหรือเว็บไซต์ผ่าน ทีซีพี/ไอพี (Transmission Control Protocol/Internet Protocol: TCP/IP) * หลังจากนั้นอินเทอร์เน็ต ก็เป็นคำที่ใช้เรียกแทน ระบบการติดต่อสื่อสารแบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และในปี 1986 โครงการวิจัยดังกล่าวได้จัดศูนย์กลางสุดยอดคอมพิวเตอร์ (Supercomputer Centers Program) และคิดค้นการใช้อีเมลล์ เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสาร และส่งข้อมูลผ่านเครือข่าย

การคิดค้นโปรแกรมการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรืออีเมลล์ทำให้อินเทอร์เน็ต กลายเป็นเครื่องมือการสื่อสารที่สร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม จากการเกิดรูปแบบเครือข่ายทางสังคมที่หลากหลาย และสามารถส่งข้อมูลข่าวสารของอีเมลล์ที่รวดเร็วตลอด 24 ชั่วโมง ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐ และรัฐต่างให้ความสนใจกับปรากฏการณ์ทางสังคมมากขึ้น โดยเฉพาะรัฐบาลสหรัฐฯ และประเทศในกลุ่มยุโรป ตะวันตกซึ่งเป็นกลุ่มแรกที่พัฒนาอินเทอร์เน็ตในโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ ซึ่งประเด็นที่รัฐให้ความสนใจคือ อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือการแสดงออกความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนในรัฐ เช่น การวิจารณ์การทำงานของรัฐบาลบนเว็บไซต์ออนไลน์ และส่งข้อมูลสื่อสารกันทางอีเมลล์ซึ่งยากต่อการควบคุมทั้งเนื้อหาและเครือข่ายที่ถูกส่งต่อในระดับโลกทำให้รัฐต้องใช้อำนาจ และบริหารอย่างระมัดระวังมากขึ้น ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการสื่อสารผ่านอีเมลล์ด้วยระบบอินเทอร์เน็ตของรัฐและประชาชนจึงเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองตั้งแต่นั้นมา²³

อย่างไรก็ตาม ประเด็นของสำคัญของอินเทอร์เน็ตกับการเมือง คือ รัฐยังคงปิดกั้นและควบคุมอินเทอร์เน็ต เพื่อจำกัดการแสดงออกทางการเมืองของประชาชน ในปี 2002 และ 2003 ผลสำรวจการใช้อินเทอร์เน็ตของรัฐบาลในสหรัฐฯ พบว่าเนื้อหาส่วนใหญ่ที่เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต ถูกตัดกรองให้เป็นเนื้อหาการเมืองเชิงสร้างสรรค์และบันเทิง มากกว่าการให้ข้อมูลด้านนโยบายหรือการรณรงค์โครงการด้านการเมือง เช่นเดียวกับประเทศอังกฤษที่ผลสำรวจจรรยาละ

* หน้าที่ของ TCP คือตรวจสอบการรับส่งข้อมูลระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ผู้รับ และเครื่องคอมพิวเตอร์ผู้ส่ง ให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน หรือว่าหากมีการสูญหายของข้อมูลก็จะมีการแจ้งให้ต้นทางที่ส่งข้อมูลมารับทราบ แล้ว ให้ทำการส่งข้อมูลมาให้ใหม่ ส่วน IP นั้น จะทำหน้าที่ในการเลือกเส้นทางที่จะใช้ในการรับส่งข้อมูลในระบบเครือข่าย หรือที่เราเรียกกันว่า IP Address

²³ Araba Sey and Manuel Castells, “From Media Politics to Networked Politics: The Internet and the Political Process,” in Manuel Castells (ed.), *The Network Society: A Cross-Cultural Perspective*, pp. 363-364.

38 ของเว็บไซต์ทางการเมือง เป็นเว็บไซต์ที่ไม่เปิดให้ประชาชนสามารถแสดงออกทางการเมืองได้ เช่นเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารผ่านอีเมลก็ยังคงถูกควบคุมโดยรัฐ เพราะการใช้อีเมลจะต้องใช้ผ่านสกุลเว็บไซต์ที่ใช้สมัคร เช่น gmail, hotmail หรือ AOL หรือตามชื่อองค์กรและหน่วยงานที่สังกัด ดังนั้น ข้อมูลที่ติดต่อสื่อสารกันจะถูกบันทึกและรัฐสามารถตรวจเช็คได้ ประเด็นเหล่านี้ทำให้เกิดคำถามเรื่องเสรีภาพและประชาธิปไตย กับการใช้สื่อเสรีอย่างอินเทอร์เน็ตในเวลาต่อมา²⁴

แม้ว่าภาคประชาสังคมและเอกชนจะพยายามร่วมมือกันในการส่งผ่านข้อมูล แต่โครงสร้างอินเทอร์เน็ตที่พัฒนาโดยหน่วยงานของรัฐ เพราะการวางโครงสร้างทางอินเทอร์เน็ตที่รัฐบาลสหรัฐฯ ร่วมมือกับนักวิชาการ มูลนิธิวิทยาศาสตร์แห่งชาติของสหรัฐฯ (NSF: The US National Science Foundation) ในปี 1994 รัฐบาลสหรัฐฯ ส่งเสริมให้อินเทอร์เน็ตเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ โดยเริ่มสร้างมาตรการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องลิขสิทธิ์ ราคา การควบคุม และการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตอย่างเป็นระบบ พร้อมกับส่งเสริมการรองรับ Internet Service Providers (ISPs) ในประเทศและขยายการใช้ ISPs ระหว่างประเทศเพื่อการลงทุนผ่านช่องทางรับส่งข้อมูลที่รวดเร็วภายใต้เครือข่ายสกุลของเว็บไซต์เดียวกัน ดังนั้น อินเทอร์เน็ตจึงเป็นเครื่องมือที่เข้าถึงได้ง่ายขึ้น และมีบทบาทต่อกระบวนการโลกาภิวัตน์ดังที่นักสังคมศาสตร์ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับบทบาทของเทคโนโลยีกับผลกระทบต่อรัฐ²⁵

2.2.2 ผลกระทบด้านการเมืองจากอินเทอร์เน็ต

เมื่อรัฐเริ่มก้าวเข้าสู่โลกของเทคโนโลยีและต้องพึ่งพิงเทคโนโลยีมากขึ้น เช่น การสร้างรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-government) ระบบการค้าอิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) ส่งเสริมพลเมืองอิเล็กทรอนิกส์ (e-citizen) โครงสร้างการทำงานที่พึ่งพิงอินเทอร์เน็ตเหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อการทำงานของรัฐบาลและทำให้สภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรม ซับซ้อนขึ้นจากเดิม ผลกระทบที่เกิดขึ้นในด้านการเมือง เช่น การเกิดเครือข่ายทางสังคมที่เรียกร้องประชาธิปไตย ที่มีผลต่อรูปแบบการปกครองของรัฐ โดยเฉพาะรัฐที่ปกครองด้วยระบอบอำนาจนิยม เช่น จีน คิวบา สิงคโปร์ และมาเลเซีย โดยรัฐมองว่าอินเทอร์เน็ตทำให้อำนาจอันชอบธรรมของรัฐจะเสื่อมถอยลง รูปแบบการเปลี่ยนทางสังคมออนไลน์นี้ เรียกว่า การเปลี่ยนผ่านอย่างเงียบ (Silent Transitions) ด้วยการส่งข้อมูลข่าวสารในระดับโลกผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต²⁶

²⁴ *Ibid.*, pp. 367.; Mark Rasch, The Politics of Emails [Online], 16 December 2010. Available from: <http://www.securityfocus.com/columnists/440/3>

²⁵ Mark Rasch, The Politics of Emails [Online], 16 December 2010. Available from: <http://www.securityfocus.com/columnists/440/3>

²⁶ Shanthi Kalathil and Taylor C. Boas, "The Internet and State control in Authoritarian Regimes: China, Cuba, and the Counterrevolution," Carnegie Endowment Working Papers on Information Revolution and World

ทั้งนี้ ผลกระทบของอินเทอร์เน็ตในมิติการเมือง เป็นข้อเสนอที่ต้องพิจารณาเชื่อมโยงกับรัฐ และระบอบการเมืองของรัฐ ผ่านการตั้งคำถามว่า อินเทอร์เน็ตในรัฐนั้นใช้และควบคุมโดยใคร ใช้เพื่ออะไร มีวัตถุประสงค์อย่างไร และอะไรเป็นสิ่งที่ทำลายต่อรัฐให้มีส่วนร่วมกับการใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้นและรัฐมีการรับมือและตอบโต้กับอินเทอร์เน็ตอย่างไร จากคำถามเหล่านี้สามารถแยกสิ่งที่จะทำให้เกิดผลกระทบต่อรัฐได้เป็น 4 ประเด็นหลัก²⁷

1.1) ผลกระทบจากสาธารณะแบบมวลชน (Mass Public)

ผลกระทบจากการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศจะทำให้เกิด การทำซ้ำจากตัวอย่างหรือการสาธิตรูปแบบการเคลื่อนไหวหนึ่งซึ่งเป็นผลจากข้อมูลข่าวสารที่สื่อสารกัน ทำให้เกิดผลในการสาธิต (Demonstration Effect) และกลายเป็นเครือข่ายหรือกลุ่มการเคลื่อนไหวที่มีความรู้สึกร่วมกันในประเด็นที่ต้องการเรียกร้อง การเรียนรู้ผลในการสาธิตผ่านข้อมูล รูปภาพที่สะท้อน ความคิด และวิธีการจากประเทศหนึ่งไปยังประเทศหนึ่ง ทำให้ผลกระทบขยายตัวสู่ระดับไกลด้วยการสื่อสารออนไลน์ทางอีเมลล์ หรือเว็บไซต์ โดยไม่ยึดติดกับระบอบการเมืองและพื้นที่ ก่อให้เกิดพหุนิยมทางความคิด (Ideational Pluralism) และเสรีภาพในการใช้พื้นที่สาธารณะในประเทศต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อการสร้างแรงกดดันการทำงานของรัฐบาล

1.2) ผลกระทบจากองค์กรภาคประชาชน (Civil Society Organizations: CSOs)

กล่าวคือการใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารเพื่อดำเนินกิจกรรมที่หลากหลายขององค์กรภาคประชาชนที่มีบทบาทในการกดดัน เรียกร้อง ต่อรอง หรือลดทอนอำนาจรัฐ ด้วยการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อสร้างภาคประชาสังคมในระดับโลกผ่านการติดต่อออนไลน์ ช่วยให้ภาคประชาสังคมมีทางเลือกในการแสดงออกและติดต่อสื่อสาร ที่แม้ประชาสังคมในรัฐจะถูกปิดกั้น แต่การสร้างเครือข่ายระดับระหว่างประเทศก็มีผลต่อการสร้างแรงกดดันในรัฐนั้น

1.3) ผลกระทบทางเศรษฐกิจ (Economy)

การเกิดพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ ซึ่งเป็นพื้นที่เสมือนจริงบนอินเทอร์เน็ตทำให้กลุ่มบริษัทข้ามชาติเข้ามามีบทบาททางเศรษฐกิจในประเทศ และมีส่วนเกี่ยวข้องการสร้างนโยบายรัฐ ขณะที่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมักจำกัดอยู่เพียงกลุ่มคนชนชั้นนำ หรือบริษัทเอกชนที่มี

Politics Project 21 (July 2001): 1.; John Zysman and Steven Weber, "Governance and Politics of the Internet Economy—Historical Transformation or Ordinary Politics with a New Vocabulary?," *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences* [Online], 17 November 2009. (May 2000): 7-8, Available from: <http://brie.berkeley.edu/econ/publications/wp/ECwp16.pdf>

²⁷ Shanthi Kalathil and Taylor C. Boas, "The Internet and State Control in Authoritarian Regimes: China, Cuba, and the Counterrevolution," *Carnegie Endowment Working Papers on Information Revolution and World Politics Project 21*: 7-8.

ความสามารถเข้าถึงทรัพยากรด้านเทคโนโลยี ผลกำไรจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศจึงกลายเป็นผลประโยชน์ของชนชั้นกลาง และชนชั้นนำในประเทศที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ต ดังนั้น นอกจากรัฐจะเผชิญกับปัญหาความไม่แน่นอนในการกำหนดทิศทางเศรษฐกิจ รัฐยังเผชิญกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ผลกระทบทางเศรษฐกิจเหล่านี้ทำให้การทำงานของรัฐในโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจมีความซับซ้อนและรัฐต้องเผชิญกับอุปสรรคในการทำงานจากผลกระทบดังกล่าว

1.4) ผลกระทบจากชุมชนระหว่างประเทศ (International Community)

แรงกดดันจากระหว่างรัฐ องค์การระหว่างประเทศและสถาบันระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่มีมาตรการและข้อบังคับทั้งการคว่ำบาตรทางการเงิน หรือการให้ความช่วยเหลือในชุมชนระหว่างประเทศ ต่างมีผลต่อโครงสร้างอำนาจรัฐที่ถูกเชื่อมโยงอยู่ภายใต้การเปลี่ยนแปลงในระดับโลก เนื่องจากรัฐไม่สามารถอยู่ได้เพียงลำพังในโลกาภิวัตน์ มาตรการกดดันรัฐที่มาจากชุมชนระหว่างประเทศ มีสาเหตุมาจากการติดต่อสื่อสารในปัจจุบันที่ทำให้ผู้คนสนใจเรื่องสิทธิมากยิ่งขึ้น ความต้องการเข้าถึงข้อมูลอย่างเสรี จึงเป็นประเด็นที่ถูกเรียกร้องจากชุมชนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกับรัฐที่ปกครองด้วยระบอบอำนาจนิยม ซึ่งต้องการควบคุมการเข้าถึงสื่อเสรีของประชาชนทั้งภายในและภายนอกรัฐ ดังนั้น วิธีการของการกดดันรัฐโดยการติดต่อสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต ทำให้อินเทอร์เน็ตไม่เพียงแต่เพิ่มปัญหาให้แก่รัฐ แต่อินเทอร์เน็ตยังเป็นเครื่องมือที่สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

จากผลกระทบทั้ง 4 ประเด็น ซึ่งให้เห็นถึงความท้าทายของรัฐในมิติทางการเมืองที่มาจากอินเทอร์เน็ต โดยกลุ่มประเทศตัวอย่างของรัฐที่ได้รับผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตในมิติทางการเมืองกับประเด็นของอำนาจอันชอบธรรมของรัฐกับการส่งเสริมรัฐธรรมนูญสากลในระดับโลก และภัยคุกคามอินเทอร์เน็ตที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ กลุ่มหนึ่งคือ กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง ซึ่งผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตในมิติทางการเมืองของกลุ่มประเทศตะวันออกกลางแสดงถึงประเด็นปัญหาที่เชื่อมโยงกันตั้งแต่ระดับโลก ระดับภูมิภาคสู่ระดับรัฐ²⁸ ซึ่งความเป็นมาของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางและแอฟริกาตอนเหนือ (Middle East and North Africa: MENA) จัดเป็นกลุ่มประเทศที่ล้าหลังด้านอินเทอร์เน็ตมากที่สุดในโลก เนื่องจากรัฐไม่มั่นใจกับการเปิดประเทศเพื่อรับข้อมูลข่าวสารจำนวนมาก ซึ่งอาจส่งผลให้รัฐไม่สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มประชาชนชาวมุสลิมในภูมิภาค โดยจากผลสำรวจของธนาคารโลก

²⁸ David Held and Anthony McGrew, "A Global Economy," in David Held and Anthony McGrew (eds.), *The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate*, p. 303 and Toby E. Huff, "Globalization and the Internet: Compare the Middle Eastern and Malaysian Experiences," *Middle East Journal* 55, 3 (Summer 2001): 441-442.

(World Bank) ปี 2000 พบว่ากลุ่มประเทศ MENA มีสัดส่วนการใช้อินเทอร์เน็ตเพียงร้อยละ 0.55 ซึ่งนับว่าน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่นในโลก²⁹

สาเหตุที่กลุ่มประเทศนี้ไม่สามารถพัฒนาอินเทอร์เน็ตได้อีกประการหนึ่งมาจากแรงกดดันจากชุมชนโลกที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา เช่น ประเทศซีเรีย (Syria) ที่มีสัดส่วนของการพัฒนาอินเทอร์เน็ตเป็น 0 คือ แม้กระทั่งในปี 2000 ก็ยังไม่มีมีการเติบโตของการพัฒนาอินเทอร์เน็ต เหตุผลที่ซีเรียไม่สามารถพัฒนาอินเทอร์เน็ตเป็นเพราะ ซีเรียเป็นประเทศที่มีอัตราการก่อการร้ายสูง ดังนั้น รัฐบาลสหรัฐฯ จึงแสดงจุดยืนต่อต้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาและกล่าวว่าหากผู้ใดสนับสนุนการใช้อินเทอร์เน็ตในซีเรีย เท่ากับการสนับสนุนกลุ่มผู้ก่อการร้าย ดังนั้น แม้ซีเรียจะขอให้บริษัทซิสโค (Cisco Company) เข้ามาลงทุนร่วมกับรัฐก็ได้รับการปฏิเสธ เนื่องจากซิสโค มีบริษัทแม่อยู่ที่สหรัฐฯ³⁰

นอกจากนี้ ผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกที่พึ่งพิงกับเทคโนโลยีมากขึ้น ทำให้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือที่รัฐต้องพัฒนาเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำจากการพัฒนาอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นระหว่างรัฐที่มีความร่ำรวย และยากจนกับการพัฒนาอินเทอร์เน็ต เช่น ในกลุ่ม MENA ประเทศคูเวต (Kuwait) เป็นประเทศที่ร่ำรวยจากการค้าขายน้ำมัน จึงมี

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตสูงที่สุดในภูมิภาค คือ ร้อยละ 20.5 ส่วนโมร็อกโก (Morocco) อยู่ที่ลำดับสอง คือร้อยละ 10.93 ขณะที่ตุรกี (Turkey) มีอัตราการพัฒนาอินเทอร์เน็ตได้เพียงร้อยละ 0.1 เท่านั้น ผลสำรวจนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาที่มีอินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางเศรษฐกิจโลก และเป็นข้อจำกัดสำหรับประเทศที่ยากจนในการครอบครองทรัพยากรนี้³¹

จากตัวอย่างของการทำงานของรัฐในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ แสดงถึงการปรับตัวของรัฐภายใต้กระบวนการโลกาภิวัตน์ ที่การทำงานของรัฐไม่สามารถจำกัดอยู่เพียงแค่การตัดสินใจและใช้อำนาจโดยเด็ดขาดอีกต่อไป แม้รัฐเกรงกลัวต่อผลกระทบของการ

²⁹ World Bank, *World Development Report*, Table 19, pp. 310 referred in Toby E. Huff, "Globalization and the Internet: Compare the Middle Eastern and Malaysian Experiences," *Middle East Journal* 55, 3 (Summer 2001): 443.

³⁰ Toby E. Huff, "Globalization and the Internet: Compare the Middle Eastern and Malaysian Experiences," *Middle East Journal* 55, 3 (Summer 2001): 444.

³¹ Human Rights Watch Report, "The Internet in the Mideast and North Africa: Free Expression and Censorship," [Online], 5 August 2010. Available from: www.hrw.org/advocacy/internet/menaindex.htm

เช่น รัฐบาลซาอุดีอาระเบีย ที่ควบคุมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจึงถูกกำหนดผ่านโปรแกรมก่อนการเข้าใช้อินเทอร์เน็ต หากไม่มีการร้องขอห้และให้เหตุผลที่ดีในการเข้าใช้อินเทอร์เน็ตในฐานะพลเมืองของประเทศก่อน และปิดเว็บไซต์ที่เป็นภัยคุกคามต่ออำนาจรัฐโดยรัฐมักใช้เหตุผลเรื่องศีลธรรมและศาสนาในการสร้างความชอบธรรม เช่นเดียวกับอิหร่านที่ไม่อนุญาตให้มีห้องสนทนาออนไลน์เกิน 2 คน โดยรัฐได้ออกแบบโปรแกรมเพื่อควบคุมให้การสนทนาออนไลน์สามารถทำได้เพียงระหว่างบุคคลในแต่ละครั้ง

เปิดประเทศให้เข้าสู่ยุคของข้อมูลข่าวสาร แต่ท้ายที่สุดผลกระทบจากเศรษฐกิจระดับโลก การเรียกร้องของประชาชนทั้งในประเทศและการสร้างเครือข่ายของภาคประชาสังคมก็ทำให้รัฐต้องปรับรูปแบบการทำงานจากประเทศค้ำน้ำมันเป็นหลัก สู่การพัฒนาเทคโนโลยีควบคู่กัน นอกจากนี้ ผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตในการส่งผ่านข้อมูลที่รัฐพยายามปิดกั้นนั้นก็เป็นตัวอย่งที่แสดงออกถึงพลังทางข้อมูลข่าวสารในยุคอินเทอร์เน็ตที่รัฐเชื่อว่าสามารถสร้างภัยคุกคามให้แก่อำนาจอันชอบธรรมของตน³² ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับรัฐ ถึงระดับโลก แสดงถึงผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตในมิติทางการเมืองที่ข้ามผ่านพรมแดนรัฐและเวลาอย่างที Giddens ได้เสนอไว้ในประเด็นของโลกาภิวัตน์กับรัฐในยุคสมัยใหม่

2.2.3 อินเทอร์เน็ตกับผลกระทบทางเศรษฐกิจ

ก. การพัฒนาอินเทอร์เน็ตกับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ

หลังจากระบบการติดต่อสื่อสารผ่านอีเมลล์ และเว็บไซต์ ที่พัฒนาต่อเนื่องมาโดยเครือข่ายจาก APARNET พร้อมกับที่วิจัยจากรัฐบาลสหรัฐฯ พบว่า อินเทอร์เน็ตทำให้การลงทุนด้านการสื่อสารคมนาคมและเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น ดังนั้น รัฐบาลจึงส่งเสริมการลงทุนร่วมกับเอกชนเพื่อสร้างงานวิจัยร่วมกับกระทรวงกลาโหมอย่างตั้งแตปี 1983 โดยใช้ระยะเวลา 10 ปี กับงบประมาณทั้งหมด 600 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างการทำงานของประเทศ ให้ก้าวสู่ความเป็นผู้นำในการสร้างเทคโนโลยีด้านอินเทอร์เน็ต และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ต่อมาสหรัฐฯ ร่วมโครงการวิจัยกับ 14 มหาวิทยาลัยชั้นนำ เพื่อค้นหาและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อคนรุ่นต่อไป จากการศึกษาผลกระทบและความสำคัญของอินเทอร์เน็ต ทำให้นโยบายทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีของสหรัฐฯ ตั้งแตปี 1993 เปลี่ยนจากการใช้รัฐเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา สู่การใช้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ มากขึ้นเพื่อให้เข้ากับการพัฒนาของเทคโนโลยีที่ไม่สามารถควบคุมได้เพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง³²

จากความร่วมมือของรัฐและเอกชนในช่วงทศวรรษที่ 1990 ทำให้สหรัฐฯ ประสบความสำเร็จด้านเศรษฐกิจ โดยมีสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่เติบโตร้อยละ 0.3 ทุกปีตั้งแต่ปี 1995 ถึงปี 2003 โดยรัฐบาลสหรัฐฯ แสดงตัวเลขการลงทุนด้านเทคโนโลยีว่าภายในปี 2001 สหรัฐฯ สร้างรายได้ไม่น้อยกว่า 136 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จากการขายฮาร์ดแวร์ และกว่า 296 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ จากการขายซอฟต์แวร์และบริการด้านอินเทอร์เน็ตทั่วโลก ซึ่งตัวเลขความสำเร็จทางเศรษฐกิจนี้ ทำให้สหรัฐฯ เริ่มสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจร่วมกับกลุ่ม G7* ตั้งแต่ปี 1995 และสามารถปรับสัดส่วนการผลิตด้านไอที (IT) ในตลาดไอทีโลกได้ถึงร้อยละ 55 ของสัดส่วนการลงทุนภาคไอทีของโลก ภายในระยะเวลาเพียง 5 ปี การเปลี่ยนแปลง

³² Marian Svetlieie, "Globalization: Neither Hell nor Paradise," Journal of International Relations and Development 3, 4: 78.

* G7 ประกอบด้วย 7 เขตเศรษฐกิจที่สำคัญของโลก คือ แคนาดา ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี ญี่ปุ่น อังกฤษและสหรัฐอเมริกา

โครงสร้างการผลิตที่มีแนวโน้มของการพัฒนาไอทีเพิ่มขึ้น ทำให้อินเทอร์เน็ตส่งผลกระทบต่อโครงสร้างอุตสาหกรรมการผลิตทั้งในระดับโลกและระดับรัฐที่ต้องหันมาพึ่งพิงเทคโนโลยีมากขึ้น³³

นอกจากนี้ ผลกระทบของอินเทอร์เน็ตต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เป็นผลมาจากจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และวัตถุประสงค์ของการใช้อินเทอร์เน็ตที่มีทิศทางของการสร้างธุรกิจ และการค้าออนไลน์มากยิ่งขึ้น ผลสำรวจการใช้อินเทอร์เน็ตเฉพาะในสหรัฐฯ ปี 2000 พบว่าร้อยละ 81 ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีความต้องการที่จะใช้บริการและทำธุรกิจออนไลน์ (E-commerce) มากขึ้น และสัดส่วนการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การจ่ายเงินออนไลน์ (E-payments) ร้านค้าออนไลน์ (E-shops) ตลาดออนไลน์ (E-marketplaces) การโฆษณาออนไลน์ (E-advertisements) รวมไปถึงการใช้บัตรแทนเงินสดผ่านระบบออนไลน์ (Prepaid cards) เป็นต้น³⁴

การเปลี่ยนรูปแบบทางเศรษฐกิจที่เน้นอุตสาหกรรมด้านไอที ที่มีจุดเริ่มต้นจากรัฐและสามารถพัฒนาเครือข่ายการวิจัยอุตสาหกรรมด้านนี้ในระดับภูมิภาคและระดับโลก ผ่านความร่วมมือของรัฐและเอกชนในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากจะสร้างความก้าวหน้าด้านคุณภาพ และประสิทธิภาพของอินเทอร์เน็ต ยังทำให้อินเทอร์เน็ตมีบทบาทอย่างชัดเจนกับการสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจให้มีความซับซ้อนในหลายภาคส่วน ทั้งประเด็นการเปลี่ยนแปลงปัจจัยการผลิตหลังจากทศวรรษที่ 1990 ตามที่ Dickens เสนอในประเด็น ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจแบบใหม่ เช่นเดียวกับ Strange ที่เชื่อว่ารูปแบบการสื่อสารจากอินเทอร์เน็ตมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ จากผลของความเปราะบางทางเทคโนโลยีที่มีต่อความเสี่ยงในการลงทุน และการผลิตในระดับโลก ทำให้ทุกระดับชาติถูกเชื่อมโยงกันในระดับโลกและส่งผลกระทบต่อกันและกันอย่างรวดเร็ว³⁵ ความซับซ้อนของระบบเศรษฐกิจและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับการพัฒนาด้านอินเทอร์เน็ต ทำให้มีการอธิบายอิทธิพลและผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตต่อรัฐที่

³³ Catherine L. Mann, "Globalization of IT Services and White Collar Jobs: The Next Wave of Productivity Growth," *International Economics Policy Briefs* 3, 11 (December 2003): 4.; Dale W. Jorgenson and Khuong M. Vu, "Information, Technology and the World Economy," in Manuel Castells and Gustavo Cardoso (eds.), *The Network Society: From Knowledge to Policy* (Washington, DC: John Hopkins Center for Transatlantic Relations, 2006), pp. 71-72.

³⁴ Universal Postal Union (UPU), "Flow of Information for the Follow-up to the World Summit on the Information Society," *Commission on Science and Technology for Development 11th Session 26 - 30 May 2008*, Berne: 4.

³⁵ Marshall Van Alstyne and Nathaniel Bulkley, "Why Information Should Influence Productivity," in Manuel Castells (ed.), *The Network Society: A Cross-cultural perspective*, p. 148.; Susan Strange, "Finance, Information and Power," *Review International Studies*[Online], 28 November 2008, 16, 3 (July 1999): 260, 262, Available from: <http://www.jstor.org/stable/20097226>

ซับซ้อนมากขึ้นในภาวะที่รัฐต้องอยู่ภายใต้ภาวะของความเสี่ยงและความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อนโยบายทั้งภายในและระหว่างประเทศของรัฐ

ข. ผลกระทบจากโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ

นอกจากผลกระทบจากกระบวนการโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจต่อรัฐทั้งทางตรงและทางอ้อมในด้านเศรษฐกิจ จากตลาดโลกที่ผันผวน การไหลเวียนของเงินทุนจากกลุ่มบริษัทข้ามชาติที่มีอำนาจต่อการกำหนดนโยบายภายในประเทศ รัฐยังได้รับผลกระทบด้านโครงสร้างอำนาจรัฐ จากการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมนโยบายทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตในประเทศเพื่อลดความขัดแย้งด้านแรงงาน การเรียกร้องการทำงานแบบรัฐธรรมภิบาล และการส่งเสริมประชาธิปไตย เป็นต้น รัฐจึงไม่สามารถใช้อำนาจเบ็ดเสร็จได้อย่างเสรีโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบด้านการเมืองจากอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมโยงกับมิติทางเศรษฐกิจในโลกาภิวัตน์³⁶ ทั้งนี้ประเด็นปัญหาในมิติทางเศรษฐกิจกับผลกระทบต่อรัฐในยุคอินเทอร์เน็ต สามารถอธิบายได้ดังนี้

1.) การเข้าสู่ยุคการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านไอที

หลังทศวรรษที่ 1970 จนกระทั่งปี 1985 อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องจักรหรือรถยนต์ ถูกแทนที่ด้วยอุตสาหกรรมและกระบวนการผลิตเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และการพัฒนาโปรแกรมเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตต่างๆ ทำให้การเปลี่ยนแปลงภาคการผลิตและอุตสาหกรรม โดยผลกระทบนี้ชัดเจนขึ้นเมื่อกลุ่มประเทศ G7 เข้ามามีบทบาทในด้านการลงทุนและร่วมสร้างนโยบายด้านเศรษฐกิจด้านอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างประเทศเพื่อรักษาส่วนแบ่งทางตลาดด้านไอที และทำให้การส่งเสริมการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์มีสัดส่วนที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีอิทธิพลต่อการกำหนดทิศทางด้านอุตสาหกรรมในระดับโลก โดยสัดส่วนการลงทุนเพื่อการผลิตในอุตสาหกรรมไอทีเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 44 จากสัดส่วนการลงทุนทั้งหมดในระดับโลก หลังจากปี 1995 ตัวเลขนี้เป็นตัวเลขที่ชี้วัดสัดส่วนการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมด้านไอทีในระดับโลก ซึ่งส่งผลต่อโครงสร้างการลงทุน และอุตสาหกรรมในระดับโลกต่อมา³⁷

นอกจากนี้ สัดส่วนการลงทุนอุตสาหกรรมด้านไอที และตัวเลขทางเศรษฐกิจที่เติบโตของสหรัฐฯ จากการลงทุนในอุตสาหกรรมด้านอินเทอร์เน็ตเป็นอันดับหนึ่งในกลุ่มประเทศ G7 ตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1970 จนกระทั่งปี 1995 มีสัดส่วนการลงทุนถึงร้อยละ 60 จากสัดส่วนการลงทุนในกลุ่ม G7 และสามารถสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ด้านไอทีถึง 230 ล้านเหรียญสหรัฐฯ

³⁶ Susan Strange, "Finance, Information and Power," *Review of International Studies* 16 (1990): 263-264.

³⁷ Dale W. Jorgenson and Khuong M. Vu, "Information, Technology and the World Economy," in Manuel Castells and Gustavo Cardoso (eds.), *The Network Society: From Knowledge to Policy*, p. 81.; Christopher Freeman, "The Factor of the Future and the Productivity Paradox," in William W. Dutton (ed.), *Information and Communication Technologies: Vision and Realities* (New York: Oxford University Press, 1996), pp. 124-125.

ในช่วงปี 1995-2002 สหรัฐฯ จึงเป็นรัฐนาร่องด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านไอทีกับประเทศอื่น ๆ เช่น ญี่ปุ่น สิงคโปร์ ฝรั่งเศส เป็นต้น ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1980 และทำให้คอมพิวเตอร์กลายเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นที่ต้องการของตลาดโลก อีกทั้งระดับการขยายตัวการผลิตด้านไอทีในระดับระหว่างประเทศโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศ G7 ก็เข้มข้นมากขึ้น โดยรัฐสมาชิกต่างพยายามช่วงชิงความเป็นผู้นำด้านไอที โดยปรับยุทธศาสตร์ด้านการลงทุนด้านอุตสาหกรรมไอทีให้มีราคาถูกลง และเข้ากับความต้องการของตลาดโลกมากขึ้น ดังนั้น กระแสการพัฒนาอุตสาหกรรมและการลงทุนด้านไอทีเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตจึงขยายตัวอย่างรวดเร็วในระดับภูมิภาค ระดับโลก³⁸

การส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างการผลิตในระดับรัฐเพื่อเป็นศูนย์กลางการผลิต และให้รัฐก้าวทันสู่รูปแบบเศรษฐกิจที่พึ่งพิงอินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพนี้ ทำให้เกิดการแข่งขันเพื่อเป็นผู้นำด้านไอทีมากขึ้นในระดับภูมิภาค เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมืองของรัฐในยุคอินเทอร์เน็ต ซึ่งไม่จำกัดอยู่เพียงกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว และกลายเป็นรูปแบบการพัฒนาที่ถูกทำซ้ำในภูมิภาคอื่นๆ ของโลก เช่น กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในเอเชีย 16 ประเทศที่มีสัดส่วนการผลิตด้านไอทีเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 1995 คิดเป็นร้อยละ 20 และเติบโตร้อยละ 5 ในปี 1996 โดยประเทศที่มีการแข่งขันอย่างโดดเด่น คือ ประเทศอินเดียและประเทศจีน ซึ่ง 2 ประเทศนี้มีสัดส่วนการลงทุนในเอเชียถึงร้อยละ 60 ของสัดส่วนการผลิตด้านไอทีในเอเชีย โดยจีนเป็นประเทศผู้นำในกลุ่มอย่างชัดเจน ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับประเทศไทยหรือไต้หวัน พบว่ามีสัดส่วนการลงทุนเพียง 1 ใน 10 ของประเทศจีนเท่านั้น การผลักดันการลงทุนอุตสาหกรรมไอทีก็มีส่วนให้ประเทศจีนกลายเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลกแทนที่ประเทศญี่ปุ่น³⁹

ทั้งนี้ ข้อดีของการพัฒนาอินเทอร์เน็ตที่ทำให้เกิดการแข่งขัน ช่วยให้การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพราะราคาของอุปกรณ์ด้านไอทีถูกลง ซึ่งเป็นผลดีต่อการขยายโครงสร้างพื้นฐานด้านไอทีต่อรัฐโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว แต่ผลกระทบที่เกิดกับรัฐที่ไม่มีศักยภาพในการพัฒนาเทคโนโลยีเพียงพอหรือกลุ่มประเทศที่ไม่มีการลงทุนด้านไอที (Non-IT Investment) ก็เกิดปัญหาความไม่เท่าเทียมจากการพัฒนาที่ปรากฏขึ้นทั้งในระดับรัฐและระดับภูมิภาค เพราะการปรับโครงสร้างการลงทุนและสู่อุตสาหกรรมไอทีต่างต้องอาศัยทักษะความรู้ และต้นทุนมหาศาล ดังนั้น ประเทศที่ประสบความสำเร็จและมีส่วนแบ่งในตลาดโลกสูง คือกลุ่มประเทศผู้นำทางเศรษฐกิจอย่าง G7 หรือประเทศศูนย์กลางในภูมิภาค

³⁸ Dale W. Jorgenson and Khuong M. Vu, "Information, Technology and the World Economy," in *Ibid.*, p. 73.; Catherine L. Mann, "Globalization of IT Services and White Collar Jobs: The Next Wave of Productivity Growth," *International Economics Policy Briefs* 3, 11 (December 2003): 2.

³⁹ Dale W. Jorgenson and Khuong M. Vu, "Information, Technology and the World Economy," in Manuel Castells and Gustavo Cardoso (eds.), *The Network Society: From Knowledge to Policy*, p. 74

ต่าง ๆ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำจากการแข่งขันและพัฒนาอินเทอร์เน็ตเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของช่องว่างทางรายได้ระหว่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมในระดับรัฐตามมา⁴⁰

ทั้งนี้ การแข่งขันการพัฒนาด้านอินเทอร์เน็ตยังส่งผลกระทบในรูปแบบอื่นๆ เช่น ผลกระทบด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างแรงงานซึ่งเป็นผลกระทบต่อรัฐทั้งการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของแรงงานพร้อมกับความขัดแย้งทางสังคมจากความเหลื่อมล้ำของแรงงานที่มีทักษะด้านไอที กับแรงงานไร้ทักษะ ผลกระทบด้านความขัดแย้งจากการเปลี่ยนแปลงด้านแรงงานจะกล่าวเพิ่มเติมในหัวข้อที่ 3 ต่อไป

2.) บทบาทของบรรษัทข้ามชาติในโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ

การสร้างระบบตลาดออนไลน์อย่างเสรี ที่มีอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือของรัฐและเอกชน ทำให้ตลาดทุนที่ทำงานอย่างเสรี (Capital Market Liberalization) ในตลาดโลกมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ผลกระทบที่เกิดจากการไหลเวียนของทุนเสรี นำไปสู่ข้อเสนอก็คือผลกระทบของการลงทุนของบรรษัทข้ามชาติในยุคโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจส่งผลต่อการเสื่อมอำนาจ และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของรัฐ⁴¹ สาเหตุที่อินเทอร์เน็ตส่งผลกระทบต่ออำนาจของรัฐในโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ เนื่องจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐานของรัฐที่ส่งเสริมการพัฒนาอินเทอร์เน็ต ทำให้รัฐต้องสร้างความร่วมมือกับเอกชนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยี เอกชนจึงมีบทบาทต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ ยิ่งไปกว่านั้นการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศผ่านการสร้างความร่วมมือของเอกชน ก็มีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ นโยบาย และกฎระเบียบต่างๆ โดย Strange กล่าวว่าผลกระทบในด้านเศรษฐกิจต่อรัฐในโลกาภิวัตน์ คือ ความตึงเครียดของผู้กำหนดนโยบาย (Policy – Makers' Intensity) ภายใต้แรงกดดันจากตลาดโลก⁴² โดยตัวอย่างโครงสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจของกลุ่มบรรษัทข้ามชาติสู่การเปลี่ยนแปลงด้านการลงทุนข้ามชาติของรัฐและเอกชน มีลักษณะ วิธีการและผลกระทบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

⁴⁰ Edward J. Malecki, "The Economic Geography of the Internet's Infrastructure," *Economic Geography* 78, 4 (October 2002): 403.

⁴¹ Paul Hirst and Grahame Thompson, "The Limit of Economics to Globalization," in David Held and Anthony McGrew (eds.), *The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate*, pp. 342-343.; Hal R Varian, Joseoh Farrell and Carl Shapiro, *The Economics of Information Technology* (Cambridge Cambridge University Press, 2004), p. 5.

⁴² Susan Strange, "International Economics and International Relations: A Case of Mutual Neglect," *International Affairs* 46, 2 (April 1970): 305.; Edward J. Malecki, "The Economic Geography of the Internet's Infrastructure," *Economic Geography* 78, 4 (October 2002): 420.

กรณีของการสร้างความร่วมมือของกลุ่มบริษัทข้ามชาติ ซึ่งเป็นตัวอย่างของผลกระทบต่อรัฐ คือ กรณีของบริษัทอเมริกาออนไลน์ (America Online: AOL) บริษัทที่สร้างบริการด้านอินเทอร์เน็ตที่ใหญ่ที่สุดในอเมริกาประกาศซื้อ ไทม์ วอร์เนอร์ (Time Warner Inc.) มูลค่า 163 พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งเป็นการร่วมลงทุนของเอกชนที่มีมูลค่ามากที่สุดในโลก เมื่อปี 2000 ด้วยสมมติฐานของนักลงทุนที่ว่า โลกของอินเทอร์เน็ตได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งวิถีชีวิตของคน การสร้างพันธมิตรทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตจะสามารถทำกำไรมหาศาลกับกลุ่มผู้ลงทุนทั้งใน และต่างชาติ ขณะที่นักวิเคราะห์ของวอลล์สตรีท (Wall Street) กล่าวว่า ข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วทำให้การประเมินมูลค่าของบริษัทอเมริกาออนไลน์เกินกว่าความเป็นจริง แต่ความเป็นมหาอำนาจทางสื่อทั้งสื่อเก่าและสื่อใหม่ในสหรัฐ ทำให้คณะกรรมการการสื่อสาร (Federal Communications Commission) ประกาศรับรองการจดทะเบียนร่วมของสองบริษัทนี้ในปี 2001⁴³

ภายใต้จุดมุ่งหมายที่จะเป็นบริษัทข้ามชาติที่สร้างสื่อที่ใหญ่ที่สุดในโลก ทำให้บริษัทวอลล์สตรีท (Wall Street) ร่วมลงนามเพื่อประเมินตัวเลขการเงินของ AOL ซึ่งมีมูลค่าสูงกว่าบริษัทด้านสื่อออนไลน์เคยมีมาก่อน แต่เพียง 1 ปีการร่วมมือทางธุรกิจที่ยิ่งใหญ่ก็ได้รับการขนานนามว่า เป็นความร่วมมือที่แย่มากที่สุดในประวัติศาสตร์ของการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอเมริกา กับการขาดทุนถึง 99 พันล้านเหรียญสหรัฐ โดยวิกฤตการณ์นี้กลายเป็นตัวอย่างของความล้มเหลวของเศรษฐกิจในยุคอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่า “dotcom crash” สาเหตุของความล้มเหลว คือ การลงทุนการขายโฆษณาออนไลน์ และข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่ไม่มีการคัดกรองส่งผลกระทบต่อความผันผวนหุ้นของบริษัท⁴⁴ ซึ่งผู้บริหารทั้งสองบริษัทยอมรับว่าไม่สามารถควบคุมและคัดกรองข้อมูลจำนวนมหาศาลได้ ประเด็นที่บริษัททั้งห้าไว้หลังจากการแถลงการณ์ขาดทุน ว่าวิกฤตทางเศรษฐกิจครั้งนี้ นับเป็นชัยชนะของอินเทอร์เน็ตกำการกำหนดทิศทางของระบบเศรษฐกิจแบบใหม่⁴⁵

ความล้มเหลวที่สร้างผลกระทบต่อการว่างงานและค่าเงินของสหรัฐ ที่อ่อนตัวลงในวิกฤตทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น เป็นตัวอย่างผลกระทบที่รัฐบาลสหรัฐ ภายใต้แกนนำของประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช (George W. Bush) ได้กล่าวว่า การประเมินความเสี่ยงที่

⁴³ Richard A. Gershon, “The Transnational Media Corporation and the Economics of Global Competition,” in Yahya R. Kamalipour (ed.), *Global Communication*, 2nd ed., p.69.; Tim Arango, *How the AOL-Time Warner Merger Went So Wrong* [Online]. 18 November 2010. Available from: http://www.nytimes.com/2010/01/11/business/media/11merger.html?_r=1&pagewanted=all

⁴⁴ “AOL, You’ve Got Misery,” *Business Week*, (2002, April 8), p. 58-59 in Richard A. Gershon, “The Transnational Media Corporation and the Economics of Global Competition,” in Yahya R. Kamalipour (ed.), *Global Communication*, 2nd ed., p. 70.

⁴⁵ Tim Arango, *How the AOL-Time Warner Merger Went So Wrong*, [Online]. 18 November 2010, Available from: http://www.nytimes.com/2010/01/11/business/media/11merger.html?_r=1&pagewanted=all

ผิดพลาด และความไว้วางใจต่อภาคเอกชนทำให้เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจในระดับโลก ดังนั้น สัดส่วนตัวเลขการรวมกิจการของบริษัทเอกชน (Mergers and Acquisitions: M&A) ของธุรกิจขนาดใหญ่ทั่วโลกเพิ่มขึ้น โดยคิดเป็นมูลค่าถึง 3.5 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 1999 เป็นสิ่งที่รัฐต้องพิจารณาถึงความปลอดภัย และสร้างนโยบายทางเศรษฐกิจให้รัดกุมยิ่งขึ้น⁴⁶

จากตัวอย่างพบว่า ความเสี่ยงทางเศรษฐกิจในยุคอินเทอร์เน็ต ที่เกิดขึ้นในระดับโลกนี้ก็สร้างแรงกดดันให้กับรัฐ เมื่อรัฐถูกเรียกร้องจากเอกชน หรือกลุ่มบริษัทข้ามชาติให้แก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ ที่รัฐเองก็เผชิญกับความผันผวนและเปราะบางจากกลไกทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงเพียงแค่นิ้วสัมผัส หรือ “Invisible Mouse” ที่อิทธิพลต่อกลไกทางเศรษฐกิจในโลกาภิวัตน์ รัฐจึงได้รับผลกระทบทั้งจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจและอิทธิพลจากแรงกดดันของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ รัฐจึงอยู่ในภาวะของการเสื่อมถอยของอำนาจและความชอบธรรมในการแก้ปัญหา ดังนั้น แม้รัฐยังคงมีอำนาจในอธิปไตยในพรมแดนของตน แต่ก็ไม่ได้ถึงความสามารถในการใช้อำนาจอย่างเด็ดขาด⁴⁷

จากผลกระทบในมิติทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาอินเทอร์เน็ตที่สร้างความเปราะบางให้กับรัฐ ขณะเดียวกันผลกระทบเหล่านี้ยังแสดงให้เห็นถึงประเด็นปัญหาทางสังคม เช่น ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนา ทั้งในระดับรัฐ และระดับระหว่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างด้านแรงงานกับความไม่เท่าเทียมด้านรายได้ของแรงงานทักษะ กับแรงงานไร้ทักษะ ด้านไอที การเคลื่อนไหวทางสังคมในประเด็นปัญหาต่างๆ ผ่านการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต ที่ล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของรัฐในโลกาภิวัตน์ทั้งสิ้น ทั้งนี้ความซับซ้อนของประเด็นปัญหานี้จะขยายความในหัวข้อต่อไป

2.2.4 อินเทอร์เน็ตกับมิติทางสังคมและวัฒนธรรม

ผลกระทบที่เกิดจากอินเทอร์เน็ตในมิติของสังคมและวัฒนธรรม มีสาเหตุจากการใช้เครือข่ายออนไลน์เพื่อติดต่อสื่อสาร และถ่ายทอดความคิดระหว่างบุคคล หรือชุมชนที่เชื่อมโยงจากระดับท้องถิ่นสู่ระดับโลกอย่างมีประสิทธิภาพ⁴⁸ ข้อมูลข่าวสารที่หมุนเวียนบนเครือข่ายออนไลน์จะส่งผลต่อการสร้างอุดมการณ์ในเครือข่ายทางสังคมนั้นๆ เพื่อครอบงำความคิดคนในกลุ่มเดียวกัน หรือต่อต้านอุดมการณ์ความคิด (Counter-hegemonic forms) ปราบปรามการณ์ของ

⁴⁶ The Great Merger Wave Breaks [Online]. 18 November 2010. Available from: <http://www.economist.com/node/486865>

⁴⁷ Organisation for Economic Co-Operation and Development (OECD), “The Future of the Internet Economy,” *Policy Brief* (June 2008): 5.; James E Katz and Ronald E. Rice, *Social Consequences of Internet Use* (Massachusetts: Massachusetts Institute of Technology, 2002), p.161.

⁴⁸ Paul Gilchrist and Neil Ravenscroft, “Power to the paddlers? The internet, governance and discipline,” *Leisure Studies* 27, 2 (April 2008): 131.

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วยอินเทอร์เน็ต เป็นวิธีที่รวดเร็วและมีอิทธิพลต่อโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมมากที่สุดเมื่อเทียบกับการสื่อสาร และส่งข้อมูลด้วยวิธีการอื่น ดังนั้นอินเทอร์เน็ตจึงเป็นได้ทั้งเครื่องมือรักษาอำนาจของรัฐ ขณะเดียวกันความสามารถของอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อกันเข้าให้อยู่รวมภายใต้เครือข่ายเดียวกัน และสร้างเป็นกลุ่มเครือข่ายทางสังคม ที่มีอำนาจต่อการกำหนดนโยบายภายในประเทศของรัฐ⁴⁹ ซึ่งประเด็นปัญหาจากผลกระทบของอินเทอร์เน็ตในมิติทางสังคมและวัฒนธรรม อธิบายได้ดังนี้

ก. ความไม่เท่าเทียมกันในสังคม

ประเด็นความไม่เท่าเทียมกันในสังคมที่ส่งผลกระทบต่อรัฐ แบ่งเป็นความไม่เท่าเทียมกันด้านแรงงาน จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการผลิต ซึ่งนำไปสู่ปัญหาความยากจน ทั้งความยากจนในระดับรัฐ และความยากจนในระดับระหว่างประเทศ จากการพัฒนาด้านเทคโนโลยี ในทศวรรษที่ 1990 ส่วนความไม่เท่าเทียมอีกประเด็นที่กล่าวถึง คือ สิทธิและความไม่เท่าเทียมในเรื่องเพศและเชื้อชาติ ผลกระทบที่เกิดขึ้นทำให้รัฐต้องปรับเปลี่ยนนโยบาย และรูปแบบการบริหารเพื่อแก้ปัญหาที่เชื่อมโยงกันในหลายระดับ โดยปัญหาและผลกระทบจากความไม่เท่าเทียมกันจากการพัฒนาอินเทอร์เน็ตมี ดังนี้

1.1) ความไม่เที่ยมด้านโครงสร้างแรงงาน

ประเด็นความไม่เท่าเทียม และความเหลื่อมล้ำด้านแรงงาน เป็นผลจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ ด้วยอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีมากขึ้น การเปลี่ยนโครงสร้างการผลิต ทำให้ความต้องการแรงงานที่มีทักษะด้านไอทีเพิ่มขึ้น และแรงงานไร้ทักษะต้องเผชิญกับปัญหาการแทนที่แรงงานคนด้วยเทคโนโลยี ขณะเดียวกัน แรงงานยังเสี่ยงต่อภาวะการตกงาน จากการขาดทักษะ และความรู้ด้านไอที นอกจากนี้ อีกปัจจัยหนึ่งของการสร้างความเหลื่อมล้ำด้านแรงงานคือ การเปิดเสรีทางการลงทุนให้กับภาคเอกชน ทำให้โครงสร้างตลาดแรงงานขึ้นอยู่กับรูปแบบการลงทุนของเอกชน ซึ่งมีผลต่อภาวะการตกงาน และรายได้ของแรงงานที่ไม่เท่าเทียมกัน พร้อมกับภาวะของการสูญเสียแรงงานทักษะในประเทศ ที่ย้ายการทำงานจากภาครัฐ สู่ภาคเอกชน หรือกลุ่มการลงทุนจากต่างชาติ เพื่อผลตอบแทนที่สูงกว่า⁵⁰

⁴⁹ Kahn, R. & Kellner, D, "Oppositional politics and the internet: A critical/reconstructive approach", *Cultural Politics* 1, 1 (2005): 77 quoted in Paul Gilchrist and Neil Ravenscroft, "Power to the paddlers? The internet, governance and discipline," *Leisure Studies* 27, 2 (April 2008): 132.; Eric Sheppard, "The Spaces and Times of Globalization: Place, Scale, Networks, and Positionality," *Economic Geography* 78, 3 (July 2002): 308.

⁵⁰ Christopher Freeman, "The Factor of the Future and the Productivity Paradox," in William W. Dutton (ed.), *Information and Communication Technologies: Vision and Realities*, pp. 245-246.; Chris Benner, "Labor in the Network Society: Lessons from Silicon Valleys," in Manuel Castells (ed.), *The Network Society: A Cross-cultural perspective*, p. 176.

เช่น สหรัฐฯ ที่มีปัญหาแรงงานจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านไอที เมื่อรัฐเปิดเสรีการลงทุนด้านไอทีกับบริษัทเอกชนขนาดใหญ่ ทำให้ปัญหาการว่างงานของประชากรในรัฐที่เพิ่มขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการทำงานของเอกชน โดยกรณีของบริษัทซิลิคอน วัลเลย์ (Silicon Valley) ที่เป็นบริษัทด้านไอทีที่มีอัตราการจ้างงานในตลาดแรงงานสหรัฐฯ เป็นจำนวนมาก และค่าจ้างแรงงานสูงที่สุดบริษัทหนึ่งในช่วงทศวรรษที่ 1990 ได้ประกาศนโยบายปลดพนักงาน ในอัตราร้อยละ 22 ของคนงานในบริษัท ให้เริ่มใช้ในปี 2001 เพื่อลดต้นทุนของบริษัท พร้อมกับความต้องการแรงงานที่มีความยืดหยุ่น (Flexible Labors) ต่อองค์ความรู้ใหม่ๆ มีความยืดหยุ่นในการทำงาน ค่าตอบแทน และความมั่นคงของแรงงานก็ยวรายได้ โดยไม่จำเป็นต้องเป็นลูกจ้างประจำของบริษัท ผลจากการปลดพนักงาน ทำให้ในเดือนมิถุนายนปี 2003 สหรัฐฯ มีอัตราการว่างงานเพิ่มถึงร้อยละ 8.4 ของแรงงานทั้งหมด* ดังนั้น ร้อยละ 35 ของครอบครัวในสหรัฐฯ จะมีคนตกงานอย่างน้อย 1 คน ซึ่งผลของการปรับนโยบายของเอกชนทำให้รัฐบาลเผชิญกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มแรงงานในสหรัฐฯ จากปัญหาการว่างงาน⁵¹

ผลจากการเปลี่ยนโครงสร้างทางแรงงานที่นอกจากความต้องการแรงงานทักษะสูงขึ้น ต้องการแรงงานที่มีความยืดหยุ่น และความเปราะบางของโครงสร้างแรงงานที่ขึ้นอยู่กับโครงสร้างทางเศรษฐกิจในโลกาภิวัตน์ ที่รัฐไม่สามารถให้ความช่วยเหลือความไม่เท่าเทียมกัน อีกทั้งรัฐยังเน้นการเปิดประเทศ และส่งเสริมการลงทุนของบรรษัทข้ามชาติซึ่งมีมูลค่ามหาศาล ต่อการสร้างโรงงาน และขยายฐานการผลิตในรัฐอื่นๆ ทำให้แทนที่รัฐจะช่วยคุ้มครองสิทธิของแรงงาน แต่รัฐกลับเป็นอีกตัวแสดงหนึ่งที่เอาเปรียบแรงงาน ด้วยการใช้อำนาจกำหนดนโยบาย และกฎหมายที่ไม่คำนึงถึงสิทธิ และผลประโยชน์ของแรงงาน ทำให้ปัญหาแรงงานกลายเป็นปัญหาโครงสร้างทางสังคม⁵²

* อย่างไรก็ตาม ภาวะการว่างงานในสหรัฐฯ ช่วงต้นปี 2000 ที่รัฐเผชิญทั้งปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจจากการลงทุนของเอกชน และการปรับโครงสร้างแรงงานของเอกชน รัฐบาลจึงประกาศแผนงานด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การลดต้นทุนการผลิตเกี่ยวกับไอที เพื่อให้ประชาชนสามารถพัฒนาศักยภาพความรู้อของตนเอง ส่งเสริมการศึกษาด้านไอทีให้เป็นสวัสดิการหนึ่งจากรัฐ ปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมไอที ที่เน้นด้านวิจัยและพัฒนา ผลิตภัณฑ์ การประกาศนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจผ่านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจของรัฐ และเน้นขยายการลงทุนในต่างประเทศ เพื่อส่งออกแรงงานทักษะที่มีอยู่ออกต่างประเทศ สร้างตลาดแรงงานให้มากขึ้นผ่านการกระตุ้นทางเศรษฐกิจขนาดเล็ก และขนาดกลางในประเทศ และส่งเสริมการใช้ไอทีในภาคบริการอื่นๆ ที่ขาดแคลน เช่น ส่งเสริมการใช้ไอทีในโรงพยาบาลเกี่ยวกับสร้างฐานข้อมูล เป็นต้น ดังนั้นผลกระทบจากอัตราการว่างงานเกี่ยวกับไอทีและการจัดการจำนวน 3.8 ล้านคนในสหรัฐฯ ตั้งแต่ปี 1999 จึงลดลงในเดือนตุลาคมปี 2003 กับอัตราการจ้างงานเพิ่มร้อยละ 1.5 ของแรงงานทั้งหมดในสหรัฐฯ

⁵¹ Chris Benner, "Labor in the Network Society: Lessons from Silicon Valleys," in Manuel Castells (ed.), *Ibid.*, pp. 175, 178- 179.

⁵² Chris Benner, "Labor in the Network Society: Lessons from Silicon Valleys," in Manuel Castells (ed.), pp. 192-193.; Jill Steans, "Globalization and Gendered Inequality," in David Held and Anthony McGrew (eds.), *The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate*, pp. 455-456.

คำอธิบายของรัฐบาลในหลายประเทศที่พยายามปรับตัวเข้ากับตลาดแรงงาน ด้วยการกำหนดค่าแรงให้ต่ำลง รัฐบาลว่าการส่งเสริมการลงทุนในรัฐจะช่วยลดปัญหาอัตราการว่างงานที่มีอัตราสูงขึ้น ถึงแม้การลดอัตราค่าจ้างแรงงานนั้นจะช่วยให้อัตราการว่างงานลดลง แต่ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ในระดับระหว่างประเทศ กลายเป็นอีกปัญหาที่เป็นผลกระทบของรัฐที่มีสาเหตุจากการผลิตที่พึ่งพิงเทคโนโลยี เช่น กรณีที่รัฐบาลจีนประกาศลดอัตราค่าจ้างแรงงานให้เหลือเพียง 3 ดอลลาร์สหรัฐต่อชั่วโมง เพื่อดึงดูดการสร้างฐานการผลิตจากต่างชาติ เช่นเดียวกับรัฐบาลออสเตรเลียที่ลดอัตราค่าแรงให้ต่ำกว่ากลุ่มประเทศในยุโรปและสหรัฐ ทั้งนี้ การแก้ปัญหาของรัฐด้านแรงงานลักษณะนี้ แสดงถึงโครงสร้างความเหลื่อมล้ำด้านแรงงานระหว่างกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว กับกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา⁵³

อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอของ A. J. Scott ผู้ศึกษาเรื่องภูมิศาสตร์ทางเศรษฐกิจแบบใหม่ อีกคนหนึ่ง เสนอว่าผลกระทบและปัญหาเรื่องแรงงานและโครงสร้างการผลิต ทั้งระดับรัฐ และระดับระหว่างประเทศนี้ เป็นผลจากอินเทอร์เน็ต ที่สร้างความเป็นเมืองในระดับโลก (Global City) ทำให้รัฐต้องเร่งรัดพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ ภายใต้จากภูมิศาสตร์ทางเศรษฐกิจแบบใหม่นี้ ซึ่งการพัฒนาที่รวดเร็วส่งผลต่อโครงสร้างทางแรงงาน และตลาดแรงงาน ที่กล่าวถึงข้างต้น ซึ่งปัญหาด้านแรงงานจึงไม่สามารถแก้ไขได้โดยรัฐ เพราะรัฐไม่ได้เป็นศูนย์กลางอำนาจที่ควบคุมทิศทางการพัฒนาได้อย่างเสรี แต่ตลาดโลก และทุนที่ถูกเคลื่อนย้ายอย่างรวดเร็ว เป็นอีกปัจจัยที่เชื่อมโยงกับการวางแผน การตัดสินใจของรัฐ และการลดทอนอำนาจของรัฐลง ดังนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นกับรัฐจึงมีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกันเป็นโครงสร้างทางปัญหาที่ยากจะจัดการได้เพียงประเด็นใดประเด็นหนึ่งเท่านั้น⁵⁴

ภายใต้กระแสการพัฒนาในโลกาภิวัตน์ ที่นำมาสู่ปัญหาโครงสร้างทางแรงงานในยุคอินเทอร์เน็ตจึงมีลักษณะเป็นวัฏจักรของปัญหาที่ซับซ้อน และมีความเปราะบางในกระบวนการแก้ปัญหาของรัฐ ด้านแรงงาน และความเหลื่อมล้ำทางสังคม เพราะแม้อินเทอร์เน็ตจะช่วยให้อัตราการจ้างงานของประเทศหนึ่งเพิ่มขึ้น อัตราการจ้างงานนี้ก็ไม่สามารถเป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของแรงงาน และความเหลื่อมล้ำทางรายได้ที่ลดลง เพราะ การเพิ่มการจ้างงานในรัฐหนึ่ง อาจมีปัจจัยจากค่าแรงต่ำเหมาะสำหรับการลงทุนของรัฐ และเอกชนที่ต้องการลงทุนข้ามชาติ ขณะเดียวกัน ถ้าพิจารณาในระดับระหว่างประเทศปัญหาแรงงานและความไม่เท่าเทียมทางรายได้ก็จะมีตัวแปรจากเทคโนโลยีเช่นกัน เพราะหากรัฐใดมีความสามารถในการพัฒนาแรงงานที่มีทักษะ รัฐนั้นจะได้เปรียบจากการพัฒนาประเทศได้อย่างรวดเร็วจากแรงงานที่มีทักษะ ดังนั้น

⁵³ Edward E. Leamer and Michael Storper, "The Economic Geography of the Internet Age," *Journal of International Business Studies* [Online], 17 November 2009. 32, 4 (4th quarter, 2001): 2-4. Available from: <http://www2.lse.ac.uk/geographyandenvironment/whoswho/profiles/storper/pdf/ecgeointernetage.pdf>

⁵⁴ A. J. Scott (ed.), *Global City- Regions: Trends, Theory, Policy*, (Oxford: Oxford University Press, 2001) referred in Edward E. Leamer and Michael Storper, "The Economic Geography of the Internet Age," *Ibid.*: 18

รัฐที่ไม่ปรับนโยบายเพื่อสร้างแรงงานที่มีทักษะด้านไอทีจะเสียเปรียบ และเสียผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในที่สุด⁵⁵

1.2) ความเหลื่อมล้ำในระดับระหว่างประเทศจากอินเทอร์เน็ต

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตกระทั่งเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญต่อรัฐสมัยใหม่ เป็นตัวแปรสำคัญของช่องว่างความยากจนในระดับระหว่างประเทศมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มีและไม่มีอินเทอร์เน็ต เช่น ประเทศจีนที่สามารถส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีในประเทศได้อย่างรวดเร็ว ทำให้สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) ระหว่างประเทศจีน กับสหรัฐ ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการคิดค้นและพัฒนาอินเทอร์เน็ต มีอัตราส่วนของช่องว่างทางรายได้ลดลงจากร้อยละ 12.5 ในปี 1980 เหลือเพียงร้อยละ 6.2 ในปี 1995 แต่สำหรับประเทศโลกที่สามที่ไม่สามารถพัฒนาอุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ต ปัญหาความยากจนและช่องว่างทางรายได้มีอัตราส่วนสูงขึ้น เช่น อัตราส่วนช่องว่างทางรายได้ของตัวเลข GDP ระหว่างประเทศแอฟริกากับสหรัฐ ที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12 ในปี 1960 เป็นร้อยละ 16.9 ในปี 1995 ตัวเลขของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในระดับระหว่างประเทศ เป็นผลกระทบที่นำไปสู่ปัญหาความยากจนในระดับรัฐเช่นกัน⁵⁶

ผลสำรวจข้อมูลทางสถิติของกองทุนกัยืมเงินระหว่างประเทศ (IMF) พบว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมไอทีทำให้ประเทศกำลังพัฒนากับประเทศพัฒนาแล้วเกิดช่องว่างด้านรายได้เพิ่มขึ้น และเกิดผลจากการพัฒนาในลักษณะของขั้วตรงข้ามซึ่งกันและกัน คือ เกิดประเทศยากจนและร่ำรวยอย่างชัดเจน จากข้อมูลพบว่า ประเทศร่ำรวย 20 ประเทศทั่วโลก มีรายได้มากกว่าประเทศยากจนถึง 20 เท่า และในปี 2000 ช่องว่างของรายได้จากประเทศพัฒนาแล้วเพิ่มขึ้นถึง 74 เท่า ถึงแม้จะมีการกล่าวอ้างจากรัฐบาลในประเทศพัฒนาแล้วว่า ความร่ำรวยจะสามารถกระจายความช่วยเหลือ ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร รวมถึงการแพทย์ที่ทันสมัย ที่ช่วยให้ผู้คนในประเทศยากจนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัญหาความยากจนก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้นภายใต้การพัฒนาในช่วงทศวรรษที่ 1990 จากสัดส่วนของช่องว่างด้านความยากจนระหว่างประเทศพัฒนาแล้ว กับประเทศด้อยพัฒนาที่เพิ่มขึ้นทุกปี⁵⁷

⁵⁵ John Goddard and Randal Richardson, "Why Geography Still Matter?," in William H. Dutton (ed.), *Information and Communication Technologies: Vision and Realities*, p. 210.

⁵⁶ Gary C. Hufbauer and Reginald Jones, "Globalization, Facts and Consequences," *Columbia International Affairs* [Online]. 19 September 2010. Available from: <http://www.ciaonet.org/casestudy/media/hufbauer1000.htm>

⁵⁷ IMF, "Forces of Globalisation Must be Embraced," *IMF Survey* 26, 10 (1997): 154. quoted in Marian Svetlieie, "Globalization: Neither Hell nor Paradise," *Journal of International Relations and Development* 3, 4: 6.

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้ช่องว่างของความยากจนเพิ่มขึ้น คือ การเกิดแบบจำลองของการพัฒนา ที่มีความเชื่อมโยงจากเทคโนโลยีซึ่งกลายเป็นแบบจำลอง (Models) ของการพัฒนาในแต่ละภูมิภาค โดยแบบจำลองการพัฒนาของประเทศที่ประสบความสำเร็จ และมีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของการพัฒนาในรัฐอื่นๆ ในระดับภูมิภาคมีดังนี้⁵⁸

a.) “แบบจำลองของซิลิคอน วัลเลย์ (The Silicon Valley Model)” เป็นต้นแบบการทำงานของเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมใหม่ของสหรัฐฯ ที่เน้นเป็นรูปแบบที่เน้นการแข่งขันเพื่อการพัฒนา ภายใต้แนวคิดผู้ที่ว่า ผู้อ่อนแอย่อมถูกทิ้งไว้ข้างหลัง ดังนั้น แม้แบบจำลองนี้จะช่วยให้สหรัฐฯ มีความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจในช่วงทศวรรษที่ 1990 และช่วยให้ประชาชนมีความกินดีอยู่ดี ที่ผลสำรวจพบว่าแบบจำลองนี้ช่วยให้มีคนรวยเกิดขึ้นในประเทศเฉลี่ย 60 คนต่อวัน แต่ผลกระทบอีกด้านหนึ่งที่เป็นปัญหาของการพัฒนาภายใต้แบบจำลองนี้ คือ จำนวนคนยากจนในรัฐก็เพิ่มขึ้นในสัดส่วน 1 ต่อ 5 ของประชากรทั้งหมด และรัฐต้องเผชิญกับปัญหาอาชญากรรมมากขึ้น

b.) “แบบจำลองของสิงคโปร์ (The Singapore Model)” เป็นแบบจำลองที่เน้นการพัฒนาที่ควบคุมโดยรัฐตามวิถีเอเชีย (Asian-State Run) โดยเน้นให้รัฐมีบทบาทในการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ ด้วยนโยบายการลดหย่อนภาษี ควบคุมราคาปัจจัยการผลิตให้ถูกลง เพื่อการลงทุน และรัฐส่งเสริมให้บริษัทในประเทศขยายกิจการออกสู่ระดับภูมิภาค เพื่อขยายฐานอำนาจของรัฐ เช่น บริษัทของรัฐสิงคโปร์ที่มีแนวโน้มสร้างการลงทุน และการผลิตในจีน และอินเดียเพิ่มขึ้น ซึ่งแบบจำลองนี้กลายเป็นแนวคิดการพัฒนาที่เกิดขึ้นในประเทศจีน และอินเดียเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ปัญหาของแบบจำลองนี้ คือ หากเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคไม่ประสบความสำเร็จในระยะยาว รัฐก็จะเผชิญกับวิกฤตทางเศรษฐกิจ อีกทั้งการควบคุมโดยรัฐ ทำให้ประชาชนถูกจำกัดเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

c.) “แบบจำลองของฟินแลนด์ (The Finnish Model)” เป็นแบบจำลองที่รวมรูปแบบการทำงานของรัฐสวัสดิการแบบยุโรป กับสังคมข้อมูลข่าวสารในปัจจุบัน ที่เกิดขึ้นในประเทศฟินแลนด์เป็นแนวทางของการสร้างแบบจำลองนี้ โดยอุปสรรคของแบบจำลองนี้ คือประชาชนเรียกร้องให้รัฐปกป้องผลประโยชน์ในรัฐ มากกว่าเน้นการลงทุนอย่างเสรี เพราะพื้นฐานของประชาชนส่วนใหญ่ในรัฐต่างต้องการปกป้องเขตอุตสาหกรรมในรัฐตนเองตามวิถีดั้งเดิม ซึ่งรัฐมองว่าประชาชนควรคำนึงถึงการพัฒนาในยุคข้อมูลข่าวสาร และการแข่งขันทางเศรษฐกิจใน

⁵⁸ Manuel Castells and Pekka Himanen, *The Information Society and the Welfare State: The Finnish Model* (Oxford: Oxford University Press, 2002).; Manuel Castells, *The Information Age: Economy, Society and Culture, vol.2: The Power of Identity*, 2nd ed. (Oxford: Blackwell, 2004). quoted in Pekka Himanen, “Challenges of Global Information Society,” in Manuel Castells and Gustavo Cardoso (eds.), *The Network Society: From Knowledge to Policy*, pp. 343-344.

ระดับโลก ดังนั้น ภายใต้แบบจำลองนี้รัฐสวัสดิการ รัฐจึงปรับรูปแบบการทำงานโดยลดค่าใช้จ่ายในการสนับสนุน หรือสร้างสวัสดิการทางสังคม เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ แต่ปัญหาที่ตามมา คือ พลวัตทางสังคมที่ผู้คนต่างปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง ไม่พอใจกับผลกำไรที่ผู้อื่นได้รับนำไปสู่ การเกิดสังคมแห่งความอิจฉา (Society of Envy) แบบจำลองนี้จึงไม่เข้ากับบริบททางสังคมในยุโรปเท่าไรนัก

อย่างไรก็ตาม แบบจำลองการพัฒนาทั้ง 3 รูปแบบที่กลายเป็นอีกสาเหตุหนึ่งของ การกระตุ้นปัญหาความยากจนในระดับระหว่างประเทศ และยังสะท้อนถึงปัญหาความยากจนจากพัฒนาที่เกิดขึ้นในระดับรัฐ ที่ส่งผลต่อการสร้างปัญหาใหม่ๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรม การว่างงาน เพศกับการพัฒนา ในยุคอุตสาหกรรมไอที ซึ่งสร้างผลกระทบ และประเด็นปัญหาใหม่ๆ ให้กับรัฐมากขึ้น โดยทำให้รัฐบางรัฐต้องในสภาพของการไร้การพัฒนา เพราะความยากจนในประเทศ หรือช่องว่างทางความยากจนที่มีแนวโน้มสูงขึ้น และเป็นสาเหตุของปัญหาในมิติทางสังคมตามมา โดยเฉพาะกลุ่มประเทศด้อยพัฒนาในแอฟริกา ที่ต้องเผชิญกับปัญหาการศึกษา สาธารณสุข และการขาดแคลนอาหาร ซึ่งสัดส่วนของคนยากจนที่มีรายได้น้อยกว่า 1 เหรียญสหรัฐ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วโดยมีอัตราส่วน 1 ใน 5 ของประชากรโลก⁵⁹

ข. การสร้างความเป็นประชาธิปไตยในสังคม

การสร้างเครือข่ายทางการเมืองของประชาชน กับการเรียกร้องประชาธิปไตย นับว่าเป็นข้อดีของการพัฒนาที่เป็นผลจากอินเทอร์เน็ต รูปแบบการสร้างประชาธิปไตยในสังคมทั้งในระดับชุมชน และระดับโลก ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งในด้านหนึ่งเป็นผลดีจากโลกาภิวัตน์ทางสังคม แต่ถ้าพิจารณาในมุมมองของรัฐ ประเด็นนี้กลายเป็นประเด็นปัญหาต่อการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการปกครองของรัฐ โดยเฉพาะรัฐที่ปกครองแบบอำนาจนิยม (Authoritarianism) หรือเผด็จการ (Dictatorship) ที่ต้องการอำนาจ และความชอบธรรมในการบริหาร ดังนั้น จึงเกิดการต่อสู้ระหว่างรัฐและประชาชน เนื่องจากรัฐพยายามหาวิธีควบคุมสื่อกลางอย่างอินเทอร์เน็ตในการส่งข้อมูลข่าวสาร อย่างไรก็ตาม ผลกระทบจากเครือข่ายทางสังคม “social network” ในโลกอินเทอร์เน็ตที่รวดเร็วเกินกว่ารัฐจะควบคุม หรือสั่งการให้ประชาชน เปิด หรือ ปิดเว็บไซต์ออนไลน์ที่เชื่อมโยงกันทั่วโลกได้ รัฐในกลุ่มการปกครองแบบอำนาจนิยม และคอมมิวนิสต์ จึงเป็นไม่สามารถใช้อำนาจแบบเบ็ดเสร็จ ภายใต้กระบวนการ

⁵⁹ Pekka Himanen, “Challenges of Global Information Society,” in Manuel Castells and Gustavo Cardoso (eds.), *The Network Society: From Knowledge to Policy*, p. 343, UNDP Report 1999, “Patterns of Global Inequality,” in David Held and Anthony McGrew (eds.), *The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate*, pp. 425-426.; Manuel Castells, “The Rise of the Fourth World,” in David Held and Anthony McGrew (eds.), *The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate*, pp. 436-437.

โลกาภิวัตน์ที่อำนาจของรัฐถูกกระจายสู่ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐมากยิ่งขึ้นผ่านเครือข่ายออนไลน์ทางสังคมที่เข้มข้น⁶⁰

ตัวอย่างรัฐที่ได้รับผลกระทบจากเครือข่ายทางสังคมในยุคข้อมูลข่าวสาร เช่น เหตุการณ์ในประเทศสเปนและประเทศโปรตุเกส ซึ่งมีรูปแบบการปกครองแบบ รัฐเผด็จการ (Dictatorship) ประกาศเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป (European Union) สาเหตุที่รัฐทั้งสองยินยอมเข้าร่วมเป็นสมาชิก มีสาเหตุสองประการคือ ประการแรกเป็นผลจากแรงกดดันของประเทศสมาชิก และอีกประการหนึ่งคือ การสื่อสารอย่างรวดเร็วผ่านอินเทอร์เน็ตของประชาชนในรัฐ ที่ต่างไม่พอใจกับรูปแบบการปกครองนี้ โดยการเคลื่อนไหวทางสังคมในรัฐ และแรงกดดันจากการเรียกร้องการสร้างประชาธิปไตยของประเทศสมาชิก ทำให้ทั้งรัฐบาลสเปน และรัฐบาลโปรตุเกส ที่พยายามใช้อำนาจเพื่อปิดกั้นเสรีภาพของประชาชน ต้องยินยอมต่อข้อเรียกร้องดังกล่าว ทำให้กระบวนการสร้างประชาธิปไตยเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปในรัฐเผด็จการ

ขณะที่กรณีของประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นรัฐอำนาจนิยม ภายใต้การบริหารของนายกรัฐมนตรี มหาธีร์ มุฮัมหมัด (Mahathir Muhammad) ที่สูญเสียคะแนนนิยมจากประชาชนจากต่อต้านการทำงานของรัฐบาล ซึ่งมีสาเหตุมากจากรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นายอันวาร์ อิบรอฮิม (Anwar Ibrahim) เสนอให้รัฐบาลส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม และเศรษฐกิจจากเอกชน และประชาชน แบบเสรีนิยมอย่างตะวันตก ดังนั้นประชาชนในประเทศจึงให้ความสำคัญกับการใช้อินเทอร์เน็ตกับการแสดงพลังทางการเมืองมากขึ้น โดยในปี 1998 มีการจัดทำเว็บไซต์ทางการเมืองมากกว่า 40 เว็บไซต์ เพื่อโจมตีการทำงานของรัฐบาลด้านเศรษฐกิจที่ล้มเหลว และการสร้างความเหลื่อมล้ำทางสังคมด้วยให้สิทธิกับคนศาสนาอิสลาม ของนายอันวาร์ ในที่สุดนายอันวาร์ ถูกไล่ออกจากตำแหน่งทางการเมือง เพราะเครือข่ายทางสังคมในรัฐ ที่แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการทำงานของนายอันวาร์ที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน และการใช้อินเทอร์เน็ตในการบูรณาการทางศาสนา เพื่อกีดกันคนเชื้อสายอื่น โดยเฉพาะชาวจีน ซึ่งเป็นกลุ่มนักลงทุน⁶¹

⁶⁰ อับดุลชะกูร์ บินฮาฟีอีร์ย, “อันวาร์ อิบรอฮิม (Anwar Ibrahim) แฉวาทกรรมของวงการการเมืองมาเลเซีย,” [ออนไลน์]. 28 พฤศจิกายน 2552. แหล่งที่มา: <http://www.thaingo.org/writer/view.php?id=760>; Toby E. Huff, “Globalization and the Internet: Compare the Middle Eastern and Malaysian Experiences,” *Middle East Journal* 55, 3 (Summer 2001): 452.

* กรณีของนายอันวาร์ อิบรอฮิมในปี 1998 ทำให้นายกรัฐมนตรี มหาธีร์ ออกกฎหมายควบคุมการแสดงออกทางการเมือง โดยเฉพาะกลุ่มนักเขียน นักวิจารณ์อิสระ แต่หลังจากนั้นกลุ่มนักเขียนทั่วประเทศก็ร่วมมือกันวิจารณ์รัฐบาลผ่านเว็บไซต์ และจัดทำสถานีวิทยุออนไลน์ ดังนั้น รัฐบาลจึงเปลี่ยนข้อกฎหมายและประกาศว่า รัฐบาลจะให้เสรีภาพต่อประชาชนในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตทุกด้าน เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในรัฐ ทั้งนี้เหตุผลที่รัฐบาล หันมาส่งเสริมประชาธิปไตย คือ รัฐบาลเข้าใจถึงบทบาทของ เครือข่ายทางสังคม อีกทั้งรัฐจึงต้องการลดความขัดแย้งทางสังคม เพื่อสร้างเสถียรภาพทางการเมือง และรัฐต้องการนำประเทศไปสู่ความเป็นผู้นำด้านอินเทอร์เน็ตในระดับภูมิภาค ซึ่งยังคงต้องใช้ตัวเลขชี้วัดจากจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองของรัฐในโลกาภิวัตน์ ที่รัฐต้องมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น เป็นข้อเสนอของ Castells กับประเด็นผลกระทบของเครือข่ายทางสังคม ในยุคอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางอำนาจสู่สถาบันทางสังคม องค์กรระหว่างประเทศ และภาคประชาชนที่มีบทบาทการทำงานของรัฐบาล จะยิ่งส่งผลกระทบให้อำนาจทางการเมืองไม่ได้มีศูนย์กลางอยู่ที่รัฐอีกต่อไป เพราะการกระจายอำนาจสู่ภาคประชาสังคมเริ่มได้รับการสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ และองค์กรเครือข่ายภาคประชาสังคม ส่งให้ ความสำคัญต่อประเด็นของสิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตย และส่งเสริมการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างรัฐกับประชาชนในรัฐ ดังนั้น กระบวนการสร้างประชาธิปไตยในโลกาภิวัตน์จึงเป็น ประเด็นที่สร้างความท้าทายต่อการเมืองในทุกๆระดับ ทั้งในระดับรัฐ ระดับภูมิภาค และระดับโลก ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการทำงานของรัฐบาลกับการใช้อำนาจเพื่อบริหารจัดการประเทศท่ามกลางแรงกดดันของกระแสการสร้างประชาธิปไตยในระดับโลก⁶²

ค. อินเทอร์เน็ตกับความท้าทายทางสังคม และวัฒนธรรมระดับโลก

บทบาทของอินเทอร์เน็ตที่สร้างความซับซ้อนของโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม เนื่องจากการเกิดชุมชนสารสนเทศ (Information Community) ที่ผู้คนสามารถติดต่อกันโดยไม่ต้องยึดติดกับรากฐานของชุมชน ดังนั้น การรับรู้เกิดจากแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารช่วยให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมของคนที่มีภูมิหลังเหมือน หรือต่างกันภายใต้เครือข่ายความสัมพันธ์ระดับโลก ในชุมชนอินเทอร์เน็ต อินเทอร์เน็ตจึงเป็นเครื่องมือของผู้คนในสังคมทั้งในระดับรัฐ และระดับโลก ที่ใช้เพื่อสร้างอำนาจต่อรองกับรัฐ เพราะอินเทอร์เน็ตช่วยให้เครือข่ายทางสังคมเข้มแข็งขึ้นและมีความกระตือรือร้นต่อการเรียกร้องสิทธิของกลุ่มตนเอง ดังนั้น หากรัฐไม่จัดการกับปัญหาตามข้อเสนอที่เครือข่ายหรือกลุ่มทางสังคมต้องการ ความรุนแรงของภาคประชาชนกับการเคลื่อนไหวทางสังคมก็จะรุนแรงขึ้นในระดับโลกผ่านการสื่อสารในเครือข่ายออนไลน์⁶³

นอกจากนี้ ผลของการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและสังคมส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากจำนวนของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในสังคมที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดผลกระทบกับวิถีชีวิตของผู้คน

ในรัฐ รัฐบาลจึงตัดสินใจสนองตอบข้อเรียกร้องของประชาชน ภายใต้กลไกการทำงานที่ยังคงมีลักษณะของการใช้อำนาจของรัฐ แต่การปรับตัวของรัฐบาลกับการใช้นโยบายเปิดเสรีทางอินเทอร์เน็ตก็ช่วยให้ภาคประชาสังคมในมาเลเซียมีทิศทางที่ดีขึ้นกว่าในอดีต และเป็นสิ่งที่แสดงถึงอิทธิพลของเครือข่ายทางสังคมต่อรัฐ

⁶¹ Cherian George, "The Internet's Political Impact and the Penetration/ Participation Paradox in Malaysia and Singapore," *Media, Culture & Society*: 908.; Toby E. Huff, "Globalization and the Internet: Compare the Middle Eastern and Malaysian Experiences," *Middle East Journal* 55, 3 (Summer 2001): 453.

⁶² Fred Halliday, "Global Governance: Prospect and Problems," in David Held and Anthony McGrew (eds.), *The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate*, pp. 489-490.; Anthony McGrew, "Models of Transnational Democracy," in *Ibid.*, p. 502.

⁶³ James E Katz and Ronald E. Rice, *Social Consequences of Internet Use*, pp. 128-129.

เช่น ขนาดของครอบครัวที่เป็นครอบครัวเดี่ยว อัตราการสมรสลดลง การเพิ่มจำนวนของกลุ่มผู้สูงอายุสูงขึ้น และรูปแบบความสัมพันธ์ที่ข้ามผ่านเรื่องเชื้อชาติ นำไปสู่การแต่งงานของคนเชื้อชาติต่างกัน การเกิดกลุ่มเพศที่สาม และประเด็นความปลอดภัยทางสังคมบนโลกอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ John Tomlinson ได้นำความคิดของ Anthony Giddens ที่เสนอว่า แนวคิดของการลดความสำคัญของเรื่องเขตแดนในโลกาภิวัตน์ ทำให้การกระทำที่เกิดขึ้นในที่หนึ่ง (action(s) at a distance) มีผลร่วมกับประสบการณ์ของเรามากขึ้น และส่งผลให้ความคิด ความเชื่อ หรือวัฒนธรรมสมัยใหม่ไม่จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับสถานที่อย่างเช่นเคย แต่วัฒนธรรมและการเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นจะมีผลมาจากข้อมูลข่าวสารเป็นสำคัญ ประเด็นปัญหาทางสังคมในรัฐสมัยใหม่จึงมีความหลากหลายกว่าในอดีต⁶⁴

ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ทางสังคมภายใต้กระบวนการโลกาภิวัตน์ที่เชื่อมโยงกับอินเทอร์เน็ต ทำให้ผู้คนต่างพยายามเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล และใช้ข้อมูลเป็นเครื่องมือในการสร้างค่านิยม อุดมการณ์ ความคิด การเกิดการถ่ายทอดความคิดในระดับสากล เกิดรูปแบบความคิดกระแสหลักและกระแสรอง รวมไปถึงการเกิดการปะทะกันระหว่างค่านิยมท้องถิ่น และค่านิยมระดับโลก ดังนั้น สื่อ ในฐานะตัวกลางของการส่งสาร จึงกลายเป็น สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในมิติของสังคม และวัฒนธรรม และการที่ผู้มีอำนาจไม่ว่ารัฐ หรือประชาชนที่สามารถใช้สื่อ จะเป็นฝ่ายที่ได้เปรียบต่อการควบคุมการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เพราะตัวแสดงนั้นสามารถใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการครอบงำ สร้างวาทกรรม และสร้างกลุ่มหรือเครือข่ายทางสังคมที่นำเสนออัตลักษณ์ของกลุ่ม ที่มีพลังในการต่อต้านอำนาจจากฝ่ายตรงข้ามได้⁶⁵

อย่างไรก็ตาม การเกิดการปะทะกันระหว่างค่านิยมท้องถิ่น และค่านิยมระดับโลก ในยุคสารสนเทศที่มีแนวโน้มของการใช้สื่อ เป็นตัวกลาง ประกอบกับการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต คือ เรื่องของภาษา หรือการสร้างชุดวาทกรรมของคนกลุ่ม ภาษาจึงมีบทบาทมากขึ้นในการสื่อสาร โดยเฉพาะการสื่อสารบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมทางภาษาที่เปลี่ยนไป เนื่องจากสัดส่วนของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่สื่อสารกันด้วยภาษาอังกฤษเป็นหลัก ดังนั้น ภาษาก็กลายเป็นข้อจำกัด สำหรับคนบางกลุ่มที่ไม่เข้าใจภาษาที่คนส่วนใหญ่ใช้ในการสื่อสาร ในโลกอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะในยุคเริ่มแรกอินเทอร์เน็ตในยุคเริ่มแรกของการพัฒนาอินเทอร์เน็ตจากสหรัฐฯ ที่โปรแกรมถูกออกแบบได้ด้วยภาษาอังกฤษ ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบทางสังคมทั้งความ

⁶⁴ Claud S. Fischer, "Technology and Community: Historical Complexities," *Socio Logical Inquiry* 67, 1 (1997): 115. referred in *Ibid.*, p. 131.; John Tomlinson, "Globalization and Cultural Identity," in David Held and Anthony McGrew (eds.), *The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate*, p.273.

⁶⁵ John Tomlinson, "Globalization and Cultural Identity," David Held and Anthony McGrew, *The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate*, p. 269.; Christine L. Ogan, "Communication and Culture," in Yahya R. Kamalipour (ed.), *Global Communication*, 2nd ed., p.295.

ไม่เท่าเทียมกัน และการเรียกร้องสิทธิของกลุ่มคนที่ต้องการใช้ภาษาท้องถิ่นและต่อต้านวัฒนธรรมแบบตะวันตกด้วยการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักของการสื่อสารในระดับโลก⁶⁶

ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการใช้ภาษาจากการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสาร โดยผลสำรวจข้อมูลภาษาศาสตร์ ของ Global Internet Statistics by language ในปี 2000⁶⁷ โดยพิจารณาการใช้ความนิยมของการใช้ภาษาโดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติของผู้ใช้ เนื่องจากการใช้ประเทศเป็นตัวแปร อาจไม่สามารถจำแนกภาษาที่ใช้ได้ พบว่า ร้อยละ 57 ของประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถพูด และใช้ภาษาอังกฤษได้ และร้อยละ 47 ของประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ต คือ ผู้ที่ใช้ภาษาอื่น ขณะเดียวกันเมื่อผลสำรวจการใช้ภาษาในปี 2010 จาก Internet World Stats⁶⁸ พบว่าเมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนจากประชากรที่ใช้อินเทอร์เน็ต 600 ล้านคนทั่วโลก พบว่าผู้ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต คิดเป็น 533.6 ล้านคน ขณะที่ภาษาจีนได้รับความนิยมรองลงมาคือ 444.6 ล้านคน อันดับที่ 3 คือ ภาษาสเปน คิดเป็น 153.3 ล้านคน*

ตัวเลขของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตกับภาษา สะท้อนถึงอิทธิพลของภาษาที่มีต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นสาเหตุของปัญหาทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อรัฐ เพราะรัฐที่เข้าสู่การพัฒนาในยุคไอที จำเป็นต้องส่งเสริมนโยบายด้านการศึกษาของรัฐที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษ เช่น การผลักดันการใช้ภาษาอังกฤษในการศึกษาขั้นพื้นฐานในการศึกษาในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ดังนั้น ภาษาอังกฤษจึงมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางด้านการศึกษารัฐ สัดส่วนของผู้มีความสามารถทางภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองเพิ่มขึ้นจึงสูงขึ้นทั่วโลก แม้ว่าภาษาอังกฤษจะไม่ใชภาษาราชการในรัฐ⁶⁹

อิทธิพลของภาษากับการพัฒนาอินเทอร์เน็ตกลายเป็นภาพสะท้อนของการพัฒนารัฐตามแนวทางของตะวันตก ที่มีอิทธิพลต่อสังคมและวัฒนธรรมในระดับรัฐ นำไปสู่กระแสการต่อต้านการพัฒนาตามแบบตะวันตกของผู้คนในรัฐ ที่ต้องการรักษาอัตลักษณ์ของชุมชนและ

⁶⁶ Imma Tubella, "Television and Internet in the Construction of Identity," in Manuel Castells and Gustavo Cardoso (eds.), *The Network Society: From Knowledge to Policy*, pp. 257-258.

⁶⁷ Global Internet Statistics by Language [Online]. 30 May 2009. Available from: <http://web.austin.utexas.edu/chery/global/coursemats/internet/globstats.html>

⁶⁸ Internet World Stats, Top Ten Languages in the Internet 2010-in Millions of Users [Online]. 24 December 2010. Available from: <http://www.internetworldstats.com/stats7.htm>

* สัดส่วนภาษาที่ได้รับความนิยมรองจากภาษาสเปนคือ ภาษาญี่ปุ่น คิดเป็น 91.1 ล้านคน ภาษาโปรตุเกส 82.5 ล้านคน ภาษาเยอรมัน 75.2 ล้านคน ภาษาอาราบิก 65.4 ล้านคน ภาษาฝรั่งเศส 59.8 ล้านคน ภาษารัสเซีย 59.7 ล้านคน ภาษาเกาหลี 39.4 ล้านคน และภาษาอื่นๆ 350.6 ล้านคน

⁶⁹ George A. Barnett and Devan Rosen, "The Global Implications of the Internet: Challenges and Prospects," in Yahya R. Kamalipour (ed.), *Global Communication*, 2nd ed., p.169.

ท้องถิ่นของตนเองเรียกร้องให้รัฐสร้างความเป็นธรรมในการพัฒนา ซึ่งการตอบโต้ของกลุ่มที่ไม่พอใจกับการทำงานของรัฐ ก็สามารถเรียกร้อง และเคลื่อนไหวได้โดยการสร้างเครือข่ายออนไลน์ และใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความคิด ด้วยภาษาของกลุ่มคนที่มีความต้องการเหมือนกัน ภายใต้สังคมเสมือนจริง (Virtual Community) ทำให้การสร้างการเคลื่อนไหวทางสังคมในประเด็นของวัฒนธรรมจึงมีความรุนแรงต่อรัฐ โดยเฉพาะเมื่อชุมชนเสมือนจริงนี้สามารถสร้างชุมชนที่แข็งแกร่งในระดับโลกได้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต⁷⁰

ตัวอย่างการต่อต้านสื่อกระแสหลักที่มีความเป็นตะวันตก ที่สร้างความขัดแย้งในสังคม คือ กรณีของกลุ่มคนเชื้อชาติทมิฬ (Tamil) กับการต่อต้านการพัฒนาของรัฐบาลศรีลังกา ที่เปิดประเทศเพื่อตอบรับการพัฒนาจากตะวันตกโดยเฉพาะสหรัฐฯ ความขัดแย้งที่เกิดจากการพัฒนาที่สร้างความเหลื่อมล้ำในสังคมกับการตอบรับนโยบายการพัฒนาแบบอเมริกัน ทั้งการสร้างรูปแบบการเรียนแบบอเมริกัน การใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก หรือการให้ประชาชนได้รับสื่อกระแสหลักจากตะวันตกมากขึ้น ทำให้กลุ่มการเรียกร้องของชาวทมิฬ เริ่มก่อตั้งเว็บไซต์ ชื่อ Tamilnet.com เพื่อแสดงความไม่พอใจของการกระทำของรัฐบาลที่ละเลยสิทธิของประชาชนความสำเร็จจากการใช้อินเทอร์เน็ตของชาวทมิฬ คือ การสร้างความรู้สึกร่วมให้กับกลุ่มคนเชื้อสายทมิฬที่อพยพอยู่ในประเทศต่างๆ เช่น ยุโรป เยอรมัน หรือแม้แต่สหรัฐฯ สามารถติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูล⁷¹

การสร้างความรู้สึกร่วมกับคนเชื้อชาติเดียวกันผ่านการอินเทอร์เน็ต ทำให้เครือข่ายของชาวทมิฬมีความเข้มแข็ง กระทั่งรัฐเผชิญกับภาวะความเสี่ยงภาวะความขัดแย้งที่นำไปสู่สงครามกลางเมือง และการก่อการร้ายในประเทศ เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรมจากรัฐ ดังนั้น รัฐบาลต้องประกาศลดการใช้อำนาจ และกองกำลังทหาร เพื่อรักษาความสงบในประเทศเมื่อปี 2001 และยอมรับข้อตกลงของกลุ่มทมิฬ ความสำเร็จของ Tamilnet.com ด้านวัฒนธรรมอีกประการหนึ่ง คือ การสร้างค่านิยมของความเป็นชาตินิยมให้กับกลุ่มคนเชื้อชาติทมิฬ ทำให้วัยรุ่นทมิฬที่อพยพออกจากประเทศ จึงเริ่มเรียนรู้ภาษาทมิฬผ่านเว็บไซต์ และส่งเสริมการเรียนภาษาของกลุ่มตนเองมากขึ้นทั่วโลก จากกรณีความขัดแย้งทางสังคมที่เป็นผลจากประเด็นของภาษา และวัฒนธรรมในยุคที่อินเทอร์เน็ตก็มีส่วนของประเด็นการเรียกร้องอัตลักษณ์ในท้องถิ่น ทำให้รัฐตระหนักถึงความหลากหลายทางเชื้อชาติในรัฐ เพื่อป้องกันปัญหาความไม่มั่นคงที่จะส่งผลถึงเสถียรภาพทางการเมือง และเศรษฐกิจของรัฐ⁷²

⁷⁰ Paul Gilchrist and Neil Ravenscroft, "Power to the paddlers? The internet, governance and discipline," *Leisure Studies* 27, 2 (April 2008): 133-134.

⁷¹ Mark P. Whitaker, "Tamilnet.com: Some Reflections on Popular Anthropology, Nationalism, and the Internet," *Anthropological Quarterly* 77, 3 (Summer 2004): 471-472.

⁷² Mark P. Whitaker, "Tamilnet.com: Some Reflections on Popular Anthropology, Nationalism, and the Internet," *Anthropological Quarterly* 77, 3 (Summer 2004): 476-478.

ผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรมที่มาจากการติดต่อสื่อสารระดับโลก แสดงถึงความสำคัญข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คน และวัฒนธรรมตั้งแต่ระดับชุมชน จนถึงระดับโลก การสร้างวัฒนธรรมใหม่ การกลืนกลายทางวัฒนธรรมในกระบวนการโลกาภิวัตน์ ที่ลดทอนความสำคัญของเรื่องพรมแดนนั้น ทำให้ความขัดแย้งทางสังคม และวัฒนธรรมกับการเรียกร้องการใช้อำนาจของรัฐมีความหลากหลายทั้งวิธีการ และประเด็นที่เกิดขึ้น เช่น กรณีของกลุ่ม Tamilnet.com การเกิดการเผยแพร่ลัทธิทางศาสนาทั้งฮินดู (Hinduism) และคริสเตียน (Christianity) ผ่านเครือข่ายทางสังคม หรือการใช้ภาษา ในการสร้างวาทกรรมเพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกับคนในพื้นที่ต่าง ๆ ที่สร้างปัญหาทั้งต่าง ๆ กับรัฐ ดังนั้น พลวัตทางสังคม วัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจากกระบวนการโลกาภิวัตน์ ล้วนแต่ส่งผลกับการทำงานของรัฐมากขึ้นภายใต้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการเปลี่ยนแปลงทางบริบทของสังคมมีความรวดเร็ว และรุนแรงมากขึ้น⁷³

จากผลกระทบอินเทอร์เน็ตต่อรัฐนานับประการ และประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกาภิวัตน์ก็เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในระดับโลก ทำให้รัฐไม่สามารถจัดการปัญหาได้โดยลำพัง ซึ่งปัญหาความไม่มั่นคงและภัยคุกคามจากอินเทอร์เน็ตที่เกิดกับรัฐ ทำให้รัฐในประเทศต่างเรียกร้องให้มีการจัดการปัญหาผ่านการใช้ความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ และเอกชน ในระดับระหว่างประเทศ เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากวิกฤตต่าง ๆ ดังนั้น องค์กรระหว่างประเทศจึงเริ่มเข้ามามีบทบาทและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากอินเทอร์เน็ต อย่างไรก็ตาม การเรียกร้องให้องค์กรระหว่างประเทศจากภาครัฐและประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา นั้น ได้สร้างผลกระทบให้กับรัฐอีกด้านหนึ่งซึ่งนำไปสู่ข้อวิจารณ์ของอำนาจรัฐที่เสื่อมถอยลงซึ่งจะขยายความในบทต่อไป ทั้งนี้ความสำคัญขององค์กรระหว่างประเทศที่มีนโยบายการทำงานด้านอินเทอร์เน็ตจะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

2.3 บทบาท และผลกระทบของอินเทอร์เน็ตกับองค์กรระหว่างประเทศ

ผลกระทบที่เกิดจากเทคโนโลยีที่ไม่จำกัดอยู่เพียงพรมแดนในรัฐ ทำให้สถาบัน หรือองค์กรระหว่างประเทศมีบทบาทสำคัญ ที่ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นต่อรัฐ ด้วยการเป็นส่วนหนึ่งในการวางกรอบการดำเนินงาน ที่ต้องเกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต เพื่อป้องกันปัญหาความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมที่จะเกิดกับรัฐ ดังนั้น แม้รัฐจะมีทางออกเพื่อแก้ปัญหาจากผลกระทบของอินเทอร์เน็ต แต่ผลที่เกิดขึ้นอีกด้านหนึ่ง คือ รัฐต้องยอมรับกับกฎระเบียบขององค์กรเหล่านี้ และความซับซ้อนในการจัดการกิจการภายในรัฐ เนื่องจากในอินเทอร์เน็ตมีส่วนให้ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ทั้งจากกลุ่มบรรษัทข้ามชาติ (TNCs) มีประสิทธิภาพและเพิ่มจำนวน

⁷³ Kevin Robins, "Encountering Globalization," in David Held and Anthony McGrew (eds.), *The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate*, pp. 242-245.

กว่า 60,000 บริษัท องค์กรระหว่างรัฐบาลในระดับระหว่างประเทศ (Inter-Governmental Organizations: IGOs) กว่า 300 ประเภท และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐระหว่างประเทศ (International Non-Governmental Organizations: Inter-NGOs) อีกกว่า 40,000 หน่วยงานทั่วโลก⁷⁴ ทั้งนี้ องค์กรระหว่างประเทศที่ได้รับผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตสามารถลักษณะการทำงานตามบทบาท ในแต่ละด้าน ดังนี้

2.3.1 องค์กรระหว่างประเทศกับบทบาทด้านการเมือง

องค์กรระหว่างประเทศที่มีบทบาทด้านการเมืองที่ก่อตั้งมาพร้อมกับการพัฒนาทาง อินเทอร์เน็ต และส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศในยุคแรก คือ ITU (International Telecommunications Union) ที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 1988 เพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนาและพัฒนา แล้วเกิดความเท่าเทียมกันในการสร้างมาตรฐานการใช้เทคโนโลยี โดยเป็นหน่วยงานที่ช่วยจัด ระเบียบของอินเทอร์เน็ตในระหว่างประเทศ จากมาตรฐานของสถาบันที่กำหนดขึ้นเพื่อ เทคโนโลยีและการสื่อสาร อย่างไรก็ตาม การทำงานที่มีลักษณะผูกขาดของ ITU ทำให้องค์กรอื่นๆ เริ่มก่อตั้งขึ้นเพื่อลดทอนอำนาจของ ITU เช่น European Telecommunications Standardisation Institute: ETSI เป็นองค์กรของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านอินเทอร์เน็ตที่พัฒนาและ จัดระบบวิศวกรรมด้านอินเทอร์เน็ตเพื่อปรับปรุงช่องทางการติดต่อผ่านอินเทอร์เน็ตในด้านการ ใช้งาน เช่น การสร้างและพัฒนาเลข IP ที่ประจำอยู่กับคอมพิวเตอร์ให้เป็นระบบเพื่อการติดต่อที่ ทั่วถึง และป้องกันปัญหาตัวเลข IP ที่ซ้อนทับกันหรือไม่เพียงพอสำหรับการเชื่อมต่อ อินเทอร์เน็ต โดยมีจุดมุ่งหมายให้การพัฒนาอินเทอร์เน็ตมีความทั่วถึงและไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่ การขึ้นกับ ITU เท่านั้น⁷⁵

องค์กรระหว่างประเทศที่ถูกเรียกร้องให้จัดการแก้ปัญหาผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตอีก องค์กรหนึ่ง คือ องค์กรสหประชาชาติ (United Nations: UN) โดยรัฐต้องการให้ UN ช่วยจัดการ ปัญหาด้านความมั่นคง ในยุคที่ความเสี่ยงและความเปราะบางทางเศรษฐกิจ การเมือง และ สังคมของรัฐเป็นผลมาจากอินเทอร์เน็ต โดยบทบาทของสหประชาชาติที่เกี่ยวกับการจัดการ ปัญหาด้านอินเทอร์เน็ต คือ สหประชาชาติเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างกฎระเบียบ เกี่ยวกับการ พัฒนาอินเทอร์เน็ตในรัฐ ที่ไม่สามารถพัฒนาอินเทอร์เน็ตได้ และส่งเสริมการสร้าง ความเท่า เทียมระหว่างรัฐ กับการเปิดเสรีทางข้อมูลที่มีผลต่อการลงทุน และเสถียรภาพทางเศรษฐกิจใน ระหว่างประเทศ พร้อมทั้งสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐกับกรณีที่เกี่ยวข้องกับความเท่าเทียม ด้านอินเทอร์เน็ตที่จำกัดอยู่ในสหรัฐ ที่เป็นทั้งผู้คิดค้น และเป็นผู้ควบคุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

⁷⁴ Hetty Kovach, Caroline Neligan and Simon Burall, "Power without accountability?," The Global Accountability Report I, (2003): 1.

⁷⁵ Eduardo Gelbstein and Jovan Kurbalija, Internet governance: Issues, Actors and Devides, p.35.

กับการพัฒนาอินเทอร์เน็ต ทำให้สหรัฐฯ มีอำนาจในการต่อรองการพัฒนาอินเทอร์เน็ตกับประเทศอื่นๆ⁷⁶

ประเด็นข้อเรียกร้องกับความไม่กับการทำงานของสหรัฐฯ คือ การก่อตั้งองค์กร ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers)^{*} ที่ช่วยให้สหรัฐฯ สามารถเลือกและพิจารณาการให้สกุลของเว็บไซต์ได้โดยชอบธรรม ซึ่งความจำเป็นของชื่อสกุลในการสร้างเว็บไซต์มีผลต่อการสร้างเครือข่ายของเว็บไซต์ในรัฐนั้นๆ⁷⁷ ข้อวิพากษ์วิจารณ์นี้ทำให้ในปี 1998 จึงจัดการประชุมและดำเนินงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบมากขึ้น โดย UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development) ที่เข้ามาจัดการปัญหาและพัฒนาเทคโนโลยีพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการใช้อินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศ ดังนั้น นอกจากจุดประสงค์หลักของการพัฒนาอินเทอร์เน็ตให้ทั่วถึงในระดับโลก UNCTAD ยังสนับสนุนให้อินเทอร์เน็ตเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพในการซื้อขายออนไลน์ ระหว่างรัฐและผู้ประกอบการระดับโลกอีกด้วย

2.3.2. องค์กรระหว่างประเทศกับบทบาทด้านเศรษฐกิจ

องค์กรระหว่างประเทศที่มีบทบาทในด้านเศรษฐกิจ ส่วนหนึ่งเป็นการทำงานที่เชื่อมโยงกับมิติทางการเมือง เช่น UNCTAD ก่อตั้งเพื่อให้เป็นองค์กรที่ช่วยสร้างความปลอดภัยด้านเศรษฐกิจให้แก่รัฐ จากแนวคิดที่ว่า ความล้มเหลวและประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ทั้งรัฐและเอกชนต่างประสบปัญหาในการจัดการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และการสร้างยุทธศาสตร์ความรู้ด้านอินเทอร์เน็ต เพื่อตอบรับกับการค้าในยุคข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น UNCTAD ได้สร้างวิธีการต่างๆ ที่จะเข้าถึงการพัฒนาของการค้าอิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) ในระดับโลก เพื่อเข้าสู่ยุคการพัฒนาทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-development)⁷⁸ โดยพื้นฐานการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างแนวทางการทำงานระหว่างประเทศ UNCTAD ได้รับความร่วมมือจาก ITU ในการศึกษาการพัฒนาของอินเทอร์เน็ตเพื่อให้รัฐสามารถส่งเสริมการค้าอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างปลอดภัย

⁷⁶ UNCTAD, "Building Confidence," UNCTAD/SDTE/MISC.11 Report (2000): 1-2.

^{*} ICANN เป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นเมื่อปี 1998 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือแก่ผู้เปิดเว็บไซต์ผ่านการลงนามเข้ากับองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับสกุลของเว็บไซต์เพื่อสร้างโลกอินเทอร์เน็ตอย่างเป็นระบบผ่านองค์กร นั่นคือการทำชื่อสกุลแก่เว็บไซต์ เช่น com, .edu, .gov, .int, .mil, .net, and .org ซึ่งสกุลเหล่านี้จะมีสถานภาพ ความสำคัญต่างไปตามวัตถุประสงค์หรือหลักการที่ให้ไว้ในแต่ละสกุล โดยนโยบายขององค์กร คือ การรักษาผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมให้แก่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่นำเชื่อถือ ปลอดภัยและมั่นคง

⁷⁷ Seven Questions: Battling for Control of the Internet [Online]. 21 September 2009. Available from: http://www.foreignpolicy.com/story/cms.php?story_id=3306&page=0

⁷⁸ UNCTAD, "Building Confidence," UNCTAD/SDTE/MISC.11 Report: 10.

จากผลศึกษาของ ITU ในประเด็นอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนา เมื่อปี 1998 พบว่าอัตราการเจริญเติบโตของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี จากปี 1995 มีมูลค่า 0.1 พันล้านเหรียญสหรัฐ และเพิ่มขึ้นถึง 1,234 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2002 ภาพสะท้อนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมด้านการลงทุนในระดับโลกที่ต้องพึ่งพิงอินเทอร์เน็ต ทั้งการค้าขายออนไลน์ในระดับโลก หรือการลงทุนของกลุ่มนักลงทุนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งกลุ่มประเทศที่ได้เปรียบจากรูปแบบเศรษฐกิจนี้ คือ กลุ่มประเทศผู้นำทางการค้าด้านไอทีหรือประเทศพัฒนาแล้ว เพราะกลุ่มประเทศเหล่านี้สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและพัฒนาอุตสาหกรรมด้านไอทีอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งประเทศผู้นำทางเศรษฐกิจยังสามารถสร้างความร่วมมือระหว่างกันเพื่อเพิ่มบทบาทด้านเศรษฐกิจ เช่น องค์กรความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาเศรษฐกิจ (Organisation for Economic Co-Operation and Development: OECD) ซึ่งมีสหรัฐฯ เป็นแกนนำหลักในการส่งเสริมและพัฒนาอินเทอร์เน็ต ตามกล่าวไว้ในหัวข้อที่ 2.2.2 ดังนั้น ถ้ารัฐไม่เร่งรัดพัฒนาอินเทอร์เน็ต โอกาสที่จะเสียประโยชน์ทางเศรษฐกิจในโลกาภิวัตน์ก็มีมากขึ้นเช่นกัน

องค์กรระหว่างประเทศที่มีบทบาทด้านเศรษฐกิจที่สำคัญอีกองค์กรหนึ่ง คือ องค์กรการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ที่ปรับการทำงานให้เข้ากับอินเทอร์เน็ต โดยในปี 1995 ถึง 1997 องค์กรการค้าโลก ได้เสนอนโยบายเกี่ยวกับการเปิดเสรีด้านบริการ การค้า และการบริการที่ครอบคลุมประเด็นเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ข้อตกลงทางการค้าและสิทธิบัตร ปี 1995 (The Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPs) การทำข้อตกลงเทคโนโลยีสารสนเทศ ปี 1996 (The Information Technology Agreement: ITA) และ ข้อตกลงพื้นฐานเทคโนโลยีการสื่อสาร ปี 1997 (The Basic Telecommunication Agreement: ABT) โดยข้อตกลงต่างๆนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเคลื่อนย้ายทุนให้มีระเบียบแบบแผน เพื่อการส่งเสริมความเท่าเทียมกันระหว่างรัฐในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางเศรษฐกิจ และเพื่อเพิ่มความปลอดภัยในการค้าออนไลน์ระหว่างประเทศ ซึ่งนโยบายดังกล่าวได้รับความร่วมมือจากประเทศสมาชิกกว่า 100 ประเทศ⁷⁹

2.3.3. องค์กรระหว่างประเทศกับบทบาทด้านสังคมและวัฒนธรรม

องค์กรระหว่างประเทศที่มีบทบาทด้านสังคม และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต คือ World Summit on the Information Society (WSIS) เป็นหน่วยงานที่การพัฒนาศักยภาพในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและการถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างประเทศ เพื่อลดปัญหาที่เกิดจาก

⁷⁹ Sawanayaporn Buranadilok, "Internet Access and Freedom of Information: The Case of China and Singapore, Internet Access and Freedom of Information: The Case of China and Singapore," (Master's Thesis, Department of International Relations Faculty of Arts Thammasat University, 2006), pp. 73-74.

ขาดการเชื่อมต่อทางอินเทอร์เน็ตของแต่ละประเทศ มีจุดเน้นอยู่ที่การพัฒนาเป็นสำคัญ แนวคิดของ WSIS คือ ให้ทุกประเทศเข้าถึงสารสนเทศและความรู้ และให้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นตัวช่วยในการพัฒนา

ดังนั้น WSIS จึงสร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศอื่นๆ เช่น United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต โดยอาศัยการทำงานขององค์กรระหว่างประเทศเป็นตัวกลางในการผลักดันการพัฒนาอินเทอร์เน็ตระดับระหว่างประเทศ ซึ่งโครงการที่ WSIS สร้างเพื่อส่งเสริมการศึกษาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต คือ โครงการการศึกษาผ่านเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ “e-learning” และการศึกษาวิทยาศาสตร์อิเล็กทรอนิกส์ “e-science” พร้อมทั้งระบุให้การพัฒนาโครงการเหล่านี้ต้องมีความหลากหลายทางภาษา เพื่อการเรียนรู้ผ่านข้อมูลออนไลน์ที่เท่าเทียมกัน และได้สร้างความร่วมมือกับ สำนักพิมพ์ EOLSS เพื่อสร้างสารานุกรมออนไลน์ ในโครงการ EOLSS ในเว็บไซต์ www.eolss.net เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งปัจจุบันมีนักวิชาการกว่า 100 ประเทศทั่วโลกเข้าร่วมโครงการนี้ เพื่อสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาผ่านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร⁸⁰

นอกจากนี้ องค์กรระหว่างประเทศที่เป็นองค์กรระหว่างภาคประชาชนที่สำคัญและมีบทบาททางสังคมและมีสมาชิกและผู้สนับสนุนองค์กรมากกว่าหนึ่งล้านคนใน 140 ประเทศ ทั่วโลก คือ องค์กรนิรโทษกรรมสากล (Amnesty International: AI) ที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ทั้งสิทธิด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมในแต่ละประเทศ โดย AI จะทำหน้าที่รณรงค์ให้ประชาชนแสดงออกความคิดเห็นผ่านอินเทอร์เน็ตเพื่อเรียกร้องสิทธิมนุษยชนอย่างยั่งยืนในเครือข่ายสังคมออนไลน์ระดับโลก⁸¹ ทั้งนี้ AI ได้สนับสนุนกลุ่มบรรษัทข้ามชาติอย่าง Yahoo หรือ Microsoft ที่ช่วยเหลือ และสนับสนุนเสรีภาพทางการแสดงออก แลกเปลี่ยนสารสนเทศผ่านอินเทอร์เน็ตเพื่อส่งเสริมประชาสังคมระดับโลก และเป็นตัวกลางที่เผยแพร่ข้อมูลการทำงานของรัฐที่ปิดกั้นสื่อ และลิดรอนสิทธิเสรีของประชาชน⁸²

เช่นเดียวกับ Human Right Watch (HRW) และ Reporters without Borders (RSF) ที่สนับสนุนการสื่อสาร และแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างเสรีภายใต้ด้วยอินเทอร์เน็ตที่เป็นเครื่องมือของ

⁸⁰ UNESCO, “Submissions from entities in the United Nations system and elsewhere on their efforts in 2008 to implement the outcome of WSIS,” Commission on Science and Technology for Development (CSTD) (May 2009): 4-6.

⁸¹ Hetty Kovach, Caroline Neligan and Simon Burall, “Power without accountability?,” The Global Accountability Report I, (2003): 22.

⁸² Sawanayaporn Buranadilok, Internet Access and Freedom of Information: The Case of China and Singapore, Thesis for the degree of Master of Arts , International Relations, Thammasat University: 86-87.

การแสดงออกความคิดเห็นของประชาชน เพราะ ทั้งสององค์กรมีแนวคิดที่ว่า โอกาสของการเกิดเสรีภาพทางการแสดงออกและสิทธิมนุษยชนก็จะไม่เกิดขึ้นจริง หากรัฐยังคงควบคุมและปิดกั้นการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ดังนั้น ความร่วมมือขององค์กรทั้งสองนี้จึงมีลักษณะของการแลกเปลี่ยนข้อมูลการทำงานของรัฐบาล โดย RSF จะเป็นหน่วยงานหลักที่รวบรวมข้อมูล และจัดทำรายงานประจำปี เกี่ยวกับการวิพากษ์รัฐที่ควบคุมการใช้พื้นที่ออนไลน์ โดยเฉพาะในประเทศที่ออกกฎหมายห้ามในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรัฐบาล ซึ่ง RSF ได้รวบรวมไว้และเผยแพร่ในเว็บไซต์ <http://en.rsf.org/> เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลอย่างทั่วถึง⁸³

องค์กรอิสระที่มีอิทธิพลอีกองค์กรหนึ่งในมิติสังคมและวัฒนธรรม คือ Internet Society หรือ ISOC ก่อตั้งเมื่อปี 1992 โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาและส่งเสริมให้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือที่สร้างประโยชน์ให้กับผู้ใช้ทั่วโลก บทบาทของ ISOC นั้นมิได้มีเพียงแค่การเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเพื่อการศึกษา แต่องค์กรยังทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการให้ความรู้ ในฐานะผู้สอนและผู้ประสานงานเกี่ยวกับการทำงานด้านอินเทอร์เน็ตทั่วโลก ISOC มีความพยายามที่จะส่งเสริมอินเทอร์เน็ตในประเทศกำลังพัฒนา และมีบทบาทสำคัญยิ่งในการสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศให้สามารถมีความรู้ในการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศของตนเอง ดังนั้น ISOC จึงมีเครือข่ายองค์กรร่วมกว่า 80 องค์กรและมีสมาชิกมากกว่า 28,000 คนทั่วโลก

ความพยายามสร้างความร่วมมือกับรัฐบาลทั้งในระดับรัฐ และระดับภูมิภาคของ ISOC เพื่อสร้างสังคมแบบเปิด (Open Society) ภายใต้แนวคิดที่ว่าอินเทอร์เน็ตจะช่วยลดความเป็นศูนย์กลางของสังคม และสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ กับสังคมแบบเปิดนี้มากขึ้น⁸⁴ ทั้งนี้ ในปี 2006 ISOC ได้เข้าร่วมการประชุม Internet Governance Forum ร่วมกับ ITU ซึ่ง ISOC มีส่วนร่วมในการผลักดันประเด็น ธรรมชาติของรัฐบาลกับอินเทอร์เน็ต โดยส่งเสริมให้รัฐเผยแพร่ข้อมูลของตนในอินเทอร์เน็ตอย่างโปร่งใสมากยิ่งขึ้น และกลายเป็นวาระสำคัญระหว่างรัฐที่ต้องรับผิดชอบต่อ การเปิดเสรีข้อมูลข่าวสารร่วมกัน และให้กลุ่มสหภาพของ ITU ร่วมสร้างประชาธิปไตยระดับโลกผ่านการสร้างเครือข่ายทางสังคมออนไลน์⁸⁵ การทำงานขององค์กรนี้จึงเป็นหนึ่งในองค์กรระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อระดับรัฐ จากการทำงานที่มีเครือข่ายตั้งแต่ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับโลก

บทบาทและผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตต่อการสร้างความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศ เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความสามารถของรัฐ ที่ต้องสร้างความร่วมมือกันเพื่อแก้ไข และ

⁸³ *Ibid.*: 88.

⁸⁴ Ramkishan S. Rajan, "International Reserve Holdings by Developing Countries: Why and How Much?," Report Paper for School of Economics University of Adelaide (2002) : 2.

⁸⁵ ISOC, ISOC in 2006 A Year of Growth, Influence and Leadership [Online], 8 May 2010, Available from: <http://www.isoc.org/isoc/reports/ar2006/ISOCAR06-3.pdf>

ป้องกันปัญหาที่มาจากอินเทอร์เน็ตในกระบวนการโลกาภิวัตน์ ที่ประเด็นปัญหาต่างๆ ไม่สามารถแก้ไขได้ จากพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ดังนั้น การสร้างความร่วมมือกัน หรือการพึ่งพิงการ จัดการปัญหาจากองค์กรระหว่างประเทศจากภาครัฐและประชาชน ทำให้รัฐต้องยอมรับกฎ ระเบียบที่สร้างขึ้นในระดับระหว่างประเทศ เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยจัดการปัญหาต่างๆ ของรัฐ ซึ่ง หากพิจารณาในแง่มุมมองของผลกระทบที่เกิดกับรัฐ คือ โครงสร้างอำนาจของรัฐนั้นไม่เพียงแต่ ได้รับความกระทบเกี่ยวกับการทำงานในระดับรัฐที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เพราะรัฐในยุค อินเทอร์เน็ตยังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของการทำงานขององค์กรระหว่างประเทศที่เพิ่ม จำนวนและมีบทบาทต่อการทำงานของรัฐ ต่างส่งผลกระทบต่อการใช้อำนาจของรัฐทั้งสิ้น⁸⁶

สรุป

จากจุดเริ่มต้นของการพัฒนาอินเทอร์เน็ตเพื่อวัตถุประสงค์ด้านการทหาร และการ พัฒนาเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ ผู้การเป็นเครื่องมือทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร ที่สร้างการ เปลี่ยนแปลงกับกระบวนการโลกาภิวัตน์ ในสมัยใหม่ ทำให้ประเด็นปัญหาต่างๆ ภายใต้โลกาภิ วัตน์ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ตามที่นักวิชาการด้านสังคมศาสตร์ เช่น David Held, Anthony Giddens, Manuel Castells และ Peter Dicken ได้อธิบายไว้เกี่ยวกับความเป็นระดับโลก รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างทางอำนาจที่เกิดจากกระบวนการโลกาภิวัตน์สมัยใหม่

ภายใต้กระบวนการโลกาภิวัตน์ที่กล่าวถึงในบทนี้ ได้อธิบายบทบาทของอินเทอร์เน็ตที่มี ความสำคัญต่อมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพราะอินเทอร์เน็ตกลายเป็น เครื่องมือที่ทั้งรัฐ และตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐสามารถเข้าถึงได้ในยุคสารสนเทศ นอกจากนี้ ประสิทธิภาพและลักษณะเด่นของอินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และการลงทุน มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลต่อความเจริญด้านเศรษฐกิจ การเกิดประชาธิปไตยในระดับโลก ขณะเดียวกันอินเทอร์เน็ตก็ทำให้รัฐต้องเผชิญกับความไม่ปลอดภัยมากขึ้น เช่น วิกฤตทาง เศรษฐกิจในระดับโลกจากการเติบโตของการลงทุนจากบรรษัทข้ามชาติ ความเหลื่อมล้ำทาง เศรษฐกิจที่แปรตามศักยภาพของครอบครองอินเทอร์เน็ตของ ความสัมพันธ์ระหว่างอินเทอร์เน็ต กับประเด็นต่างๆ ในลักษณะโครงสร้างนี้ทำให้อินเทอร์เน็ตมีส่วนที่ทำให้เกิดปัญหาทางสังคม เช่น ปัญหาความยากจนระหว่างศูนย์กลาง และปัญหาการถูกทำให้เป็นชายขอบของการพัฒนา ทั้งในระดับรัฐ และระดับระหว่างประเทศ โดยเฉพาะปัญหาความยากจนในกลุ่มประเทศด้อย พัฒนา

⁸⁶ David Held, "The Changing Structure of International Law," in David Held and Anthony McGrew (eds.), *The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate*, pp.173-174.

ปัญหาจากความเหลื่อมล้ำจากพัฒนาด้านไอทีที่เป็นผลจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของรัฐบาล เช่น การเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อเรียกร้องความเป็นประชาธิปไตย การต่อต้านรัฐการใช้อำนาจแบบเผด็จการ หรือการต่อต้านการพัฒนา และเรียกร้องให้รัฐรักษาอัตลักษณ์ของท้องถิ่นในชุมชนเพื่อต่อต้านกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งผลกระทบที่มีความเชื่อมโยงกันนี้ทำให้ รัฐมีข้อจำกัดในการบริหารประเทศของตนเองในปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม คำถามหลักเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาลภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโครงสร้างความสัมพันธ์ของสังคมในโลกาภิวัตน์ คือ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากอินเทอร์เน็ต ส่งผลต่อการเสื่อมถอยของโครงสร้างอำนาจรัฐหรือไม่ หรือรัฐจัดการกับปัญหาและผลกระทบต่างๆ ทั้งนี้ ข้อเสนอที่น่าสนใจกับการศึกษารัฐในโลกาภิวัตน์อีกรูปแบบหนึ่งคือ ข้อเสนอเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาลในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสาร อันเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และปรับตัวต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของรัฐ และรัฐสามารถสร้างวาทกรรมเพื่อครอบงำความคิดของผู้คน เพื่อนำเสนออัตลักษณ์ของรัฐ มาตอกย้ำความคิดและความเชื่อมั่นในการทำงานและบริหารประเทศโดยรัฐ เพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตามแนวทาง กฎระเบียบที่รัฐกำหนด ซึ่งรูปแบบการทำงานของรัฐที่มีการปรับตัวและประกอบสร้างตนเองเพื่อรักษาอำนาจของรัฐเป็นสมมติฐานของงานวิจัยฉบับนี้ โดยข้อเสนอเกี่ยวกับอัตลักษณ์และข้อถกเถียงเกี่ยวกับเรื่องอำนาจรัฐ เป็นประเด็นที่น่าสนใจต่อไปในบทที่ 3 ในหัวข้อ อินเทอร์เน็ตกับการปรับตัวของรัฐผ่านการสร้างอัตลักษณ์ใหม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

อินเทอร์เน็ตกับการปรับตัวของรัฐผ่านการสร้างอัตลักษณ์ใหม่

จากการศึกษาประเด็นปัญหาและผลกระทบที่หลากหลายจากกระบวนการโลกาภิวัตน์ ในบทที่ 2 ทำให้เข้าใจบทบาทของอินเทอร์เน็ตที่มีต่อรัฐกับประเด็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐกับตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ซึ่งหนึ่งในเป็นประเด็นหลักของการศึกษาในบทนี้ที่ว่าด้วยอำนาจของรัฐในโลกาภิวัตน์ในโดยมีข้อเสนอจาก 2 แนวความคิดหลัก คือ แนวคิดของการเสื่อมถอยของอำนาจรัฐ และแนวคิดของอำนาจรัฐที่ยังคงดำรงอยู่ในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ข้อสังเกตเกี่ยวกับการศึกษารัฐอีกรูปแบบหนึ่งที่จะนำเสนอในบทนี้ คือ การศึกษาการปรับตัวของรัฐและการวิเคราะห์การทำงานของรัฐผ่านการกำหนดนโยบายต่างๆ เพื่อรักษาอำนาจของรัฐซึ่งเป็นวิธีการศึกษาอำนาจของรัฐในโลกาภิวัตน์ตามกรอบความคิดทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคม ซึ่งเชื่อมโยงกับสมมติฐานของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่เสนอว่าอำนาจรัฐยังคงอยู่ด้วยวิธีการประกอบสร้างอัตลักษณ์

วัตถุประสงค์ของการศึกษาในบทที่ 3 คือ การวิเคราะห์รัฐด้วยการศึกษาการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐ ซึ่งเป็นข้อเสนอของทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคมของ Alexander Wendt ผู้เสนอว่า รัฐยังคงเป็นตัวแสดงหลักทางการเมืองในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เนื่องจากรัฐเรียนรู้ที่จะปรับตัวและสร้างอัตลักษณ์เพื่อครอบงำอุดมการณ์ความคิดของผู้คนในสังคม ดังนั้น แม้ผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตจะสร้างปัญหาให้แก่รัฐเป็นจำนวนมาก แต่รัฐยังคงสามารถหาวิธีในการรักษาผลประโยชน์และความมั่นคง ผ่านการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม รัฐจึงเรียนรู้ที่จะใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการสร้างวาทกรรมเพื่อครอบงำอุดมการณ์ความคิดของผู้คนในรัฐ และนำเสนออัตลักษณ์ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนทางสังคมเพื่อสร้างใช้อำนาจของรัฐอย่างชอบธรรม ความสามารถในการสร้างกระบวนการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐอย่างต่อเนื่องจึงช่วยให้รัฐยังคงความสำคัญทางโครงสร้างอำนาจของตนเองในฐานะตัวแสดงหลักภายใต้ผลกระทบจากกระบวนการโลกาภิวัตน์

3.1 ผลกระทบของอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับข้อถกเถียงเรื่องอำนาจของรัฐ

บทบาทของเทคโนโลยีเริ่มมีอิทธิพลและสร้างปัญหาต่อรัฐมากขึ้นตั้งแต่ปี 2000 เป็นต้นมา เนื่องจากผลกระทบทั้งจากโครงสร้างการทำงานของเครือข่ายทางสังคม การเคลื่อนย้ายของทุน ความคิด และข้อมูลที่ไร้พรมแดนและไม่ยึดติดกับข้อจำกัดของเวลา ปรัชญาการถกเถียงเคลื่อนไหวทางสังคมภายในรัฐ เช่น การเรียกร้องสิทธิมนุษยชนกลายเป็นประเด็นระดับโลก แสดงถึงความร่วมมือของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ต้องการสร้างเครือข่ายเพื่อกดดันรัฐ โดยเฉพาะการกดดันรัฐที่ใช้อำนาจอย่างเผด็จการ ทำให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้กับประชาชนเพื่อลดความขัดแย้งทางสังคม รวมไปถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจที่ทำให้รัฐต้องปรับเปลี่ยนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศให้มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทัดเทียมกับประเทศอื่นๆ

ปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้นในการรักษาอำนาจอธิปไตยของรัฐและผลกระทบจากโลกาภิวัตน์ที่เป็นผลพวงจากเทคโนโลยี ส่งผลต่อการลดทอนอำนาจและการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการทำงานของรัฐในโลกาภิวัตน์สมัยใหม่ที่ยากจะหลีกเลี่ยง ทำให้การศึกษาวิจัยในโลกาภิวัตน์เกิดคำถามและข้อถกเถียงเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยของรัฐ¹ โดยสามารถอธิบายข้อถกเถียงดังกล่าวเป็น 2 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มที่เชื่อว่าอำนาจอธิปไตยของรัฐเสื่อมถอยลง และกลุ่มที่เชื่อว่าอำนาจอธิปไตยของรัฐยังดำรงอยู่ ซึ่งข้อถกเถียงนี้นำไปสู่ข้อเสนอแนะในการศึกษาอำนาจของรัฐ ด้วยกรอบความคิดเรื่องอัตลักษณ์ของรัฐ เพื่อทำความเข้าใจวิธีการ และผลที่เกิดกับรัฐผ่านการสร้างอัตลักษณ์ตามบริบท และพลวัตที่เกิดขึ้น²

3.1.1. ความเสื่อมถอยของอำนาจอธิปไตยของรัฐ

เมื่อเทคโนโลยีอย่างอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการสื่อสารที่สามารถส่งผ่านข้อมูลข่าวสารและทุนมหาศาลโดยไม่ต้องคำนึงถึงพรมแดนรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐจึงไม่สามารถใช้อำนาจจัดการกับปัญหาเศรษฐกิจได้อย่างในอดีต การถกเถียงลดทอนอำนาจจากแรงกดดันของโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจนี้ เป็นจุดเริ่มต้นของการเสื่อมถอยของอำนาจรัฐในโลกาภิวัตน์ตามที่ Strange ได้ชี้แจงไว้ โดยมีสมมติฐานว่า การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้าง (Structural Change) ที่เกิดจาก เทคโนโลยี รวมถึงความคิดและรูปแบบการสื่อสาร ทำให้ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ เช่น บรรษัทข้ามชาติต่างๆ มีบทบาททางเศรษฐกิจในระดับโลก และมีอำนาจต่อรองกับรัฐบาลได้มากขึ้น รูปแบบของตลาดและทุนที่มีประสิทธิภาพนี้ล้วนมีผลต่ออำนาจอันชอบธรรมของรัฐ Strange จึงเชื่อว่า ถึงแม้ว่ารัฐจะไม่ได้สูญเสียอำนาจของตนเองให้แก่รัฐอื่นๆ แต่รัฐก็ต้องเผชิญกับแรงบีบ

¹ David Singh Grewal, *Network Power: The Social Dynamics of Globalization* (London: Yale University Press, 2008), pp. 190-191.

² R. B. A. Dimuccio and James N. Rosenau, "Turbulence and Sovereignty in World Politics: Explaining the Relocation of Legitimacy in 1990s and Beyond," in Zdravko Mlinar (ed.), *Globalization and Territorial Identity* (Avebury: Ashgate Publishing Limited, 1992), pp.60-61.; Collin N. Williams, "Identity, Autonomy and the Ambiguity of Technological Development," in *Ibid.*, p. 120.

คืบจากตลาดโลก ที่ทำให้รัฐต้องยอมสูญเสียอำนาจในการควบคุมโดยชอบธรรมให้กับระบบตลาดเสรี นอกจากนี้ Strange กล่าวว่า ปรากฏการณ์การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐเพื่อแก้ไขปัญหาในระดับโลกที่เกิดกว่าอำนาจรัฐเพียงรัฐเดียวจะจัดการได้ก็เป็นผลกระทบทางอ้อมที่เกิดจากอิทธิพลของตลาดโลก ที่แสดงให้เห็นถึงเสื่อมถอยของอำนาจรัฐเช่นกัน³

ทั้งนี้ การเข้าสู่ยุคของการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพทำให้เกิดความผันผวนของตลาดโลก ทำให้รัฐบาลไม่สามารถก้าวทันความร่วมมือของกลุ่มบริษัทซึ่งเป็นฝ่ายควบคุมปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เช่น ปัจจัยการผลิตด้านวิทยาศาสตร์ หรือปัจจัยด้านเทคโนโลยี ที่เอกชนมีความสามารถและศักยภาพในการคิดค้นหรือผลิตเพื่อใช้ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจของตนเอง ได้มีประสิทธิภาพกว่ารัฐ ดังนั้น การสร้างความร่วมมือของกลุ่มบริษัทข้ามชาติต่างๆ ไม่เพียงแต่จะทำให้รัฐไม่สามารถควบคุมและจัดการกับปัญหาในระดับระหว่างประเทศที่เกิดจากการร่วมลงทุนและความก้าวหน้าของบริษัทเอกชนสามารถครอบครองปัจจัยการผลิตที่สำคัญเท่านั้น เพราะรัฐจำเป็นต้องกระจายอำนาจให้ตัวแสดงเหล่านี้เพิ่มขึ้น เช่น กรณีบริษัทในสหรัฐ ยุโรป และญี่ปุ่น ที่สร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจเพื่อร่วมลงทุนในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งอิทธิพลของบริษัทข้ามชาติได้สร้างปัญหาให้กับรัฐในประเด็นของการทำงานที่จำเป็นต้องสร้างความร่วมมือกับเอกชน เพื่อหลีกเลี่ยงประเด็นความขัดแย้งระหว่างรัฐกับภาคเอกชน และรัฐกับภาคประชาชน Strange กล่าวว่า ประเด็นทางเศรษฐกิจนี้จะสร้างความซับซ้อนให้กับรัฐเมื่อภาคเอกชนต่างสร้างความร่วมมือทางสังคมเพื่อเรียกร้องสิทธิจากรัฐ เช่น การเรียกร้องให้การทำงานของรัฐบาลต้องมีความโปร่งใส การใช้วิถีกดดันรัฐผ่านการเคลื่อนไหวทางสังคมทำให้รัฐต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างอำนาจให้กระจายสู่ทั้งภาคเอกชน และประชาชนมากยิ่งขึ้น⁴

ความรุนแรงของการเสื่อมถอยของอำนาจรัฐที่มีจุดเริ่มต้นจากการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจและส่งผลต่อโครงสร้างทางสังคมจะมากขึ้นเรื่อยๆ ไปด้วยกับการพัฒนาเทคโนโลยีในรัฐนั้น โดยเฉพาะการพัฒนาอินเทอร์เน็ต เพราะ อินเทอร์เน็ตเริ่มมีบทบาทกับวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมทั้งการติดต่อสื่อสารออนไลน์ระหว่างกัน และรวมไปถึงการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการซื้อ-ขายออนไลน์ การติดต่อสื่อสารบนอินเทอร์เน็ตจึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันที่มีรูปแบบแลกเปลี่ยนข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น กระทั่งการใช้งานอินเทอร์เน็ตของผู้คนในสังคมเกิดเป็นเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ในระดับโลก ดังนั้น ประเด็นปัญหาของรัฐเพิ่มขึ้นจากเครือข่ายทางสังคมที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นและมีข้อเรียกร้องที่แตกต่างกัน เช่น การ

³ Susan Strange, "Finance, Information and Power," *Review International Studies* [Online], 28 November 2009. 16, 3 (July 1999): 269-270, Available from: <http://www.jstor.org/stable/20097226>; Susan Strange, "The Defective State," *Daedalus* [Online], 28 November 2009. 124, 2 (Spring 1995): 57-58, Available from: <http://www.jstor.org/stable/20027297>

⁴ Susan Strange, "Wake up, Krasner! The World Has Changed," *Review of International Political Economy* 1, 2 (1994): 211.; Susan Strange, "States, Firms and Diplomacy," *International Affairs* 68,1 (January, 1992): 3.

เรียกร้องเสรีภาพในการเข้าถึงสารสนเทศในยูทิลิตี้เน็ต (Free Internet) หรือการเรียกร้องให้รัฐเลิกมาตรการปิดกั้นสื่อออนไลน์ เป็นต้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการใช้อำนาจของรัฐทำให้รัฐต้องตระหนักถึงภัยคุกคามทางอำนาจจากการติดต่อสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต เพราะประชาชนเริ่มต้องการเสรีภาพในการแสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมือง และไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายในอนุธิปไตยของรัฐเมื่อการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ตไม่สามารถบอกพื้นที่ เวลาและตัวตนที่แท้จริงของบุคคลที่ต้องการต่อต้านอำนาจรัฐได้⁵

อย่างไรก็ตาม การเรียกร้องการสร้างระบอบประชาธิปไตยในรัฐ จัดว่าเป็นผลกระทบทางอ้อมต่อการเสื่อมถอยของอำนาจรัฐที่สนับสนุนความคิดของ Strange ทั้งนี้ ข้อเสนอเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่ออำนาจของรัฐ เป็นข้อเสนอของ Manuel Castells ว่าเทคโนโลยีที่เป็นส่วนสำคัญในกระบวนการโลกาภิวัตน์ ที่ช่วยสร้างเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็งและเครือข่ายทางสังคมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ส่งผลต่อโครงสร้างอำนาจรัฐ ที่สำคัญการสร้างเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ยังสามารถสร้างปัญหาความไม่มั่นคงให้กับรัฐมากขึ้น เช่น ปัญหาอาชญากรรมออนไลน์ การก่อการร้ายข้ามชาติ หรือการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องการทำงานแบบรัฐธรรมภิบาลของประชาชนในระดับรัฐ ซึ่งผลกระทบจากเครือข่ายทางสังคมทั้งทางด้านบวกและด้านลบต่อสังคม ต่างส่งผลให้รัฐมีข้อจำกัดในการใช้อำนาจ หรือสร้างกฎระเบียบเพื่อจัดการกับปัญหาที่ไร้พรมแดนนี้ รัฐจึงต้องยอมรับบทบาทขององค์กรที่ไม่ใช่รัฐเพื่อช่วยจัดการปัญหาในรัฐมากขึ้น⁶

Strange กล่าวเสริมว่าอำนาจของรัฐจะถูกกระจายจากส่วนกลางสู่ระดับท้องถิ่นและภูมิภาคเพื่อจัดการกับปัญหาทั้งจากภายในรัฐและระดับระหว่างประเทศ ซึ่งความพยายามสร้างสมดุลทางอำนาจของรัฐกับตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ทำให้รัฐไร้ซึ่งอำนาจในการแก้ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพราะรัฐจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากต่างประเทศและเอกชนเพื่อจัดการปัญหาภายในรัฐตนเอง⁷ ทั้งนี้ ปัญหาความขัดแย้งภายในรัฐจากการเคลื่อนไหวทางสังคมในยุคที่รัฐต้องสร้างสมดุลทางอำนาจเพื่อลดความขัดแย้งอาจมีความรุนแรงต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมืองของรัฐมากกว่าผลกระทบจากความขัดแย้งในยุคการทำสงครามเพื่อสร้างอำนาจของรัฐ เช่น กลุ่มรัฐบาลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีรูปแบบการปกครองแบบอำนาจนิยม แต่หลังจากเผชิญกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาครัฐต้องหันมาพึ่งพิงองค์กรระหว่าง

⁵ David Singh Grewal, *Network Power: The Social Dynamics of Globalization*, pp. 221-223

⁶ Willem Schinkel, "Digitas non moritur? The State of the State in an Age of Social Hypochondria," in Willem Schinkel (ed.), *Globalization and the State: Sociological Perspectives on the State of the State* (New York: Palgrave Mcmillan, 2009), p.12.; Manuel Castells, "The Network Society: From Knowledge to Policy," in Manuel Castells and Gustavo Cardoso (eds.), *The Network Society: From Knowledge to Policy* (Washington, DC: John Hopkins Center for Transatlantic Relations, 2006), pp. 6-7, 15.

⁷ Susan Strange, "The Defective State," *Daedalus* [Online], 28 November 2009. 124, 2 (Spring 1995): 61-63, Available from: <http://www.jstor.org/stable/20027297>

ประเทศอย่าง IMF และธนาคารโลก พร้อมกับอยู่ภายใต้กฎระเบียบและข้อบังคับขององค์กรระหว่างประเทศ เพราะรัฐไม่สามารถจัดการกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจโดยลำพังอีกทั้งปัญหาความขัดแย้งทางสังคมก็เพิ่มขึ้น เมื่อประชาชนอยู่ในสภาพความเป็นอยู่ที่ยากจน ผลกระทบจากเหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของรัฐในระดับภูมิภาคที่ต่างตระหนักถึงผลกระทบของเทคโนโลยีต่อโครงสร้างอำนาจรัฐในโลกาภิวัตน์⁸

การทำงานของรัฐที่จำเป็นต้องเปลี่ยนโครงสร้างทางอำนาจ เพื่อสร้างสมดุลทางอำนาจกับตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ เช่น องค์กรระหว่างประเทศ กลุ่มธุรกิจจากภาคเอกชนและประชาชน เป็นข้อสรุปที่ Strange ยืนยันถึงการเสื่อมถอยของอำนาจรัฐ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองที่เข้าสู่การเป็นรัฐธรรมาภิบาล และการสร้างความร่วมมือของระหว่างรัฐที่เพิ่มมากขึ้นเพื่อจัดการกับปัญหาในโลกาภิวัตน์ เช่น กรณีการสร้างความร่วมมือของสหภาพยุโรป และการรวมกลุ่มของประเทศในละติน อเมริกา เอเชีย และแอฟริกา ที่สะท้อนว่ารัฐไม่มีความสามารถใช้อำนาจที่จะกำหนดทิศทางการดำเนินนโยบายภายใต้เขตแดนของตนเอง เพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้น รัฐที่ดำรงอยู่ภายใต้กระบวนการโลกาภิวัตน์นี้จึงเปรียบเสมือนรัฐที่ไม่มีความสมบูรณ์แบบ และมีความบกพร่อง ซึ่งเป็นข้อสรุปของการเสื่อมถอยของอำนาจรัฐ ตามทัศนะของ Strange⁹

3.1.2. การดำรงอยู่ของอำนาจรัฐ

ถึงแม้ข้อเสนอที่ว่า อำนาจของรัฐจะเสื่อมถอยลงในโลกาภิวัตน์ แสดงถึงความอ่อนแอของรัฐในการควบคุมและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกาภิวัตน์ แต่ข้อโต้แย้งที่ว่าอำนาจรัฐยังดำรงอยู่ก็เป็นข้อเสนอกที่อธิบายความสามารถของการใช้อำนาจรัฐที่ยังคงปรากฏในโครงสร้างอำนาจทางการเมืองของรัฐ แนวคิดนี้เสนอว่า ถึงแม้เทคโนโลยีจะมีความสามารถในการลดทอนเส้นเขตแดนรัฐ แต่นั่นไม่ได้หมายความว่า รัฐจะไม่สามารถสร้างกฎระเบียบภายในรัฐของตนเองได้ ส่วน

⁸ ทำให้รัฐในบาลทั้งในไทย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ และรัฐอื่นๆ เริ่มตระหนักถึงขอบเขตของอำนาจตนเองในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจในประเทศที่ต้องขึ้นกับองค์กรระหว่างประเทศ อีกทั้งรัฐยังถูกกดดันรูปแบบการทำงานทางการเมืองจากสหรัฐฯ ในฐานะตัวแสดงที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์กรระหว่างประเทศที่มีอิทธิพลต่อภูมิภาคนี้ โดยสหรัฐฯ พยายามผลักดันกฎระเบียบการทำงานของรัฐให้มีความเป็นรัฐธรรมาภิบาลในภูมิภาค รัฐบาลที่มีรูปแบบการปกครองแบบค่านิยมเอเชียเหล่านี้ เผชิญกับปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่น ที่มักจะขัดต่อผลประโยชน์ของรัฐ ทำให้รัฐต้องกระจายอำนาจสู่ภาคประชาชนเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในรัฐ แรงกดดันในการทำงานที่มาจากทั้งภายนอกและภายในรัฐ ทำให้โครงสร้างการทำงานของรัฐอำนาจนิยมในภูมิภาคที่เคยเป็นอิสระ ต้องขึ้นต่อการเปลี่ยนแปลงทางบริบทของสังคมทั้งในท้องถิ่น และในระดับโลก ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นกับโครงสร้างการทำงานของรัฐบาลในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นี้ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงจุดสิ้นสุดของอำนาจสูงสุดของรัฐภายใต้ระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างชัดเจนในโลกาภิวัตน์

⁸ Mark Beeson, "Sovereignty Under Siege: Globalisation and the State in Southeast Asia," *Third World Quarterly* [Online], 4 January 2010. 24, 2 (April 2003) : 367-369, Available from: <http://dx.doi.org/10.1080/0143659032000074637>

⁹ Susan Strange, "The Defective State," *Daedalus*, 124, 2: 70-72.

ข้อโต้แย้งกับประเด็นทางเศรษฐกิจในโลกาภิวัตน์ที่ Strange กล่าวถึงบทบาทของบรรษัทข้ามชาติกับอิทธิพลต่ออำนาจรัฐได้เสนอไว้

ทั้งนี้แนวคิดการดำรงอยู่ของรัฐโต้แย้งความคิดของ Strange ว่า หากพิจารณาถึงความสำคัญของบรรษัทข้ามชาติที่ประสบความสำเร็จว่าเป็นตัวแสดงที่มีอิทธิพลต่อรัฐ ควรวิเคราะห์กลับไปว่าความสำเร็จในภาคการลงทุนต่างมีพื้นฐานมาจากการสนับสนุนและสร้างนโยบายรองรับภาคการลงทุนจากเอกชนโดยรัฐ เช่น บริษัทซัมซุง (Samsung Co. Ltd.) ที่ประสบความสำเร็จทางธุรกิจ เนื่องจากการส่งเสริมของรัฐบาลเกาหลี หรือบริษัท AT&T (American Telephone and Telegraph) และ IBM (International Business Machines) ในสหรัฐฯ ที่เป็นผู้นำทางอินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ในระดับประเทศและระดับโลกได้ เนื่องจากการปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐบาลสหรัฐฯ กับการส่งเสริมนโยบายเทคโนโลยีแห่งชาติหลังจากปี 2000 ดังนั้น บทบาทและผลกระทบจากบรรษัทข้ามชาติเหล่านี้ส่วนหนึ่งยังอยู่ในการดูแลของรัฐ และขึ้นกับนโยบายของรัฐ¹⁰ จากข้อโต้แย้งนี้นำไปสู่ข้อเสนอเกี่ยวกับการดำรงอยู่รัฐในโลกาภิวัตน์ที่น่าสนใจดังนี้

ข้อเสนอของนักวิชาการที่สนับสนุนแนวความคิดว่ารัฐยังคงดำรงอยู่ในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่สำคัญคนหนึ่ง คือ Stephen Krasner กล่าวว่า อำนาจอธิปไตยของรัฐยังคงมีอยู่ เพียงแต่ถูกทำให้เปลี่ยนรูปแบบไปโดยกระบวนการโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้ความสามารถในการรักษาอำนาจอธิปไตยของรัฐ ขึ้นอยู่กับรูปแบบและบริบทของทางการเมืองและองค์กรทางสังคมของรัฐแต่ละรัฐ โดยปัจจัยทั้งสองนี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับระบอบการเมืองของรัฐ ดังนั้น รูปแบบการแก้ปัญหาของรัฐแต่ละรัฐจึงมีวิธีการที่หลากหลาย เช่น รัฐอาจสร้างกฎระเบียบที่เข้มงวดเพื่อควบคุมสถานการณ์ความไม่มั่นคงภายในรัฐ และรัฐอาจต้องการสร้างความร่วมมือระหว่างกันของรัฐ เพื่อสร้างองค์กรของภาครัฐในระดับระหว่างประเทศ ซึ่งวิธีการที่แตกต่างกันตามบริบททางการเมืองของรัฐมีวัตถุประสงค์เดียวกันคือ เพื่อรักษาอำนาจอธิปไตยของรัฐ ภายใต้แรงกดดันจากตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐในโลกาภิวัตน์¹¹

การทำงานของรัฐเพื่อโต้ตอบกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในโลกาภิวัตน์ที่เสี่ยงต่อการสูญเสียอำนาจของรัฐ ทำให้เกิดยุคของการผสมผสานระบอบการเมือง (Hybrid Regimes) เช่น การใช้อำนาจของรัฐผ่านการสร้างรูปแบบการเลือกตั้ง หรือรัฐสภาเพื่อเป็น

¹⁰ John Zysman and Dan Breznitz, "The State in a Double Bind: Staying Wealthy in a Changing Global Economy," *BRIE Working Paper*, 188 (April 2010): 31, 43-45.

¹¹ Stephen D. Krasner, Globalisation and Sovereignty, in DA Smith et al (eds.), *States and Sovereignty in the Global Economy* (London: Routledge, 1999), p. 35 cited in Mark Beeson, "Sovereignty Under Siege: Globalisation and the State in Southeast Asia," *Third World Quarterly* [Online], 4 January 2010. 24, 2 (April 2003): 360, Available from: <http://dx.doi.org/10.1080/0143659032000074637>

ตัวแทนของประชาธิปไตยในรัฐ ทั้งที่ความเป็นจริงรัฐ โดยเฉพาะรัฐอำนาจนิยมยังคงใช้อำนาจในการควบคุมขั้นตอนและกระบวนการของการเลือกตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งผู้นำประเทศ จากผลสำรวจในปี 1995 ถึง 2000 พบว่ารัฐอำนาจนิยมจำนวน 44 รัฐ ยังคงพยายามใช้อำนาจในการควบคุมปัจจัยที่เป็นภัยต่ออำนาจตนเอง เพื่อให้ตนเองมีอำนาจบริหารประเทศ ดังนั้น แม้รัฐจะใช้ระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยมาเป็น รูปแบบหลักในการบริหารร่วมกับการใช้ระบอบการเมืองแบบเผด็จการ หรืออำนาจนิยมที่รัฐมีมาแต่เดิม ในการทำงานของรัฐบาล รัฐอาจเลือกรูปแบบการทำงานตามระบอบประชาธิปไตยเพียงบางส่วน เช่น การส่งเสริมการเลือกตั้ง แต่รัฐไม่ได้ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย หรือกระจายอำนาจของรัฐสู่ตัวแสดงอื่นอย่างี่ควรจะเป็นตามรูปแบบการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง¹²

นอกจากนี้ ข้อเสนอของ Ha-Joon Chang ซึ่งอ้างไว้ในงานเขียนของกวีลชิต สิงห์กล่าวว่า สนับสนุนประเด็นการดำรงอยู่ของอำนาจรัฐว่า ไม่ใช่ทุกรัฐจะไร้ซึ่งอำนาจภายใต้อิทธิพลของทุนข้ามชาติ ซึ่งมีความแตกต่างในแต่ละประเทศและทุนที่อยู่ในแต่ละประเทศต่างก็มีระดับความมั่งคั่งของทุนที่ไม่เท่าเทียมกัน¹³ ดังนั้น ทุนข้ามชาติจึงไม่ได้เป็นฝ่ายที่มีอำนาจเหนือกว่ารัฐเสมอไป เพราะรัฐบาลแต่ละรัฐต่างมีอำนาจในการตัดสินใจที่จะอนุญาตให้ทุนต่างชาติเข้ามาซื้อสินทรัพย์ในประเทศทั้งหมด หรือตั้งข้อจำกัดกับกลุ่มการลงทุนต่างชาติ และบางรัฐบาล โดยเฉพาะในประเทศที่พัฒนาแล้ว มักเลือกใช้มาตรการปกป้องเพื่อคุ้มครองเศรษฐกิจในประเทศ ความชอบธรรมในการบริหารงานของรัฐภายใต้เอกราชของประเทศไทยของตนเองแสดงให้เห็นว่ารัฐ-ชาติยังคงเป็นตัวแสดงที่มีบทบาทในการกำหนดกรอบนโยบายทางเศรษฐกิจ ดังนั้น แนวคิดเรื่องตลาดเสรีจึงเป็นเพียงมายาคติ เพราะอำนาจรัฐยังคงมีอยู่ และยังมีมีความสามารถในการสร้างกฎระเบียบจากรัฐเช่นเดิม¹⁴

ข้อถกเถียงเกี่ยวกับรูปแบบการทำงานที่ขึ้นต่อกันและกันระหว่างรัฐของแนวคิดนี้อธิบายว่า การที่รัฐสร้างความร่วมมือกันมากขึ้น เพื่อความอยู่รอดจากผลกระทบของกระบวนการโลกาภิวัตน์ ไม่ได้ลดอำนาจอธิปไตยของตนเองลงอย่างที่ Strange กล่าวไว้ อย่างเช่นกรณีของสหภาพยุโรปที่มีวัตถุประสงค์การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ เพื่อผลประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจ เช่น ประเด็นของการกำหนดค่าเงินยูโร และรัฐต่างๆ ในสหภาพยุโรปต่างปรับตัวเพื่อยอมรับค่านิยมใหม่ของระบอบการเมือง และเศรษฐกิจที่ต้องขึ้นกับสภาพแวดล้อมทางสังคมระหว่างประเทศ รวมถึงการรับเอาระเบียบแบบแผนระหว่างประเทศมาเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างกรอบการทำงานในรัฐ ดังนั้น แม้รัฐจะต้องสร้างความร่วมมือ และมี

¹² Jason Brownlee, *Authoritarianism in an Age of Democratization* (New York: Cambridge University Press, 2007), pp. 25-27.

¹³ Ha -Joon Chang, *Globalization, Economic Development and the Role of the State* (London and New York: Zed Books, 2003) อ้างใน กวีลชิต สิงห์, *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 227.

¹⁴ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 230-232.

ลักษณะการทำงานที่ต้องขึ้นต่อกันและกันระหว่างรัฐก็ไม่ได้หมายถึงอำนาจของรัฐจะเสื่อมถอยลง เพียงแต่รูปแบบการทำงานของรัฐที่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบ และสถานภาพตามบริบททางสังคมเช่นนี้ เป็นวิธีการของการรักษาอำนาจอธิปไตยของรัฐวิธีหนึ่ง¹⁵

ถึงแม้ว่าข้อสังเกตของ Krasner และ Ha-Joon Chang เกี่ยวกับการดำรงอยู่ของรัฐ จะแสดงถึงโครงสร้างทางอำนาจรัฐที่แฝงตัวอยู่กับโครงสร้างทางสังคมซึ่งเป็นสิ่งที่ติดตัวรัฐมาตั้งแต่อดีต ทำให้รัฐสามารถเรียนรู้ในการใช้อำนาจให้เข้ากับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปทางสังคม ทั้งนี้ ความซับซ้อนของการวิเคราะห์โครงสร้างอำนาจรัฐที่ดำรงอยู่ในฐานะตัวแสดงหลักในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศพบว่า การกล่าวถึงการดำรงอยู่ของรัฐจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการในการรักษาอำนาจนั้น แท้จริงแล้วรัฐต้องอยู่ในภาวะความเสี่ยง และความไม่มั่นคงจากผลกระทบระดับโลกที่ยากจะหลีกเลี่ยง รูปแบบการรักษาอำนาจจึงไม่สามารถสรุปได้ว่าอำนาจของรัฐยังคงดำรงอยู่อย่างมั่นคง

ข้อสรุปเรื่องการดำรงอยู่ของรัฐถูกตั้งคำถามมากขึ้น เมื่อรัฐต้องอยู่ภายใต้กระบวนการโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจที่เปราะบาง และรัฐจำเป็นต้องพึ่งพิงเศรษฐกิจระดับโลกมากขึ้น และทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่ผันผวนจากเทคโนโลยีและการติดต่อสื่อสารอย่างรวดเร็ว ดังนั้น แม้รัฐจะสร้างกฎระเบียบภายในประเทศได้ แต่ก็ยากจะปฏิเสธว่าระเบียบและนโยบายของรัฐก็แปรผันไปตามบริบททางสังคมระดับโลก เพราะรัฐไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงโครงสร้างจากกระบวนการโลกาภิวัตน์ เช่น กรณีของประเทศจีน ที่เปิดรับการลงทุนจากสหรัฐฯ เพื่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของตนเอง โดยรัฐบาลจีนได้ปรับโครงสร้างการทำงานภายในประเทศ โดยใช้อำนาจในการควบคุมกฎระเบียบของแรงงานในประเทศให้มีค่าแรงที่ต่ำเพื่อตอบรับกับการลงทุนจากต่างชาติ พร้อมกับการเริ่มขยายฐานการผลิตจากจีนสู่ฮ่องกง เพื่อสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของรัฐด้วยการขยายอำนาจทางเศรษฐกิจสู่ระดับระหว่างประเทศ จากการปรับตัวเพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับรัฐในกรณีของประเทศจีน จะสังเกตได้ว่าการรักษาอำนาจของรัฐเผด็จการอย่างประเทศจีน ก็ยังมีความจำเป็นต้องปรับโครงสร้างการทำงานที่ต้องพึ่งพิงการลงทุนจากต่างชาติเพื่อรักษาอำนาจของรัฐมากกว่าปีติรับกระแสการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในระดับโลกอย่างในอดีต¹⁶

ข้อเสนอการศึกษาการปรับตัวของรัฐผ่านการประกอบสร้างตนเองที่กลายเป็นข้อเสนอในการศึกษาอำนาจรัฐ ตามกรอบความคิดทฤษฎีแบบประดิษฐ์กรรมนิยม ที่ต้องการศึกษาทำที่

¹⁵ Robert Jackson, "Sovereignty in World Politics: A Glance at the Conceptual and Historical Landscape," *Political Studies* (1999): 252-254, 448-449.

¹⁶ John Zysman and Dan Breznitz, "The State in A Double Bind: Staying Wealthy in a Changing Global Economy," *BRIE Working Paper*, 188: 52-53.

การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของรัฐ เพื่อสร้างค่านิยมอุดมการณ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในขณะนั้น พร้อมกับการใช้วาทกรรมครอบงำอุดมการณ์ความคิดทางสังคมเป็นเครื่องมือในการรักษาอำนาจของรัฐ ดังนั้น รัฐจึงมีการนำเสนอวาทกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับข้อเรียกร้องของภาคประชาสังคม อย่างประจักษ์ในการสร้างความเป็นรัฐธรรมาภิบาล ควบคู่ไปกับการสร้างวาทกรรมเรื่องความปลอดภัยในสังคมเพื่อสร้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจ ทั้งนี้ การสร้างอัตลักษณ์เป็นวิธีการรักษาอำนาจรัฐจากการวิเคราะห์วาทกรรมของรัฐในแต่ละบริบท ที่ไม่ได้เป็นการชี้ข้อสรุปว่าอำนาจของรัฐเสื่อมถอย หรือดำรงอยู่อย่างมั่นคง แต่เป็นการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการปรับตัวด้วยวิธีการของการครอบงำอุดมการณ์ความคิดของรัฐในสมัยใหม่^{*} ในยุคที่ข้อมูลข่าวสาร มีผลต่อการรับรู้ รัฐจึงจำเป็นต้องสร้างวาทกรรมซึ่งเป็นวิธีการแก้ปัญหาความไม่มั่นคงของอำนาจรัฐที่มีประสิทธิภาพวิธีการหนึ่ง¹⁷

ทั้งนี้ ความสามารถของการใช้วาทกรรมของรัฐในยุคที่อินเทอร์เน็ตมีบทบาทในฐานะของเครื่องมือของรัฐและตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ เนื่องจากปัญหาความไม่ปลอดภัยทางสังคมออนไลน์ที่เกิดจากอินเทอร์เน็ต กลายเป็นช่องว่างให้รัฐสร้างอัตลักษณ์และใช้วาทกรรมเพื่อการครอบงำอุดมการณ์ความคิดในสังคมที่ผู้คนเริ่มรู้สึกถึงความไม่ปลอดภัยจากอินเทอร์เน็ตและต้องการผู้จัดการกับปัญหาจากการสื่อสารออนไลน์ประเภทนี้ จากข้อเสียของอินเทอร์เน็ตต่อผู้คนในสังคม รัฐจึงเริ่มใช้แนวคิดและวาทกรรมเรื่อง สังคมแห่งความเสี่ยง (Risk Society) มาเป็นเครื่องมือในการรักษาอำนาจของรัฐ ในการบริหารผ่านการสร้างวาทกรรมเกี่ยวกับการทำให้เกิดความมั่งคั่งหรือการทำให้เกิดความปลอดภัย (Securitization) แนวคิดนี้มีบทบาทอย่างยิ่งต่อการรักษาอำนาจของรัฐ เพื่อให้รัฐยังคงเป็นตัวแสดงสำคัญในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

วิธีการคิดเรื่องการสร้างวาทกรรม ทำให้ประจักษ์ของการอธิบายอำนาจของรัฐ จึงไม่จำกัดแค่การดำรงอยู่ของรัฐตามกรอบความคิดแบบ Krasner เพราะการดำรงอยู่ของรัฐในโลกาภิวัตน์ ต้องอาศัยการปรับตัวเมื่อรัฐเผชิญกับความไม่มั่นคงทางอำนาจ ถึงแม้ว่าส่วนหนึ่งของวิธีคิดของการปรับตัวของรัฐที่เป็นผลมาจากการเสื่อมถอยของอำนาจรัฐในช่วงเวลาหนึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดของ Strange แต่สิ่งที่ Strange ไม่ได้พูดถึงคือการปรับตัวของรัฐนั้นสามารถช่วยให้รัฐรักษาอำนาจได้อีกครั้งหนึ่งภายใต้บริบทที่เปลี่ยนไป ดังนั้น การพิจารณาถึง

^{*} เช่น กรณีของรัฐบาลอังกฤษที่ให้ความสำคัญกับการใช้คำว่า ตำรวจ แทนที่ใช้คำว่า ทหาร ในการดูแลและรักษากฎระเบียบในช่วงต้นทศวรรษที่ 19 กระทั่ง ประชาชนมั่นใจ ให้ความเคารพต่ออำนาจและระเบียบที่ควบคุมโดยตำรวจ ต่อมาในปี 2000 คำว่า ตำรวจ ในอังกฤษกลายเป็นคำให้ความหมายแทนสถาบันทางการเมืองที่ใช้สร้างกฎหมาย และกฎระเบียบในประเทศโดยรัฐบาล ภายใต้การครอบงำความคิดและอุดมการณ์ของประชาชน รัฐจึงยังคงรักษาโครงสร้างอำนาจของตนเองได้จากใช้วาทกรรมที่มีผลต่อกระบวนการคิดและตีความของคนในสังคม

¹⁷ Sven Bislev, "Globalization, State Transformation, and Public Security," *International Political Science Review*: 285.

การปรับตัวของรัฐผ่านการประกอบสร้างอัตลักษณ์จึงเป็นวิธีที่เหมาะสมในการอธิบายผลกระทบของการเสื่อมถอยของอำนาจ ที่นำไปสู่การหาแนวทางรักษาอำนาจ เพื่อการดำรงอยู่ของรัฐ¹⁸

ทั้งนี้การเสนอแนวทางการอธิบายพฤติกรรมของรัฐกับแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ ทำให้การศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับรัฐอาจไม่ใช่เพียงการเกิดการล่มสลายของอำนาจรัฐในพรมแดนของตนเอง หรือการพิสูจน์ว่ารัฐยังคงมีความสามารถในการสร้างอำนาจของรัฐ แต่ความท้าทายกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้รัฐเกิดการเรียนรู้ และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของรัฐ แสดงถึงการสร้างความหมายให้กับตนเองเพื่อครอบงำความคิดของผู้คนตามกรอบความคิด ทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคม กับประเด็นการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐ ที่เต็มไปด้วยการสร้าง ความหมาย ดีความ และกำหนดแนวทางปฏิบัติในแต่ละช่วงเวลา¹⁹ ดังนั้น ข้อเสนอของเรื่องอัตลักษณ์จึงเป็นแนวทางการศึกษาที่เหมาะสมและอธิบายสมมุติฐานงานวิจัยชิ้นนี้ได้ อย่างครบถ้วน

3.1.3 ข้อเสนอแนะการศึกษาอำนาจของรัฐ กับแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์

ผลกระทบและบทบาทของกระบวนการโลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม ในยุคของการแลกเปลี่ยนความคิด และข้อมูลข่าวสารทำให้เกิดการรวมกลุ่มของเครือข่ายทางสังคม การสร้างความรู้สึกร่วม จนกระทั่งนำไปสู่การสร้างอัตลักษณ์ของผู้คนที่แตกต่างกัน อัตลักษณ์ของทั้งคนกลุ่มใหญ่ หรือคนกลุ่มน้อยในสังคมจึงสร้างแรงกดดันแก่ให้รัฐ โดยผลของการสร้างแรงกดดันอาจนำไปสู่การตอบสนองการพัฒนาเพื่อคนในสังคม หรืออาจนำไปสู่ความขัดแย้งที่รุนแรงในรัฐ เช่น การเกิดสงครามกลางเมือง หรือการร่วมมือกันสนับสนุนนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล ประเด็นปัญหาที่เกิดจากแรงกดดันทางสังคมที่มีต่อรัฐ มีพื้นฐานมาจากความไว้วางใจทางสังคม (Social Trust) ที่มีต่อรัฐ กล่าวคือ ถ้าประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อการทำงานของรัฐ แนวโน้มของความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นก็จะลดลง ดังนั้น รัฐต้องแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นด้วยการปรับโครงสร้างการทำงานของรัฐ และนำเสนออัตลักษณ์ของรัฐเพื่อลดความขัดแย้ง และสร้างความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นจากประชาชน ผ่านการครอบงำทางความคิดเพื่อให้รัฐสร้างความชอบธรรม²⁰

¹⁸ *Ibid.*: 284.

¹⁹ Jayasuriya Kanishka, Globalization, "Law, and the Transformation of Sovereignty: the Emergence of Global Regulatory Governance," *Indiana Journal of Legal Studies* 6, 2 (1999): 446. cited in Mark Beeson, "Sovereignty Under Siege: Globalisation and the State in Southeast Asia," *Third World Quarterly* 24, 2 (2003): 363.; Maja Zehfuss, *Constructivism in International Relations: The Politics of Reality* (Cambridge: Cambridge University Press, 2002), pp. 2-3.

²⁰ Jenkins J. Craig and Esther E. Gottlieb, "Identity Conflicts and Their Regulation: An Introduction," in Jenkins J. Craig and Esther E. Gottlieb (eds.), *Identity Conflicts: Can Violence be Regulated?* (New Brunswick: Transaction, 2007), pp. 2-3.; Maja Zehfuss, *Constructivism in International Relations: The Politics of Reality*, p.41.

ข้อดีของการสร้างวาทกรรมและการนำเสนออัตลักษณ์ของรัฐ คือ การนำเสนออัตลักษณ์ ทำให้รัฐสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการ ความคิด และสร้างวาทกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการกับผลกระทบที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลาตามบริบททางสังคมของรัฐ ทั้งนี้พื้นฐานของศึกษาอัตลักษณ์เห็นว่า อัตลักษณ์ ไม่ได้ถูกให้มาโดยธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของรัฐและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยรัฐจะกำหนดอัตลักษณ์ของตนเองขึ้นมา เพื่อเป็นแนวทางในการอยู่รอดของรัฐ แม้อัตลักษณ์นั้นจะต้องใช้เวลานานในการเปลี่ยนแปลง แต่การกำหนดอัตลักษณ์ก็เป็นวิธีการที่รัฐสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปและเป็นเครื่องมือของการรักษาอำนาจในโครงสร้างทางสังคม เพราะการประกอบสร้างอัตลักษณ์ในแต่ละครั้ง รัฐจะต้องสร้างปฏิสัมพันธ์กับตัวแสดงในปรากฏการณ์นั้น เพื่อหาวิธีการที่จะกำหนดทิศทางผลประโยชน์ของรัฐเป็นสำคัญ ซึ่งความยากง่ายของการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐไม่ได้อยู่ที่ประเด็นของโครงสร้างอำนาจเดิมของรัฐ แต่อยู่ที่การตีความโครงสร้างและตัวกระทำการ (Structure and Agent) ในขณะนั้นเพื่อสร้างความหมายและกำหนดขึ้นเป็นวาทกรรมและประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐ ดังนั้น รัฐจึงเป็นตัวแสดงหลักที่สำคัญทางการเมือง²¹

จากข้อเสนอพื้นฐานการศึกษาอัตลักษณ์กับการปรับตัวของรัฐตามเงื่อนไขของบริบททางสังคม ทำให้อัตลักษณ์ของรัฐจึงไม่ได้มีเพียงอัตลักษณ์เดียว นั่นคือ รัฐไม่ได้มีรูปแบบการทำงานเพียงรูปแบบเดียว ตามแนวคิดนี้รัฐจึงไม่สามารถจัดตนเองให้อยู่ในประเภทการปกครองแบบใดแบบหนึ่งได้ ระบอบการปกครองของรัฐจึงเป็นเพียงสัญญาที่ว่างเปล่า ไร้ซึ่งความหมายที่สามารถอ้างถึงได้ เพราะการทำงานของรัฐจะขึ้นอยู่กับวาทกรรมที่รัฐสร้างขึ้นในแต่ละช่วงเวลา²² ดังนั้น วาทกรรมจึงเป็นเพียงการครอบงำอุดมการณ์และความคิด ที่อาจไม่ได้หมายถึงการบริหารงานจริงของรัฐ เช่น การสร้างวาทกรรมเกี่ยวกับการสร้างรัฐสวัสดิการ (Welfare State) หรือการแสดงอัตลักษณ์การทำงานของรัฐภายใต้ระบบประชาธิปไตยสมัยใหม่ (Modern Democratic State) ซึ่งรัฐอาจสร้างวาทกรรมเพื่อจัดการกับปัญหาความขัดแย้งของภาคประชาสังคมในระดับโลกที่เรียกร้องให้รัฐส่งเสริมการสร้างประชาธิปไตย

อย่างไรก็ตาม ปัญหาความขัดแย้งที่ขยายวงกว้างจากการติดต่อสื่อสารในเครือข่ายทางสังคมผ่านอินเทอร์เน็ต ยิ่งทำให้รัฐต้องเร่งแก้ปัญหาด้วยการสร้างวาทกรรมเพื่อครอบงำความคิดของผู้คนในสังคมก่อนที่ผลกระทบเหล่านี้จะทำให้รัฐยิ่งสูญเสียอำนาจ ดังนั้น รูปแบบการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐโดยเฉพาะในกลุ่มรัฐอำนาจนิยม จึงถูกวิจารณ์ว่าเป็นการดำเนินงานภายใต้ระบบภาษาที่เท่านั้น เพราะรัฐบาลไม่ได้สนใจที่จะสร้างความเป็น

²¹ Maja Zehfuss, *Constructivism in International Relations: The Politics of Reality*, pp. 42-44.

²² Willem Schinkel, "Digitas non moritur? The State of the State in an Age of Social Hypochondria," in Willem Schinkel (ed.), *Globalization and the State: Sociological Perspectives on the State of the State* (New York: Palgrave Mcmillan, 2009), pp.4-5.

ประชาธิปไตยอย่างแท้จริงในรัฐ คำอธิบายนี้สอดคล้องกับความคิดของ Swarna Rajagopala นักรัฐศาสตร์ด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ที่นำเสนอตัวอย่างของการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐเพื่อรักษาความชอบธรรมในการใช้อำนาจผ่านกรณีศึกษาของรัฐบาลในประเทศศรีลังกา ที่ปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในโลกาภิวัตน์มาตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990* เพื่อสนับสนุนข้อเสนอเรื่องการใช้วาทกรรมกับอำนาจของรัฐผ่านการสร้างอัตลักษณ์²³

การทำความเข้าใจรูปแบบและการสร้างวาทกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประกอบสร้างอัตลักษณ์ เพราะการนำเสนออัตลักษณ์ของรัฐ ต้องอาศัยชุดของวาทกรรมเพื่อการครอบงำอุดมการณ์และความคิดของผู้คน วิธีการนี้มีความสำคัญต่อรัฐในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่การช่วงชิงอุดมการณ์ผ่านการให้ความหมายสิ่งต่างๆ หรือการประกอบสร้างทางความหมาย เป็นสิ่งจำเป็นต่อการตอกย้ำอัตลักษณ์ที่รัฐต้องการนำเสนอมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แนวคิดวิพากษ์รัฐผ่านอัตลักษณ์จึงมุ่งเน้นไปที่การใช้ภาษา หรือการสร้างชุดของวาทกรรมเพื่ออธิบายลักษณะและรูปแบบของการครอบงำอุดมการณ์ความคิด ผ่านการสร้างวาทกรรมที่รัฐใช้ในการโต้ตอบความขัดแย้งที่เกิดจากการตอบโต้ด้วยการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของในสังคม²⁴

* รัฐบาลศรีลังกาเริ่มใช้วิธีการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐมากขึ้นเริ่มตั้งแต่ปี 1972 โดยสร้างให้วาทกรรมเกี่ยวกับการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวให้กับคนในชาติ (National Unity) แต่ความขัดแย้งในการปฏิบัติของรัฐในการแทรกแซงการใช้อำนาจในการลิดรอนสิทธิของประชาชนที่รัฐมักอ้างความเป็นมาตรฐานที่เป็นหนึ่งเดียวตามแบบตะวันตก ทำให้ประชาชนชาวสิงหล และกลุ่มทมิฬตั้งคำถามและเรียกร้องสิทธิเสรีภาพของความแตกต่างทางเชื้อชาติของประชาชน ที่ไม่ต้องการให้รัฐพัฒนาตามแบบตะวันตก และตอบรับการลงทุนจากต่างชาติ ดังนั้น รัฐจึงตอบสนองข้อเรียกร้องด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญในปี 1978 โดยรัฐเปลี่ยนจากการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการเพียงภาษาเดียว เป็นการเพิ่มภาษาทมิฬเป็นภาษาราชการอีกหนึ่งภาษา เพื่อลดความขัดแย้ง และแสดงถึงภาพลักษณ์ของการเป็นรัฐที่เคารพต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จากนั้นในปี 2000 จึงมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่สืบเนื่องจากปี 1972 และ 1978 โดยส่งเสริมความหลากหลายทางศาสนา เชื้อชาติ และภาษาของคนในประเทศ อีกทั้งรัฐยังสร้างวาทกรรมของการสร้างความมั่นคงให้กับประชาชน เพื่อเพิ่มความสงบสุขให้กับคนในชาติ ดังนั้น ข้ออ้างที่รัฐใช้กำลังทหารจึงอยู่ภายใต้วาทกรรมของการสร้างปลอดภัยในสังคมไม่ใช่การใช้อำนาจเกินกว่าเหตุ อัตลักษณ์ของรัฐที่นำเสนอในช่วงระยะเวลาที่ประกอบด้วย “การเน้นสร้างการพัฒนา ส่งเสริมความสงบสุข สร้างความเป็นหนึ่งเดียวของเชื้อชาติ และเป็นรัฐธรรมภิบาล (Facilitate Development and Promote Peace, Ethnic Harmony and Good Governance)” จากการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ของรัฐที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในรัฐตามบริบทของโครงสร้างทางสังคม ทำให้รัฐบาลศรีลังกายังคงมีความชอบธรรมในการใช้อำนาจ และครอบงำกำลังทหาร ซึ่งมีลักษณะของการเป็นการทำงานของรัฐแบบอำนาจนิยม ที่ไม่ได้สอดคล้องกับวาทกรรมที่รัฐสร้างขึ้น ซึ่งรูปแบบการทำงานผ่านการประกอบสร้างอัตลักษณ์นี้ แสดงถึงความสามารถสร้างอำนาจของรัฐในฐานะตัวแสดงหลักทางการเมืองในระดับรัฐ

²³ Swarna Rajagopalan, *State and Nation in South Asia* (London: Lynne Rienner Publishers, 2001), pp. 36-39.

²⁴ Dirk Nabers, “Crises, Hegemony and Change in the International System: A Conceptual Framework,” *GIGA Research Programme: Transformation in the Process of Globalisation* [Online], 50 (May, 2007): 6, Available from: www.giga-hamburg.de/workingpapers [2010, April 8]

ทั้งนี้บทบาทและแนวทางการศึกษารัฐผ่านกรอบความคิดของการสร้างอัตลักษณ์ ที่เชื่อมโยงกับการสร้างวาทกรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานของการอธิบายพฤติกรรมรัฐตามกรอบความคิด ทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคมที่ว่า รูปแบบการทำงานของรัฐเป็นการประกอบสร้าง และปรับตัวกับสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นมาแล้ว รัฐจึงสามารถสร้างความหมาย หรือความคิดเพื่อปรับตัวต่อปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น วิธีการเข้าถึงการศึกษารัฐเช่นนี้จึงต้องพิจารณารัฐพร้อมกับ ผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่ออธิบายถึงความสำคัญของปรับตัวของรัฐในบริบทต่างๆ ที่มีต่อการ รักษาอำนาจรัฐในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้การศึกษารัฐผ่านการประกอบสร้างอัตลักษณ์ตามกรอบ ความคิดทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคมในงานวิจัยนี้ ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของ Alexander Wendt เป็นสำคัญในการศึกษาวิจัย²⁵

3.2 การปรับตัวของรัฐกับกรอบความคิดทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคม (Constructivism)

ทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคม เป็นทฤษฎีที่ให้ความศึกษารัฐ ในฐานะของตัว แสดงที่มีพลวัตในการประกอบสร้างตนเอง การรักษาอำนาจของรัฐจึงไม่ได้เป็นสิ่งที่ยึดติดอยู่กับ กฎเกณฑ์ ภายใต้ระบอบอนาธิปไตยของรัฐ เพราะการกระทำของรัฐสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ตามระบบความสัมพันธ์ของตัวแสดงและสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศของรัฐ ดังนั้น เมื่อรัฐ สามารถปรับเปลี่ยนตนเองได้ ระบอบการเมืองของรัฐก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้เช่นกัน ซึ่งกุญแจ สำคัญของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างความสัมพันธ์ ที่ส่งผลต่อการทำงานของรัฐ คือ อัตลักษณ์ ของตัวแสดงที่ถูกพัฒนา เปลี่ยนรูปแบบ สร้างใหม่ตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม²⁶ จาก แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคมของ Alexander Wendt นี้ ทำให้ทฤษฎี ถูกนำมาใช้ศึกษา ผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตกับการปรับตัวของรัฐผ่านการสร้างอัตลักษณ์ใหม่

ก. Alexander Wendt กับทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคม

Wendt เสนอว่า รัฐในปัจจุบันอยู่ในภาวะขึ้นต่อกันและกันระหว่างรัฐ ซึ่งรัฐยังต้องเผชิญ กับ การเปลี่ยนแปลงค่านิยม จารีต อุดมการณ์และความคิดของตัวแสดงต่างๆ การเปลี่ยนแปลง เชิงโครงสร้างที่เป็นผลจากข้อมูลข่าวสาร ทำให้รัฐต้องให้ความสำคัญกับเรื่องของความรู้ (Knowledge) ที่มีบทบาทต่อการกำหนดโครงสร้างทางความคิดและพฤติกรรมของตัวแสดง ที่ สำคัญความรู้ที่เกิดขึ้นในยุคสารสนเทศสามารถช่วยให้รัฐกำหนดผลประโยชน์และประกอบ สร้างอัตลักษณ์ของตัวแสดง ในบริบท และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ต่างกัน ดังนั้น โครงสร้าง

²⁵ Dale C. Copeland, "The Constructivist Challenge to Structural Realism: A Review Essay," Stefano Guzzini and Anna Leander (eds.), *Constructivism and International Relations: Alexander Wendt and His Critics* (London and New York: Routledge, 2006), pp.19-20.

²⁶ Maja Zehfuss, *Constructivism in International Relations: The Politics of Reality*, p. 38.

ทางความคิดจึงเป็นเครื่องมือในการประกอบสร้างตัวแสดงที่ปรากฏขึ้นในระบบความสัมพันธ์ และเป็นตัวกำหนดหน้าที่ของตัวแสดงผ่านอัตลักษณ์ที่ถูกนำเสนอ

อย่างไรก็ดี เมื่อตัวแสดงเริ่มมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันหรือมีการกระทำโต้ตอบซึ่งกันและกัน ก็จะส่งผลต่อการรับรู้และเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางความคิดของแต่ละฝ่าย นำไปสู่การกำหนดโครงสร้างความคิดใหม่ หรือผลิตซ้ำทางโครงสร้างทางความคิดเดิม การปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางความคิดนี้จะขึ้นอยู่กับความสามารถของการสร้างวาทกรรมของตัวแสดงหนึ่ง ที่มีต่อโครงสร้างของอีกตัวแสดงหนึ่ง ดังนั้น รูปแบบการทำงานของรัฐจึงเป็นผลผลิตของกระบวนการทางสังคม (Socialization) ที่ไม่ได้ยึดติดอยู่กับเงื่อนไขของเวลา และสถานที่²⁷

Wendt เสนอว่า โครงสร้างทางความคิดและกระบวนการทางสังคมส่งผลต่อโครงสร้างรัฐ เพราะ ปัจจัยที่ทำให้กระบวนการทางสังคมเปลี่ยนแปลงคือ การตีความและการให้ความหมายของตัวกระทำกับปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น Wendt เน้นว่า โครงสร้างทางความคิดเป็นตัวกำหนดโครงสร้างไล่เรียงไปทุกส่วน (Idea All the Way Down) โดยโครงสร้างทางความคิดของตัวแสดง จะตีความสิ่งกับที่เกิดขึ้นและให้ความหมายกับการกระทำ เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง โดยรัฐในฐานะตัวแสดงหลักอาจให้ความหมายการกระทำของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐว่า ตัวแสดงนั้นเป็นคู่แข่ง ศัตรู หรือมิตร ซึ่งความหมายที่ถูกสร้างขึ้นจะส่งผลต่อการกระทำตอบโต้อีกฝ่ายหนึ่ง และรัฐอาจจะเผชิญกับความขัดแย้งในรัฐ การสูญเสียอำนาจ หรือการกลับมาใช้อำนาจใหม่ขึ้นอยู่กับ การตีความของรัฐ

ความสามารถในการเรียนรู้ของรัฐ ผ่านการตีความปรากฏการณ์ต่าง ๆ จะช่วยให้รัฐสามารถปรับเปลี่ยนบทบาทของรัฐให้เข้ากับโครงสร้างทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง ในแต่ละช่วงเวลา ทำให้การแสดงออกของรัฐอาจมีทั้งการสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ และระหว่างตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ หรือการเลือกไม่ให้ความร่วมมือและสร้างความขัดแย้งในระบบความสัมพันธ์กับตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ซึ่งรูปแบบและวิธีการแสดงออก เพื่อตอบโต้สถานการณ์ความขัดแย้งในแต่ละบริบทซึ่งไม่มีรูปแบบและวิธีการที่แน่นอน แต่ถึงรัฐจะเลือกวิธีการตอบโต้รูปแบบใด รัฐก็มีพื้นฐานความคิดที่ว่ารัฐต้องการใช้วิธีการนั้นเพื่อการรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงของรัฐในฐานะตัวแสดงหลักในโครงสร้างทางการเมืองเป็นสำคัญ²⁸

²⁷ Dale C. Copeland, "The Constructivist Challenge to Structural Realism: A Review Essay," Stefano Guzzini and Anna Leander (eds.), *Constructivism and International Relations: Alexander Wendt and His Critics*, pp. 3-5.

²⁸ Friedrich Kratochwil, "Construction a New Orthodoxy? Wendt's Social Theory of International Politics and the Constructivist Challenge," in Stefano Guzzini and Anna Leander (eds.), *Constructivism and International Relations: Alexander Wendt and His Critics*, pp. 32-33.

อย่างไรก็ตาม ข้อวิจารณ์การแสดงออกของรัฐภายใต้กรอบความคิดนี้ คือ รัฐอาจถูกมองว่าเป็นตัวแสดงที่ไม่มีเหตุผล ต่างจากทฤษฎีสัจนิยมใหม่ (Neorealism) เพราะบทบาทของรัฐที่คำนึงถึงการตีความและให้ความหมาย รัฐจึงไม่ได้คำนึงถึงแรงกดดันด้านวัตถุ (Material Force) ซึ่งมีความสำคัญต่อการประเมินความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับรัฐ ซึ่ง Wendt โต้แย้งว่า รัฐมีเหตุผลเพียงพอที่จะสร้างความหมายและตีความบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงในขณะนั้น เช่นเดียวกับการตีความอัตลักษณ์ที่ฝ่ายตรงข้ามนำเสนอ เพื่อประกอบสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง และสร้างอุดมการณ์และความคิดครอบงำประชาชนทั้งในระดับรัฐ และระดับระหว่างประเทศ การใช้วิธีการครอบงำอุดมการณ์ความคิดจึงสามารถช่วยจัดการกับปัญหาความขัดแย้งของรัฐทั้งในและระหว่างประเทศ²⁹

ตัวอย่างที่ Wendt ใช้เพื่อสนับสนุนความคิดนี้คือ กรณีสงครามระหว่างรัฐบาฮามาสกับสหรัฐ โดยรัฐบาลบาฮามาสตอบโต้การบุกรุกของสหรัฐ ด้วยการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนว่าสหรัฐ จะไม่สามารถเอาชนะสงครามที่ทำต่อรัฐบาฮามาส การสร้างความเชื่อมั่นนำไปสู่การตอกย้ำทางความคิดของคนในประเทศ และเป็นการนำเสนออัตลักษณ์ของการเป็นรัฐที่ไม่ต้องการทำสงคราม การตัดสินใจไม่ตอบโต้ของรัฐบาลบาฮามาสซึ่งขัดต่อความคิดเห็นของนานาชาตินี้ มีสาเหตุมาจาก การใช้วิธีการให้ความหมายกับสถานการณ์ของรัฐ โดยรัฐบาลบาฮามาสตีความสถานการณ์ที่เกิดขึ้นว่า สหรัฐ จะใช้กำลังเมื่อเกิดการปะทะระหว่างกัน ดังนั้นการไม่ตอบโต้ต่อการบุกรุกจะเป็นวิธีที่สร้างแรงกดดันให้กับสหรัฐ เมื่อสหรัฐ ตกอยู่ภายใต้การวิจารณ์ของนานาชาติ สหรัฐ ก็จะถูกยุติสงคราม จากสมมติฐานที่ทำให้รัฐบาฮามาสพยายามสร้างอุดมการณ์ความคิดต่อสังคมโลกส่งผลให้สหรัฐ ยอมถอนกองกำลังในท้ายที่สุด ซึ่ง Wendt เชื่อว่าแม้วิธีนี้จะขัดต่อความคิดเห็นของนักทฤษฎีสัจนิยมแต่ก็เป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุดสำหรับรัฐบาลบาฮามาสในการจัดการความขัดแย้งระหว่างรัฐ³⁰

การให้ความสำคัญของการตีความ เพื่อการสร้างผลประโยชน์และรักษาอำนาจอรัฐ ตามทัศนะของ Wendt มาจากสมมติฐานที่ว่า การให้ความหมายและตีความกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น จะช่วยให้รัฐสามารถจัดการกับปัญหา และวิกฤตที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้น แม้กระบวนการโลกาภิวัตน์จะก่อให้เกิดผลกระทบมากมายที่ส่งผลต่อการสูญเสียอำนาจอของรัฐ แต่รัฐที่สามารถใช้การตีความสถานการณ์ วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อหาวิธีการรักษาอำนาจอของรัฐที่มีอยู่ในโครงสร้างทางสังคมที่มีมาแต่เดิมของรัฐ ซึ่งรัฐอาจทำได้ทั้งการรักษารูปแบบการทำงานเดิม หรือปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางสถาบันของรัฐ (Maintain or Modify) ขึ้นอยู่กับการ

²⁹ Alexander Wendt, *Social Theory of International Politics* (Cambridge: Cambridge Press, 1999), p. 360.

³⁰ Friedrich Kratochwil, "Construction a New Orthodoxy? Wendt's Social Theory of International Politics and the Constructivist Challenge," in Stefano Guzzini and Anna Leander (eds.), *Constructivism and International Relations: Alexander Wendt and His Critics*, p. 34.; Alexander Wendt, *Social Theory of International Politics* (Cambridge: Cambridge Press, 1999), p. 360.

ความสัมพันธ์ในโครงสร้างทางสังคมของรัฐ เพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเมืองของตนเอง รัฐจึงมีความสำคัญและยังดำรงอยู่ ภายใต้ความซับซ้อนในมิติความสัมพันธ์ทั้งภายในและระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นในโลกาภิวัตน์³¹

อย่างไรก็ตาม ความต้องการเสถียรภาพทางการเมือง และรักษาผลประโยชน์ของรัฐเป็นสำคัญนั้น เป็นเป้าหมายสูงสุดของรัฐตามพื้นฐานความคิดทฤษฎีอื่นๆ เช่น ทฤษฎีสัจนิยมใหม่หรือทฤษฎีเสรีนิยมใหม่ ซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะแนวคิดทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยม เพราะความต้องการพื้นฐานของรัฐ คือ การมีอำนาจอันชอบธรรม การมีความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ และ มีความสามารถในการสร้างความปลอดภัยรวมให้แก่กลุ่มผลประโยชน์ของตนเอง แต่ความแตกต่างในข้อเสนอของ Wendt คือ วิธีการเข้าถึงความต้องการของรัฐ รัฐไม่ได้เลือกวิธีการใช้กำลัง ตามอย่างทฤษฎีสัจนิยม หรือสร้างความร่วมมือกับรัฐอื่นอย่างทฤษฎีเสรีนิยม เพราะวิธีการของแนวคิดประดิษฐกรรมนิยมทางสังคมรัฐจะตอบโต้ภัยคุกคาม หรือสร้างผลประโยชน์ผ่านการโต้ตอบด้วยอัตลักษณ์ที่นำเสนอ

ทั้งนี้ความสามารถในการดำรงอยู่ท่ามกลางผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้วยการประกอบสร้างอัตลักษณ์เป็นเพราะการประกอบสร้างนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในทุกๆ วันในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กล่าวคือ เมื่อรัฐเริ่มมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน การประกอบสร้างอัตลักษณ์จะเริ่มขึ้น เพราะรัฐจะเห็นอัตลักษณ์ที่เหมือน และต่างจากอัตลักษณ์ของตนเองอย่างชัดเจนขึ้น อัตลักษณ์จึงเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ เมื่อความสัมพันธ์ระหว่างตนเอง และผู้อื่นกับการรับรู้ของเปลี่ยนแปลงไป การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมนี้เป็นข้อได้เปรียบของการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของรัฐที่มีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีการอื่น³²

การนำกรอบความคิดของ Wendt มาอธิบายรัฐภายใต้กระบวนการโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันจึงเป็นวิธีที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจพฤติกรรมของรัฐมากขึ้น เพราะอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือของตัวแสดงในการถ่ายทอดความรู้ ความคิดและการสร้างวาทกรรมเพื่อครอบงำอุดมการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การเปลี่ยนโครงสร้างการทำงานของรัฐมีความซับซ้อนมากขึ้น ทั้งนี้ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นช่องทางการส่งข้อมูลอย่างรวดเร็ว (Information Superhighway) และมีอัตราการใช้เพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวในทุกๆ ปี ทำให้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นเครื่องมือที่แสดงถึงอำนาจของตัวแสดง ที่สามารถส่งผ่านสร้างเครือข่ายทางสังคมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งความสามารถของเทคโนโลยีกับการส่งข้อมูลจำนวนมหาศาล จึงยังมีความสำคัญต่อแนวคิดของการสร้างอัตลักษณ์ เพราะตัวแสดงแต่ละฝ่ายต่างต้องการครอบครอง

³¹ Alexander Wendt, *Social Theory of International Politics* (Cambridge: Cambridge Press, 1999), pp. 207-209.

³² Alexander Wendt, *Social Theory of International Politics* (Cambridge: Cambridge Press, 1999), pp.21,362-363.

อินเทอร์เน็ตเพื่อใช้เป็นช่องทางในการส่งต่อความคิด ด้วยเหตุนี้รัฐจึงพยายามควบคุมเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อให้รัฐสามารถรักษาโครงสร้างทางอำนาจของตนเอง และรัฐยังคงสามารถสร้างความชอบธรรมในการดำเนินนโยบายทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม³³

ความน่าสนใจของการศึกษาผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตที่เป็นปัจจัยขับเคลื่อนกระบวนการโลกาภิวัตน์ที่ทำให้รัฐเผชิญกับปัญหาความไม่มั่นคงในโครงสร้างทางอำนาจนี้ หากใช้กรอบความคิดของ Wendt ในการวิเคราะห์จะพบว่า โครงสร้างทางอำนาจรัฐมีลักษณะเป็นวัฏจักรของการสร้างอำนาจและการเสื่อมถอยของอำนาจรัฐที่ไม่สิ้นสุด ดังนั้น แม้รัฐจะได้รับผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตในมิติต่างๆ รัฐก็ยังคงมีปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในระดับโลกและจัดการกับปัญหาได้ ขณะเดียวกันอินเทอร์เน็ตก็ช่วยให้รัฐเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการรับรู้ การตีความ และให้ความหมายสถานการณ์ หรือความต้องการของตัวแสดงอื่น อินเทอร์เน็ตในฐานะเครื่องมือของรัฐจึงช่วยให้รัฐแข็งแกร่งขึ้น เนื่องจากรัฐสามารถสร้างวาทกรรมเพื่อครอบงำอุดมการณ์ความคิดในสังคมได้อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ ความสำคัญของอินเทอร์เน็ตที่ไม่เพียงแต่สร้างผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางการเมืองของรัฐ แต่ในทางตรงกันข้าม อินเทอร์เน็ตกลายเป็นเครื่องสำคัญของรัฐในการสร้างอัตลักษณ์จากการวิเคราะห์ปรากฏการณ์นี้ภายใต้แนวคิดของประดิษฐกรรมนิยมทางสังคมของ Wendt³⁴

ข. อินเทอร์เน็ตกับการปรับตัวของรัฐผ่านการสร้างอัตลักษณ์

จากบทบาทของอินเทอร์เน็ตที่เผยแพร่ข้อมูล และสารสนเทศจำนวนมากที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง และเคลื่อนย้ายทุน ความคิด อุดมการณ์ได้อย่างรวดเร็วและไร้ซึ่งข้อจำกัดทางพื้นที่ ทำให้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นทรัพยากรที่สำคัญของรัฐ เพราะรัฐต้องรับมือกับการต่อสู้ทางอุดมการณ์ความคิดของผู้คน ภายใต้เครือข่ายทางสังคมที่สื่อสารกันผ่านเว็บไซต์ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่บนอินเทอร์เน็ตจากการติดต่อสื่อสารสู่การเป็นพื้นที่แห่งการสร้างผลประโยชน์ (Interest Sphere) ของกลุ่มคนที่มีอุดมการณ์และความต้องการร่วมกันจากพื้นที่ หรือถิ่นกำเนิดที่แตกต่างกัน ทำให้ปัญหาของการสร้างอุดมการณ์เพื่อต่อต้านโครงสร้างอำนาจของรัฐ

นอกจากนี้ อินเทอร์เน็ตยังสร้างปรากฏการณ์การรวมกลุ่มของภาคประชาสังคมที่หันมาใช้การติดต่อสื่อสารผ่านเว็บไซต์ เพื่อเรียกร้องและต่อต้านรัฐ เช่น การเคลื่อนไหวขององค์กรด้านสิ่งแวดล้อมกรีนพีซ (Greenpeace) องค์กรเพื่อสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ (Amnesty International) การพัฒนายั่งยืนด้านพลังงาน รวมทั้งกลุ่มกลุ่มสิทธิมนุษยชน หรือเอกชนที่

³³ Barney Warf and John Grimes, "Counterhegemonic Discourses and the Internet," *Geographical Review* 87, 2 (April 1997): 259-260

³⁴ J K Holsti, *The State War and the State of War* (Cambridge: n.p., 1996), p.117 in Ian Clark, *Globalization and International Relations Theory* (New York: Oxford University Press, 1999), p. 58.; Barney Warf and John Grimes, "Counterhegemonic Discourses and the Internet," *Geographical Review* 87, 2 (April 1997): 262-263.

รวมตัวกันเพื่อเรียกร้องผลประโยชน์ของตนเอง พร้อมกับการกำเนิดกลุ่มที่คอยเฝ้าดูพฤติกรรมของรัฐหลายรูปแบบภายใต้คำจำกัดความของ “Watchdog Groups” ซึ่งเป็นรูปแบบของการเคลื่อนไหวทางสังคมที่เกิดขึ้นในยุคของการพัฒนาอินเทอร์เน็ตตั้งแต่ทศวรรษ 1990 ทำให้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นทรัพยากรที่ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ และรัฐต้องการครอบครองมากขึ้น³⁵

อย่างไรก็ตาม รูปแบบการเคลื่อนไหวทางสังคมที่สร้างการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกและมีอิทธิพลต่อการทำงานในระดับรัฐสะท้อนถึงบทบาทของความรู้ ที่มีพลังในการเปลี่ยนแปลงต่อโครงสร้างทางสังคมในยุคที่อินเทอร์เน็ตมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อินเทอร์เน็ตจึงไม่ใช่เพียงสื่อกลางของการส่งผ่านข้อมูลข่าวสาร แต่ผลกระทบที่มาจากการรับข้อมูลข่าวสารด้วยอินเทอร์เน็ต ทำให้ผู้คนในสังคมเริ่มสนใจในการรับข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น และตระหนักถึงการเรียกร้องผลประโยชน์ของตนเองโดยอาศัยการเคลื่อนไหวทางสังคมเป็นวิถีกดดันรัฐที่ใช้กันแพร่หลายมากขึ้น

ทั้งนี้จุดอ่อนของความเข้มแข็งของเครือข่ายทางสังคมและพลังของการเคลื่อนไหวทางสังคมขึ้นอยู่กับ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ถ้าปราศจากอินเทอร์เน็ตประชาชนก็ไร้ซึ่งสื่อกลางเพื่อส่งต่อข้อมูลและสร้างเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง เมื่อรัฐเข้าใจความสำคัญของอินเทอร์เน็ตที่มีต่อพลังทางสังคม รัฐจึงใช้จุดอ่อนของเทคโนโลยีนี้เป็นช่องทางของการปรับตัวของรัฐ โดยรัฐพยายามสร้างวาทกรรมเรื่องความปลอดภัย หรือการพัฒนา เพื่ออ้างสิทธิในการปิดกั้นการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต ผ่านการนำเสนออัตลักษณ์ที่ตอบสนองความต้องการของสังคมในขณะนั้น เพื่อให้รัฐสามารถสร้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจเพื่อการควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพ³⁶

วาทกรรมที่รัฐใช้ควบคู่กับการพัฒนาอินเทอร์เน็ต คือ การส่งเสริมภาพลักษณ์ของการพัฒนาอินเทอร์เน็ตว่าเป็นสื่อเสรีที่จะช่วยให้ภาคประชาสังคมเข้มแข็งขึ้น ทั้งนี้ผลกระทบกับรัฐปัจจุบันคือ การเรียกร้องการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ที่ประชาชนมองว่าอินเทอร์เน็ตจะช่วยพัฒนาประชาธิปไตย และส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากยิ่งขึ้น ผลกระทบจากการให้ความหมายของอินเทอร์เน็ตจากประชาชน ดังนั้น รัฐจึงนำคุณสมบัติของอินเทอร์เน็ตที่มีอยู่ มาประกอบกับการสร้างวาทกรรมด้านการพัฒนา หรือการตอบสนองความต้องการของประชาชน ด้วยการส่งเสริมการพัฒนาอินเทอร์เน็ตในรัฐเพื่อลดความขัดแย้งทางสังคม เช่น รัฐบาลในประเทศจีน คิวบา มาเลเซีย และสิงคโปร์ ที่ต่างแสดงอัตลักษณ์ของการส่งเสริมรัฐธรรมาภิบาล

³⁵ Barney Warf and John Grimes, “Counterhegemonic Discourses and the Internet,” *Geographical Review* 87, 2 (April 1997): 263.; Kristin Marie Haugevik, “Strategic Adaptation or Identity Change?: An Analysis of Britain’s Approach to the ESDP 1998-2004,” *Norwegian Institute of International Affairs*, 688 (2005): 3.

³⁶ Barney Warf and John Grimes, “Counterhegemonic Discourses and the Internet,” *Geographical Review*, 87/ 2 (April 1997): 267.

และตระหนักถึงประเด็นสิทธิมนุษยชนของประชาชนมากขึ้นโดยอาศัยการพัฒนาอินเทอร์เน็ตในรัฐ อย่างไรก็ตาม การสร้างวาทกรรมของการพัฒนาอินเทอร์เน็ตในรัฐกลับเป็นช่องทางของการสร้างอำนาจในการบริหารประเทศของรัฐอย่างเป็นระบบ³⁷

นอกจากการสร้างวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตจะมีส่วนช่วยให้รัฐสามารถสร้างอัตลักษณ์ของการเป็นรัฐที่ส่งเสริมประชาธิปไตยเพื่ออ้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจ ผลกระทบของอินเทอร์เน็ตยังช่วยให้รัฐสามารถกำหนดโครงสร้างความคิด จากการนำประเด็นของอินเทอร์เน็ตกับการเป็นภัยคุกคามทางสังคมมาเป็นปัจจัยในการสร้างวาทกรรมของรัฐ เพื่อกำหนดระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ โดยรัฐใช้การตอกย้ำความคิดนี้ ผ่านการนำเสนอวิกฤตการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจากอินเทอร์เน็ต เช่น กลุ่มการก่อการร้ายข้ามชาติที่สร้างเครือข่ายออนไลน์ หรือผลกระทบทางสังคมเกี่ยวกับความปลอดภัยทางการลงทุน ซื้อ ขายออนไลน์ เพื่อให้ประชาชนเกิดรู้สึกไม่ปลอดภัยกับเทคโนโลยี ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนอยู่ในภาวะกดดันและเรียกร้องการดูแลและจัดการปัญหาโดยรัฐ วิธีการนี้ช่วยให้รัฐสร้างความเชื่อมั่นกับประชาชน โดยสร้างความเชื่อว่ารัฐสามารถสร้างความปลอดภัยทางสังคมได้ ซึ่งประเด็นของการสร้างความปลอดภัย ทำให้รัฐสร้างกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศ ที่แม้จะขัดกับหลักประชาธิปไตยแต่รัฐจะอ้างถึงความปลอดภัยและความมั่นคงทางสังคมเพื่อใช้อำนาจกึ่งเผด็จการของรัฐ³⁸

จากวิธีการและรูปแบบของการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐ ที่อาศัยคุณสมบัติของอินเทอร์เน็ตเพื่อสร้างวาทกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมเสรีภาพและประชาธิปไตย ซึ่งตอบสนองต่อความต้องการของสังคมโลกมากขึ้น โดยเฉพาะการสร้างประชาธิปไตยในรัฐที่กลายเป็นแนวคิดของประชาสังคมในระดับโลก อินเทอร์เน็ตจึงถูกใช้เป็นเครื่องมือของรัฐเพื่อแสดงออกถึงการส่งเสริมเสรีภาพมากขึ้น ที่สำคัญเมื่อพิจารณาถึงการประกอบสร้างอัตลักษณ์ที่ต้องอาศัยข้อมูลความรู้ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อกำหนดอัตลักษณ์ของรัฐ อินเทอร์เน็ตก็เป็นช่องทางที่ทำให้รัฐเข้าถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการติดต่อสื่อสารบนเครือข่ายทางสังคม และรัฐจึงรับรู้ถึงผลกระทบทางสังคมกับความปลอดภัยของอินเทอร์เน็ต มาเป็นแนวคิดของการสร้างวาทกรรมของการสร้างความปลอดภัยออนไลน์ หรือการสร้างวิธีคิดเกี่ยวกับการเชื่อมั่น

³⁷ Shanthi Kalathil and Taylor C. Boas, "The Internet and State Control in Authoritarian Regimes: China, Cuba, and the Counterrevolution," *Working Paper on Information Revolution and World Politics*, 21 (July, 2001): 1-4.

³⁸ Sven Bislev, "Globalization, State Transformation, and Public Security," *International Political Science Review* [Online], 9 September 2009. 25, 3 (July 2004): 286, Available from: <http://www.jstor.org/stable/1601668>; Dennis A. Rondinelli and John M. Heffron, "Adjusting to Globalization: Change and Transformation in Asia," in Dennis A. Rondinelli and John M. Heffron (eds.) *Globalization and Change in Asia* (Colorado: Lynne Rienner Publishers, 2007), p. 3.

ในการทำงานของรัฐ ซึ่งการนำเสนอความคิดเหล่านี้ก็เพื่อช่วยให้รัฐสามารถนำวาทกรรมมาใช้เพื่อการอ้างสิทธิของการเป็นตัวแสดงที่มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารรัฐ

ทั้งนี้ อินเทอร์เน็ตมีความสำคัญต่อรัฐมากขึ้น เนื่องจากการเคลื่อนไหวของเครือข่ายทางสังคมในยุคอินเทอร์เน็ต ทำให้ประชาชนเรียนรู้ที่จะใช้วิธีการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มคนเชื้อชาติ ศาสนา หรือผลประโยชน์ร่วมกันภายใต้เครือข่ายเดียวกัน ซึ่งการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มที่มีความเข้มแข็งอย่างรวดเร็วภายใต้เครือข่ายออนไลน์ในปัจจุบัน นำไปสู่ความขัดแย้งกลายเป็นประเด็นที่เปราะบางในการทำงานของรัฐ เพราะการสร้างอัตลักษณ์ทางการเมืองของรัฐในขณะนั้นอาจขัดแย้งกับอัตลักษณ์ของกลุ่มเชื้อชาติในรัฐที่ต้องการเรียกร้องผลประโยชน์ของตนเอง ดังนั้น วิธีการแก้ปัญหาของรัฐในแนวคิดการสร้างอัตลักษณ์จึงเสนอว่า รัฐจำเป็นต้องมีกระบวนการของการครอบงำทางความคิดอย่างต่อเนื่อง และเป็นโครงสร้างที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการอันหลากหลายของผู้คนในสังคมมากขึ้น การประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐจึงต้องมีความยืดหยุ่น และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับการอัตลักษณ์ของผู้คนในสังคม ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อตอบโต้กับโครงสร้างทางอำนาจของรัฐ³⁹

การสร้างความยืดหยุ่นให้กับการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐ หมายถึง รัฐต้องมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนตนเองในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน และจะต้องกำหนดอัตลักษณ์ด้วยรูปแบบของการดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการ ควบคู่กับการกำหนดนโยบาย และมียุทธศาสตร์ที่เหมาะสม ดังนั้น การนำเสนออัตลักษณ์หนึ่งของรัฐจึงต้องสร้างวาทกรรมที่ประยุกต์ใช้ในนโยบายด้านต่างๆ ของรัฐ เพื่อให้รัฐสามารถปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง จากการสร้างความเชื่อมั่นในการครอบงำอุดมการณ์ความคิดอย่างต่อเนื่อง เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสร้างอัตลักษณ์ของรัฐในการเป็นรัฐธรรมาภิบาล หรือการกำหนดวาทกรรมเรื่องความปลอดภัย รัฐจะต้องใช้รูปแบบการประกอบสร้างอัตลักษณ์อย่างเป็นทางการเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตัวอย่างของการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อกำหนดโครงสร้างวาทกรรม เพื่อนำเสนออัตลักษณ์ของรัฐ ผ่านกระบวนการของการกำหนดนโยบายในด้านต่างๆ ของรัฐ เช่น การสร้างวาทกรรมเรื่องความปลอดภัย ซึ่งจะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

³⁹ Hans Sieber, "Identity Formation: Issues, Challenges and Tool," in Don Kalb, Wil Pansters and Hans Siebers (eds.), *Globalization and Development: Themes and Concepts in Current Research* (Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 2004), pp. 97-99.

3.3 อินเทอร์เน็ตกับวาทกรรมเรื่องความปลอดภัย

จากข้อเสนอของทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคมที่เสนอว่า การสร้างอัตลักษณ์ของรัฐจะต้องคำนึงถึงโครงสร้างหรือระบบทางสังคม ที่ไม่หยุดนิ่ง มีความลื่นไหล และไม่คงที่ เพราะอัตลักษณ์หนึ่งจะถูกประกอบสร้างจากอัตลักษณ์อื่นๆ โดยรูปแบบของการประกอบสร้างอัตลักษณ์ เพื่อครอบงำอุดมการณ์ความคิด ผ่านการสร้างวาทกรรม เป็นแนวทางในการรักษาอำนาจของรัฐในฐานะของตัวแสดงที่ยังคงมีความสำคัญในโครงสร้างอำนาจ เนื่องจากเมื่อรัฐสามารถเข้าใจถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมทั้งในระดับและระดับระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลง รัฐก็จะอยู่ภายใต้แรงกดดันทางสังคมได้ อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงข้อมูลจำนวนมากและการศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นผ่านเครือข่ายออนไลน์บนอินเทอร์เน็ต ก็เป็นข้อดีให้รัฐสามารถเรียนรู้ปรากฏการณ์และหาแนวทางรักษาอำนาจของตนเองด้วยการปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น รัฐจึงเลือกสร้างวาทกรรมที่สามารถครอบงำความคิดของผู้คนได้ด้วยการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยสำคัญ โดยการนำเสนอวาทกรรมที่รัฐใช้เพื่ออ้างความชอบธรรมที่เป็นผลจากอินเทอร์เน็ต ที่สำคัญรูปแบบหนึ่งคือ การสร้างวาทกรรมเรื่องความปลอดภัย⁴⁰ โดยวาทกรรมนี้มีผลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐอย่างเป็นทางการ ที่แสดงถึงรูปแบบการใช้อำนาจผ่านการสร้างวาทกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

รูปแบบของการอ้างความชอบธรรมจากวาทกรรมของความปลอดภัย ที่รัฐใช้เพื่อออกย้ายอุดมการณ์ความคิดของคนในสังคมนั้น จะปรากฏเป็นผลของการดำเนินนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจเพื่อควบคุมการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้เป็นการขัดต่อหลักการส่งเสริมประชาธิปไตยของรัฐ เช่น การควบคุมข้อมูลข่าวสารออนไลน์ (Censorship) ซึ่งการใช้อำนาจควบคุมอินเทอร์เน็ตรัฐจะใช้การตอกย้ำผลกระทบด้านลบของอินเทอร์เน็ต โดยรัฐมักนำเสนอกรณีของภัยคุกคามที่ก่อตัวจากเครือข่ายทางสังคมออนไลน์เสรี ที่นำมาซึ่งการสูญเสียผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความไม่มั่นคงด้านสังคม ซึ่งกรณีที่รัฐใช้เพื่อตอกย้ำวาทกรรมเรื่องความไม่ปลอดภัยที่สำคัญเหตุการณ์หนึ่ง คือ กรณีตึกเวิลด์เทรดถล่ม (World Trade Building Destruction) ในสหรัฐฯ เมื่อปี 2001 ผลกระทบจากรูปแบบการก่อการร้ายที่มีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย พร้อมกับการสร้างกลุ่มการเคลื่อนไหวทางสังคมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของกลุ่มก่อการร้ายข้ามชาติ นำไปสู่การสร้างนโยบายเกี่ยวกับการควบคุมข้อมูลข่าวสารในเชิงนโยบายในยุครัฐบาลบิล คลินตัน (Bill Clinton) และพร้อมกับการออกกฎหมายในรัฐเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตทางการเมือง⁴¹

⁴⁰ Dirk Nabers, "Crises, Hegemony and Change in the International System: A Conceptual Framework," *GIGA Research Programme: Transformation in the Process of Globalisation* [Online], 8 April 2010. 50 (May, 2007): 22-23, Available from: www.giga-hamburg.de/workingpapers

⁴¹ Dirk Nabers, "Crises, Hegemony and Change in the International System: A Conceptual Framework," *GIGA Research Programme: Transformation in the Process of Globalisation* [Online], 8 April 2010. 50 (May, 2007): 55, Available from: www.giga-hamburg.de/workingpapers; Hans Sieber, "Identity Formation: Issues, Challenges and

จากกรณีการก่อการร้ายข้ามชาติในสหรัฐฯ ส่งผลต่อรูปแบบการใช้อำนาจของรัฐผ่านวิธีการสร้างวาทกรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อการอำนาจของรัฐ ผ่านการต่อยอดประเด็นปัญหาที่อย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญผลกระทบจากกรณี 9-11 ทำให้ประเด็นการศึกษาอัตลักษณ์มีบทบาทต่อรัฐมากขึ้น เช่น กรณีของรัฐบาลสหรัฐฯ ที่ใช้การกดดันนานาชาติเพื่อต่อต้าน และร่วมมือแก้ปัญหาในกลุ่มก่อการร้ายข้ามชาติด้วยการประกาศว่า “ถ้าไม่ใช่พวกเรา คุณก็อยู่ข้างกลุ่มก่อการร้าย (either you are with us, you are with the terrorist)”⁴² การสร้างวาทกรรมของการเป็นอื่นของสหรัฐฯ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองระหว่างประเทศ เพราะภายหลังจากการประกาศสุนทรพจน์นี้ สหรัฐฯ ก็ได้รับความร่วมมือจากนานาชาติในการจัดการกับปัญหาในกลุ่มก่อการร้ายข้ามชาติ* นอกจากนี้นโยบายเชิงรุกของรัฐบาลสหรัฐฯ ภายใต้อำนาจของประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช (George W. Bush) ทำให้สหรัฐฯ สามารถสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับประเทศในการขายโปรแกรมทางการทหารให้กับประเทศอื่นๆ ผ่านเว็บไซต์ต่างๆ เช่น Youtube และ CNN เป็นต้นภายใต้การผลิตซ้ำทางข้อมูลและความคิด เรื่อง การก่อการร้ายข้ามชาติ อย่างเป็นกระบวนการ⁴³

นอกจากการสร้างวาทกรรมความปลอดภัยด้านสังคม จะช่วยให้รักษาสร้างอำนาจทางการเมือง การนำประเด็นความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจที่เกิดจากอินเทอร์เน็ตมาใช้เพื่อสร้างวาทกรรมเรื่องความไม่ปลอดภัยของอินเทอร์เน็ต ก็สามารถสร้างอุดมการณ์ และความเชื่อของคนในสังคมให้หันมาให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีรัฐเป็นผู้ควบคุม เนื่องจากการเพิ่มจำนวนของอาชญากรรมออนไลน์* ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงเรื่องการซื้อขาย การ

Tool,” in Don Kalb, Wil Pansters and Hans Seibers (eds.), *Globalization and Development: Themes and Concepts in Current Research* (Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 2004), p. 98.

⁴² Your Connection to the Internet (YC2.NET), *Text of the President Speech* [Online], 27 November 2010. (2001), Available from: <http://yc2.net/speech.htm>

* นอกจากนี้รัฐบาลสหรัฐฯ ยังได้รับความช่วยเหลือจาก Thinkthanks Center ในการพัฒนาเทคโนโลยีการทหารเพื่อรับข้อมูลของศัตรู และเข้าถึงฐานข้อมูลความเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้าม ด้วยระบบสืบค้นตำแหน่งทางดาวเทียม GPS: Global Positioning Satellites และการสืบค้นตำแหน่งในระดับที่แคบลงผ่านโปรแกรม GMIT (Ground Moving Target Indication) การพัฒนาโปรแกรมเหล่านั้นช่วยให้การทำงานของกองกำลังทหารสหรัฐฯ มีประสิทธิภาพมากขึ้นจากการสามารถเฝ้าระวังภัยระบบผ่านดาวเทียม

⁴³ Athina Karatzogoni, “Introduction: New Media and the Reconfiguration of Power in Global Politics,” in Athina Karatzogoni (ed.), *Cyber Conflict and Global Politics* (London: Routledge, 2009), p. 28-29.

* เมื่อปี 2005 มีการเจาะฐานข้อมูลในเพนตากอน (Pentagon) ถึง 79,000 ครั้งและมีผลสำเร็จถึง 1,300 ครั้งที่กลุ่มอาชญากรได้ข้อมูลบางส่วนไป และปี 2007 พรรคเสรีประชาชนจีน (China's People's Liberation Army (PLA) ถูกตั้งข้อหาการบุกรุกฐานข้อมูลของสหรัฐฯ อังกฤษ และเยอรมัน และเดือนเมษายน ปีเดียวกันนี้ ปัญหาการโจรกรรมฐานข้อมูลรัฐที่กลายเป็นสงครามระหว่างรัสเซียและเอสโตเนีย ที่ต่างแสดงหลักฐานการถูกโจรกรรมข้อมูลทางฐานทัพ โดยผลปรากฏว่ารัสเซียมีเจตนาเจาะฐานข้อมูลของประเทศตรงข้าม ข้ออ้างทั้งจีนและรัสเซียคือ การกระทำเพื่อทดสอบดาวเทียม การกระทำในลักษณะเป็นภัยคุกคามนี้กล่าวได้ว่าสนธิสัญญาการต่อต้านอาวุธทางดาวเทียมไม่ประสบผลสำเร็จ (Anti-Satellite Weapons: ASAT)

ติดต่อสื่อสาร หรือการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของเอกชนที่มีความเสี่ยงจากการโจรกรรมฐานข้อมูลออนไลน์ ทำให้ประเด็นความปลอดภัยกับอินเทอร์เน็ตเป็นปัญหาาระดับระหว่างประเทศก็เช่นกัน ซึ่งการจัดการปัญหานี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างรัฐ โดยการนำขององค์กรระหว่างประเทศ เช่น องค์กรความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-Operation and Development: OECD) ที่ส่งเสริมให้รัฐและเอกชนสร้างความร่วมมือกันในการป้องกันอาชญากรรมบนอินเทอร์เน็ต เพราะภายใต้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต โครงสร้างทางเทคนิคของเว็บไซต์ต่างๆ จะอยู่ภายใต้โครงสร้าง Internet Protocol: IP ดังนั้นแม้จะเป็นภาคธุรกิจเล็กๆ แต่เครือข่ายฐานข้อมูลก็สามารถถูกโจรกรรมหรือทำลายฐานข้อมูลได้

จากผลกระทบด้านความปลอดภัยของอินเทอร์เน็ตทางด้านเศรษฐกิจนี้ ทำให้เกิดความต้อกรนโยบายที่สามารถการป้องกันและควบคุมอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ซึ่งผลของการเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านเศรษฐกิจในระดับระหว่างประเทศนี้ ทำให้รัฐใช้ข้ออ้างของกฎระเบียบระหว่างประเทศที่เน้นการสร้างความปลอดภัยทางเศรษฐกิจมาเป็นข้ออ้างของการใช้อำนาจ เช่น การกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจของกลุ่มรัฐบาลใน OECD ที่เสนอนโยบายเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีสาระสังเขปดังนี้⁴⁴

- การส่งเสริมให้รัฐร่วมมือในการออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคออนไลน์ ทั้งภาคเอกชน และประชาชน
- สนับสนุนการสร้างกฎหมายความร่วมมือเหนือเขตแดน (cross-boder co-operation) เพื่อสอดส่องดูแลอีเมลล์ขยะ หรือโปรแกรมซอฟต์แวร์ต่างๆ ที่เป็นภัยคุกคามต่อผู้ใช้อินเทอร์เน็ต
- สร้างกรอบการดำเนินงานแต่ละประเทศภายใต้ 4 กลุ่มหลัก คือ รัฐบาล ธุรกิจ ประชาชน และ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในสังคมสารสนเทศเทคโนโลยีและการสื่อสาร

การส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชนเพื่อป้องกันภัยคุกคามจากอินเทอร์เน็ตที่สร้างความเสียหายได้ถึงระดับสงครามระหว่างรัฐ เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้รัฐได้รับสิทธิการวางกฎระเบียบและข้อบังคับด้านเทคโนโลยีในประเทศของตน นอกจากนี้ ความรุนแรงจากความไม่มั่นคงของรัฐในโลกาภิวัตน์ทำให้รัฐต่างๆ อ้างกฎระเบียบของสหประชาชาติ ตาม

* เช่น มอลแวร์ (Malware) คือโปรแกรมซอฟต์แวร์ที่สร้างผลกระทบต่อฐานข้อมูลของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต และสร้างความเสียหายให้แก่กลุ่มธุรกิจมากกว่าพันล้านดอลลาร์สหรัฐ โปรแกรมนี้จะแพร่ไวรัสทางอินเทอร์เน็ตในกลุ่มเครือข่ายฐาน IP ธุรกิจนับหมื่นเว็บไซต์ บริษัทไม่สามารถทำธุรกรรมทางการเงินใดๆ ได้ แม้แต่การโอนเงินเนื่องจากระบบไม่สามารถแสดงหลักฐานทรัพย์สินได้ และข้อมูลตัวเงินในบัญชีจะอยู่ในสภาพที่ใช้การไม่ได้ ไม่พบ หรือไม่มี ซึ่งสร้างปัญหาอย่างใหญ่หลวงกับภาคธุรกิจที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นหนทางสร้างผลกำไรมหาศาล จากความรวดเร็วของอินเทอร์เน็ต

⁴⁴ OECD, "The Future of the Internet Economy," Paper for OECD Ministerial Meeting on the Future of the Internet Economy, Soel, Korea (June 2008): 5-7.

มาตราที่ 51 (UN Charter Article 51) ที่ว่าด้วยการใช้อำนาจอันชอบธรรมของรัฐในการป้องกันตนเอง หากรัฐถูกโจมตีหรือรุกรานเป็นผลให้เกิดภัยสงคราม ดังนั้น รัฐจึงมีสิทธิในการควบคุมสื่อบนเว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ตได้ จากความร่วมมือจากองค์กรระหว่างประเทศ และการสร้างกรอบการดำเนินงานเกี่ยวกับความปลอดภัยของอินเทอร์เน็ตในระดับระหว่างประเทศ ส่งผลให้การควบคุมอินเทอร์เน็ตในระดับรัฐสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผ่านการตอกย้ำว่าทกรมเรื่องความมั่นคงของรัฐ ที่เป็นประเด็นความมั่นคงของรัฐในระดับโลก⁴⁵

จากข้อเสนอการสร้างวาทกรรมเรื่องความไม่ปลอดภัยทางสังคมกับการใช้อำนาจของรัฐ Shanthi Kalathil and Taylor C. Boas ได้ยกตัวอย่างสนับสนุนแนวความคิดนี้จากการศึกษารัฐบาลคิวบา* เป็นตัวอย่างของรัฐใช้วาทกรรมของการสร้างความปลอดภัยและการพัฒนาประเทศด้วยการส่งเสริมอินเทอร์เน็ตเป็นข้ออ้างในการใช้อำนาจของรัฐ ซึ่งส่วนหนึ่งที่รัฐเร่งการสร้างกฎระเบียบที่เคร่งครัดต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเนื่องจาก รัฐเกรงว่ารัฐจะสูญเสียอำนาจทางการเมือง หากประชาชนสามารถมีช่องทางการสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดอย่างเสรี ซึ่งวาทกรรมที่รัฐใช้ในการครอบงำความคิดของประชาชนคือ ความมั่นคงของรัฐ และการอ้างข้อกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อสร้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจของรัฐบาล ดังนั้น ประชาชนในคิวบาจึงไม่สามารถแสดงออกทางความคิดเห็นได้ เนื่องจากการถูกจำกัดสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ทำให้รัฐซึ่งเป็นผู้ควบคุมสื่อสามารถผลิตวาทกรรมเพื่อครอบงำความคิดของประชาชนผ่านการใช้สื่อสารสนเทศทั้งโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือ พิมพ์ หรือแม้กระทั่งอินเทอร์เน็ต⁴⁶

จากตัวอย่างการใช้วาทกรรมเรื่องความปลอดภัย กับนโยบายด้านอินเทอร์เน็ตสะท้อนถึงการใช้รูปแบบวาทกรรมในการสร้างค่านิยมอุดมการณ์ของรัฐ ที่แม้การทำงานของรัฐบาลจะต้องขึ้นกับองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อจัดการกับปัญหาและผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นใน

⁴⁵ Dimitrios Delibasis, "Information warfare operations within concept of individual self-defense," in Athina Karatzogianni (ed.), *Cyber Conflict and Global Politics*, pp.98-100.

* ทั้งนี้จุดเริ่มต้นของการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการพัฒนาประเทศ ด้วยการปรับใช้อินเทอร์เน็ตให้เป็นส่วนหนึ่งของสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เริ่มขึ้นเมื่อปลายทศวรรษที่ 1990 โดยรัฐบาลเชื่อว่าอินเทอร์เน็ตจะสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนที่เรียกร้องสิทธิเสรีภาพ และรัฐต้องการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสังคมในประเทศ ที่มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น พร้อมกันนั้นรัฐต้องการให้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวซึ่งเป็นรายได้หลักของรัฐให้มีความทันสมัยมากขึ้น อย่างไรก็ตามภายใต้การควบคุมการทำงานของรัฐบาลในระบอบการเมืองแบบรัฐอำนาจนิยม ทำให้ในการปฏิบัติด้านนโยบาย รัฐบาลได้ควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ต ผ่านการสร้างระเบียบของการใช้อินเทอร์เน็ตให้จำกัดอยู่เพียงผู้ที่อยู่ในหน่วยงานของรัฐ การใช้อินเทอร์เน็ตในมหาวิทยาลัยที่รัฐอนุญาต โดยจำกัดสิทธิในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในระดับบุคคล ทั้งนี้สิ่งที่รัฐสร้างเพื่อตอบสนองความต้องการในการเรียกร้องสิทธิในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต คือ การสร้างระบบการเชื่อมต่อเฉพาะในประเทศแบบอินทราเน็ต (Intranet) แต่รัฐยังคงจำกัดการใช้อินเทอร์เน็ตของประชาชน

⁴⁶ Shanthi Kalathil and Taylor C. Boas, "The Internet and State control in Authoritarian Regimes: China, Cuba, and the Counterrevolution," *Carnegie Endowment Working Papers on Information Revolution and World Politics Project*, 21 (July 2001): 9-12.

ระดับโลก ก็ไม่ได้ทำให้รัฐเผชิญกับความเสื่อมถอยของอำนาจ เพราะรัฐสามารถใช้รูปแบบของการตอกย้ำและผลิตซ้ำโครงสร้างทางความคิดในสังคม เพื่อต่อสู้กับอุดมการณ์ความคิดที่แตกต่างจากรัฐ อีกทั้งรัฐยังสามารถใช้วิธีการของการประกอบสร้างอัตลักษณ์เพื่อลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในรัฐได้ เพราะปัญหาที่รัฐเผชิญจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายใต้กระบวนการโลกาภิวัตน์ที่กล่าวถึงในปัจจุบัน การแสวงหาแนวทางเพื่อความอยู่รอดและรักษาอำนาจของรัฐ จึงไม่ใช่การทำสงครามและแสดงกำลังทางทหารอย่างในอดีต แต่วิธีการที่เป็นประโยชน์ต่อการรักษาอำนาจของรัฐคือ การต่อสู้ด้วยการครอบงำอุดมการณ์และความคิด นั่นคือเหตุผลว่า เหตุใดรัฐจึงจำเป็นต้องส่งเสริมอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนารัฐ และใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น⁴⁷

สรุป

ข้อเสนอแนะของการศึกษารัฐที่เผชิญกับปัญหาและผลกระทบจากกระบวนการโลกาภิวัตน์ ด้วยวิธีการประกอบสร้างอัตลักษณ์ ตามกรอบคิดทฤษฎีประดิษฐ์กรรมนิยมทางสังคม ของ Wendt ที่เสนอว่า การศึกษารัฐในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไม่สามารถยึดตามโครงสร้างทางกายภาพที่ต้องคำนึงถึงพรมแดนของรัฐ-ชาติ เพราะความซับซ้อนจากความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างและผลกระทบที่เชื่อมโยงกันในระดับโลก อาทิ ตลาดระดับโลก การเพิ่มขึ้นของตัวแสดงที่มีผลต่อมิติทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ศาสนา และการเกิดการเคลื่อนไหวทางสังคมกับปัญหาด้านเชื้อชาติในระดับภูมิภาค เป็นต้น ซึ่งข้อสรุปของผลกระทบที่เกิดขึ้นนี้คือ โครงสร้างอำนาจของรัฐที่เปลี่ยนไปและมีแนวโน้มที่จะสูญเสียอำนาจจากปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกาภิวัตน์⁴⁸ ดังนั้น การอธิบายปัญหาที่เกิดขึ้นกับหน่วยวิเคราะห์ระดับรัฐ ในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไม่สามารถใช้ข้อสรุปของการเสื่อมถอยทางอำนาจ หรือการดำรงอยู่ของอำนาจรัฐ เพราะข้อถกเถียงทั้งสองต่างไม่มีความชัดเจน และสามารถสรุปได้เพียงคำตอบเดียว

จากข้อถกเถียงที่ไม่มีข้อสิ้นสุดและมีความกำกวมที่ไม่ต่างจากการหาคำอธิบายของความหมายและผลกระทบของโลกาภิวัตน์ ทำให้ข้อเสนอของการศึกษารัฐจากการประกอบ

⁴⁷ Ibid.: 99.; Erica Haimes and Robin Williams, "Social Constructionism and the New Technologies of Reproduction," in Irving Velody and Robin Williams (eds.) *The Politics of Constructivism*, (London: SAGE Publication, Inc., 1998), pp. 132-133.; Richard H.K. Vietor, *How Countries Compete: Strategy, Structure, and Government in the Global Economy* (Boston: Harvard University Press, 2007), p.1.

⁴⁸ Farrands C. and Talalay D. Globalization, "Technology Change and International Political Economy," Unpublished Paper Delivered to the Annual ISA Convention, Washington DC, (March/April 1994) referred in Chris Farrands, "The Globalization of Knowledge and the Politics of Global Intellectual Property: Power, Governance and Technology," Elenore Kofman and Gillian Youngs (eds.). *Globalization: Theory and Practice* (London: Pinter, 1996), p. 175.

สร้างอัตลักษณ์จึงนำมาใช้ในอธิบายการปรับตัวของรัฐจากผลกระทบโลกาภิวัตน์ที่มีเทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อน ซึ่งแนวคิดสำคัญคือ สิ่งต่าง ๆ เป็นเรื่องของการประกอบสร้างทางความหมาย แม้กระทั่งการกล่าวถึงคำจำกัดความของภูมิศาสตร์พื้นที่ หรือการกล่าวถึงประเด็นของรัฐ-ชาติก็ล้วนเป็นวาทกรรมที่รัฐให้ความหมายเพื่อเป็นข้ออ้างในการใช้อำนาจเพื่อจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้น การอธิบายรัฐในโลกาภิวัตน์ที่ได้รับผลกระทบจากอินเทอร์เน็ต จึงจำเป็นต้องใช้กรอบความคิดของการประกอบสร้างอัตลักษณ์ ที่ว่าอำนาจของรัฐจะเกิดขึ้นด้วยวิธีการสร้างวาทกรรมและการครอบงำอุดมการณ์ความคิดของคนในสังคม เพื่อให้เข้าใจถึงพฤติกรรมของรัฐภายใต้การกำหนดวาทกรรมและนำเสนออัตลักษณ์ในช่วงเวลานั้น

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากอินเทอร์เน็ตที่ทำให้รัฐต้องเรียนรู้และปรับตัวกับความสัมพันธ์ในโครงสร้างทางสังคมในแต่ละบริบทนั้น เพราะ ในโลกที่เข้าสู่ยุคสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และส่งผลกระทบต่อรัฐที่ทั้ง Strange และ Krasner ต่างก็ให้ความสำคัญของเทคโนโลยีที่มีผลต่อสภาพแวดล้อมของรัฐ ที่ไม่เพียงแต่ผลกระทบทางกายภาพเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่พึ่งพิงเทคโนโลยี แต่ผลที่เกิดกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมก็ปรากฏอย่างชัดเจนกับการเกิดเครือข่ายทางสังคมที่มีการติดต่อ และขยายตัวอย่างรวดเร็วในทุกวันเนื่องจากการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับพื้นที่อิเล็กทรอนิกส์ (e-space) มากกว่าพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของรัฐ และหันมาเน้นการควบคุมและครอบครองเทคโนโลยีเป็นสำคัญ⁴⁹

ทั้งนี้ผลกระทบจากการถ่ายทอดอุดมการณ์ ความคิดผ่านอินเทอร์เน็ต ที่ส่งผลกระทบต่ออำนาจรัฐที่สำคัญ คือ การเกิดการเรียกร้องความเป็นประชาธิปไตย หรือการส่งเสริมภาคประชาสังคมในระดับโลก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการถ่ายอุดมการณ์ความคิดในระดับโลกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมในระดับรัฐ ดังนั้น รัฐจึงเรียนรู้ที่จะใช้วิธีการครอบงำอุดมการณ์และความคิดคนในรัฐ และประกอบสร้างอัตลักษณ์เพื่อให้รัฐยังคงสภาพของการเป็นตัวแสดงที่สำคัญในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และให้รัฐสามารถสร้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจผ่านการสร้างวาทกรรมจากอินเทอร์เน็ต ดังนั้น อินเทอร์เน็ตจึงมีความสำคัญต่อการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐ กลายเป็นเครื่องในการสร้างวาทกรรมที่อ้างถึงความสำคัญของความมั่นคงในรัฐ ชาติ เพื่อให้รัฐยังคงมีความสามารถในการใช้อำนาจโดยชอบธรรมในพรมแดนของตน

⁴⁹ Chris Farrands, "The Globalization of Knowledge and the Politics of Global Intellectual Property: Power, Governance and Technology," Elenore Kofman and Gillian Youngs (eds.), *Globalization: Theory and Practice*, pp. 178-179.

ความซับซ้อนของทั้งผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐสามารถอธิบายได้ในกรณีศึกษาของรัฐบาลสิงคโปร์ ที่เป็นประเทศแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่นำอินเทอร์เน็ตเข้ามาพัฒนาประเทศอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งการผลักดันอินเทอร์เน็ตให้เป็นหนึ่งในโครงสร้างพื้นฐานของประเทศและพัฒนาศักยภาพอินเทอร์เน็ตในทุกส่วนในรัฐ ถ้าพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากอินเทอร์เน็ตตามการนำเสนอในบทที่ 2 นั้น รัฐบาลสิงคโปร์ก็ควรเผชิญกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ จากอินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อการทำงานของรัฐบาล และส่งผลต่อการเสื่อมถอยทางอำนาจ แต่กรณีของรัฐบาลสิงคโปร์ได้แสดงถึงความสามารถในการประกอบสร้างอัตลักษณ์ควบคู่ไปกับการพัฒนาอินเทอร์เน็ต ทำให้รัฐบาลสิงคโปร์ยังคงมีอำนาจในการปกครอง ซึ่งกรณีการศึกษานโยบายอินเทอร์เน็ตของรัฐบาลสิงคโปร์สามารถอธิบายสมมติฐานที่ว่า อินเทอร์เน็ตมิได้ส่งผลให้เกิดความเสื่อมถอยของอำนาจรัฐ แต่อินเทอร์เน็ตส่งผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐสิงคโปร์ที่เกิดจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมเพื่อรักษาอำนาจอธิปไตยในโลกาภิวัตน์ โดยการวิเคราะห์และศึกษานี้จะกล่าวถึงในบทต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ศึกษากรณีการกำหนดนโยบายด้านอินเทอร์เน็ตของรัฐสิงคโปร์ ค.ศ.1991-2008

จากบทบาทของอินเทอร์เน็ตที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการโลกาภิวัตน์ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การเชื่อมต่อเครือข่ายทางสังคมในระดับโลก ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วข้ามผ่านเงื่อนไขของเวลาและพื้นที่ ทำให้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือของรัฐและตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อเข้าถึงอำนาจในระบบความสัมพันธ์ระหว่าง การอบความคิดของการประกอบสร้างอัตลักษณ์ ที่รัฐจำเป็นต้องเข้าถึงข้อมูล ความรู้ และ เพื่อให้รัฐสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบททางสังคม นอกจากนี้ การครอบครองอินเทอร์เน็ตช่วยให้รัฐเรียนรู้ปรากฏการณ์ทางสังคมและแนวโน้มความต้องการทางสังคมทั้งในระดับโลกและระดับรัฐ เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของรัฐให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นๆ ซึ่งกรอบความคิดนี้ เป็นวิธีที่ใช้ศึกษากรณีการปรับตัวของรัฐบาลสิงคโปร์ที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อสร้างวาทกรรมของรัฐ

รัฐบาลสิงคโปร์เป็นตัวอย่างที่แสดงถึงรูปแบบการทำงานเพื่อรักษาอำนาจของรัฐ ผ่านการกำหนดนโยบายด้านอินเทอร์เน็ตอย่างครบวงจร ซึ่งรัฐบาลสิงคโปร์พยายามปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ตนเองผ่านการสร้างวาทกรรมการพัฒนาอินเทอร์เน็ตและวาทกรรมการสร้างความปลอดภัยในสังคม ซึ่งการตอกย้ำวาทกรรมเหล่านี้ช่วยให้รัฐสามารถจัดการกับความขัดแย้งทางสังคมและเชื้อชาติในสิงคโปร์ ที่เป็นภัยคุกคามต่อเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลสิงคโปร์ ความน่าสนใจในการศึกษาวิจัยกรณีของรัฐบาลสิงคโปร์คือ สิงคโปร์เป็นประเทศแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่พัฒนาอินเทอร์เน็ตอย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งรูปแบบและวิธีการในการกำหนดนโยบายด้านอินเทอร์เน็ตสะท้อนถึงความสามารถการรักษาอำนาจผ่านการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐ ทำให้รัฐบาลยังคงมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยขอบเขตของการวิจัยนโยบายอินเทอร์เน็ตในสิงคโปร์ ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้คือ การศึกษา นโยบายด้านอินเทอร์เน็ตตามแผนแม่บท IT2000 และ iN2015

การศึกษาเปรียบเทียบแผนแม่บทการพัฒนาอินเทอร์เน็ตของรัฐสิงคโปร์ ตามกรอบความคิดทฤษฎีประดิษฐ์กรรมนิยมทางสังคม (Constructivism) ช่วยอธิบายได้ว่าเหตุใดผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตที่เป็นภัยคุกคามต่ออำนาจรัฐ โดยเฉพาะกับรัฐที่มีระบอบการปกครองแบบอำนาจนิยม จึงไม่สามารถลดความสำคัญของรัฐในฐานะตัวแสดงหลักได้ในกรณีรัฐสิงคโปร์ ดังนั้น แม้จะมีการกล่าวว่ารรัฐจะสูญเสียอำนาจจากการควบคุมอินเทอร์เน็ต แต่การทำงานของรัฐบาลที่เรียนรู้ถึงภัยคุกคามที่มาจากสารสนเทศจำนวนมาก ทำให้รัฐสามารถใช้ข้อมูล

เหล่านั้น มาเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบสร้างอัตลักษณ์ใหม่ และสร้างวาทกรรมเพื่อครอบงำความคิดของผู้คน สำหรับกรณีของประเทศสิงคโปร์ รัฐบาลประสบความสำเร็จกับใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อนำเสนอภาพลักษณ์การเป็นรัฐที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ช่วยให้รัฐบาลสามารถอ้างความชอบธรรมต่อการใช้อำนาจกับคนในสังคมสิงคโปร์ควบคู่กับการพัฒนาอินเทอร์เน็ต¹

การใช้วิธีการสร้างอัตลักษณ์และกำหนดวาทกรรมในแต่ละช่วงเวลา ตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของรัฐบาลสิงคโปร์ ซึ่งมีความสำคัญต่อการอ้างความชอบธรรมของรัฐเพื่อใช้อำนาจกับคนในสังคม เนื่องจากภายใต้วาทกรรมที่รัฐกำหนดและตอกย้ำในสังคมกับกาพัฒนาโยบายอินเทอร์เน็ต รัฐก็ยังคงสร้างกฎระเบียบและข้อบังคับจำนวนมากที่เกี่ยวข้องการใช้อินเทอร์เน็ตทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ดังนั้น การทำงานของรัฐบาลสิงคโปร์ที่มีความโดดเด่นในการใช้อำนาจรัฐภายใต้กระบวนการโลกาภิวัตน์นี้ สิงคโปร์เป็นรัฐที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาวิจัยในงานชิ้นนี้

เนื้อหาของการวิจัยในบทนี้แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นการนำเสนอปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาอินเทอร์เน็ตในสิงคโปร์ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เพื่ออธิบายความสำคัญของอินเทอร์เน็ตที่มีต่อรัฐ ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายและแผนงานด้านไอทีของรัฐตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 1990 ส่วนที่สอง นำเสนอการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในประเทศสิงคโปร์ นับตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการพัฒนาอินเทอร์เน็ตในสิงคโปร์ เพื่อให้เข้าใจโครงสร้างการพัฒนาและการวางแผนงานด้านอินเทอร์เน็ตของรัฐร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในสิงคโปร์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการกำหนดนโยบายอินเทอร์เน็ตในยุคต่อมา ส่วนที่สาม เป็นการนำเข้าสู่ภาพรวมยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านอินเทอร์เน็ตในสิงคโปร์ตั้งแต่ปี 1991 ถึงปี 2008 โดยนำเสนอข้อมูลตามแผนแม่บทด้านไอทีเป็น 2 แผนคือ ภาพรวมการพัฒนาตามแนวคิดการสร้างเกาะอัจฉริยะ (Intelligent Islands 2000) และภาพรวมการพัฒนาตามแนวคิดการสร้างชาติอัจฉริยะ 2015 (iN2015) ซึ่งภาพรวมของยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านอินเทอร์เน็ตในข้อนี้เป็นข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์รัฐบาลสิงคโปร์กับการสร้างอัตลักษณ์ ส่วนที่สี่ คือบทวิเคราะห์การสร้างอัตลักษณ์ของรัฐสิงคโปร์โดยนำทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคมมาใช้อธิบายเปรียบเทียบกับนโยบายอินเทอร์เน็ตของรัฐบาลสิงคโปร์ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปว่า รัฐบาลสิงคโปร์ยังคงมีอำนาจในโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในประเทศในโลกาภิวัตน์

¹ Peng Hwa Ang, "The Legacy of Working Group on Internet Policy," in Danny Butt (ed.), *Internet Governance: Asia-Pacific Perspective* (New Delhi: Elsevier Focal Press, 2005), p.13.

4.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาอินเทอร์เน็ตในสิงคโปร์

สิงคโปร์เป็นรัฐที่มีขนาดเล็กที่มีประชากรเพียง 4.3 ล้านคน มีรัฐบาลที่โดดเด่นในการบริหารด้วยความเข้มงวดแบบรัฐอำนาจนิยม และมีรูปแบบการพัฒนาประเทศผ่านการส่งเสริมนโยบายเศรษฐกิจแบบทุนนิยมโดยรัฐเผด็จการ โดยสิงคโปร์มีวัตถุประสงค์ของการสร้างประเทศให้เป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุนจากต่างชาติ พร้อมกับความพยายามในการเปลี่ยนแปลงการดำรงชีวิต ให้กลายเป็นศูนย์กลางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีชีวภาพที่สามารถรองรับการลงทุนจากทั่วโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ²

ความสำเร็จจากการกำหนดนโยบายทางด้านเศรษฐกิจของสิงคโปร์ไม่ได้เป็นเพียงตัวเลขที่แสดงถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจในประเทศ แต่ยังแสดงถึงความสามารถการปรับตัวของรัฐผ่านทิศทางการดำเนินนโยบายตั้งแต่ปี 1980 เช่น การส่งเสริมและผลักดันนโยบายด้านอินเทอร์เน็ตเพื่อรักษาผลประโยชน์รัฐ แทนที่การพัฒนาทางเศรษฐกิจโดยยุทธศาสตร์การเปิดเสรีการค้าเพื่อการเป็นเพียงเมืองท่าอย่างในอดีต ทั้งนี้การปรับเปลี่ยนโครงสร้างและยุทธศาสตร์การดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอินเทอร์เน็ตในสิงคโปร์มีสาเหตุของปัญหาจากความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ในโลกาภิวัตน์ที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ซึ่งสามารถอธิบายได้³ ดังนี้

4.1.1 ปัจจัยทางการเมือง

ปัจจัยทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายด้านอินเทอร์เน็ตของสิงคโปร์ มิได้จำกัดอยู่แค่ผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตที่มีต่อการเสื่อมถอยของอำนาจรัฐในกระบวนการโลกาภิวัตน์เท่านั้น แต่ปัจจัยการเมืองภายในประเทศ ระหว่างพรรคการเมืองฝ่ายค้านกับรัฐบาล ก็ส่งผลต่อความไม่มั่นคงทางเสถียรภาพด้านการเมืองของสิงคโปร์ ดังนั้นรัฐบาลพรรคกิจประชา (People's Action Party: PAP) จึงต้องหาวิธีการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในรัฐและพรรคการเมืองฝ่ายค้านที่ทวีความรุนแรงเมื่ออินเทอร์เน็ตมีบทบาทต่อการติดต่อสื่อสารของผู้คนในประเทศ ทั้งนี้การศึกษาปัจจัยทางการเมืองที่มีต่อรัฐอธิบายเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

² Peter Wilson, "The Dilemma of a More Advanced Developing Country: Conflicting Views on the Developing Strategy of Singapore," *The Developing Economies* 38,1 (March 2000): 108-109.

³ Poh-Kam Wong, "Globalization and E-commerce: Growth and Impacts in Singapore," *Research Paper for Center for Research on Information Technology and Organizations: CRITO* [Online], 14 June 2009, (November 2001): 4, Available from: http://www.crito.uci.edu/papers/2004/Singapore_GECIII.pdf

ก. อิทธิพลจากการเมืองภายในประเทศ

สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีความโดดเด่นทางด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจมากประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นับตั้งแต่สิงคโปร์แยกการปกครองจากสหพันธรัฐมาเลเซียเมื่อปี 1965 จากนั้นการบริหารประเทศก็อยู่ภายใต้การทำงานของพรรคการเมืองเก่าแก่ของประเทศ คือ พรรคกิจประชา หรือ PAP (People's Action Party) ที่จัดตั้งโดยลี กวน ยิว ตั้งแต่ปี 1959 ซึ่งบริหารประเทศในแนวคิดการเมืองเพื่อความอยู่รอด (Politics of Survival) ที่สามารถทำได้จริงตามหลักการและนโยบายอย่างเป็นรูปธรรมหลังจากปกครองประเทศอย่างอิสระ ทำให้พรรคกิจประชาได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในการปกครองและบริหารประเทศ

ทั้งนี้ ระบบการเมืองภายใต้การปกครองของนายลี กวน ยิว จัดว่าเป็นระบบที่มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพมากที่สุดประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากมีผู้นำที่ดีมีประสิทธิภาพ มีคณะรัฐมนตรีและระบบราชการที่เน้นหลักคุณธรรมนิยม มีระบบกฎหมายและระบบศาลที่มีความยุติธรรมรับผิดชอบ ดำเนินงานอย่างรวดเร็ว และมีระบบรัฐสภาซึ่งเป็นตัวแทนชนกลุ่มใหญ่ ชนกลุ่มน้อย และคนจากสาขาอาชีพต่างๆ แต่ประเด็นที่มีการวิพากษ์วิจารณ์กันมากคือ นายลี กวน ยิว ประสบความสำเร็จในการพัฒนาการเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ไม่สามารถอธิบายถึงความเป็นจริงในรัฐสิงคโปร์โดยเฉพาะเรื่องความเป็นประชาธิปไตย เนื่องจากการสร้างประชาธิปไตยในรัฐเพื่อระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเสรี เพราะใน 4 ทศวรรษของการทำงานของรัฐบาลพรรคกิจประชา สิงคโปร์ไม่เคยเปลี่ยนพรรครัฐบาลจากพรรคกิจประชาเป็นพรรคเข้าร่วมเลือกตั้ง⁴

อีกทั้ง การทำงานของพรรคกิจประชา โดยเฉพาะในสมัยของนายลี กวน ยิวก็ได้รับการวิจารณ์ว่า มีการทำงานที่ละเมิดสิทธิของปัจเจกชนมาอย่างต่อเนื่องและการทำงานของรัฐบาลผ่านการใช้อำนาจ ตามแนวทางของระบอบอำนาจนิยม (Authoritarianism) คือ รัฐบาลมักจะใช้กฎหมายเพื่อควบคุม ปราบปรามหรือจับกุมบุคคลที่คิดเห็นต่างไปจากรัฐบาล โดยกำหนดข้อกฎหมายอย่างเข้มงวด และอ้างสิทธิของการใช้กฎหมายว่าด้วยเรื่องความมั่นคงภายในประเทศ ดังนั้น รัฐบาลจึงถูกแรงต่อต้านจากทั้งฝ่ายค้าน นักวิชาการ สื่อมวลชนทั้งในและนอกประเทศ ในยุคของการสื่อสารออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพ แม้รัฐยังคงพยายามอย่างต่อเนื่องที่จะปิดกั้นสื่อ แต่กระแสความไม่พอใจของคนกลุ่มนี้ก็เริ่มปรากฏชัดขึ้นเรื่อยๆ ในสังคมสิงคโปร์ กับการสรุปการทำงานของรัฐว่า “ไม่เป็นประชาธิปไตย” หรือ “เป็นประชาธิปไตยแต่บางส่วน” หรือ “เป็นประชาธิปไตยที่ไม่เสรีนิยม”⁵

⁴ โคริน เฟื่องเกษม, “ลี กวน ยิว ผู้นำสิงคโปร์คนแรก,” ใน สีดา สอนศรี และคณะ, ผู้นำในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), หน้า 277-278.

⁵ Diane K. Mauzy and R.S. Milne, Singapore Politics Under the People's Action Party (London: Routledge, 2002), p. 128. อ้างใน โคริน เฟื่องเกษม, เรื่องเดียวกัน, หน้า 279.

แม้สิงคโปร์จะปกครองภายใต้รัฐบาลเพียงชุดเดียวคือ พรรคกิจประชา แต่การเลือกตั้งที่ได้ผลชนะถึง 10 ครั้ง ก็ไม่ได้รับประกันความมั่นคงทางการเมืองในตำแหน่งรัฐบาลของพรรคกิจประชา เมื่อคะแนนนิยมของพรรคเริ่มลดลง ส่งผลให้กลุ่มแกนนำของพรรคตระหนักถึงปัญหาพร้อมทั้งศึกษา วิเคราะห์ที่มาของปัญหา เพื่อปรับตัวให้พรรคการเมืองของตนเองสามารถรักษาสภาพความเป็นรัฐบาลพรรคเดียวแบบเบ็ดเสร็จให้มีเสถียรภาพสูงสุด เพราะคะแนนเสียงการเลือกตั้งเมื่อปี 1991 ซึ่งพรรคกิจประชาได้รับคะแนนเสียงน้อยที่สุดในรอบการเลือกตั้ง 7 ครั้ง คือ มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 60.97 ซึ่งสัดส่วนผลการเลือกตั้งที่ลดลงมีนัยยะสำคัญต่อความมั่นคงของรัฐบาลภายใต้พรรคแกนนำที่แวดล้อมด้วยพรรคฝ่ายค้านที่รวมลงแข่งขันเลือกตั้งประมาณ 5 พรรคการเมือง⁶

ประเด็นการโจมตีของฝ่ายค้านส่วนใหญ่ คือ เรื่องการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมของรัฐบาล การใช้อำนาจเกินจริงและความเหลื่อมล้ำทางเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรมของคนในชาติที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการทำงานของรัฐบาล โดยพรรคฝ่ายค้านแกนนำในการโจมตีพรรคกิจประชา คือ พรรคกรรมกรแห่งสิงคโปร์ (Workers' Party: WP) และพรรคประชาธิปไตยแห่งสิงคโปร์ (Singapore Democratic Party: SDP) ที่ปราศัยข้อมูลเกี่ยวกับพรรคกิจประชา เช่น การนำจุดเด่นของการบริหารของพรรคกิจประชา มาเป็นจุดด้อยและข้อจำกัดของการพัฒนาประเทศที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิของประชาชน เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้าใจและเริ่มตั้งคำถามกับการใช้อำนาจของรัฐ โดยเฉพาะในช่วงก่อนการเลือกตั้งครั้งที่ 7 นอกจากนี้ ประเด็นที่รัฐถูกโจมตีเกี่ยวกับการใช้อำนาจ คือ การพัฒนาที่กระจุกตัวอยู่กับชนชั้นกลางส่วนน้อย เพียงร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด เช่น ให้อาชีพสนับสนุนเด็กเร่ร่อน หรือจบการศึกษาสูง การลดการจ้างงานคนจีนที่มีรายต่ำ และไม่สามารถใช้ภาษาราชการได้ ทำให้ชนชั้นล่างเริ่มไม่ให้ความร่วมมือกับรัฐบาล ทั้งนี้พรรคฝ่ายค้านได้ตอกย้ำประเด็นการทำงานที่ไม่มีความเท่าเทียมกับคนต่างเชื้อชาติของรัฐบาลว่า การทำงานเช่นนี้จะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม⁷ ข้อโจมตีเหล่านี้เป็นที่ส่งผลต่อคะแนนเสียงของรัฐบาลทำให้พรรคกิจประชาเริ่มหาแนวทางจัดการกับปัญหาความมั่นคงของรัฐบาล ซึ่งวิธีการที่รัฐบาลใช้คือ ปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของตนเองควบคู่กับบริบททางการเมืองภายใน

⁶ ไคริน เฟื่องเกษม, "สิงคโปร์: การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (ค.ศ. 1997-2006)," อ้างใน สีดา สอนศรี และคณะ, เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2540-2550) (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), หน้า 276-278.

⁷ Raj Vasil, Governing Singapore: A History of National Development and Democracy (Singapore: Allen and Unwin, 2000), pp. 176-181.; ไคริน เฟื่องเกษม, "สิงคโปร์: การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (ค.ศ. 1997-2006)," อ้างใน สีดา สอนศรี และคณะ, เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2540-2550), หน้า 276-279.

ข. อิทธิพลจากการเมืองระหว่างประเทศ

เมื่ออินเทอร์เน็ตกลายเป็นตัวแปรสำคัญที่สร้างการเปลี่ยนแปลงเศรษฐศาสตร์การเมืองระดับโลก และนำไปสู่ข้อเสนองานของรัฐบาลที่ควรเป็นรัฐธรรมาภิบาล (Good Governance) การทำงานของรัฐบาลที่โปร่งใส น่าเชื่อถือ และส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งแรงกดดันจากการส่งเสริมประชาธิปไตยในระดับโลกนี้ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองของรัฐบาลเมื่อมิติทางการเมืองระดับโลกถูกขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นอกจากนี้ผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตทำให้เกิดการสร้างความร่วมมือระดับภูมิภาคต่างๆ ระหว่างรัฐเพื่อจัดการกับปัญหาในระดับโลกเพิ่มขึ้น เช่น การเกิดสหภาพยุโรป (European Union: EU) การทำสนธิสัญญาเขตการค้าเสรีในอเมริกาเหนือ (North American Free Trade Agreement: NAFTA) หรือกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชียแปซิฟิก (Asia-Pacific Economic Cooperation: APEC) ปัจจัยของการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศนี้ทำให้สิงคโปร์ต้องยอมรับกฎระเบียบเกี่ยวกับการลดการใช้อำนาจและส่งเสริมประชาธิปไตย แรงกดดันขององค์กรระหว่างประเทศก็มีผลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐเพื่อการส่งเสริมประชาธิปไตยที่เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น เช่น องค์กรการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ที่เรียกร้องให้รัฐสร้างความร่วมมือในการส่งเสริมประชาธิปไตยตามระเบียบขององค์กร ดังนั้น รัฐบาลจึงเริ่มส่งเสริมประชาธิปไตยผ่านการจัดเวทีอภิปรายของภาคประชาสังคม (Civil Society Forum) ในประเทศมากขึ้น⁸ อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมการทำงานร่วมกันระดับภูมิภาคของรัฐบาลสิงคโปร์นั้นมีเหตุผลหลักมาจากความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจ และหาแนวทางการแก้ปัญหาการสร้างดุลอำนาจรัฐในโลกาภิวัตน์⁹

ถึงแม้รัฐจะพยายามนำเสนอภาพลักษณ์ของการสร้างประชาธิปไตยแต่การทำงานของรัฐบาลที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย ทำให้สิงคโปร์ถูกวิจารณ์เรื่องการขาดความเป็นประชาธิปไตยในระดับสากลมากขึ้น แต่ข้อวิจารณ์นี้ส่งผลกระทบต่อรัฐมากขึ้นเมื่ออินเทอร์เน็ตกลายเป็นเครื่องมือของเครือข่ายทางสังคมในระดับโลก ทำให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจารณ์และการแสดงความคิดเห็นของประชาชนจากทั้งในและนอกประเทศเริ่มเผยแพร่ผ่านอินเทอร์เน็ต ดังนั้น การกระทำของรัฐบาลจึงถูกจับตามองจากทั้งองค์กรระหว่างประเทศของรัฐและไม่ใช่อันตราย เช่น ในปี 1999 ได้มีการก่อตั้ง Think Centre ออนไลน์ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ไม่ได้ขึ้นกับผลประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยสมาชิกในเว็บไซต์ส่วนใหญ่คือ นักเขียน นักวิชาการอิสระ และผู้ที่สนใจในเรื่องการเมือง และประเด็นที่มีการอภิปรายก็มักจะเกี่ยวข้องกับการวิจารณ์รัฐบาลเป็นสำคัญ

⁸ Anthony McGrew, "Model of Transnational Democracy," in David Held and Anthony McGrew (eds.), *The Globalization Transformations Reader: An Introduction to the Globalization Debate*, 2nd ed. (Cambridge: Polity Press, 2003), pp.501-503.

⁹ Anthony Payne, "Globalization and Modes of Regionalist Governance," in David Held and Anthony McGrew (eds.), *Ibid.*, pp.213-215.

นอกจากนี้ ยังมีการสร้างเว็บไซต์ที่เป็นศูนย์กลางของการอภิปราย โดยผู้ใช้เริ่มมีแนวโน้มเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่ใส่ใจกับการเมืองการปกครองของรัฐบาลมากขึ้น โดยกลุ่มการเคลื่อนไหวทางสังคมในรัฐจะใช้วิธีการติดต่อผ่านเว็บไซต์และอีเมลเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ความคิดทางการเมือง ดังนั้น รัฐจึงบังคับใช้กฎหมายกำกับ และควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตผ่านมาตรการตั้งแต่การสั่งปิดเว็บไซต์ การไม่ให้เงินสนับสนุน รวมทั้งการออกหมายจับข้อหาที่เป็นการอภิปรายที่มีเจตนาให้รัฐเสื่อมเสีย หรือในกรณีที่ไม่อนุญาตให้นักเคลื่อนไหว 27 คนในกลุ่มองค์กรเอกชนเข้าร่วมการประชุมประจำปีของสถาบันการเงินระหว่างประเทศ และการประชุมของธนาคารโลกที่จัดขึ้นในประเทศสิงคโปร์เมื่อเดือนกันยายนปี 2006 ที่ผ่านมา โดยรัฐอ้างถึงการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองเพื่อการพัฒนาประเทศเพื่อเป็นข้ออ้างของการใช้กฎหมายดังกล่าว¹⁰

ผลกระทบจากองค์การระหว่างประเทศกรณีหนึ่งคือ กรณีการประชุมประจำปีของ IMF เมื่อปี 2002 ที่เรียกร้องให้รัฐบาลสิงคโปร์ลดการใช้อำนาจในการปิดกั้นสิทธิของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งรัฐตอบโต้กับกรณีดังกล่าว โดยอธิบายว่าการกระทำของรัฐเป็นไปเพื่อการป้องกันการก่อการร้าย ซึ่งเป็นประเด็นที่เชื่อมโยงกับความไม่มั่นคงของรัฐที่เกิดขึ้นหลังเหตุการณ์ 9/11 รัฐจึงต้องป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของกลุ่มการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นจากการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และรัฐบาลต้องการให้ความร่วมมือกับสหรัฐฯ ผ่านแนวทางของสหประชาชาติ และเพิ่มศักยภาพในโครงการด้านการป้องกันประเทศ (Singaporean's Arm Force: SAF) โดยเฉพาะทางเทคโนโลยีร่วมกับเอกชน เช่น เพิ่มงบประมาณกับ Singapore Technologies (SG) และ Defense Technology Group (DSG) เป็นต้น ทำให้สิงคโปร์ซึ่งเดิมอยู่อันดับที่ 20 ของโลกกับการใช้งบประมาณการป้องกันประเทศเมื่อปี 1997 ได้เพิ่มงบประมาณการทหารกระทั่งในปี 2003 ถึงมีการใช้งบสูงถึง 2.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เนื่องจากสิงคโปร์เป็นกลุ่มเสี่ยงในการโจมตี¹¹ การตอบโต้เช่นนี้นอกจากจะแสดงถึงอิทธิพลขององค์การระหว่างประเทศที่มีต่อรัฐ ยังแสดงถึงความสามารถของรัฐบาลสิงคโปร์ที่เริ่มปรับตัวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัจจัยทางการเมืองระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม รัฐที่มีบทบาทสำคัญในการกีดกันการทำงานของรัฐบาลสิงคโปร์ทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ สหรัฐฯ ซึ่งมีบทบาทมากขึ้นโดยเฉพาะหลังกรณีวิกฤตการณ์ทางการเงินกับการมีส่วนร่วมกับองค์การระหว่างประเทศทั้ง IMF ธนาคารโลก สหประชาชาติ เพื่อเสนอแนวทางการทำงานของรัฐ โดยรัฐบาลและคณะทำงานของสหรัฐฯ เสนอว่า ผลกระทบต่อรัฐจาก

¹⁰ James Gomez, Internet Politics: Surveillance and Intimidation in Singapore (Bangkok: Think Centre Asia, 2002), p.28.; โคริน เฟื่องเกษม, "สิงคโปร์: การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (ค.ศ. 1997-2006)," อังโน สีดา สอนศรี และคณะ, เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540-2550), หน้า 293.

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 316-318.

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในเอเชีย เป็นผลจากการปฏิวัติด้านอินเทอร์เน็ต (Internet Revolution) ซึ่งจำเป็นที่รัฐจะต้องตระหนักถึงการทำงานที่โปร่งใส และมีความเป็นประชาธิปไตย และส่งเสริมรูปแบบเศรษฐกิจอย่างเสรี โดยรูปแบบของการกดดันผ่านการใช้อำนาจระหว่างประเทศ เป็นตัวแทนกดดันการทำงานของรัฐบาลสิงคโปร์ทำให้สิงคโปร์ต้องปรับเปลี่ยนการทำงานให้มีความโปร่งใสมากขึ้น และยอมรับแนวคิดการส่งเสริมประชาธิปไตย และปรับเปลี่ยนโครงสร้างอุตสาหกรรมทางไอทีให้มีราคาต่ำมากขึ้น จากแรงกดดันทางตลาดไอทีของสหรัฐฯ ที่พยายามกดดันให้รัฐปรับราคาของอุปกรณ์ไอทีให้ต่ำลงเพื่อการแข่งขันทางการตลาดอย่างเสรีในระดับโลก ซึ่งส่งผลต่อการลงทุนของบริษัทด้านไอทีในประเทศของสิงคโปร์ และรูปแบบการทำงานของรัฐบาลสิงคโปร์ทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมืองภายในประเทศ โดยภายหลังปี 2000 สิงคโปร์ปรับกลยุทธ์การดำเนินนโยบายทางการเมืองผ่านการสร้าง e-government ที่เน้นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมากขึ้น แม้ผลการทำงานของรัฐบาลสิงคโปร์จะไม่ได้มีทิศทางของการเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ แต่องค์กรระหว่างประเทศก็มีส่วนผลักดันให้รัฐบาลตระหนักถึงอิทธิพลจากองค์กรระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น

ค. อาเซียน (ASEAN) กับผลกระทบต่อรัฐบาลสิงคโปร์

อิทธิพลของการพัฒนาประเทศของรัฐในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาได้รับอิทธิพลและวัฒนธรรมการพัฒนาจากกลุ่มประเทศตะวันตกเป็นส่วนใหญ่ทั้งรูปแบบการพัฒนาทางเศรษฐกิจแบบใหม่ (New Economy) ที่มีมาตั้งแต่การเริ่มต้นยุคของการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องยนต์ กระทั่งเข้าสู่ยุคของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร วัฏจักรการพัฒนามีลักษณะเป็นกระบวนการที่มีผลกระทบต่อการทำงานของรัฐบาล เช่นกรณีของการคิดค้นอินเทอร์เน็ตในช่วงทศวรรษที่ 1980 โดยรัฐบาลสหรัฐฯ ที่ทำให้หลังจากนั้นการแข่งขันทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางเศรษฐกิจและการเมืองในระดับระหว่างประเทศก็ปรากฏขึ้นอย่างชัดเจน¹² ในกรณีของภูมิภาคเอเซียนี้มีประเทศญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในประเทศที่แสดงถึงความสามารถของการเป็นรัฐที่พัฒนาที่มาจากสหรัฐฯ และประสบความสำเร็จจากการปรับเปลี่ยนการพัฒนาประเทศสู่การเข้าสู่ยุคการวิจัยและแข่งขันในตลาดไอที ทำให้ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่สร้าง "Model of Growth" ทำให้เกิดผลกระทบกับกลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศในเอเชีย โดยเฉพาะในกรณีของสิงคโปร์ที่ตัดสินใจพัฒนาประเทศด้วยอินเทอร์เน็ตโดยหันไปสร้างความร่วมมือกับสหรัฐฯ รวมทั้งในอาเซียนที่พยายามพัฒนาอินเทอร์เน็ตเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในระดับรัฐ¹³

¹² Terutomo Ozawa, Sergio Castello, Ronnie J. Phillips Source, "The Internet Revolution, the "McLuhan"

Stage of Catch-Up, and Institutional Reforms" *Journal of Economic Issues* 35, 2 (June 2001): 296-297.

¹³ *Ibid.*: 290-291.

ผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาในยุคไอทีทำให้รัฐในกลุ่มอาเซียน เช่น ASEAN NIEs ประกอบด้วย ฮองกง สิงคโปร์ ใต้หวัน เกาหลีใต้ ปรับตัวเข้าสู่การลงทุนด้านไอทีอย่างเต็มความสามารถ เช่น กรณีของเกาหลีใต้ที่สามารถสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยมีสัดส่วนตัวเลข GDP เพิ่มขึ้นจาก 1.9 ในปี 1990 เป็น 2.7 ในปี 2000¹⁴ ซึ่งถ้าเปรียบในกลุ่มเขตเศรษฐกิจที่แข่งขันพัฒนาด้านไอทีในอาเซียนเองพบว่า อินเทอร์เน็ตมีผลต่อความไม่เท่าเทียมกันในการพัฒนาและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยกรณีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์และการพัฒนาประเทศของรัฐสิงคโปร์ที่ยังรุดหน้าอย่างโดดเด่นภายในปี 2005 กับการเป็น “Cyberport” ของสิงคโปร์ในภูมิภาคในกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมให้ยังทำให้ประเทศอื่นในอาเซียนเผชิญกับปัญหาการพัฒนา เช่น กลุ่ม ASEAN-4 (ไทย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย) ที่เผชิญกับปัญหาทักษะแรงงาน การลงทุนเพื่อปรับโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ทั้งนี้ความต้องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีในอาเซียน¹⁵

ความก้าวหน้าของสิงคโปร์อย่างโดดเด่นโดยไม่คำนึงถึงการสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค ทำให้สิงคโปร์ถูกวิจารณ์ว่าเป็นรัฐที่มุ่งเน้นการพัฒนาของรัฐตนเป็นสำคัญผ่านการสร้างสนธิสัญญาเขตการค้าเสรีกับประเทศนอกอาเซียนมากกว่าสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยรัฐบาลสิงคโปร์ภายใต้แกนนำของรัฐมนตรีโก๊ะ จ๊ก ตง กล่าวว่า¹⁶

“ผู้ที่วิ่งได้เร็วกว่า ก็ควรจะวิ่งให้เร็วขึ้น และไม่ควรถูกขัดขวางจาก
ผู้ที่ไม่เคยคิดแม้แต่จะเริ่มวิ่ง”

จากแนวความคิดของรัฐบาลโก๊ะ จ๊ก ตง กับคำอธิบายการปฏิเสธการให้ความร่วมมือกับอาเซียนในทศวรรษที่ 1990 คือ ความล้มเหลวของการสร้างความมั่นคงในอาเซียน และการพัฒนาในภูมิภาคที่ช้าเกินไป และรัฐสิงคโปร์ก็พัฒนาเร็วเกินกว่าจะเผื่อการสร้างความมั่นคงในอาเซียน สิงคโปร์จึงต้องหาทางออกของการสร้างความร่วมมือรูปแบบอื่นๆ ที่จะช่วยรัฐมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมในโลกาภิวัตน์ผ่านการสร้างความร่วมมือกับรัฐภายนอกอาเซียน โดยรัฐบาลจำเป็นต้องใช้วิธีการสร้างข้อตกลงแบบทวิภาคีระหว่างรัฐมากขึ้นโดยเฉพาะหลังปี 2000 เป็นต้นมา ที่อาเซียนยังคงอยู่ในภาวะชะงักงันทางการลงทุนที่ไม่สามารถลดหย่อนภาษีการลงทุนระหว่างประเทศในภูมิภาคได้ การสร้างข้อตกลงแบบทวิภาคีนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การเปิดเสรีทางการลงทุนจากต่างชาติในรัฐที่รัฐบาลจำเป็นต้องมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและการลดหย่อนภาษีต่อกลุ่มประเทศร่วม

¹⁴ *Ibid.*: 292.

¹⁵ *Ibid.*: 294.;

¹⁶ “Singapore’s Free Trade Pact Worrisome, Mahathir Says,” *Asian Economic News*, March

5, 2001. quoted in Teofilo C. Daquila and Le Huu Huy, “Singapore and ASEAN in the Global Economy: The Case of Free Trade Agreements,” *Asian Survey* 43,6 (November/December 2003): 912.

ลงทุน หรือบริษัทข้ามชาติอย่างเต็มความสามารถของรัฐ ตามเป้าหมายการทำงานด้านเศรษฐกิจของสิงคโปร์ที่ขึ้นอยู่กับการลงทุนจากต่างชาติ ที่สำคัญการสร้างความร่วมมือเหล่านี้ช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ความเป็นประชาธิปไตยของรัฐได้ตามหลักการและข้อเรียกร้องขององค์การการค้าโลกที่เริ่มแสดงความไม่พอใจของการทำงานด้วยใช้อำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจที่ขึ้นอยู่กับรัฐบาลมากเกินไป¹⁷

อย่างไรก็ตาม อิทธิพลของอาเซียนก็มีผลต่อการทำงานของรัฐบาลสิงคโปร์มากขึ้น โดยเฉพาะหลังจากปี 1998 เมื่อประชาคมอาเซียนต่างตอบรับอัตลักษณ์ของการเป็นตามค่านิยมเอเชีย กับการประกาศการเป็น “Asian Value” ที่เป็นการร่วมใจกันสร้างความร่วมมือในทุกด้าน มากกว่าการนำเสนออุดมคติของการแสดงความเป็นรัฐ-ชาติอย่างชัดเจน เช่น รัฐบาลมาเลเซียที่ใช้สโลแกนว่า “Malaysia Truly Asia” เพื่อปรับภาพลักษณ์การทำงานของรัฐในอาเซียนให้ส่งเสริมภาพลักษณ์การทำงานที่มีการร่วมมือกันระหว่างประชาสังคมอาเซียน ความสำคัญของการสร้างอัตลักษณ์ในเอเชียกลายเป็นประเด็นที่รัฐใช้เพื่อสร้างความชอบธรรมในการบริหารรัฐตามทัศนะของ Castells จะความท้าทายขึ้น เมื่อรัฐต่างให้ความสำคัญกับการนำเสนออัตลักษณ์ เพราะหากมีผู้ที่ไม่เห็นด้วยหรือต่อต้านกับการอัตลักษณ์ของส่วนรวมที่สร้างขึ้นก็จะทำให้อัตลักษณ์นั้นประสบความสำเร็จได้ยากขึ้น ซึ่งกรณีของการส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ของประชาคมอาเซียน คือ รัฐในเอเชียต่างให้ความร่วมมือกับการสร้างประชาคมอาเซียนที่เข้มแข็งมากขึ้นทั้งรัฐบาลญี่ปุ่น ไทย ฟิลิปปินส์ ขณะที่เริ่มแรกรัฐบาลสิงคโปร์ไม่ต้องการร่วมใช้อัตลักษณ์ของการเป็นเอเชีย โดยรัฐบาลพยายามชี้แจงว่า การส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของอาเซียนเป็นสิ่งที่ดีและรัฐบาลสิงคโปร์ก็ได้ใช้หลักการนี้มาตั้งแต่ทศวรรษที่ 1960 กับแนวคิด “Instant Asia” แต่ข้อวิจารณ์ของการใช้วาทกรรมความเป็นเอเชียของรัฐบาลสิงคโปร์ตั้งแต่อดีตจนถึงการทำงานของรัฐบาลพรรคกิจประชาชนในปัจจุบันคือ รัฐบาลแสดงอัตลักษณ์ของการเป็นเอเชียเพียงเพื่อต้องการลดความขัดแย้งของสังคมพหุวัฒนธรรมในรัฐ ที่เป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติโดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับคนเชื้อสายจีนของรัฐบาล¹⁸

ทั้งนี้ แรงกดดันจากการทำงานของระหว่างรัฐในอาเซียน และผลกระทบจากโลกาภิวัตน์ที่เกิดขึ้นในยุคอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้รัฐบาลสิงคโปร์เริ่มนำเอาค่านิยมเอเชียมาเพื่อสร้างความร่วมมือในอาเซียน และเปลี่ยนแนวคิดจาก “Instant Asia” เป็นแนวคิดที่ว่าด้วย “New Asia” หลังจากวิกฤตการณ์ทางการเงิน และรัฐบาลสิงคโปร์ก็นำเสนอตัวตนในประชาคมอาเซียนว่า “New Asia-Singapore: NAS” ที่เน้นการพัฒนารัฐที่โดดเด่นเพื่อภาพลักษณ์ทางเศรษฐกิจ

¹⁷ *Ibid.*: 911-913.

¹⁸ T. C. Chang and S. Y. Lim, “Geographical Imaginations of New Asia-Singapore,” *Geografiska Annaler. Series B, Human Geography* 86, 3 (2004): 167; and Manuel Castells, *The Power of Identity* (Oxford: Blackwell, 1997), p. 8 referred in *Ibid.*: 168

และการเมืองที่มั่นคงของรัฐ และภาพลักษณ์ที่ดีของเอเชีย¹⁹ ดังนั้น การทำงานและการพัฒนา ด้านไอทีของรัฐบาลสิงคโปร์ในทศวรรษที่ 1990 กับการเป็น IT Hub ภายใต้การควบคุมของ รัฐบาลพรรคกิจประชา ที่พยายามแสดงภาพลักษณ์ของการเป็นพันธมิตรที่ดีต่ออาเซียน แต่เมื่อ พิจารณาการทำงานของรัฐบาลในช่วงระยะเวลาดังกล่าวพบว่า รัฐบาลนำเสนอภาพลักษณ์นี้เพื่อ รักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับการสร้างความเชื่อมั่นในการลงทุนจากต่างชาติเป็นสำคัญ โดยนโยบายอินเตอร์เน็ตและแผนงานด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะหลังปี 1997 นี้จะ กล่าวถึงต่อไปในหัวข้อที่ 4.4. กับบทวิเคราะห์นโยบายและการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของ รัฐบาลสิงคโปร์

4.1.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ก. โลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจกับการทำงานของรัฐบาล

สิงคโปร์จัดเป็นรัฐที่มีการปรับตัวนโยบายทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพและประสบ ความสำเร็จด้านเศรษฐกิจอย่างโดดเด่นในเอเชียมาตั้งแต่ทศวรรษที่ 1960 ในสมัยของรัฐมนตรี ลี กวน ยิว กับการตัดสินใจพัฒนาประเทศโดยการเน้นการลงทุนจากต่างชาติด้วยนโยบายเปิด ประเทศ (Open Door Policy) หลังจากนั้นรัฐบาลมุ่งเน้นการว่าจ้างงานอย่างเต็มที่เพื่อพัฒนา ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานพร้อมกับก่อตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ E.D.B (Economic Development Board: EDB) จากนั้นในทศวรรษที่ 1970 รัฐบาลเริ่ม พัฒนาการใช้เทคโนโลยีระดับสูงทางอุตสาหกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในการส่งออก จากนั้นใน ทศวรรษที่ 1980 สิงคโปร์เริ่มพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการค้าที่สมบูรณ์แบบ และปรับ นโยบายให้มุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมด้านสารสนเทศ (Information Technology) พร้อมกับแนวคิด เรื่อง “เส้นทางเดินของเทคโนโลยี (Technology Corridor Concept)” จากนั้นในทศวรรษที่ 1990 คณะกรรมการ EDB จึงเสนอให้สิงคโปร์พัฒนาประเทศด้วยการสร้างรัฐให้เป็นเมืองใหญ่ ระดับโลก (Global City) ที่มีความพร้อมด้านไอทีสูงที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อรองรับ การลงทุนจากต่างชาติ อันเป็นปัจจัยสำคัญของความมั่นคงทางเศรษฐกิจของรัฐ ดังนั้น รัฐ สิงคโปร์จึงเป็นรัฐที่อยู่ท่ามกลางเศรษฐกิจในโลกาภิวัตน์มาตลอดระยะเวลาของการพัฒนาทาง เศรษฐกิจตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน รัฐบาลจึงจำเป็นต้องปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางมิติ เศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ²⁰

ความจำเป็นที่ต้องเปิดประเทศเพื่อการลงทุนจากต่างชาติที่นักวิชาการกล่าวว่าจะทำให้ รัฐสูญเสียอำนาจทางการเมืองนั้น ไม่ได้มีผลต่อรัฐบาลสิงคโปร์ที่มีพรรคกิจประชาบริหารงาน โดยการใช้อำนาจควบคุมด้านการเมือง โดยอาศัยช่องทางของการชูนโยบายทางเศรษฐกิจเป็น

¹⁹ Ibid.: 169, 181-182.

²⁰ โคริน เฟื่องเกษม, การพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองสิงคโปร์ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ, 2541), หน้า 7-10.; Alan Chong, "Singapore's Political Economy, 1997-2007: Strategizing Economic Assurance for Globalization," *Asian Survey* 47,6 (November/December 2007): 952-976

สำคัญ การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์จึงไม่ได้มีนัยยะของการเปิดกว้างทางการเมือง อย่างไรก็ตาม ในทศวรรษที่ 1990 สิงคโปร์ถูกจัดให้เป็นประเทศในเอเชียที่มีความเสี่ยงทางธุรกิจต่ำเป็นอันดับสองรองจากญี่ปุ่น และในปี 1994 สิงคโปร์ได้รับการยกย่องว่ามีสายการบินที่ดีเยี่ยมเป็นอันดับหนึ่งของโลก และมีสนามบินที่ยอดเยี่ยมด้วย มีเมืองท่าที่คึกคักอันดับสองของโลกและทำกำไรสูงสุด เป็นแหล่งเงินทุนที่ดีที่สุดเป็นอันดับสามรองจากประเทศสวิสเซอร์แลนด์และญี่ปุ่น มีระบบเศรษฐกิจที่สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ดีเป็นอันดับสองรองจากสหรัฐฯ สิงคโปร์ถูกจัดให้เป็นเมืองชั้นนำทางธุรกิจในยุคโลกาภิวัตน์ ระบบเศรษฐกิจของสิงคโปร์จึงมีขนาดใหญ่โตระดับโลกและความเป็นสากล (globalized economy) มากขึ้นทุกที²¹

ทั้งนี้ ท่ามกลางการทำงานในโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจของรัฐสิงคโปร์ที่ Strange วิเคราะห์เกี่ยวกับความผันผวนทางเศรษฐกิจที่เป็นภัยต่อรัฐมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อเทคโนโลยีมีความทันสมัยและเชื่อมโยงตลาดโลก ทุกอย่างมีประสิทธิภาพในระดับโลกซึ่งส่งผลกระทบต่อระดับรัฐอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สามารถอธิบายการทำงานของรัฐบาลในช่วงปลาย 1980 ที่รัฐได้รับผลกระทบจากการเติบโตของเศรษฐกิจในจีนและอินเดีย ทำให้รัฐบาลต้องเร่งรัดพัฒนาประเทศและส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติด้วยการตอบรับกระแสการพัฒนาทางเทคโนโลยี แต่จุดเด่นของการทำงานของรัฐบาลสิงคโปร์ในมิติทางเศรษฐกิจที่ช่วยให้รัฐบาลยังคงสามารถจัดการกับปัญหาการเงินและพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐได้อย่างต่อเนื่องแม้จะมีสัดส่วนการลงทุนจากต่างชาติสูงถึงร้อยละ 89.3 ในปี 1990 คือ ภูมิหลังการทำงานของงานด้านเศรษฐกิจที่ส่งเสริมการค้าแบบเสรีโดยมีรัฐบาลควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้านต่างๆ²² หรือที่เรียกว่า การลงทุนแบบ Government Link Companies: GLCs โดยรัฐส่งเสริมให้กิจการที่รัฐควบคุมสามารถขยายฐานอำนาจเศรษฐกิจของตนเองต่อไปในภูมิภาคผ่านการลงทุนของเอกชนได้

เช่น เทมาเส็ก โฮลดิ้งส์ (Temasek Holdings)* ที่บริษัทในเครือขายทั้งหมด 36 บริษัท และขยายตัวเป็น 58 บริษัทชั้นนำในประเทศก่อนปี 1983 ด้วยเงินลงทุน 2.9 พันล้านเหรียญ สิงคโปร์ และผลสำรวจในปี 2000 พบว่าเทมาเส็กกลายเป็นบริษัทที่มีการควบคุมโดยรัฐที่ร่ำรวยที่สุด 1 ใน 7 ของโลก ในปี 1974 Temasek Holdings ปัจจุบันเทมาเส็กมีสินทรัพย์ทั่วโลก

²¹ โคริน เฟื่องเกษม, การพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองสิงคโปร์ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ, 2541), หน้า 27-29.

²² เรื่องเดียวกัน, หน้า 30.; หน้าโคริน เฟื่องเกษม, "สิงคโปร์: การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (ค.ศ. 1997-2006)," อ้างใน สีดา สอนศรี และคณะ, เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540-2550), หน้า 263.; Kevin Grice and David Drakakis-Smith, "The Role of the State in Shaping Development: Two Decades of Growth in Singapore," *Transactions of the Institute of British Geographers, New Series* 10, 3 (1985): 354.

* บริษัทประเภท GLCs ในสิงคโปร์ประกอบด้วย 8 บริษัทหลัก ได้แก่ DBS Holdings, Keppel, NOL (Neptune Orient Lines), PSA (Port of Singapore Authority) Corporation, Singapore Airline, SingTel, Capitaland และ SembCorp เข้าไปลงทุนในประเทศต่างๆ เช่น จีน อินเดีย ไต้หวัน มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย

มูลค่า 103,000 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ (ราว 68,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) โดยมีการลงทุนในสิงคโปร์คิดเป็นสัดส่วนครึ่งหนึ่งของการลงทุนทั้งหมด พร้อมกับการลงทุนในเอเชีย และประเทศในกลุ่มองค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) รวมถึงการลงทุนร่วมกับบริษัทประเภท GLCs (Government Linked Companies) ทั้ง 8 บริษัท นอกจากนี้ Temasek ยังถือหุ้นในการลงทุนในบริษัทเอกชน เช่น Raffles Hotel และ สวนสัตว์สิงคโปร์ และยังมีหุ้นส่วนในสลากกินแบ่งและการพนันที่ถูกกฎหมายอีกด้วย ทั้งนี้ประมาณครึ่งหนึ่งของทรัพย์สินของ Temasek อยู่ในนอกประเทศสิงคโปร์ในรูปของการเข้าไปถือหุ้นบริษัทการสื่อสารของต่างประเทศ และในการครอบครองหุ้นในสถาบันการเงินของต่างประเทศ เช่น PT Bank Danamon ในประเทศอินโดนีเซีย และ NIB Bank ในปากีสถาน เพื่อขยายพลังทางการเงินไปทั่วโลก²³

ดังนั้น การเน้นการเปิดเสรีทางการค้าและมีแนวโน้มในการเปิดประเทศเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจมากขึ้นควบคู่กับการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของเอกชนที่ควบคุมโดยรัฐตามแบบการลงทุนที่ Castells เสนอไว้กับ “แบบจำลองของสิงคโปร์ (The Singapore Model)” เป็นแบบจำลองที่เน้นการพัฒนาที่ควบคุมโดยรัฐตามวิถีเอเชีย (Asian-State Run) โดยเน้นให้รัฐมีบทบาทในการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ ด้วยนโยบายการลดหย่อนภาษี ควบคุมราคาปัจจัยการผลิตให้ถูกลง เพื่อการลงทุนจากต่างชาติและรัฐส่งเสริมยังช่วยสนับสนุนให้บริษัทในประเทศขยายกิจการออกสู่ระดับภูมิภาค เพื่อขยายฐานอำนาจของรัฐ*

โดยการลงทุนของเอกชนที่ควบคุมโดยรัฐเป็นสัดส่วนร้อยละ 60 ของการลงทุนทั้งหมดของประเทศ โดยบริษัทเน้นควบคุมธุรกิจเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน ในปี 1999 มี 6 บริษัทหลักชั้นนำที่ควบคุมโดยรัฐ และมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ คือ Singapore Telecom (บริษัทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Keppel Corporation (บริษัทด้านโครงสร้างพื้นฐานและการเดินเรือ) SembCorp Industries (บริษัทการเดินเรือและอุตสาหกรรมทางทะเล) DBS Groups Holdings (บริษัทด้านธนาคารและพัฒนาที่ดิน) Singapore Airlines (บริษัทธุรกิจการบิน) Neptune Orient Lines (บริษัทด้านการขนส่ง) Singapore Technologies (บริษัทด้านการลงทุนทางเทคโนโลยีระดับสูง) ซึ่งนโยบายที่รัฐสร้างขึ้นเกี่ยวกับการรองรับทุนจากต่างชาติในประเทศ ส่วนหนึ่งเป็นผลจากความต้องการขยายฐานการ

* ดูเพิ่มเติมในบทที่ 2 หัวข้อ 2.2.4

²³ Henry Wai-Chung Yeung, “Governing Investments in China? The Experience of Government-Linked Companies from Singapore,” Paper to be Presented at the Conference on ‘Regional Governance: Greater China in the 21st Century’ (2003): 10 [Online], 24 February 2010. Available from: <http://www.hku.hk/cas/cap/China-ASEAN%201999/Henry%20Yeung.pdf>; สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงสิงคโปร์. นโยบายเศรษฐกิจของสิงคโปร์และการลงทุนของ Temasek Holdings. [ออนไลน์]. 24 กุมภาพันธ์ 2553. แหล่งที่มา: <http://www.depthai.go.th/go/content/download/attach?contentId=14713>

ลงทุนของรัฐผู้ต่างประเทศภายใต้แผนงาน “Regionalisation 2000” ที่เน้นการลงทุนในประเทศ เพื่อสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในประเทศและขยายอำนาจทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคเพื่อก้าวสู่ความเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติก็มีผลให้สิงคโปร์ต้องเปิดรับเงื่อนไขจากบรรษัทต่างชาติเพื่อกำหนดนโยบายของรัฐให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มนักลงทุนเช่นกัน²⁴

ปัจจัยทางเศรษฐกิจต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในมิติเศรษฐกิจโลกที่มีการเปิดประเทศมากขึ้นพร้อมกับกระแสการพัฒนาทั้งด้านเทคโนโลยี และการหมุนเวียนของทุนในระดับโลก ทำให้รัฐมีแนวโน้มที่จะถูกทำให้ลดอำนาจและความชอบธรรมลง และที่สำคัญการเกิดตลาดเสรีที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นจากอินเทอร์เน็ตก็ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับกลุ่มบรรษัทข้ามชาติ (Transnational Corporations: TNCs) หรือสถาบันการเงินระหว่างประเทศ (International financial institutions: IFIs) องค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของรัฐบาล โดยเฉพาะเมื่ออำนาจทางเศรษฐกิจของกลุ่มตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐเพิ่มขึ้น ทำให้รัฐไม่มีศักยภาพเพียงพอในการบริหารประเทศ ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นที่จะเรียนรู้การแทรกแซงบทบาทของตนเองในระบบเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบ²⁵

นอกจากนี้ ประเด็นของการเพิ่มขึ้นของกลุ่มทุนระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ ความซับซ้อนในการสร้างความเข้าใจต่อเศรษฐกิจในโลกาภิวัตน์ ที่มีการพัฒนาทางเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สร้างความซับซ้อนในการแก้ปัญหาและกระบวนการตัดสินใจในการสร้างนโยบายของรัฐในระดับประเทศ เพราะการเปลี่ยนแปลงจากการปฏิวัติทางเทคโนโลยีในช่วงทศวรรษ 1990 ทำให้รัฐต้องหาวิธีการบริหารเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ รัฐเองไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่า วิธีการ และกลยุทธ์ที่ใช้นั้นจะใช้ได้อีกในอนาคตหรือไม่ ซึ่งความผันผวนของการกำหนดนโยบายของรัฐต้องมีการปรับเปลี่ยนอีกครั้งในช่วงทศวรรษ 2000 เนื่องจากการพัฒนาเทคโนโลยีมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจที่ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงรูปแบบการลงทุนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แต่อินเทอร์เน็ตถูกผลักดันให้เป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยการผลิตและสร้างปัญหาใหม่ๆ เช่น การคอร์รัปชันทางการเงินออนไลน์ การละเมิดสิทธิในการเข้าสู่ข้อมูลส่วนตัว ซึ่งเป็นช่องทางของการ

²⁴ Henry Wai-Chung Yeung, “Governing Investments in China? The Experience of Government-Linked Companies from Singapore,” Paper to be Presented at the Conference on ‘Regional Governance: Greater China in the 21st Century’ (2003): 12-14[Online], 24 February 2010. Available from: <http://www.hku.hk/cas/cap/China-ASEAN%201999/Henry%20Yeung.pdf>

²⁵ Walter Dorn, Ana Maria Cetto and Nola Dippenaar, “Report on Working Group III: Globalization, Technology and Inequalities,” 51st Pugwash Conference on Science and World Affairs, 12-16 March 2001, Agra, India: 1, [Online]. 18 November 2009. Available from: http://www.pugwash.org/reports/pic/agra/agra_reports_wg3.htm

เกิดอาชญากรรมทางธุรกิจออนไลน์ ล้วนแต่เป็นประเด็นปัญหาที่ส่งผลต่อการทำงานของรัฐบาลทั้งสิ้น²⁶

ความซับซ้อนและประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในมิติทางเศรษฐกิจจากเทคโนโลยี ส่งผลให้สิงคโปร์พยายามปรับตัวและสร้างนโยบายที่สามารถสร้างผลประโยชน์ของเศรษฐกิจอย่างสม่ำเสมอ สิงคโปร์เรียนรู้การปรับตัวทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่เป็นแรงขับเคลื่อนให้รัฐบาลสิงคโปร์ต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดทางเศรษฐกิจของประเทศซึ่งถือเป็นนโยบายหลักของประเทศมากกว่าทศวรรษ ภายใต้แนวคิดการสร้างนโยบายเพื่อความอยู่รอดนี้ ช่วยให้สิงคโปร์ก้าวผ่านวิกฤตทางเศรษฐกิจทั้งในปี 1997 และ 2001 เพราะสิงคโปร์ต้องรักษาความน่าเชื่อถือทางเศรษฐกิจ เพื่อเป็นศูนย์กลางการลงทุนของบรรษัทข้ามชาติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเรียกความเชื่อมั่นในการลงทุนกับสหรัฐฯ หลังเหตุการณ์ 911 เพราะสหรัฐฯ จัดว่าเป็นหุ้นส่วนใหญ่ รวมทั้งเป็นตลาดนำเข้าและส่งออก 1 ใน 3 อันดับแรกของประเทศสิงคโปร์

อย่างไรก็ตาม การไม่ละเลยต่อภัยคุกคามจากเทคโนโลยีซึ่งเป็นภัยคุกคามที่สำคัญในสิงคโปร์ เป็นผลดีต่อรัฐในโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจที่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อรัฐสามารถสร้างความเข้มแข็งเหนือผู้อื่นได้เร็วและมีประสิทธิภาพ ภายใต้ข้อมูลที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอย่างฉับพลัน²⁷ รัฐบาลจึงส่งเสริมเทคโนโลยีพื้นฐานให้ทันกับยุคโลกาภิวัตน์ที่มีอินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ โดยเป้าหมายของรัฐจากการปรับโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี เพื่อให้เกาะสิงคโปร์เป็นพื้นที่หนึ่งของตลาดโลก และรัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีที่มีผลต่อการลงทุนจากต่างชาติ ซึ่งเป็นรายได้หลักของประเทศจากการเป็นศูนย์กลางรองรับการลงทุนจากทั่วโลก ทำให้สิงคโปร์เข้าสู่ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบมากขึ้นตั้งแต่ทศวรรษ 1980 กับการก่อตั้ง National Computer Board (NCB) และการพัฒนานโยบายอินเทอร์เน็ตที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจก็ดำเนินเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน²⁸

²⁶ Robert Gilpin, "The Nation-State in the Global Economy," in David Held and Anthon McGrew (eds), *Ibid.*, pp.350-352.; Walter Dorn, Ana Maria Cetto and Nola Dippenaar, "Report on Working Group III: Globalization, Technology and Inequalities," 51st Pugwash Conference on Science and World Affairs, 12-16 March 2001, Agra, India: 2, [Online]. 18 November 2009. Available from: http://www.pugwash.org/reports/pic/agra/agra_reports_wg3.htm

²⁷ Walter Dorn, Ana Maria Cetto and Nola Dippenaar, "Report on Working Group III: Globalization, Technology and Inequalities," 51st Pugwash Conference on Science and World Affairs, 12-16 March 2001, Agra, India: 3, [Online].

²⁸ Arun Mahizhnan, "Smart Cities: The Singapore Case," *Cities* 16, 1 (1999): 14.

ข. แนวโน้มอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยี

ความสำเร็จทางเศรษฐกิจของรัฐสิงคโปร์ที่ขึ้นอยู่กับบริบทและสภาพแวดล้อมจากภายนอกรัฐเนื่องจากการพึ่งพิงการลงทุนจากต่างประเทศทำให้ทิศทางของตลาดโลกมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจสิงคโปร์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และความสามารถของรัฐบาลที่ดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ โดยสร้างบรรยากาศที่อำนวยความสะดวกการลงทุน เช่น การสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่ดีเยี่ยม การให้สิทธิพิเศษด้านภาษีอากร การพัฒนากำลังคน และความสงบเรียบร้อยในภาคอุตสาหกรรม ดังนั้น เมื่อโลกก้าวเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ต รัฐบาลจึงตระหนักถึงสัดส่วนทางการลงทุนจากต่างประเทศที่ต่างต้องการสร้างฐานการลงทุนในประเทศที่มีความพร้อมด้านไอที ทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมเพียงการใช้เทคโนโลยีเป็นตัวช่วยจึงไม่เพียงพอ แต่รัฐบาลต้องการตอบสนองความต้องการของแนวโน้มอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยีด้วยการเป็นผู้นำด้านไอทีในภูมิภาค ซึ่งการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทางเศรษฐกิจจึงเป็นทางเลือกที่น่าสนใจและมีความจำเป็นต่อรูปแบบเศรษฐกิจของสิงคโปร์ในโลกาภิวัตน์ที่มีอินเทอร์เน็ตเป็นตัวขับเคลื่อนตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมา

ความน่าสนใจในอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตกลายเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่รัฐสนใจในการลงทุนอย่างเป็นระบบ เพราะรัฐตระหนักดีว่าถ้าครอบครองอุตสาหกรรมด้านอินเทอร์เน็ตได้ รัฐก็จะได้ผลประโยชน์อันมหาศาลจากอินเทอร์เน็ต และแตกต่างจากการครอบครองเพียงกิจการการสื่อสารอย่างโทรศัพท์ โทรเลข ไปรษณีย์ เพราะการครอบครองและพัฒนาอินเทอร์เน็ตจะช่วยให้รัฐมีศักยภาพอย่างไร้ขีดจำกัดในการส่งต่อข้อมูลต่างๆ ตัวอย่างประเทศที่คิดค้นอินเทอร์เน็ตอย่างสหรัฐฯ พิสูจน์ว่าหลังจากการคิดค้นอินเทอร์เน็ตและเริ่มมีการทดลอง ARPANET พร้อมกับศึกษาวิจัยด้านเทคโนโลยีที่มีมูลค่ามหาศาลอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่ง เกิดการใช้อีเมลล์ครั้งแรกเกิดขึ้นในปี 1972 และหลังจากนั้น การแข่งขันจากภาคเอกชนในอุตสาหกรรม เช่น ซอฟต์แวร์ ดาวเทียม หรือแม้แต่สายไฟเชื่อมต่อโทรศัพท์ก็มีแนวโน้มสูงขึ้นภายในช่วง 20 ปี ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางการผลิตนี้ส่งผลให้สิงคโปร์ต้องพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพทางอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยีเพื่อรองรับการลงทุนจากต่างประเทศที่ต่างต้องการความพร้อมด้านเทคโนโลยีในประเทศลงทุน เช่น บริษัท Microsoft หรือซีเกตที่เลือกทำการลงทุนในสิงคโปร์ เพราะความพร้อมทางพื้นฐานเทคโนโลยีที่รองรับการทำธุรกิจที่ต้องการความรวดเร็วได้²⁹

อย่างไรก็ตาม การเป็นประเทศที่มาทีหลังในกลุ่มประเทศพัฒนา (Late-Comer) อย่างสิงคโปร์ก็ไม่ได้ต้องการสร้างเทคโนโลยีเพียงเพื่อรองรับการค้าและการลงทุนของบริษัทข้าม

²⁹ Robert J. Klotz, *The Politics of Internet Communication* (Maryland: Rowman&Littlefield Publishers, 2004), pp.8-9.; Peter Dicken, *Global Shift: Reshaping the Global Economic in the 21st Century* (London: SAGE Publication, 2003), p.95.

ชาติเพียงอย่างเดียว แต่รัฐสิงคโปร์ต้องการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์กับการเป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีภายใต้แนวคิด การเป็นผู้นำในภูมิภาคอาเซียน (Asian Regionalism) การมุ่งมั่นพัฒนาอินเทอร์เน็ตทำให้สิงคโปร์ที่ได้ชื่อว่าเป็นหนึ่งในประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชีย Asian Newly Industrialized Economies (NIEs) ที่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ ในช่วงทศวรรษ 1990 สิงคโปร์ผลักดันตนเองขึ้นเป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีทั้งการผลิต และการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี รวมไปถึงการสร้างนโยบายเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดังนั้นอิทธิพลของรูปแบบการผลิตและอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยีที่เติบโตอย่างรวดเร็วจึงมีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการพัฒนาประเทศของสิงคโปร์ ให้เข้าสู่ยุคเทคโนโลยีอย่างเต็มรูปแบบ ดังปรากฏในแผนแม่บทการพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องกับไอทีอย่างครบวงจรตั้งแต่ต้นปี 1991

นอกจากนี้ ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากแนวโน้มของอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยีที่มีต่อการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการทำงานทางเศรษฐกิจของรัฐบาลสิงคโปร์สู่การมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพด้านไอทีในรัฐ คือ ความเสื่อมถอยของเศรษฐกิจที่จากเดิมมีอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์เบื้องต้น (GDP) กลางทศวรรษที่ 1980 จากร้อยละ 8.5 เริ่มลดลงกระทั่งในปี 1985 ภาวะทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ถดถอยลงมาจนอัตราการเจริญเติบโตเหลือเพียงร้อยละ -1.6 ภาวะเศรษฐกิจในช่วงนี้เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้รัฐปรับกลยุทธ์การทำงานและก่อตั้ง EDB เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเศรษฐกิจในรัฐโดยเฉพาะจากผลสำรวจพบว่า รัฐเผชิญกับปัญหาที่มาจากอัตราการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมด้านไอทีในระดับโลกทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายฐานการลงทุนสู่ประเทศที่มีศักยภาพทางด้านไอที³⁰ ดังนั้นรัฐบาลจึงตัดสินใจประกาศแผน IT 2000 ซึ่งเป็นแผนแม่บทที่จะกล่าวถึงต่อไปในหัวข้อที่ 4.3

อย่างไรก็ตาม ความสำคัญของการลงทุนและอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์กระทั่งกลายเป็นหนึ่งในอัตลักษณ์ของรัฐที่โดดเด่นกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อบริหารประเทศ เนื่องจาก ตามแผนพัฒนาที่รัฐบาลใช้นั้น ได้แฝงความมุ่งมั่นพัฒนาประเทศที่มากกว่าการเป็น “สวิสเซอร์แลนด์แห่งตะวันออกไกล” ซึ่งเป็นสังคมที่ร่ำรวยและอุดมสมบูรณ์ภายในปี 1999 แต่ตามแผนพัฒนาใหม่นี้สิงคโปร์คาดหวังว่าในปี 2030 สิงคโปร์จะสามารถไล่ตามความเจริญของสหรัฐฯ โดยมีผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นต่อรายหัวในมูลค่า 49,860 ดอลลาร์สิงคโปร์หรืออย่างต่ำภายในปี 2020 สิงคโปร์จะไล่ตามทันความก้าวหน้าของประเทศเนเธอร์แลนด์โดยมี GNP per capita เท่ากับ 33,370 ดอลลาร์

³⁰ โคริน เฟื่องเกษม, การพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองสิงคโปร์ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ, 2541), หน้า 10.

สิงคโปร์³¹ จากผลกระทบและเป้าหมายทางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ที่รัฐบาลพยายามศึกษาและปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การดำเนินงานที่มากกว่าการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในรัฐ แต่รัฐยังต้องการสร้างอำนาจทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและระดับโลกมากขึ้น ผ่านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาอุตสาหกรรมทางเทคโนโลยีด้านอินเทอร์เน็ตอย่างครบวงจร โดยรัฐบาลพรรคกิจประชาได้ใช้แผนแม่บททั้ง IT2000 และ iN2015 ที่มีเนื้อหาที่ว่าด้วยการพัฒนาด้านเศรษฐกิจอย่างเป็นกระบวนการและต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญแผนงานดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวทางการวิเคราะห์หรืออัตลักษณ์ของรัฐบาลซึ่งจะกล่าวถึงในบทวิเคราะห์ต่อไป

4.1.3 ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม

ประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานของรัฐบาล เนื่องจากความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดขึ้นในรัฐจะส่งผลต่อประเด็นความมั่นคงของรัฐในสิงคโปร์ เนื่องจากคะแนนเสียงและความนิยมของประชาชนต่อพรรคกิจประชาที่ลดลง ทำให้รัฐเร่งหาวิธีการทำงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ซึ่งการหาแนวทางการตอบสนองความต้องการของประชาชนในรัฐนั้นเป็นหลักสำคัญของรัฐบาลมาโดยตลอด กล่าวได้ว่าการกำหนดนโยบายทั้งในและต่างประเทศของสิงคโปร์สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม เนื่องจากพื้นฐานทางสังคมที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ การพัฒนาของรัฐจึงต้องเน้นการสร้างความเท่าเทียมกัน

แม้รัฐบาลจะถูกวิจารณ์เกี่ยวกับประเด็นเรื่องความเหลื่อมล้ำในการพัฒนา แต่รัฐบาลก็มุ่งเน้นที่จะสร้างแนวคิดและความเชื่อมั่นกับคนในสังคมผ่านการสร้างวาทกรรมการพัฒนาพร้อมกับตอกย้ำอุดมการณ์ว่ารัฐเป็นผู้ปกครองที่มีความสามารถ ทั้งนี้รัฐบาลสิงคโปร์พยายามสร้างวาทกรรมเพื่อลดความขัดแย้งทางสังคมเพื่อลดความขัดแย้งในพหุสังคมของรัฐ ดังนั้นภายใต้การพัฒนานโยบายอินเทอร์เน็ตที่แฝงไปด้วยแนวคิด ค่านิยม และวาทกรรมที่รัฐนำเสนอภายใต้กระบวนการกำหนดนโยบายเพื่อตอบสนองความต้องการ และแก้ปัญหาความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ของกลุ่มที่แตกต่างกันระหว่างประชาชนและรัฐบาล ซึ่งการปรับเปลี่ยนนโยบาย หรือการตอกย้ำอุดมการณ์ความคิดและภาพลักษณ์ที่นุ่มนวลขึ้นต่อประชาสังคมในรัฐส่วนหนึ่งเป็นผลจากอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในสิงคโปร์³² ซึ่งปัจจัยในมิติสังคมและวัฒนธรรมในสิงคโปร์ที่มีอิทธิพลต่อรัฐมีดังนี้

³¹ Tan Chwee Huat, *Strategic Policies and Businesses in Singapore : A Manager Reference* (Singapore: Mc-Craw-Hill Book Co., 1995), p. 26. referred in เรื่องเดียวกัน, หน้า 13-14.

³² Brian Corbit, "Exploring the Social Construction of IT Policy-Thailand and Singapore," *Prometheus* [Online], 2 April 2009. 17, 3 (1999): 311-312, Available from: <http://www.informaworld.com/sm pp/title~content=7134428 42>

ก. ความแตกต่างทางเชื้อชาติ

สิงคโปร์เป็นพหุสังคม ที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ คือ ประชากรเชื้อสายจีนร้อยละ 77 เชื้อสายมาเลย์ร้อยละ 14 เชื้อสายอินเดียร้อยละ 7.7 และเชื้อสายยูเรเชีย รวมกับเชื้อสายอื่นอีกร้อยละ 1.3 ดังนั้น การสร้างความปรองดองจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความอยู่รอดของประเทศ แต่ความหลากหลายนี้ทำให้มีปัญหาของการแบ่งชนชั้นทางสังคมโดยเฉพาะเมื่อสิงคโปร์ก้าวสู่การพัฒนาเพื่อรองรับการลงทุนจากต่างชาติ ซึ่งภาษากลายเป็นประเด็นของปัญหาความไม่เท่าเทียมระหว่างเชื้อชาติในสังคม จากการแบ่งแยกกลุ่มผู้รู้ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาราชการของรัฐ ทำให้ภาษาอังกฤษเป็นตัวแปรสำคัญของโอกาสในการได้รับการจ้างงานที่ดีกว่า และคนกลุ่มนี้มักจะมีสถานภาพทางสังคมดีกว่า³³ รัฐบาลจึงต้องการที่จะลดความขัดแย้งและสร้างอุดมคติของการสร้างความเป็นชาติอันเป็นหนึ่งเดียวภายใต้ความหลากหลายเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐในการควบคุมโครงสร้างทางสังคม ทั้งนี้แนวโน้มปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรมภายใต้การพัฒนาของสิงคโปร์ที่สร้างผลกระทบต่อการทำงานรัฐนอกเหนือจากวัฒนธรรมและภาษา คือ ประเด็นการศึกษาในรัฐซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป

ความขัดแย้งทางสังคมที่เกิดจากความพยายามพัฒนาประเทศให้เป็นผู้นำในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างรวดเร็วของรัฐ สืบเนื่องมาจากนโยบายเกี่ยวกับการสร้างชาติของสิงคโปร์ ที่รัฐต้องการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันของคนในชาตินั้นไม่เป็นไปอย่างราบรื่น เพราะปัญหาเรื่องความหลากหลายของเชื้อชาติในรัฐที่ต้องการเรียกร้องอัตลักษณ์ของคนในชาติ ผลกระทบจากความขัดแย้งทางเชื้อชาตินี้ ทำให้รัฐบาลใช้วิธีการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจเป็นแนวทางหลัก โดยส่งเสริมให้เกิดความกินดีอยู่ดีในประเทศผ่านการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น ภาพสะท้อนของการสร้างความร่วมมือของคนในชาติที่รัฐมองว่าเริ่มมีแนวโน้มที่ดีขึ้น มักเกิดขึ้นในรูปแบบการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจของบริษัทต่างๆ ในสิงคโปร์ แต่การพัฒนาโดยใช้เศรษฐกิจเป็นตัวขับเคลื่อนเพื่อสร้างความมั่งคั่งแก่ประชาชน นำไปสู่ข้อวิจารณ์ของนักวิชาการสิงคโปร์ที่ว่า อัตลักษณ์แบบร่วมสมัยนี้ เกิดขึ้นกับเฉพาะชนชั้นนำในสิงคโปร์เท่านั้นและไม่ได้แก้ปัญหาคความหลากหลายทางเชื้อชาติได้จริง³⁴

แม้ในช่วงปี 1990 รัฐยังคงรณรงค์นโยบายการทำให้เป็นเอเชียในสิงคโปร์ (Asianization of Singapore) เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างกลุ่มเชื้อชาติ แต่ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเชื้อชาติ และชนชั้นจากช่องว่างของการพัฒนาเริ่มมีมากขึ้น จากการมุ่งเน้นให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการเพื่อความสะดวกในการพัฒนาประเทศต่อการลงทุนจากต่างชาติ

³³ ไคริน เฟื่องเกษม, “สิงคโปร์: การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (ค.ศ. 1997-2006),” เรื่องเดียวกัน, หน้า 256.; Diane K. Mauzy and R.S. Mile, Singapore Politics Under the People's Action Party (New York: Routledge, 2002), p.99.

³⁴ Brenda S. A. Yeoh and T. C. Chang, “Globalising Singapore: Debating Transnational Flows in the City,” Urban Studies 38, 7 (2001): 1028.

มากขึ้นไป ทำให้ชาวจีนซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่เริ่มหันมาใช้ภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น รัฐจึงสร้างระบบการศึกษาที่รองรับทั้งภาษาจีนและอังกฤษ เพื่อตอบรับการลงทุนจากจีนที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งผลของนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาที่มุ่งเน้นให้กับคนเชื้อสายจีน ส่งผลให้ความขัดแย้งของกลุ่มคนมาเลย์และอินเดียเพิ่มขึ้นจากประเด็นความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเชื้อชาติ ทำให้รัฐจึงเสนอแนวทางการแก้ปัญหา ด้วยการปรับโครงสร้างคณะทำงานรัฐบาล โดยการยอมรับคณะทำงานที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ เพื่อภาพลักษณ์ของการสร้างความเท่าเทียมกัน อิทธิพลทางสังคมก็ยังส่งผลให้ที่รัฐบาลสิงคโปร์ต้องยอมรับภาษาจีนกลาง มาเลย์ ทมิฬ และอังกฤษ เป็นภาษาราชการของประเทศ รวมไปถึงการรณรงค์นโยบายการทำให้เป็นเอเชียอย่างต่อเนื่อง ผ่านการสร้างนโยบายทางอินเทอร์เน็ตในยุคต่อมา³⁵

นอกจากนี้ ผลกระทบทางด้านสังคม และวัฒนธรรมที่สืบเนื่องมาจากการส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจคือ รัฐบาลสิงคโปร์เปิดรับแรงงานทักษะจากต่างประเทศมากขึ้น และให้สิทธิของการอยู่อาศัยในสิงคโปร์ โดยไม่ถือสัญชาติ สิงคโปร์และไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับและกฎระเบียบของรัฐที่เข้มงวด ความเหลื่อมล้ำจาแรงงานต่างชาติและแรงงานในประเทศที่ได้รับการดูแลต่างกัน เริ่มเป็นช่องว่างให้พลเมืองสิงคโปร์ปฏิเสธการเป็นพลเมืองของรัฐ ดังนั้น ปัญหาเชื้อชาติกับการเป็นพลเมืองจึงส่งผลต่อความมั่นคงของรัฐกับการเติบโตของเครือข่ายทางสังคมของกลุ่มผู้ต่อต้านรัฐ เมื่อผลประโยชน์ระหว่างผู้อาศัยกับพลเมืองไม่ได้แตกต่างกันเพียงแค่การเลือกตั้งเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกฎระเบียบจำนวนมากที่ผู้ไม่ถือสัญชาติสิงคโปร์ไม่ต้องถูกบังคับใช้ในฐานะพลเมือง³⁶

กรณีตัวอย่างหนึ่งเกิดขึ้นเมื่อปี 1998 คือ กรณีการแข่งขันพิชิตยอดเขาเอเวอร์เรสต์ เดือนพฤษภาคม ที่สมาชิกในทีมชาวสิงคโปร์ จากประเทศสิงคโปร์ให้สัมภาษณ์ว่า เขาเป็นผู้อยู่อาศัยถาวร (Permanent Citizen) ไม่ใช่ชาวสิงคโปร์ เมื่อข่าวนี้แพร่กระจายและมีการแสดงความคิดเห็นจากประชาชนในทางลบบนอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นตัวอย่างที่แสดงถึงสัญลักษณ์การเปลี่ยนแปลงในประเด็นของพลเมืองในสิงคโปร์³⁷ ความเปราะบางและความเสี่ยงจากการพัฒนาโลกาภิวัตน์ทางสังคมจากเทคโนโลยีการสื่อสารสร้างความท้าทายในการกำหนดนโยบายของสิงคโปร์มากขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การพัฒนา นโยบายด้านอินเทอร์เน็ตเพิ่มความสนใจกับปัญหา เช่น การพัฒนา นโยบายอินเทอร์เน็ต

³⁵ โคริน เฟื่องเกษม, "สิงคโปร์: การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (ค.ศ. 1997-2006)," เรื่องเดียวกัน, หน้า 267.; Jon S.T. Quah, "Globalization and Singapore's Search for Nationhood," in Leo Suryadinata (ed.), Nationalism and Globalization: East and West (Singapore: ISEAS, 2000), pp.82-83.

³⁶ Jon S. T. Quah, "Globalization and Singapore's Search for Nationhood," in "Globalization and Singapore's Search for Nationhood," in Leo Suryadinata (ed.), Nationalism and Globalization: East and West, p. 92.

³⁷ Derek Da Cunha, "Singapore in 1998: Managing Expectations, Shorting-up National Morale", Southeast Asian Affairs 1999: 281. quoted in Ibid, p.93.

ทั้งปริมาณและคุณภาพควบคู่กับการลดความขัดแย้งด้านเชื้อชาติกับโครงการ “Singapore 21” ภายใต้แนวคิด “heartware” เพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีความรู้สึกร่วมต่อความเป็นชาติเพื่อป้องกันความไม่มั่นคงจากความหลากหลายทางเชื้อชาติ³⁸

จากผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีความรุนแรงมากขึ้นในยุคที่รัฐเริ่มนำอินเทอร์เน็ตมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศนี้ จึงยิ่งส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการทำงานของรัฐให้มีแบบแผน พร้อมกับการสร้างวาทกรรม อุดมการณ์ความคิดผ่านการกำหนดนโยบายอินเทอร์เน็ตนี่ต่ออย่างเป็นระบบ เพื่อให้รัฐยังคงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ และสามารถรักษาเสถียรภาพทางการเมืองของตนได้

ข. อิทธิพลด้านการศึกษา

รูปแบบการศึกษาในสิงคโปร์ที่กำหนดหน้าอกจากจะเป็นหนึ่งในเงื่อนไขของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในรัฐ การกำหนดนโยบายต่างๆ ด้านการศึกษายังสะท้อนแง่มุมที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ เช่น เรื่องของภาษาที่หลากหลายในโรงเรียน เนื่องจากความจำเป็นในการตอบสนองโครงสร้างการพัฒนาที่ต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเพื่อส่งเสริมการพัฒนาประเทศให้รวดเร็ว และรุดหน้าในกลุ่มประเทศแถบเอเชีย³⁹ ควบคู่กับการสร้างสังคมที่มีมาตรฐานความรู้และการศึกษาที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนา รัฐจึงเปลี่ยนรูปแบบการศึกษาในช่วงต่างๆ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศที่แตกต่างกัน เช่นในช่วงทศวรรษปี 1980 รัฐมุ่งเน้นศักยภาพความรู้ด้านทักษะทางอุตสาหกรรม พร้อมกับปูพื้นฐานความรู้ด้านภาษาอังกฤษให้เป็นภาษาราชการของรัฐ ซึ่งนายลี กวน ยิว ต้องการให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติที่ส่วนใหญ่ทำการลงทุนในประเทศและสร้างผลประโยชน์ให้แก่เศรษฐกิจของรัฐ

ในปี 1987 รัฐบาลประกาศกฎหมายทางการศึกษาที่บังคับให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาต้องเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติม เพื่อให้เยาวชนชาวสิงคโปร์สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานที่ดีได้ในอนาคต ทั้งนี้ นายลี กวน ยิว ตระหนักถึงปัญหาของความหลากหลายทางสังคมและเชื้อชาติ ที่อาจเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศ โดยเขาเสนอว่า เมื่อหญิงที่มีการศึกษาสูงไม่ยอมมีบุตร ขณะที่อัตราการเพิ่มจำนวนของประชากรอยู่ที่กลุ่มผู้ไม่มีการศึกษาอนาคตของสิงคโปร์ก็ถือว่าอยู่ในวิกฤตของภัยคุกคามจากสังคมของชาวสิงคโปร์ และยิ่งรัฐต้องการเปิดเสรีทางการค้าและพึ่งพาการลงทุนจากภายนอก รัฐจำเป็นต้องสร้างกฎระเบียบที่

³⁸ Jon S.T. Quah, “Globalization and Singapore’s Search for Nationhood”, in Leo Suryadinata (ed.), *Nationalism and Globalization: East an West*, p.94.; Brenda S. A. Yeoh and T. C. Chang, “Globalising Singapore: Debating Transnational Flows in the City,” *Urban Studies*: 1031.

³⁹ William K. W. Choy, “Globalisation and Workforce Diversity: HRM implications for multinational corporation in Singapore”, *Singapore Management Review* (1997): 1.

เข้มงวดต่อการวางโครงสร้างทางสังคมของรัฐ และการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษก็เป็นอีกวิธีที่ลดปัญหาทางสังคมอีกหลายประการในอนาคต⁴⁰

อย่างไรก็ตาม ความจำเป็นของการศึกษากับการพัฒนาของสิงคโปร์ก็มีลักษณะของการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเพื่อตอบรับกับกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกอยู่เสมอ ดังนั้น เมื่อเข้าสู่ทศวรรษที่ 1990 สิงคโปร์เริ่มเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้รัฐหันมาส่งเสริมแผนงานและโครงการเทคโนโลยีระดับชาติ (National IT Plan: 1986-1990) ที่ส่งเสริมการศึกษาด้านเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น พร้อมกับการส่งเสริมความเข้าใจอันดีในสังคมผ่านการให้ความรู้กับคนในหลายเชื้อชาติอย่างเท่าเทียมกันเพื่อลดปัญหาความขัดแย้ง และความไม่เท่าเทียมที่เกิดจากการพัฒนาอย่างรวดเร็วในยุคอินเทอร์เน็ต⁴¹

ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่น่าสนใจเมื่อเข้าสู่ทศวรรษนี้คือ การหันมาส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาจีนกลางมากขึ้น เนื่องจากผลกระทบจากเศรษฐกิจกับการเติบโตของการลงทุน การค้าในประเทศจีนซึ่งกลายเป็นกลุ่มประเทศคู่ค้าที่สำคัญของสิงคโปร์ อีกทั้ง สัดส่วนของประชากรส่วนใหญ่ในรัฐที่มีเชื้อชาติจีน รัฐบาลภายใต้แกนนำของนาย โก๊ะ จ๊ก ตง จึงเห็นควรที่จะเพิ่มการเรียนรู้ภาษาจีนในหลักสูตรการศึกษาควบคู่กัน ซึ่งแนวความคิดเบื้องหลังของการหันมาส่งเสริมและให้ความสำคัญกับภาษาจีนที่ดูเหมือนเป็นการสร้างความไม่พอใจในสังคมที่มีมาตั้งแต่สมัยนาย ลี กวน ยิว เกี่ยวกับการที่รัฐมักให้สิทธิกับคนจีนมากกว่าคนเชื้อชาติอื่น ซึ่งนายโก๊ะ จ๊ก ตง ตอบโต้ว่ารัฐบาลต้องการตอบสนองต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญแท้จริงแล้ว การให้ความสนใจ กลุ่มคนจีนมากขึ้นนี้เพราะพรรคกิจประชาหวังจะแนบเสียงจากกลุ่มคนจีน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพวกอนุรักษนิยมและสนับสนุนรัฐบาลที่เข้มแข็งและเด็ดขาด โดยรัฐบาลหวังว่าจะสร้างสังคมแบบเอเชียโดยอาศัยความร่วมมือจากกลุ่มคนจีน แต่ท้ายที่สุดการดำเนินนโยบายนี้ก็ส่งผลต่อความขัดแย้งในสังคมสิงคโปร์ ทำให้รัฐต้องหาวิธีแก้ปัญหา และปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐต่อไป⁴²

ความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับประเด็นความแตกต่างของความรู้ ความสามารถของแรงงานกลายเป็นความไม่มั่นคงในสังคม เนื่องจากยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและการพึ่งพิงแรงงานทักษะจากต่างชาติ โดยเฉพาะหลังทศวรรษ 1990 ตามวิสัยทัศน์คณะรัฐมนตรีสมัย โก๊ะ จ๊ก ตง เมื่อปี 1997 ที่ว่าด้วยการพัฒนาสิงคโปร์สู่ ดินแดนแห่ง

⁴⁰ Kevin Grice and David Drakakis-Smith, "The Role of the State in Shaping Development: Two Decades of Growth in Singapore," *Transactions of the Institute of British Geographers, New Series* 10, 3 (1985): 350.

⁴¹ Arun Mahizhnan, "Smart cities: The Singapore case," *Cities*: 14.

⁴² โคริน เฟื่องเกษม, *การพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองสิงคโปร์* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ, 2541), หน้า 80-81.; David Brown, *The State and Ethnic Politics in Southeast Asia* (London: Routledge, 1994), pp. 92-96. อ้างใน โคริน เฟื่องเกษม, *เรื่องเดียวกัน*, หน้า 80.

ความสามารถ (An Oasis of Talent) เพื่อเป็นศูนย์กลางด้านธุรกิจ ข้อมูลข่าวสาร ทักษะความรู้ที่เชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจ ทั้งในทวีปยุโรป เอเชีย และสหรัฐอเมริกา กับประเทศอื่นๆ ซึ่งผลสำรวจจากหนังสือพิมพ์สตรีทไทม์พบว่าชนกลุ่มใหญ่พอใจกับนโยบายนี้ แต่ชนกลุ่มน้อยในสิงคโปร์ไม่พอใจและเกรงต่อภัยคุกคามจากการเจริญเติบโตและความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจที่อาจตกอยู่กับกลุ่มชาวต่างชาติ⁴³

เช่นเดียวกับการเรียกร้องการพัฒนาการศึกษาที่มีผลต่อแรงงานภายในประเทศ เนื่องจากสัดส่วนการจ้างงานที่นอกจากจะเป็นประเด็นที่เปราะบางเกี่ยวกับเชื้อชาติและการได้รับโอกาสในการจ้างงาน แต่ความไม่เท่าเทียมในการพัฒนาการศึกษาก็เป็นอีกสาเหตุของความขัดแย้งนี้ โดยผลสำรวจจากการสุ่มตัวอย่างประชากร 314 คนที่ได้รับการจ้างงานในบริษัทข้ามชาติ พบว่ามีชาวสิงคโปร์เชื้อสายจีน 270 คน เชื้อสายมาเลย์ 18 คน เชื้อสายอินเดีย 18 คน และเชื้อสายยูเรเชียน 8 คน สัดส่วนของการจ้างงานที่มีเชื้อสายจีนในสัดส่วนสูงที่สุด สะท้อนถึงการเรียกร้องสิทธิด้านการศึกษาของประชากรเชื้อสายอินเดียและมาเลย์ ที่มีมาตรฐานการศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกับชาวจีนทำให้โอกาสในการได้รับการจ้างงานน้อยลง⁴⁴

อิทธิพลจากด้านการศึกษาส่งผลต่อเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐเนื่องจากพรรคกิจประชาชนพยายามรักษาคะแนนเสียงของความหลากหลายของเชื้อชาติในสิงคโปร์ รัฐบาลจึงปรับตัวกับการพัฒนานโยบายด้านการศึกษาเพื่อลดความเสี่ยงของความมั่นคงทางอำนาจการเมืองของตนเอง สังเกตได้จากการเปลี่ยนแปลง ในช่วงทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมา รัฐก่อตั้งองค์กรพัฒนาประชากรของเชื้อชาติต่างๆ ในสิงคโปร์ เช่น มูลนิธิพัฒนาการศึกษาของประชาชนเชื้อสายมาเลย์ (Yamaseh Mendaki Foundation: MENDAKI) องค์กรการพัฒนาชาวสิงคโปร์เชื้อสายอินเดีย (Singapore Indian Development Association: SINDA) หรือ คณะกรรมการช่วยเหลือการพัฒนาชาวสิงคโปร์เชื้อสายจีน (Chinese Development Assistance Council: CDAC) รวมไปถึง คณะกรรมการปฏิบัติการเพื่อการศึกษาอินเดีย (Action Committee on Indian Education)⁴⁵ ดังนั้น เมื่อนโยบายอินเตอร์เน็ตถูกสร้างเป็นหนึ่งในโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ อินเตอร์เน็ตจึงกลายเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างนโยบายด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนในชาติ และลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นจากการเข้าถึงทรัพยากรด้านเทคโนโลยีเกี่ยวกับศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยรัฐเชื่อว่าการกำหนดแนวทางการศึกษาในรัฐที่มีประสิทธิภาพจะสามารถลดปัญหาความขัดแย้งทางสังคมอย่างยั่งยืน ดังนั้น ภายใต้กรอบ

⁴³ The Straits Times (16 October 1997) in Brenda S. A. Yeoh and T. C. Chang, Brenda S. A. Yeoh and T. C. Chang, "Globalising Singapore: Debating Transnational Flows in the City," Urban Studies: 1030.

⁴⁴ William K. W. Choy, "Globalisation and Workforce Diversity: HRM implications for Multinational Corporation in Singapore", Singapore Management Review: 2.; Jon S.T. Quah, "Globalization and Singapore's Search for Nationhood", in Leo Suryadinata (ed.), Nationalism and Globalization: East an West, p.83.

⁴⁵ Jon S.T. Quah, "Globalization and Singapore's Search for Nationhood," in Ibid., p. 85.

นโยบายด้านการศึกษารัฐจึงเต็มไปด้วยการสร้างวาทกรรมเพื่อครอบงำความคิดของประชาชนผ่านระบบการศึกษาซึ่งจะนำเสนอในบทวิเคราะห์ต่อไป

ค. ภาคประชาสังคมในสิงคโปร์

ถึงแม้สิงคโปร์จะปกครองโดยรัฐที่มีอำนาจในการควบคุมอย่างเข้มงวด แต่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตที่เริ่มมีบทบาทในการส่งข้อมูลข่าวสารและความคิด ข้ามผ่านพรมแดนอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นเครื่องมือเชื่อมต่อ เสรีภาพ และประชาธิปไตย ทำให้การพัฒนาประชาธิปไตยในสิงคโปร์เป็นประเด็นที่รัฐบาลถูกวิจารณ์ ทั้งเรื่องการเคารพสิทธิของปัจเจกชน การควบคุมเสรีภาพในการออกทางการเมืองและเชื้อชาติ การปราบปรามและจับกุมบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากรัฐบาลหรือต่อต้านรัฐบาล ข้อวิพากษ์วิจารณ์เหล่านี้ ถูกเผยแพร่ทั้งจากเป็นฝ่ายค้านของรัฐบาล นักวิชาการ สื่อมวลชนทั้งชาวสิงคโปร์และชาวต่างชาติมากขึ้น โดยเฉพาะการเลือกใช้สื่อทางเลือกอย่างอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการสื่อสาร ดังนั้น อินเทอร์เน็ตจึงมีอิทธิพลต่อรัฐบาลสิงคโปร์ เนื่องจากความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมในสิงคโปร์ในยุคของการพัฒนาด้านอินเทอร์เน็ต⁴⁶

ทั้งนี้การติดต่อสื่อสารด้วยคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication: CMC) เป็นที่นิยมมากขึ้นจากการเป็นการสื่อสารทางเลือกที่สร้างความสัมพันธ์ให้กับคนในสังคมได้ดียิ่งขึ้น และอินเทอร์เน็ตยังทำให้ผู้ใช้รู้สึกถึงเสรีภาพและความปลอดภัยในการเข้าเว็บไซต์ต่างๆ เพราะผู้ใช้แต่ละคนมีสิทธิที่จะเลือกกระทำที่ตนเองต้องการสนทนาโดยที่ไม่จำเป็นต้องบอกชื่อผู้ใช้ และสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มที่มีภูมิหลัง และผลประโยชน์คล้ายคลึงกัน ดังนั้นสังคมออนไลน์ ที่สร้างเครือข่ายที่หลากหลายที่ไม่จำกัดอยู่แค่เครือข่ายของกลุ่มธุรกิจ และการทำงานในมิติเศรษฐกิจเท่านั้น แต่สังคมออนไลน์ที่รวมตัวกันในด้านสังคมและวัฒนธรรมของผู้คนจากหลายๆ พื้นที่ทั่วโลกที่ติดต่อกันผ่านอินเทอร์เน็ต กลายเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้รัฐบาลหันมาสนใจกับพลวัตทางสังคมสิงคโปร์ ที่เป็นผลจากการสนับสนุนแนวคิดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และการเรียกร้องประชาธิปไตยระดับโลกในยุคสารสนเทศ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในรัฐสิงคโปร์⁴⁷

แม้ว่าผลกระทบนี้จะช่วยให้รัฐเริ่มเปิดพื้นที่ให้แก่ประชาชนสามารถเสนอความคิดเห็นได้มากขึ้น โดยสังเกตได้จากการเจริญเติบโตทางสังคมของภาคประชาสังคมในสิงคโปร์ที่เพิ่มขึ้นควบคู่กับการส่งเสริมการพัฒนาอินเทอร์เน็ตของรัฐ เพราะตั้งแต่ที่รัฐบาลส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อ

⁴⁶ โคริน เฟื่องเกษม, “สิงคโปร์: การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (ค.ศ. 1997-2006),” เรื่องเดียวกัน, หน้า 284.; Ooi Giok Ling and Afiza Bte Hashim, Internet in ASEAN: Social and Cultural Impact (Singapore: Public Relations Academy, 2003), p. 79.

⁴⁷ Carol Soon and Randolph Kluver, “The Internet and Online Political Communities in Singapore,” Asian Journal of Communication 17, 3 (September 2007): 248-249.

เชื่อมต่อสังคมเสมือนจริงตั้งแต่ระดับครัวเรือน ที่ทำงาน โรงเรียน โรงงานรวมถึงสถานที่ต่างๆ ซึ่งการพัฒนาโครงสร้างทำให้จากปลายทศวรรษ 1980 ถึงกลางปี 1999 สิงคโปร์สามารถสร้างความพร้อมด้านอุปกรณ์อินเทอร์เน็ตได้ถึงร้อยละ 98 ในระดับครัวเรือน ซึ่งช่วยให้การเข้าถึงสื่อต่างประเทศบนอินเทอร์เน็ตมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น รัฐจึงถูกตรวจสอบและวิจารณ์การทำงานโดยองค์กรและหน่วยงานภาคประชาสังคม โดยองค์กรภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไปต่างต้องการให้รัฐทำงานอย่างเปิดกว้าง โปร่งใส และมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งบทบาทของภาคประชาสังคมที่หันมาใช้วิธีติดต่อสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต ที่มีประสิทธิภาพ รวดเร็วและต้นทุนต่ำ และยังสามารถสร้างความปลอดภัยในการทำงานขององค์กร ทำให้รัฐบาลต้องหามาตรการควบคุมการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตในเวลาต่อมา⁴⁸

การเพิ่มจำนวนของการติดต่อสื่อสารขององค์กรที่ไม่ใช่รัฐ และการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนในสิงคโปร์ ส่งผลต่อการปรับตัวเชิงนโยบายที่มุ่งเน้นการสร้างวาทกรรมเรื่องการสร้างประชาธิปไตยเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชน ขณะเดียวกันรัฐบาลก็ต้องพยายามควบคุมและสร้างกฎระเบียบข้อบังคับการใช้อินเทอร์เน็ตให้รัดกุมมากขึ้น จากอัตราการใช้อินเทอร์เน็ตที่เพิ่มสูงขึ้นและความจำเป็นที่รัฐต้องสร้างความพร้อมทางเทคโนโลยีเพื่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของรัฐ รัฐจึงเสนอแนวคิดเรื่องความมั่นคงทางการเมือง เพื่ออธิบายให้ประชาชนเข้าใจถึงข้อจำกัดการพัฒนาของรัฐที่เกิดจากแรงกดดันของภาคประชาสังคม

โดยปี 1998 ลี กวน ยิว ได้เข้าร่วมงานประชุม Asian Media Conference ที่กรุงลอนดอน แองเจลีส์ เสนอว่า รัฐรู้ดีว่าการควบคุมอินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพมีข้อจำกัด ดังนั้น รัฐจึงควบคุมเว็บไซต์เพียงสองร้อยเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการผิดศีลธรรมทางเพศ ข้อเสนอนี้เป็นจุดเริ่มต้นการกำหนดโครงสร้างทางกฎหมายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกความคิดเห็นทางการเมืองผ่านอินเทอร์เน็ตในเวลาต่อมาของรัฐบาลพรรคกิจประชา พร้อมกับการส่งเสริมวาทกรรมการสร้างความปลอดภัยในสังคมออนไลน์ของสิงคโปร์ นอกจากนี้ รัฐบาลสิงคโปร์พยายามครอบงำอุดมการณ์ของประชาชนอย่างต่อเนื่องด้วยรัฐการสร้างวาทกรรมที่ว่าด้วยการสร้างเศรษฐกิจที่เข้มแข็งโดยมีรัฐบาลเป็นเสมือนผู้เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหา พร้อมกับส่งเสริมวาทกรรมการสร้างประชาธิปไตยในสังคม รัฐนำเสนอภาพลักษณ์นี้ด้วยการเปิดเว็บไซต์ของรัฐเพื่อให้เข้าถึงประชาชนอย่างครบวงจรในปี 1994 ซึ่งโครงสร้างเว็บไซต์การให้บริการของรัฐเป็นจุดเริ่มต้นการครอบงำความคิดของผู้คนที่ครอบคลุมและมีกระบวนการภายใต้เครือข่ายออนไลน์ของรัฐ เพื่อควบคุมและสอดส่องการกระทำของประชาชนของรัฐ แต่อิทธิพลของภาคประชาชนออนไลน์ที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วได้สร้างความท้าทายให้แก่รัฐ เช่น กลุ่ม sintercom,

⁴⁸ Ooi Giok Ling and Afiza Bte Hashim, *Internet in Asean: Social and Cultural Impact*, pp. 86-87.; Waipeng Lee, *Internet in Asia* (Singapore: Asian Media Information and Communication Center, 2001), pp. 149-150.

talkingcock.com, thinkcenter.org และ fateha.com* ดังนั้น รัฐบาลจึงปรับกลยุทธ์เกี่ยวกับกฎระเบียบและข้อบังคับอินเทอร์เน็ตเพื่อตรวจสอบการใช้อินเทอร์เน็ตของประชาชน⁴⁹

จากอิทธิพลทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในประเทศสิงคโปร์ที่มีบทบาทต่อการทำงานของรัฐ ทั้งในด้านของการปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐานการพัฒนาประเทศที่ต้องพึ่งพิงกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อรองรับการลงทุนและสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายใต้กระบวนการโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ ทำให้อินเทอร์เน็ตกลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญของรัฐในการใช้เป็นทรัพยากรในการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และยังเป็นเครื่องมือในการสร้างวาทกรรมของรัฐภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของรัฐและประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐผ่านนโยบายด้านอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้จุดเริ่มต้นของการพัฒนาอินเทอร์เน็ตในด้านทรัพยากร จนกระทั่งกลายเป็นปัจจัยในการกำหนดนโยบายด้านต่างๆ ในประเทศมีภาพรวมดังที่จะกล่าวต่อไปนี้

4.2 การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในประเทศสิงคโปร์

ด้วยเนื้อที่ของประเทศสิงคโปร์ขนาด 697.1 ตารางกิโลเมตรเป็นทั้งข้อได้เปรียบและเสียเปรียบในการพัฒนาประเทศ เพราะขนาดของพื้นที่เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้รัฐต้องสร้างความมั่นคงให้กับประเทศอย่างสม่ำเสมอและรัฐจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวต่อกาเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันไป เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐและผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งความสามารถในการจัดการและบริหารประเทศของสิงคโปร์อย่างโดดเด่นภายใต้การทำงานของพรรคกิจประชาชน ทำให้การปรับโครงสร้างการบริหารประเทศให้เข้ากับการอิทธิพลทางเทคโนโลยีตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 1980 ส่งเสริมให้สิงคโปร์กลายเป็นศูนย์กลางธุรกิจระหว่างเอเชียกับประเทศต่างๆ ทั่วโลกและยังเป็นศูนย์กลางการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารคมนาคมที่รุดหน้าประเทศในกลุ่มอาเซียน⁵⁰

* เว็บไซต์ต่างๆ ขององค์กรอิสระเหล่านี้สร้างขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางแก่ประชาชนในสิงคโปร์ที่จะแสดงความคิดเห็น หรือติดต่อสื่อสารกันในการให้ข้อมูล ข่าวดูสารเพื่อส่งเสริมการสร้างภาคประชาสังคมที่แข็งแกร่ง แต่ fateha เป็นเว็บไซต์ที่ทำขึ้นเพื่อกลุ่มมุสลิม เพื่อเป็นพื้นที่ให้ชาวมุสลิมติดต่อกันโดยเฉพาะ

⁴⁹ Ooi Giok Ling and Afiza Bte Hashim, *Internet in Asean: Social and Cultural Impact*, p.87.; Carol Soon & Randolph Kluver, "The Internet and Online Political Communities in Singapore," *Asian Journal of Communication*: 250.; Soek-Fang Sim, "Asian Values, Authoritarianism and Capitalism in Singapore," *The Public* 8 (2001): 48.

⁵⁰ โคริน เฟื่องเกษม, "สิงคโปร์: การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (ค.ศ. 1997-2006)," เรื่องเดียวกัน, หน้า 255.; Jamus Jerome Lim, "The Challenges of Information Technology: Introduction," in Chia Siow Yue and Jamus Jerome Lim (eds.), *Information Technology in Asia: New Development Paradigms* (Pasir Panjang: Southeast Asian Studies, 2002), p.8.

การปรับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศสู่ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศของสิงคโปร์ในทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมา เป็นการตัดสินใจของรัฐบาลที่ต้องการเป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยีโดยสิงคโปร์จัดว่าเป็นประเทศแรกในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ ที่ให้ความสนใจในด้านอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ โดยรัฐกำหนดให้อินเตอร์เน็ตเป็นหนึ่งในโครงสร้างพื้นฐานการพัฒนาประเทศ เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ อันเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและเป็นรายได้หลักทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ ตั้งแต่ปี 1970 ถึงปี 1990 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและบริษัทข้ามชาติ (Direct Foreign Investment: DFI and Multinational Corporations: MNCs) ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เศรษฐกิจของสิงคโปร์เติบโตอย่างต่อเนื่องถึงร้อยละ 70 ของภาคการลงทุนทางเศรษฐกิจอื่นๆ ในประเทศ ด้วยสาเหตุนี้รัฐบาลจึงยิ่งพยายามส่งเสริมการเทคโนโลยีเกี่ยวกับอินเตอร์เน็ตมาปรับใช้อย่างจริงจังและเป็นระบบมากขึ้น จนกระทั่งทศวรรษที่ 1990 สิงคโปร์สามารถพัฒนาไปสู่การผลิตโดยใช้เทคโนโลยีสูง ได้มีประสิทธิภาพควบคู่ไปกับการพัฒนานโยบายด้านอินเตอร์เน็ตอย่างต่อเนื่องอีกด้วย⁵¹

4.2.1 จุดเริ่มต้นของการพัฒนาอินเตอร์เน็ตในสิงคโปร์

ก่อนที่การกำหนดนโยบายด้านอินเตอร์เน็ตในประเทศสิงคโปร์จะเริ่มขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 1990 สิงคโปร์ได้เรียนรู้และรับแนวคิดการพัฒนาเทคโนโลยีจากตะวันตกเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ (New Economy) กับการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพทางเทคโนโลยีและการสื่อสารในรัฐ ซึ่งเป็นวิธีคิดที่แพร่กระจายมาสู่ภูมิภาคเอเชีย ซึ่งผลกระทบจากเศรษฐกิจแบบใหม่ที่ทำให้ทำให้สิงคโปร์ต้องพร้อมรับมือกับผลกระทบจากเทคโนโลยีที่มากับกระบวนการโลกาภิวัตน์ ในยุคที่เศรษฐกิจของรัฐและกิจกรรมระหว่างรัฐถูกเชื่อมโยงด้วยอินเตอร์เน็ต เพราะรัฐบาลต้องการให้ประเทศสามารถเตรียมพร้อมกับวิกฤตที่อาจเกิดขึ้น อีกทั้งรัฐเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีที่สามารถสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้รัฐได้ในอนาคต⁵² ดังนั้น รัฐบาลสิงคโปร์จึงเริ่มศึกษาผลกระทบและจัดตั้งทีมงานของรัฐเพื่อวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของอินเตอร์เน็ต โดยยุคแรกของการพัฒนาและวางแผนนโยบายอินเตอร์เน็ตในสิงคโปร์ ได้รับอิทธิพลและการศึกษาแนวทางการพัฒนาของสหรัฐฯ เป็นประเทศนาร่องเพื่อปรับใช้กับประเทศของตน

⁵¹ โคริน เพ็ญเกษม, "สิงคโปร์: การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (ค.ศ. 1997-2006)," เรื่องเดียวกัน, หน้า 263.; Poh-Kam Wong, "Globalization and E-commerce: Growth and Impacts in Singapore," Research Paper for Center for Research on Information Technology and Organizations: CRITO (November 2001): 4-5.

⁵² Kenneth L. Kraemer and Jason Dedrick, "Information Technology in Southeast Asia: Engine of Growth or Digital Divide?," in Chia Siow Yue and Jamus Jerome Lim (eds.), Information Technology in Asia: New Development Paradigms, pp.22-23.

* ได้แก่ ธุรกิจการผลิตและขายรถยนต์ อุตสาหกรรมนาโนเทคโนโลยี ธุรกิจการศึกษา และการสร้างแผนการเรียนการสอนของภาคเอกชน ธุรกิจบริการด้านการเงิน การบริหารงานของรัฐบาล หน่วยงานเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ธุรกิจการขายปลีก และ ธุรกิจการขนส่งสินค้า

พื้นฐานในการศึกษาการพัฒนาอินเทอร์เน็ตในสหรัฐ รัฐบาลสิงคโปร์ใช้วิเคราะห์จากตัวเลขการเติบโตทางเศรษฐกิจของสหรัฐ ด้านไอทีเป็นแนวทางหลักเพื่อร่างนโยบายของตนเอง เช่น รัฐบาลอ้างอิงผลการศึกษาวิจัยจาก The Brooking Task Force ในสหรัฐ พบว่า 70% ของตัวเลข GDP ในสหรัฐ เติบโตขึ้นจากธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตถึง 8 ประเภท* โดยอินเทอร์เน็ตมีบทบาทสำคัญต่อภาคธุรกิจของรัฐ เพราะอินเทอร์เน็ตช่วยลดต้นทุนต่อหน่วยการผลิตประเภทการโฆษณา ระบบการจ่ายเงินของลูกค้าและบริษัท รวมทั้งแนวโน้มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต เช่น คอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์และโปรแกรมต่าง ๆ ก็ช่วยให้สหรัฐ กลายเป็นผู้ส่งออกเทคโนโลยีในระดับโลก⁵³ นอกจากนี้ อินเทอร์เน็ตยังสร้างมูลค่าการผลิตของสหรัฐ ในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3 ต่อปี จากการศึกษาและวิเคราะห์ภาพรวมของอินเทอร์เน็ตในสหรัฐ ทำให้รัฐบาลสิงคโปร์มีคาดหวังที่จะพัฒนาอินเทอร์เน็ตมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานประเทศ เพื่อเป็นช่องทางเพิ่มเสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของรัฐ ดังนั้น รัฐจึงกำหนดให้อินเทอร์เน็ตเป็นประเด็นหลักของการพัฒนาประเทศในแผนแม่บทที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมา

เบื้องหลังการศึกษาวิจัยข้อมูลด้านอินเทอร์เน็ต รัฐบาลสิงคโปร์มอบหมายให้คณะกรรมการแผนงานพัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Development Board: EDB) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักที่วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต เพื่อประเมินความเสี่ยงของการพัฒนาในบริบทของประเทศ* โดย EDB ได้รับความเห็นชอบจากรัฐให้ส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานด้านไอทีอย่างเป็นระบบและผลักดันให้อินเทอร์เน็ตเป็นหนึ่งในโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ เพื่อเพิ่มช่องทางการสื่อสารและรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รัฐเชื่อว่าอินเทอร์เน็ตจะทำให้เกิดสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่มีมาจากการได้รับความรู้เป็นพื้นฐานสำคัญ (Knowledge-Based Economy: KNB) ซึ่งรูปแบบเศรษฐกิจแบบ KNB จะช่วยให้รัฐได้เปรียบทางการแข่งขันด้านเศรษฐกิจในระดับระหว่างประเทศ⁵⁴ ข้อเสนอของ EDB กับการเร่งพัฒนาอินเทอร์เน็ต คือ หากรัฐพัฒนาอินเทอร์เน็ตได้นำหน้าประเทศอื่นในภูมิภาค รัฐจะสามารถผลักดันให้ประเทศกลายเป็นศูนย์กลางด้านเทคโนโลยีระดับภูมิภาค (Regional IT Hub) ทั้งนี้ โครงการและนโยบายส่งเสริมการพัฒนาอินเทอร์เน็ตโดยรัฐใน

⁵³ Kenneth L. Kraemer and Jason Dedrick, "Information Technology in Southeast Asia: Engine of Growth or Digital Divide?," in Chia Siow Yue and Jamus Jerome Lim (eds.), *Information Technology in Asia: New Development Paradigms*, p.40.

* เป็นคณะกรรมการที่แต่งตั้งหลังจากพรรคกิจประชา (People's Action Party: PAP) ภายใต้การนำของ ลี กวน ยิว (Lee Kuan Yew) ตั้งแต่ปี 1959 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของสิงคโปร์ ซึ่งมีบทบาทในการวิเคราะห์ ศึกษาและหาข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจในประเทศ เพื่อสร้างความมั่นคงและผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจของประเทศ โดย EDB จัดตั้งทีมงานทักษะด้านวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ในช่วงปลายทศวรรษที่ 1980 เพื่อศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน เช่นเดียวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

⁵⁴ Diane K. Muazy and R.S. Milne, *Singapore Politics Under the People's Action Party* (New York: Routledge, 2002), pp. 67-68.

ทศวรรษ 1980 จึงเกิดขึ้นเพื่อเป็นโครงการพัฒนาด้านเทคโนโลยี ภายใต้แนวทางหลัก 4 ประการ⁵⁵ คือ

1. ปรับปรุงโครงสร้างด้านสังคมและประชาชนโดยใช้เทคโนโลยี (1980-1985)
2. สร้างเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการค้า (Electronic Data Interchange: EDI) (1986-1990)
3. สร้างความก้าวหน้าให้กับโครงสร้างสารสนเทศระดับชาติ (National Information Infrastructure: NII) (1991-1999)
4. รวบรวมความก้าวหน้าเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตและการค้าอิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) ให้มีมาตรฐาน โดยการออกกฎหมายและระเบียบการทำงานภายใต้ระบบการเมืองรัฐ (ตั้งแต่ปี 2000 เป็นต้นไป)

ระยะแรกของการสร้างรากฐานเทคโนโลยีด้านอินเทอร์เน็ตตามแนวทางดังกล่าวเป็นการศึกษาพร้อมให้ความรู้กับประชาชนในการใช้อินเทอร์เน็ต โดยรัฐบาลได้ส่งคณาจารย์จากมหาวิทยาลัย National University of Singapore: NUS เข้าร่วมโครงการด้านไอทีกับสหรัฐฯ เพื่อฝึกอบรมเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต ภายใต้ความร่วมมือของ City University of New York: CUNY รัฐบาลสิงคโปร์ได้รับความช่วยเหลือจากทีมงานนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านอินเทอร์เน็ตมาดูแลและวางระบบอินเทอร์เน็ตในประเทศ จากความร่วมมือตั้งแต่ปี 1986 ส่งผลให้ในปี 1988 สิงคโปร์สามารถยกระดับความสามารถของอินเทอร์เน็ตทั้งในแง่ของคุณภาพและปริมาณในประเทศได้ และซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการก้าวสู่การเป็นผู้นำด้านอินเทอร์เน็ตในเอเชีย

จากการร่วมวิจัยและศึกษาการทำงานด้านอินเทอร์เน็ตในสหรัฐฯ ทำให้ปลายปี 1990 มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์จึงเป็นหน่วยงานการปฏิบัติการอินเทอร์เน็ตและเป็นที่สร้างเว็บเพจ (Webpage) ที่แรกของประเทศภายใต้การควบคุมของรัฐบาล จากนั้นในปี 1992 รัฐบาลก็เริ่มเปลี่ยนโครงสร้างการทำงานจากกลุ่มนักวิชาการสู่กลุ่มธุรกิจ เพื่อผลักดันให้อินเทอร์เน็ตเป็นทรัพยากรที่สำคัญในอุตสาหกรรมของประเทศ รัฐบาลจึงมอบหมายให้กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม ลงทุนร่วมกับเอกชนก่อตั้ง SingTel เพื่อเป็นสถาบันค้นคว้าวิจัยอินเทอร์เน็ต จากนั้นจึงสร้างทีมงาน Technet เพื่อศึกษาวิจัยและพัฒนาคุณภาพอินเทอร์เน็ตอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนของรัฐในเขตพื้นที่ห่างไกลที่ต้องการใช้อินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ รัฐได้ประกาศโครงการ Singapore One (One Network for Everyone) เพื่อขยายบรอดแบนด์ (Broadband) ในปี 1996 ซึ่งช่วยให้การติดตั้งอินเทอร์เน็ตครอบคลุมทั่วเกาะ

⁵⁵ Jamus Jerome Lim, "The Challenges of Information Technology: Introduction," in Chia Siow Yue and Jamus Jerome Lim (eds.), *Information Technology in Asia: New Development Paradigms*, p.9.

สิงคโปร์ได้อย่างรวดเร็ว ภายในปี 2000 Singapore One สามารถขยายบริการได้ถึงร้อยละ 90 ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในระดับครัวเรือน โรงเรียนและระดับมหาวิทยาลัย⁵⁶

หลังจากสร้างความพร้อมในโครงสร้างพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตในประเทศ รัฐบาลสิงคโปร์จึงประกาศมาตรการส่งเสริมบริการทางอินเทอร์เน็ตเพื่อการในการติดต่อทำการค้ากับต่างชาติและความต้องการภายในประเทศ จากผลสำรวจการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตในประเทศสิงคโปร์ในช่วงปี 2003 มีอัตราเฉลี่ยเพิ่มสูงถึงร้อยละ 65 ของประชากร อัตราการเพิ่มขึ้นของการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และการพัฒนาวิจัยอินเทอร์เน็ตที่มีระบบ สะท้อนถึงความพยายามของรัฐบาลสิงคโปร์ที่จะทำให้ประเทศของตนก้าวสู่ความเป็นผู้นำด้านอินเทอร์เน็ตเพื่อประโยชน์ทางด้านภาคการลงทุนและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งสิงคโปร์สามารถผลักดันให้ประเทศตนเองเป็นประเทศที่มีอัตราการเจริญเติบโตด้านอินเทอร์เน็ตในสัดส่วนที่สูงใกล้เคียงกับสหรัฐฯ และสูงที่สุดในอาเซียนตามเป้าหมายที่ EDB เสนอไว้⁵⁷

การพัฒนาศักยภาพของอินเทอร์เน็ตทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในประเทศ ควบคู่ไปกับการกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมศักยภาพทางเศรษฐกิจ พร้อมกับการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐ เพื่อสร้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจอย่างเป็นระบบภายใต้โครงสร้างการทำงานด้านนโยบายที่เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตของรัฐบาล ซึ่งความสามารถของรัฐบาลในการกำหนดนโยบายอินเทอร์เน็ต ที่เต็มไปด้วยการสร้างกฎระเบียบและใช้วิธีการสร้างอุดมการณ์ความคิดเพื่อครอบงำคนในสังคมนี้เริ่มขึ้นพร้อมกับการร่างนโยบายอินเทอร์เน็ตนับตั้งแต่ปี 1991 เป็นต้นมา

จากจุดเริ่มต้นของพัฒนาอินเทอร์เน็ตอย่างจริงจังและเป็นกระบวนการตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 ทำให้งานวิจัยชิ้นนี้กำหนดระยะเวลาในการศึกษาโดยใช้ระยะเวลาของแผนการพัฒนาอินเทอร์เน็ตเป็นสำคัญ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 แผนแม่บทใหญ่ คือ แผนการพัฒนาภายใต้แนวคิด การสร้างเกาะอัจฉริยะ 2000 (Intelligent Islands 2000) ที่เริ่มมีการปรับใช้ตั้งแต่ปี 1991 ถึง 2004 ซึ่งรัฐเชื่อว่าแนวทางการพัฒนาอินเทอร์เน็ตตามแผนงานนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่รัฐสิงคโปร์ และประชาชนชาวสิงคโปร์ในท้ายที่สุด⁵⁸ และการสร้างชาติ

⁵⁶ Susan Xue, "Internet Policy and Diffusion in China, Malaysia and Singapore," *Journal of Information Science* [Online], 16 December 2009. 31, 3 (2005): 245-246, Available from: <http://www.geography. Ryerson .ca /jmaurer/609 Internetdiffusion.pdf>

⁵⁷ Jerome Jamus Lim (ed.), *Information Technology in Asia* (Singapore: Southeast Asian Studies, 2002), p. 75.

⁵⁸ Garry Rodon, "The Internet and Political Control in Singapore," *Political Science Quarterly* Issue 113, 1 (Spring, 1998): 70.

อัจฉริยะ 2015 (Intelligent Nations 2015) ที่เริ่มปรับใช้ตั้งแต่ 2005 และคาดการณ์ให้แผนงานนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ภายในปี 2015

สาเหตุที่กรอบการศึกษามีขอบเขตของระยะเวลาการศึกษาที่สิ้นสุดที่ปี 2008 เนื่องจากเป็นช่วงที่สิ้นสุดการดำรงตำแหน่งของนายกรัฐมนตรีลี เซียน ลุง สมัยแรก และผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์ภาพรวมของการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐบาลพรรคกิจประชาาร่วมกับการกำหนดโครงการและนโยบายต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องกำหนดจุดสิ้นสุดของการวิเคราะห์นโยบายและแผนงานที่ตัวผู้กำหนดนโยบายตามวาระการดำรงตำแหน่ง เช่นเดียวกับจุดเริ่มต้นของแผนแม่บทที่เริ่มปรับเปลี่ยนอย่างเป็นระบบในสมัยของนายกรัฐมนตรีโก๊ะ จ๊ก ดงในปี 1991 ผู้นำจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยวิเคราะห์ความโดดเด่นของรัฐบาลพรรคกิจประชา จากขอบเขตระยะเวลาการศึกษากระบวนการกำหนดนโยบายอินเทอร์เน็ตของรัฐบาลสิงคโปร์และการวิเคราะห์ที่ครอบคลุมความคิดของทฤษฎีประดิษฐ์กรรมนิยมทางสังคม สามารถอธิบายการปรับตัวและประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐ โดยลำดับการอธิบายการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

4.3 ภาพรวมยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านอินเทอร์เน็ตในสิงคโปร์ตั้งแต่ 1991-2008

ตั้งแต่ปี 1991 ที่รัฐบาลสิงคโปร์เริ่มใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศด้วยอินเทอร์เน็ตอย่างเต็มรูปแบบ และเชื่อมโยงกับประเด็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในประเทศสิงคโปร์ได้สะท้อนการปรับตัวของรัฐภายใต้การเปลี่ยนแปลงต่อสิ่งแวดล้อมทั้งจากภายในและนอกประเทศที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเพราะประสิทธิภาพของอินเทอร์เน็ตที่สร้างผลกระทบในระดับโลก ซึ่งได้กล่าวถึงในบทที่ 2 สำหรับกรณีของรัฐบาลสิงคโปร์กล่าวได้ว่า การประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐในโลกาภิวัตน์ ผ่านการปรับเปลี่ยนโครงการและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตในระยะเวลา 12 ปี ช่วยให้รัฐยังคงมีบทบาทในฐานะตัวแสดงหลักที่มีอำนาจทางการเมืองที่ยังคงควบคุมและละเมิดสิทธิของประชาชนภายใต้การใช้วาทกรรมและการครอบงำอุดมการณ์ความคิดของประชาชน โดยยุทธศาสตร์ของรัฐบาลสิงคโปร์กับการกำหนดแผนแม่บทด้านอินเทอร์เน็ตที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพมีภาพรวม ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3.1 ภาพรวมการพัฒนาตามแนวคิดการสร้างเกาะอัจฉริยะ (Intelligent Islands 2000)

แผนแม่บทการสร้างเกาะอัจฉริยะ 2000 ถูกสร้างขึ้นโดยพรรคกิจประชา ที่วิเคราะห์และศึกษาสภาพแวดล้อมเพื่อรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของพรรคการเมืองตนเองอยู่เสมอ แม้แผนงานนี้จะเริ่มพัฒนาในสมัยนายกรัฐมนตรีโก๊ะ จ๊ก ตง นายกรัฐมนตรีคนที่ 2 ของสิงคโปร์ ที่มาจากการเลือกตั้งในเดือนสิงหาคม ปี 1991 แต่การสืบทอดตำแหน่ง แนวคิด และค่านิยมในการบริหารประเทศ ที่ยังอยู่ในความดูแลของหัวหน้าพรรคกิจประชารุ่นแรกคือ นาย ลี กวน ยิว ทำให้ภายใต้การนำเสนอ แนวคิดของการเปิดพื้นที่ทางการเมืองในสิงคโปร์โดยการพัฒนาอินเทอร์เน็ต จึงเป็นเพียงวาทกรรมของผู้นำคนใหม่เท่านั้น เพราะการดำเนินงานของรัฐยังแสดงถึงการใช้อำนาจและครอบงำอุดมการณ์ของประชาชน

ดังนั้น ภายใต้แนวคิดของการสร้างเกาะอัจฉริยะ รัฐจึงเริ่มกำหนดนโยบายทางอินเทอร์เน็ตที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน เช่น การตั้งโครงการ “Singapore One” ที่ต้องการสร้างรัฐชาติให้เป็นหนึ่งทั้งด้านเทคโนโลยีที่สมบูรณ์แบบเพื่อรองรับการลงทุนจากต่างชาติ และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่มีพื้นฐานจากโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี สู่การเป็นเกาะอัจฉริยะ⁵⁹ ทั้งนี้แผนงานของการพัฒนาด้านอินเทอร์เน็ตในยุคแรกมีโครงสร้างการทำงานผ่านนโยบายหลักคือ IT2000 จำเป็นต้องเชื่อมโยงกันทุกโครงสร้างของการพัฒนา เนื่องจากการนำอินเทอร์เน็ตมาเป็นทรัพยากรหลักในการปรับการผลิตของรัฐ จากเมืองท่าสู่เมืองแห่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ตามกรอบความคิดหลักของการพัฒนา การสร้างเกาะอัจฉริยะมีการกำหนดวัตถุประสงค์และแผนนโยบายการทำงานดังนี้

วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานภายใต้แนวคิด การสร้างเกาะอัจฉริยะ⁶⁰ คือ

- 1.) การพัฒนาสิงคโปร์ให้เป็นศูนย์กลางทางเทคโนโลยีระดับโลก (Developing a Global Hub)
- 2.) ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน (Improving Quality of Life)
- 3.) เพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจ (Boosting Economic Engine)
- 4.) เชื่อมโยงชุมชนทั้งในระดับโลกและในระดับท้องถิ่น (Linking Communities Locally and Globally)
- 5.) เพิ่มศักยภาพของบุคคล (Enhancing the Potential of Individuals)

⁵⁹ Koh Thiam Seng and Lee Sai Choo (eds), *Information Communication Technology in Education* Singapore Masterplans 1997-2008, p.27.; Nick Freeman and Chai Siow Yue, “The Case of Singapore,” in Chai Siow Yue and et.al., *Growth and Development of the IT Industry in Bangalore and Singapore: A Comparative Study* (Pasir Panjang: Institute of Southeast Asian Studies, 2001), p.60.

⁶⁰ Chun Wei Choo, “IT2000: Singapore’s Vision of and Intelligent Island,” *Book Chapter 4 in Intelligent Environment* [Online], 8 July 2010. (1997): 3-7, Available from: http://choo.fis.utoronto.ca/fis/respub/IT_2000.html

6.) การจัดการกับสารสนเทศเพื่อตอบรับการเป็นเกาะอัจฉริยะ (Information Management for Intelligent Island)

จากวัตถุประสงค์ทั้ง 6 ข้อ รัฐบาลผลักดันการทำงานด้วยการกำหนดโครงการ “ICT 21” ภายใต้แผนแม่บท ไอที2000 (IT2000) ที่ว่าด้วยเรื่อง “Intelligent Islands” โดยมีวิสัยทัศน์ว่า ภายในระยะเวลา 15 ปีจากนี้ประเทศสิงคโปร์จะเป็นประเทศแรกในภูมิภาคที่สามารถนำเทคโนโลยีด้านไอทีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ กล่าวคือทุกครัวเรือน โรงเรียน หน่วยงาน บริษัทต่างๆ จะมีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในการเชื่อมต่อถ่ายโอนข้อมูลซึ่งกันและกันอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสมกับที่รัฐกำหนดให้อินเทอร์เน็ตเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ ดังนั้น แนวทางการพัฒนาที่สำคัญในยุคนี้คือ การพัฒนาองค์ความรู้และเพิ่มช่องทางในการรับข้อมูลข่าวสาร และจัดตั้งหน่วยงานรัฐวิสาหกิจขึ้นเพื่อดูแลการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างถูกวิธีในสังคม คือ คณะกรรมการคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National Computer Board: NCB) และ Telecommunications Authority of Singapore (TAS) ที่ให้คำปรึกษาและดูแลการใช้อินเทอร์เน็ตของประชาชน

นอกจากนี้ รัฐยังส่งเสริมให้มีหลักสูตรการเรียนรู้อินเทอร์เน็ตกับการสอนให้นักเรียนในสิงคโปร์เป็นนักคิดที่รู้จักรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกันผ่านโครงการ “ThinkQuest” ซึ่งถือเป็นวัตถุประสงค์ของโครงการด้านการศึกษาที่เพิ่มขึ้น⁶¹ จากนั้นจึงขยายระบบการศึกษาสู่ประชาชนทั่วไปเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และเปิดกว้างต่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ซึ่งรัฐกล่าวว่ารัฐพัฒนาอินเทอร์เน็ตโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชน หนึ่งในโครงการที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของรัฐคือ โครงการฝึกอบรมอินเทอร์เน็ตให้แก่ประชาชนที่ Singapore Indoor Stadium ในปี 1998 เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนในชาติตื่นตัวกับการใช้เทคโนโลยี โดยมีประชาชนเข้าร่วมการอบรมถึง 3,750 คนกับการฝึกอบรม 5 วัน⁶²

ส่วนนโยบายทางการเมือง รัฐปรับให้มีความทันสมัยและใช้ระบบอินเทอร์เน็ต เช่น การรณรงค์การเลือกตั้งและหาเสียงออนไลน์ เพื่อต่อยอดการเปิดเสรีในการเข้าถึงข้อมูลแก่ประชาชน โดยในปี 2002 รัฐบาลสิงคโปร์ประกาศให้พรรคการเมืองสามารถหาเสียงผ่านเว็บไซต์ได้ โดยรัฐแก้ไขระเบียบนี้ในมติการเลือกตั้งของรัฐสภาสิงคโปร์ (Parliament Elections Act) โดยพรรคการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งสามารถประกาศนโยบาย เสนอประวัติของผู้สมัครและจัดตั้งวาระการประชุมต่างๆ ออนไลน์ได้ โดยไม่ถือว่าผิดกฎหมายการหาเสียง รัฐยังให้สิทธิกับองค์กรที่ไม่ใช่รัฐที่ต้องการใช้เว็บไซต์ในการติดต่อสื่อสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลการเลือกตั้ง แต่องค์กร

⁶¹ Koh Thiam Seng and Lee Sai Choo (eds), *Information Communication Technology in Education* Singapore Masterplans 1997-2008, pp. 33-35.

⁶² IDA, *Surf @ Stadium - Singapore's First Mass Internet Training* [Online], 6 July 2010, Available from: <http://www.ida.gov.sg/News%20and%20Events/20050726105243.aspx?getPagetype=20>

เหล่านี้ต้องไม่แสดงความคิดเห็นทางการเมือง หรือเผยแพร่ข้อความใดๆ ที่เป็นผลเสียต่อการหาเสียงของพรรคการเมืองใด⁶³

นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจเริ่มขึ้นในปี 1992 ตามแผนแม่บท IT2000 นั้น รัฐบาลมุ่งเน้นให้ภาคเศรษฐกิจและการลงทุนทั้งจากรัฐและเอกชนปรับรูปแบบการทำงานที่เชื่อมโยงกับเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น โดยรัฐมอบหมายให้หน่วยงาน NCB ใช้ยุทธศาสตร์ของอุปสงค์และอุปทาน (Demand-Push/ Supply-Pull) โดยอาศัยอินเทอร์เน็ตเป็นตัวแปรเพื่อส่งเสริมภาคการลงทุนรัฐต้องการต่อยอดลักษณะของการเป็นศูนย์กลางการลงทุนและเปิดเสรีทางการลงทุนทั่วโลกต่อทั้งในและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการเป็นสุดยอดทางเทคโนโลยีในระดับภูมิภาค ทั้งนี้สิงคโปร์มองว่าในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศขนาดเล็กรัฐมีความจำเป็นที่ต้องพึ่งพิงเทคโนโลยีและสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจผ่านเทคโนโลยี

แนวคิดดังกล่าวทำให้รัฐปรับแผนงานธุรกิจด้านอินเทอร์เน็ตอย่างเป็นระบบ โดยรัฐบาลสิงคโปร์เชื่อว่าการสร้างความพร้อมและความเชื่อมั่นด้านเทคโนโลยีควรเริ่มจากการส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางในประเทศให้มีการแข่งขันเพื่อให้เกิดธุรกิจขนาดใหญ่ในประเทศ และกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมผ่านอินเทอร์เน็ต โดยรัฐส่งเสริมมาตรการการสร้างระบบการค้าอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Commerce: EC) พร้อมกับส่งเสริมผู้บริโภคให้เข้าสู่ระบบธุรกิจแบบระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Business to Consumer: B2C) จากแผนงานดังกล่าวตั้งแต่ปี 1994 รัฐจึงอนุญาตให้ประชาชนและกลุ่มธุรกิจเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้อย่างเสรีเพื่อทำธุรกิจออนไลน์ จากนั้นปี 1995 รัฐเริ่มเข้ามามีบทบาทโดยรัฐบาลสร้างสกุลเว็บไซต์สิงคโปร์ หรือ www.sg เพื่อให้การทำธุรกรรมการค้าหรือธุรกิจออนไลน์อยู่ภายใต้เครือข่ายของรัฐ นอกจากนี้รัฐเริ่มส่งเสริมการแข่งขันระหว่างบริษัทที่ให้บริการ ISPs อย่างเสรี เพื่อเลือกบริษัทที่สามารถเสนอราคาอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตในราคาต่ำที่สุด รัฐเสนอว่ากลไกนี้จะช่วยประชาชนสามารถครอบครอง เข้าถึง และเป็นเจ้าของอินเทอร์เน็ตได้ง่ายและเป็นธรรม⁶⁴

จากนั้นรัฐเสนอโครงการ ICT21 ซึ่งเป็นแผนงานที่สืบเนื่องมาถึงปี 2005 โดยมีเป้าหมายให้สิงคโปร์เป็นประเทศผู้นำด้านเทคโนโลยีของภูมิภาคและระดับโลก โดยความรับผิดชอบของ IDA (Infocomm Development Authority) โครงการนี้เน้นพัฒนาศักยภาพความรู้ของประชาชนควบคู่กับการพัฒนาเทคโนโลยี ดังนั้น IDA จึงมีการจัดการแข่งขันทางด้านอุตสาหกรรมอย่างเสรีของเอกชนเพื่อสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้าและให้ธุรกิจออนไลน์ หรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสามารถปรับตัวกับสภาพแวดล้อมของโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจที่

⁶³ Jihn Keshishoglou and Pieter Aquilia, *Electronic Broadcast Media in Singapore and the Region*, p.114.

⁶⁴ Jamus Jerome Lim, "Singapore's ICT Policy for the New Millennium: Implication for SMEs," *ICT Policies for Singapore Paper*, (2000): 5.

เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งรัฐเชื่อว่าวิธีการนี้จะเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยระยะแรกรัฐมอบหมายให้บริษัท Sembawang (เป็นบริษัทที่ควบคุมโดยรัฐ) เข้ามาแข่งขันด้านการเป็นผู้ให้บริการด้านอินเทอร์เน็ตเมื่อปี 1994 ภายในปีเดียวกันนี้ Sembawang ขยายการบริการสู่ภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกและเปลี่ยนชื่อเป็น PacNet (Pacific Internet) ดังนั้น PacNet และ SingNet กลายเป็นบริษัทที่มีอำนาจในการต่อรองด้านการตลาดเกี่ยวกับธุรกิจอินเทอร์เน็ตมากที่สุดและส่งผลกระทบต่อมา⁶⁵

ภาพรวมยุทธศาสตร์การทำงานด้วยโครงการ ICT 21 ที่ครอบคลุมการทำงานทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในยุคแรกนี้ แสดงถึงการเตรียมความพร้อมของประเทศ ซึ่งเต็มไปด้วยการควบคุมของรัฐและการทำงานภายใต้ความท้าทายกับการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อให้สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางทางเทคโนโลยี และสามารถสร้างสังคมแห่งความรู้ด้วยการเปิดกว้างทางข้อมูลข่าวสารในสังคมที่ถูกเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต แต่สิ่งที่แอบแฝงอยู่ในโครงสร้างการทำงานที่รัฐบาลสิงคโปร์พยายามนำเสนอว่าอินเทอร์เน็ตจะเชื่อมต่อสิงคโปร์และโลกไว้ด้วยกันอย่างเสรีโดยไร้พรมแดนนี้ รัฐยังคงเน้นมาตรการของการควบคุมอินเทอร์เน็ตในการแสดงออกทางความคิดเห็นอย่างเข้มงวด คล้ายกับสื่อประเภทอื่นๆ ที่รัฐบาลควบคุม ดังนั้น สิ่งที่เกิดขึ้น คือ ความหวาดกลัวต่ออำนาจรัฐที่ยังคงมีอยู่ในสังคมทำให้ประชาชนหลีกเลี่ยงที่จะแสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่ถือเป็นการละเมิดต่อกฎหมายของรัฐ ซึ่งข้อวิจารณ์ของนักวิชาการ เช่น Chun Wei Choo และ Corey กล่าวว่ายุคของการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่รุดหน้าด้วยเทคโนโลยีของสิงคโปร์กับการสร้างเกาะอัจฉริยะนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ แต่นั่นไม่ได้รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของคนในชาติอย่างแท้จริง เพราะรัฐยังคงควบคุมและสร้างค่านิยมอุดมการณ์ของการแสดงออกความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายแห่งชาติ ซึ่งทำให้ผู้คนเกิดความรู้สึกหวาดกลัวต่ออำนาจรัฐ⁶⁶

ดังนั้น แม้สิงคโปร์จะพยายามสร้างอัตลักษณ์ของการเป็นประเทศที่มีความพร้อมด้านเทคโนโลยีในระดับสากล แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นภายในรัฐ คือ การเกิดการตั้งคำถาม และตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการทำงานของรัฐที่ขัดต่อคำประกาศที่ว่ารัฐจะลดการใช้อำนาจในการควบคุมอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสารเสรีของประชาชน ดังนั้น รัฐจึงปรับตัวต่อผลกระทบทางสังคมพร้อมกับการประกอบสร้างอัตลักษณ์ใหม่และตอกย้ำว่าทฤษฎีชุดเก่าเกี่ยวกับการส่งเสริมเสรีภาพทางการแสดงออกผ่านแผนแม่บทอินเทอร์เน็ตชุดใหม่ที่รัฐบาลต้องการนำเสนอภาพลักษณ์ของตนเองให้นุ่มนวลขึ้น ซึ่งการปรับจากริक्तความขัดแย้งทางสังคมที่เพิ่มขึ้นนี้สามารถวิเคราะห์ และอธิบายได้จากแผนแม่บทของการสร้างชาติอัจฉริยะ (IN2015) ที่เป็น

⁶⁵ Mauro F. Guillena and Sandra L. Suarez, "Developing the Internet: Entrepreneurship and Public Policy in Ireland, Singapore, Argentina, and Spain," *Telecommunications Policy* 25 (2001): 356-357.

⁶⁶ Chun Wei Choo, "IT2000: Singapore's Vision of and Intelligent Island," *Book Chapter 4 in Intelligent Environment* [Online], 8 July 2010. (1997): 10-11, Available from: <http://choo.fis.utoronto.ca/fis/respub/ IT 2000.html>

แผนการทำงานในช่วงเปลี่ยนผ่านจากโก๊ะ จ๊ก ตง สู่อุคของผู้นำคนใหม่ คือ ลี เซียน ลุง ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตั้งแต่ปี 2004 เป็นต้นมา

4.3.2 ภาพรวมการพัฒนาตามแนวคิดการสร้างชาติอัจฉริยะ 2015 (iN2015)

การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์และภาพลักษณ์ของรัฐบาลเพื่อสร้างวาทกรรมของรัฐจากแผนแม่บทอินเทอร์เน็ตครั้งสำคัญ เริ่มขึ้นเมื่อนายกรัฐมนตรี ลี เซียน ลุง ขึ้นดำรงตำแหน่งในปี 2004 โดยลักษณะการทำงานของลี เซียน ลุง คือ การสร้างค่านิยมใหม่ผ่านอินเทอร์เน็ตด้วยการเน้นพัฒนาการศึกษา ความรู้และทักษะของชาวสิงคโปร์กับการใช้อินเทอร์เน็ต ด้วยแนวคิด “Connected Singapore”⁶⁷ แนวคิดนี้เป็นพื้นฐานการร่างแผนแม่บทด้านเทคโนโลยีที่ต่อยอดจากสร้างความปลอดภัยและความสะดวกสบายในการใช้อินเทอร์เน็ต พร้อมกับการส่งเสริมให้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางทางสังคมอย่างแท้จริง ดังนั้น ในปี 2005 รัฐบาลจึงประกาศใช้แผนงาน iN2015 (Intelligent Nations 2015) โดยมีระยะเวลาการทำงานถึง 10 ปี เป้าหมายหลักของแผนแม่บทนี้ คือ “Intelligent Nations, Global City Powered by Infocomm”

จากแนวคิดนี้รัฐบาลจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงาน เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายของ iN2015 โดยมีทั้งหมด 4 ข้อ⁶⁸ คือ

1. เพื่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีที่มีความเร็วสูง กระจายตัวได้ครอบคลุม เป็นเทคโนโลยีที่ชาญฉลาด และเชื่อถือได้ (To establish an ultra-high speed, pervasive, intelligent and trusted infocomm infrastructure)
2. เพื่อพัฒนาการแข่งขันอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับโลก (To develop a globally competitive infocomm industry)
3. เพื่อพัฒนาทักษะแรงงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และสร้างการแข่งขันแรงงานด้านเทคโนโลยีในระดับโลก (To develop an infocomm-savvy workforce and globally competitive infocomm manpower)
4. เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวหน้าให้กับภาคเศรษฐกิจ ภาครัฐ และภาคสังคม ด้วยการใช้นวัตกรรม และการมีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้นในด้านเทคโนโลยี (To spearhead the transformation of key economic sectors, government and society through more sophisticated and innovative use of infocomm)

⁶⁷ Emmanuel C. Lallana, An Overview of ICT Policies and E-Strategies of Select Asian Economies (New Delhi: Reed Elsevier India Private, 2004), p.7.

⁶⁸ ปริญญญา หอมเอนก, “กรณีศึกษา: วิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์นโยบายการป้องกันความปลอดภัยข้อมูลของประเทศสิงคโปร์ (iN2015 and Infocomm Security Masterplan),” [ออนไลน์]. 26 ธันวาคม 2553. แหล่งที่มา: http://www.acisonline.net/article_prinya_eweek_150949.htm; IDA, iN2015: Background [Online]. 22 January 2011. Available From: <http://www.ida.gov.sg/About%20us/20100611122436.aspx>

วัตถุประสงค์ทั้ง 4 ข้อนี้นำไปสู่การวางกรอบกำหนดนโยบายทั้งใน และระหว่างประเทศ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาประเทศด้วยอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ซึ่งการนำเสนออัตลักษณ์ของการเข้าสู่ ยุคการเป็นชาติอัจฉริยะ รัฐบาลได้นำวาทกรรมของการสร้างความปลอดภัยบนโลกออนไลน์ มาเป็นข้ออ้างเพื่อสร้างกฎระเบียบเกี่ยวกับการควบคุมการใช้เทคโนโลยี เช่น การสร้างศูนย์เฝ้าระวังความปลอดภัยข้อมูลในระดับชาติอยู่ภายใต้ชื่อ National Cyber-threat Monitoring Centre (NCMC) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ "Cyber-Watch Center" ซึ่งโครงการ "Cyber-Watch-Center" นั้นเป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์การป้องกันความปลอดภัยข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ เรียกว่าแผน "Infocomm Security Masterplan" โดยเป็นแผนระยะยาว 3 ปี จากปี 2005 ถึง ปี 2007

จากการทำงานที่มีวัตถุประสงค์ของการสร้างความก้าวหน้าให้กับภาครัฐและสังคมด้วยการเน้นการส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์ของการเป็นรัฐบาลสมัยใหม่ที่ใส่ใจกับการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ที่มีความทันสมัย ในแผนพัฒนานี้รัฐบาลได้ประกาศนโยบายไอทีระดับชาติที่ต้องการเปลี่ยนแปลงจาก e-Government เป็น i-Government อักษร i หมายถึง "integration" หมายถึงการทำงานร่วมกันและการแชร์ข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐ โดยใช้เทคโนโลยี Web service ภายใต้เครือข่าย Service Oriented Architecture (SOA) โดยทางรัฐบาลสิงคโปร์ได้จัดประมูลโครงการใหญ่ 3 โครงการ ได้แก่ โครงการ "Standard ICT Operating Environment (SOE)" ซึ่งเป็นโครงการที่กำหนดมาตรฐานของเครื่องคอมพิวเตอร์ และการสร้างฐานเครือข่ายที่มีมาตรฐานเดียวกันในหน่วยงานรัฐบาลทั้งหมดเพื่อความปลอดภัย และง่ายต่อการบริหารจัดการ โครงการที่สอง คือ โครงการ "Cyber-Watch Center" เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างศูนย์เฝ้าระวังภัยทางอินเทอร์เน็ตในระดับชาติ ที่มีการร่วมมือกับเอกชนโดยมีการจัดจ้าง Outsource IT Security Monitoring หรือ MSS (Managed Security Service) โครงการที่สาม คือ "Centrally Administered Desktop Firewall (CAFE)" เป็นโครงการที่สร้างเพื่อป้องกันโปรแกรมมัลแวร์ (Malicious Software) ไม่ให้สามารถโจมตีเครื่อง ลูกข่ายทั้งหมดของทางภาครัฐ ทั้งสามโครงการดังกล่าวมีมูลค่าทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่า 1,500 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ หรือ กว่า 36,000 ล้านบาท ซึ่งรัฐต้องการให้ความสำคัญเรื่องความปลอดภัยเป็นหลักในการทำงานอย่างครบวงจร⁶⁹

⁶⁹ ปริญญญา หอมเอนก, "กรณีศึกษา: วิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์นโยบายการป้องกันความปลอดภัยข้อมูลของประเทศ สิงคโปร์ (iN2015 and Infocomm Security Masterplan)," [ออนไลน์]. 26 ธันวาคม 2553. แหล่งที่มา: http://www.acisonline.net/article_prinya_eweek_150949.htm; Infocomm Development Authority of Singapore (IDA), [iN2015: Background](http://www.ida.gov.sg/About%20us/iN2015:Background), [Online], 22 January 2011. Available From: <http://www.ida.gov.sg/About%20us/20100611122436.aspx>; Ministry of Finance and IDA, "From Integrating Services to Integrating Government Report by iGov2010 Project Steering Committee," *Singapore: an Intelligent Nation, a Global City*, (2010): 3, 5, 11.

รัฐยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีและการวิจัย (Cultivating Technology and R&D) โดยภาครัฐได้จัดเตรียมงบประมาณด้านการพัฒนาองค์ความรู้ และการวิจัยค้นคว้าด้านความปลอดภัยของข้อมูลให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนประชาชน รวมไปถึงการรักษาความปลอดภัยของโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศของชาติ (Security National Infrastructure) ซึ่งรัฐได้มีการจัดตั้งศูนย์ "National Cyber-Threat Monitoring Center หรือ "NCCM" โดยมีหน้าที่เฝ้าระวังภัยอินเทอร์เน็ตในระดับชาติตลอด 24 ชั่วโมง ตลอดจนวิเคราะห์กระแสข้อมูลถึงรูปแบบของการโจมตีเพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อนภัยจะมาถึงและส่งผลกระทบต่อรัฐ พร้อมกันนี้รัฐยังเพิ่มโครงการ "Security Assurance Through Software Vulnerability Examination & Research" มูลค่าประมาณ 24 ล้านบาท เพื่อประเมินความเสี่ยงทางด้านระบบความปลอดภัยข้อมูลของภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องกับกรถูกโจรกรรมทางข้อมูลและการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ทั้งนี้รัฐมีความเห็นว่าการติดต่อสื่อสารบนอินเทอร์เน็ตยังมีอัตราสูงขึ้น ผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองก็จะเพิ่มขึ้นเช่นกัน เพราะอินเทอร์เน็ตสามารถเชื่อมโยงความรู้สึกนึกคิดของประชาชนในสังคม และค่านิยมความคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่มีส่วนสำคัญในการสร้างอุดมการณ์ความคิดของประชาชนต่อรัฐ ดังนั้น ประเด็นการสร้างความปลอดภัยเป็นเป้าหมายสูงสุดของการบริหารงานด้านอินเทอร์เน็ตภายใต้แผนแม่บทนี้⁷⁰

ทั้งนี้รูปแบบการกำหนดนโยบายในแผนแม่บท iN 2015 รัฐบาลนำเสนออัตลักษณ์ของการเป็นรัฐที่รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน โดยลี เซียน ลุง เสนอว่า การส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจถึงบทบาททางการเมืองที่ถูกต้องของตนเองต้องเริ่มจากการพัฒนาโยบายด้านการศึกษา และการส่งเสริมการทำงานของรัฐที่เป็นมิตรกับประชาชน อย่างไรก็ตาม นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลกลับเป็นการสร้างอุดมการณ์และความคิดของประชาชน โดยรัฐส่งเสริมให้การศึกษา และข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองที่ดีของรัฐ พร้อมทั้งการเรียนรู้กฎระเบียบต่างๆ ในหลักสูตรการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ซึ่งการปลูกฝังค่านิยมของการเชื่อฟังรัฐนี้เป็นการสร้างความชอบธรรมให้รัฐยังคงมีอำนาจในการใช้กฎหมายเพื่อการแสดงออกทางความคิดเห็นของสังคม ดังนั้น แม้รัฐจะพยายามนำเสนอภาพลักษณ์ของการเป็นนักบริหารรุ่นใหม่ในสิงคโปร์ แต่การทำงานของพรรคกิจประชาชนใหม่ก็ไม่แตกต่างจากสมัยของนายลี กวน ยิว หรือนายโก๊ะ จ๊กตง เพียงแต่รูปแบบของการปรับตัวและการสร้างวาทกรรมในการครอบงำความคิดของผู้คนที่แตกต่างจากอดีตเท่านั้น จากยุทธศาสตร์และนโยบายด้านอินเทอร์เน็ตของพรรคกิจประชาที่มี การจัดการอย่างเป็นระบบทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมสามารถสรุปตามตารางแสดงนโยบายอินเทอร์เน็ตภายใต้แผน IT2000 และ iN2015 ดังต่อไปนี้

⁷⁰ ปริญา หอมเอนก, "กรณีศึกษา: วิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์นโยบายการป้องกันความปลอดภัยข้อมูลของประเทศสิงคโปร์ (iN2015 and Infocomm Security Masterplan)," [ออนไลน์], 1. 26 ธันวาคม 2553. แหล่งที่มา: http://www.acisonline.net/article_prinya_eweek_150949.htm; Carol Soon and Randolph Kluver, "The Internet and Online Political Communities in Singapore," *Asian Journal of Communication*, 17/3 (September 2007): 256.

ตารางแสดงนโยบายอินเทอร์เน็ตภายใต้แผน IT2000 และ iN2015

IT2000 (1991-2004)	iN2015 (2005-2015)
<p>ร่างแผนพัฒนาด้านอินเทอร์เน็ต National IT Plan: 1986-1990 จากความร่วมมือของ EDB (Economic Development Board) ของรัฐบาลและที่มวิจัยจากมหาวิทยาลัยสิงคโปร์</p>	<p>แผนงานด้านความปลอดภัย Infocomm Security Masterplan (2005-2007) "Cyber-Watch Center" โดย IDA National Cyber-threat Monitoring Centre (NCMC)"</p>
<p>National Information Infrastructure: NII) (1991-1999) ร่วมกับภาคเอกชนโดยบริษัท Singnet, Pacific Net และ Cyberway</p>	<p>e-Government Strategic Framework โดย IDA: ประกอบด้วย Government and Citizens: G-to-C, Government to Business: G-to-B, Government to Employees: G-to-E มีแนวคิดการทำงานตาม C.A.R.E. Courtesy: C, Accessibility: A, Responsiveness: R, Effectiveness: E</p>
<p>พัฒนาศักยภาพด้านเศรษฐกิจออนไลน์ รับผิดชอบโดย Technet เพื่อศึกษาวิจัยและพัฒนาคุณภาพอินเทอร์เน็ต ด้าน Electronic Commerce: EC, Business to Consumer: B2C ปี 1992</p>	<p>นโยบาย e-citizen มีการสร้างเว็บไซต์ www.ecitizen.gov.sg ปี 2003</p>
<p>โครงการ Singapore One (One Network for Everyone) โดย IDA ในปี 1994 และก่อตั้งมูลนิธิพัฒนาการศึกษาของประชาชนเชื้อสายมาเลย์ (Yamasen Mendaki Foundation: MENDAKI) องค์การการพัฒนาชาวสิงคโปร์เชื้อสายอินเดีย (Singapore Indian Development Association: SINDA) หรือ คณะกรรมการช่วยเหลือการพัฒนาชาวสิงคโปร์เชื้อสายจีน (Chinese Development Assistance Council: CDAC) คณะกรรมการปฏิบัติการเพื่อการศึกษาอินเดีย (Action Committee on Indian Education)</p>	<p>โครงการ Mirrors (สืบเนื่องจาก ICT21) ส่งเสริมให้ทั้งนักเรียนและประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา: จัดทำเว็บไซต์ www.youth.sg และ www.feedback.gov.sg เป็นเว็บไซต์ที่เปิดกว้างให้กับประชาชนส่งข้อความวิจารณ์นโยบายของรัฐบาลที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายรัฐทั้งจากประชาชนหรือกลุ่มธุรกิจในรัฐและต่างชาติ</p>
<p>สร้างระเบียบและข้อบังคับการใช้อินเทอร์เน็ต ตามข้อบังคับ The Internet Class License Scheme and Code of Practice ที่ออกโดยคณะกรรมการให้คำปรึกษาแห่งชาติ (National Advisory Committee)</p>	<p>โครงการ Request-for-Concept: RFC IDA ประกาศให้ประชาชนมีบทบาทในการกำหนดนโยบายด้านอินเทอร์เน็ตที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชนมากขึ้น โดยรัฐเรียกโครงการนี้ว่า Request-For-Concept (RFC) for</p>
<p>โครงการ An Oasis of Talent โดย IDA อบรมอินเทอร์เน็ตให้แก่ประชาชนเป็นครั้งแรกจำนวน 3,750 คน ในปี 1998, โครงการ Special Assistance Plan: SAP</p>	<p>Next Generation National Broadband Network (Next Gen NBN)</p>
<p>โครงการ "ThinkQuest" โดยรัฐบาลร่วมกับ IDA ส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อแสดงความคิดเห็น ก่อตั้งหลังจากเกิดเว็บไซต์ think center ในปี 1999</p>	<p>โครงการ Media 21 ในปี 2003 ซึ่งเป็นโครงการที่สร้างขึ้นเพื่อสนับสนุนการลงทุนจากต่างชาติ ทั้งกลุ่มบริษัทหรือบุคคลทั่วไปที่ต้องการลงทุนในสิงคโปร์</p>

IT2000 (1991-2004)	iN2015 (2005-2015)
โครงการ“Family Access Network: FAN” ในปี 2000 สร้างระเบียบของการใช้อินเทอร์เน็ตในครอบครัวเป็นพื้นฐานของการเข้าถึงข้อมูลผู้ใช้ในระดับครัวเรือน	
Infocomm21 (1999-2006) ให้คำปรึกษาด้านไอที (IT Consulting) บริการซ่อมบำรุงฮาร์ดแวร์ (Hardware Maintenance) (Telecommunication Services)	ส่งเสริมการพัฒนาไอที (IT Development) บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ICT21 (1994-2005) ขยายการบริการสู่ภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก หน่วยงานรับผิดชอบคือ IDA ร่วมกับบริษัท Sembawang : โครงการ New Singapore Share นโยบายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจภายในประเทศที่อยู่ภายใต้แผนหลังจากวิกฤตการณ์การเงิน รัฐประกาศภาวะการใช้งบประมาณเพื่อส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจขนาดกลางของประเทศที่ใช้เทคโนโลยีด้านอินเทอร์เน็ต โครงการ VISA Secure Electronic Transaction (SET) เพื่อสร้างความปลอดภัยให้ผู้ใช้และผู้ลงทุน	
“Electronic Commerce Plan” ที่พัฒนาต่อเนื่องจากปี 1996-2000 กฎหมาย Electronic Transactions Bill 1 (1998) ให้ความเชื่อมั่นในการทำการค้าออนไลน์เช่นการรับรองแบบฟอร์ม ลายเซ็นออนไลน์ หรือกฎหมายว่าด้วยสัญญาออนไลน์	โครงการ OASIS ให้บริการด้านความปลอดภัยในการลงทุนที่เป็นมาตรฐานกับกลุ่มบริการออนไลน์ รัฐก่อตั้งเว็บไซต์ www.business.gov.sg ปลายปี 2004 ควบคุมโดย IDA ร่วมมือกับ IBM & Microsoft
Singapore Internet Project (SIP) เป็นทีมที่สร้างขึ้นเพื่อศึกษาผลกระทบของอินเทอร์เน็ตกับสังคมสิงคโปร์ ปี 1999 มีผลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตอย่างมาก เนื่องจากรัฐจะคอยปรับเปลี่ยนการดำเนินนโยบายภายใต้การวิเคราะห์ด้านสังคมของ SIP	โครงการ Online Business Licensing Service (OBLS) เมื่อปี 2005 พร้อมกับแก้ไขกฎหมายของบริษัทหรือผู้ลงทุนออนไลน์ที่ไม่จดทะเบียนการค้าออนไลน์ เพื่อป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา
สร้างระเบียบการใช้อินเทอร์เน็ตโดย IDA, TAS และอินเทอร์เน็ตให้รัดกุมมากขึ้น โดยวิเคราะห์จากข้อมูลและเนื้อหาที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐเป็นหลัก	MDA เพื่อดูแลเนื้อหาและจัดการควบคุมการใช้

จากนโยบายและภาพรวมยุทธศาสตร์การพัฒนาอินเทอร์เน็ตทั้ง IT2000 และ iN2015 ของรัฐบาลพรรคกิจประชา ที่ลำดับโครงการและนโยบายที่เกี่ยวข้องกันทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมตั้งแต่ปี 1991 ถึง 2008 สามารถอธิบายลักษณะการทำงานและวิธีคิดของรัฐกับการประกอบสร้างอัตลักษณ์และวาทกรรมที่ใช้ครอบงำความคิดของผู้ในสังคมสิงคโปร์ในแต่ละช่วงเวลา เหตุการณ์ และเพื่อรักษาอำนาจของรัฐในโลกาภิวัตน์ โดยการวิเคราะห์การประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐสิงคโปร์จะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

4.4 การวิเคราะห์การสร้างสรรค์ลักษณะของรัฐสิงคโปร์ผ่านนโยบายอินเทอร์เน็ต

การศึกษาผ่านนโยบายอินเทอร์เน็ตในสิงคโปร์ เพื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลต่อโครงสร้างอำนาจของรัฐ และนำไปสู่การปรับตัวของรัฐด้วยวิธีการประกอบสร้างอัตลักษณ์ ซึ่งมักจะมีการนำเสนอวาทกรรม และอุดมการณ์เพื่อครอบงำอุดมการณ์ความคิดของประชาชนในการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ หรือต่อยุ่อัตลักษณ์ที่มีอยู่แล้วให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น สามารถอธิบายเชื่อมโยงกับรูปแบบของนโยบายอินเทอร์เน็ตในสิงคโปร์ที่แสดงถึงความสำคัญของอินเทอร์เน็ตที่ส่งผลกระทบต่อรัฐ ความสามารถของรัฐที่พยายามสร้างนโยบายเพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนตนเองในวิกฤตทางสังคม และความขัดแย้งรูปแบบต่างๆ ตั้งแต่ปี 1991 ถึง 2008 ซึ่งสามารถสรุปการนำเสนอที่เชื่อมโยงต่อการปรับตัว และประกอบสร้างอัตลักษณ์ ที่รัฐบาลต้องการนำเสนอต่อผู้คนในสังคม ในระดับรัฐ และระดับโลกได้ดังนี้

4.4.1 การเป็นรัฐที่ส่งเสริมประชาธิปไตยผ่านการพัฒนาอินเทอร์เน็ต

อัตลักษณ์ของการแสดงความเป็นรัฐที่ส่งเสริมประชาธิปไตยนั้น เป็นอัตลักษณ์ที่มีความโดดเด่นตั้งแต่รัฐกำหนดให้อินเทอร์เน็ตเป็นทรัพยากรหลักในการพัฒนาประเทศ โดยรัฐนำคุณลักษณะพื้นฐานของอินเทอร์เน็ตกับการเป็นเครื่องมือสื่อสารที่เสรี มาเป็นส่วนหนึ่งของวาทกรรมในการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐที่เคารพต่อความคิดของประชาชน พร้อมกับการเพิ่มช่องทางการแสดงความคิดเห็นของประชาชนในรัฐ ปัจจัยของการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการสร้างอัตลักษณ์นี้ เนื่องมาจากความขุ่นเคืองใจของกลุ่มที่ต้องการสร้างประชาธิปไตยในสังคม และการเพิ่มจำนวนขององค์กรที่ไม่ใช่รัฐ ซึ่งติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายทางสังคมผ่านเว็บไซต์ที่วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ซึ่งประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อรัฐ คือ การวิจารณ์การใช้อำนาจของรัฐบาลที่ละเมิดต่อสิทธิของประชาชน รวมถึงการสร้างกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างรัดกุมทำให้ประชาชนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีได้อย่างแท้จริง

นอกจากนี้ ความขัดแย้งทางสังคมสิงคโปร์กับการเรียกร้องประชาธิปไตยยังมีปัจจัยมาจากการพัฒนา ที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในวงคมระหว่างคนเชื้อชาติต่างๆ ในสิงคโปร์ ดังนั้นจึงทบทวนข้อวิจารณ์และใช้วิธีการการประกอบสร้างอัตลักษณ์ กับการเป็นรัฐที่ส่งเสริมประชาธิปไตยเพื่อสนองต่อความต้องการและแรงกดดันทางสังคม ที่ส่งผลต่อความนิยมของประชาชนต่อรัฐบาลพรรคกิจประชา โดยเริ่มแรกรัฐใช้แผนงานไอที 2000 เป็นแผนแม่บทของการสร้างโครงการต่างๆ ซึ่งเน้นประเด็นของการพัฒนาที่เท่าเทียมกันเพราะอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่เข้าถึงได้อย่างเสรี หลังจากการประกาศใช้แผนงานนี้รัฐได้ก่อตั้งองค์กร TAS (Telecommunication Authority of Singapore) เพื่อดูแลการใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งรัฐบาลกล่าวว่าการรักษาความปลอดภัยนี้เป็นสิ่งจำเป็นที่รัฐจะต้องจัดการดูแลภายใต้กระบวนโลกาภิวัตน์ที่ต้องทำควบคู่ไปกับการพัฒนา และการสร้างความรู้ความเข้าใจในสังคมก็เป็นสิ่งสำคัญเพื่อ

ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ รัฐพยายามครอบงำความคิดของประชาชนผ่านโครงสร้างการทำงานด้านการศึกษาเพื่อเป็นการวางรากฐานทางความคิดแก่เยาวชนจนถึงระดับอุดมศึกษาให้มีความเชื่อมั่นต่อรัฐบาล ดังนั้น ในปี 1997 นายโก๊ะ จ๊ก ตง ได้ประกาศนโยบายด้านการศึกษาและแสดงสุนทรพจน์ต่อประชาชนว่า “Thinking Schools, Learning Nation” คำกล่าวในสุนทรพจน์เมื่อเดือนมิถุนายน มีจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจนต่อการแสดงท่าทีของรัฐที่ต้องการส่งเสริมการแสดงออกด้านความคิดเห็นของประชาชนผ่านการศึกษา และรัฐต้องการสร้างความเข้าใจอันดีต่อประชาชนในเรื่องของวัฒนธรรมและเชื้อชาติผ่านการศึกษา⁷¹

รัฐพยายามตอกย้ำความเป็นรัฐที่ส่งเสริมประชาธิปไตย โดยแสดงภาพลักษณ์ของรัฐที่ยอมรับความคิดเห็นของประชาชนและเน้นว่าการศึกษจะช่วยพัฒนาระบบความคิดของคนในชาติให้ก้าวไกล ขณะเดียวกันรัฐส่งเสริมให้ขยายการใช้อินเทอร์เน็ตในครัวเรือน เพื่อให้ความรู้กับครอบครัวมีบุตร เพื่อใช้อินเทอร์เน็ตให้ถูกต้อง รัฐจึงจัดอบรมให้กับผู้ปกครองสามารถรับข้อมูลผ่านเครือข่ายการใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับครอบครัวในโครงการ “Family Access Network: FAN” ซึ่งภายใต้เครือข่ายนี้ เป็นจุดเริ่มต้นของการใช้วิธีคิดในการจำกัดการเข้าถึงข้อมูลออนไลน์ และขณะเดียวกันโปรแกรมนี้เปรียบเสมือนผู้ควบคุมดูแลการใช้อินเทอร์เน็ตระดับครัวเรือน เพราะฐานข้อมูลของ FAN สามารถตรวจเช็คได้จากฐานข้อมูลของผู้ใช้จากบริษัทที่ควบคุมโดยรัฐเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต โดยรัฐกล่าวว่าการสร้างเครือข่ายที่เชื่อมโยงทุกสถาบันเป็นส่วนหนึ่งของแผนงาน “Singapore One” ที่ต้องการสร้างความเป็นหนึ่งในสิงคโปร์ และเพื่อความปลอดภัยของผู้คนในยุคสารสนเทศตามที่รัฐวางแผนไว้

ถึงแม้รัฐจะต้องจำกัดสิทธิบางอย่างของประชาชนในการใช้อินเทอร์เน็ต ซึ่งขัดต่อหลักการการส่งเสริมประชาธิปไตยผ่านเครื่องมือการสื่อสารอย่างอินเทอร์เน็ตที่รัฐ เคยสนับสนุนว่าจะเป็นทางเลือกสู่การแสดงออกทางความคิดเห็น ภายใต้แกนนำของนายกรัฐมนตรีโก๊ะ จ๊ก ตง ได้กล่าวต่อประชาชนเกี่ยวกับความจำเป็นในการทำงานที่เข้มงวดของรัฐว่า

“รัฐบาลไม่สามารถมีอำนาจเบ็ดเสร็จภายใต้พรหมแดนของตนเองได้อีกต่อไป เมื่อโลกาภิวัตน์ไม่เพียงแต่ท้าทายอำนาจอธิปไตยของรัฐ แต่ยังสร้างความท้าทายต่อการเปลี่ยนแปลงที่รัฐบาลต้องเผชิญในการบริหาร ดังนั้นรัฐจึงตกอยู่ในภาวะที่ไร้ซึ่งอำนาจอันเนื่องมาจากโลกาภิวัตน์ และความท้าทายนี้ก็ไม่สามารถแก้ไขโดยการใช้อำนาจเหนือรัฐที่อ่อนแอกว่าอีกต่อไป เพราะไม่ว่ารัฐที่เข้มแข็งหรืออ่อนแอต่างประสบปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้ การจัดการ

⁷¹ Goh Chok Tong, “Balancing Race Relations: Lessons from the General Election,” *Speeches 20*, 3(1997): 14-18 in Jason Tan, “Education in the Early 21st Century: Challenges and Dilemmas,” in Derek Da Cunha (ed.), *Singapore in the New Millennium: Challenges Facing the City-State* (Pasir Panjang: Institute of Southeast Asian Studies, 2002), p. 167.

กับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจึงต้องใช้การสร้างแนวคิดใหม่ที่เกี่ยวข้องกับความ เป็นรัฐและความคิดเกี่ยวกับรัฐบาล เพราะไม่ว่ารัฐรูปแบบไหนก็ต้องเปลี่ยน ระบบความคิดให้ประชาชนตระหนักถึงรัฐบาล และรัฐบาลต้องร่วมมือกัน แก้ปัญหานี้ในระดับโลกร่วมกันมากขึ้น”⁷²

จากความพยายามที่จะเปลี่ยนวิถีคิดของผู้คนเกี่ยวกับรัฐ โดยสร้างความร่วมมือเพื่อการ รับมือกับปัญหานั้น กลายเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งที่รัฐบาลกิจประชาผลักดันสืบเนื่องมาถึงยุคของ นายลี เซียน ลุง ที่รัฐใช้นโยบายการศึกษาเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม กลุ่มที่ โต้แย้งว่ารัฐอ้างเรื่องการส่งเสริมและให้สิทธิการวิจารณ์เป็นการกระทำผ่านคำพูดของรัฐเท่านั้น เพราะความคิดเห็นของประชาชนที่เสนอต่อนโยบายรัฐมักถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มความคิดที่เสี่ยงต่อ ความปลอดภัยของรัฐ ทำให้ข้อเสนอหลายประเด็นรวมทั้งเรื่องเชื้อชาติ ความเท่าเทียม และ อื่นๆ ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐ* ข้อวิจารณ์นี้สะท้อนถึงความขัดแย้งของ นโยบายกับการปฏิบัติของรัฐที่เป็นเพียงการตอกย้ำความคิดและความเชื่อผ่านการพัฒนา อินเทอร์เน็ต⁷³ ทั้งนี้รัฐบาลก็ยังคงวิธีการของการตอกย้ำการเป็นรัฐที่ส่งเสริมเสรีภาพผ่า โครงการที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนรูปแบบรัฐสู่ความทันสมัย และพร้อมรับใช้ประชาชน อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแผนงานที่สืบเนื่องใน IT2000 คือ Singapore One โดยโครงการนี้ แสดงถึงการปรับตัวของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้การส่งเสริมนโยบายต่างๆ ดังนี้

ก.) นโยบาย e-Government Strategic Framework โดย IDA เป็นแผนงานที่ ส่งเสริมการ 3 แบบ คือ รัฐบาลกับประชาชน (Government and Citizens: G-to-C) รัฐบาลกับ ภาคธุรกิจ (Government to Business: G-to-B) และรัฐบาลกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Government to Employees: G-to-E) และใช้แนวคิดการทำงานแบบสุภาพอ่อนโยน (Courtesy: C) เข้าถึงได้ ตลอด 24 ชั่วโมง (Accessibility: A) ตอบสนองต่อความต้องการ (Responsiveness: R) และมี ประสิทธิภาพ (Effectiveness: E) หรือรัฐเรียกการบริการของโครงการนี้ว่า C.A.R.E. ซึ่งเป็น นโยบายที่ช่วยปรับภาพลักษณ์ของการทำงานของภาครัฐที่เป็นมิตรกับประชาชนมากขึ้น และ เน้นการพัฒนาเทคโนโลยีควบคู่กับการเสนอช่องทางให้ข้อมูลและรับฟังข้อมูลของประชาชนมาก ขึ้น⁷⁴

⁷² Prime Minister Goh Chok Tong, “Constructing A New Global Order,” Speech at the 10th Session of the United Nations Conference on Trade and Development on Saturday, 12 February 2000, Bangkok: 4.

* กลุ่มที่คัดค้านและโต้แย้งต่อการกระทำของรัฐ นำโดย นายลี ซิว ซอห์ (Dr. Lee Siew Choh) ประธานกลุ่มบาริสัน โซเชียลิสต์ (The Barisan Socialis) และแกนนำพรรคฝ่ายค้าน พรรคกรรมกร โดยนายเดวิด มาร์แชล (David Marshall) ที่เสนอ ความคิดเห็นให้บทวนการใช้อำนาจของรัฐที่ยังคงมีลักษณะเผด็จการในประเทศต่างจากยุคก่อน

⁷³ Edwin Lee, Singapore: The Unexpected Nation (Pasir Panjang: ISEAS Publishing, 2008), pp. 190-192.

⁷⁴ ชัชณี ทรงศีล, “รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government): ศึกษาเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติที่เป็น เลิศของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลียและประเทศสิงคโปร์,” (เอกสารวิจัยตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 105-106.

ดังนั้น เพื่อปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยอย่างเต็มรูปแบบจากการพัฒนาประสิทธิภาพของอินเทอร์เน็ต รัฐจึงส่งเสริมการรณรงค์การเลือกตั้งในสิงคโปร์เมื่อปี 2006 ให้ทุกพรรคโฆษณาหาเสียงผ่านเว็บไซต์ หรือบล็อก (Blog) ต่างๆ ได้ พร้อมกับส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรณรงค์การเลือกตั้งผ่านการดาวน์โหลดวีดีโอของตนเอง หรือภาพจากการหาเสียงในที่ต่างๆ ของพรรคที่ลงเลือกตั้งทางเว็บไซต์ sgrally.blogspot.com และ electionally.blogspot.com ในส่วนของบล็อกท้องถิ่นเช่น www.singaporegovt.blogspot.com ก็ได้รับความนิยมในช่วงการรณรงค์ 9 วันก่อนการเลือกตั้งโดยมีผู้เข้าชมถึงประมาณ 5,000 ถึง 6,000 คนโดยผลการสำรวจของสถาบันนโยบายศึกษาพบว่า ในช่วงการเลือกตั้งครั้งนี้มีเว็บไซต์ทางการเมืองมากถึง 50 เว็บไซต์ และรายงานจากสถานีโทรทัศน์นิว เอเชีย (Chanel News Asia) รายงานว่าในช่วงการหาเสียง 9 วันมีบทความเกี่ยวกับการเลือกตั้งเฉลี่ย 190 บทความต่อวัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้งนโยบายและผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นนอกจากจะทำให้รัฐสามารถตอบโต้ประเด็นของการส่งเสริมสิทธิของประชาชนในระบบประชาธิปไตยอย่างทันสมัย รัฐยังเรียนรู้ถึงปรากฏการณ์ทางสังคมในสิงคโปร์ที่หันมาสนใจประเด็นทางการเมืองมากขึ้นในยุคของการสื่อสารที่ทันสมัย⁷⁵

รูปที่ 1 ตัวอย่างเว็บไซต์ www.singaporegovt.blogspot.com

⁷⁵ James Gomez, "Demography and the Internet in Singapore: The Supply of Alternative Political Content during General Elections," An International Conference on Inter-Asian Culture, Communication, Conflict and Peace, Bangkok, Thailand, 28-29 July 2006: 16.

การเพิ่มจำนวนของใช้อินเทอร์เน็ตของพรรคการเมืองและประชาชนทำให้ รัฐมนตรีกระทรวงสื่อสารและศิลปะออกมาประกาศก่อนการเลือกตั้งเพียง 1 วันว่า ประชาชนควรตระหนักถึงข้อมูลที่มาจากบล็อกต่างๆ เพราะเป็นข้อความที่มีอิทธิพลต่อความคิดในการเลือกตั้ง ซึ่งสมาชิกพรรคก็ประกาศว่าหลังการเลือกตั้งว่า การออกประกาศเตือนเช่นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการใช้ช่องทางของการสื่อสารที่จะเป็นผลเสียต่อพรรคการเมือง หรือข้อความที่เกินจริงมากกว่าโดยไม่มีเจตนาบิดรอนสิทธิของประชาชน⁷⁶ ซึ่งการตอบโต้หรือแถลงการณ์ต่างๆ ของรัฐบาลมักจะดำเนินงานผ่านเว็บไซต์ของตนเอง โดยการปรับภาพลักษณ์การสื่อสาร การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์เพื่อแสดงออกถึงภาพที่นุ่มนวลของรัฐบาลพรรคกิจประชา โดยการนำเสนอข้อความบนเว็บไซต์ของรัฐมักมีนัยยะของการตอกย้ำความคิดเรื่องความมีประสิทธิภาพในการทำงานของรัฐบาล การสร้างความมั่นคงและมั่นคงให้กับรัฐ รวมทั้ง การเน้นย้ำเรื่องความเป็นประชาธิปไตยของรัฐ กับการเน้นเรื่องการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งการลบทลสัมภาษณ์ของประชาชนในหลายเชื้อชาติผ่านเว็บไซต์ของรัฐเพื่อรักษาคะแนนเสียงของพรรค

รูปที่ 2 ตัวอย่างเว็บไซต์ www.pap.org.sg.

ถึงแม้ช่องทางการสื่อสารจะเพิ่มขึ้นผ่านการส่งเสริมนโยบายรัฐอิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อมโยงต่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในสิงคโปร์ ซึ่งรัฐบาลพรรคกิจประชากังวลว่าการสื่อสารผ่านเครือข่ายออนไลน์จะสร้างปัญหาต่อเสถียรภาพทางการเมืองต่อพรรคตนเอง แต่การเลือกใช้การณรงค์การเลือกตั้งผ่านเว็บไซต์ผลการเลือกตั้งที่ดูเหมือนจะมีคะแนนเสียงจะลดลงจากปี 2001 คือจากร้อยละ 75.3 เป็นร้อยละ 66.6 ก็เปลี่ยนไปโดยพรรคกิจประชาได้รับผล

⁷⁶ *ibid.*: 17.

คะแนนที่สูงกว่าเมื่อปี 1997 ที่ยังไม่มียุทธศาสตร์การใช้วิธีการเลือกตั้งและหาเสียงผ่านอินเทอร์เน็ต คือ ร้อยละ 65 ผลการเลือกตั้งนี้ทำให้รัฐบาลตระหนักว่า แม้อินเทอร์เน็ตมีส่วนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ถ้ารัฐยังสามารถครองสื่อกระแสหลักได้ เนื้อหาที่ถ่ายทอดนั้นก็ไม่ได้ต่างไปจากยุคของสื่อในหนังสือพิมพ์ที่รัฐสามารถควบคุมได้ ดังนั้น การสร้างวาทกรรมของการเป็นรัฐที่ส่งเสริมประชาธิปไตยผ่านการเพิ่มช่องทางการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ตของสิงคโปร์จึงยังอยู่ใน การวิจารณ์ของกลุ่มพรรคฝ่ายค้านและนักวิชาการว่า การเลือกตั้งในสิงคโปร์ที่มีพรรคเด่นเพียง พรรคเดียวที่สามารถใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองของตนเอง จนกระทั่งไม่มีพรรค การเมืองอื่นๆ สามารถมีความโดดเด่นเท่ากับพรรคกิจประชาว่า เป็นรูปแบบการทำงานของ พรรคการเมืองแบบครองความเป็นเจ้า (Hegemonic Party System) มากกว่าการกล่าวถึงระบบ พรรคการเมืองแบบพรรคเด่นพรรคเดียว (Predominant Party System) ทั้งนี้พรรคการเมืองที่มีการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลที่มีความสำคัญพรรคหนึ่ง คือ พรรคประชาธิปไตยสิงคโปร์ (Singapore Democrat Party: SDP) ซึ่งภายหลังก็ใช้วิธีการตอบโต้การทำงานของรัฐบาลผ่าน เว็บไซต์ของพรรคเช่นกัน⁷⁷

รูปที่ 3 ตัวอย่างเว็บไซต์ www.yoursdp.org

การใช้เว็บไซต์ของพรรค SDP มีความสำคัญบ่งต่อการเผยแพร่ข้อมูลโดยผู้สมัคร พยายามใช้การสื่อสารบนอินเทอร์เน็ตทั้ง youtube และ facebook เพื่อติดต่อสื่อสารและ เผยแพร่วิดีโอและข้อความเพื่อต่อต้านการทำงานของรัฐบาลตลอด 24 ชั่วโมง โดยเน้นไปที่การ

⁷⁷ Ibid.: 18-19.; โคริน เฟื่องเกษม, การพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองสิงคโปร์ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ, 2541), หน้า

แสดงออกเรื่องการปิดกั้นการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ตของรัฐบาล โดยผู้นำพรรคฝ่ายค้านคือนาย ซี ชุน จวน (Chee Soon Juan) หัวหน้าพรรคซึ่งครั้งหนึ่งเคยถูกจับในปี 1994 กับข้อหาหมิ่นประมาท ซึ่งหลังจากนั้นนายจวน จึงพยายามแสดงความคิดเห็นเรื่องการส่งเสริมประชาธิปไตยของรัฐบาลว่าเป็นเพียงแต่ว่าทกรรมและอุดมการณ์ที่รัฐบาลสร้างขึ้น เพราะเมื่อก็ตามที่รัฐบาลเสนอว่าจะให้สิทธิกับประชาชน รัฐบาลก็พร้อมที่จะใช้วิธีใดก็ได้ที่จะนำเอาสิทธินั้นคืนกลับมา ซึ่งจากภาพตัวอย่างเว็บไซต์ของพรรค SDP เป็นการตอบโต้เกี่ยวกับการประกาศข้อความของพรรคที่ถูกรัฐบาลเผยแพร่แต่หลังจากนั้นเมื่อประชาชนจำนวนมากพยายามเข้าดูข้อมูล และร่วมกันเรียกร้องให้รัฐบาลปิดกั้นเว็บไซต์ บล็อกดิ่งกล่าวภายใน 24 ชั่วโมง เว็บไซต์ของพรรค SDP ก็กลับมาใช้งานได้สำเร็จและมีผู้เข้าชมวิดีโอออนไลน์ในเว็บไซต์เกือบหกพันต่อวันในช่วงของการเลือกตั้ง โดยเฉพาะการเลือกตั้งครั้งล่าสุดในปี 2011 ทั้งนี้หัวหน้าพรรค SDP กล่าวว่าการที่ประชาชนร่วมกันเปิดหู เปิดตา และเปิดใจศึกษาการทำงานของพรรคก็ประชาชนจะพบว่าประชาชนสามารถมีอำนาจและเรียกร้องสิทธิของตนเองกลับมาได้ อย่างที่ประชาชนกว่า 60,000 คนเรียกร้องการยกเลิกการปิดกั้นเว็บไซต์ของรัฐบาลก็ประชาชน*

กล่าวได้ว่ากลุ่มแผนการดำเนินงานของ e-government รัฐได้มีโครงการที่เป็นระบบต่อเนื่องกับการปรับภาพลักษณ์ของรัฐบาล นั่นคือ การเพิ่มภาคบริการสู่สังคมจากโครงสร้างอินเทอร์เน็ตที่มีความพร้อมมากขึ้น รัฐจัดทำเว็บไซต์ของรัฐที่เป็นบริการทั้งให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับกฎหมาย การเสียภาษีผ่านระบบออนไลน์ รวมทั้งการตรวจสอบนโยบายของรัฐได้ จากนั้นรัฐจึงเพิ่มนโยบาย e-citizen มีการสร้างเว็บไซต์ www.ecitizen.gov.sg โดยจะเป็นแหล่งบริการประชาชน ที่สามารถสืบหาข้อมูลของตนเองเพียงกรอกข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของตนเองทั้งหมด โดยฐานข้อมูลทั้งหมดจะขึ้นอยู่กับรัฐ และฐานข้อมูลนี้จะสร้างเครือข่ายที่เชื่อมโยงในบริการเกี่ยวกับการหางาน ทำธุรกรรมการเงินที่ปลอดภัย หรือแม้กระทั่งการหาผู้ผ่านระบบออนไลน์ ทำให้ภายในปี 2003 สิงคโปร์เป็นประเทศแรกในเอเชียที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ลายเซ็นผ่านระบบออนไลน์ได้ และรัฐบาลสิงคโปร์ก็ได้เปิดให้บริการเกี่ยวกับภาครัฐออนไลน์ตลอด 24 ชั่วโมง การสร้างแผนงานที่เข้าหาประชาชนและสร้าง⁷⁸ทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยี โดยเน้นว่าการสร้างวาทกรรมที่ว่า อินเทอร์เน็ตเป็นทางเลือกของการแสดงออกความคิดเห็นทางการเมืองซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการสร้างประชาธิปไตยในรัฐ

ข.) โครงการ Mirrors เป็นโครงการในแผนงาน ICT21 เช่นกันแต่มีความแตกต่างที่ Mirrors เป็นโครงการที่นำไปสานต่อโครงการใหญ่ในแผนแม่บท iN2015 เนื่องจาก โครงการนี้เป็นการส่งเสริมความแข็งแกร่งของภาคประชาสังคมในสิงคโปร์ ซึ่งมีสาเหตุจากการเคลื่อนไหวของประชาชนจากกฎหมายที่เคร่งครัดเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต โดยหน่วยงาน

⁷⁸ โคโรน เทื่องเกษม, การพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองสิงคโปร์ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ, 2541), หน้า 75.

* ข้อมูลเพิ่มเติมที่ www.yourSDP.org.

NCB ร่วมกับ Sembawang Media สร้างโครงการ MirrorS เพื่อส่งเสริมให้ทั้งนักเรียนและประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา ซึ่งฐานข้อมูลที่แสดงออกในประเด็นต่างๆ ที่ให้ความรู้จะสามารถแบ่งปันกันได้ทั่วโลกและผู้ใช้ในสิงคโปร์ก็จะได้รับข้อมูลข่าวสารในประเด็นเดียวกันโดยอัตโนมัติตามที่ตนเองสนใจตลอด 24 ชั่วโมง⁷⁹

การสร้างแนวความคิดนี้เป็นการปรับกลยุทธ์ของรัฐบาลในการสร้างอัตลักษณ์ของตนเองกับการส่งเสริมประชาธิปไตย เพราะบริษัท Sembawang Media ถูกควบคุมโดยรัฐ ดังนั้น การส่งเสริมภาคสังคมที่เน้นให้มีการแสดงออกทางความคิดเห็น จึงเป็นการสร้างความเชื่อและนโยบายเพื่อลดความขัดแย้งทางการเมืองของรัฐ แต่การเข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น ช่วยให้องค์กรที่ต่อต้านรัฐ สร้างเครือข่ายและรูปแบบของเว็บไซต์วิจารณ์รัฐบาลที่ทันสมัยขึ้น พร้อมกับการพัฒนาอินเทอร์เน็ตที่ก้าวหน้ามากขึ้นในช่วงต้นปี 2000 ทำให้องค์กรที่เคลื่อนไหวเพื่อสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตยในสิงคโปร์ร่วมมือกับพรรคฝ่ายค้าน เช่น พรรคแรงงานแห่งชาติ สิงคโปร์ พรรคประชาธิปไตยสิงคโปร์ สร้างเว็บไซต์ ThinkCenter, Sintercom เป็นต้น โดยเป้าหมายเพื่อสร้างข้อมูลทางเลือกให้แก่คนในสังคมมากขึ้น⁸⁰

รูปแบบการทำงานสืบเนื่องจากโครงการ Mirrors คือการดึงทีมวิจัยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานของรัฐ โดยรัฐให้ความสำคัญกับการรับรู้ข้อมูลของกลุ่มผู้ต่อต้านรัฐมากขึ้นผ่านการส่งเสริมการสร้างช่องทางสื่อสารทางเลือกด้วยอินเทอร์เน็ตให้แก่พรรคการเมืองต่างๆ ที่ต้องการต่อต้านหรือให้ข้อมูลในการวิจารณ์รัฐบาล โดยวิธีการนี้รัฐมีวัตถุประสงค์เพื่อรับข้อมูลและความคิดเห็นของฝ่ายตรงข้ามมาเป็นหนึ่งในการปรับสร้างอัตลักษณ์ อย่างไรก็ตาม ข้อดีของการแสดงวาทกรรมของการเปิดกว้างทางการสื่อสารที่ช่วยให้รัฐเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร วิธีการนี้ยังช่วยให้รัฐตอบโต้กับข้อวิจารณ์ที่ว่ารัฐบาลเป็นรัฐอำนาจนิยมและขาดประชาธิปไตย โดยรัฐให้เหตุผลว่าโครงการ Mirrors คือ โครงการที่เปิดเสรีทางอินเทอร์เน็ตสำหรับกลุ่มต่างๆ พร้อมกับการส่งเสริมการศึกษาและความรู้แก่ภาคประชาสังคมในรัฐอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามความท้าทายของโครงสร้างเครือข่ายที่แข็งแกร่งขึ้นของกลุ่มต่อต้านรัฐ ซึ่งมีการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นผ่านอินเทอร์เน็ตก็สร้างปัญหาของการปิดกั้นสื่อและครอบงำความคิดของผู้คนโดยรัฐ เครือข่ายการทำงานของภาคประชาสังคมในสิงคโปร์ผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างนักวิชาการ และภาคประชาสังคม รวมทั้งพรรคฝ่ายค้านเพื่อแลกเปลี่ยน

⁷⁹ Koh Thiam Seng and Lee Sai Choo (eds), *Information Communication Technology in Education Singapore Masterplans 1997-2008*, p.19.

⁸⁰ Carol Soon and Randolph Kluver, "The Internet and Online Political Communities in Singapore," *Asian Journal of Communication*: 256.

ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ* การสร้างความร่วมมือและกดดันรัฐในลักษณะเครือข่ายทางสังคมยิ่งส่งผลให้รัฐต้องสร้างแนวทางการดำเนินงานที่ต่อยอดการสร้างอัตลักษณ์ของการส่งเสริมประชาธิปไตยในสังคมมากขึ้น⁸¹

แม้แนวคิดการทำงานในโครงการ Mirrors จะเป็นแนวทางไม่ประสบความสำเร็จในด้านของการสร้างภาพลักษณ์ของการส่งเสริมประชาธิปไตยเท่าที่ควร แต่โครงการนี้ช่วยให้รัฐตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของเครือข่ายทางสังคมในสิงคโปร์ที่เข้มแข็งมากขึ้น ซึ่งการทำความเข้าใจต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงนี้ เป็นปัจจัยสำคัญของการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐ ตามที่ทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคมได้เสนอไว้ ดังนั้น โครงการ Mirrors จึงกลายเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการทำงานของรัฐบาลพรรคกิจประชาอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในช่วงต้นของการเข้ามาดำรงตำแหน่งของนายกรัฐมนตรี ลี เซียน ลุง ซึ่งพยายามสานต่อแผนพัฒนาต่อเนืองของ Infocomm พร้อมกับการเร่งสร้างนโยบายเกี่ยวกับการสร้างชาติอัจฉริยะ (Intelligent Islands) เป็นต้น

การทำงานของรัฐบาลชุดใหม่นี้จึงเน้นการส่งเสริมแนวคิดจาก Mirrors เพื่อเน้นการรับฟังความคิดของประชาชนมากขึ้น แต่ยุทธศาสตร์การทำงานตั้งแต่ปี 2004 เป็นต้นมา รัฐบาลมีแนวทางในการพัฒนาประเทศในด้านเทคโนโลยีด้วยการสร้างค่านิยมของรัฐบาลที่เป็นมิตรกับประชาชน โดยความเชื่อของ ลี เซียน ลุง ที่ว่า การพัฒนาความคิดและรูปแบบ mind-sets ของผู้คนในสังคมเป็นสิ่งจำเป็นมากกว่าการพัฒนากฎหมาย เพราะ การเปลี่ยนแปลงทุกอย่างสามารถเกิดขึ้นได้ด้วยกระบวนการทางรัฐธรรมนูญ นโยบายที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเพียงข้ามคืน แต่การเปลี่ยนที่ทำได้เพียงข้ามวันคือ กระบวนการคิดของผู้คน ดังนั้น รัฐจึงต้องคำนึงถึงประเด็นนี้ควบคู่กับการพัฒนา⁸²

“...ความเชื่อในการเปลี่ยนแปลงสู่การสร้างสังคมเสรี เปิดกว้างพื้นที่ในการแสดงออกและการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นสิ่งที่จะเกิดขึ้น เพราะเราสนับสนุนให้ประชาชนร่วมสร้างอนาคตในรูปแบบการทำงานแบบเปิดมากขึ้น

* เช่น องค์กร Think Centre ที่ทำงานร่วมกับ MGGPillai-News and Commentaries, Singapore Window, Singapore Democracy Party, Singapore People's Party และ Workers Party ซึ่งขณะที่ Think Centre เป็นศูนย์กลางของการทำงานที่มีทั้งเอกชนและพรรคการเมือง เครือข่ายของพรรคการเมืองฝ่ายค้านก็ทำงานร่วมมือกันทั้งหมด ดังนั้นพรรคการเมืองที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ Think Centre โดยตรงแต่ก็อยู่ในเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันทางอ้อมจากการร่วมทำเช่น National Solidarity Party ที่ร่วมมือกับพรรคฝ่ายค้านอื่นๆ ในการเผ่าดู และวิจารณ์การทำงานของรัฐ

⁸¹ Carol Soon and Randolph Kluver, Ibid: 257.; Shyamkrishna Balganes, "Freedom and the Internet: A Review of the Internet Galaxy by Manuel Castells," *International Journal of Communications Law and Policy* 8 (Winter 2003/2004): 6.

⁸² Richard H. K. Vietor, *How Countries Compete: Strategy, Structure, and Government in the Global Economy* (Massachusetts: Harvard Business School Press, 2007), p.55.

และถ้าเราเปรียบเทียบกับสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีต เราจะพบว่าสังคมทุกวันนี้เปิดกว้างขึ้นกว่าเดิมมาก และเราจะยังคงรู้สึกเช่นนี้ต่อไป แต่เราต้องคำนึงถึงปัญหาของเราเองเพื่อหาแนวทางที่ถูกต้องสำหรับสิงคโปร์ และสร้างความปรองดองในชาติ เราต้องเป็นหนึ่งเดียวกัน...เพื่อที่ว่าแม้โลกจะเปลี่ยนไปแต่ลูกหลานของเรายังคงมีอนาคตที่สดใส...”⁸³

ข้อวิจารณ์การพัฒนาด้านเทคโนโลยีจากตัวเลขจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในสิงคโปร์ที่มีอัตราการใช้เพิ่มขึ้น จึงไม่ได้หมายถึงการเพิ่มความเป็นประชาธิปไตยในสิงคโปร์⁸⁴ แต่ภายใต้การเรียนรู้และปรับกลยุทธ์ รูปแบบและวาทกรรมต่างๆ ในการบริหารที่ใช้วิธีที่ไม่รุนแรงและแข็งกร้าวอย่างในอดีต ช่วยให้พรรคกิจประชาสามารถสร้างรากฐานของการใช้นโยบายในทิศทางที่รัฐยังคงมีบทบาทสำคัญ การเปิดเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลที่เพิ่มขึ้นพร้อมกับการครอบครองสื่อ และรัฐเองก็ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และใช้ข้อมูลข่าวสารในสังคม เพื่อช่วยให้รัฐเข้าใจการเปลี่ยนแปลง ค่านิยม อุดมการณ์ของผู้คนในสังคม

การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านการแสดงความคิดเห็นด้านนโยบายกับเป็นผลดีต่อการใช้ข้อมูลเหล่านี้เพื่อปรับเปลี่ยนและสร้างอัตลักษณ์ของตนเองให้เข้ากับบริบททางสังคม ดังนั้น ภายใต้ข้อมูลข่าวสารในยุคสารสนเทศที่เป็นภัยคุกคามกับรัฐ จึงกลายเป็นข้อได้เปรียบของการบริหารประเทศสิงคโปร์ และทำให้ประเด็นการส่งเสริมประชาธิปไตยของรัฐผ่านการสร้างนโยบายอินเทอร์เน็ต เป็นเพียงการเพิ่มช่องทางของการแสดงที่เปรียบเสมือนการสร้าง的希望ให้กับผู้คนในสังคมเพื่อให้ประชาชนรู้สึกดีขึ้น ซึ่งการตอกย้ำความคิดของรัฐเกี่ยวกับการแสดงภาพลักษณ์ที่เป็นมิตรกับประชาชนนี้ รัฐดำเนินโครงการเกี่ยวกับนโยบายอินเทอร์เน็ตด้านการเมืองอย่างต่อเนื่องกับการก่อตั้งโครงการ Request-for-Concept: RFC ในเวลาต่อมา ซึ่งยิ่งแสดงผลของการทำงานที่มีการปรับตัวของรัฐบาลเพื่อรักษาอำนาจของตนเอง⁸⁵

⁸³ Lee Hsien Loong, "Our Economy," Transcript of Prime Minister Lee Hsien Loong's National Day Rally 2008, NUS-UCC, 17 August 2008, Singapore: 21.

⁸⁴ Garry Rodan, "The Internet and political control in Singapore," *Political Science Quarterly* 113 (Spring 1998): 65.

⁸⁵ M Connors, *The Race to the Intelligent State: Towards the Global Information Economy of 2005* (Blackwell: Oxford, 1993), p. 168 in Chun Wei Choo, "IT2000: Singapore's Vision of and Intelligent Island," *Book Chapter in Intelligent Environment*[Online], 8 July 2010 (1997): 10, Available from <http://choo.fis.utoronto.ca/fis/respub/IT2000.html>; Soek-Fang Sim, "Regional Crisis, Personal Solutions: The Media's Role in Securing Neoliberal Hegemony in Singapore," in Puala Chakravartty and Yuezhi Zhao (eds.) *Global Communications: Toward a Transcultural Political Economy*, pp. 77-79.

ค.) โครงการ Request-for-Concept: RFC หนึ่งในแผนแม่บท iN 2015 ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาศักราชภาพของคอนเทคโนโลยี ในเดือนกุมภาพันธ์ปี 2006 รัฐให้หน่วยงาน IDA ประกาศให้ประชาชนมีบทบาทในการกำหนดนโยบายด้านอินเทอร์เน็ตที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชนมากขึ้น โดยรัฐเรียกโครงการนี้ว่า Request-For-Concept (RFC) for Next Generation National Broadband Network (Next Gen NBN) โดยวัตถุประสงค์หลัก คือ ส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่สนใจการเปลี่ยนแปลงการใช้อินเทอร์เน็ตที่มีความสัมพันธ์กับประเด็นด้านภูมิศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมซึ่งส่งผลกับภาคธุรกิจ โดยรัฐต้องการรับทราบข้อมูลเหล่านี้ เพื่อกำหนดทิศทางโครงสร้างด้านอินเทอร์เน็ตในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม การปรับเปลี่ยนนโยบายพร้อมกันกับนโยบายที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางตั้งแต่ปี 2000 สามารถสร้างความเชื่อให้กับคนในสังคมต่อพรรคกิจประชาได้อีกครั้ง

จุดเด่นของนโยบายอินเทอร์เน็ตในช่วง 2004-2008 ที่แม้จะเป็นการสานต่อโครงการจากรัฐบาลชุดก่อน แต่ iN2015 (intelligent nations 2015) ได้แสดงถึงการปรับตัวของการดำเนินงานของรัฐบาลจากพรรคกิจประชาที่ปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์การนำเสนอต่อผู้คนในสังคมเนื่องจากความต้องการในการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของพรรค สิ่งที่โดดเด่นมากภายใต้ต้นนโยบายทางด้านสังคมและวัฒนธรรมคือ การสร้างภาพลักษณ์ของรัฐที่นุ่มนวลขึ้น กับการทำงานที่เน้นการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันระหว่างเชื้อชาติ ดังนั้น โครงการที่แบ่งเป็นชาติพันธุ์ต่างๆ จึงลดลงกลายเป็นการพัฒนาของชาวสิงคโปร์ทั้งประเทศอย่างเท่าเทียมกัน

จากความสำเร็จจากการประกอบสร้างอัตลักษณ์ภายใต้แนวคิดนี้ช่วยให้พรรคกิจประชา กลับมาเป็นที่นิยมของประชาชนอีกครั้งภายหลังการเลือกตั้งเมื่อปี 2001 ที่รัฐบาลได้รับคะแนนเสียงเพิ่มจากเดิมถึงร้อยละ 10 ความสำเร็จนี้นอกจากจะเป็นผลจากการสร้างความเชื่อและแนวคิดของการพัฒนาประเทศที่มาจากรัฐ พรรคกิจประชายังเริ่มขยายฐานการครอบครองสื่อและรูปแบบวาทกรรมที่สื่อผ่านโครงการที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตมากขึ้น⁸⁶ ดังนั้น สิ่งที่รัฐมุ่งเน้นภายใต้โครงการของการ RFC เพื่อเน้นการเรียนรู้และความเท่าเทียม รัฐจึงขยายฐานการอบรมกับคนทุกเชื้อชาติ และส่งเสริมให้มีบริการอบรมให้กับผู้สูงอายุ และผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 625 เหรียญสิงคโปร์ต่อเดือน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการสร้างชาติอัจฉริยะปี 2015

ภายใต้แผนการดำเนินงานในยุคของการสร้างชาติอัจฉริยะ (iN 2015) รัฐตอกย้ำความคิเรื่องประชาธิปไตย เพื่อแสดงถึงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารยุคใหม่ กับการเป็นรัฐที่เปิดกว้างทาง

⁸⁶ Soek-Fang Sim, "Regional Crisis, Personal Solutions: The Media's Role in Securing Neoliberal Hegemony in Singapore," in Puala Chakravartty and Yuezhi Zhao (eds.) Global Communications: Toward a Transcultural Political Economy, (Maryland: Rowman and Littlefield Publishers, 2008), p. 79.

ความคิดกับประชาชนและส่งเสริมประชาธิปไตย พร้อมกับการใช้เทคโนโลยี การแสดงออกถึงความกระตือรือร้นต่อการสร้างประชาธิปไตยในนโยบายอินเทอร์เน็ตคือ การสร้างเว็บไซต์ที่รัฐจะรับฟังความคิดจากประชาชนโดยตรงด้วยช่องทางการติดต่อผ่านเว็บไซต์ www.youth.sg ที่ไม่เพียงแต่รัฐจะรับฟังความคิดเห็น แต่ในเว็บไซต์นี้ยังสามารถนำไปสู่การสร้างสังคมออนไลน์ของกลุ่มคนทุกเชื้อชาติ ศาสนาและความต้องการของประชาชนโดยเฉพาะวัยรุ่น ส่วนเว็บไซต์ www.feedback.gov.sg ซึ่งต่อมารวมอยู่ใน www.reach.gov.sg ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่เปิดกว้างให้กับประชาชนส่งข้อความวิจารณ์นโยบายของรัฐบาลที่มีผลกระทบต่อตนเอง หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายรัฐทั้งจากประชาชนหรือกลุ่มธุรกิจในรัฐและต่างชาติ⁸⁷

รูปที่ 4 ตัวอย่างเว็บไซต์ www.reach.gov.sg

จากการเพิ่มช่องทางการติดต่อของรัฐผ่านเว็บไซต์ ปัจจุบันรัฐเลือกใช้การติดต่อสื่อสารด้วยเว็บไซต์ที่เกี่ยวกับเครือข่ายทางสังคมมากขึ้น ภายใต้แนวคิดของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การใช้ facebook, twitter, youtube เพื่อให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น โดยนายกรัฐมนตรีลี เซียน ลุง กล่าวว่า รัฐบาลยินดีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อปรับปรุงนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน โดยรัฐเริ่มปรับแก้กฎหมายตามข้อเรียกร้องของประชาชนในหลายประเด็น เช่น การปรับข้อบังคับของการขับแท็กซี่ให้เพิ่มอายุคนขับได้ถึงอายุ 73 ปี การแก้ไขระเบียบการใช้ภาษาในสื่อต่างๆ ให้มีบริการเลือกภาษา หรือ

⁸⁷ Ministry of Finance and IDA, "What are the key outcomes of the eGAP II?," Factsheet on Achievements of e-Government Action Plan II (eGAPII) from 2003-2006: 3.

แปลภาษาทั้งจีน และมาเลย์ นอกจากใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักอย่างเดียว หรือการลบหลักฐานของผู้ที่เคยทำความผิดในรัฐ ในกรณีที่ทำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2000 ดอลลาร์สิงคโปร์ ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นกลุ่มคนที่เคยร่วมการเดินขบวนต่อต้านรัฐ หรือสร้างความเสียหายให้กับประเทศชาติ ซึ่งตามบันทึกคนกลุ่มนี้จะไม่สามารถได้รับงานในอนาคตจากการมีประวัติดังกล่าว และจากการเรียกร้องและรับฟังปัญหา รัฐจึงตัดสินใจประกาศให้ตั้งแต่เดือนเมษายน ปี 2006 เป็นต้นไป ถ้ามีการรับโทษครบตามเกณฑ์ รัฐยินดีจะลบประวัติเหล่านี้ในประวัติออนไลน์ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากตำรวจที่รวมให้บริการนี้ผ่านเว็บไซต์ www.spf.gov.sg จากการปรับเปลี่ยนระเบียบนี้ส่งผลให้ประชาชนกว่า 110,000 คนได้รับประโยชน์จากการปรับข้อกฎหมายนี้ จากตัวอย่างการทำงานที่รัฐยกตัวอย่างนี้ นายกรัฐมนตรีลี เซียน ลุง ต้องการต่อยุ่ วารูปแบบการทำงานของรัฐที่เปิดกว้างต่อการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และภาคธุรกิจที่สามารถทำงานร่วมกันในการบริหารประเทศให้ก้าวหน้า พร้อมกับการคำนึงถึงสิทธิของคนในชาติ⁸⁸

การปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นศูนย์กลางของการติดต่อสื่อสารระหว่างรัฐกับเอกชน นี่เป็นการแสดงถึงค่านิยม 2 ประการที่รัฐพยายามดำเนินการผลักดันในการสร้างชาติสิงคโปร์และลดความขัดแย้งทางสังคมที่มีต่อรัฐบาล นั่นคือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการส่งเสริมให้ประชาชนมีหัวใจของความเป็นคนสิงคโปร์ ที่ร่วมกันสร้างชาติ และคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติและเน้นการส่งเสริมให้ประชาชนเรียนรู้ที่จะสร้างสังคมสิงคโปร์ให้เป็น “civic society” คือ การเรียนรู้การเป็นพลเมืองดีที่เข้าใจการทำงานของรัฐ ซึ่งเปรียบเสมือนการปลูกฝังค่านิยมให้ประชาชนยังคงเชื่อในวิถีการปกครองของรัฐ มากกว่าการเข้าใจหลักการของเสรีภาพแบบประชาสังคม (civil society) อย่างแท้จริง ผลจากการสร้างค่านิยมเช่นนี้ทำให้ประชาชนเริ่มเข้าร่วมกับเครือข่ายทางสังคมของรัฐมากยิ่งขึ้น จากการร่วมเป็นสมาชิกในเว็บไซต์ของรัฐ เช่น Reach Fanpage on Facebook ที่มีการจัดทำกระทู้สนทนาโต้ตอบระหว่างรัฐและเอกชน ที่แสดงถึงความเห็นที่เป็นบวกมากขึ้นต่อรัฐ เช่น ความคิดเห็นหนึ่งที่กล่าวว่า ประชาชนเชื่อมั่นในการทำงานของรัฐ โดยกล่าวว่า “แม้ประเทศจะเผชิญกับปัญหาใดๆ รัฐจะสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อหาข้อกฎหมายมารองรับและสร้างความปลอดภัยให้กับคนในสังคมได้เสมอ”⁸⁹

ผลของการสื่อสารผ่านเว็บไซต์ระหว่างรัฐและประชาชนช่วยให้ความคิดของประชาชนที่เป็นบวกมากขึ้น เพราะการโต้ตอบบนเว็บไซต์ทำให้ประชาชนรู้สึกว่ารรัฐใส่ใจความคิดเห็นที่แสดงออกผ่านการตอบโต้จากรัฐ นอกจากนี้ รัฐยังแสดงผลการดำเนินงานนโยบายต่างๆ ผ่าน

⁸⁸ Government of Singapore, *Feedback Ideas in Focus: People Focused, Result Focused* (Singapore: REACH, 2006), p. 62, 64-67.

⁸⁹ REACHSingapore, *Reach: Reaching Everyone for Active Citizen@Home* [Online]. 4 January 2011. Available from: <http://www.facebook.com/REACHSingapore#!/REACHSingapore>

facebook และ twitter พร้อมกับจัดพบปะระหว่างกลุ่มประชาชนบนเว็บไซต์ ซึ่งการสร้างภาพที่เป็นมิตรระหว่างรัฐกับประชาชน เป็นอีกวิธีการหนึ่ง que แสดงถึงการสร้างค่านิยมอุดมการณ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตที่รัฐบาลพยายามส่งเสริมตั้งแต่มปี 1999 โดยนายโก๊ะ จัก ตง จนกระทั่งผู้สมัยของนายกรัฐมนตรีลี เซียน ลุง ซึ่งมีแนวโน้มของการใช้วิธีคิดที่ตอกย้ำและครอบงำอุดมการณ์ที่แตกต่างอย่างกับพรรคกิจประชาในอดีตกับการใช้อำนาจอย่างชัดเจน ทั้งนี้การสร้างบริการที่ดีเพื่อให้ความกินดีอยู่ดีส่งผลให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นกับรัฐบาล ยิ่งส่งเสริมให้รัฐไม่จำเป็นต้องใช้อำนาจเผด็จการอย่างในอดีต แต่รัฐพยายามสร้างอัตลักษณ์ และตอกย้ำวาทกรรมของประชาชนมากขึ้น ซึ่งในการปฏิบัติงานของรัฐก็ยังคงมีรูปแบบของการควบคุมอย่างเคร่งครัด และการกำหนดนโยบายก็ยังคงเป็นการคำนึงถึงผลประโยชน์ของรัฐบาล และกลุ่มธุรกิจของรัฐเป็นสำคัญ ดังนั้น ภายใต้แผน Request For Concepts: RFC นอกจากจะเอื้อต่อการสร้างอุดมการณ์ของรัฐผ่านการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ต การติดต่อสื่อสารบนอินเทอร์เน็ตของประชาชนกับรัฐยังเอื้อประโยชน์ต่อการควบคุมพฤติกรรมของประชาชนในโลกออนไลน์ได้มากขึ้น⁹⁰

4.4.2 การเป็นประเทศศูนย์กลางทางเศรษฐกิจแบบเสรีที่รองรับด้วยเทคโนโลยี

สารสนเทศ

ข้อสังเกตประการหนึ่ง จากการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐสิงคโปร์กับการเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจแบบเสรีในภูมิภาคนั้น ช่วยให้รัฐสามารถใช้เหตุผลนี้ในการสร้างกฎระเบียบมากมายที่เกี่ยวข้องกับการจำกัดสิทธิ และหน้าที่ในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งส่งผลดีต่อการรักษาผลประโยชน์ของรัฐ กับการทำงานด้านเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ที่รัฐใช้เพื่อแสดงถึงการกระจายอำนาจของรัฐในด้านเศรษฐกิจเพื่อกระตุ้นการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ คือ การสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน ซึ่งแท้จริงการทำงานร่วมกับเอกชนของรัฐบาลสิงคโปร์มีรูปแบบการทำงานที่รัฐถือส่วนแบ่งกับเอกชน มากกว่าส่งเสริมการทำงานของเอกชนโดยลำพัง นั่นคือ การพัฒนาเศรษฐกิจที่สำคัญระดับชาติจะอยู่ภายใต้กระบวนการควบคุมโดยรัฐในรูปแบบของ GLCs ดังนั้น ในการพัฒนาโครงสร้างอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของตามแผนแม่บท IT2000 รัฐคือจากการสร้างความร่วมมือกับเอกชนในการพัฒนาเครือข่ายและเทคโนโลยี ประกอบด้วย 3 บริษัทหลัก คือ Singnet, Pacific Net และ Cyberway^{*}

⁹⁰ Abdilla Noh and Makmor Tumin, "Remaking Public Participation: The Case of Singapore," *Asian Social Science*[Online], 4,7 (July 2010): 2-24, Available from: <http://journal.ccsenet.org/index.php/ass/article/view/1365>

^{*} เป็นบริษัทด้านเทคโนโลยีที่ใหญ่เป็นอันดับ 3 ในสิงคโปร์ ซึ่งในปี 1996 Cyberway ร่วมลงทุนและขายหุ้นของบริษัท กระทั่งเปลี่ยนเป็น Starhub ที่เริ่มให้บริการตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ต่อมาเมื่อรัฐเปิดโอกาสให้มีการขยายโครงสร้างพื้นฐานทางอินเทอร์เน็ต รัฐได้คัดเลือกบริษัทที่ได้รับสัมปทานในการให้บริการ ISPs เพิ่มเป็น 5 บริษัท คือ Singnet, Technet, Sunsite Singapore (National University of Singapore), Silkroute Ventures, and Accel Infotech ทั้งนี้หนึ่งในบริษัทที่ได้รับสัมปทานรายใหญ่ออย่าง Singnet นั้นเป็นบริษัทลูกของ Singtel ที่เป็นรัฐวิสาหกิจที่ควบคุมโดยรัฐ พร้อมกับการถือหุ้นของเทมาเส็กถึงร้อยละ 78.2 ซึ่งการปรับกลยุทธ์ทางธุรกิจของเทมาเส็กเข้าสู่ตลาดด้านเทคโนโลยี ก็นับเป็นการลงทุนที่มากที่สุดที่เทมาเส็กลงทุนเมื่อเทียบกับธุรกิจอื่นๆ แม้รัฐจะส่งเสริมการแข่งขันและเปิดเสรีทางเศรษฐกิจแต่ธุรกิจต่างๆ โดยเฉพาะเทคโนโลยีเป็นโครงสร้างพื้นฐานประเทศก็ยังคงอยู่ในความดูแลของรัฐบาล เช่น บริษัทเทมาเส็กที่ปัจจุบันมีผู้บริหารใหญ่คือนางโฮชิง ภรรยาของลี เซียน ลุง อีกทั้งยังมีลี เซียน หยาง น้องชายของเขาเป็นผู้ดูแล Singtel ดังนั้น แม้การบริหารจัดการภาครัฐที่รัฐเน้นว่าเป็นการเปิดเสรีและพร้อมที่จะให้เกิดการแข่งขันทางการตลาดนั้น แท้จริงวิธีการบริหารและนโยบายที่กำหนดก็มักจะเป็นเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจของกลุ่มตระกูลลิกระทั่งการบริหารงานของรัฐบาลพรรคกิจประชาได้รับการขนานนามว่า เป็นการบริหารโดยราชวงศ์ลี ที่ดำรงอยู่ในสิงคโปร์มาอย่างยาวนานและยากที่จะเปิดโอกาสให้ใครมาแทนที่การทำงานของกลุ่มลี ภายใต้โครงสร้างการทำงานที่ขึ้นกับรัฐบาลพรรคกิจประชา⁹¹

ทั้งนี้จากโครงการส่งเสริมการให้ความรู้เพื่อสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในภาคเศรษฐกิจที่รัฐกล่าวว่าจะเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันนั้น ในความเป็นจริงผู้ได้รับประโยชน์ คือกลุ่มผู้บริหารและผู้ลงทุนที่เป็นกลุ่มชนชั้นนำในประเทศซึ่งมักมีความเห็นที่สนับสนุนรัฐบาลอยู่เป็นพื้นฐาน ขณะที่กลุ่มนักวิชาการและนักเรียนที่มีความสามารถทางด้านไอทีและการตลาด ที่ควรจะมีศักยภาพที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานของรัฐอย่างเปิดกว้างและแท้จริง กลับถูกส่งไปทำงานในภาครัฐ ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการสร้างอุปมคติให้กับผู้ที่มีความสามารถทางการศึกษาในรัฐ ตั้งแต่สมัยนายกรัฐมนตรีนี กวน ยิวว่าคนที่มีความสามารถต้องทำงานกับรัฐถึงจะแสดงถึงความสามารถที่แท้จริงในการบริหารประเทศที่ต้องการผู้คนที่มีความเป็นหนึ่ง * นอกจากนี้ ค่าตอบแทนของการทำงานกับรัฐก็มีอัตราสูงเมื่อเทียบกับอาชีพอื่นๆ

⁹¹ Linda Low, "The Singapore Developmental State in the New Economy and Polity," *The Pacific Review* 14, 3 (2001): 421-422.; ผู้จัดการ 360° รายสัปดาห์, ลีเซียนลุงรับมอบเก้าอี้ นายกฯ ราบรื่น ตั้งครม. หน้าเก่าเปลี่ยนโฉมศก. ใหม่ [ออนไลน์]. 8 เมษายน 2552. แหล่งที่มา: <http://www.manager.co.th/mgrWeekly/ViewNews.aspx?NewsID=9470000036794>

* การแข่งขันของนักเรียน นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ ที่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลในการบริหารนั้น เพราะการสร้างค่านิยมของการทำงานในรัฐบาลว่าต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถสูงเท่านั้น เช่นเดียวกับรัฐบาลสิงคโปร์เป็นรัฐบาลเดียวในโลกที่ให้ค่าตอบแทนกับข้าราชการชั้นสูงและรัฐมนตรีในอัตราที่สูงที่สุดในโลก ด้วยเหตุนี้กลุ่มนักวิชาการล้วนเป็นหนึ่งในทีมงานของคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ (EDB) และโครงการพัฒนาประเทศของรัฐ ซึ่งนอกจากจะทำให้การทำงานของรัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้น ยังเป็นการสร้างค่านิยมต่อประชาชนให้เชื่อมั่นในการทำงานของรัฐเช่นกัน

ซึ่งสิงคโปร์ได้รับการขนานนามในการอัดฉีดเงินสำหรับข้าราชการที่เมื่อเปรียบเทียบกับเฉพาะเงินเดือนในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในสิงคโปร์ก็มีอัตราส่วนที่มากกว่าเงินเดือนของประธานาธิบดีสหรัฐ ถึง 5 เท่า โดยตั้งแต่ปี 2007 ข้าราชการระดับสูงในสิงคโปร์ได้รับการเสนอเงินเดือนใหม่เป็น 2.2 ล้านเหรียญสิงคโปร์ โดยรัฐต้องการจะแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบของรัฐกับค่าแรงของคนทำงานให้กับประเทศชาติ ไม่ให้มีสัดส่วนที่ต่ำกว่าภาคเอกชนในตำแหน่งเทียบเคียงกัน การวางรากฐานโครงสร้างการทำงานที่ดึงดูดให้ประชาชนเน้นการแข่งขันด้านการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ และเข้าสู่การเป็นส่วนหนึ่งกับรัฐที่มีสร้างความภาคภูมิใจ และค่าตอบแทนจำนวนมากนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการปลูกฝังค่านิยมต่อประชาชนให้เชื่อฟังรัฐ เพื่อการสร้างความมั่นคงในทางอาชีพของตนที่รัฐสามารถจัดหาให้ได้⁹²

จากแนวคิดของการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐเกี่ยวกับการเป็นรัฐที่ส่งเสริมการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ ซึ่งในการทำงานของรัฐควบคู่ไปกับการสร้างอัตลักษณ์นี้ ยังคงแสดงถึงความสามารถของรัฐที่ควบคุมโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ โดยการเข้าควบคุมบริษัทสำคัญในด้านเทคโนโลยีเกือบทั้งหมด พร้อมกันนั้นการส่งเสริมให้ผู้ที่มีความสามารถเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งการทำงานกับรัฐก็เป็นวิธีคิดที่ช่วยให้รัฐยังคงได้รับความนิยมจากชนชั้นกลาง ที่มีการศึกษาดี และมีความเชื่อมั่นในการทำงานของรัฐ วิธีการนี้ส่วนหนึ่งเป็นการตอกย้ำอัตลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาลว่าทศวรรษการปกครองแบบวิถีเอเชีย อีกส่วนหนึ่งเป็นการแสดงการปรับตัวของรัฐภายใต้ระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันกันมากขึ้น เมื่อเชื่อมโยงวิธีคิดและการทำงานของรัฐบาลด้านเศรษฐกิจ กับการกำหนดนโยบายอินเทอร์เน็ต และกฎระเบียบต่างๆ ในด้านเศรษฐกิจเพื่อประกอบการสร้างอัตลักษณ์ของการเป็นรัฐที่ส่งเสริมเสรีภาพทางเศรษฐกิจนี้พบว่า เมื่อรัฐเผชิญกับความขัดแย้งทางสังคม หรือการดำเนินงานใดที่ขัดต่อผลประโยชน์ของรัฐ เช่น การวิจารณ์ให้รัฐเสียหาย รัฐจะอ้างสิทธิของการเป็นผู้บริหารที่ต้องการสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจภายในประเทศ⁹³ ค่านิยมและอุดมคติที่เป็นระบบภายใต้นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจนี้กลายเป็นส่วนหนึ่งของจารีตในการลงทุนจากภาคเอกชนที่เลือกสนับสนุนนโยบายของรัฐมากกว่าขัดขวางและวิจารณ์การทำงานซึ่งอาจก่อให้เกิดความสูญเสียทางธุรกิจ ซึ่งกลไกการสร้างความชอบธรรมของรัฐบาลสามารถอธิบายผ่านกรอบการดำเนินงานโครงการต่างๆ ดังนี้⁹⁴

⁹² Money Insight, “สิงคโปร์อัดฉีดเงินเดือนมรด. รายได้ “สี่เข็ญกลง” สูงกว่า “บุช” ถึง 5 เท่า,” [ออนไลน์]. 8 เมษายน 2552. แหล่งที่มา: <http://www.moneychannel.co.th/Menu6/MorningBrief/tabid/104/new sid 553 /17630/Default.aspx>

⁹³ Nasha Hamilton-Hart, “The Singapore State Revisited,” in Allen Hicken, *Politics of Modern Southeast Asia: Critical Issues in Modern Politics Vol.1* (New York: Routledge, 2010), pp.326-327.

⁹⁴ Chua Beng Huat, *Interview*, August 1997, cited in *Ibid.*, p.327.

ก.) แผนงานว่าด้วยการเป็นศูนย์กลางด้าน e-business เมื่อรัฐส่งเสริมให้ภาคเศรษฐกิจเข้าสู่ยุคไอทีผ่านการส่งเสริมการลงทุนและสร้างความเชื่อมั่นทางการลงทุน เป็นผลจากความต้องการแปรรูปแบบการลงทุนเป็นแบบดอทคอม (Dot. Com) เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นธุรกิจท้องถิ่นที่มีความพร้อมและสามารถดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติได้ นโยบายและแผนงานในโครงการนี้เป็นอีกหนึ่งวัตถุประสงค์ของ Infocomm21 โดยการเน้นการเปิดการลงทุนอย่างเต็มรูปแบบโดยรัฐจะคอยควบคุมเพื่อสร้างความปลอดภัยในการลงทุน เริ่มจากการทำงานของ IDA ร่วมมือกับคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งสิงคโปร์ (Singapore Tourism Board: STB) และคณะกรรมการเพื่อผลิตผลและมาตรฐาน (Productivity and Standards Board: PBS) ในการประเมินคุณภาพและให้การรับรองมาตรฐานสินค้าและส่งเสริมการลงทุนด้านไอที⁹⁵

ดังนั้น การส่งเสริมการลงทุนจากท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐพยายามสร้างแรงจูงใจให้กับคนในท้องถิ่นเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนว่ารัฐพร้อมจะส่งเสริมธุรกิจในทุกระดับ แม้นโยบายการส่งเสริมเศรษฐกิจจากท้องถิ่นจะไม่ได้เป็นรายได้หรือปัจจัยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสิงคโปร์ได้เท่ากับเงินทุนจากการลงทุนบริษัทข้ามชาติ แต่การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในการปรับเปลี่ยนประเทศเข้าสู่ยุคไอที และการส่งเสริมภาพลักษณ์ของรัฐที่การกระจายอำนาจสู่เอกชน ทำให้ในปี 2001 สิงคโปร์มีบริษัทด้านไอทีในประเทศขึ้นถึง 30 บริษัทหลัก จากปี 1991 ที่มีเพียง 11 บริษัท ซึ่งจำนวนกลุ่มผู้ลงทุนนี้ช่วยตอกย้ำว่าทศวรรษของการทำงานของรัฐบาลที่ส่งเสริมภาพ ลดใช้อำนาจ และเปิดกว้างทางแข่งขันของเอกชนในรัฐ นอกจากนี้ โครงการที่รัฐทำสืบเนื่องคือ การเพิ่มบริการด้านไอทีในด้านต่างๆ เช่น ให้คำปรึกษาด้านไอที (IT Consulting) ส่งเสริมการพัฒนาไอที (IT Development) บริการซ่อมบำรุงฮาร์ดแวร์ (Hardware Maintenance) บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Telecommunication Services) และบริการอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะรัฐต้องการแสดงความพร้อมของการรองรับการลงทุน และการเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีในระดับภูมิภาค เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ⁹⁶

วิธีการทำงานที่ใช้นโยบายทางเศรษฐกิจด้านอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐ แสดงถึงการประกอบสร้างอัตลักษณ์อย่างเป็นทางการ เพราะรัฐบาลยังคงตอกย้ำความคิดของการลดการใช้อำนาจโดยยินยอมให้เกิดการลงทุนจากบริษัทต่างๆ ในสิงคโปร์ที่หลากหลายขึ้น และการเปิดประเทศเพื่อตอบรับต่อการลงทุนอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อ

⁹⁵ ชันนี ทรงศีล, "รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government): ศึกษาเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลียและประเทศสิงคโปร์," (เอกสารวิจัยตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 104.

⁹⁶ Poh-Kam Wong, "Coping with Globalization of Production Networks and Digital Convergence: The Challenge of ICT Cluster Development in Singapore," in Shahid Yusuf and Kaoru Nabeshima (eds.), *Growing Industrial Cluster in Asia* (Washington DC: World Bank, 2008), p. 108.

เพิ่มศักยภาพและความพร้อมของรัฐต่อการเปิดเสรีทางการลงทุน ทั้งธุรกิจการเงิน หรือด้านไอที ซึ่งวิธีการสร้างภาพลักษณ์ด้านบวกของรัฐบาล เป็นวิธีการลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากความไม่เท่าเทียมในการพัฒนาที่กลายเป็นประเด็นปัญหาที่ส่งผลต่อเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐ

วิธีการลดความขัดแย้งกับประเด็นการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมกันของกลุ่มนักลงทุน สิงคโปร์และต่างชาติ รัฐแก้ปัญหาโดยการให้ความสำคัญต่อกลุ่มนักลงทุนในประเทศเป็นกลยุทธ์แรกของรัฐ โดยการเสนอการกระตุ้นเศรษฐกิจในรัฐเพื่อสร้างความมั่นใจการลงทุนออนไลน์ในระดับสากล และซึ่งต่อมารัฐจึงเปิดให้อินเตอร์เน็ตถูกถือครองโดยบริษัทหลักๆ ในประเทศ โดยอ้างว่าการให้สัมปทานกับบริษัทที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจที่ทำงานร่วมกับรัฐ จะช่วยกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างก้าวหน้าในระดับภูมิภาค เพราะรัฐมีความจำเป็นต้องส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติเพื่อผลประโยชน์แห่งชาติและความอยู่ดีกินดีของคนในรัฐ ทั้งนี้ในยุคแรกตามแผนพัฒนา Infocomm21 นายกรัฐมนตรีโก๊ะ จ๊ก ดงได้กล่าวถึง การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจและการทำงานของรัฐบาลว่า

“สิงคโปร์จะยังคงใช้รูปแบบการพึ่งพิงพิงกลไกของตลาดโลก และพร้อมที่จะสร้างเสรีทางการค้าและการลงทุน เรายังคงสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจผ่านการเชื่อมต่อกับตลาดโลก... การสร้างความแข่งขันในรูปแบบใหม่ของเรา จึงมุ่งสร้างความสามารถที่จะใช้ทักษะความรู้ต่างๆ เพื่อสร้างความมั่งคั่งให้แก่บริษัทในสิงคโปร์”⁹⁷

วิธีการที่รัฐบาลใช้เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่อาศัยพื้นฐานด้านเทคโนโลยีที่รัฐพยายามสร้างสภาพแวดล้อมของการลงทุนจากในประเทศที่มีกลุ่มธุรกิจสัญชาติสิงคโปร์ลงทุนด้านเทคโนโลยีมากขึ้น นอกจากจะช่วยสร้างภาพลักษณ์ของการเป็นรัฐที่สามารถสร้างความกินดีอยู่ดีในประเทศได้ ยังช่วยให้สิงคโปร์สร้างความมั่นใจจากการลงทุนจากภายนอกที่ลังเลในโครงสร้างทางเทคโนโลยีและการทำงานที่อาจสร้างความเสียหายจำนวนมหาศาลแก่กลุ่มบรรษัทข้ามชาติได้ การสร้างความมั่นใจและเปิดรับการลงทุนจากต่างชาติ ด้วยรูปแบบการทำงานที่ทันสมัยและประหยัดเวลาของรัฐ ที่เข้ากับการนำเสนอภาพการทำงานที่ทันสมัยจากนโยบาย e-government ของรัฐ พร้อมกับ IT2000 กบกับการปรับโครงสร้างพื้นฐานของรัฐทำให้ในทศวรรษที่ 1990 สิงคโปร์มีสัดส่วนการลงทุนในภาคไอที รองจากสหรัฐฯ และสูงกว่าบาง

⁹⁷ Ministry of Information and the Arts, “Globalisation in the New Millennium,” Keynote Address by Singapore Prime Minister Goh Chok Tong to the Confederation of Indian Industry (CII), 19 January 2000, New Delhi: 4.

ประเทศในกลุ่ม OECD และสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศในเอเชีย⁹⁸ ซึ่งผลสำรวจของ Economist Intelligence Unit (EIU) Country Forecast 2003⁹⁹ ประกาศให้ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีสภาพแวดล้อมด้านธุรกิจดีที่สุดในเอเชียแปซิฟิก ที่มีบริการรองรับธุรกิจออนไลน์ถึง 32 สถาบันที่ช่วยให้คำปรึกษาด้านการลงทุน และการมีฐานการให้บริการด้านการลงทุนมากกว่า 690 บริการ รัฐจึงสามารถเรียกความมั่นใจจากประชาชนถึงความสามารถในการบริหารประเทศภายใต้วิกฤตทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ รัฐยังคงผลักดันนโยบาย e-business อย่างต่อเนื่องเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติตามแผนงานที่ต่อเนื่องจากการขยายฐานของไอทีทางเศรษฐกิจจากภายในสู่ระดับโลก

“E-business ที่กำลังเติบโตอย่างรวดเร็วในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้จากจำนวนบริษัทประเภทดอทคอม (Dot. Com Companies) ที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วในเอเชีย เช่นเดียวกันหากบริษัทไอทีในอินเดียได้ค้นพบว่าสิงคโปร์จะเป็นประเทศที่เหมาะสมแก่การลงทุนมากที่สุดในตลาดเอเชีย เพราะเราคือ ผู้นำที่มีโครงสร้างพื้นฐานทางไอทีและธุรกิจที่เป็นหนึ่งในระดับโลกเช่นกัน”¹⁰⁰

คำกล่าวสุนทรพจน์ของนายกรัฐมนตรีโก๊ะ จ๊ก ตง เพื่อยืนยันถึงการเปิดประเทศ และพร้อมส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาตินั้น เป็นการนำเสนออัตลักษณ์ของรัฐที่ต้องการจะแสดงศักยภาพทางการทำงานที่ส่งเสริมเสรีทางด้านเศรษฐกิจ ที่มีความพร้อมด้านเทคโนโลยีตามแนวคิดของการสร้างเกาะอัจฉริยะ 2000 ซึ่งเป้าหมายของการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาตินั้น เป็นภารกิจหลักในการทำงานของรัฐในด้านเศรษฐกิจมาโดยตลอด 30 ปี ดังนั้น ภายใต้แนวทาง การดำเนินนโยบายและแผนงานด้านอินเทอร์เน็ต ซึ่งความพร้อมทางไอทีก็ช่วยให้เศรษฐกิจของสิงคโปร์เข้าถึงเป้าหมายของการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติได้เป็นผลสำเร็จนอกจากจะสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศกับฮ่องกง สหรัฐฯ หรืออินเดียในระดับรัฐ สำหรับการลงทุนภาคเอกชนก็มีการเติบโตของบรรษัทข้ามชาติจำนวนมากเช่นกัน ความสำเร็จของรัฐบาลด้านนโยบายอินเทอร์เน็ตในด้านเศรษฐกิจช่วยให้สิงคโปร์ได้รับการรับรองจาก Central IT Unit 2000 ว่าเป็นประเทศที่สามารถสร้างฐานการบริการด้านอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพก่อนปี 2001 และภายในปี 2003 สิงคโปร์มีบริษัทลงทุนต่างชาติถึง 7,000 บริษัท

⁹⁸ Poh-Kam Wong, “Coping with Globalization of Production Networks and Digital Convergence: The Challenge of ICT Cluster Development in Singapore,” in Shahid Yusuf and Kaoru Nabeshima (eds.), Growing Industrial Cluster in Asia, p.114.

⁹⁹ Economist Intelligence Unit (EIU), Singapore: Business Environment Ranking Summary [Online], 6 July 2009, Available from: http://www.eiu.com/index.asp?layout=VWArticleVW3&article_id=1156530515®ion_id=420000442&country_id=1620000162&channel_id=180004018&category_id=260004026&refm=vwCat&page_title=Article&rf=0

¹⁰⁰ Ministry of Information and the Arts, “Opening Speech,” Speech by Singapore Prime Minister at the Official Opening of the International Tech Park, 21 January 2000, Bangalore: 3.

โดยสัดส่วนการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับไอทีในภาค e-business ประกอบด้วยกลุ่มบริษัทชั้นนำจากประเทศต่างๆ ทั้งหมด 20 บริษัท คือ สิงคโปร์ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น อังกฤษ สวีเดน ฮังการี เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ ฟินแลนด์ นอร์เวย์ แต่เมื่อเทียบสัดส่วนของการลงทุนและผลกำไรนั้น กลับตกอยู่ที่บริษัท SingTel มากที่สุดโดยมีมูลค่าการขายระหว่างปี 1991 ถึง 1992 เป็นมูลค่า 2,479 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ ต่างจากบริษัท AT&T ของสหรัฐฯ ที่อยู่ในอันดับ 2 แต่มีรายได้เพียง 311 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์¹⁰¹ เช่นเดียวกับการสร้างลงทุนด้านเว็บไซต์สิงคโปร์ 10 อันดับ ที่รัฐกล่าวว่ามีของสิงคโปร์เพียง 4 บริษัท แต่บริษัทเหล่านั้นที่ควบคุมโดยรัฐทั้งหมด และยังเป็นบริษัทที่มีส่วนแบ่งทางตลาดสูงสุด ประกอบด้วย SingNet อยู่ภายใต้การดูแลของ SingTel ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐอยู่ร้อยละ 80 ของการลงทุน และอีก 3 ส่วนบริษัทอย่าง PacNet, Cyberway, and DataOne ขณะที่กลุ่มบริษัทอย่าง Sembawang, StarHub, and Singapore Press Holdings ก็ล้วนแต่เป็นบริษัทที่ควบคุมด้วยรัฐทั้งสิ้น¹⁰²

อย่างไรก็ตาม การให้สิทธิแก่บริษัทที่ควบคุมโดยรัฐโดยไม่คำนึงถึงการลงทุนจากต่างชาติโดยแท้จริง ทำให้องค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) เสนอให้สิงคโปร์สร้างเสรีทางการค้าและการแข่งขันจากบริษัทที่ไม่ควบคุมโดยรัฐมากขึ้น พร้อมการสร้างเสรีทางด้านอื่นๆ ทั้งสังคมและการเมือง โดยข้อตกลงนี้สิงคโปร์ต้องทำให้บรรลุเป้าหมายก่อนปี 2000 ตามเงื่อนไขการทำข้อตกลง ว่าด้วยการทำเสรีด้านอุตสาหกรรมเกี่ยวกับเทคโนโลยี¹⁰³ จากผลกระทบนี้ส่งผลต่อการปรับตัวของรัฐบาลสิงคโปร์ โดยหลังจากเกิดข้อวิจารณ์ในเวทีนานาชาติ รัฐบาลก็ตอบรับที่จะปฏิบัติตามข้อเรียกร้อง และให้หน่วยงานอย่าง EDB ร่วมสร้างกลยุทธ์ในการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ พร้อมกับบริการสำหรับกลุ่มบริษัทต่างชาติ The MNC-Leveraging Strategy และเปลี่ยนสู่โครงการที่มีหน่วยงานรับผิดชอบจาก Media Development Authority (MDA) และตั้งเป็นโครงการ Media 21 ในปี 2003 ซึ่งเป็นโครงการที่สร้างขึ้นเพื่อสนับสนุนการลงทุนจากต่างชาติ ทั้งกลุ่มบริษัทหรือบุคคลทั่วไปที่ต้องการลงทุนในสิงคโปร์ เพื่อเป็นการสร้างอุดมการณ์ความคิดเรื่องตลาดเสรีระดับโลกต่อไป

ความสำเร็จในการดำเนินนโยบายที่ส่งเสริมการลงทุนจากภายใน พร้อมกับปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การทำงานที่เน้นการลงทุนจากต่างชาตินี้ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการดำเนินนโยบายด้านอินเทอร์เน็ตเพื่อประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐในยุคเริ่มแรกของการพัฒนาอินเทอร์เน็ต เพราะรัฐยังคงถูกวิจารณ์เกี่ยวกับการทำงานด้านเศรษฐกิจที่แสดงถึงการใช้อัตลักษณ์เพื่อการ

¹⁰¹ Poh-Kam Wong, "Coping with Globalization of Production Networks and Digital Convergence: The Challenge of ICT Cluster Development in Singapore," in Shahid Yusuf and Kaoru Nabeshima (eds.), *Growing Industrial Cluster in Asia*, pp.110, 123.

¹⁰² Mauro F. Guillena and Sandra L. Suarez, "Developing the Internet: entrepreneurship and public policy in Ireland, Singapore, Argentina, and Spain," *Telecommunications Policy*: 357-358.

¹⁰³ *Ibid*: 358.

อ้างถึงอำนาจในการควบคุมและกำหนดทิศทางทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของรัฐเป็นเพียงการเปิดเสรีเพื่อกลุ่มบริษัทที่ควบคุมโดยรัฐมากกว่าการให้สิทธิบริษัทต่างชาติทำการแข่งขันทางธุรกิจกับกลุ่มบริษัท GLCs อีกทั้งการลงทุนแบบบริษัทประเภท GLCs ของสิงคโปร์ก็กลายเป็นคู่แข่งและมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐ อีกทั้งกลุ่มบริษัท GLCs ได้ขยายฐานการลงทุนทั้งในและต่างประเทศหลังปี 1998 โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในการดูแลของกลุ่มบริษัทเทมาเส็ก อีกทั้งข้อวิจารณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมการลดช่องว่างทางเศรษฐกิจในประเทศที่เน้นให้ธุรกิจในประเทศสามารถมีส่วนร่วมในการแข่งขันก็ไม่สามารถทำได้จริงในระยะยาว เนื่องจากตามแผนงาน Media 21 ที่ต่อเนื่องจากแผนแม่บท ICT21 ต่างให้สิทธิกับกลุ่มบริษัทข้ามชาติ ซึ่งแสดงถึงการให้ความสำคัญต่อบริษัทท้องถิ่นในรัฐเพียงชั่วคราวเท่านั้น การทำงานของรัฐเช่นนี้จึงเอื้อผลประโยชน์ต่อกลุ่มผลประโยชน์ของรัฐเป็นประการสำคัญ¹⁰⁴ อย่างไรก็ตาม การประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐที่เน้นการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงทางบริบทและความขัดแย้งต่างๆ ที่เพิ่มขึ้นในสังคม ส่งผลให้รัฐมีโครงการด้านเศรษฐกิจเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป

ข.) โครงการ New Singapore Share หนึ่งในโครงการจากแผนงาน ICT21 เป็นจุดเชื่อมโยงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจหลังจากปี 1997 เป็นหนึ่งในนโยบายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจภายในประเทศที่อยู่ภายใต้แผนหลังจากวิกฤตการณ์การเงิน วิกฤตภาวะการใช้งบประมาณเพื่อส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจขนาดกลางของประเทศที่ใช้เทคโนโลยีด้านอินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยในการลงทุนพร้อมกับการตัดงบประมาณด้านอื่นๆ ในประเทศ เพื่อนำงบประมาณบางส่วนไปใช้ปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของตนให้ทันกับภาวะเศรษฐกิจโลก เช่น รัฐลดงบประมาณด้านสาธารณสุขและการศึกษา เพื่อนำงบประมาณเหล่านี้ไปใช้ลงทุนทางเทคโนโลยีและกระตุ้นการลงทุนภายในประเทศ เพราะรัฐต้องการสร้างความเชื่อมั่นให้กับต่างชาติได้อีกครั้ง นอกจากนี้ รัฐยังประกาศความพร้อมที่จะรองรับการลงทุนจากต่างชาติด้วยการสร้างกฎระเบียบรองรับความมั่นคงและปลอดภัยควบคู่ไปกับการสร้างแนวคิดเรื่องเสรีนิยมทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์

ภารกิจหลักของโครงการนี้คือ การเพิ่มบทบาทของการใช้อินเทอร์เน็ตในการทำธุรกรรมต่างๆ ทั้งด้านธุรกิจ รวมไปถึงการค้า เพื่อแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อนักลงทุนทั้งจากในและนอกประเทศเริ่มจากเดือนมกราคมปี 1998 รัฐประกาศนโยบายการค้าออนไลน์อย่างเป็นทางการพร้อมจัดตั้งคณะกรรมการร่างนโยบายการค้าออนไลน์หรือ Electronic Commerce Policy Committee เพื่อประเมินนโยบายที่เกี่ยวข้องและพิจารณาร่างเป็นกฎหมายต่อไป

¹⁰⁴ Poh-Kam Wong, "Coping with Globalization of Production Networks and Digital Convergence: The Challenge of ICT Cluster Development in Singapore," in Shahid Yusuf and Kaoru Nabeshima (eds.), *Growing Industrial Cluster in Asia*, p.114.; Linda Low, "The Singapore Developmental State in the New Economy and Polity," *The Pacific Review* 14/3 (2001): 424, 428.

สิงคโปร์ใช้เวลาเพียงหนึ่งปีในการร่างกฎหมายเพื่อการค้าออนไลน์ ขณะเดียวกันรัฐบาลกระตุ้นการใช้จ่ายออนไลน์มากขึ้นโดยตั้งโครงการ VISA Secure Electronic Transaction (SET) ในเดือนเมษายนเพื่อสร้างความปลอดภัยให้ผู้ใช้และผู้ลงทุน โดยภายในเดือนมิถุนายนสิงคโปร์กลายเป็นประเทศแรกในโลกที่รองรับระบบการเงินออนไลน์ของสองรูปแบบ คือ Master Card และ VISA SET¹⁰⁵

หลังจากเริ่มสร้างซอฟต์แวร์และเครือข่ายรองรับการใช้เงินผ่านระบบออนไลน์ (Master Card and VISA SET) ความก้าวหน้าของนโยบายด้านการเงินในปีนั้นคือ การส่งเสริมให้ประชาชนใช้บัตรเงินสด (Cash Card) โดยเป็นนโยบายต่อเนื่องจากปี 1997 เพื่อเปิดเครือข่ายการค้าอิเล็กทรอนิกส์ รัฐจึงกำหนดการใช้บัตรแทนเงินสดให้เป็นหนึ่งในนโยบาย Network E-Commerce (C-ONE) ในเดือนมกราคม การณรงค์กึ่งบังคับให้ประชาชนใช้ cash card สิงคโปร์เป็นประเทศแรกที่ประสบความสำเร็จกับการใช้บัตรแทนเงินสดที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ที่สามารถใช้ในการทำธุรกรรมการเงินออนไลน์ได้อย่างสะดวกสบาย สิงคโปร์จึงมีความโดดเด่นกับการสร้างเทคโนโลยีและใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาประเทศ ควบคู่ไปกับการสร้างชาติในยุคเทคโนโลยี¹⁰⁶

ส่วนการค้าอิเล็กทรอนิกส์นั้นเริ่มขยายแผนงานจากยุคแรกของรัฐบาลที่ส่งเสริมแบบ B2C ที่เน้นเพียงลูกค้าเป็นการเพิ่มหน่วยงาน Business Process Outsourcing (BPO) เพื่อให้การสนับสนุนการลงทุนของต่างชาติ ซึ่งจะทำหน้าที่ดูแล และประเมินการลงทุน ความเสี่ยง และเชื่อมต่อเครือข่ายการลงทุนให้กับต่างชาติ และกฎหมายการค้าออนไลน์ที่ออกโดยคณะกรรมการการค้าออนไลน์ มีกฎข้อบังคับเป็นทางการในเดือนเมษายน กฎหมายนี้เรียกว่า Electronic Transactions Bill I (1998) ที่ให้ความเชื่อมั่นในการทำการค้าออนไลน์เช่นการรับรองแบบฟอร์ม หรือลายเซ็นออนไลน์ หรือกฎหมายว่าด้วยสัญญาออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการ “Electronic Commerce Plan” ที่พัฒนาต่อเนื่องจากปี 1996¹⁰⁷

อย่างไรก็ตาม นโยบายเศรษฐกิจในหลังปี 1997 เป็นช่วงที่รัฐต้องเผชิญกับวิกฤตการเปิดเสรีในด้านเศรษฐกิจที่มีความเสี่ยงสูงในยุคของการปฏิวัติทางอินเทอร์เน็ต (Internet Revolution) ที่การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจจึงเกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่า “Invisible Mouse”

¹⁰⁵ Brian Corbitt, “Exploring the Social Construction of IT Policy-Thailand and Singapore,” *Prometheus*: 316.

¹⁰⁶ *Ibid.*: 317.

¹⁰⁷ *Ibid.*: 313.; Nick Freeman and Chai Siow Yue, “The Case of Singapore,” in Chai Siow Yue and et.al., *Growth and Development of the IT Industry in Bangalore and Singapore: A Comparative Study*, p.61.

ที่การเปลี่ยนแปลงของตลาดโลกเกิดขึ้นได้เพียงแค่นับร้อยปี¹⁰⁸ ซึ่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและความหวาดกลัวต่อความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นในช่วงปลายทศวรรษที่ 1990 นี้ ทำให้รัฐพยายามใช้วิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นการสร้างวาทกรรมทางบริหารเกี่ยวกับการสร้างความปลอดภัยโดยรัฐ เพื่ออ้างความชอบธรรมในการกำหนดทิศทางทางเศรษฐกิจ พร้อมกับกฎระเบียบที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น รัฐบาลสิงคโปร์จึงถูกวิจารณ์ว่า จริง ๆ รัฐไม่ได้ส่งเสริมโครงสร้างเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม แต่รัฐสร้างความมั่งคั่งให้ประชาชนและสร้างความคิดเสรีนิยมทางเศรษฐกิจให้ฝังรากอยู่ในวิถีชีวิตของผู้คน เพื่อให้ประชาชนร่วมมือและไม่ต่อต้านรูปแบบการทำงานด้านเศรษฐกิจของรัฐ¹⁰⁹

นอกจากการนำประเด็นเรื่องความไม่ปลอดภัยมาเป็นวิธีการครอบงำอุดมการณ์ความคิด รัฐยังตอกย้ำวาทกรรมและสร้างค่านิยมแบบเอเชีย (Asian Value) ที่ให้ความสำคัญการบริหารประเทศโดยใช้รัฐเป็นศูนย์กลาง โดยวาทกรรมนี้เป็นความคิดที่ถูกใช้มาตั้งแต่สมัยนายกรัฐมนตรี ลี กวน ยิว ซึ่งยังคงเป็นอุดมการณ์ที่สืบทอดในระบบการทำงานของพรรคกิจประชา ดังนั้น สิงคโปร์จึงยังบริหารประเทศในลักษณะส่งเสริมเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมที่ควบคุมโดยรัฐ อย่างไรก็ตาม ในยุคของลี เซียน ลุง รัฐพยายามขยายการลงทุนกับบริษัทต่างชาติให้มีบทบาทในการพัฒนาเทคโนโลยีและบริการในสิงคโปร์ร่วมด้วย พร้อมกับการขยายการลงทุนด้านเทคโนโลยีในต่างประเทศผ่านการสร้างความร่วมมือในโครงการการพัฒนาอินเทอร์เน็ตเพื่อสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในโลกาภิวัตน์ โดยรัฐนำเสนอภาพลักษณ์ของการเป็นรัฐบาลที่มีความสำเร็จในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารติด 1 ใน 10 ของโลกในปี 2006 เพื่อยืนยันความสำเร็จของการทำงานร่วมกันของภาคเอกชนทั้งในและต่างชาติดังกล่าว การยกตัวอย่างความสำเร็จทางเศรษฐกิจของรัฐมีเป้าหมายเพื่อตอกย้ำความสำคัญของการทำงานที่ยังคงต้องควบคุมโดยรัฐ เพื่อสร้างความมั่นใจในการลงทุน รัฐบาล จึงอธิบายข้อสงสัยเรื่องการใช้อำนาจว่าไม่ได้เป็นไปเพื่อการควบคุมทางสังคมอย่างเผด็จการ แต่รัฐต้องการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ เพื่อตอบสนองความต้องการและความกินดีอยู่ดีของประชาชน¹¹⁰

ค.) การสร้างอุตสาหกรรมอย่างสร้างสรรค์ เป็นโครงการที่สืบเนื่องกับแผนงานในกลุ่มพัฒนาเศรษฐกิจของ New Singapore Share ภายใต้ IT2000 คือ ที่เริ่มตั้งแต่ปี 2003 รัฐเสนอให้จัดคณะกรรมการ Creative Industries Working Group โดยเชื่อว่าการสร้าง

¹⁰⁸ James E Katz and Ronald E. Rice, *Social Consequences of Internet Use* (New York: Massachusetts Institute of Technology, 2002), p.161.

¹⁰⁹ Soek-Fang Sim, "Regional Crisis, Personal Solutions: The Media's Role in Securing Neoliberal Hegemony in Singapore," in Puala Chakravartty and Yuezhi Zhao (eds.) *Global Communications: Toward a Transcultural Political Economy*, p.77.

¹¹⁰ Audrey Yue, "The Regional Culture of New Asia: Cultural governance and creative industries in Singapore," *International Journal of Cultural Policy*: 23.; IDA, "Imagine Your World: Singapore an Intelligent Nation, a Global City," *Annual Report 2005/2006*: 14.

อุตสาหกรรมแบบสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงกับเรื่องศิลปะวัฒนธรรมมากขึ้นจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจทั้งในและต่างประเทศ โดยเริ่มจากกลุ่มประเทศที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมใกล้เคียงกัน ดังนั้นการใช้วัฒนธรรมเป็นตัวแปรในการสร้างอุตสาหกรรมจะช่วยให้สิงคโปร์ก้าวสู่การเป็นผู้นำทางเอเชียจากการตอบสนองทุกธุรกิจให้กับคนทุกกลุ่ม ทุกเชื้อชาติได้ โดยรัฐบาลนำเสนอคำนิยามและประกอบสร้างแสดงอัตลักษณ์การพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐต่อนานาชาติว่า สิงคโปร์ต้องการส่งเสริมการลงทุนภายใต้แนวคิดเอเชียเพื่อเอเชีย รัฐจึงเน้นการสร้างขยายการลงทุนในภูมิภาคและให้สิทธิของประเทศในภูมิภาคเพื่อลงทุนในสิงคโปร์¹¹¹ ทั้งนี้ รัฐบาลเริ่มรูปแบบนโยบายทางเศรษฐกิจอย่างเด่นชัดในปี 2004 ด้วยการกำหนดนโยบาย การลดช่องว่างที่เกิดขึ้นจากการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม นั่นคือ แผนงาน E-Government Action Plan II (e-GAP)

นอกจากนี้ ในปี 2004 รัฐได้สร้างนโยบายและโครงการด้านอินเทอร์เน็ตที่ส่งเสริมให้เห็นถึงศักยภาพของรัฐที่ตอบรับการลงทุนทั้งประเภทกลุ่ม ธุรกิจกับธุรกิจ และธุรกิจกับลูกค้า โดยปลายปี 2004 รัฐก่อตั้งเว็บไซต์ www.business.gov.sg เว็บไซต์นี้เป็นสื่อกลางที่นักลงทุนจะเข้าหาข้อมูลด้านธุรกิจ โดยมีรัฐเป็นสื่อกลางในการหากลุ่มลูกค้าและให้คำแนะนำในการบริการออนไลน์¹¹² แนวคิดนี้รัฐต้องการให้เห็นว่าการลงทุนหรือสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ขึ้นตรงหรือผ่านรัฐ ผู้ลงทุนจะได้รับการคุ้มครอง และสามารถทำธุรกิจทุกระดับ ซึ่งในปีเดียวกันรัฐมีโครงการให้ IDA ร่วมมือกับ IBM & Microsoft ในการจัดเว็บไซต์ภายใต้โครงการ OASIS ให้บริการด้านความปลอดภัยในการลงทุนที่เป็นมาตรฐานกับกลุ่มบริการออนไลน์ หรือเว็บไซต์ ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการ XML¹¹³

4.4.3 การเป็นรัฐที่สร้างความเท่าเทียมในสังคมพหุวัฒนธรรม

ปัญหาความขัดแย้งด้านเชื้อชาติกับความไม่เท่าเทียมกัน ความเหลื่อมล้ำทางรายได้แลโอกาสทางการศึกษา รวมถึงอาชีพของประชาชนในสิงคโปร์เป็นปัญหาที่มีอยู่ในสิงคโปร์ตั้งแต่ยุคแรกของการสร้างชาติในสมัยนายกรัฐมนตรีลี กวน ยิว ซึ่งการพัฒนาที่รวดเร็วของรัฐส่งผลต่อเรียกร้องความเท่าเทียมกันจากการพัฒนาในสังคม ดังนั้น เพื่อลดความขัดแย้งและสร้างความสงบในสังคมผ่านการสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ รัฐจึงส่งเสริมโครงสร้างด้านเทคโนโลยีในประเทศและใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของการ

¹¹¹ IDA, "Imagine Your World: Singapore an Intelligent Nation, a Global City," *Annual Report 2005/2006* :25.; Audrey Yue, "The Regional Culture of New Asia: Cultural governance and creative industries in Singapore," *International Journal of Cultural Policy*: 29.

¹¹² Ministry of Finance and IDA, "What are the key outcomes of the eGAP II?," *Factsheet on Achievements of e-Government Action Plan II (eGAP II) from 2003-2006*, (2005): 1-3.

¹¹³ IDA, *4th Infocomm Technology Roadmap Report 2002 – 2007* (Singapore: Infocomm Development Authority of Singapore, 2002), p. 117.

เป็นรัฐที่สร้างความเท่าเทียมในพหุสังคม ซึ่งรัฐเสนอว่ารัฐจะสร้างสังคมที่เปิดกว้างให้เกิดขึ้นในสิงคโปร์ โดยนโยบายในแผนแม่บทด้านสังคมและวัฒนธรรมทั้ง IT2000 และ iN2015 ต่างมุ่งเน้นไปที่การใช้อินเทอร์เน็ตในภาคการศึกษาเพื่อปลูกฝังอุดมการณ์และความคิดของประชาชนโดยรัฐ ทั้งนี้รัฐไม่ต้องการใช้อำนาจอย่างเคร่งครัดและโดดเด่นดังเช่นในอดีตเพราะรัฐตระหนักดีว่าการใช้อำนาจอย่างเปิดเผยจะยิ่งสร้างปัญหาแก่รัฐ ทำให้การใช้วิธีการปลูกฝังทางความคิดเป็นวิธีที่ช่วยให้เกิดการสร้างกรอบความคิดของประชาชนในการควบคุมพฤติกรรมและการแสดงออกที่ขัดแย้งของรัฐได้อย่างนุ่มนวลที่สุด

นโยบายอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเท่าเทียมในพหุสังคมของสิงคโปร์ ส่งเสริมนโยบายอินเทอร์เน็ตในภาคการศึกษา ตามการประกาศแผนการทำงานของคณะกรรมการด้านเศรษฐกิจ หรือ “The Economic Planning Committee” ในปี 1991 ที่เลือกให้ภาคการศึกษาเป็นหน่วยการพัฒนาประเทศที่สำคัญควบคู่ไปกับการแก้ปัญหาด้านความหลากหลายทางเชื้อชาติในประเทศ และรัฐเริ่มให้อิสระต่อโรงเรียนที่ต้องการบริหารจัดการตนเองโดยเสรี ทั้งนี้เป็นผลหลังจากการเลือกตั้งที่รัฐบาลภายใต้แกนนำของนายโก๊ะ จ๊ก ตง ต้องการแสดงออกถึงการกระจายอำนาจจากส่วนกลางที่ไม่ได้ยึดติดอยู่แค่รัฐบาลเท่านั้น โดยรัฐแสดงถึงการปรับเปลี่ยนโครงสร้างอำนาจของรัฐเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน โดยรัฐมุ่งไปที่สถานศึกษา รัฐแสดงออกถึงการสร้างทางเลือกทางการศึกษาให้แก่ประชาชนมากขึ้น โดยวิธีการนี้ช่วยให้ประชาชนเริ่มเชื่อมั่นในการทำงานที่ลดการใช้อำนาจของรัฐ ความเชื่อมั่นของผู้คนในสังคมต่อรัฐกลายเป็นจุดเริ่มต้นของแนวทางการกำหนดนโยบาย กฎระเบียบเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตด้านสังคมและวัฒนธรรมต่อมา¹¹⁴ ทั้งนี้นโยบายอินเทอร์เน็ตในด้านการศึกษาจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเป็นเครื่องมือของการสร้างอัตลักษณ์ด้านสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งมีแผนงานและกระบวนการดังนี้

ก.) โครงการ Singapore 21 หนึ่งในแผนงานด้านสังคมวัฒนธรรมตามแผน IT2000 ซึ่งเน้นความสำคัญของการสร้างชาติ และพัฒนาประชาชนผ่านการศึกษาเพื่อให้ก้าวทันกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจในยุคสารสนเทศ โดยเริ่มแรกรัฐประกาศให้โรงเรียนตัวอย่าง 6 โรงเรียนในสิงคโปร์ สร้างแบบเรียนเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตในโรงเรียนตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ปี 1993 และ หลังจากเดือนกุมภาพันธ์ ปี 1994 เป็นต้นมา อินเทอร์เน็ตจึงเป็นหนึ่งในโครงการที่ทุกโรงเรียนต้องเปิดสอนเพื่อแนะนำให้นักเรียนใช้อินเทอร์เน็ตทั้งเทคโนโลยีเบื้องต้น และการแนะนำใช้อินเทอร์เน็ตให้เกิดประโยชน์สูงสุด และในเดือนมิถุนายน กระทรวงศึกษาธิการ

¹¹⁴ Jason Tan, “Education in the Early 21st Century: Challenges and Dilemmas,” in Derek Da Cunha (ed.), Singapore in the New Millennium: Challenges Facing the City-State, (Pasir Panjang: Institute of Southeast Asian Studies, 2002), pp. 155-156.

สิงคโปร์ จึงส่งเสริมให้ทุกโรงเรียนติดตั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และสนับสนุนการติดตั้งคอมพิวเตอร์ทุกโรงเรียน¹¹⁵

ภายใต้การพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในโรงเรียนต่างๆ ด้วยการแข่งขันเพื่อวัดระดับความสามารถของนักเรียนในการเรียนรู้เทคโนโลยี รัฐถูกวิจารณ์เรื่องความไม่เท่าเทียมกันจากกรณีการส่งเสริมความรู้เรื่องเทคโนโลยีและความรู้ในโรงเรียน เพราะรัฐใช้งบประมาณส่วนใหญ่ให้กับโรงเรียนโปรแกรมพิเศษ (Special Assistance Plan: SAP) ที่ก่อตั้งเมื่อปี 1980 ซึ่งคัดเลือกเฉพาะเด็กที่มีเกรดเฉลี่ยสูง เชื้อชาติจีน และให้สิทธิเด็กกลุ่มนี้เพื่อศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนสองภาษาคือ ภาษาจีนและภาษาอังกฤษ และเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในประเทศ ดังนั้น เด็กที่ไม่ใช่เชื้อชาติจีนไม่มีสิทธิที่จะได้รับคัดเลือกเข้าสู่โครงการ SAP ผลจากนโยบายเช่นนี้ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางเชื้อชาติและความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาจึงกลายเป็นคำถามกับรัฐว่าท้ายที่สุดอาจมีเพียงแค่นักเรียนเชื้อสายจีนเท่านั้นที่เป็นกลุ่มชนชั้นนำในสิงคโปร์ไม่ใช่คนเชื้อชาติมาเลย์ หรืออินเดีย เป็นต้น¹¹⁶

จากผลกระทบดังกล่าว รัฐจึงปรับรูปแบบการทำงานตั้งแต่ปลายปี 1991 ถึงปี 1992 รัฐได้ก่อตั้งคณะกรรมการของคนสิงคโปร์เชื้อชาติต่างๆ เช่น คณะกรรมการเชื้อสายอินเดีย (Singapore Indian Development Association: SINDA) คณะกรรมการของเชื้อสายจีนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาและมีความเป็นอยู่ที่ไม่เท่าเทียมกับชนชั้นกลางในสังคม (Chinese Development Assistance Council: CDAC) และกลุ่มคณะกรรมการเชื้อชาติยูเรเชีย (Eurasian Association) แม้รัฐจะพยายามแก้ปัญหาโดยการจัดตั้งกลุ่มนักวิชาการชาวมุสลิมเพื่อให้นักศึกษาแก่กลุ่มคนมุสลิมโดยเฉพาะ (Association of Muslim Professionals: AMP) ในเดือนตุลาคมปี 1991 เพื่อลดความขัดแย้งของคนชาวมาเลย์และอินเดีย อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งเรื่องเชื้อชาติ การศึกษาและความไม่เท่าเทียมก็ยังคงดำเนินต่อไป รัฐบาลจึงตัดสินใจใช้นโยบาย Singapore 21 ในปี 1997 คือ ส่งเสริมให้เชื้อชาติต่างๆ ดูแลตนเองได้และเชื่อว่ารัฐจะให้ความเป็นธรรมกับทุกเชื้อชาติและรัฐเริ่มรณรงค์ประเด็นการสร้างชาติในรัฐมากขึ้น¹¹⁷

“...ความเป็นรัฐที่มีอธิปไตยนั้นอาจไม่ได้สำคัญเท่ากับการเป็นชาติเดียวกัน สิงคโปร์ไม่ได้เป็นชาติเราทุกคนไม่ได้พูดภาษาเหมือนกัน นับถือศาสนาเดียวกัน มีประเพณีที่เหมือนกัน และมีบรรพบุรุษที่ต่างกัน แต่เราควรจะยอมรับ

¹¹⁵ Koh Thiam Seng and Lee Sai Choo (eds), *Information Communication Technology in Education Singapore Masterplans 1997-2008* (Singapore: World Scientific, 2008), pp. 18-19.

¹¹⁶ Jason Tan, “Education in the Early 21st Century: Challenges and Dilemmas,” in Derek Da Cunha (ed.), *Singapore in the New Millennium: Challenges Facing the City-State*, p. 167.

¹¹⁷ Jason Tan, “Education in the Early 21st Century: Challenges and Dilemmas,” in Derek Da Cunha (ed.), *Singapore in the New Millennium: Challenges Facing the City-State*, pp. 171-173

สิ่งเหล่านี้ ซึ่งผู้บริหารในยุคที่ผ่านมาพยายามสร้างพื้นฐานการสร้างชาติสิงคโปร์ และอนาคตอีก 100 ปีข้างหน้าก็ขึ้นอยู่กับ การสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันของคน ในชาติ ให้มีความเท่าเทียมกัน เพราะเราล้วนมีหัวใจของความเป็นคนสิงคโปร์ เหมือนกัน นั่นคือสาเหตุที่ผมต้องแสดงสุนทรพจน์เพื่อความเข้าใจแผนงานของ Singapore21 นี้...สุดท้ายผมเชื่อว่าเราสามารถสร้างชาติร่วมกัน เรามี จุดมุ่งหมายเดียวกัน และเราสามารถสร้างเผ่าพันธุ์ชาวสิงคโปร์ได้ด้วยกัน...”¹¹⁸

จากคำกล่าวของนายกรัฐมนตรีโก๊ะ จ๊ก ตง ที่พยายามสร้างแนวคิดของการลดความ ขัดแย้งทางเชื้อชาติในสิงคโปร์อันเป็นปัญหาต่อความมั่นคงทางการเมืองของรัฐที่สำคัญ ดังนั้น ภายใต้แผนงาน Singapore 21 รัฐจึงต้องสร้างความเท่าเทียมระหว่างเชื้อชาติในสังคม และ จัดการกับปัญหาความขัดแย้งประเด็นความไม่เท่าเทียมทางสังคม โดยภารกิจหลักของการสร้าง ชาติคือ การส่งเสริมนโยบายทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยรัฐส่งเสริมการเรียนรู้อันด้าน เทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศในโรงเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาล จนกระทั่งอุดมศึกษาโดย สอดแทรกเนื้อหาของกฎระเบียบและความถูกต้องเหมาะสมในการใช้อินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ การศึกษาในโรงเรียน รัฐยังขยายการฝึกอบรมอาชีพเพื่อให้นักที่สนใจ และต้องการเข้าถึง อินเทอร์เน็ตได้รับความรู้อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งรัฐมักให้การอบรมและหลักสูตรเน้นให้ประชาชน ทุกระดับตระหนักถึงการพัฒนาเศรษฐกิจและการเป็นพลเมืองดี พร้อมกับสร้างทัศนคติที่มีต่อ รัฐ¹¹⁹ อย่างไรก็ตาม โครงการเหล่านี้จึงเปรียบเสมือนการครอบงำทางความคิดของประชาชน ผ่านการใช้นโยบายด้านการศึกษาซึ่งจะค่อยๆ ปลูกฝังความคิดสู่ประชาชน

ข.) โครงการ Singapore One เกิดขึ้นเมื่อปี 1995 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้แก่ ประชาชนและการพัฒนาความรู้สู่แรงงานเพื่อลดความขัดแย้งเรื่องความไม่เท่าเทียมกัน และ ปัญหาเรื่องแรงงานกับเชื้อชาติที่มาจากการไร้ความสามารถทางเทคโนโลยี โดยเริ่มต้นจาก ความรู้พื้นฐานระเบียบและข้อบังคับการใช้อินเทอร์เน็ต ตามข้อบังคับ The Internet Class License Scheme and Code of Practice ที่ออกโดยคณะกรรมการให้คำปรึกษาแห่งชาติ (National Advisory Committee) ประกอบด้วยนักการเมืองและนักวิชาการที่ให้คำปรึกษาด้าน การออกกฎระเบียบเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต เพื่อสร้างความมั่นคงทางสังคมและความเป็นหนึ่ง เดียวกันระหว่างประชาชนกับการเข้าใจสิทธิหน้าที่และขอบเขตของการแสดงความคิดเห็นและ นำเสนอข้อมูลออนไลน์

¹¹⁸ Ministry of Information and the Arts, “The Singapore Tribe,” Speech by Prime Minister Goh Chok Tong on Singapore 21 Debate in Parliament, PSA Building, 5 May 1999, Singapore: 2.

¹¹⁹ Jason Tan, “Education in the Early 21st Century: Challenges and Dilemmas,” in Derek Da Cunha (ed.), Singapore in the New Millennium: Challenges Facing the City-State, p. 174.

ทั้งนี้ผลกระทบของการสร้างนโยบายนี้เป็นผลมาจากการพัฒนาบนพื้นฐานของเทคโนโลยีที่มุ่งเน้นการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจสู่โลกตะวันตก ยิ่งทำให้ประชาชนเชื้อชาติต่างๆ รู้สึกถูกกลืนกลายทางวัฒนธรรม ดังนั้น การส่งเสริมการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันจึงเป็นสิ่งที่ประสบความสำเร็จได้ยากและรัฐจึงไม่สามารถแก้ปัญหาเรื่องความแตกแยกทางเชื้อชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะรัฐบาลพรรคกิจประชาต้องยอมรับถึงฐานคิดของตนเองที่ไม่เป็นธรรมชาติที่รัฐมุ่งเน้นให้สิทธิประโยชน์แก่คนเชื้อสายจีนเป็นสำคัญ และการต่อต้านการพัฒนากระแสหลักตามแบบตะวันตกที่คนในสังคมรู้สึกถึงแรงกดดันจากการกลืนกลายทางวัฒนธรรมที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาของรัฐ¹²⁰

เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านเชื้อชาติและข้อวิจารณ์จากประชาชนต่อรัฐที่เพิ่มมากขึ้น รัฐจึงส่งเสริมแผนงาน iN2015 เป็นการกระตุ้นการเรียนรู้และส่งเสริมการศึกษาเพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงบทบาทและความสำคัญของเทคโนโลยีกับการพัฒนาประเทศ ซึ่งรัฐใช้งบประมาณในการผลักดันแผนงาน e-lifestyle กว่า 25 ล้านเหรียญสิงคโปร์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ ภาษา ความคิดโดยมุ่งเน้นพัฒนาคนงาน ผู้สูงอายุ และผู้ไร้ความสามารถ ให้ความรู้เพิ่มเติมจากประเด็นของสิทธิหน้าที่ ผู้การใช้ e-learning คือส่งเสริมการหาความรู้ออนไลน์ e-entertainment คือ หาความบันเทิงบนโลกออนไลน์มากขึ้น e-transaction คือให้ความรู้การทำธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ใช้บริการจากรัฐบาลได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีโครงการลดอุปสรรคด้านภาษาจากความร่วมมือของกลุ่ม Tamil & Malay Internet Serving Committee (TISC&MISC) เพื่อให้การศึกษาให้กับกลุ่มคนมุสลิมและทามิล และยังมี e-Ambassadors ซึ่งเป็นการรับอาสาสมัครให้เข้าเรียนด้านไอที เพื่อนำความรู้ไปอบรมแก่ชุมชนเพื่อขยายทักษะต่างๆ¹²¹

ในปี 1999 รัฐจัดสถานที่อบรมถาวรที่ห้องสมุดชุมชนโตวาพไฮว Toa Payoh Community Library ส่งเสริมการเรียนรู้อินเทอร์เน็ตเป็นระยะเวลา 3 ปีและตั้งที่มงาน Singapore Internet Project (SIP) เป็นทีมที่สร้างขึ้นเพื่อศึกษาผลกระทบของอินเทอร์เน็ตกับสังคมสิงคโปร์ โครงการนี้เป็นโครงการระยะยาวที่รัฐวางแผนให้ทำการสำรวจและสรุปผลรายงานทุกๆ 3 ปี SIP จึงเป็นโครงการที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตอย่างมาก เนื่องจากรัฐจะคอยปรับเปลี่ยนการดำเนินนโยบายภายใต้การวิเคราะห์ด้านสังคมของ SIP เพื่อตอบสนองทิศทางความต้องการของประชาชนหรือจำกัดสิทธิเสรีบางอย่างเพื่อความมั่นคง และปลายปี 1999 รัฐได้เพิ่มโครงการด้านการศึกษาให้กับภาคเอกชนโดยรัฐขอความร่วมมือจากเอกชนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไอทีในหน่วยงาน แลกเปลี่ยน

¹²⁰ Edwin Lee, *Singapore: The Unexpected Nation*, pp.317-318.

¹²¹ IDA, *e-Ambassadors - Bringing Benefits of e-Lifestyle to All* [Online], 6 August 2010, Available from: <http://www.ida.gov.sg/News%20and%20Events/20061120151927.aspx?getPagetype=20>

กับการสนับสนุนการอบรมเพื่อพัฒนาแรงงานเอกชนโดยรัฐ ภายในเดือนสิงหาคมปี 1999 กลุ่มบริษัทต่างชาติ เช่น Hewlett-Packard, IBM และ Microsoft เข้าร่วมโครงการ และในปีเดียวกัน เอกชนร่วมกันสร้างห้องทดลองและศูนย์กลางการปฏิบัติการสื่อสารไร้สาย (Laboratories and Center or Wireless Communications) เพื่อทำให้ที่เกี่ยวกับการค้นคว้าวิจัยอินเทอร์เน็ตโดยตรง

จากความร่วมมือดังกล่าว ในปี 2000 รัฐจึงจัดการอบรมให้กับกลุ่มบริษัทต่างๆ เพื่อแนะนำการใช้ระบบการค้าออนไลน์ให้เป็นประโยชน์มากขึ้น และยังสอนการสร้างฮาร์ดแวร์เพื่อบริษัทการเงิน กับโครงการ “Innovation Development Scheme” ขณะที่อุตสาหกรรมท้องถิ่นได้รับการส่งเสริมให้เป็นพันธมิตรทางธุรกิจกับบริษัทที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง กับการอบรม “The Local Industry Upgrading Programme” นอกจากนี้ รัฐยังมีเป้าหมายให้แรงงานในสิงคโปร์ร้อยละ 75 มีทักษะด้านเทคโนโลยีที่ดีและมีมาตรฐาน รัฐจึงจัดโครงการ “The Strategies Manpower Conversion Programme in Information and Communications Technology” ที่ให้แนวทางสำหรับบริษัทในการสอนทักษะด้านเทคโนโลยีแก่แรงงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพแรงงาน

ด้วยเป้าหมายของ Singapore One ที่มุ่งเน้นขยายโครงสร้าง และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมสิงคโปร์ทั้งปริมาณและคุณภาพ รัฐจึงจำเป็นต้องเพิ่มกฎระเบียบในการใช้อินเทอร์เน็ตทุกภาคส่วน โดยในปี 1998 กระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นกระทรวงแรกที่ประกาศมาตรการรักษาความมั่นคงกับเทคโนโลยี ในโครงการ “Minded Internet Procurement System: MIPS” มีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนที่ใช้อินเทอร์เน็ตรับทราบว่า เป้าหมายของการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจเท่านั้น¹²² ดังนั้น รัฐจึงต้องการสร้างอุดมการณ์ให้ประชาชนตระหนักว่าการร่วมมือและเข้าใจถึงความสำคัญของการพัฒนาเทคโนโลยีร่วมกันระหว่างรัฐกับประชาชนจะช่วยให้ประเทศมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจที่มั่นคงในโลกาภิวัตน์มากขึ้น ซึ่งการสร้างวาทกรรมครอบงำผู้คนอย่างต่อเนื่องด้วยการส่งเสริมนโยบายทางการศึกษาและการฝึกอบรมให้ประชาชนช่วยให้รัฐประสบความสำเร็จกับการประกอบสร้างอัตลักษณ์การเป็นรัฐที่สร้างความเท่าเทียมในสังคมพหุวัฒนธรรมผ่านนโยบายอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

¹²² Nick Freeman and Chai Siow Yue, “The Case of Singapore,” in Chai Siow Yue and et. al., *Growth and Development of the IT Industry in Bangalore and Singapore: A Comparative Study*, pp.70-71.

4.4.4 การเป็นรัฐที่สร้างความปลอดภัยบนโลกออนไลน์

การประกอบสร้างอัตลักษณ์ของการเป็นรัฐที่สร้างความปลอดภัย ที่กล่าวถึงนี้หมายถึง การที่รัฐมีความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับเทคโนโลยี โดยเฉพาะเรื่องของการ ปลอดภัยในกระบวนโลกาภิวัตน์ ซึ่งในกรณีของประเทศสิงคโปร์ประเด็นเรื่องการสร้าง ความปลอดภัยที่รัฐสร้างขึ้นเพื่อเสถียรภาพทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ที่ สำคัญประเด็นความปลอดภัยยังกลายเป็นวาทกรรมที่รัฐใช้สร้างความชอบธรรมต่อการสร้าง กฎหมาย หรือการควบคุมทางสังคม โดยกระบวนการประกอบสร้างอัตลักษณ์รูปแบบนี้ มีความ น่าสนใจเนื่องจาก รัฐสามารถศึกษาสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงของตัวแสดงอื่นๆ ในแต่ ละประเด็นเพื่อประกอบสร้างตนเองผ่านการสร้างอุดมการณ์และวาทกรรม โดยอาศัยแนวทาง และแผนงานด้านอินเทอร์เน็ตที่บรรจุอยู่ในแผนแม่บททั้ง IT2000 และ iN2015 โดยมี รายละเอียดดังต่อไปนี้

ก.) การสร้างความปลอดภัยเพื่อเสถียรภาพทางการเมือง หลังจากแผนแม่บท IT2000 ประกาศใช้อย่างเป็นทางการคณะกรรมการคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NCB) ศึกษา ผลกระทบของอินเทอร์เน็ต ในด้านของข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ รัฐได้ประกาศการสร้างกฎหมาย เกี่ยวกับการตรวจสอบเว็บไซต์ที่สร้างข้อมูลไม่เหมาะสมต่อรัฐ เมื่อปี 1992 เนื่องจากสถิติการ ขยายตัวของการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศสิงคโปร์มีอัตราสูงขึ้นเฉลี่ยมากกว่าหนึ่งพันคนต่อ เดือน ดังนั้นรัฐจึงต้องหามาตรการที่เข้มงวดในการออกกฎหมายให้ครอบคลุม โดยรัฐบาล สิงคโปร์ใช้งบประมาณในการสร้างโปรแกรมในการประเมินข้อมูลต่างๆโดยเฉลี่ยถึง 70,000 เหรียญสิงคโปร์ และยืนยันว่าจะหามาตรการในการควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ต¹²³

จากนั้นปี 1999 รัฐประกาศให้ TAS และ NCB ให้เป็นองค์กรเดียว ชื่อว่า Infocomm Development Authority: IDA เนื่องจากอินเทอร์เน็ตกลายเป็นเทคโนโลยีสารสนเทศหลักใน สิงคโปร์ ที่มีความสัมพันธ์ทั้งการพัฒนาในโครงสร้างการให้บริการและเนื้อหาที่ต้องมีกฎหมาย รองรับที่สำคัญคือ ธุรกิจส่วนใหญ่ในสิงคโปร์ขึ้นอยู่กับระบบอิเล็กทรอนิกส์หากไม่มีหน่วยงานที่มี ประสิทธิภาพในการสอดส่องดูแลก็จะเกิดผลเสียทั้งต่อรัฐและเอกชน¹²⁴ นอกจากการตรวจสอบ การใช้อินเทอร์เน็ต IDA ยังเพิ่มนโยบายการสร้างรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-government) และ ประชาชนอิเล็กทรอนิกส์ (e-citizen) โดยการส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตที่อยู่ภายใต้เครือข่าย ของกลุ่มผู้ให้บริการอย่าง SingTel ซึ่งเป็นบริษัทที่ควบคุมโดยรัฐ ทำให้การส่งเสริมการใช้ชีวิต แบบ e-lifestyle สามารถถูกสอดส่องดูแลโดยรัฐง่ายขึ้น ซึ่งรัฐกล่าวว่าการกฎหมายเหล่านี้มีเพียง เพื่อการควบคุมให้เกิดความมั่นคงทางการเมืองในยุคสารสนเทศ

¹²³ Peng Hwa Ang and Belinda Nadarajan, "Censorship and Internet: a Singapore Perspective."

Censorship and Internet Paper, (1995): 1-3.

¹²⁴ Ibid, pp.64.

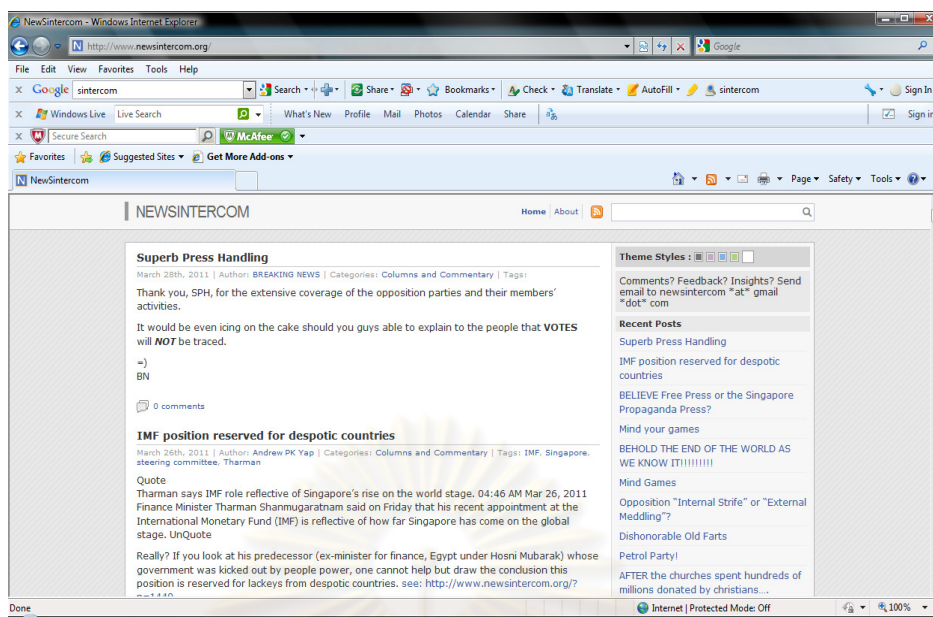
ภายใต้คำกล่าวอ้างของรัฐบาลของการลดการใช้อำนาจในการควบคุมสื่อบนอินเทอร์เน็ตในระยะแรกนั้นเริ่มเปลี่ยนไปหลังจากที่รัฐบาลจัดตั้งที่งานวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาศักยภาพของอินเทอร์เน็ต ทำให้ในปี 2003 รัฐบาลตัดสินใจเปลี่ยนโครงสร้างกฎระเบียบ และข้อบังคับของอินเทอร์เน็ตโดยการจัดตั้งหน่วยงาน MDA (Media Development Authority) เพื่อดูแลเนื้อหาและจัดการควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตให้รัดกุมมากขึ้น จากเดิมที่อินเทอร์เน็ตอยู่ภายใต้หน่วยงาน SBA (Singapore Boardcast Authority) เมื่อปี 1995 แต่เมื่อการทำงานขององค์กรนี้ถูกวิจารณ์จากประชาชนในสิงคโปร์เกี่ยวกับการใช้อำนาจในการลิดรอนสิทธิของประชาชน SBA พยายามปรับตัวและสร้างภาพลักษณ์ของการลดใช้อำนาจ โดยประกาศการส่งเสริมการสร้างรูปแบบการสร้างกฎระเบียบด้วยตนเอง (Self-Regulation) ในปี 1998 และเปลี่ยนภาพลักษณ์ของตนเองจากเดิมซึ่งใช้แนวทางการใช้อำนาจในการควบคุมแบบแข็ง (Tough) สู่การใช้การควบคุมแบบเบาบาง (Light Touch)¹²⁵

อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งของผู้คนในสังคมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเริ่มส่งผลกระทบด้านการเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงปี 2001 ที่มีก่อตั้งเว็บไซต์ เช่น Sintercom ซึ่งมีบทบาททางด้านการเมืองในประเทศ กับการเปิดเสรีทางการแสดงความคิดเห็นของผู้คนในสิงคโปร์ที่มีต่อรัฐ แต่รัฐเสนอว่าขัดต่อข้อกำหนดมาตราที่ 4 เกี่ยวกับประเภทของสื่อ รัฐจึงเรียกร้องให้เว็บไซต์นี้จดทะเบียนขึ้นต่อรัฐ เพราะเนื้อหาที่มีการวิจารณ์เกี่ยวกับการเมืองและศาสนาซึ่งถือว่าเป็นภัยคุกคามต่อรัฐ ทำให้เว็บไซต์ Sintercom ก็ได้ถูกระงับให้บริการ ในปี 2003 เนื่องจากรัฐบาลพิจารณาว่าเว็บไซต์นี้มีผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ รัฐเหตุผลในการปิดเว็บไซต์ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจทางกฎหมาย SBA หลังจากกรณีของการสั่งปิดเว็บไซต์นี้ หน่วยงาน MDA ที่ก่อตั้งในปีเดียวกันนี้ คือการประกาศแนวคิดของการทำงานของรัฐบาลที่ว่า รัฐจะใช้อำนาจน้อยลง พร้อมกับการสร้างความยืดหยุ่นในการใช้อำนาจต่อประชาชนให้มากที่สุด (Light Touch and Maximum Flexibility)¹²⁶

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹²⁵ Peng Hwa Ang, "Singapore Media," *Hans Bedrow Media Institute*: 20, [Online], 27 August 2010, Available from: <http://journalism.sg/wp-content/uploads/2007/09/ang-peng-hwa-2007-singapore-media.pdf>

¹²⁶ Chistine Doran, "E-Politics in Singapore: The Super High Way to Freedom," [Online]. 27 August 2010. *Communication e Xuventide*: 132, Available from: <http://dialnet.unirioja.es/servlet/oaiart?codigo= 264 8891>

รูปที่ 5 ตัวอย่างเว็บไซต์ [www. newsintercom.org](http://www.newsintercom.org)

จากการปรับตัวของรัฐที่พยายามแสดงออกถึงอัตลักษณ์ของการเป็นรัฐที่สร้างความปลอดภัย และสามารถลดการใช้อำนาจ ที่ในความเป็นจริงรัฐบาลยังคงมีความสามารถในการหาช่องว่างและวิธีการที่จะกำหนดระเบียบ และข้อบังคับใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้รูปแบบการทำงานพยายามใช้วาทกรรมในการครอบงำความคิดเกี่ยวกับภัยคุกคามจากอินเทอร์เน็ตและความไม่ปลอดภัย กลายเป็นรูปแบบที่มีความโดดเด่นมากขึ้นแทนที่การกำหนดวาระมาตราต่างๆ ทางกฎหมายที่สะท้อนถึงการใช้อำนาจของรัฐ ดังนั้น การทำงานของรัฐจึงเน้นการปลูกฝังความคิดของคนในสังคมมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่นสุนทรพจน์ที่รัฐมนตรี ลี เซียน ลุง ได้กล่าวไว้ ดังนี้

“...การทำงานของรัฐเป็นวิธีแบบชาวสิงคโปร์ นั่นคือเหตุผลว่าทำไมเราจะต้องปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อควบคุมการเมืองของเรา เราจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน สร้างความคุ้นเคย เข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นในด้านบวก และสร้างความรู้กับผู้คน และเป็นส่วนหนึ่งกับผู้คน เราต่างต้องเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ไม่ใช่เพียงการเรียนรู้ที่คลิกเมาส์ แต่คุณต้องเรียนรู้จะเป็นพลเมืองไซเบอร์...เมื่อคนบอกว่าสิ่งนี้จริง อย่าเพิ่งส่งไปให้เพื่อนของคุณทั้งหมด ถามก่อนว่ามันจริงหรือไม่สร้างขอบเขตของการใช้และมีความรอบครอบเพื่อช่วยกันลดปัญหาที่เราต่างรู้ มีส่วนร่วมด้วยกันทุกวิถีทางที่จะช่วยกันได้ และอย่ากลายเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาเหล่านั้น...”¹²⁷

¹²⁷ Lee Hsien Loong, “Our Economy,” Transcript of Prime Minister Lee Hsien Loong’s National Day Rally 2008, NUS-UCC, 17 August 2008, Singapore: 19.

จากคำกล่าวของนายกรัฐมนตรีลี เซียน ลุง อธิบายถึงความจำเป็นที่รัฐยังคงต้องใช้กฎหมายในการควบคุมและสร้างความปลอดภัยในสังคม แม้ในยุคสมัยของนายกคนปัจจุบันที่พยายามเน้นเรื่องการศึกษาและสร้างชาติอัจฉริยะ พร้อมกับคำมั่นสัญญาก่อนการเลือกตั้งในการส่งเสริมประชาธิปไตย แต่ในทางตรงข้ามเมื่อพิจารณาถึงรูปแบบกฎหมายจากแผน IT2000 ที่มีผลถึงปัจจุบันและมีการทำงานมากขึ้นเนื่องจากหน่วยงานและเครือข่ายการพัฒนาด้านอินเทอร์เน็ตที่ขึ้นกับรัฐทั้งหมด ในแผน iN2015 ที่ใช้ในปัจจุบันก็ยังไม่ได้สร้างสังคมเปิดอย่างทีกล่าว หากแต่รัฐยังคงเน้นการสร้างวาทกรรมที่มีแนวโน้มของการใช้วิธีการนี้มากขึ้น พร้อมกับ การสร้างภาพลักษณ์ใหม่ของรัฐ ดังจะสังเกตได้จากคำกล่าวที่นุ่มนวลขึ้นในสุนทรพจน์ของ นายกรัฐมนตรีลี เซียน ลุง

ข.) การส่งเสริมมาตรการการสร้างความปลอดภัยทางเศรษฐกิจ การส่งเสริม การลงทุนและการค้าในระบบออนไลน์จากแผนงาน ICT21 และ Infocomm 21 ที่รัฐจัดตั้งขึ้น เพื่อรองรับการคัดกรองข้อมูล ประกอบด้วย TechNet เป็นหน่วยงานที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตในระดับประเทศ เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารและเพื่อธุรกิจ ซึ่งจะต้องทำงานขึ้นกับหน่วยงาน SingNet ที่ให้บริการเกี่ยวกับการค้าออนไลน์ และมีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของผู้ใช้ เกี่ยวกับการทำธุรกิจโดยละเอียด จากนั้นจึงผ่านการตรวจสอบผ่าน Telecommunications Authority of Singapore (TAS) ซึ่งจะเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจในการออกกฎ กติกาต่างๆ ที่ สอดคล้องกับรัฐ นอกจากนี้ยังมีหน่วยงาน Singapore Broadcast Authority (SBA) เข้ามาดูแล ร่วมด้วยหลังจากที่รัฐจัดให้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่ส่งผลด้านลบกับผลประโยชน์ร่วมและความ มั่นคงต่อสังคม

อย่างไรก็ตาม แผน iN2015 รัฐสร้างนโยบายการจดทะเบียนออนไลน์ทางการค้า ภายใต้โครงการ Online Business Licensing Service (OBLS) เมื่อปี 2005 พร้อมกับแก้ไข กฎหมายของบริษัทหรือผู้ลงทุนออนไลน์ที่ไม่จดทะเบียนการค้าออนไลน์ เพื่อป้องกันการละเมิด ทรัพย์สินทางปัญญา โดยผู้กระทำผิดจะถูกปรับ 20,000 เหรียญสิงคโปร์ หรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือนเป็นต้น นอกจากนี้ ยังร่วมมือกับบริษัทTechBiz สร้างซอฟต์แวร์ Software Asset Management (SAM) ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการส่งเสริมรัฐธรรมาภิบาลด้านอินเทอร์เน็ตด้าน เศรษฐกิจ โดยซอฟต์แวร์นี้จะตรวจสอบการทำงานของผู้ลงทุนให้อยู่ภายใต้กฎระเบียบที่รัฐ กำหนดในการลงทุน ทั้งนี้รัฐต้องการลดความเสี่ยงของผู้ลงทุนและสร้างความโปร่งใสของผู้ใช้ เว็บไซต์เพื่อการค้า ตามหลักการธรรมาภิบาลอินเทอร์เน็ตสากล¹²⁸

¹²⁸ IDA, "How Much to Do in IP," *Singapore Wave*, 23 (December, 2005): 10.

ในภาคธุรกิจ รัฐจะออกกฎหมายเพื่อเชื่อมต่อภาคการลงทุนมากขึ้น โดยกำหนดว่าผู้ลงทุนจะทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจใดๆ ก็ได้หากการลงทุนในด้านเทคโนโลยีนั้นไม่มีการเผยแพร่สิ่งที่เป็นภัยคุกคามต่อรัฐ ตามระเบียบดังกล่าว รัฐจึงเพิ่มกฎหมาย Electronic Transaction Act เพื่อเอื้อประโยชน์ในการทำธุรกรรมออนไลน์ ตามหลักการของการไม่ขัดขวางการพัฒนาและการเจริญเติบโตของเครื่องมือใหม่ๆ โดยไม่จำเป็นและสนับสนุนให้ภาคอุตสาหกรรมทำงานด้วยตนเองซึ่งข้อกฎหมายนี้ถูกประยุกต์ต่อสังคม ในกรณีที่มีผู้สร้างข้อมูลหรือเว็บไซต์ที่มีผลต่อการทำงานด้านธุรกิจของรัฐและเอกชน ส่วนกฎหมายที่มีความสำคัญในด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับความปลอดภัยคือ กฎระเบียบด้านเนื้อหา (Contents Regulation) โดยส่งเสริมให้ภาคธุรกิจออกกฎหมายด้านความปลอดภัยให้กับตนเองเพื่อเป็นการรักษาสิทธิในการปกป้องชื่อเสียงของตนเองก่อน โดยรัฐต้องการใช้วิธีการนี้เพื่อให้เกิดการคานอำนาจระหว่างเอกชนกับประชาสังคม แทนการใช้อำนาจโดยตรงจากรัฐ

ค.) การสร้างความปลอดภัยทางสังคม จากสถิติการใช้อินเทอร์เน็ตและการส่งข้อมูลของอินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้รัฐบาลพยายามสร้างระเบียบทางการใช้อินเทอร์เน็ตประนีประนอมที่สุด เนื่องจากรัฐมีความเปราะบางในมิติทางสังคมมากขึ้น จากประเด็นการเรียกร้องประชาธิปไตยและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นที่เพิ่มมากขึ้น รัฐประกาศให้คณะกรรมการจาก IDA ทบทวนกฎหมายด้านเนื้อหาอินเทอร์เน็ตในเดือนสิงหาคมปีที่คณะกรรมการเห็นชอบให้ประกาศบังคับใช้อินเทอร์เน็ตใช้ข้อบังคับเดียวกับสื่ออื่นๆ คือ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณา โดยรัฐจะใช้วิธีที่ประนีประนอมที่สุด คือ รัฐเรียกร้องเพียงการลงทะเบียนเว็บไซต์ เพื่อตรวจสอบเว็บที่มีท่าทีให้ร้ายต่อเชื้อชาติ ศาสนา และเป็นอันตรายต่อเด็กเท่านั้น¹²⁹

ต่อมารัฐจึงออกกฎหมายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อป้องกันและสร้างความปลอดภัยทางสังคม จากเดิมที่อิงกับกฎหมายของ SBA แต่เมื่อเหตุการณ์การเสนอข้อความทางการเมืองในเว็บไซต์ของ Sintercom ที่พาดพิงกับรัฐ ทำให้ในเดือนกรกฎาคมปี 2001 หน่วยงาน MDA เรียกร้องให้ Sintercom เว็บไซต์ที่สร้างเพื่อการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ลงทะเบียนว่าเป็นเว็บไซต์ทางการเมือง เนื่องจากคณะกรรมการ MDA เห็นควรว่าเนื้อหาในเว็บไซต์ต้องผ่านการเห็นชอบจากรัฐบาลก่อนเผยแพร่ต่อสาธารณะ เนื่องจากการเพิ่มเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองสิงคโปร์ เป็นสิ่งที่เจ้าของเว็บไซต์ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายระดับชาติที่อาจเกิดขึ้น พร้อมกันนี้รัฐยังเริ่มกล่าวร้ายกับประชาชนเกี่ยวกับประเด็นของภัยคุกคามที่มาจากอินเทอร์เน็ต ที่ส่งผลกระทบต่อความจำเป็นในการใช้อำนาจบางส่วนของรัฐในการควบคุม เพื่อความสงบเรียบร้อยในสังคม¹³⁰

¹²⁹ Terence Lee, "Internet Control and Auto-regulation in Singapore," *Surveillance & Society*, 3: 80-81.

¹³⁰ Jihn Keshishoglou and Pieter Aquilia, *Electronic Broadcast Media in Singapore and the Region*, p.114.

“...รัฐยังคงอนุญาตให้เผยแพร่วิดีโอได้ แต่ต้องทำด้วยข้อจำกัดของความปลอดภัย เราสามารถยกเลิกข้อจำกัดของการแสดงออกได้ หากการแสดงออกหรือการสร้างวิดีโอเผยแพร่ไม่มีเนื้อหาทางการเมือง...เรามีจุดกึ่งกลางว่าอะไรควรและไม่ควร เหมือนกับการเป็นสีเทา ซึ่งผมคิดว่าเราจัดการกับปัญหานี้ได้ เมื่อเรามีกฎหมายเรื่องการห้ามเผยแพร่ข้อมูล เรามีการแบ่งประเภทสื่อที่มีมาตรฐาน ทำให้การตัดสินใจเป็นไปตามระบบและกลไก เรามีแนวทางที่จะจัดการปัญหาแต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ เราต้องดำรงไว้ซึ่งคุณภาพความซื่อสัตย์และภักดีต่อสิ่งที่เกี่ยวกับการเมืองของเรา...เพราะนี่คือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของเราอย่างมาก”¹³¹

จะเห็นได้ว่า การตอกย้ำความคิดและเรื่องการสร้างความปลอดภัยทางสังคมผ่านการใช้กฎระเบียบต่างๆ ที่ถึงแม้จะเป็นการปิดกั้นเสรีภาพ แต่สิ่งที่รัฐบาลพรรคกิจประชา พยายามแสดงออกต่อประชาชนคือ การครอบงำความคิดในลักษณะของการอ้างเรื่องความเป็นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางการเมือง และการกระตุ้นเตือนผ่านวาทกรรมของรัฐบาลที่มีลักษณะของการชี้ให้เห็นถึง แนวทางเช่นนี้อาจช่วยให้รัฐไม่ต้องแสดงข้อกฎหมาย หรือขู่ด้วยข้อบังคับต่างๆ แต่การใช้การครอบงำทางความคิดให้เชื่อต่อการทำงานของรัฐที่แม้จะปิดกั้นเสรีภาพ แต่รัฐก็สามารถดูแลและบริหารจัดการประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชน อีกทั้งรัฐพยายามชี้ให้เห็นถึงข้อดีของการสร้างกฎระเบียบเพื่อรักษาความปลอดภัยในรัฐได้ โดยในปี 1995 สิงคโปร์ถูกจัดอันดับ (โดยคณะกรรมการเศรษฐกิจโลกที่ประจำอยู่ ณ กรุงเจนีวา) ให้เป็นประเทศที่มีระบบกฎหมายดีที่สุดในอันดับ 9 ของโลก เพราะความรับผิดชอบ ความยุติธรรม และความรวดเร็วในการพิจารณาคดีต่างๆ และสิงคโปร์ถูกจัดอันดับ (โดยคณะกรรมการที่ปรึกษาความเสี่ยงทางเศรษฐกิจและการเมืองที่ประจำอยู่ ณ ฮอังกง) ให้เป็นที่หนึ่งของประเทศเอเชียที่มีระบบกฎหมายดีที่สุดใน¹³²

จากความพยายามสร้างวาทกรรมเรื่องความปลอดภัยพร้อมกับตอกย้ำวาทกรรมขอความสามารถของรัฐบาลกับการใช้กฎหมายที่ยังส่งผลต่อพลเมืองในรัฐกับการแสดงออกทางการเมืองที่แม้รัฐจะไม่ใช้อำนาจอย่างเผด็จการเหมือนในสมัยของนาย ลี กวน ยิว แต่ภาพลักษณ์ของการใช้อำนาจและกฎหมายที่เข้มงวดก็กลายเป็นอุดมการณ์ที่ครอบงำประชาชนเกี่ยวกับการแสดงความเห็น แม้ในแผน iN2015 ของนายกรัฐมนตรีลี เซียน ลุงที่พยายามสร้างภาพลักษณ์ที่เป็นมิตรของประชาชนก็ยังพบว่า ประชาชนยังหลีกเลี่ยงที่จะแสดงความคิดเห็นอย่าง

¹³¹ Lee Hsien Loong, “Our Economy,” *Transcript of Prime Minister Lee Hsien Loong’s National Day Rally 2008*, NUS-UCC, 17 August 2008, Singapore: 19.

¹³² Diane K. Mauzy, “Singapore in 1995: Consolidating the Succession,” *Asian Survey*, XXXVI, 2 (February, 1992): 119 อ้างใน โคริน เฟื่องเกษม, *การพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองสิงคโปร์* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ, 2541), หน้า 67.

ตรงไปตรงมา เพราะเกรงกลัวต่อบทลงโทษ และท้ายที่สุดรัฐมักใช้กฎหมายในการจัดการปัญหา หรือนำประเด็นเรื่องความปลอดภัยมาใช้เป็นข้ออ้างในการลงโทษ จากผลการดำเนินงานเช่นนี้ ทำให้สังคมสิงคโปร์ยังวิจารณ์การทำงานของรัฐบาลที่ไม่เคารพต่อสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองประชาชน สิงคโปร์จึงยังคงถูกจัดอันดับว่าเป็นรัฐที่มีความเป็นประชาธิปไตยต่ำกว่าปานกลาง ขณะที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจสูง ดังนั้น แม้รัฐบาลจะพยายามใช้แนวทางของการอ้างเรื่องความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมกับการใช้อำนาจ แต่ความก้าวหน้าของอินเทอร์เน็ตที่ช่วยให้ผู้คนในรัฐเริ่มเรียกร้องความเป็นธรรมในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมากยิ่งขึ้น ก็ยิ่งส่งผลให้การประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐที่ว่าด้วยความสามารถในการสร้างความปลอดภัยให้แก่ประชาชนต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบวาทกรรมเรื่องความปลอดภัย อยู่ตลอดเวลา เพื่อลดปัญหาการวิจารณ์ประเด็นการขาดประชาธิปไตยอันจะนำไปสู่ความขัดแย้งที่เพิ่มขึ้นในรัฐ

4.4.5 การเป็นรัฐธรรมาภิบาลของรัฐบาลสิงคโปร์

ข้อวิจารณ์เกี่ยวกับการเป็นรัฐบาลที่ไม่มีความเป็นรัฐธรรมาภิบาลในโลกาวิวัตน์ ทำให้นโยบายที่ปรากฏอยู่ในแผนแม่บท iN2015 ในปี 2006 ที่พัฒนาต่อจาก IT 2000 เริ่มมีการประกาศสนับสนุนการเป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ที่รองรับเครือข่ายที่พร้อมให้บริการและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับประชาชนเพื่อประกอบการตัดสินใจในกระบวนการสร้างนโยบายต่างๆ ที่ จะช่วยให้ประชาชนรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นตามแผนงาน “Integrated Government: iGov” โดยรัฐบาลมีเป้าหมายให้ก่อนปี 2010 ประชาชน 8 ใน 10 จะต้องมีความรู้สึกที่ดีต่อการทำงานของรัฐบาล เพื่อให้ประชาชนเลือกที่จะใช้บริการออนไลน์ที่รัฐมีไว้ให้ และใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารที่เป็นประโยชน์และส่งเสริมการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะวัยรุ่นที่ใช้อินเทอร์เน็ตในการแสดงความคิดเห็นจะได้เกิดหันมาติดต่อสื่อสารโดยตรงกับรัฐผ่านเว็บไซต์บริการของรัฐ ซึ่งรัฐตระหนักว่าหากรัฐรับรู้ความรู้สึกนึกคิดของประชาชนได้มากเท่าไร การพัฒนารูปแบบการบริหารก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเช่นกัน¹³³

ยิ่งไปกว่านั้น รัฐบาลพยายามแสดงตนกับการเป็นรัฐบาลรุ่นใหม่ ที่เข้าใจถึงความ ต้องการของประชาชนและพร้อมจะปกครองประเทศอย่างเป็นประชาธิปไตยผ่านการประกาศ การเป็นรัฐธรรมาภิบาลด้านอินเทอร์เน็ต ในงานประชุมของ WSIS ที่ประเทศดูไบเชีย โดยรัฐบาล สิงคโปร์ประกาศว่า สิงคโปร์เป็นหนึ่งในประเทศที่ตอบรับข้อตกลงของอาเซียน (The Association of South-East Asian Nations) ว่าด้วยการเป็นรัฐธรรมาภิบาลด้านอินเทอร์เน็ต (Internet Governance) และยังคงพัฒนาตนเองภายใต้วาระข้อตกลงนี้ และเสนอว่าการสร้างรัฐ

¹³³ IDA. Imagine Your World: Singapore an Intelligent Nation, a Global City. Annual Report 2005/2006: 5, 8-11.

ธรรมาภิบาลด้านอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันต้องได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่ควรแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมจากการใช้อินเทอร์เน็ต¹³⁴

ข้อวิจารณ์เกี่ยวกับการทำงานของรัฐสิงคโปร์คือ การสร้างรัฐธรรมาภิบาลนั้น เป็นการแสดงอัตลักษณ์ใหม่ของสิงคโปร์เพื่อตอบสนองการพัฒนาเศรษฐกิจ สู่อุตสาหกรรมในเอเชีย และการส่งเสริมการเป็นรัฐธรรมาภิบาลในอินเทอร์เน็ตยังเป็นวิธีการส่งต่ออุดมการณ์ความคิดอย่างรวดเร็วต่อสังคม ที่สำคัญการเป็นรัฐธรรมาภิบาลด้านอินเทอร์เน็ตที่ว่าด้วยการสร้างความปลอดภัยให้กับผู้ใช้ ดังนั้น การนำเสนออัตลักษณ์การเป็นรัฐธรรมาภิบาลจึงสอดคล้องกับการออกกฎหมายของรัฐ โดยรัฐบาลใช้แนวคิดการสร้างกฎหมายและตรวจสอบการใช้อินเทอร์เน็ตภายใต้แนวคิด “Global Village, Secure Borders” เพื่อสร้างความปลอดภัยภายในประเทศ พร้อมกับการพัฒนาเทคโนโลยีด้านอินเทอร์เน็ต¹³⁵

การพัฒนาโครงการและนโยบายด้านอินเทอร์เน็ตภายใต้แผนงานหลักด้านการเมืองกับนโยบายด้านอินเทอร์เน็ตภายใต้โครงการ iGov 2010 ที่มีทั้งการเพิ่มช่องทางการให้บริการและการสร้างหน่วยงานเพื่อร่างกฎหมายด้านอินเทอร์เน็ตโดยอาศัยความร่วมมือกับภาคเอกชน เช่น ตั้งห้องปฏิบัติการการประเมินมาตรฐานความปลอดภัย ซึ่งควบคุมโดย IDA และยังสร้างมาตรการรักษาความปลอดภัยตามแผนงานสืบเนื่องจากปี 2002 คือ “XML Security” โดยสร้างเว็บเพื่อตรวจสอบการใช้งานที่เกี่ยวข้องกับระบบออนไลน์ทั้งหมด¹³⁶ แม้การสร้างมาตรการรักษาความปลอดภัยในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจะเข้มงวดและเหมือนว่าจะไม่ต่างไปจากรูปแบบการบริหารในยุคเก่า แต่การตอกย้ำความคิดเกี่ยวกับความเป็นรัฐธรรมาภิบาลเป็นแนวทางขอการรักษาอำนาจของรัฐบาลพรรคกิจประชาอีกรูปแบบหนึ่ง

แต่ข้อชี้แจงอย่างหนึ่งของการเป็นรัฐธรรมาภิบาลที่สิงคโปร์กล่าวคือ การสร้างรัฐธรรมาภิบาลด้านอินเทอร์เน็ตจึงเป็นสิ่งที่ทำได้ หากรัฐต้องใช้เวลาที่จะค่อยปรับเปลี่ยนโครงสร้างการทำงานให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของทุกภาคส่วนทั้งสังคม เศรษฐกิจและการเมือง หรือแม้แต่กับบุคคลใดก็ตามที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีนี้ รัฐจึงเห็นว่าสิงคโปร์ยังคงปฏิบัติตามแนวทางของทั้ง WSIS และ UN ที่ว่าด้วยการเป็นรัฐธรรมาภิบาลด้านอินเทอร์เน็ต ดังนั้น นโยบายอินเทอร์เน็ตในช่วงนี้จึงพยายามตอบสนองความต้องการของเอกชนและประชาชนมาก

¹³⁴ IDA, “Singapore Calls for Greater Cooperation on Internet Governance,” *Singapore Wave*, 23 (December 2005): 6

¹³⁵ IDA, “Singapore Calls for Greater Cooperation on Internet Governance,” *Singapore Wave*, 23: 5.; Audrey Yue, “The Regional Culture of New Asia: Cultural Governance and Creative Industries in Singapore,” *International Journal of Cultural Policy*,: 20.

¹³⁶ IDA, *4th Infocomm Technology Roadmap Report 2002 – 2007* (Singapore : Infocomm Development Authority of Singapore, 2002), p. 2.

ขึ้น พร้อมกับการถ่ายทอดอุดมการณ์ความเชื่อที่รัฐพร้อมจะเปิดกว้างมากขึ้นในด้านการเมือง และส่งเสริมประชาธิปไตยให้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาแผนงาน นโยบาย และข้อบังคับใช้เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตในรัฐสิงคโปร์ จะพบว่ารัฐยังคงมีอำนาจในการอ้างความชอบธรรมในการควบคุมและลิดรอนสิทธิของประชาชน หรือบุคคลที่แสดงความคิดเห็นที่ขัดต่อผลประโยชน์และความมั่นคงของรัฐ ซึ่งเป็นสะท้อนถึงการทำงานที่ยังคงมีรูปแบบคล้ายเดิมตามแบบฉบับของพรรคกิจประชา ที่มากับรูปแบบของการสร้างความชอบธรรมด้วยการการประกอบสร้างอัตลักษณ์ และการครอบงำอุดมการณ์ความคิดของประชาชนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุป

ภายใต้แผนการดำเนินงานในยุคของการสร้างอัจฉริยะ (IT2000) และการสร้างชาติอัจฉริยะ (iN 2015) ที่เป็นการสะท้อนถึงการรักษาอำนาจของรัฐบาลสิงคโปร์ผ่านการประกอบสร้างอัตลักษณ์ ซึ่งเป็นหนึ่งในกรอบความคิดของ Wendt ที่ในทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคม ที่เสนอว่ารัฐจะปรับตัวต่อบริบทและโครงสร้างทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และรัฐจะสร้างวาทกรรมซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการประกอบสร้างอัตลักษณ์เพื่อให้รัฐยังคงมีบทบาทสำคัญในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังนั้น ในกรณีของรัฐบาลสิงคโปร์ที่เผชิญกับผลกระทบจากกระบวนการโลกาภิวัตน์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เมื่อรัฐส่งเสริมการพัฒนาอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ รัฐจึงต้องหาวิธีการจัดการกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในรัฐ ตามข้อเสนอที่ว่าความเป็นระดับโลกของประเด็นต่าง ๆ ในโลกาภิวัตน์จะส่งผลต่อโครงสร้างอำนาจรัฐตามข้อถกเถียงของ Strange และ Krasner ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3

ผลการศึกษาการทำงานของรัฐบาลสิงคโปร์ซึ่งเป็นรัฐที่มีรูปแบบการปกครองแบบอำนาจนิยมมาตั้งแต่อดีตโดยพรรคกิจประชา ผ่านกรอบความคิดทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคมเพื่อรักษาอำนาจของรัฐในโลกาภิวัตน์ พบว่าการกำหนดนโยบายด้านอินเทอร์เน็ตของรัฐมีเป้าหมายเพื่อรักษาอำนาจและผลประโยชน์ของรัฐเป็นสำคัญ โดยรัฐสามารถใช้นโยบายที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตเป็นแนวทางของการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐช่วยให้รัฐสามารถสร้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรัฐมีวิธีการกำหนดวาทกรรมและนำเสนออัตลักษณ์ ดังนี้ 1. การเป็นรัฐที่ส่งเสริมประชาธิปไตยผ่านการพัฒนาอินเทอร์เน็ต 2. การเป็นประเทศศูนย์กลางทางเศรษฐกิจแบบเสรีที่รองรับด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ 3. การเป็นรัฐที่สร้างความเท่าเทียมในสังคมพหุวัฒนธรรม 4. การเป็นรัฐที่สร้างความปลอดภัยบนโลกออนไลน์ 5. การเป็นรัฐธรรมาภิบาลของรัฐบาลสิงคโปร์ ซึ่งการกำหนดนโยบายในแต่ละด้านให้สอดคล้องกับการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐนั้น แสดงถึงการปรับตัวทั้งการทำงาน การ

เรียนรู้ถึงสภาพแวดล้อมของโครงสร้างทางสังคมในแต่ละช่วงเวลาตามบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ภายใต้แผนแม่บทด้านอินเทอร์เน็ตทั้ง “IT2000” และ “iN2015”

ตัวอย่างการปรับตัวของรัฐกับการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือประกอบสร้างอัตลักษณ์ เช่น กรณีการตอกย้ำความคิดเรื่องประชาธิปไตย เพื่อแสดงถึงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารยุคใหม่ ก็ การเป็นรัฐที่เปิดกว้างทางความคิดกับประชาชนและส่งเสริมประชาธิปไตย พร้อมกับการใช้ ส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตและการสร้างเว็บไซต์ที่รัฐจะรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนโดยตรง อย่างเว็บไซต์ เช่น www.youth.sg ที่ไม่เพียงแต่รัฐจะรับฟังความคิดเห็น แต่ในเว็บไซต์นี้ยังสามารถนำไปสู่การสร้างสังคมออนไลน์ของกลุ่มคนทุกเชื้อชาติ ศาสนาและความต้องการของ ประชาชนโดยเฉพาะวัยรุ่น และเว็บไซต์ www.feedback.gov.sg ที่เปิดกว้างให้กับประชาชนส่ง ข้อความวิจารณ์นโยบายของรัฐบาลที่มีผลกระทบต่อตนเอง หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ นโยบายรัฐทั้งจากประชาชนหรือกลุ่มธุรกิจของรัฐและต่างชาติ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม วาทกรรมและการตอกย้ำทางความคิดเพื่อสร้างอัตลักษณ์เป็นเพียงวิธีการ ครอบงำความคิดของคนในสังคม ที่ไม่สามารถปฏิบัติตามวาทกรรมนั้นได้อย่างสมบูรณ์ เพราะ รัฐยังคงอ้างความชอบธรรมของการใช้อำนาจจากการสร้างอัตลักษณ์อีกชุดหนึ่งเพื่อกำหนด กฎหมายและระเบียบเพื่อควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ต เช่น การสร้างวาทกรรมการสร้างความ ปลอดภัยโดยรัฐ หรือการตอกย้ำอุดมการณ์ความคิดของการเป็นพลเมืองดีของรัฐผ่านนโยบาย ด้านการศึกษา ซึ่งวิธีการเหล่านี้ช่วยให้รัฐบาลสิงคโปร์สามารถปรับตัวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นกับ รัฐอย่างมีประสิทธิภาพควบคู่กับการพัฒนานโยบายอินเทอร์เน็ตในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมตั้งปี 1991 เป็นต้นมา

อย่างไรก็ตาม จากตัวอย่างของการใช้อำนาจของรัฐที่ยังคงมีอยู่อย่างเข้มงวดภายใต้ แนวคิด “Light Touch” ที่รัฐกล่าวอ้างว่าเป็นการใช้อำนาจที่เบาบางกว่าในอดีต แนวคิดนี้กลั นำไปสู่การใช้อำนาจที่มากขึ้น เมื่อรัฐพยายามชูประเด็นความไม่มั่นคงของชาติในยุค อินเทอร์เน็ต ที่ผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตเกิดขึ้นโดยไม่ขึ้นกับพื้นที่และเวลา ทำให้รัฐปรับกล ยุทธ์การใช้อำนาจว่าด้วยการสร้างแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความปลอดภัยและปรับรูปแบบการ วิเคราะห์ความเสี่ยงของรัฐด้วยวิธี “effect based” โดยรัฐจะประเมินผลกระทบที่เกิดจากการใช้ อินเทอร์เน็ตไม่ว่า การกระทำนั้นจะมาจากภายในหรือนอกรัฐก็ตาม แม้การ ส่งผ่านข้อความถึงรัฐในเชิงลบจะอยู่นอกเหนือเขตแดนรัฐแต่เมื่อการแสดงความคิดเห็นมีผลต่อ ความมั่นคงของรัฐ ผู้กระทำการนั้นต้องได้รับความผิดตามกฎหมายที่รัฐประกาศไว้ ดังนั้น แม้ใน ปัจจุบันรัฐบาลจะส่งเสริมให้ประชาชนเป็นผู้กำหนดแนวทางของการสร้างกฎระเบียบของการใช้ อินเทอร์เน็ต ก็เป็นเพียงการสร้างอุดมการณ์ความคิดที่เน้นการสร้างประชาธิปไตยในรัฐเพื่อลด ความขัดแย้งทางสังคมเท่านั้น

การสร้างวาทกรรมและอุดมการณ์ความคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมเสรีภาพของประชาชน เพื่อให้เข้ากับอัตลักษณ์ที่รัฐบาลพรรคกิจประชาต้องการนำเสนอ คือ อัตลักษณ์การเป็นพรรคการเมืองที่ส่งเสริมประชาธิปไตย กับการใช้อำนาจสร้างกฎระเบียบด้านอินเทอร์เน็ตของการรักษาเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลผ่านอำนาจรัฐ และต่อยอดอุดมการณ์นี้ผ่านการสร้างนโยบายเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะหลังปี 2004 ที่นายกรัฐมนตรีลี เซียน ลุง (Lee Hsien Loong) ขึ้นดำรงตำแหน่งพร้อมกับแสดงทัศนะของการเน้นการต่อยอดความคิด และการปลูกฝังความคิดต่อประชาชนตั้งแต่เด็กโดยส่งเสริมการสอดแทรกวาทกรรมต่าง ๆ ของรัฐไปกับนโยบายด้านการศึกษา โดยรัฐบาลเชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงทุกอย่างสามารถเกิดขึ้นได้ด้วยกระบวนการทางรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะเป็รร่างกฎหมาย หรือ นโยบายที่มีผลการเปลี่ยนแปลงเพียงข้ามคืน แต่การเปลี่ยนที่ทำได้เพียงข้ามวันคือ กระบวนการคิดของผู้คน รัฐจึงส่งเสริมการพัฒนาแผนงาน iN2015 กับการส่งเสริมนโยบายการศึกษาเพื่อต่อยอดความเป็นชาติอัจฉริยะของสิงคโปร์

ทั้งนี้ความซับซ้อนและปัญหาของรัฐบาลสิงคโปร์ที่เกิดจากการใช้อำนาจเพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเมือง ผ่านการควบคุมและใช้กฎระเบียบที่เคร่งครัดต่อประชาชน ทำให้วิธีการรักษาอำนาจของรัฐถูกวิจารณ์ว่า การปรับรูปแบบการใช้อำนาจ ด้วยวิธีการสร้างเสรีภาพเสมือนจริง (Virtual Freedom) เพื่อให้รัฐยังคงมีบทบาทสำคัญในการใช้อำนาจกับประชาชน และจำกัดสิทธิในการแสดงออกด้านการเมือง วิธีการนี้ส่งผลให้รัฐบาลพรรคกิจประชาไม่ได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง แม้กระทั่งในชุดการทำงานปัจจุบันก็ยังคงมีการใช้อำนาจอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ การใช้ชีวิตที่แวดล้อมไปด้วยกฎระเบียบภายใต้ภาพของเกาะอัจฉริยะที่มีความสะดวกสบายจากการพัฒนาอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพสูงติดอันดับโลก จึงไม่ได้เป็นเครื่องชี้วัดการพัฒนาภาคประชาสังคมที่เข้มแข็ง ดังนั้น การทำงานของรัฐบาลสิงคโปร์จึงได้รับการขนานนามว่า เป็นเมืองที่ประชาชนต้องตกอยู่ในคุกของลี กวน ยิว (Lee Kuan Yew's Prison) ดังนั้น การปรับตัวของรัฐสิงคโปร์ด้วยการประกอบสร้างอัตลักษณ์ในรูปแบบต่าง ๆ ของรัฐในโลกาภิวัตน์จึงเป็นวิธีการในการรักษาอำนาจของรัฐที่ยังคงปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุป

จากการศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตต่อรัฐในโลกาภิวัตน์ตามข้อเสนอของนักวิชาการด้านสังคมศาสตร์อย่าง David Held, Anthony Giddens, Manuel Castells และ Peter Dicken ได้อธิบายผลกระทบของโลกาภิวัตน์สมัยใหม่กับความเป็นระดับโลก รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางอำนาจที่เกิดจากกระบวนการโลกาภิวัตน์ ซึ่งนำไปสู่ข้อถกเถียงเรื่องโครงสร้างอำนาจรัฐที่แบ่งเป็น 2 แนวคิดหลัก คือ ข้อสรุปของการเสื่อมถอยทางอำนาจตามข้อเสนอของ Susan Strange และการดำรงอยู่ของอำนาจรัฐ ตามข้อเสนอของ Stephen Krasner อย่างไรก็ตาม ข้อสังเกตเกี่ยวกับการทำงานของรัฐในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสาร อันเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และปรับตัวต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของรัฐ ทำให้ข้อเสนอของการศึกษารัฐจากการประกอบสร้างอัตลักษณ์ตามทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคมของ Alexander Wendt จึงนำมาใช้เพื่ออธิบายรูปแบบการสร้างวาทกรรมเพื่อครอบงำอุดมการณ์และความคิดของคนในสังคม ซึ่งความสามารถของการประกอบสร้างอัตลักษณ์เป็นวิธีที่ช่วยให้รัฐยังคงสถานภาพของการเป็นตัวแสดงที่สำคัญในระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและยังช่วยให้รัฐสามารถสร้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจได้อีกด้วย

ดังนั้น แนวความคิดของ Wendt ที่เน้นถึงความสำคัญของรัฐในฐานะตัวแสดงหลักจึงสนับสนุนสมมติฐานของงานวิจัยว่า อินเทอร์เน็ตมิได้ส่งผลต่อความเสื่อมถอยของอำนาจรัฐในฐานะเป็นผู้กำหนดนโยบาย แต่ผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตช่วยให้รัฐสิงคโปร์ประกอบสร้างอัตลักษณ์เพื่อรักษาอำนาจอธิปไตยในโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้การอธิบายด้วยการศึกษาเปรียบเทียบทฤษฎีประดิษฐกรรมนิยมทางสังคมกับกรณีศึกษาการกำหนดนโยบายอินเทอร์เน็ตของรัฐบาลสิงคโปร์ ที่รัฐสามารถประกอบสร้างอัตลักษณ์เพื่อจัดการกับปัญหาในแต่ละช่วงเวลาของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ข้อสรุปว่าเหตุใดรัฐบาลสิงคโปร์ยังเป็นรัฐที่มีอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในประเทศมายาวนานกว่า 40 ปี แม้รัฐจะใช้การพัฒนาอินเทอร์เน็ตเป็นยุทธศาสตร์หลักของการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลพรรคกิจประชากรยังมีบทบาทสำคัญในฐานะตัวแสดงหลักทางการเมืองของรัฐสิงคโปร์

ทั้งนี้สาเหตุที่รัฐบาลสิงคโปร์ยังคงเป็นตัวแสดงหลักในรัฐ เนื่องจากรูปแบบการทำงานของรัฐที่มีการปรับตัวต่อผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตในโลกาภิวัตน์ โดยรัฐสามารถใช้วาทกรรมเพื่อตอกย้ำความคิดของคนในสังคม ผ่านนโยบายด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต ซึ่งรัฐบาลสิงคโปร์ตระหนักถึงความสำคัญของผลกระทบจากอินเทอร์เน็ต และเชื่อว่าผลกระทบที่รุนแรงขึ้นในโลกที่ถูกเชื่อมโยงด้วยเครือข่ายออนไลน์นั้นไม่

ว่ารัฐที่มีรูปแบบการปกครองแบบใดก็ตามก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากผลกระทบระดับโลกนี้ได้ ดังนั้นรัฐอำนาจนิยมอย่างสิงคโปร์จำเป็นต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ข้อพิสูจน์ประการหนึ่งถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในยุคของการสื่อสารของเครือข่ายสังคมออนไลน์บนอินเทอร์เน็ตที่มีต่อรัฐบาลสิงคโปร์ คือ การเผยแพร่และวิจารณ์การทำงานของรัฐบาลจากนักวิชาการและภาคประชาสังคมในสิงคโปร์ในเว็บไซต์ เช่น Sintercom และ blogs ต่างๆ ทำให้ผลการเลือกตั้งเมื่อปี 1991 ซึ่งพรรคกิจประชาได้รับคะแนนเสียงน้อยที่สุดในรอบการเลือกตั้ง 7 ครั้ง คือ มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 60.89 จากคะแนนเสียงทั้งหมด ซึ่งสัดส่วนผลการเลือกตั้งที่ลดลงมีนัยยะสำคัญต่อความมั่นคงของรัฐบาลและนำไปสู่การปรับตัวของการทำงานของรัฐในยุคต่อมา

อย่างไรก็ตาม การทำความเข้าใจต่อสภาพแวดล้อมทางการเมืองของพรรคกิจประชาทำให้การทำงานของรัฐบาลไม่ได้มีลักษณะหรือแบบแผนการทำงานที่หยุดนิ่ง หรือตอบโต้อย่างแข็งกร้าวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพราะรัฐบาลเลือกที่จะปรับตัวให้เข้ากับบริบททางสังคมในระดับโลกที่เน้นการสร้างประชาธิปไตยเป็นสำคัญ ดังนั้น รัฐจึงนำเสนอภาพลักษณ์รัฐบาลที่มีความยืดหยุ่นในการใช้อำนาจ เพื่อสร้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจของรัฐภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ ความน่าสนใจจากการศึกษารัฐบาลสิงคโปร์กับผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตที่ทวีความรุนแรงขึ้นในระดับโลก คือ สิงคโปร์เป็นประเทศแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่พัฒนาอินเทอร์เน็ตอย่างสมบูรณ์แบบ และรัฐบาลได้ปรับเปลี่ยนการทำงานของตนเองโดยใช้นโยบายด้านอินเทอร์เน็ตเพื่อประกอบการสร้างอัตลักษณ์ตามแผนแม่บท IT2000 และ iN2015 ทำให้รัฐบาลของสิงคโปร์ยังคงมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย และควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การปรับเปลี่ยนระบอบการเมืองและการปกครองของรัฐบาลสิงคโปร์ เป็นข้อเสนอที่นักวิชาการเช่น Castells, Held, Krasner และ Harvey กล่าวว่า รูปแบบการเมืองของรัฐจะต้องเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจาก กระบวนการโลกาภิวัตน์ที่มีอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือส่งผ่านข้อมูลข่าวสารจำนวนมากระหว่างผู้คนนับร้อยล้านคนในสังคม โดยเฉพาะหลังจากช่วงทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมา ทั้งนี้ อินเทอร์เน็ตกลายเป็นเครื่องมือที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อวิถีคิดของประชาชนที่มีต่อรัฐและระบอบการเมืองของรัฐ ความเสี่ยงของการทำงานของรัฐคือ รัฐต้องรับมือต่อประชาชนที่เป็นพลเมืองไซเบอร์ หรือพลเมืองบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Cybercitizens หรือ Netizens) การสื่อสารของเครือข่ายทางสังคมของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐในยุคอินเทอร์เน็ต ทำให้วิธีการทำงานที่มีประสิทธิภาพที่สุดเพื่อจัดการกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงที่มาจากข้อมูลข่าวสาร คือ การสร้างวาทกรรม และการครอบงำอุดมการณ์ความคิดของผู้คนในช่วงเวลานั้น ด้วยการสร้างอัตลักษณ์ที่ตอบสนองต่อความต้องการ อินเทอร์เน็ตจึงเป็นสื่อกลางที่สำคัญของรัฐกับการครอบงำอุดมการณ์ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในปัจจุบัน

จากผลกระทบที่เกิดจากอินเทอร์เน็ตต่อรัฐและความสำคัญของอินเทอร์เน็ตในฐานะทรัพยากรที่สำคัญต่อการสร้างอำนาจของรัฐในโลกาภิวัตน์ ซึ่งไปสู่การประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐโดยเฉพาะในกรณีของรัฐบาลสิงคโปร์กับการวิเคราะห์การกำหนดนโยบายอินเทอร์เน็ตตั้งแต่ปี 1991 ถึงปี 2008 สามารถสรุปการวิเคราะห์เปรียบเทียบไว้ 4 กับการอธิบายผลกระทบของอินเทอร์เน็ตต่อรัฐจากหัวข้อที่ 2.2.2 เพื่อแสดงถึงสาเหตุของการปรับตัวของรัฐบาลสิงคโปร์กับการประกอบสร้างอัตลักษณ์ในลักษณะต่างๆ เพื่อรักษาอำนาจในโลกาภิวัตน์ตามข้อเสนอของ Alexander Wendt ในบทที่ 3 ที่เน้นถึงกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐที่มีลักษณะเป็นกระบวนการ มีความยืดหยุ่นต่อการปรับตัวตามโครงสร้างทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และความหลากหลายของอัตลักษณ์ของรัฐเพื่อต่อยอดและครอบงำอุดมการณ์ของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 ดังนั้น เมื่อนำข้อข้อเสนอ กรอบความคิดทฤษฎีและกรณีศึกษาของสิงคโปร์มาวิเคราะห์เชื่อมโยงกัน สามารถอธิบายสรุปเป็น 4 ประเด็น คือ

1.) ผลกระทบจากสาธารณะแบบมวลชน (Mass Public)

ผลกระทบจากการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศจะทำให้เกิด การทำซ้ำจากตัวอย่างหรือการสาธิตรูปแบบการเคลื่อนไหวหนึ่งซึ่งเป็นผลจากข้อมูลข่าวสารที่สื่อสารกัน ทำให้เกิดผลในการสาธิต (Demonstration effect) จนกระทั่งเกิดเป็นเครือข่ายหรือกลุ่มการเคลื่อนไหวทางสังคม อย่างไรก็ตาม ในกรณีของรัฐบาลสิงคโปร์ ผลกระทบนี้ก็กลายเป็นโอกาสให้รัฐประกอบสร้างอัตลักษณ์เพื่อสร้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจ โดยรัฐเลือกใช้วาทกรรมของผลกระทบด้านลบจากอินเทอร์เน็ตกับการเป็นภัยคุกคามทางสังคมออนไลน์ มาเป็นประเด็นหลักของการนำเสนอ ภัยคุกคามจากอินเทอร์เน็ตต่อภาคธุรกิจและสังคมที่มีความเปราะบางจากการสื่อสารนี้ทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัวและไม่แน่ใจเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านระบบคอมพิวเตอร์ การเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นของรัฐบาลนี้เป็นความร่วมมือจาก IDA พร้อมกับการทำงานของ Singapore Internet Project (SIP) ซึ่งเป็นทีมที่สร้างขึ้นเพื่อศึกษาผลกระทบของอินเทอร์เน็ตกับสังคมสิงคโปร์

ทั้งนี้ รัฐบาลสิงคโปร์ตระหนักถึงการเคลื่อนไหวของมวลชนกับการเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองในรัฐที่เติบโตขึ้นพร้อมกับการขยายบริการอินเทอร์เน็ตของรัฐ แต่การยกตัวอย่างความไม่ปลอดภัยซึ่งเป็นผลในการสาธิตจากเครือข่ายทางสังคมในด้านลบจะช่วยให้รัฐรับมือกับการเปลี่ยนแปลงจากอินเทอร์เน็ตได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น ดังนั้น จากผลกระทบจากสาธารณะแบบมวลชนรัฐจึงนำเสนออัตลักษณ์ของการเป็นรัฐที่สร้างความปลอดภัยบนโลกออนไลน์

ข้อดีของการประกอบสร้างอัตลักษณ์นี้คือรัฐสามารถสร้างกฎระเบียบของการใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างรัดกุมและเป็นระบบมากขึ้น เช่น ปี 1999 รัฐประกาศให้ TAS และ NCB เป็นองค์กรเดี่ยว ชื่อว่า Infocomm Development Authority: IDA โดยเป็นหน่วยงานที่ดูแลความปลอดภัยให้กับกลุ่มนักธุรกิจส่วนใหญ่ในสิงคโปร์ โดยการใช้กฎหมายของ IDA มักเกี่ยวข้องกับการลิดรอนสิทธิทางการเมืองของประชาชน โดยข้ออ้างของรัฐว่าการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองส่งผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และความปลอดภัยของกลุ่มผู้ลงทุนในรัฐ จากนั้นในปี 2003 รัฐบาลตัดสินใจเปลี่ยนโครงสร้างกฎระเบียบ และข้อบังคับของอินเทอร์เน็ตโดยการจัดตั้งหน่วยงาน MDA (Media Development Authority) เพื่อดูแลเนื้อหาและจัดการควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตให้รัดกุมมากขึ้น

นอกจากนี้ รัฐยังจัดตั้งโครงการ Online Business Licensing Service (OBLS) เมื่อปี 2005 พร้อมกับแก้ไขกฎหมายของบริษัทหรือผู้ลงทุนออนไลน์ที่ไม่จดทะเบียนการค้าออนไลน์เพื่อป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา โดยผู้กระทำผิดจะถูกปรับ 20,000 เหรียญสิงคโปร์หรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือนเป็นต้น และร่วมมือกับบริษัท TechBiz สร้างซอฟต์แวร์ Software Asset Management (SAM) ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการส่งเสริมรัฐธรรมาภิบาลด้านอินเทอร์เน็ตด้านเศรษฐกิจ โดยซอฟต์แวร์นี้จะตรวจสอบการทำงานของผู้ลงทุนให้อยู่ภายใต้กฎระเบียบที่รัฐกำหนดในการลงทุน

ตามระเบียบดังกล่าว รัฐจึงเพิ่มกฎหมาย Electronic Transaction Act เพื่อเอื้อประโยชน์ในการทำธุรกรรมออนไลน์ ตามหลักการของการไม่ขัดขวางการพัฒนาและการเจริญเติบโตของเครื่องมือใหม่ๆ โดยไม่จำเป็นและสนับสนุนให้ภาคอุตสาหกรรมทำงานด้วยตนเองซึ่งข้อกฎหมายนี้ถูกประยุกต์ต่อสังคม ในกรณีที่มีผู้สร้างข้อมูลหรือเว็บไซต์ที่มีผลต่อการทำงานด้านธุรกิจของรัฐและเอกชนซึ่งกฎหมายนี้มีนัยยะต่อการบังคับประชาชนหลีกเลี่ยงการวิจารณ์รัฐร่วมด้วย จากความสามารถของการสร้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจของรัฐผ่านอัตลักษณ์ของการเป็นรัฐที่มีความปลอดภัยบนโลกออนไลน์ ทำให้กรอบการทำงานด้านอินเทอร์เน็ตตามแผนแม่บท IT2000 และ iN2015 ยังคงเต็มไปด้วยกฎระเบียบที่ถูกประยุกต์ใช้ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อป้องกันการติดต่อสื่อสารของประชาชนในเครือข่ายออนไลน์ที่ส่งผลต่อโครงสร้างอำนาจของรัฐ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลสิงคโปร์ก็ประกอบสร้างอัตลักษณ์อื่นๆ ร่วมกับการพัฒนาประเทศเพื่อสร้างโครงสร้างอำนาจที่เข้มแข็งของรัฐในโลกาภิวัตน์ ตามลักษณะของผลกระทบที่เกิดขึ้นดังที่จะสรุปในหัวข้อถัดไป

2.) ผลกระทบจากองค์กรภาคประชาชน (Civil Society Organizations: CSOs)

กล่าวคือ การใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารเพื่อดำเนินกิจกรรมที่หลากหลายขององค์กรภาคประชาชนที่มีบทบาทในการกดดัน เรียกร้อง ต้อรอง หรือลดทอนอำนาจรัฐ ด้วยการรณรงค์การมีส่วนร่วมและเพิ่มบทบาททางการเมืองของภาคประชาสังคมในระดับโลก ปรากฏการณ์นี้ปรากฏชัดเจนนับกับรัฐอำนาจนิยม ถึงแม้ประชาสังคมในรัฐจะถูกปิดกั้น แต่การสร้างเครือข่ายระดับระหว่างประเทศก็มีผลต่อการสร้างแรงกดดันในรัฐนั้นๆ ปรากฏการณ์ของเว็บไซต์ Sintercom หรือ การวิจารณ์รัฐบาลผ่าน facebook.com ของประชาชนสิงคโปร์ ที่เรียกร้องให้รัฐบาลลดการใช้อำนาจในการควบคุมการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของประชาชน หรือการวิจารณ์นโยบายที่มีผลต่อความไม่เท่าเทียมกันในสังคมและเชื้อชาติ ที่มาจากการพัฒนาอินเทอร์เน็ตจากแผนแม่บท IT 2000 จัดเป็นผลกระทบจากภาคประชาชน ที่มีพื้นฐานมาจากความขัดแย้งในพหุสังคมสิงคโปร์ที่มีมาแต่เดิม หากความรุนแรงของการแสดงออกทางสังคมเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น หลังจากสิงคโปร์พัฒนาโครงสร้างอินเทอร์เน็ตในประเทศตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 1980

ข้อเรียกร้องของกลุ่มพรรคการเมืองฝ่ายค้าน นักวิชาการ และประชาชนในรัฐที่เพิ่มขึ้น ทำให้รัฐต้องหาวิธีการปรับเปลี่ยนนโยบายที่สอดแทรกการตอกย้ำวาทกรรมของรัฐกับการเป็นรัฐที่มีความเป็นประชาธิปไตย เช่น โครงการ Singapore21 หรือ SingaporeOne: One Network for Everyone ที่เริ่มใช้เมื่อปี 1995 โครงการ REACH และ iGov2010 ที่เปิดตัวอย่างเป็นทางการในปี 2005 โครงการเหล่านี้แสดงถึงการตอกย้ำวาทกรรมของรัฐที่เข้าใจความต้องการของประชาชน และยินดีที่จะรับใช้ให้บริการ รวมถึงรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติและระดับการศึกษา อย่างไรก็ตาม รัฐมีความต้องการที่จะรักษาอำนาจทางการเมืองและลดความขัดแย้งทางสังคมจากภาคประชาสังคมในรัฐ โดยปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์จากรัฐอำนาจนิยมที่เดิมแสดงออกอย่างแข็งกร้าว ในสมัยลี กวน ยิว สู่อำนาจในสมัยโก๊ะ จ๊ก ตง จนกระทั่งปัจจุบันภายใต้การนำของ ลี เซียน ลุง ที่สร้างวาทกรรมการพัฒนาคนในชาติด้วยการสร้างชาติที่เข้มแข็งและเป็นสังคมแห่งความรู้ด้วยเทคโนโลยี โดยรัฐบาลชุดนี้ส่งเสริมการแสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมืองผ่านอินเทอร์เน็ตมากขึ้น เพื่อตอกย้ำอัตลักษณ์ของการเป็นรัฐที่ส่งเสริมประชาธิปไตย พร้อมกับลบล้างข้อวิจารณ์ของการเป็นรัฐที่ไม่ยอมรับความคิดเห็นประชาชนจากการนำเสนออัตลักษณ์ของการเป็นรัฐธรรมาภิบาล ควบคู่กัน

3) ผลกระทบทางเศรษฐกิจ (Economy)

การเกิดพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ ซึ่งเป็นพื้นที่เสมือนจริงบนอินเทอร์เน็ตสร้างความท้าทายให้กับรัฐ จากการสร้างโอกาสให้นักลงทุน และกลุ่มบริษัทข้ามชาติเข้ามามีบทบาททางเศรษฐกิจในประเทศ และมีส่วนเกี่ยวข้องการสร้างนโยบายรัฐ ขณะที่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมีอยู่เฉพาะชนชั้นกลาง ผลกระทบนี้สะท้อนถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสิงคโปร์ 2 ประเด็น คือ ประเด็นของการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศ จากที่กล่าวไว้ในหัวข้อ 2.1 เกี่ยวกับความจำเป็นของการพัฒนาอินเทอร์เน็ตในรัฐ เพราะข้อจำกัดทางพื้นที่ ภูมิศาสตร์ที่ตั้งที่แม้ครั้งหนึ่งจะทำให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตจากการเป็นเมืองท่าที่สำคัญในภูมิภาค แต่แนวโน้มของโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่พึ่งพิงเทคโนโลยี ทำให้สิงคโปร์ตระหนักถึงยุคของการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเป็นแนวทางการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของรัฐ สิงคโปร์ สิงคโปร์จัดว่าเป็นรัฐที่ประสบความสำเร็จด้านอินเทอร์เน็ตเพื่อการลงทุนทั้งจากในและต่างประเทศ ผ่านการกำหนดนโยบาย Infocomm21 โดยการเน้นการเปิดการลงทุนอย่างเต็มรูปแบบโดยรัฐจะคอยควบคุมเพื่อสร้างความปลอดภัยในการลงทุน พร้อมกับโครงการ Media 21 ในปี 2003 ซึ่งเป็นโครงการที่สร้างขึ้นเพื่อสนับสนุนการลงทุนจากต่างชาติ ทั้งกลุ่มบริษัทหรือบุคคลทั่วไปที่ต้องการลงทุนในสิงคโปร์ เพื่อเป็นการสร้างอุดมการณ์ความคิดเรื่องตลาดเสรีระดับโลกต่อไป การกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจเพื่อกระตุ้นการลงทุนจากต่างชาติด้วยการควบคุมโดยรัฐนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการสร้าง อัตลักษณ์ของการเป็นประเทศศูนย์กลางทางเศรษฐกิจแบบเสรีที่รองรับด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ

อย่างไรก็ตาม ผลกระทบอีกด้านหนึ่ง คือ อินเทอร์เน็ตทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม รายได้ และโอกาสการจ้างงานของประชาชนที่มีทักษะและไร้ทักษะด้านไอที และยังสะท้อนถึงประเด็นด้านการศึกษาที่เสนอในหัวข้อ 4.1.3 กับความขัดแย้งทางเชื้อชาติที่รัฐมักให้อีกโอกาสทางการศึกษากับคนจีนมากกว่าคนเชื้อชาติอื่น จึงเกิดคำถามกับรัฐบาลว่า การพัฒนาทางด้านไอทีของรัฐ ทำให้โอกาสการจ้างงานจำกัดอยู่เพียงกลุ่มชาวจีน ชนชั้นกลางที่ได้รับสิทธิทางการศึกษาจากรัฐบาล ทำให้ช่องว่างทางรายได้ระหว่างชนชั้นในสิงคโปร์เพิ่มขึ้น อีกทั้งความต้องการพัฒนาอินเทอร์เน็ตทำให้รัฐต้องพึ่งพิงแรงงานทักษะจากต่างชาติ

รัฐบาลแก้ปัญหาโดยการเสนอวาทกรรมของการสร้างความเท่าเทียมและสร้างนโยบายทางการศึกษาเป็นหลักของการพัฒนาเพื่อลดความขัดแย้งทางสังคมที่เป็นผลจากเศรษฐกิจ เช่น ปรับรูปแบบการทำงานตั้งแต่ปลายปี 1991 ถึงปี 1992 รัฐได้ก่อตั้งคณะกรรมการของคนสิงคโปร์เชื้อชาติต่างๆ เช่น คณะกรรมการเชื้อสายอินเดีย (Singapore Indian Development Association: SINDA) คณะกรรมการของคนเชื้อสายจีนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่เท่าเทียมกับชนชั้นกลางในสังคม (Chinese Development Assistance Council: CDAC) และกลุ่มคณะกรรมการเชื้อชาติยูเรเชีย (Eurasian Association) รวมถึงการจัดตั้ง

กลุ่มนักวิชาการชาวมุสลิมเพื่อให้การศึกษาแก่กลุ่มคนมุสลิมโดยเฉพาะ (Association of Muslim Professionals: AMP) เพื่อลดความขัดแย้งของคนชาวมาเลย์และอินเดีย นอกจากนี้ รัฐยังประกาศให้แผนงาน Singapore 21 เป็นแผนงานที่ครอบคลุม รัฐจึงต้องสร้างความเท่าเทียมระหว่างเชื้อชาติในสังคม และจัดการกับปัญหาความขัดแย้งประเด็นความไม่เท่าเทียมทางสังคมนโยบายเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของการประกอบสร้าง อัตลักษณ์การเป็นรัฐที่สร้างความเท่าเทียมในสังคมพหุวัฒนธรรม ช่วยให้รัฐสามารถจัดการกับความขัดแย้งซึ่งเป็นผลกระทบจากเศรษฐกิจในโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.) ผลกระทบจากชุมชนระหว่างประเทศ (International Community)

ความพยายามในการกดดันของรัฐบาลต่างประเทศ สถาบันระหว่างประเทศ องค์กรระหว่างประเทศของรัฐและที่ไม่ใช่รัฐที่มีมาตรการและข้อบังคับทั้งการคว่ำบาตรทางการเงินหรือการให้ความช่วยเหลือในชุมชนระหว่างประเทศ การกดดันและสนับสนุนรัฐ มีผลต่อโครงสร้างอำนาจรัฐ โดยเฉพาะในยุคที่อินเทอร์เน็ตถูกใช้เป็นเครื่องมือของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ดังนั้น วิธีการของการกดดันรัฐโดยการติดต่อสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตและผลกระทบจากประเด็นปัญหาของรัฐที่เกิดขึ้นในยุคอินเทอร์เน็ต ยิ่งทำให้อินเทอร์เน็ตเพิ่มปัญหาให้แก่รัฐ ซึ่งปัจจัยของการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศนี้ทำให้สิงคโปร์ ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับกฎระเบียบเกี่ยวกับการลดการใช้อำนาจ และส่งเสริมประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระเบียบพื้นฐานของการเข้าร่วมองค์กรระหว่างประเทศของรัฐ สิงคโปร์ตระหนักถึงการส่งเสริมประชาธิปไตยในรัฐที่เป็นประเด็นระดับระหว่างประเทศ อีกทั้งการเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมในรัฐ และองค์กรระหว่างประเทศที่ต่างเรียกร้องให้รัฐบาลส่งเสริมเสรีภาพของประชาชน และลดการเป็นศูนย์กลางทางอำนาจของรัฐ ในกรณีของรัฐสิงคโปร์ที่เผชิญกับผลกระทบนี้ เช่น องค์กรการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ที่เรียกร้องให้รัฐสร้างความร่วมมือในการส่งเสริมประชาธิปไตยตามระเบียบขององค์กร ดังนั้น รัฐบาลจึงเริ่มส่งเสริมประชาธิปไตยผ่านการจัดเวทีอภิปรายของภาคประชาสังคม (civil society forum) ในประเทศมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมการทำงานร่วมกันระดับภูมิภาคของรัฐบาลสิงคโปร์นั้น มีเหตุผลหลักมาจากความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจ และหาแนวทางการแก้ปัญหาการสร้างดุลอำนาจรัฐ

ข้อวิจารณ์จากผลกระทบทางการเมืองระหว่างประเทศ คือ ข้อสังเกตการทำงานของรัฐบาลที่ไม่สามารถสร้างประชาธิปไตยอย่างแท้จริงในรัฐ สาเหตุหนึ่งเป็นเพราะการทำงานในลักษณะที่รัฐมีการควบคุมกิจการต่าง ๆ และมีอำนาจเบ็ดเสร็จในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย ทำให้สิงคโปร์ถูกวิจารณ์เรื่องการขาดความเป็นประชาธิปไตยในระดับสากลมากขึ้น ดังนั้น การกระทำของรัฐบาลจึงถูกจับตามองจากทั้งองค์กรระหว่างประเทศของรัฐและไม่ใช่รัฐ เช่น ในปี 1999 ได้มีการก่อตั้ง Think Centre ออนไลน์ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ไม่ได้ขึ้นกับผลประโยชน์ของกลุ่ม

ใดกลุ่มหนึ่ง โดยสมาชิกในเว็บไซต์ส่วนใหญ่คือ นักเขียน นักวิชาการอิสระ และผู้ที่สนใจในเรื่องการเมือง และประเด็นที่มีการอภิปรายก็มักจะเกี่ยวข้องกับทวิการวิจารณ์รัฐบาลเป็นสำคัญ

วิธีการแก้ปัญหาที่รัฐบาลอ้างความชอบธรรมการใช้อำนาจผ่านวาทกรรมของการสร้างความปลอดภัยเพื่อรักษาการใช้อำนาจของรัฐ ควบคู่กับการตอกย้ำความเป็นประชาธิปไตยของรัฐจากการลดใช้อำนาจและการสร้างเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารและแสดงความคิดเห็นของประชาชนต่อรัฐ จึงสะท้อนถึงแนวทางการนำเสนออัตลักษณ์ของสิงคโปร์ทั้ง การเป็นรัฐที่ส่งเสริมประชาธิปไตยผ่านการพัฒนาอินเทอร์เน็ต การเป็นรัฐที่สร้างความปลอดภัยบนโลกออนไลน์ และ การเป็นรัฐธรรมาภิบาลของรัฐบาลสิงคโปร์ โดยอัตลักษณ์เหล่านี้ช่วยให้ภาพลักษณ์ของรัฐบาลสิงคโปร์ต่อนานาชาติเป็นทั้งรัฐที่น่าเชื่อถือ มีความปลอดภัยในการลงทุน และยังมีความเป็นประชาธิปไตยซึ่งเป็นพื้นฐานที่ดีของการลงทุนจากต่างชาติตามกรอบความคิดขององค์กรระหว่างประเทศและกลุ่มบริษัทข้ามชาติ ดังนั้น แม้รัฐสิงคโปร์จะยังคงใช้อำนาจและถูกวิจารณ์จากนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับการใช้อำนาจลิดรอนสิทธิของประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ลักษณะเด่นในกรณีของสิงคโปร์กับความสามารถของการประกอบสร้างอัตลักษณ์ทั้ง 5 ประการ คือ 1. การเป็นรัฐที่ส่งเสริมประชาธิปไตยผ่านการพัฒนาอินเทอร์เน็ต 2. การเป็นประเทศศูนย์กลางทางเศรษฐกิจแบบเสรีที่รองรับด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ 3. การเป็นรัฐที่สร้างความเท่าเทียมในสังคมพหุวัฒนธรรม 4. การเป็นรัฐที่สร้างความปลอดภัยบนโลกออนไลน์ 5. การเป็นรัฐธรรมาภิบาลของรัฐบาลสิงคโปร์ ส่วนหนึ่งเป็นผลจากข้อได้เปรียบของพรรคกิจประชาที่เป็นพรรคการเมืองเด่นเพียงพรรคเดียวในสิงคโปร์มายาวนานกว่า 40 ปี ทำให้ไม่มีความทำงานของพรรคกิจประชารับรู้จุดอ่อนและจุดแข็งของสังคมสิงคโปร์ตลอดระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ที่เกิดขึ้น รัฐจึงสามารถปรับตัวและเรียนรู้ผลกระทบที่เกิดขึ้นและหาวิธีที่รักษาอำนาจของรัฐในแต่ละยุค โดยสิ่งหนึ่งที่รัฐบาลสิงคโปร์ทำมาโดยตลอดคือ การสร้างค่านิยมและความเชื่อให้กับคนในสังคมเกี่ยวกับการทำงานที่ควบคุมโดยรัฐและตอกย้ำวาทกรรมที่ว่าด้วยระบอบการปกครองในอุดมคติแบบเอเชีย (Ideal Asian Regime) ที่เน้นให้ประชาชนเชื่อมั่นในตัวผู้นำ

อย่างไรก็ตาม เมื่อรัฐเข้าสู่โลกาภิวัตน์อุดมคติและความเชื่อนี้ก็ถูกปรับเปลี่ยนไปพร้อมกับผลกระทบทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ในระดับโลกมีผลต่อการใช้อำนาจของรัฐ รัฐจึงเริ่มปรับเปลี่ยนการนำเสนอภาพลักษณ์ในรูปแบบของ รัฐอำนาจนิยมแบบอ่อน (Soft Authoritarianism) และประกาศลดใช้อำนาจแบบเผด็จการ ซึ่งวิธีการสร้างความเชื่อมั่นของ

รัฐบาลสิงคโปร์คือ การเรียนรู้ถึงผลกระทบจากอินเทอร์เน็ตและใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการสร้างวาทกรรมเพื่อครอบงำความคิดของผู้คนในสังคมที่ต้องการต่อต้านอำนาจรัฐ เราจึงเห็นข้อความและนโยบายด้านอินเทอร์เน็ตของรัฐที่มักกล่าวถึงการพัฒนาประชาธิปไตยแบบตะวันตกของรัฐ หรือการส่งเสริมการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนบนพื้นที่เสรีออนไลน์ เพื่อตอกย้ำอัตลักษณ์ของรัฐที่ส่งเสริมประชาธิปไตย วาทกรรมเหล่านี้ถูกใช้เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งทางสังคมที่ส่งผลต่อเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐเท่านั้น เพราะเมื่อนำนโยบายมาใช้ในสังคมพบว่า รัฐยังคงสร้างกฎระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างรัดกุม โดยรัฐมักอ้างความชอบธรรมเรื่องความปลอดภัยหรือเสถียรภาพทางเศรษฐกิจเป็นเหตุผลรองรับการใช้อำนาจของรัฐ

ข้อเสนอของนักสังคมศาสตร์ที่ศึกษาการทำงานของรัฐบาลสิงคโปร์ เช่น Soek Fang Sim, Chua Peng Huat, James Gomez, Linda Low แสดงถึงความสำเร็จของรัฐบาลที่สามารถใช้อำนาจในระบบการเมืองสิงคโปร์ว่า ความสำเร็จนี้ส่วนหนึ่งมาจากการปลูกฝังความคิดเรื่องกฎระเบียบและสร้างความกลัวในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง รวมทั้งการใช้ระบบการศึกษา เพื่อปลูกฝังความคิดการเป็นพลเมืองดีของสิงคโปร์กับการเชื่อฟังรัฐและภูมิใจในความเป็นชาติที่เป็นผู้นำทางเทคโนโลยี ตามแนวคิดสังคมแห่งความรู้ในยุคอินเทอร์เน็ตตามแผนแม่บท iN2015 เป็นเพียงวาทกรรมที่ทำให้สังคมสิงคโปร์ดูเหมือนมีความเป็นประชาธิปไตย เพราะเมื่อความเกรงกลัวต่อการเสนอความคิดทางการเมืองที่อยู่ในระบบความคิดของประชาชน ผู้คนก็จะหลีกเลี่ยงวิจารณ์การทำงานของรัฐบาล การแสดงความคิดเห็นของชาวสิงคโปร์ที่มีต่อประเด็นทางสังคม เศรษฐกิจ จึงเป็นประเด็นทั่วไปที่ไม่เกี่ยวข้องการทำงานของรัฐ ขณะที่การวิจารณ์อย่างตรงไปตรงมาเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองแทบไม่ปรากฏในสิงคโปร์

นอกจากนี้ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้รับจากชาวอเมริกันที่ทำงานในองค์กรระหว่างประเทศและใช้ชีวิตในสิงคโปร์มานานกว่า 15 ปี¹ เสนอว่า อินเทอร์เน็ตมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจในระดับโลกที่องค์กรระหว่างประเทศต่างให้ความสนใจและรณรงค์ให้ประเทศสมาชิกในองค์กรสนใจต่อประเด็นความมั่นคงทางการค้าและสังคมที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สิงคโปร์เป็นประเทศที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาอินเทอร์เน็ตเพื่อตอบสนองโครงสร้างทางเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ในภูมิภาคก็ว่าได้ ดังนั้น ภาพลักษณ์ของการเป็นรัฐที่มีความเป็นเสรีนิยมทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์จึงช่วยให้สิงคโปร์มีความเจริญเติบโตด้านการลงทุนจากต่างชาติในประเทศมาโดยตลอด แต่ถ้าพิจารณาความสำเร็จของการพัฒนาอินเทอร์เน็ตของรัฐตั้งแต่ยุค IT2000 จนกระทั่ง

¹ International Organization Officer, Director of Communications and Public Affairs (APEC Secretariat), Interview, 19 February 2011.

iN2015 ในลักษณะ bottom-up จะพบว่าความสำเร็จของการทำงานจากรัฐบาลสิงคโปร์ไม่ต่างจากสร้างความประทับใจให้กับผู้พบเห็นแต่ภายนอก สิงคโปร์จึงเหมือนรัฐที่ไม่เหมือนรัฐที่มีความเป็นรัฐอย่างแท้จริง แต่ที่นี้เป็นเมืองที่เหมือนสวนสนุกดิสนีย์แลนด์ คือ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ปลอดภัย น่าตื่นตึ่ง มีเทคโนโลยีทันสมัยทุกตารางเมตร เกะทั้งเกาะถูกเชื่อมโยงด้วยอินเทอร์เน็ต แต่เบื้องหลังของความสวยงามนี้ ประชาชนกลับถูกปลูกฝังความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองของรัฐบาลตามที่รัฐบาลพยายามครอบงำเพื่อให้รัฐสามารถมีบทบาทอย่างโดดเด่นในการปกครองประเทศ ดังนั้น ภาพที่เห็นอาจไม่ใช่สิ่งที่เป็นในกรณีของเกาะสิงคโปร์

อย่างไรก็ตาม ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์ ก็ช่วยให้ประชาชนและผู้ที่อยู่อาศัยในสิงคโปร์ไม่ต้องอาศัยอยู่ในความเสี่ยงของการผิดต่อกฎหมายของรัฐบาลที่ว่าด้วยการห้ามวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลไม่ว่าในกรณีใด เพราะถ้าคุณเสนอความคิดใด คุณอาจตกอยู่ในความเสี่ยงที่จะถูกรัฐบาลไล่ออกจากประเทศในกรณีของชาวต่างชาติที่อยู่อาศัยในสิงคโปร์ และในกรณีของพลเมืองชอกกฎหมายมักจะร้ายแรงกว่าเสมอ ทั้งนี้ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์กับผลกระทบของอินเทอร์เน็ตในสิงคโปร์ในช่วงเวลาการเปลี่ยนแปลงกว่าทศวรรษนี้ คือ การพัฒนาอินเทอร์เน็ตอย่างเป็นระบบของรัฐบาล ที่พยายามผลักดันให้สิงคโปร์มีความทันสมัย และเป็นศูนย์กลางทางเทคโนโลยีในเอเชีย ทำให้สิงคโปร์กลายเป็นรัฐในอุดมคติของนักลงทุน เป็นประเทศในจินตนาการที่คนภายนอกต้องการเข้ามาหาโอกาสในการทำงาน

จากข้อสรุปของวิจัยว่า รัฐสิงคโปร์สร้างความชอบธรรมในการสร้างกฎระเบียบของรัฐบาลผ่านวาทกรรม โดยเฉพาะในแผน iN2015 ที่รัฐบาลต้องการสร้างภาพลักษณ์ของการเป็นรัฐที่รณรงค์การสร้างการศึกษาเพื่อให้ความรู้กับประชาชน โดยส่งเสริมให้ประชาชนร่วมกันส่งเสริมการพัฒนาของรัฐ เพื่อให้เป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง รูปแบบการครอบงำอุดมการณ์เช่นนี้ ช่วยให้รัฐสามารถอ้างความชอบธรรมในการใช้กฎระเบียบเพื่อการสร้าง ความมั่นคงและความปลอดภัยในสังคมออนไลน์ พร้อมกับการปรับปรุงโครงสร้างและหลักสูตรทางการศึกษาเพื่อครอบงำความคิดนักเรียนและนักศึกษากับประเด็นการรักชาติและภูมิใจในความเป็นคนสิงคโปร์ การปลูกฝังให้ประชาชนตระหนักถึงการเป็นพลเมืองดีและเชื่อมั่นรัฐบาลทำให้รัฐบาลสามารถสร้างโครงสร้างกฎระเบียบและกฎหมายเกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตได้อย่างเป็นระบบ ดังนั้น กฎหมายด้านอินเทอร์เน็ตในรัฐจึงมีลักษณะเป็น “ระบอบกฎหมายด้านอินเทอร์เน็ต (Internet Regulatory Regime)” ที่ครอบคลุมโครงสร้างการทำงานอย่างรัดกุมควบคู่กับการสร้างความคิดและนำเสนอวาทกรรมการใช้กฎหมายแบบ “Light Touch”

ดังนั้น ความสามารถของรัฐบาลพรรคกิจประชาในสิงคโปร์กับการสร้างวาทกรรมและอุดมการณ์ครอบงำความคิดผู้คนในสังคมผ่านการใช้นโยบายเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือของรัฐในการประกอบสร้างอัตลักษณ์ ทำให้รัฐยังคงรักษาอำนาจของตนเองภายใต้โครงสร้างการทำงานที่เข้มแข็งของรัฐบาล ดังนั้น แม้รัฐบาลภายใต้แกนนำของนายลี เซียน ลุง พยายามสร้างภาพลักษณ์ของการเป็นผู้นำยุคใหม่ ที่เสนอแนวคิด “Global Village, Secure Borders” เพื่อสร้างความปลอดภัยภายในประเทศ พร้อมกับการถ่ายทอดอุดมการณ์ความเชื่อที่ว่ารัฐมีเป้าหมายในการสร้างสังคมที่เปิดกว้างและเปิดรับ (Open and Inclusive Society) จากการส่งเสริมการพัฒนาอินเทอร์เน็ต จึงกลายเป็นเพียงคำกล่าวที่สอดคล้องกับข้อวิจารณ์ของนักวิชาการด้านสิงคโปร์ศึกษา เช่น โคริน เฟื่องเกษม, Soek Fang-Sim, Garry Rodan, Chia Siow Yue, Peng Hwa Ang และ Terrence Lee กล่าวว่า การสร้างสังคมที่เปิดและรอบด้าน นั้นเป็นเพียงวาทกรรมของรัฐเพื่อสร้างความชอบธรรมการใช้กฎหมาย เป้าหมายที่จะสร้างสังคมเปิดอย่างที่รัฐบาลกล่าวว่าจะเกิดได้ซ้ำและทำได้ไม่ถ่วงน้ำหนักในรัฐสิงคโปร์

อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลของการศึกษาการรักษาอำนาจของรัฐบาลสิงคโปร์ผ่านการประกอบสร้างอัตลักษณ์ที่ในภาพรวมยังคงช่วยให้รัฐรักษาอำนาจในฐานะตัวแสดงหลักทางการเมืองในระดับรัฐได้อย่างโดดเด่นนั้น ก็ไม่สามารถสรุปอย่างชัดเจนได้ว่าทุกอัตลักษณ์ของรัฐบาลสิงคโปร์จะประสบความสำเร็จ เนื่องจากข้อจำกัดของการใช้วาทกรรมของรัฐบาลในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เช่น ถ้าพิจารณาการสร้างวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ที่เป็นมิตรกับประชาชนของรัฐบาลพรรคกิจประชาที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบและวาทกรรมมาอย่างยาวนานสืบเนื่องตั้งแต่สมัยของนายกรัฐมนตรี ลี กวน ยิว ที่เน้นการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวของชาติสิงคโปร์ กระทั่งรัฐบาลชุดปัจจุบัน จะสังเกตได้ว่าพลวัตของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ตอบโต้กับการกำหนดนโยบายของรัฐ พร้อมกับการวิจารณ์การทำงานที่ยังคงใช้อำนาจควบคุมสื่อเสรีอย่างอินเทอร์เน็ตยังคงเพิ่มขึ้น ดังนั้น แม้การปรับตัวของรัฐผ่านการใช้นโยบายอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมอัตลักษณ์ของการเป็นรัฐธรรมาภิบาลและมีความเป็นประชาธิปไตย อัตลักษณ์ทางการเมืองนี้ก็ไม่ได้ทำให้รัฐบาลพรรคกิจประชาได้รับความเชื่อมั่นจากภาคประชาสังคมในรัฐ เพราะรัฐยังคงต้องตอกย้ำและหาแนวทางประกอบสร้างอัตลักษณ์เพื่อรักษาอำนาจของตนเองต่อไป โดยเฉพาะในยุคสมัยของนายกรัฐมนตรี ลี เซียน ลุง

ในทางตรงกันข้าม อัตลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นของความมั่นคงและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของรัฐบาลสิงคโปร์ยังคงเป็นอัตลักษณ์ที่ประสบความสำเร็จอย่างโดดเด่นและมีความสำคัญต่อการสร้างอัตลักษณ์ด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องรวมไปถึงการสร้างวาทกรรมเรื่องความปลอดภัยของรัฐ และตอกย้ำค่านิยมการทำงานตามวิถีเอเชีย ที่เน้นถึงความสามารถของการบริหารงานของรัฐ และการทำงานที่ควบคุมโดยรัฐ ดังนั้น การเป็นประเทศศูนย์กลางทาง

เศรษฐกิจแบบเสรีที่รองรับด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงสร้างความเชื่อถือและให้กับประชาชน ทั้งในและนอกรัฐ เกี่ยวกับการทำงานของรัฐที่ส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ และสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและบรรลุตามแผนงานทั้งใน IT2000 และ iN2015 กับ นโยบาย ICT21 ที่สิ้นสุดในปี 2005 ที่ผ่านมา การยกตัวอย่างความไม่ปลอดภัยของเศรษฐกิจออนไลน์กับการแสดงผลความสำเร็จของการขยายการลงทุนของรัฐบาลทั้งในจีน และอินเดีย พร้อมกับรองรับการลงทุนจากสหรัฐฯ ซึ่งเป็นคู่ค้าการลงทุน 1 ใน 10 ที่มีสัดส่วนการลงทุนมากที่สุดที่สุดในสิงคโปร์

นอกจากนี้ รัฐบาลสิงคโปร์ยังพยายามสร้างบทบาทของการเป็นผู้นำในภูมิภาคอาเซียน ผ่านการนำเสนออัตลักษณ์ทางเศรษฐกิจที่โดดเด่นในยุคอินเทอร์เน็ต เริ่มตั้งแต่การเป็นรัฐบาลแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่นำอินเทอร์เน็ตมาใช้เพื่อพัฒนาประเทศ และเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชียที่ประสบความสำเร็จจากการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติและขยายการลงทุนภายนอกประเทศ เพื่อแสดงศักยภาพการทำงานของรัฐบาลที่สำคัญการสร้างความร่วมมือกับรัฐบาลสหรัฐฯ ผ่านการสร้างข้อตกลงเขตการค้าเสรีของรัฐบาลสิงคโปร์นั้น และให้ความร่วมมือกับรัฐบาลสหรัฐฯ ไม่ใช่เพียงการเน้นการส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจเท่านั้น เพราะรัฐบาลสิงคโปร์ต้องการเป็นผู้ที่แสดงอำนาจของการเป็นผู้ที่ช่วยให้สหรัฐฯ ยังคงมีบทบาทในอาเซียน และสร้างความร่วมมือกับอาเซียนในด้านอื่นๆ เพื่อตอบโต้กับกระแสการต่อต้านจากประชาคมอาเซียนที่ว่ารัฐสิงคโปร์ไม่ยอมรับและให้ความร่วมมือกับประชาคมอาเซียนเท่าที่ควรจะเป็น

การสร้างความร่วมมือของสหรัฐฯ ยังช่วยรับประกันความไม่มั่นคงทางการเมืองของรัฐบาลสิงคโปร์กับความเสถียรของสังคมมุสลิมในรัฐที่มีแนวโน้มร่วมมือกับกลุ่มมุสลิมในประเทศอินโดนีเซียแลมาเลเซียมากขึ้นซึ่งเป็นภัยคุกคามสำคัญสำหรับรัฐบาล เพราะรัฐสิงคโปร์มักเผชิญกับการจัดการปัญหาภัยคุกคามในระดับรัฐมากกว่าภายนอกประเทศ ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องการให้รัฐบาลสหรัฐฯ เป็นตัวกลางที่จะสร้างสมดุลทางอำนาจและเสถียรภาพทางการเมืองในภูมิภาค แม้รัฐบาลสิงคโปร์จะถูกกดดันจากรัฐบาลสหรัฐฯ ในแง่ของการทำงานด้านการเมืองก็ตาม ในประเด็นของสิงคโปร์กับประชาสังคมอาเซียน กับการตอกย้ำการอัตลักษณ์ทางเศรษฐกิจของรัฐสิงคโปร์ในแง่ของการเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีในระดับภูมิภาคนี้ ก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจกับการศึกษาการสร้างความร่วมมือของรัฐบาลสิงคโปร์กับอาเซียนในปัจจุบัน ผ่านการประกอบสร้างอัตลักษณ์เพื่อเข้าใจถึงวาทกรรมของการเป็น New Asia –Singapore ที่นักวิชาการเช่น Chang และ Lim² ได้เสนอไว้กับการพัฒนาทางอินเทอร์เน็ตที่รุดหน้ากว่าประเทศเพื่อนบ้านของรัฐบาลสิงคโปร์ว่า แท้จริงรัฐบาลสิงคโปร์อาจเป็นหนึ่งในรัฐที่สร้างปัญหาความเหลื่อมล้ำทาง

² T. C. Chang and S. Y. Lim, "Geographical Imaginations of New Asia-Singapore," *Geografiska Annaler. Series B, Human Geography* 86, 3 (2004): 165-185.

สังคมในอาเซียนกับการเกิดช่องว่างการพัฒนาอินเทอร์เน็ตในอาเซียน ซึ่งอาจส่งผลต่อการปรับตัวและหาแนวทางประกอบสร้างอัตลักษณ์ผ่านการสร้างวาทกรรมของรัฐบาลสิงคโปร์ ข้อเสนอนี้เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่น่าจะเป็นประโยชน์เพื่อพัฒนางานวิจัยด้านการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐบาลสิงคโปร์ในด้านความสังคมศาสตร์และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพิ่มเติมต่อจากการวิจัยนี้

อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จทางเศรษฐกิจและการเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีของสิงคโปร์ในระดับโลก ทำให้รัฐบาลสิงคโปร์ยังคงเป็นตัวแสดงสำคัญในด้านเศรษฐกิจของประเทศ ที่ช่วยรักษาอำนาจของรัฐภายใต้ความเปราะบางทางสังคมและวัฒนธรรมของรัฐบาลสิงคโปร์ กับข้อวิจารณ์ของพรรคฝ่ายค้านที่ว่ารัฐบาลสร้างความมั่งคั่งให้แก่กลุ่มของตนเองมากกว่ากระจายความเท่าเทียมให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง สังคมสิงคโปร์จึงอยู่ในภาวะของยุคที่เกิดช่องว่างทางรายได้ระหว่างชนชั้นมากขึ้น ซึ่งข้อวิจารณ์นี้ส่งผลให้รัฐผลักดันแนวคิดของ i-govt ซึ่งยังคงเป็นแผนงานที่ปรับใช้จนถึงปี 2015 โดย i-govt กับแผนแม่บท iN2015 ซึ่งยังไม่สามารถสรุปได้ว่า i-govt จะช่วยให้การประกอบสร้างอัตลักษณ์ทางการเมืองของรัฐบาลมีประสิทธิภาพได้มากนัก เพียงใดภายใต้ความขัดแย้งที่เพิ่มขึ้นในสังคมสิงคโปร์กับระยะเวลาของแผนแม่บทอีก 4 ปีข้างหน้า ที่ยังคงเป็นข้อถกเถียงถึงบทสรุปในการสร้างวาทกรรมและยุทธศาสตร์การพัฒนาของรัฐบาลพรรคกิจประชา กับการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในเดือนพฤษภาคมปี 2011 นี้

ดังนั้น จากผลการศึกษาการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐบาลสิงคโปร์ในโลกาภิวัตน์ผ่านแผนแม่บท IT 2000 และ iN2015 จึงสามารถสรุปผลการดำเนินงานที่แน่ชัดผ่านผลการดำเนินงานจากแผน IT2000 กับการสร้าง Intelligent Islands ของรัฐบาลพรรคกิจประชาที่สิ้นสุดแผนงานเมื่อปี 2004 กับการดำเนินงานตั้งแต่นายกรัฐมนตรี โก๊ะ จ๊ก ตง ทั้งสองสมัย และสมัยการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ ลี เซียน ลุง ในสมัยแรก ขณะที่แผนแม่บทที่ว่าด้วย Intelligent Nations ภายใต้แกนนำของนายกรัฐมนตรี ลี เซียน ลุง ตั้งแต่ปี 2005 ที่มีระยะของแผนงานจนถึงปี 2015 นี้จำเป็นต้องหาสรุปต่อไปเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาลพรรคกิจประชาที่ยังคงปรับตัวต่อผลกระทบทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยความน่าสนใจของระยะเวลาการศึกษาแผนงาน iN2015 ในอีก 4 ปีนี้จะน่าสนใจและมีความท้าทายต่อการอธิบายผลการดำเนินงานของแผนงานนี้หลังจากการเลือกตั้งในปี 2011 ของรัฐบาลสิงคโปร์ที่ รัฐบาลพรรคกิจประชา ยังคงกังวลกับผลของการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อส่งข้อมูลข่าวสารของพรรคฝ่ายค้านและประชาชนที่ติดต่อสื่อสารและแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างเข้มข้นผ่านเว็บไซต์ ซึ่งความสำคัญของอินเทอร์เน็ตกับผลกระทบที่เกิดขึ้นในสังคมสิงคโปร์นี้ อาจแสดงนัยยะของผลกระทบ ความสำเร็จ หรือล้มเหลวของการสร้างอัตลักษณ์ของรัฐกับผลการเลือกตั้งครั้งที่ 11 ที่จะนำไปสู่การประกอบสร้างอัตลักษณ์ของรัฐเพื่อรักษาอำนาจในฐานะตัวแสดงหลักทางการเมืองในระดับรัฐและในระดับระหว่างประเทศของพรรคกิจประชาต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กวัลชิต สิงห์. ถามทำโลกาภิวัตน์. แปลจาก Questioning Globalization, โดย สุรัตน์ โหราชัยกุล (บรรณาธิการแปล). กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษาการพัฒนาสังคม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- โคริน เฟื่องเกษม. การพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองสิงคโปร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คบไฟ, 2541.
- โคริน เฟื่องเกษม. ลีควอนยิว ผู้นำสิงคโปร์คนแรก. ใน สีดา สอนศรี และคณะ, ผู้นำในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, หน้า 223-291. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.
- โคริน เฟื่องเกษม. สิงคโปร์: การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (ค.ศ. 1997-2006). ใน สีดา สอนศรี และคณะ, เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540-2550), หน้า 255-336. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- ชัชสี ทรงแทง. รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government): ศึกษาเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศสิงคโปร์. เอกสารวิจัยตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชารัฐศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. รัฐชาติกับความไร้ระเบียบโลกชุดใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิภาษา, 2549.
- มันนี่ อินไซต์ (Money Insight). สิงคโปร์อัดฉีดเงินเดือนมรด.รายได้ “ลีเซียนลุง” สูงกว่า “บุช” ถึง 5 เท่า [ออนไลน์]. 2007. แหล่งที่มา: <http://www.moneychannel.co.th/Menu6/MorningBrief/tabid/104/newsid533/17630/Default.aspx> [8 เมษายน 2552]
- ผู้จัดการ 360° รายสัปดาห์. ลีเซียนลุงรับมือเก้าอี้นายกฯ ราบรื่น ตั้งกรม. หน้าเก้าเปลี่ยนโฉมศก. ใหม่ [ออนไลน์]. ม.ป.ป. แหล่งที่มา: <http://www.manager.co.th/mgrWeekly/ViewNews.aspx?NewsID=9470000036794> [2552, เมษายน 8]
- วรารักษ์ เฉลิมพันธุศักดิ์. Constructivism เพื่อการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ. รัฐศาสตร์สาร 29 (2551). หน้า 1-28.
- ศิริมิตร ประพันธ์รุรกิจ. ความสัมพันธ์ไทย-ลาวในสี่อับนเทิงไทย: ศึกษากรณีการประกอบสร้างอัตลักษณ์ความเป็นลาวจากภาพยนตร์เรื่อง หมากเตะโลกตะลึง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.

- สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงสิงคโปร์. นโยบายเศรษฐกิจของสิงคโปร์และการลงทุนของ Temasek Holdings [ออนไลน์]. ม.ป.ป. แหล่งที่มา: <http://www.depthai.go.th/go/content/download/attach?contentId=14713> [2553, กุมภาพันธ์ 24]
- สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงสิงคโปร์. การลงทุนของต่างชาติในสิงคโปร์ ปี 2549 [ออนไลน์]. ม.ป.ป. แหล่งที่มา: <http://www.depthai.go.th/go/content/download/attach?contentId=14267> [14 กุมภาพันธ์ 2553]
- อับดุลชชะกูร์ บินซาฟีอีร์ย. อันวาร์ อิบรอฮีม (Anwar Ibrahim) แมวเก้าชีวิตของวงการการเมืองมาเลเซีย [ออนไลน์]. 2550. แหล่งที่มา: <http://www.thaingo.org/writer/view.php?id=760> [2553, พฤศจิกายน 28]
- เอียน หวูวัน. นโยบายต่างประเทศของสาธารณรัฐสิงคโปร์ในการแสวงหาความอยู่รอด (ค.ศ. 1965-1975). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ, ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ, คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

ภาษาอังกฤษ

- Alstyn, M. V., and Bulkley, N. Why Information Should Influence Productivity. M. Castells (ed.). The Network Society: A Cross-Cultural Perspective, pp.145-173. Massachusetts : Edward Elgar Publishing, 2004.
- Ang, H. P. The Legacy of Working Group on Internet Policy. D. Butt (ed.), Internet Governance: Asia-Pacific Perspective, pp.9-19. New Delhi : Elsevier Focal Press, 2005.
- Ang, H. P. Singapore Media. Hans Bedrow Media Institute [Online]. n.d. Available from: <http://journalism.sg/wp-content/uploads/2007/09/ang-peng-hwa-2007-singapore-media.pdf> [2010, August 27]
- Ang, P. W., and Nadarajan, B. Censorship and Internet: a Singapore Perspective. Censorship and Internet Paper [Online]. 1995. Available from: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/apcity/unpan004065.pdf> [2011, January 8]
- APRANet [Online]. n.d. Available from: http://www.widebase.net/knowledge/itterm/_it_term_desc.php?term_id=ARPANet [2009, March 12]
- Arango, T. How the AOL-Time Warner Merger Went So Wrong [Online]. n.d. Available from: http://www.nytimes.com/2010/01/11/business/media/11merger.html?_r=1&pagewanted=all [2010, November 18]

- Balganesh, S. Freedom and the Internet: A Review of the Internet Galaxy by Manuel Castells. International Journal of Communications Law and Policy 8 (Winter 2003/2004) : 1-11.
- Barnett, G. A., and Rosen, D. The Global Implications of the Internet: Challenges and Prospects. Y. R. Kamalipour (ed.), Global Communication, 2nd ed. pp.157-180. Canada : Thomson Wadsworth, 2007.
- Beeson, M. Sovereignty Under Siege: Globalisation and the State in Southeast Asia. Third World Quarterly [Online]. 2003. Available from: <http://dx.doi.org/10.1080/0143659032000074637> [2010, January 4]
- Benner, C. Labor in the Network Society: Lessons from Silicon Valleys. M. Castells (ed.), The Network Society: A Cross-Cultural Perspective, pp.174-197. Massachusetts : Edward Elgar Publishing, 2004.
- Buranadilok, S. Internet Access and Freedom of Information: The Case of China and Singapore. Master's Thesis, Department of International Relations Faculty of Arts Thammasat University, 2006.
- Bislev, S. Globalization, State Transformation, and Public Security. International Political Science Review [Online]. 2004. Available from: <http://www.jstor.org/stable/1601668> [2009, September 9]
- Brownlee, J. Authoritarianism in an Age of Democratization. New York : Cambridge University Press, 2007.
- Castells, M. The Network Society: From Knowledge to Policy. M. Castells and G. Cardoso (eds.), The Network Society: From Knowledge to Policy, pp.3-22. Washington DC : John Hopkins Center for Transatlantic Relations, 2006.
- Castells, M. Informationalism, Networks, and the Network Society: A Theoretical Blueprint. M. Castells (ed.), The Network Society: A Cross-Cultural Perspective, pp.3-48. Massachusetts : Edward Elgar Publishing, 2004.
- Castells, M. The Rise of the Fourth World. D. Held and A. McGrew (eds.), The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate, pp.430-439. Cambridge : Blackwell Publishing, 2002.
- Chang, C. T. and Lim, Y. S. Geographical Imaginations of New Asia-Singapore. Geografiska Annaler Series B, Human Geography 86, 3 (2004) : 165-185.
- Chong, A. Singapore's Political Economy, 1997–2007: Strategizing Economic Assurance for Globalization. Asian Survey 47, 6 (November/December 2007) : 952-976.

- Chong, A. Foreign Policy in Global Information Space: Actualizing Soft Power. New York : Palgrave Macmillan, 2007.
- Choo, W. C. IT2000: Singapore's Vision of and Intelligent Island. Book Chapter in Intelligent Environment [Online]. 1997. Available from: <http://choo.fis.utoronto.ca/fis/respub/IT2000.html> [2010, July 8]
- Copeland, C. D. The Constructivist Challenge to Structural Realism: A Review Essay. S. Guzzini and A. Leander (eds.), Constructivism and International Relations: Alexander Wendt and His Critics, pp.1-20. London and New York : Routledge, 2006.
- Corbit, B. Exploring the Social Construction of IT Policy-Thailand and Singapore. Prometheus [Online]. 1999. Available from: <http://www.informaworld.com/smpp/title~content=t713442842> [2009, April 2].
- Craig, J. J. and Gottlieb, E. E. Identity Conflicts and Their Regulation: An Introduction. J. J. Craig and E. E. Gottlieb, Identity Conflicts: Can Violence be Regulated?, pp.1-22. New Brunswick : Transaction, 2007.
- Davidson, R. and White, P. (eds.). Information and Government: Studies in the Dynamics of Policy-Making. Edinburgh : Edinburgh University Press, 1998.
- Delibasis, D. Information Warfare Operations within Concept of Individual Self-Defense. A. Karatzogoni (ed.), Cyber Conflict and Global Politics, pp.95-112. London : Routledge, 2009.
- Dicken, P. Global Shift: Reshaping the Global Economic Map in the 21st Century. London : Sage Publication, 2003.
- Dicken, P. New Geo-Economy. D. Held and A. McGrew (eds.), The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate, pp.303-310. Cambridge : Blackwell Publishing, 2002.
- Dimuccio. A. B. R., and Rosenau, N. J. Turbulence and Sovereignty in World Politics: Explaining the Relocation of Legitimacy in 1990s and Beyond. Z. Mlinar (ed.), Globalization and Territorial Identities, pp.60-76. Avebury : Ashgate Publishing, 1992.
- Daquila, C. T. and Huy, L. H. Singapore and ASEAN in the Global Economy: The Case of Free Trade Agreements. Asian Survey 43, 6 (November/December 2003) : 908-928.

- Doran, C. E-Politics in Singapore: The Super High Way to Freedom. Communication e Xuventide [Online]. n.d. Available from: <http://dialnet.unirioja.es/servlet/oiart?codigo=2648891> [2010, August 27]
- Dorn, W., Cetto, A. M., and Dippenaar, N. Report on Working Group III: Globalization, Technology and Inequalities. 51st Pugwash Conference on Science and World Affairs [Online]. n.d. Available from: http://www.pugwash.org/reports/pic/agra/agra_reports_wg3.htm. [2009, November 18]
- Economist Intelligence Unit (EIU). Singapore: Business Environment Ranking Summary [Online]. 2003. Available from: http://www.eiu.com/index.asp?Layout=VWArticleVW3&article_id=1156530515®ion_id=420000442&country_id=1620000162&channel_id=180004018&category_id=260004026&refm=vwCat&page_title=Article&rf= [2009, July 6]
- Everard, J. Virtual States: the Internet and the Boundaries of the Nation-State. New York : Routledge, 2000.
- Farrands, C. The Globalization of Knowledge and the Politics of Global Intellectual Property: Power, Governance and Technology. E. Kofman and G. Youngs (eds.), Globalization: Theory and Practice, pp.175-190. London : Pinter, 1996.
- Fleeman, J. M. The Internet and Global Telecommunications: Exploring the Boundaries of Coordination. A Report of The Fourth Annual Aspen Institute Roundtable on International Telecommunications by The Aspen Institute (1999) : 1-37.
- Freeman, C. The Factor of the Future and the Productivity Paradox. W. H. Dutton (ed.), Information and Communication Technologies: Vision and Realities, pp.123-142. New York : Oxford University Press, 1996.
- Gelbstein, E., and Kurbalija, J. Internet Governance: Issues, Actors and Devides. Malta : DiploFoundation, 2005.
- George, C. The Internet's Political Impact and the Penetration/Participation Paradox in Malaysia and Singapore. Media, Culture & Society 27, 6 (2005) : 903-920.
- Giacomello, G. National Governments and Control of the Internet: A Digital Challenge. New York : Routledge, 2005.
- Giddens, A. The Globalizing of Modernity. D. Held and A. McGrew (eds.), The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate, pp.60-66. Cambridge : Blackwell Publishing, 2002.

- Gilchrist, P., and Ravenscroft, N. Power to the Paddlers? The Internet, Governance and Discipline. Leisure Studies 27, 2 (April 2008) : 129-148.
- Global Internet Statistics by Language [Online]. n.d. Available from: <http://web.austin.utexas.edu/chenry/globalcoursemats/internet/globstats.html> [2009, May 30]
- Goddard, J., and Richardson, R. Why Geography Still Matter?. W. H. Dutton (ed.), Information and Communication Technologies: Vision and Realities, pp.197-214. New York : Oxford University Press, 1996.
- Gomez, J. Internet Politics: Surveillance and Intimidation in Singapore. Bangkok : Think Centre Asia, 2002.
- Gomez, J. Demography and the Internet in Singapore: The Supply of Alternative Political Content during General Elections. An International Conference on Inter-Asian Culture, Communication, Conflict and Peace, 28-29 July 2006, Bangkok : 1-24.
- Government of Singapore. Feedback Ideas in Focus: People Focused, Result Focused. Singapore : Reach, 2006.
- Grewal, S. D. Network Power: The Social Dynamics of Globalization. London : Yale University Press, 2008.
- Grice, K. and Smith, D. D. The Role of the State in Shaping Development: Two Decades of Growth in Singapore. Transactions of the Institute of British Geographers, New Series 10, 3 (1985) : 347-359.
- Guillena, F. M., and Suarez L. S. Developing the Internet: Entrepreneurship and Public Policy in Ireland, Singapore, Argentina, and Spain. Telecommunications Policy 25 (2001) : 349-371.
- Guzzini, S. Constructivism and the Role of Institutions in International Relations. Copenhagen Peace Research Institute Special Issue of the Rassegnaltaliana di Sociologia (2003) : 1-25.
- Halliday, F. Global Governance: Prospect and Problems. D. Held and A. McGrew (eds.), The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate, pp.489-499. Cambridge : Blackwell Publishing, 2002.
- Haines, E. and Williams, R. Social Constructionism and the New Technologies of Reproduction. I. Velody and R. Williams (eds.), The Politics of Constructionism, pp.132-146. London : Sage Publication, 1998.
- Hague, B. N., and Brian L. D. Digital Democracy: Discourse and Decision Making in the Information Age. London : Routledge, 1999.

- Haugevik, M. K. Strategic Adaptation or Identity Change?: An Analysis of Britain's Approach to the ESDP 1998-2004. Norwegian Institute of International Affairs 688 (2005) : 1-60.
- Held, D. Democracy and the Global Order: From the Modern State to Cosmopolitan Governance. Cambridge : Polity Press, 1995.
- Held, D. The Changing Structure of International Law. D. Held and A. McGrew (eds.), The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate, pp.162-176. Cambridge : Blackwell Publishing, 2002.
- Held, D. Cosmopolitanism: Taming Globalization. D. Held and A. McGrew (eds.), The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate, pp.514-529. Cambridge : Blackwell Publishing, 2002.
- Held, D., and McGrew, A. The Great Globalization Debate: An Introduction. D. Held and A. McGrew (eds.), The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate, pp.1-50. Cambridge : Blackwell Publishing, 2002.
- Himanen, P. Challenges of Global Information Society. M. Castells (ed.), The Network Society: A Cross-Cultural Perspective, pp.337-372. Massachusetts : Edward Elgar Publishing, 2004.
- Himanen, P., and Castells, M. Institutional Models of the Network Society: Silicon Valley and Finland. M. Castells (ed.), The Network Society: A Cross-Cultural Perspective, pp.49-83. Massachusetts : Edward Elgar Publishing, 2004.
- Hirsch, J. Nation-State, International Regulation and the Question of Democracy. Review of International Political Economy 2, 2 (Spring 1995) : 267-284.
- Hirst, P. and Thompson, G. Globalization and the Future of Nation State. Economy and Society 24, 3 (August 1995) : 408-442.
- Hirst, P., and Thompson, G. The Limit of Economics to Globalization. D. Held and A. McGrew (eds.), The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate, pp.335-348. Cambridge: Blackwell Publishing, 2002.
- Hufbauer, G. C., and Jones, R. Globalization, Facts and Consequences. Columbia International Affairs [Online]. n.d. Available from: <http://www.ciaonet.org/casestudy/media/hufbauer1000.htm> [19 September 2010]
- Huff, T. E. Globalization and the Internet: Compare the Middle Eastern and Malaysian Experiences. Middle East Journal 55, 3 (Summer 2001) : 439-458.

- Human Rights Watch Report. The Internet in the Mideast and North Africa: Free Expression and Censorship [Online]. n.d. Available from: www.hrw.org/advocacy/internet/menaindex.htm [2010, August 5]
- ICANN [Online]. n.d. Available from: <http://www.icann.org/en/about/> [9, December 2008]
- IDA. 4th Infocomm Technology Roadmap Report 2002 – 2007. Singapore : Infocomm Development Authority of Singapore, 2002.
- IDA. E-Ambassadors - Bringing Benefits of e-Lifestyle to All [Online]. 2000. Available from: <http://www.ida.gov.sg/News%20and%20Events/20061120151927.aspx?getPagetype=20> [2010, August 6]
- IDA. How Much to Do in IP. Singapore Wave 23 (December 2005) : 1-11.
- IDA. Imagine Your World: Singapore an Intelligent Nation, a Global City. Annual Report 2005/2006 : 1-48.
- IDA. iN2015: Background [Online]. n.d. Available From: <http://www.ida.gov.sg/About%20us/20100611122436.aspx> [2011, January 22]
- IDA. Surf @ Stadium - Singapore's First Mass Internet Training [Online]. 2009. Available from: <http://www.ida.gov.sg/News%20and%20Events/20050726105243.aspx?getPagetype=20> [2010, July 6]
- International Organization Officer. Director of Communications and Public Affairs. Interview, 19 February 2011.
- Internet World Stats. Top Ten Languages in the Internet 2010-in Millions of Users [Online]. 2010. Available from: <http://www.internetworldstats.com/stats7.htm> [2010, December, 24]
- ISOC. ISOC in 2006 A Year of Growth, Influence and Leadership [Online]. 2006. Available from: <http://www.isoc.org/isoc/reports/ar2006/ISOCAR06-3.pdf> [2010, May 8]
- Jackson, Robert. Sovereignty in World Politics: A Glance at the Conceptual and Historical Landscape. Political Studies (1999) : 431-456.
- Jorgenson, D. W., and Vu, K. M. Information, Technology and the World Economy. M. Castells and G. Cardoso (eds.), The Network Society: From Knowledge to Policy, pp.71-124. Washington, DC : John Hopkins Center for Transatlantic Relations, 2006.
- Kaase, M. Political Science and the Internet. International Political Science Review 21, 3 (July 2000) : 265-282.

- Kalathil, S., and Boas, T.C. The Internet and State Control in Authoritarian Regimes: China, Cuba, and the Counterrevolution. Carnegie Endowment Working Papers on Information Revolution and World Politics Project 21 (July 2001) : 1-28.
- Karatzogoni, A. Introduction: New Media and the Reconfiguration of Power in Global Politics. A. Karatzogoni (ed.), Cyber Conflict and Global Politics, pp.1-10. London : Routledge, 2009.
- Katz, J. E., and Rice, R. E. Social Consequences of Internet Use. New York : Massachusetts Institute of Technology, 2002.
- Kenny, C. The Internet and Economic Growth in Least Developed Countries: A Case of Managing Expectations?. UNU World Institute for Development Economics Research (UNU/WIDER) Discussion Paper 75 (August 2002) : 1-20.
- Keohane, R. O., and Nye Jr., J. S. Globalization: What's New? What's Not? (And So What?). D. Held and A. McGrew (eds.), The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate, pp.75-83. Cambridge : Blackwell Publishing, 2002.
- Klotz, R. J. The Politics of Internet Communication. Maryland : Rowman&Littlefield Publishers, 2004.
- Kovach, H., Neligan, C., and Burall, S. Power without Accountability?. The Global Accountability Report I : 1-42.
- Krasner, D. S. Sovereignty. Foreign Policy 122 (January-February 2001) : 20–22+24+26+28-29.
- Kratochwil, F. Construction a New Orthodoxy? Wendt's Social Theory of International Politics and the Constructivist Challenge. S. Guzzini and A. Leander (eds.), Constructivism and International Relations: Alexander Wendt and His Critics, pp.21-47. London and New York : Routledge, 2006.
- Lallana, E C. An Overview of ICT Policies and E-Strategies of Select Asian Economies, New Delhi : Reed Elsevier India Private Limited, 2004.
- Leamer, E. E., and Storper, M. The Economic Geography of the Internet Age. Journal of International Business Studies 32, 4 (4th quarter 2001) : 641-665.
- Lee, E. Singapore: The Unexpected Nation. Pasir Panjang : ISEAS Publishing, 2008.
- Lee, T. Internet Control and Auto-regulation in Singapore. Surveillance & Society [Online]. n.d. Available from: [http://www.surveillance-and-society.org/articles3\(1\)/singapore.pdf](http://www.surveillance-and-society.org/articles3(1)/singapore.pdf) [2010, January 7]

- Lee, W. Internet in Asia. Singapore : Asian Media Information and Communication Center, 2001.
- Lentner, H. H. Power and Politics in Globalization: Indispensable State. New York : Routledge, 2004.
- Ling, O. G., and Hashim, A. B. Internet in Asean: Social and Cultural Impact. Singapore : Public Relations Academy, 2003.
- Loong, H. L. Our Economy. Transcript of Prime Minister Lee Hsien Loong's National Day Rally 2008, NUS-UCC, 17 August 2008, Singapore : 1-23.
- Low, L. The Singapore Developmental State in the New Economy and Polity. The Pacific Review [Online]. 2001. Available from: <http://dx.doi.org/10.1080/09512740110064848> [2010, July 8]
- Mahizhnan, A. Smart cities: The Singapore case. Cities 16, 1 (1999) : 13-18.
- Malecki, E. J. The Economic Geography of the Internet's Infrastructure. Economic Geography 78, 4 (October 2002) : 399-424.
- Mann, C. L. Globalization of IT Services and White Collar Jobs: The Next Wave of Productivity Growth. International Economics Policy Briefs 3, 11 (December 2003) : 1-13.
- McGrew, A. Models of Transnational Democracy. ? D. Held and A. McGrew (eds.), The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate, pp.500-513. Cambridge : Blackwell Publishing, 2002.
- Ministry of Finance and IDA. What are the key outcomes of the eGAP II?. Factsheet on Achievements of e-Government Action Plan II (eGAPII) from 2003-2006 (2005) : 1-4.
- Ministry of Information and the Arts. Opening Speech. Speech by Singapore Prime Minister at the Official Opening of the International Tech Park, 21 January 2000 Bangalore : 1-8.
- Ministry of Information and the Arts. Globalisation in the New Millennium. Keynote Address by Singapore Prime Minister Goh Chok Tong to the Confederation of Indian Industry (CII), 19 January 2000, New Delhi : 1-7.
- Ministry of Information and the Arts. The Singapore Tribe. Speech by Prime Minister Goh Chok Tong on Singapore 21 Debate in Parliament, PSA Building, 5 May 1999, Singapore : 1-8.
- Muazy, D. K., and Milne, R. S. Singapore Politics Under the People's Action Party. New York : Routledge, 2002.

- Nabers, D. Crises, Hegemony and Change in the International System: A Conceptual Framework. GIGA Research Programme: Transformation in the Process of Globalisation [Online]. 2007. Available from: www.giga-hamburg.de/workingpapers [2010, April 8]
- Neil, C. K. Who Will Control the Internet? [Online]. 2005. Available from: <http://foreignaffairs.org/20051101facomment84602-p30/kenneth-neil-cukier/who-will-control-the-internet.html> [2008, September 23]
- Noh, A., and Tumin, M. Remaking Public Participation: The Case of Singapore. Asian Social Science [Online]. n.d. Available from: <http://journal.ccsenet.org/index.php/ass/article/view/1365> [2010, July 25]
- OECD. The Future of the Internet Economy. Paper for OECD Ministerial Meeting on the Future of the Internet Economy, Seoul, Korea (June 2008) : 1-8.
- Ogan, C. L. Communication and Culture. Y. R. Kamalipour (ed.). Global Communication, 2nd ed., pp.293-318. Canada : Thomson Wadsworth, 2007.
- Ozawa, T., Castello, S. and Phillips, J. R. The Internet Revolution, the "McLuhan" Stage of Catch-Up, and Institutional Reforms. Journal of Economic Issues 35, 2 (June 2001) : 289-298.
- Patomäki, H., and Teivainen, T. Critical Responses to Globalisation in the Mercosur Region: Emergent Possibilities for Democratic Politics?. International Studies Association Working Paper (March 2000) : 1-27.
- Rae, H. State Identities and the Homogenisation of Peoples. Cambridge : Cambridge University Press, 2002.
- Rajagopalan, S. State and Nation in South Asia. London : Lynne Rienner Publishers, 2001.
- Rajan, R. S. International Reserve Holdings by Developing Countries: Why and How Much?. Report Paper for School of Economics University of Adelaide (2002) : 1-11.
- Rasch, M. The Polictics of Emails [Online]. n.d. Available from: <http://www.Securityfocus.com/columnists/440/3> [2010, December 6]
- REACHSingapore. Reach: Reaching Everyone for Active Citizen@Home [Online]. n.d. Available from: <http://www.facebook.com/REACHSingapore#!/REACHSingapore> [2011, January 4]

- Reis, T. Globalization Theories and the Role of the Internet in Political Struggle [Online]. n.d. Available from: http://www.newschool.edu/mediastudies/conf/pdf/tatiana_reis.pdf [2008, September 23]
- Robins, K. Encountering Globalization. D. Held and A. McGrew (eds.), The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate, pp.239-245. Cambridge: Blackwell Publishing, 2002.
- Robinson, I. W. Social Theory and Globalization: The Rise of a Transnational State. Theory and Society [Online]. 2001. Available from: <http://links.jstor.org/sici?sici=0304-2421%28200104%2930%3A2%3C157%3AS%3A%3E2.0.CO%3B2-R> [2009, September 9]
- Rodon, G. The Internet and Political Control in Singapore. Political Science Quarterly Issue 113, 1 (Spring 1998) : 63-89.
- Rondinelli, A. D. and Heffron, M. J. Adjusting to Globalization: Change and Transformation in Asia. D. A. Rondinelli and J. M. Heffron (eds.), Globalization and Change in Asia, pp.1-14. Colorado : Lynne Rienner Publishers, 2007.
- Rosati, A. J., Hagen, D. J. and Sampson. W. M. Foreign Policy Restructuring: How Governments Respond to Global Change. Columbia, South Carolina : the University of South Carolina Press, 1994.
- Schinkel, W. Digitas Non Moritur? The State of the State in an Age of Social Hypochondria. W. Schinkel (ed.), Globalization and the State: Sociological Perspectives on the State of the State, pp.1-22. New York : Palgrave Mcmillan, 2009.
- Sieber, H. Identity Formation: Issues, Challenges and Tool. D. Kalb, W. Pansters and H. Seibers (eds.), Globalization and Development: Themes and Concepts in Current Research, pp.75-102. Dordrecht : Kluwer Academic Publishers, 2004.
- Seng, K. T., and Choo, L. S. (eds), Information Communication Technology in Education Singapore Masterplans 1997-2008. Singapore : World Scientific, 2008.
- Seven Questions: Battling for Control of the Internet [Online]. n.d. Available from: http://www.foreignpolicy.com /story/cms.php?story_id=3306&page=0 [2008, September 8]
- Sey, A., and Castells, M. From Media Politics to Networked Politics: The Internet and the Political Process. M. Castells (ed.), The Network Society: A Cross-Cultural Perspective, pp.363-364. Massachusetts : Edward Elgar Publishing, 2004.

- Shapiro, A. L. The Internet. Foreign Policy [Online]. 1999. Available from: http://ciaonet.org/olj/fp/fp_99sha01.html [2010, May 8]
- Sheppard, E. The Spaces and Times of Globalization: Place, Scale, Networks, and Positionality. Economic Geography [Online]. 2002. Available from: <http://www.jstor.org/stable/4140812> [2009, May 18]
- Sil, Rudar and Doherty, M. Eileen. Beyond the Boundaries? : Disciplines, Paradigms, and Theoretical Integration in International Studies. New York : State University New York Press, 2000.
- Sim, S. F. Asian Values, Authoritarianism and Capitalism in Singapore. The Public 8 (2001) : 45-66.
- Sim, S. F. Hegemonic Authoritarianism and Singapore: Economics, Ideology and the Asian Economic Crisis. Contemporary Asia 36, 2 (2006) : 143-159.
- Soon, C., and Kluver, R. The Internet and Online Political Communities in Singapore. Asian Journal of Communication [Online]. 2007. Available from <http://dx.doi.org/10.1080/01292980701458331> [2009, June 28]
- Strange, S. International Economics and International Relations: A Case of Mutual Neglect. International Affairs 46, 2 (April 1970) : 304-315.
- Strange, S. The Defective State. Daedalus [Online]. 1995. Available from: <http://www.jstor.org/stable/20027297> [2009, November 28]
- Strange, S. States, Firms and Diplomacy. International Affairs 68, 1 (January, 1992) : 1-15.
- Strange, S. Wake up, Krasner! The World Has Changed. Review of International Political Economy 1, 2 (1994) : 209-219.
- Strange, S. Finance, Information and Power. Review International Studies [Online]. 1999. Available from: <http://www.jstor.org/stable/20097226> [2009, November 28]
- Steans, J. Globalization and Gendered Inequality. D. Held and A. McGrew (eds.), The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate, pp. 455-456. Cambridge : Blackwell Publishing, 2002.
- Svetlieie, M. Globalization: Neither Hell nor Paradise. Journal of International Relations and Development [Online]. 2000. Available from: http://www.ciaonet.org/olj/jird/jird_dec00svm01.htm [2009, July 15]
- Tomlinson, J. Globalization and Cultural Identity. D. Held and A. McGrew (eds.), The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate, pp. 257-268. Cambridge : Blackwell Publishing, 2002.

- Tong, G. C. Constructing A New Global Order. Speech at the 10th Session of the United Nations Conference on Trade and Development on 12 February 2000, Bangkok : 1-8.
- The Great Merger Wave Breaks [Online]. n.d. Available from: <http://www.economist.com/node/486865> [2010, November 18]
- Thurber, A. James and Campbell, C. Colton. Congress and the Internet. New Jersey : Prentice Hall, 2003.
- Tubella, I. Television and Internet in the Construction of Identity. M. Castells and G. Cardoso (eds.), The Network Society: From Knowledge to Policy, pp.257-258. Massachusetts : Edward Elgar Publishing, 2004.
- United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). Building Confidence. UNCTAD/SDTE/MISC.11 Report (2000) : 1-176.
- UNCTAD. Internet Gap Hamstringing Businesses in Developing Countries. UNCTAD Information Economy Report [Online]. 2005. Available from: <http://www.unctad.org/Templates/Webflyer.asp?docID=6478&intItemID=3358&lang=1> [2009, May 9]
- UNDP Report 1999. Patterns of Global Inequality. D. Held and A. McGrew (eds.), The Global Transformation Readers: An Introduction to the Globalization Debate, pp. 423-429. Cambridge : Blackwell Publishing, 2002.
- Universal Postal Union. Flow of Information for the Follow-up to the World Summit on the Information Society. Commission on Science and Technology for Development 11th Session 26 - 30 May 2008, Berne : 1-4.
- UNESCO. Submissions from Entities in the United Nations system and elsewhere on their efforts in 2008 to implement the outcome of WSIS. Commission on Science and Technology for Development (CSTD) (May 2009) : 1-9.
- Varian, H. R., Farrell, J., and Shapiro, C. The Economics of Information Technology. United Kingdom : Cambridge University Press, 2004.
- Vasil, R. Governing Singapore: A History of National Development and Democracy. Singapore : Allen and Unwin, 2000.
- Vietor, H. K. R. How Countries Compete: Strategy, Structure, and Government in the Global Economy. Boston : Harvard University Press, 2007.
- Warf, B. and Grimes, J. Counterhegemonic Discourses and the Internet. Geographical Review 87, 2 (April, 1997) : 259-274.

- Webber, Mark, Smith, Michael and Others. Foreign Policy in a Transformed World. Harlow : Prentice-Hall, 2002.
- Weiss, L. Globalization and National Governance: Antinomy or Interdependence?. British International Studies Association (1991) : 59-88.
- Wendt, A. Social Theory of International Politics. Cambridge : Cambridge Press, 1999.
- Whitaker, M. P. Tamilnet.com: Some Reflections on Popular Anthropology, Nationalism, and the Internet. Anthropological Quarterly 77, 3 (Summer 2004) : 469-498.
- Williams, N. C. Identity, Autonomy and the Ambiguity of Technological Development. Z. Mlinar (ed.), Globalization and Territorial Identities, pp.115-128. Avebury : Ashgate Publishing, 1992.
- Wilson, P. The Dilemma of a More Advanced Developing Country: Conflicting Views on the Developing Strategy of Singapore. The Developing Economies 38,1 (March 2000) : 105–134.
- Wong, P. K. Coping with Globalization of Production Networks and Digital Convergence: The Challenge of ICT Cluster Development in Singapore. S. Yusuf and K. Nabeshima (eds.), Growing Industrial Cluster in Asia, pp.91-145. Washington DC : World Bank, 2008.
- Wong, P. K. Globalization and E-commerce: Growth and Impacts in Singapore. Research Paper for Center for Research on Information Technology and Organizations: CRITO [Online]. 2001. Available from: http://www.crito.uci.edu/papers/2004/Singapore_GECIII.pdf [2009, June 14]
- Xue, S. Internet Policy and Diffusion in China, Malaysia and Singapore. Journal of Information Science [Online]. 2005. Available from: [http://www.geography.ryerson.ca/~jmaurer/609 Internetdiffusion.pdf](http://www.geography.ryerson.ca/~jmaurer/609%20Internetdiffusion.pdf) [2009, December 16]
- Yeo, G. Information Technology and Singapore's Future [Online]. n.d. Available from: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/apcity/unpan005927.pdf> [2008, October 26]
- Yeoh, B. S. A., and Chang, T.C. Globalising Singapore: Debating Transnational Flows in the City. Urban Studies [Online]. 2001. Available from: <http://usj.sagepub.com/cgi/content/abstract/38/7/1025> [2010, November 18]
- Yeung, H. W. C. Capital, State and Space: Contesting the Borderless World. Transactions of the Institute of British Geographers 23, 3 (September 1998) : 291-309.

- Yeung, H. W. C. Governing Investments in China? The Experience of Government-Linked Companies from Singapore. Paper to be Presented at the Conference on 'Regional Governance: Greater China in the 21st Century [Online]. 2003. Available from [http://www.hku.hk/cas/cap/China-ASEAN% 201999/Henry% 20Yeung.pdf](http://www.hku.hk/cas/cap/China-ASEAN%201999/Henry%20Yeung.pdf) [2010, February 20].
- Your Connection to the Internet (YC2.NET). Text of the President Speech [Online]. n.d. Available from: <http://yc2.net/speech.htm> [2010, November 27]
- Yue, A. The Regional Culture of New Asia: Cultural Governance and Creative Industries in Singapore. International Journal of Cultural Policy [Online]. n.d. Available from: [http://dx.doi.org/10.1080/ 10286630600613176](http://dx.doi.org/10.1080/10286630600613176) [2009, June 8]
- Zakaria, F. Realism and Domestic Politics. International Security 17, 1 (1992) : 177-198.
- Zehfuss, M. Construcivism in International Relations: The Politics of Reality. Cambridge : Cambridge University Press, 2002.
- Zysman, J., and Breznitz, D. The State in a Double Bind: Staying Wealthy in a Changing Global Economy. BRIE Working Paper 188 (April 2010) : 1-80.
- Zysman, J., and Weber, S. Governance and Politics of the Internet Economy–Historical Transformation or Ordinary Politics with a New Vocabulary?. International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences [Online]. 2000. Available from: <http://brie.berkeley.edu/econ/publications/wp/ECwp16.pdf> [2009, November 17]

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

สุนทรพจน์ของนายกรัฐมนตรีโก๊ะ จ๊ก ตง ในปี 1999

Subject: (Embargoed) Speech by Prime Minister Goh Chok Tong, 5 May 99, 2.30pm
Singapore Government

PRESS RELEASE

Media Division, Ministry of Information and the Arts, #36-00 PSA Building, 460
Alexandra Road, Singapore 119963. Tel: 3757794/5

=====

EMBARGO INSTRUCTIONS

The attached press release/speech is EMBARGOED UNTIL AFTER DELIVERY.

Please check against delivery.

For assistance call 3757795

=====

SPRinter 3.0, Singapore's Press Releases on the Internet, is located at:

<http://www.gov.sg/sprinter/>

=====

EMBARGOED UNTIL AFTER DELIVERY

PLEASE CHECK AGAINST DELIVERY

SPEECH BY PRIME MINISTER GOH CHOK TONG ON SINGAPORE 21 DEBATE IN
PARLIAMENT

ON WEDNESDAY, 5 MAY 1999, AT 2.30 PM

THE SINGAPORE TRIBE

Mr Speaker, Sir,

I want to put this debate on Singapore 21 (S21) in perspective. When I asked Teo Chee Hean to chair the S21 Committee, I saw its work as part of a continuing exercise to build the Singapore nation. The Report of the S21 Committee is not an end in itself. It must be implemented, and strengthen the process of nation-building. For Singapore is not yet a nation. It is only a state, a sovereign entity.

2 A state is not necessarily a nation. Harvard Professor Rupert Emerson, in his book, "From Empire to Nation", defined a nation as:

"A single people, traditionally fixed on a well-defined territory, speaking the same language and preferably a language all its own, possessing a distinctive culture, and shaped to a common mould by many generations of shared historical experience".Singapore - Not A Nation

3 By this definition, Singapore is not a nation. We do not all speak the same language. Nor do we share the same religion and customs. We have different ancestors.

4 We have to accept the hand we were dealt with: 600 square kilometres, no natural resources, densely populated, and a disparate collection of people, most of whom had migrated from other parts of the world.

5 But Senior Minister and his generation overcame great odds and laid the foundation for the Singapore nation. They emphasized multi-racialism and gave every race an equal place in our country. This multi-racial country has lasted 33 years, beyond the skeptics' expectation. But whether it will last the next 100 years will depend on whether the different races can gel as one people, feel as one people and pulsate with the same Singapore heartbeat.

6 I raise this question because it is important for us to debate the Singapore 21 vision against the background of nation-building. Nations - Jews and Serbs

7 Nations which have lasted 1000 years have an almost homogeneous population sharing the same culture and religion, speaking the same language and practising the same customs. They descended from the same DNA pool. Such a people will instinctively group together when threatened. They will fight together, and die if necessary, in order that the tribe they belong to may survive.

8 The Jews are one such tribe. When Israel was threatened, Jews all over the world rushed to support it. Israeli reservists overseas dashed back to defend the country.

9 The Serbs too form a nation. However reprehensible their ethnic cleansing in Kosovo, they are standing up to NATO as one Serb nation.

10 To Serbs, Kosovo is hallowed ground. It is their Holy Land. Kosovo had been Serbian territory as early as in the Middle Ages. It was lost in a humiliating defeat to the invading Ottoman army in 1389. Following the Ottoman conquest, ethnic Albanians moved into Kosovo, thereby displacing the Serbs who were of Slavic stock. The racial composition of Kosovo changed, from majority Serbs to majority Albanians. Today, 600 years later, Serb nationalism has reared to reclaim Kosovo.

11 It is said that the Serbs would no more think of yielding Kosovo to Albanians than Jews of handing over Jerusalem to the Palestinians. Tito's Yugoslavia - Not A Nation

12 There was never a Yugoslavia nation. The break-up of the former Yugoslavia illustrates that a nation is not just a collection of peoples under a common constitutional framework.

13 Yugoslavia was cobbled together after the Second World War in 1945 by Marshal Josip Tito. It comprised 6 republics (Serbia, Croatia, Macedonia, Slovenia, Montenegro and Bosnia-Herzegovina) and 2 autonomous regions (Kosovo and Vojvodina). The Serbs, Croats, Bosnians, Slovenes, Macedonians and Montenegrins came from the same Slavic stock, but they belong to different tribes and backgrounds. Kosovars are mostly ethnic Albanians. The Albanians and Bosnians are Muslims while Serbs are mainly orthodox Christians.

14 Soon after Tito died in 1980, Yugoslavia began to disintegrate. Belgrade could not hold the different tribes together.

15 Open violence broke out. Finally, independence was declared by Croatia, Slovenia, Macedonia and Bosnia-Herzegovina, one after another, between June 1991 and April 1992.

16 The Bosnians are Slavs, like the Serbs. But despite this, Bosnia fought a war with Serbia from 1991 to 1995, and became independent under the US-brokered Dayton peace accord. Islam divides Bosnians from the Christian Serbs. They were converted to Islam in the late Middle Ages by Turkish occupiers.

17 Yugoslavia was not a homogeneous nation. So it broke up after strongman Tito died. Yugoslavia lasted only 45 years.

Singapore - Racial Riots

18 Singapore is also not a homogeneous nation either. However, Singapore is too small to break up into two or three separate countries. But racial riots can tear the country apart.

19 When the racial riots broke out in 1964, I had just started work as an Administrative Officer in the Prime Minister's Office, then located in City Hall. Othman Eusofe, who was my classmate, had also just started work in Land Office, also housed then in City Hall. When news of the riots broke out, the offices were quickly cleared and everyone was told to go home immediately. I met Othman in the ground lobby. We wondered how to make our way home. The buses had stopped running and the streets were chaotic with cars and worried people.

20 I did not know how Othman made his way home. I was then living in a HDB flat in Queenstown. So was a colleague. We decided to walk home. Fortunately, a friend of my colleague's came along in a car when we were near the YMCA in Orchard Road. He gave us a lift home.

21 Do not think that racial riots would never break out again in Singapore. They could be caused by chauvinistic leaders. They could be triggered by insensitive handling of racial issues by an inept government. They could be instigated from outside.

22 That is why we need safeguards such as the Presidential Council for Minority Rights, Maintenance of Religious Harmony Act and the Internal Security Act.

23 These legal instruments help prevent subversive and communalistic acts. But they do not guarantee that Singapore would not be divided along communal lines. In a crunch, where the interests of the tribe and the state diverge, can we be sure that the sense of belonging to a state will be stronger than the primordial instinct of belonging to

a tribe? Are Singaporeans of different races prepared to lay down their lives for the sake of Singapore if there is a divide amongst the tribes?

24 Edward Osborne Wilson, a Professor at Harvard University, in his book "On Human Nature", observed that, historically, when Maoris fought for land, alliances were based on kinship. They would consciously and explicitly expand against the territories of the groups most distantly related to them. In 1837, when Hokianga warriors arrived at one fight already in progress between two sections of the Nga Puhī tribe, they were undecided about which side to join, because they were equally related to both.

25 I suppose it was the same with Chinese in Singapore before the Speak Mandarin Campaign. Those in one dialect group would instinctively support their own members in a dispute with members of another dialect group.

26 Today, we see the same phenomenon in Indonesia. When a Madurese has a casual fight with an Ambonese in Jakarta, it would soon become a general fight between Madurese and Ambonese. The instinct of belonging to a tribe is most overriding. Singapore - Serving The Nation

27 In Singapore, we have many pools of DNA. To build a nation out of these different pools is not easy. We can never remove totally the divide between the different races. The Chinese would not want to adopt Malay customs and culture nor do Malays and Indians want to be assimilated by the Chinese. The Eurasians too are happy to be what they are. But we can work to lower the divide. It is a long process. It may take us at least another one to two generations before we can confidently say that we have built a successful, multi-racial nation where the races will fight together to advance their collective as well as each other's interests. It boils down to trust - whether one race trusts another to protect its interests. We must try and build up this trust.

28 This cannot be done through nice-sounding slogans and motherhood statements. It will be built only when we have gone through fire together, and have helped one

another to survive. The older generation of Singaporeans have at least fought the communists and communalists together. They have also fought for Singapore's independence. The bond between that generation of Singaporeans and their leaders is strong and unshakeable. That generation also feels an instinctive moral obligation to serve the country.

29 But the younger generation of Singaporeans have had no experience of hardships, let alone racial riots and external threats. Their lives have mostly been plain sailing. So their bonds to Singapore and their sense of service to the country are not as strong as the older generation's.

30 When Tony Tan came back from his recent trip to the US, he explained to me why he had proposed tuition loans instead of scholarships for our bright students to study abroad. He had met a group of our scholars in Boston. They peppered him with questions on how they could break their scholarship bonds instead of how and where they could serve on their return to Singapore. Tony was totally dismayed. He proposed that scholarships be replaced with tuition loans. He was not thinking of using public funds. His proposal was for the bright students to borrow from the banks at market interest rates. When they return, the organization that wants them can take over their loans.

31 If, indeed, more and more bright Singaporeans think of their self-fulfilment first, there will be no future for Singapore.

32 Yes, it is important to do one's PhD to maximize one's potential. The organization can wait. Yes, it is important to do research in a world-class institution abroad. Singapore can wait. But if most of our ablest think that way, can we ever build a Singapore nation?

33 When Lee Hsien Loong graduated from Cambridge University, his professor encouraged him to stay back to do a PhD in Mathematics. He came back. He wrote to his professor that he felt his country would need his services.

34 I too wanted to do my PhD after my graduation in 1964. The PSC would not let me. I was under a bursary bond. So I joined the Administrative Service.

35 Later, in 1976, the late Hon Sui Sen invited me to stand for election. I was not a natural politician. But I felt an obligation to say 'yes'. I had no political ambition. But if my country needed me, I could not say 'no'. Without the bursaries and scholarships, I would not have done so well in life. I felt an instinctive obligation to do national service.
Singapore - A Society of Overlapping Circles

36 I support the powerful, emotive statements of Singapore 21. I wish to caution, however, against unrealistic expectations and quick results. A strong dose of realism is necessary. A nation is not built in one generation, much less a country made up of different races and religions, who until recently, were living in different racial enclaves.

37 Historically, the Chinese, Malay and Indian communities lived in distinct neighbourhoods. Even among the Chinese, the different dialect groups had their own cantonments. So we had the Cantonese in Kreta Ayer, the Hokkiens in Telok Ayer, the Hainanese in Middle Road, and the Teochews in Boat Quay. Staying together according to language, race and religion provided an important security and comfort zone.

38 Even today, there is still a tendency for racial enclaves to form in HDB estates. Hence, we had to introduce a quota system in 1989 to ensure that every public housing estate is a microcosm of multi-racial Singapore.

39 If I may use an imagery, our society is made up of four overlapping circles, like the People's Association logo. Each circle represents one community. The four circles overlap each other.

40 What we can do is to maximize the overlapping area. This is the area where all Singaporeans, whatever their race, work and play together. It is an open level playing field with English as the common language, and equal opportunities for all.

41 Outside this common area, where the circles do not overlap, each community

has his own playing field. In this separate area, each community can retain and speak its own language and practise its own culture and customs. This practical approach of nation-building whereby every community has two playing fields has given us multi-racial harmony.

42 This approach helps us to build a harmonious nation out of diversity. But as the divide between races is always there, the national heartbeat may become separate heartbeats over time. Britain and Canada - Devolution of Powers

43 Let me use Britain to illustrate my point.

44 In 1707, England, Wales and Scotland came together to form Great Britain. They were joined by North Ireland in 1801. After almost 300 years, you would expect Great Britain to become a British nation.

45 But till this day, England, Wales, Scotland and North Ireland still field their own teams and compete against each other in the World Cup and other international football tournaments. Each will cheer for its own team, not the other teams.

46 And tomorrow, May 6th, the Scots will elect their first Parliament to sit in Edinburgh in 300 years.

47 At the same time, the Welsh will be voting for the first elected assembly in their history.

48 The Economist (May 1st, 1999) said, "These developments do not signal the re-birth of Scotland and Wales as independent countries. But they do signal a historic and welcome shift in the way Britain is governed."

49 But why should Scotland and Wales want their own Parliaments if they have become more British? Can anyone be so sure that devolution would not go further and that 100 years from now, there would not be an independent Scotland? Or Wales?

50 Look at Canada. The Dominion of Canada was formed in 1867, more than 130

years ago. But many of the French-speaking Canadians in Quebec still refuse to identify themselves with the English-speaking Canadians. Their ancestors had come from France, not Britain. Quebec has held two votes on separation from Canada to form an independent Quebec. In the first vote in 1980, 40% of Quebecers voted for independence. In the second vote in 1995, the percentage has increased to 49.6%.
Making Singapore Work

51 So I come back to the basic point: the tribal instinct and shared DNA are stronger than the sense of shared future in a country made up of different tribes. 52 But we must try and make Singapore work, and build a Singapore nation. This is a never-ending challenge. The task is not going to get easier. In fact, it is getting more complicated.

53 To sustain our economy, we need to import foreign talents and offer some of them PR and citizenship. Our population will become more cosmopolitan.

54 Newcomers every year, have to be integrated into our society. We have to create in them the same strong sense of belonging to Singapore as the thorough-bred Singaporeans.

55 Our task of nation building is enormous. But we must persevere. If we do, we will eventually become one family, one people, one nation.

56 In his book, "From Empire to Nation", Professor Emerson also qualifies a nation as: "a community of people who feel that they belong together in the double sense that they share deeply significant elements of a common heritage and that they have a common destiny for the future".

57 We can, over time, imbue in our diverse population a sense of community, trust in each other, a commitment to Singapore, and a passion to make it work. We can maximize the significant common elements of our different ancestral heritage as well as our common Singapore heritage, and together, build a nation where we will share a common destiny. We can create the Singapore tribe.

58 Sir, I support the motion.

ภาคผนวก ข

สุนทรพจน์ของนายกรัฐมนตรีโก๊ะ จ๊ก ตง ในปี 2000/1

Subject: Keynote Address by Prime Minister Goh Chok Tong to the Confederation of Indian Industry, 19 Jan 2000,

New Delhi Time 11.00am

Singapore Government

PRESS RELEASE

Media Division, Ministry of Information and the Arts, #36-00 PSA Building, 460 Alexandra Road,

Singapore 119963. Tel: 3757794/5

=====

SPRinter 4.0, Singapore's Press Releases on the Internet, is located at:

<http://www.gov.sg/sprinter/>

=====

KEYNOTE ADDRESS BY SINGAPORE PRIME MINISTER GOH CHOK TONG TO THE CONFEDERATION OF INDIAN INDUSTRY (CII), NEW DELHI, ON WEDNESDAY, 19

JANUARY 2000 AT 11.00 AM

(SINGAPORE TIME 1.30 PM)

GLOBALISATION IN THE NEW MILLENNIUM

I last addressed the CII at its centenary celebrations in January 1995 in Calcutta. I am happy to see my friends again.

2 The arrival of the new millennium finds more of the world's population living in good health and prosperity, and secure from territorial aggression, than at any other moment in history. Yet more of the world's people also live in poverty and despair. As some celebrated the dawn of the new millennium with much joy and anticipation, for others, it was just another grim moment in the struggle for survival.

3 But this common moment of celebration and struggle was linked by far more than the change of dates. Technology and the flow of information, people and goods across

borders at an unprecedented rate have woven our societies into a world-wide web, bringing our peoples closer together than ever before.

4 The forces of globalisation have resulted in an unprecedented expansion of economic activity and wealth. Powered by relentless technological advances, they will continue to drive the expansion in world trade and international capital flows. They have opened up sectors and countries which were previously considered closed. And this process is accelerating.

5 Just last week, Time Warner Inc, the world's largest media and entertainment company, and America Online Inc., the world's biggest online company, announced their multibillion-dollar merger. The purchase of a traditional media company by an online company epitomises the merging of the new economy with the old. The rules of the game are being rewritten. Every industry will be reshaped as both Internet firms and the traditional bricks and mortar companies search for new growth opportunities and an edge over their competitors in an increasingly competitive marketplace. Backlash against globalization

6 Globalisation is a powerful vehicle for economic growth. But to many, it is also a process that threatens economic and social stability, challenges national sovereignty, and erodes local culture and tradition. The increase in the size of the "globally contestable economy" reduces the control of nation states. A globalised village cuts across national boundaries, not only economically, but also through a multiplicity of social and political circles, communication networks and business relations. Indeed, one of the gravest challenges of the new century is to reconcile the impact of globalisation with traditional political thinking based on the nation state.

7 It is, therefore, not surprising that we have begun to see some backlash against globalisation.

8 The financial crisis in Asia, for example, raised doubts about the benefits of free capital flow. Capital funds which have driven much of Asia's growth in the past decades

left abruptly in 1997, wreaking much economic, social and political havoc. Public confidence over globalisation, at least in certain quarters of Asia, turned to doubt.

9 Globalisation is also increasingly subjecting domestic regulations to international codes of behaviour. Governments and citizens alike feel threatened by the impact of globalisation on their cultural values and even national identities. In fact, some countries such as France have suggested that the world should recognise the special role played by cultural goods and services. Defined as products within sectors such as publishing, film and video production, sound recording, broadcasting and new media. in societies, and the right of governments to preserve and promote cultural diversity.

10 Evidently, globalisation is bringing about a new generation of disputes which go beyond pure economics. They will typically be about domestic regulations that have impact beyond national borders. Classical trade issues, particularly those concerning goods, will no longer hold the key to future trade liberalisation. Instead, new issues like trade and environment, trade and labour, and trade and human rights, are likely to dominate. Trade battles will increasingly be fought on how far countries should accept "foreign" standards on domestic policy in sensitive areas such as investment, labour, food safety or environmental protection, supposedly in the name of free or fair trade.

11 The recent WTO meeting in Seattle witnessed the reluctance of many economies to allow the forces of globalisation to dictate national policies. Agriculture, investment, competition policy, environment and labour were among the key contentious issues that contributed to the breakdown in negotiations. Consequences of the backlash

12 The anti-globalisation forces have thus claimed victory in the Seattle debacle. They are energised. They will fight further free trade initiatives. But in reality, the outcome in Seattle hurt everybody, particularly the developing countries. These countries are denied enhanced market access into developed economies.

13 Whether Seattle is merely a pause in the long march towards open markets or a turning point that marks the beginning of the end of open markets remains to be seen.

If it is the latter, we may see a rolling back of our past efforts to reduce trade barriers and to encourage greater cross-border trade and investment flows.

14 If member countries do not re-double efforts to address the failure of Seattle, the survival of the multilateral trading system could also be threatened. The economic order underpinned by the rule-based multilateral trading system has been the foundation of economic growth and prosperity over the last half century. If the WTO is now perceived to be incapable of undertaking further trade liberalisation and enforcing compliance, countries will pursue alternative arrangements. Without an international order to regulate global trade, the world could fragment into exclusive and protectionist trading blocs. Not only would we all be poorer off in such an environment, the world would also become a more dangerous place.

15 The world could evolve into a two-tiered system in which developed and globalised economies are linked by trade and technologies while excluded developing economies seek refuge in isolationist policies. The gap between developed and developing economies will widen considerably. Such a huge disparity in national wealth will only fuel greater tensions between the developed and developing economies. Living with globalization

16 There is no denying that globalisation brings with it many challenges that impact on our social and political fabric. But globalisation also means new markets, increased investments and opportunities, and benefits for the population at large. However, it also means keener competition, and loss of some jobs. The silver lining here is that it spurs innovation and entrepreneurial drive.

17 Resisting the forces of globalisation is not a solution, and ultimately a futile exercise. Global capital and trade will go where they are welcome and are most productive. Economies, which continue to keep their borders closed to foreign goods and services, will lose out and gradually find themselves marginalised. Formerly centrally-planned economies, realising this, have already begun looking to free and open markets to improve the living standards of their people. China, centuries ago, was the leading nation in science and technology. It stagnated when it closed its borders. Its recent

economic reforms have resulted in many predicting that it will be the next economic superpower.

18 No economy is strong enough to stop the tide of globalisation. Neither is there a viable alternative. As such, what governments must do is to embrace globalisation, and strengthen domestic institutions to cope with the strains it places upon the society. Through emphasis on education and training, we must equip our citizens with the necessary skills to cope in the new environment. This is the best safety net. If our citizens are equipped with the skills to handle the uncertainties and competitive pressures of globalisation, they will be less concerned about the loss of jobs due to globalisation. In short, they will be more able to adapt to and make a living in the global economy.

19 What I've outlined raises profound issues for India. India is liberalizing its economy, in a cautious manner. I believe the pace of India's economic liberalisation would accelerate over the next few years out of necessity. India has to attract investments to maintain growth, upgrade infrastructure and technology and create jobs. This is already evident in the recent passage of several financial reform bills through the Parliament. This accelerated pace of reform will affect all segments of Indian society. The business sector will face intense foreign competition. India will experience the same pattern of corporate mergers and internationalisation of business operations, which has already occurred in the developed countries, and is on going in East Asia. India's corporate sector must prepare for this now. I believe that when India liberalises its economy and plugs itself into the global network, it will fulfil its vast economic potential. New wealth and new jobs will be created. The success of India's computer software industry is testimony to what India can achieve via an outward-oriented and competitive industrial sector. The mobility of Indian professionals and the benefits they reap for their country and families in India is an overlooked fact in the globalisation debate here.

Singapore's response

20 In Singapore, globalisation is not a choice. It is a necessity. We are a small economy of 3 million people, with neither natural resources nor a hinterland. By riding

the wave of globalisation, Singapore has eradicated poverty and raised the standard of living of its people. Plugging into the global economy

21 Singapore has and will continue to rely on market forces and the free flow of capital and trade to plug itself into the global economy. We will also continue to strengthen our economic linkages with the global markets. For example, for the manufacturing and services sectors, we have launched a new initiative that aims to build Singapore into a vibrant and robust global hub of knowledge-driven industries. We will build capabilities in major clusters such as electronics, chemicals, engineering, IT, communications and media, logistics and education and healthcare. Our new competitive edge would be in our ability to apply skills and knowledge to create value and wealth for companies in Singapore. Financial reforms and institutional building

22 Despite the Asian crisis, we have also liberalised our financial markets and regulatory structure. We have changed policies to give fund management companies greater access to domestic funds, develop the debt market, demutualise and merge the exchanges, overhaul corporate governance, and introduce risk-focused supervision and inspection of financial institutions. We believe that the liberalisation of the banking system is the best way to upgrade the industry, develop robust local banks, and enhance our role as an international financial centre.

23 For services where the government has traditionally been the sole provider, we have commenced a programme of corporatisation and privatization to subject the provision of such services to competition and market discipline. We have already liberalised the telecommunications sector and are in the process of opening up the power sector.

Attracting top talents

24 Being a small country, we recognise that our local population would not be able to produce sufficient talent that is needed to develop Singapore into a knowledge economy. We, therefore, welcome the contribution of foreign talents. With their expertise and skills, they will help to attract and sustain highvalue added activities in Singapore. They will add to the strength and dynamism of Singapore's economy.

Continuous upgrading of manpower

25 Not all Singaporeans are sufficiently ready or equipped to participate in the new global economy. As such, we have launched a major manpower initiative to train our workforce to meet the new needs of a knowledge economy and to minimise structural unemployment. The aim is to help our workers upgrade their skills and competencies, so that they are internationally competitive and better prepared for globalisation.

Conclusion

26 The debate over globalisation will surely intensify in the aftermath of Seattle. However, it should not be over whether countries should embrace or turn away from global market integration. Rather, it should be how countries can better cope with the challenges of globalisation and maximise the opportunities it brings, while preserving social cohesion and national identity.

27 I recognise the substantial differences between India and Singapore. At the same time, Singapore's experience has shown that it is possible to harness the forces of globalisation for the good of our respective peoples. Singapore has confronted the challenges head-on and prepared itself for change. Ultimately, we may differ in our respective responses to globalisation. But isolation and protectionism cannot be the answer. The essential requirement is to build the capabilities for our peoples to derive benefits from globalisation. Only in this way can we provide a secure and better future for them.

28 Let me end by quoting from an Indian information technology entrepreneur: "To succeed in today's business environment, one has to work to global standards. The challenge is in breaking down all barriers that hinder growth, be they geographical, cultural, hierarchical or, more importantly, technological." He is B Ramalinga Raju. His Satyam Computer Services, based in Hyderabad, is one of India's fastest-growing information technology companies.

Thank you.

.....

ภาคผนวก ค

สุนทรพจน์ของนายกรัฐมนตรีโก๊ะ จ๊ก ตง ในปี 2000/2

Subject: Speech by Prime Minister Goh Chok Tong, 21 Jan 2000, Bangalore, India,
11.00 am

Singapore Government

PRESS RELEASE

Media Division, Ministry of Information and the Arts, #36-00 PSA Building, 460

Alexandra Road,

Singapore 119963. Tel: 3757794/5

=====

EMBARGO INSTRUCTIONS

The attached press release/speech is **EMBARGOED UNTIL AFTER DELIVERY.**

Please check against delivery.

For assistance call 3757795

=====

SPRInter 4.0, Singapore's Press Releases on the Internet, is located at:

<http://www.gov.sg/sprinter/>

=====

SPEECH BY SINGAPORE PRIME MINISTER AT THE OFFICIAL

OPENING OF THE INTERNATIONAL TECH PARK BANGALORE ON

FRIDAY, 21 JANUARY 2000, AT 11.00 AM, BANGALORE, INDIA

Chief Minister Krishna

Distinguished Guests

Ladies and Gentlemen

The International Tech Park Bangalore is a towering icon of the good relations that Singapore enjoys with India. It represents a tangible and concrete symbol of our two-way collaboration for mutual benefit.

2 It is therefore with great pride and satisfaction that I am here today to officially open the International Tech Park Bangalore, in the presence of His Excellency Shri Krishna and everyone here.

3 When I visited here in 1994, the Park was only a barren piece of land. But the developers and the authorities had vision and entrepreneurial drive. The timing for such a Park then was considered favourable. India was in the midst of economic liberalisation, while Singapore was on a regionalisation drive to enhance its economic linkages with its regional friends. And with the coming of the IT era, the strategic alliances of our two countries would bring great synergy. For example, India has a ready pool of IT expertise while Singapore has experience in developing and managing industrial and hi-tech parks which meet the standards of multinational corporations.

4 Today, I am extremely impressed by the progress of the Park. Firstly, the vision has been turned into reality. The Park is now not only a beautiful piece of architecture but is thriving with activities and events.

5 Secondly, while the Park may not be a Silicon Valley, it is an icon in Bangalore. Hence, it is apt to refer to it as the Silicon Plateau of India, one of the top ten IT destinations in the world. But more importantly, the integrated hi-tech Park sets the standard for a new generation of technology parks in India.

6 The Park has also done itself proud by being the first park in India to be accredited with ISO 9002 certification for the "management and operations of the Technology Park". This is definitely good news, as it represents the international endorsement of the Park's excellence.

7 It is heartening to know that the Park has, over a short span of time, made very good progress. Seventy-five per cent of office space have been committed since the Park was operational one-and-a-half years ago. The Park has also provided more than 2500 highly-skilled jobs for the people of Karnataka so far. When fully occupied, Phase 1 will have a projected 3,500 people working here.

8 The Park is now about to start Phase 2. I am optimistic that the joint developers will be able to build on the success of Phase 1.

9 India is a country with abundant high tech manpower resources and business opportunities. I would therefore like to see a bigger Singapore presence in India, and more Indian hi-tech presence in Singapore.

10 Singapore welcomes more Indian companies to use Singapore as a platform to expand their business into East Asia. One interesting area is Ebusiness (or electronic business). E-business is experiencing explosive growth in Asia, as evidenced by the large number of dot.com companies sprouting up throughout Asia. Indian IT companies will find that Singapore, with its first-world business and IT infrastructure, will be an excellent launching pad into the Asian market.

11 I take this opportunity to thank the central and state governments for their commitment and support for the project. I also congratulate the tripartite partnership of the Karnataka Industrial Areas Development Board, Tata Industries and the JTC-led Singapore consortium for their constructive cooperation and dedication.

12 In conclusion, I would like to reiterate that the International Tech Park Bangalore is a good symbol of co-operation between India and Singapore. In fact, it should set the stage for further co-operation between our two countries. Thank you.

.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

สุนทรพจน์ของนายกรัฐมนตรีโก๊ะ จ๊ก ตง ในปี 2000/3

Subject: Speech by Prime Minister, Mr Goh Chok Tong, 12 Feb 2000, Bangkok, Thailand

Singapore Government

PRESS RELEASE

Media Division, Ministry of Information and the Arts, #36-00 PSA Building, 460 Alexandra Road, Singapore 119963. Tel: 3757794/5

=====

SPRinter 4.0, Singapore's Press Releases on the Internet, is located at:

<http://www.gov.sg/sprinter/>

=====

SPEECH BY SINGAPORE PRIME MINISTER GOH CHOK TONG

**AT THE 10TH SESSION OF THE UNITED NATIONS CONFERENCE ON
TRADE AND DEVELOPMENT ON SATURDAY, 12 FEBRUARY 2000,
BANGKOK, THAILAND**

Constructing A New Global Order

The East Asian financial crisis has subsided. However, it will take many more years to rebuild the assets and wealth that were destroyed. And the political changes that the crisis catalysed are still reverberating in some countries. Still, the region as a whole is bouncing back. The World Bank has once again described East Asia as the fastest growing 'Emerging Market'.

2 The financial crisis exposed the structural flaws of many East Asian countries. But it also showed up their strengths and resilience. For example, despite the economic devastation, the region sustained a generally open orientation towards trade and investments.

3 Many people view the East Asian crisis as a crisis of globalisation. Because East and Southeast Asia were so successful for so long - indeed held up for emulation as a model of Third World development - the crisis had a wider political and intellectual impact. It raised disquiet over the consequences of globalisation. It sharpened and gave greater immediacy to debate about the future directions of developments in the world economy, in particular the financial sector. It also contributed to the lack of enthusiasm of emerging economies to support a new round of trade negotiations at Seattle.

4 I am convinced that the outcome in Seattle hurt everybody, particularly the developing countries, in the longer term. I believe that we must do whatever we can to ensure that Seattle is merely a pause and not a break in our effort to create global prosperity through freer trade. However, I believe that what is at issue is bigger than WTO and a new round of trade negotiations. It is nothing less than the international order of the 21st Century.

5 UNCTAD X is a significant occasion to take this debate a step further.

6 What happened in the region two years ago has underscored the difficulties of managing a domestic economy in an increasingly integrated global economy. Different countries responded differently to this challenge.

7 In Singapore, we have opted for even greater openness and liberalisation. We are embracing globalisation and the IT revolution, convinced that they present more opportunities than costs.

8 Whatever our stand on globalisation, whether we embrace or turn away from it, we cannot ignore the reality that globalisation is unstoppable. It is in our interest to maximise the opportunities and minimise the risks and costs of globalisation.

9 The rise of globalisation coincided with the end of the Cold War a decade ago. The political implications of this have not been adequately understood.

10 When the financial crisis first hit Thailand in July 1997, no one foresaw the chain of events that followed. It was initially considered only a local problem. It was only in September 1998, a painful and destructive 14 months later, that Federal Reserve Board Chairman, Alan Greenspan, disclosed that the US was prepared to cut interest rates to help calm the turmoil in global markets. This was a clear, if belated, admission that the crisis posed a global systemic risk after all.

11 Such a belated response would have been inconceivable in the Cold War years. For example, once it became evident in 1948 that the World War II alliance with the Soviet Union would not hold, the US moved swiftly and decisively to assume responsibility for underwriting the prosperity and security of the noncommunist world. It implemented the Marshall Plan and, more importantly, generously opened its markets to support an open international trading system.

12 But this is the post Cold War period. So, many political leaders succumbed to domestic protectionist pressures at Seattle. During the last two US presidential elections, there was much debate over the downside of the global market – loss of control, undue influence of foreigners over national policies, imported unemployment and macro-economic instabilities.

13 During the Cold War, the market was often subject to political and strategic imperatives. Even today, a nuclear-armed Russia is treated more gingerly than others. In the previous Cold War strategic environment, it would be difficult to imagine the US and other western countries folding their arms while the events that led to the rupture of the social and political fabric of Indonesia were unfolding. Indonesia would have strategic value as a bulwark against communism.

14 Today, capitalism is everywhere triumphant. And that may itself pose a challenge. For without alternatives, the market's negative consequences may be allowed free rein. The need to balance profits with other desirable non-market objectives risks being overshadowed. The social dislocations created by globalisation may be too lightly dismissed as the unavoidable consequences of change.

15 An uncritical market triumphalism carries within it seeds of its own destruction.

16 Over the last century, the West has gradually restrained unfettered capitalism in the public interest. Institutions were evolved to ensure that the state acts to safeguard the interests of the people against the abuses and failures of the market. Whether domestically or internationally, free markets and democratic institutions cannot in themselves guarantee solutions to all problems.

17 Free markets create unprecedented prosperity. But there is also a price. With rapid progress also comes disorientation, disruption of settled order and new insecurities. Yet, accepting the inevitability of an open global market economy does not mean unconditional surrender. What we urgently need is a new framework – a new global order - to sustain a global consensus on open markets and moderate its worst excesses.

18 A new global order will not evolve by itself. It must be constructed. Herein lies the central challenge of our age.

19 Without a new framework, the international consensus on the desirability of an open trading regime will gradually but inevitably be eroded by the pressures and dislocations of the relentless market. The world could evolve into a two-tier system. One tier will be the more developed economies linked by trade and technology. The other will be either those who voluntarily seek to shut themselves off or are marginalised. The gap between the two groups of countries will widen. The world could also fragment into different blocs of FTAs or Free Trade Areas. Such a fragmented world is not good for world peace. The tensions bred by marginalisation, inequality and the breakdown of free trade and competition between economic blocs will invariably have political and military consequences.

20 The construction of such a new global framework is a project that must appeal to the South in general and UNCTAD in particular. After all, the new international economic order was for many decades our project.

21 The pressures of a truly integrated world economy and the end of the Cold War present a grand opportunity for international cooperation to create this new global order.

22 While globalisation's effects are most evident in finance and economics, there are far-reaching implications across a range of issues. It affects the very notion of statehood and government as they have hitherto been understood. The essential function of any government is to govern, to provide public goods and services to its citizens within its borders. But in a globalised economy, financial geography and economic geography no longer coincide with political geography.

23 This means that governments no longer have total power within their own state boundaries. Globalisation does not challenge the de jure sovereignty of states, but it profoundly alters every government's de facto capacity to govern. Hence the feelings of helplessness and loss of control posed by globalisation. But this effect is systemic, not the result of national or international design. The challenge is not of one state conscribing the sovereignty of another; or of the powerful forcing their will on the weak. The real challenge is now within each state, no matter how powerful or weak.

24 Dealing with this phenomenon requires a reconceptualisation of the very idea of government and statehood. It requires a complete change of mindset by the powerful as well as the weak.

25 What we need is an unprecedented and qualitatively new kind of international cooperation. Not just cooperation based on the alignment of national interests as has occurred throughout history. It requires the redefinition of what constitutes both 'nation' and 'interests'. States can no longer just collide or cooperate at the boundaries of their sovereignties. It demands nothing less than shared responsibility for global governance.

26 For this new kind of international cooperation to be constructed and take root, it must be supported by practical experience that demonstrates that it is superior to any other political alternative. It is here that the intersection and interplay of globalisation and the post Cold War international order complicates matters.

27 The end of the Cold War at first seemed to promise a new dawn, opening up vast potentialities for international cooperation, unconstrained by ideological conflict. These hopes have long been dashed. In reality, the end of the Cold War may have made international cooperation less likely.

28 The Cold War was not just an ideological geopolitical struggle. The Cold War imposed identities that transcended individual states or regions. Even those that sought to escape the Cold War in fact defined themselves in relation to it. Irrespective of which side we stood for, the Cold War was the organising principle for international action and the concept by which we understood global events.

29 The lack of a clear new organising principle for international action in the post Cold War era has made cooperation problematic. With the end of ideological conflict and the increasing influence of market principles in all areas of life, economic efficiency is now an essential condition for evaluating political actions. But globalisation has also eroded the ability of states to muster the political consensus of their own citizens for such action. It is therefore not very surprising that the right kind of new response has not yet been forthcoming.

30 Of course, lip service is being paid to the need for new international institutions to deal with new transnational problems or to the reform of existing international institutions. But the more usual reaction to the mismatch between economic geography and political geography has been defensive or a sterile triumphalism; a new protectionism, xenophobic or nostalgic nationalisms or, where a country feels strong and confident enough, a new kind of extra-territoriality. Strong states try to project their national laws beyond their boundaries or insist on their standards as conditionalities for trade or other kinds of cooperative interactions.

31 This is disappointing, but not surprising. A shared responsibility basis to deal with global problems requires international consensus on what is legitimately in the general interest of sovereign states. No matter how compelling the issue or problem, this is not self-evident.

32 The definition of what is in the legitimate public interest within a specific state or nation is the product of a long historical process, cultural attributes and the level of economic development. It is the basic stuff of most domestic political contests in most states. Consensus is not easy to reach domestically. It will certainly be even more difficult in an international system that is concurrently united and divided by globalisation and the end of the Cold War. And the international problem is compounded because the expectation that the post Cold War international system would be multi-polar has

proved premature. A multipolar world is still more a matter of potential rather than a current reality.

33 I am aware that I have raised more questions than I have answers to. Constructing a new global order will be difficult. It will require all the ingenuity and political will at our command. And there is no guarantee that we will succeed. I only know that we must try.

34 I cannot offer pat solutions. There are none. But allow me to conclude with three suggestions that may provide a rough way forward.

35 First, take urgent remedial action to deal with global issues. We must start a new round of trade negotiations, if necessary through a building block approach. To stand still is to risk sliding back. We must pick ourselves up, shake off the dust of Seattle and move forward. Seattle demonstrated the dangers of trying to use the WTO as a platform to solve domestic political issues. The WTO should remain focussed on its basic agenda of global trade liberalisation. The developed countries must settle their own differences, find the political will to overcome narrow domestic interests and deal with the concerns of the developing countries in an equitable manner.

36 Here I suggest that a review of the GSP system be undertaken. GSP is now given on a unilateral basis. It should perhaps be institutionalised under the WTO. It is not just a matter of tariffs. The rules of origin of exports must also be looked into to facilitate developing countries' access to markets.

37 Equally pressing is the reform of the international financial system. The IMF's initial shortcomings in dealing with the Asian financial crisis seriously affected its credibility. We have not succeeded in fixing stabilizers to the flows of capital. The existing international financial architecture is inadequate to deal with huge and sudden flows. Important work has been done in the G22. The formation of the Financial Stability Forum last year was another important step forward. We now have the G20 that brings together the G7 and the large developing economies. We must maintain the momentum.

38 Second, there is need for a mindset shift by both the developing and developed countries. Developing countries must accept that globalisation is not a North-South problem. Categorising countries into "North" and "South" is not useful in finding solutions to global problems. "North" and "South" are today more descriptive than prescriptive terms. The developed economies too face serious problems that can be attributed to the pressures of globalisation, such as the marginalisation of a permanent underclass in their societies, persistently high levels of unemployment, questioning of social protections afforded by the welfare state and the preservation of cultural identity. Of course, the problems of the "South" are more urgent and compelling because of their relative poverty. But they are not necessarily qualitatively different. In Seattle, the main problems were in fact between and within the developed economies.

39 Globalisation is blurring the distinction between the "domestic" and the "international". Domestic policies cannot be entirely off limits to the international agenda. Developing countries need to develop the capabilities to deal with the pressures of globalisation and plug in. Difficult domestic structural changes will be necessary to ensure that their policies and institutions meet international standards. These standards are today largely western but can and ought to be negotiated. Developed countries themselves must accept the need to place some of their own domestic policies and policy making processes on the international agenda, for example, in agriculture. It will then be easier to get developing countries to submit themselves to the disciplines of international standards.

40 Finally, the developed countries must avoid a sterile triumphalism or a one medicine-cures-all prescription. Globalisation is undoubtedly led from the West and bears the strong imprint of American political and economic power. It is highly uneven in its consequences. But globalisation should not mean the dominance of the West over the rest. It affects the US as it does all other countries. Globalisation is restructuring the way in which we all live. Constructing a new global order for the 21st Century requires a modest recognition that no one has all the answers. Persuading those disoriented by globalisation and technological changes will require skilful diplomacy and the artful balance of competing interests. Smugness or pushing an ideological agenda is not the best way to reach consensus.

41 And it must be consensus. Unilateralism or hegemonic leadership will only provoke resistance, and not just from the developing countries. The crisis of globalisation is really a crisis of complexity, putting pressure on all kinds of human institutions at the national and international levels. It is not clear that rigidly hierarchical structures are the best for the new world that we have entered. As the global economy becomes more information and knowledge based, flatter, more agile and inclusive institutions may be necessary. In any case, it is clear that the existing international multilateral architecture should be updated. It was built in a different age and was designed to cope with different problems. To change existing power structures is never easy. But we must try and create a better new global order.

Thank you.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

สุนทรพจน์ของนายกรัฐมนตรีลี เซียน ลุง ในปี 2008

TRANSCRIPT OF PRIME MINISTER LEE HSIEN LOONG'S NATIONAL DAY RALLY 2008 SPEECH AT NUS-UCC ON 17 AUGUST 2008

Our Economy

Tonight I'll start by talking about the economy. I haven't done so in detail over the last few years because the economy was doing well. So we were focusing on social issues, the income gap, ageing population, and CPF. But it's timely to pay some attention to the economy now because conditions this year are more difficult. Over the last few years when conditions were good, we surged ahead. We did the right thing, we planned, we pushed, we built up our momentum, restructured and upgraded our economy and brought in a pipeline of good projects – F1 Grand Prix, the IRs, our financial services, banking doing well, major investments brought in by EDB through very hard work. Now these projects will sustain our momentum and keep our economy going. But dark clouds have gathered around us in the external environment. The US faces very serious problems. Their house prices had a balloon, bubble, crash and are still falling. Unemployment is going up, consumers are losing confidence, spending less and it's affecting the rest of the world as has to be expected. In Europe, the major economies have gone into negative growth and we must expect impact on Asia also. These global economic problems will continue at least into next year and some experts think it may last even longer. We are starting to feel the impact in Singapore.

"In the second quarter, our growth has slowed down, our manufacturing sector has been affected, our exports are weak this year, tourist arrivals are down. Even Asian tourists are travelling less partly because airline fares have gone up with fuel costs. Retail stores say that customers are more careful and restaurants have also fewer guests now in Singapore. Singaporeans are more careful with their money. This year I think we can get four to five per cent growth. It's not bad. Next year we expect

slow growth and more uncertainties. I'm not predicting a crisis. We are competitive, investors still want to come to Singapore and we have a strong pipeline as I explained. But we have to be vigilant and we have to be psychologically ready in case of trouble. We also must be on our marks so when the global economy recovers, we can bounce right back up.

Right now, the hottest issue for Singaporeans is the rising cost of living. Inflation is not just a problem for Singapore, it's a worldwide problem because oil prices have gone up, food prices have gone up. I show you a graph of oil prices over the last few years and you can see how in 2000, we were paying about US\$20 a barrel. Gradually it went up US\$60 and in the last one year it spiked all the way up, nearly US\$140, now back to about US\$115 a barrel.

Food is an even more dramatic story. I show you rice because that's what affects Singaporeans and you can see the price has been very stable for a very long time, gone up a bit, two years ago and in the last one year, tremendous spike, now come down some to US\$800 per ton. Maybe it will stabilise there or maybe it will come down a little bit and similarly with oil there are some signs that maybe it will come down a little bit. But even if it does, it's still high and it's quite understandable why people are agitated all over the world and demonstrating, rioting, protesting, blaming their governments. I show you some slides from around the world. This is Europe, these are truckers in France protesting about diesel prices, so they're blocking the roads. This is Spain, farmers put all their tomatoes on the road because their fuel prices have gone up. Indonesia, the government raised prices for kerosene, demonstrations and riots. Pakistan, they are not having a dance, they are showing their displeasure at the government because food prices went up. Philippines, they sell their people subsidised rice, ran short of supply, there was a scramble, mad scramble, the government had to scramble internationally to buy rice, domestically long queues, big problem.

Fortunately in Singapore we have plenty of rice. So you don't see riots. All you see is Iswaran, SMS(MTI), inspecting our rice stockpile but I know that people are unhappy still about the price increases. I have read a lot of the interesting things on the

Internet. Some are quite good. I don't have time to show you all of them but I'll just show you one tonight. This one says "Wah Piang Eh! the ERP has reached Pedra Branca". I sent this to Raymond Lim. He says that's his favourite one too.

I completely understand how Singaporeans feel and why Singaporeans feel like this. But we have to react rationally to understand what's happening to us and what we can and cannot do about it. We can't prevent prices from rising in Singapore. We import all our food except for a few eggs and Mah Bow Tan reminded me a few fish. We import all our fuel and all our electricity is produced from imported either fuel oil or natural gas. When the world prices go up, how can we keep our rice prices, our petrol prices, our diesel prices, our electricity prices down? It can't be done. In terms of dollars, your wages have not gone down because most workers are earning more dollars this year than last year. Last year was a good year, people got good increases, got good bonuses, so you have more dollars. But when you spend those dollars, you find that they have shrunk and with inflation, what that means is some of your wage increase went to you, some of that wage increase went to the people who sell us oil. So, to put this in a very over-simplified way, the oil producers of the world have got rich. The Russians, the Arabs, they've got rich. The oil consumers of the world like Singapore, therefore, we have got a little bit poorer. That's what it is. They are richer, we are poorer. How has it happened? Not by taking dollars away from you but by shrinking each of your dollars a little bit smaller when you spend it.

Singaporeans wish that the government would do something to stop these prices from going up, just order them to stand still, control them, don't let them go up. Some governments try to do that but the subsidies cost huge sums of money. All the governments which try to do this have a very serious problem on their hands. And even those who produce oil and gas find this very hard to sustain. You look at Malaysia, they subsidise oil but what happens? Singaporeans go to Johor Baru to top up. Thais go across from Thailand into Kedah to top up, not your petrol tank but a huge special tank in a truck so as to get maximum benefit and they are oil producers. They've had to cut their oil subsidies and push up prices recently. Malaysia, Indonesia did that, also an oil producer. China produces some oil, India also, no oil, but they were subsidising. It's untenable. We can't do that but we can help Singaporeans and the

way we help Singaporeans is to let the electricity price go up but to top up your SingPower accounts with U-save and give more U-Save to the poorer households, three room flats, two room flats and what that means is we are helping you directly because U-save really is cash. We are putting it into your account, up to you to spend. If you use it for electricity, it helps you to cover your bill. If you use less electricity it will last longer. But it's a lot of money because for the lower-income households, three rooms and below, it's worth three to six months' worth of your utility bills. So that's a lot of money. We can help but we have to help in the right way. This year, we've done more to help Singaporeans.

We foresaw this spike in inflation last year, towards the end of the year as prices started rising. We knew that Singaporeans would be worried. We started planning what we could do to help them, what we could do to reassure people and when it came to the Budget, fortunately we had a surplus last year. We were able to make a significant distribution in the Budget to help all Singaporeans but especially for the middle-income groups and even more for the lower-income groups, the needy. So we have growth dividends, Medisave top ups, U-save, so many measures, such long lists but all to give help where the help is needed.

Besides the Budget, we have many other measures to help the needy. For the lower-income workers, we've got Workfare to top up their income and savings. This year in the National Wages Council deliberations, we made a special one-off payment to the low wage workers. We recommended it and many employers have done it because we knew that they would be pressed this year. For the destitute, we have higher public assistance rates which we have revised up this year. I think it's now \$330 per person. We've got Comcare, we've got Medifund and for retirees, we have pushed up the CPF interest rate which was one of the things we discussed here last year at the rally. One extra per cent interest on the first \$60,000 of your balances and it's come into effect this year and it will help to preserve the value of your CPF savings for your old age. So it's helpful to retirees, it's helpful to the young people and not so young but not yet old. Overall, it's \$3 billion from the government this year and I think that's not a small sum of money.

I know that many Singaporeans who are not so poor but also not so well off feel that they are pressured. Middle-income Singaporeans and they feel that they're the sandwiched class, stuck in the middle. But when you ask who is the sandwiched class, all the way from quite low down to quite high up, it's a very fat sandwich but they feel sandwiched and we haven't forgotten them. We have got growth dividends extended to them. We've helped them with their education costs, for example, polytechnic and university bursaries have been extended, so a large proportion of students are now eligible for bursaries. We've topped up the post secondary education accounts for all school-age children and that includes all of the middle-income groups and that's a big sum of money.

I know that the middle-income put a lot of emphasis on education and this is one way to build up, so when your kids go to poly or university, that little kitty, that nest egg is there. But overall, I think our most important strategy to help the middle-income group is to keep our taxes low and therefore minimise your burden. If you look at our personal income taxes, actually they are already lower than most other countries and for middle-income Singaporeans, in fact, our income tax is lower even than Hong Kong by quite a lot. On top of that, this year we gave a generous 20 per cent personal income tax rebate in the budget costing us nearly \$400 million aimed at this middle-income Singaporeans. I think if you look at it in perspective, we have done a great deal to try and help the middle-income Singaporeans.

I know there's one item which middle-income Singaporeans worry a lot about and that's cars. Car related taxes are something which the government studies very carefully. I would acknowledge that at one time the car-related taxes were a significant burden on car owners, and many of them are middle-income. Because our car ownership taxes had become so high, we needed to control the number of cars, we pushed up the ARF, excise duty, so many items and the amount per car was very high and was disproportionate. Hence, we discussed this when we had the Economic Review Committee a few years ago which I chaired and we decided to make a major policy shift to shift from ownership to usage so that we could bring down the ownership taxes, ARF, excise duty and so on. We could issue more COEs so that they'll be more

affordable, then we could enable more people to afford cars. But to do all these good things, we would have to push up ERP so that we can control traffic jams on the roads.

In fact, we have moved decisively on that. I put together some figures to show you. It's easiest if I show you on a graph. But if you compare 2000 before we moved and 2008, where we are today, you will know how far we have come. In 2000, the government collected S\$6 billion in vehicle-related revenues. S\$6 billion, it's a huge amount of money, it's like two or three times the amount of GST we collected in that year. Because we have changed policy by 2008, the amount has come down. Halved – S\$3 billion. So we have effectively saved Singaporeans about S\$3 billion of tax and this includes everything. But to do this, we have had to push up the ERP. By how much? In 2000, that's all the ERP there was – S\$80 million. This tiny sliver at the top of the whole stick. This year, after a lot of ERP adjustments, we have doubled it. It's S\$160 million but still very small compared to the total amount of car-related taxes which are collected. Despite this, we have still made this big reduction in the taxes which we have collected, which is savings to Singaporeans. And because of these savings, therefore, more households have been able to own cars. In 2000, there were about 320,000 households owning cars. Since then, in the last eight years, the number has gone up. Now 430,000 households have owned cars, which is about one-third more, 100,000 households. I think this is something which is worth trying to do because many Singaporean households want to own cars and we have been able to enable more of them to do so. How have we been able to do that? By bringing down vehicle taxes and how have we been able to do that? This little red sliver here by pushing up the ERP. This is in terms of overall growth numbers, billions. But if you are buying an individual car, one household, one car, you can see the difference. So I have chosen as an example of 1.6 litre car, typical Toyota Corolla, it was there in 2000, it is there this year. In 2000, how much do you think it cost to buy a Toyota Corolla all in? S\$110,000. This year, for the same car, in fact the salesman will tell you it's a better car, the price has gone down to \$64,000. This is mainly because the government taxes have come down because the OMV has remained about the same. It was about S\$19,000 before, now it's \$16,000. So basically the Government taxes have made the cars a lot more affordable. So the result of this is that there are more cars around us,

you can see it HDB car parks getting more crowded, you can see it on the roads. Therefore, because of this, this year we have had to increase ERP charges.

I know many people are upset by these ERP charges. But we have to see the bigger picture because in fact, the ERP charges are enabling us to benefit Singaporeans so as to reduce the burden on you and to enable more Singaporeans to own cars. So when we had to make the adjustment this year, we considered it very carefully, how should we do this without increasing the burden on Singaporeans and we worked out an ERP package, not just raising the ERP or putting more gantries, but reducing road tax at the same time so as to offset it and overall, to bring down the costs. Let me show you how this works. Before the package, let's take the 1.6 liter car again, probably a Toyota but could be another one. Before the package, the ERP was \$122. After the package, it's gone up nearly \$200. So it looks very frightening but in fact, if you consider the road tax which you have to pay and which we have adjusted – you used to pay \$874 of the road tax, and now it's come down to \$744. So the net effect is that you have a saving. In fact, you're saving money rather than out of pocket because of the ERP changes. How much? Let's do the sums. ERP increase \$76; road tax reduction \$130; net savings \$54. So overall, there is a net saving from this package. So we have not increased the burden on Singaporeans. We have actually reduced the burden on Singaporeans by some. The trouble is people may not realise or remember how much road tax they are paying or even worse how much road tax they paid last year. Sometimes they may not be the ones paying it. I asked one driver how much road tax she paid because she was complaining about the gantries she went through and the beeps which she heard. So she thought for a while and then she said to me, "I am not sure, I have to ask my husband". Because she didn't pay the bill, her husband paid the bill and I am not sure even when the husband paid the bill, he noticed that it was smaller this year. Furthermore when the husband pays the bill, there is no beep-beep but when the wife drives the car, each gantry, one beep. So that is the problem and I think that's part of the reason why people are not happy. So we have to draw the connections and get people to understand that actually the middle-income Singaporeans have benefited from government policies.

But we haven't only thought about road tax and car drivers because the point of all this is to have a system which will work for all Singaporeans and that means improving our public transport. So together with pushing up the ERP, we are building more rail lines, we have more trains running, about 800 more trips every week. So the waiting times have come down, the overcrowding during peak hours has come down. Bus services are getting improved. We are making the transfers more convenient and cheaper because the transfer rebate will go up. So we are doing many things. We can't in the end have every household in Singapore own a car like in America, that's not possible. But what we can do is to have the roads free flowing and a first class public transport system for everybody.

Besides cars and public transport, we also have to pay attention to the wider needs of the public and you can get a good sense of what the public is worried about by looking at the mix of the Meet-the-People session cases which the MPs hold. I do my own MPS from time to time, the MPs do regularly and I can tell you what we find. Not many job-seekers unlike during the last recession because there are a lot of jobs to go around. There are some hardship cases but we have a lot of schemes to help them – you have got vouchers, you have got ComCare, you have got CCC schemes, CDC programmes and so on. I talked about some just now. But there is one worrying trend in the MPS cases and that is, there are more and more people looking for HDB rental flats. And in one year, the number of applications has gone up, tripled and now they form the bulk of our MPS cases – the biggest group is people looking for rental flats. Many, many reasons. HDB is building more rental flats but if you look into the applications, not all of those who apply for rental flats are truly needy. And HDB gave me some examples. I show you one where a woman aged 60 was applying for rental flat and she had three children. Two of them live in private property and the children wrote down don't worry, we will jointly hire a maid to look after our mother. Please, can she have a rental flat. I think families must have their problems otherwise they would not go and look for MPs or HDB for help but I think that for this group of people, rental flats are not the right solution. Instead, they should look for other viable alternatives. They can rent out a room, they can even rent out the whole flat, move in with their children. We are going to have the lease-buy back scheme for the two-room and three-room flats which is going to be implemented next year. Or they could sell

their flat and move into a smaller flat or move into a studio apartment, also with a short lease and therefore, free up some money. So there are various ways they can solve their problems but I think we have to manage this rental flat problem. MND and HDB will be reviewing the scheme for rental flats so that we can keep an effective safety net for the people who need this, the minority of genuinely needy families who have not only no income but also no assets and also no family support.

So I have talked about the poor, I've talked about the middle-income, I've talked about those who need housing rentals. I think for the vast majority of Singaporeans, we have provided comprehensive measures in the budget. Most people do not realise how much they are getting and as I said in the Chinese speech just now, if you take a three-room flat, a low-income household, say an elderly couple with one child working. They are getting from the government \$5,000 this year, all in which is much more than any increase in their cost of living and if you take a middle-income household, five-room, let's say middle age working parents two children which is a typical profile, they get not a small sum either about \$3,400 and that's not counting any personal income tax rebates which they may be getting. So I think we have done a fair amount to help Singaporeans but inflation has turned out higher than expected, especially electricity and fuel prices and the economy is a bit more uncertain than the outlook at the beginning of the year. So I think after looking at the budget position, we can do a little bit more.

There is a second instalment of the Growth Dividends coming on 1st October. We will increase this by 50 per cent. And because energy electricity is such a heavy bill now, and some people's bills have gone up by 100 per cent even more. So this year's U-save rebates, we will also push it up by 50 per cent. Which means for a three-room household like the one I mentioned earlier, they get about \$500 more all in and a five-room household will get about \$200 more. Overall this is going to cost us \$250 million to the Government, a quarter billion dollars. If you add it to all the other things we are doing, I think it will help Singaporeans see us through this period. But I would say please don't think that hong baos are going to solve this problem. We can't give hong baos all the time and giving ourselves hong baos does not help address the problem of the oil producers becoming richer and Singaporeans becoming poorer. To address that

problem, we have got to keep our economy competitive, we have got to produce more, be more productive, therefore, earn more for ourselves. Then we can raise our standard of living despite increases in oil and food prices.

Our Society

The well-being of Singaporeans depends not just on bread and butter issues but also on our human and social environment which means on how we behave, how we relate to one another as Singaporeans. How can we make Singapore a more gracious society? We have done many things over the years to improve ourselves. We have got all sorts of campaigns and initiatives. Queue up, be courteous, no spitting, please flush toilets. Most recently service excellence, go the extra mile for Singapore. Sometimes people laugh at us but actually these are things which we can work on and improve and if we make people aware of their behaviour and conscious of the impact on others, we can educate them and gradually they can learn new habits and they will respond and our social norms will upgrade and we have made progress. For us living in Singapore, seeing one another day by day, you don't notice. For people who come here once in a while and see us at long intervals, it is like a one of these speeded-up movies. They can see the difference.

There was a letter in the Straits Times forum page recently which was very interesting and I was very moved reading it. It was from a Sri Lankan lady who had visited Singapore 40 years ago when she came here on her way to America to be a postgraduate student and she came back again recently. Now much older and she needed a wheelchair at the airport and she spent a few days in Singapore and she was sufficiently moved to write this letter which the Straits Times published. Let me read a little bit of it. "From the moment I landed until I left, the city impressed me. Everywhere I met only kindness. I was in a shopping centre and asked a young girl the way to the MRT station. She offered to show me the way and taking my shopping bags, led me to the station. Shopkeepers gave me water to drink. People waiting for a bus walked with me to the correct bus stop and people helped me cross the street. I have never experienced this sort of kindness anywhere else in the world. "

I think she must have been a very nice lady but the people who behaved so well to her flew the flag for Singapore. We don't know who they are but we should thank them. We can do even better, of course. We have a Singapore Kindness Movement and it conducts surveys of social behaviours that Singaporeans consider important and not important and they showed me a list of the different things. Quite interesting – not important, or considered not important doesn't mean really not important but considered important at least shows me where some of the problems are. So some of the things we are good at are sitting properly at the cinema. Don't put your feet on the chair in front of you. Very difficult for tall people like me. Say thank you after being served – that people remember, But other things we are not so good. Say please is not so common. Clear tables and return food trays – we need to improve. We are trying to inculcate this habit. I don't understand. Every national service man knows exactly what to do in his cookhouse. Maybe we need more reservists training. But at Suntec City, no reservists, no NSmen, it's going to take time to change the mindset because the mindset is I go to the food courts to eat and not to clean tables. So I got a letter recently from somebody, a lady, an email, talking exactly about this, about how we should make Singapore a more happy place to live. And she mentioned this. She said "Actually we should feel quite embarrassed to leave our dirty plates and dirty tables for the next diner. In my Mum's house, after eating we will clear our plates and clean the table. This is a good habit we should adopt outside the home". Then she went on to add, "Oh yes, most importantly, no fines, no fines. Dishing out fines hurts relationships and no good image for PAP Government." So I thank her for her good wishes. We shall try and find some ways before thinking about fines.

One of the ways we've thought about, which MediaCorp thought about was to hold a contest on Morning Express, Class 95FM. And we have the deejays, famous people, Glenn Ong and the Flying Dutchman, who are here tonight. They invited listeners to send in their videos of the best and the worst Singaporean habits. Tremendous response. So I asked Mediacorp to compile some highlights. Good and ugly, to share with you.

(Video clip)

So there you are. I think the filmmaking is outstanding, the conduct can be improved. I think the best way to focus our efforts is when there's a major event and we are put to the test. And we have done well before. The International Olympic Council meeting in 2005, the IMF/ World Bank meetings in 2006 and we put on a really good show, not just to impress people, but because that is the way we want to be. And now we have to prepare for other major events. F1 next month, APEC next year, Youth Olympic Games in 2010. Let's use these opportunities to improve our social graces. This is how other countries have done it. The Olympic Games, Sydney 2000. It set a very high benchmark. The show was very good, but what really impressed visitors was the genuine warmth and sincerity of the Australians. There were 47,000 volunteers. They cheered, they drove buses, they manned checkpoints, they greeted visitors, they were friendly, effective, polite. They said "Good day mate" and after a while you know what that means and you feel welcomed, created a whole atmosphere of friendliness and hospitality.

China is now hosting the Olympic Games. They've made a huge effort to welcome the athletes and the visitors. And you watched the opening ceremony, that's spectacular, but you may not have noticed that they had launched large scale civility campaigns to educate people and they designated special days of the month for special movements. So the 11th of the month is queuing up day - 排队日, because 11, one one. The 22nd of every month is "Give your seat to others day" (让位日) because 22 look like two chairs side by side. For the Games, they mobilised 100,000 volunteers, mostly young men and women, university students, and others. Tremendous pride in their country. Every willingness to go the extra mile, to impress the visitors. That here is a people who are proud of their country and who want to make visitors feel welcomed.

So we too should mobilise ourselves for the YOG. It's the first time ever the Games are being held. So let's make a special effort to make sure that it is an outstanding YOG. We mobilised very successfully to support the bid when Teo Ser Luck went around. He's not here, he's in Beijing tonight. And Singaporeans from all walks of life spontaneously organised themselves to participate, schools, youth groups, companies, taxi drivers and I think this grassroots participation impressed the IOC and so we won

the bid. So let us rally together again. Show what Singapore is about and welcome the world with our spirit and our warmth. But we mustn't just stop at the YOG. We've got to work consistently at this, patiently over many years, strive for higher standards and a permanent improvement in our behaviour, not for other people, but for ourselves. So that we can be proud of ourselves and make Singapore a better place for all of us.

I've just got an update on the game. Singapore 0, China 2. Game is still progressing.

Our People

We are creating a better Singapore for future generations to enjoy. So my next topic is babies. This is a very long story. So I've prepared a special slide which captures the story. Let me show you. This is a slide which shows our total fertility rate (TFR), which means the average number of children born per woman over her lifetime. This shows the TFR from 1960 all the way to right now, 2007 last year, coming down like this and this single slide tells us about our history, about our economy, about our culture and about our policies.

Let me show you. The history is this graph. From six children per woman in 1960 coming down to the mid-70s to 2.1, which is the replacement level, because you need about two children per woman to replace herself and her husband. And then continuing to go down till it's about 1.3 today. It's the same story which we see in Korea, in Taiwan, in China, all over Asia. As the economy developed, as we educated our people, as women got jobs and they were liberated, they stopped just having one baby after another at home and the numbers came down. That is our history.

But if you zoom in to the last 30 years, you will see more interesting details, starting with the way our economy is, because actually people have control over when they want their kids. So when the economy goes down and times are uncertain and people worry about where they're going to get their next meal, they put off having children. So we look at the graph coming down, but the times when it comes down sharply, like here in the mid-1980s, it's usually because the economy is not doing well. There was a recession in 1985 where there was quite a problem. In the late 90s, it's gone down

again and that was the Asian crisis. Then if you look down here, comes down again, 9/11 and SARS. So each time there's a crisis, people put off having babies. Crisis passes, numbers bounce back up, but never quite go back to where it used to be.

But you can see something else very interesting in this graph. Look at the peaks rather than the low points. Take this one. 1976. Why is that? You take this one, another peak, 1988. When you look at the next one, 2000. Dragon years. But each dragon smaller than the next dragon. So 2012, I worry for the little dragon.

You can also see our policies in this chart. Family policies. In the 1960s, the policy was two is enough. Fabulously successful. In fact, over successful. We had a poster, you remember this girl or boy, two is enough. Two little girls. We achieved the target, we over-fulfilled our plan. Went down, late 80s we had to change our message. Three if you can afford it. So this was after the dip here. We got alarmed, we changed, three kids. And it worked. There was some effect, quite successful, went up, the dragon helped, but it stayed up for quite long and then unfortunately it came down again and then we decided we needed some more policies so we had baby bonus in 2001 and child development co-saving scheme. That's the proper name, but actually we call it baby bonus. And that unfortunately didn't work because we were hit by 9/11 and SARS and come here, 2004, this was my little contribution, my first Rally. Marriage and Procreation Package. You see, we've given up having a lot of pictures, just one little infant. And if you study the graph very carefully, you can see that in fact there were some improvements, just a little bit, but you really can't see it very well, we need a magnifying glass. So we zoom in with a magnifying glass. 2004, 1.26, 2007, 1.29. So, improvement, but the target is 2.1. So 1.5 is here, 2.1 is here. We're going to have a problem.

So the question is, what more should we do? I think, first, we should encourage people to get married. And second, we should encourage couples to have children. The first step is to get the right partner and get married. I'm not an expert in this. So I consulted the experts, those with experience and I talked to some of the matchmakers.

We have SDU, we have SDS, we have quite a number of private dating agencies now which have come along. So I talked to several of them and we had a very lively lunch exchange. I learnt a lot from them and it's fabulous material for a TV studio discussion, which one day they will do. They told me so many interesting stories which put it graphically in real people's lives, the practical problems and how it works and what the difficulties are.

So let me just summarise the main learning points. First of all, and encouragingly, many singles want to get married. They're not happy to be single, they want to get married, they're serious, they're not just out to have a good time, but they face difficulties. What are these difficulties? Some have never dated. They didn't date in school. They started work, once they settled into a routine, they're older, no chance, no social circle at all, no opportunities to meet new people. So one matchmaker told me one conversation he had. He talked to this lady. What do you do after work? First of all, what do you do? She says I work. After work what do you do? I go to the gym. Weekends? I stay at home with my parents. You go out? Yes, I bring out my nephews and nieces. So he says oh dear, everybody will think that these are her children and will not chat her up. So have you met any new friends last week? Dead silence. How about last month? Again, dead silence.

So they have a problem. How do you break out of this? Some people date, but they start too late and the dating agencies tell me that the women in their 30s have a big problem. They join up, they sign up and there are men in their 30s too who sign up. But the men in their 30s want to look for women in their 20s. Why? They make a very practical calculation. You see, I'm 30 something, supposing I marry a woman who's 30 something, takes me a year to get to know her, we get married, we want to enjoy ourselves for a couple of years before we think about having babies, then we think about having babies, you add it up, I'll be 40 something, my wife will be 40 something. How? So therefore the 30-something-year-old looks for the 20-something-year-old girl. And the 30-something year old girl has a big problem and I feel for her because I had a dialogue with some women. The women's wing organised it for me and one such lady stood up. She had great courage and she stood up and she spoke and she explained her problem. That she started off putting her career first. She worked,

she built up her career. After she got her career sorted out in her 30s, she started thinking about looking for a partner. She joined, signed up dating agencies, tried, no joy. And she was sharing her experience with us and with the room. She still hopes to find someone, but it will be quite hard.

So that's a real problem. The good news is that more people are prepared to seek help from the dating agencies and the women are more willing to look for help than the men. The men are macho, sensitive about their ego, they don't want to be seen going for help. The women are more prepared to go. So most dating agencies have more women than men, 60-40. That's an encouragement to the men to sign up. But unfortunately, sometimes their social graces are not up to scratch. So the dating agency told me another story. They arranged for a guy to meet a date and the setting was a romantic dinner in a nice restaurant. The guy turned up in slippers. So he counselled the guy. The guy says, that is me, I work in slippers, I walk in slippers, I come in slippers. So they talked to him, finally persuaded him to buy a pair of shoes, keep the shoes in his car. So before getting down at the date, he puts on his shoes, he meets, he goes for the date. And it worked.

So it went a little further. Next thing he knew, the man gave him a call. He says, what's happening. He says "I'm outside my girlfriend's house". So he said, "Are you stalking her? Why are you there?" He says "No, no, no, she has invited me to meet her parents". That's good. So he asked him, "Did you bring a present?" He said, no. So he was directed, ran around, bought a present, came back, knocked on the door, went in, eventually it worked, got married and then the lady said to him, "Quite interesting, very unlike you to have brought a present". So I thought to myself, "Wow, I was lucky, when I was invited to meet my girlfriend's parents, I didn't bring a present either". Fortunately we got married.

But you also need to have realistic expectations. You have to make an effort for the relationship to work. You mustn't be carried away by what you see, romantic images on the movies. Boy meets girl. Boy falls in love with girl instantly, madly, married, lives happily ever after, maybe have twin babies. But we are real people, ordinary people in real life. You may not have instant sparks the first time, but you take your time,

discover the person for who he or she is. Nurture the relationship and then maybe love may blossom. That's how many Indian couples do it. They're match made, they don't know each other very well before they marry, but they develop the relationship and it works. So when I told this story to the women's group, there were two Indian women sitting in the front row, nodding vigorously. I talked to them afterwards, they turned out to be immigrants. Both had lived here quite some time. Both had been match made to their husbands, both happily married. And they said yes, this is the way, this is one good way to do it.

I think that we have to take a practical approach to this. We'll do more to help singles get married to the extent that we can. We have the SDU, we have the SDS – Social Development Unit, Social Development Service in the PA. They're working on this, they're doing a very good job. Now they're catering to different markets, graduates, non-graduates. SDU graduates, SDS non-graduates. I think we shouldn't be so rigid. We should merge the two. Have one, more critical mass, more activities and hopefully more pairing ups, more weddings and more children.

A lot of people want the SDU, SDS because they are government. So they know this is real. They know this is serious. They know this is not some escort agency. It is respectable. But there are also young people who don't want the government to know that they are dating and would like to use private agencies but want quality assurance because just in case, the private agency is not respectable, they don't want to be trapped. So we are going to try to give them the best of both worlds. SDU will go into a new business to certify private agencies that meet quality standards. We have Case Trust. We will have SDU Trust. Put a logo down there (referring to slide).

Young people themselves should take the first step. Don't leave it to too late. Make time, go out, meet new friends, join a dating agency, doesn't matter whether it's SDU or whether it's a private one. You may find someone you are attracted to, then you can marry the person you love and then you can love the person you marry.

Once couples are married, we like them to have children. We used to think this would follow naturally but this is no longer always the case because couples are having fewer children, having them later. Some prefer not to have any children at all. Why?

We look at other countries, we see it happening all over East Asia. I told you just now earlier. Confucian societies with similar cultural values undergoing very rapid transformation, social and economic change. So there are powerful social and cultural forces at work which are pushing us in the wrong direction. But it's not just happening in the east, Asian societies. It is happening in western societies too. In Australia, the government is working hard to encourage couples to have more kids. They have had the baby bonus, they've had tax incentives. They are introducing them now. They have quite a good slogan, "One for dad, one for mom, one for Australia". Europe has this problem. Many countries facing a dearth of babies but there is something interesting in their experience. If you look at southern Europe, Portugal, Italy, Greece, Spain, the countries with more macho culture. The women are less liberated. They are more likely to stay at home, less chance to work, fewer babies. But in northern Europe, Netherlands, Scandinavia, where the gender roles are more equal, the women are more likely to work and yet there are more babies. This is very interesting. Gender roles and working are something which modern women put a lot of emphasis on.

So what's happening in Singapore? I discussed this when I met the women, married, single, young and not so young. They agreed that gender roles and helping mothers to work are important and they gave me many ideas on what we could do to facilitate this. So let me share some with you.

First of all, we have to share responsibilities for child-raising. Traditionally the husbands go to work, wear the pants, the wives stay at home, have the babies, take care of the babies. And it's true that the women have a better touch with children. But the situation today is different and the men can make the effort. If husbands leave everything to the wives, or the women are forced to choose between working or having babies, they are going to go on baby strike. So the husband has to share duties at home. I was discussing this with some MPs, including a lady MP and I said, you know, nowadays, I see men carrying babies in the markets when they go out. So she says you think

carrying babies is enough? You have got to wake up at night, feed the baby, change the nappies. I used to change nappies. In the days before pampers, you've actually got to fold the cloth, you got to put it on, you got to put the safety pin and I haven't pricked any baby yet. If I can do it, it means everybody can do it and I think that you have to change these attitudes.

We can't change these mindsets by making speeches but I think we can shift the ethos and spread it, maybe in schools, when it comes to domestic science, we must teach the boys also some of these skills. Try to influence them to have the right expectations. And share the responsibility. But in terms of things we can do and in terms of incentives, I think there are couple of small things.

We introduced childcare leave a few years ago which can be claimed by either parent. It's now only two days a year, I think we can push this to six days a year. I see that women are cheering. The men ought to cheer too. We will introduce one new thing. One week unpaid infant care leave per year, either parent until the child turns two years old. So first two years, if some things you need your infant to go for inoculation or some emergency, well, you can take some time off.

This is the first thing I learnt from the ladies. The second thing is that we must have a good work-life balance. You must have flexible work arrangements so that it's easier for women to have both, to work and to have children. And you must have family-friendly employers who will make this happen. So they make the practical arrangements and their attitudes when you go – they don't make a sour face and they don't make you feel like there is a little black mark recorded in your annual confidential report. It makes a big difference and with a bit of effort and imagination, you can do a lot. You can provide nursing rooms so that mothers who are lactating can express their milk and store their bottles. You can allow telecommuting and be flexible about it so long as the work is done. In fact, one company I know of actually allowed one employee to go all the way to Australia with her husband and telecommute from Australia and continue to be paid and do the work and then she came back and she resumed her job. You can find ways around having them physically present. So one catering company which has a lot of outdoor catering over weekends, outside catering,

supplied their staff with walkie-talkies and with Blackberries so that they don't have to be physically there, they can be with their family, they can go out but they can keep an eye on the catering arrangements, make sure things don't go wrong. I think such employers we should recognise and thank publicly and MOM and MCYS will make a special effort to do that.

The government will help to share some of this burden of the employers. For example, maternity leave. It used to be eight weeks, we extended it by four weeks, now it's 12 and the extra four weeks, the government pays. I think it's been very much welcomed by people so now about three quarters of women actually take 12 weeks maternity leave. But if you ever manage a baby, you'll know that actually 12 weeks is not very long. So I think what we should do is to increase it to 16 weeks. And this last four weeks, I think we give some flexibility. Don't make it necessarily all at the beginning, it can be any time in the first year and the government pays for this four weeks also.

But I would say whatever the leave arrangements and whatever the government carries, ultimately the woman or the man must make a personal choice. Do you work 110 per cent on your career or do you set aside time for other activities for a balanced life? I think each person has to decide his or her own point of balance.

I remember my own experience. I am a beneficiary of this. My mother was a lawyer but everyday, she came home to have lunch with us. So everyday we come home from school, three of us, my mother is there. We have lunch. Nowadays you would call it quality time. This was before people invented such big words. All it meant was she had time for us. We had time to talk to her and it was a tremendous help. She avoided going out at night for functions. She had to go to accompany my father but business functions very seldom. What it meant is less takings as a lawyer, less work, less conveyancing but she decided that her children were more important to her and she acted on that. And I think she was happy with that and we are definitely very grateful for that. Today, it's harder to do this. The office hours are longer, the pace is more intense, people call them 'office hours', you must put quotes there because it starts in the morning but it doesn't finish after dinner. And at home, you are working. On holidays you are working too on email or Blackberry or whatever.

Despite this, I think you have to maintain a balanced fulfilling life and you have to keep a pace which is sustainable not just for one or two years and you burn out, but for a lifetime and you are in balance, equilibrium and at the end of your life or when you retire, you say I'm satisfied, I've had a good career, I've taken care of my family, I've brought up children. This is what life is about.

Work-life balance also applies to the children. I know a lot of parents complain about stress on their children and especially complain because they say the education system causes the stress. We have trimmed the school syllabi – teach less, learn more. But parents still want their children to do that extra little bit more. So enrichment classes, tuition classes, all sorts of programmes and before exams, they feed the children chicken essence. So I see advertisements for chicken essence with kids in school uniforms, prominently displayed outside schools. I think some pressure is inevitable. It's part of Singapore's competitive spirit. Other East Asian societies are even more ruthlessly competitive. You look at the Koreans with their crammed schools or the Japanese, they have jukus I think they call them, the Hong Kongers, I just read one article about the Koreans. They go there, they inspect your bags, no frivolous magazines, no handphones, no lipstick. You go in, no making friends with boys and girls, it's like a prison. And everyday they have one hour of rest, every week they have two hours on the weekend to get into the right university.

We are not like that. We have some stress but we should manage it, we should take it in our stride. It's natural for parents to worry about children and to encourage them to work hard and do better. But we also need to understand them, to know that every child has different aptitudes, different talents, to give them space to grow up, to let them learn and mature in their own time. Press them to do better but also know them and let them develop the way their nature inclines them to develop. In many directions, may not be academic, may be sports, may be arts, may be music but let them go with their nature.

Third thing which I learnt from the women is about the financial cost of having kids. Actually I didn't need to learn this from women, I knew about this. It is a significant expense to bring up children. First the direct child-raising expenses, the milk powder,

the pram, the paediatrician, all those things cost money. But on top of the direct cost, you also have to think about the opportunity costs for working mothers particularly and for professional mothers especially. What do I mean by opportunity costs? When the mother is working, she's earning money. When she is looking after the child and she has to work less or less intensively, she has to forgo some income there to look after the child. So her income has come down some so that's called opportunity cost. Less work, sacrifice their careers. And that is why often it is the professional women, the most successful ones who say that it is expensive to bring up children. So paradoxically, the lower-income women feel less opportunity cost but higher income women feel it so and say so.

Financial considerations cannot be the motive for having children. I think if you suggest to a couple that I give you a bit of discount, how about having more kids, I think many would be very indignant at this and rightly so. But it's right for us to help women to lighten the burden of having children and that's why we had the baby bonus, that's why we had a tax incentive and we will enhance these schemes. I don't have the details tonight, so you watch the next instalment but for the baby bonus we will improve it for the first time parents. For the tax incentives, we will do more in order to encourage mothers to work.

The fourth thing which the women asked me to focus on is early childhood arrangements. This is a major concern of parents especially if both parents are working. The critical period is from birth to six years when they go to school. Because after they've gone to school, they are in primary one. Well, they are mostly taken care of and also a little bit bigger able to look after themselves. But before they reach school, the first six years, those are critical and you want to have that peace of mind that they are being looked after well. Most families take care of children at home, either the grandparents keep an eye on them or they have extended family or they have maids. But many working mothers depend on formal childcare arrangements and one quarter of children of this age are in childcare centres and the most popular centres have got queues. You wait one year, sometimes more before you get in.

I visited one, NTUC childcare in Jurong which is one of the popular ones. Very impressed with what they were doing. Talked to some of the parents who came in the evening to pick their kids up and to meet me. They were very happy to have their kids there. Good environment, they will socialise, they learned skills, social skills, dancing, they were preparing for national day, they were making models, learning to interact with other kids, get along with other kids, and the parents had peace of mind while they were working. So I think that we should do more to build up the childcare sector. It is important. I think we should do three things. Make it more accessible, that means more centres. Make it more affordable, that means bigger subsidies per child. Make it higher quality, raise the standard, so that we can work with this. That way, we will have a better quality childcare centre and we will be able to work.

The kindergartens are another thing which we must do to improve. Not everybody goes to childcare centre but nearly everybody goes to kindergarten. And we have a very lively kindergarten sector in Singapore. At the high end, I think they can look after themselves, at the middling end, mass market, the PAP Community Foundation centres, standards have improved but I think they can do better. I think that we should put a lot more effort into enhancing the kindergarten sector as well because it is important for our kids to have a good kindergarten preparation when they go to school. You don't want the kindergartens to be a pre pre-school. So when you go to primary one, you are already pressured before you reach primary one, you have pre-pressured. You have competition to get into the kindergarten but you want a good kindergarten environment. And I think that we should be able to do that. We've got already government spending money on the kindergartens because qualifying institutions are getting subventions and help from MOE. I think we should push this up substantially. So that we can raise the standard, we can raise not just better teachers which we are doing. We can have better syllabuses, better run institutions, higher quality environment so the kids grow up much more confident and particularly for those whose backgrounds aren't so ideal at home, they will be able to make it in kindergarten and start from a more equal starting point when they go to school.

This is a big move. We have deliberated this over a long time. We didn't decide because our cut-off point was at primary one. I think our cut-off point mainly should still

be at primary one but we should begin to do more before kids reach primary one so that we can prepare them for life and for school. Those are four big things which we need to do.

There are two more small things which we will also do which don't affect a lot of people but I think we should do. It's right. One, couples who want to have children but can't conceive. They go for IVF but it's expensive. So we will offer financial support to lower the costs of the IVF. Secondly, couples with many children. There was a letter in the Straits Times, I think there were five mothers each of whom had five kids, who said remember us and we have five children, your incentives stop at four. So I think we should remember them and I think we should extend most of the incentives like tax relief, childcare subsidies and so on to the fifth and the subsequent child. There are not many of them. But I hope the incentives will encourage those who can afford to have more.

These measures all add up to a very significant package. We are talking about maybe \$700 million a year. If more babies are born, it is going to be more than \$700 million a year but even that is about double what we are spending today on child incentives. And altogether we'll have about \$1.6 billion spent a year or 0.6 per cent of GDP. Wong Kan Seng is in charge of population policies, so he will have a press conference later this week and he will give you the full picture, including the numbers which I think many parents will be anxiously waiting. But please don't wait for the press conference to pay attention.

This package will make a difference to many couples but I can't guarantee that it will solve our problems because this is a deep problem. We have to come back to this, revisit it periodically. Finally it's about mindsets, personal choices and values. Please put emphasis on marriage, on family, make these your priorities, have a full and happy life.

I've got a message. We have lost 0-3. We were up against a very strong China team. I think they have done us proud. We should congratulate them and we should rejoice and celebrate.

Our Future

Our children will grow up in a completely different world and we have to prepare them and Singapore society for this world. One of the biggest changes that will affect us is the Internet. The new media is pervasive and fast moving. Everyone is plugged in and connected. People are blogging, engaging one another, organizing themselves online, doing politics online. We used to talk about grassroots, now we have to think about Netroots, people on the Internet and it's happening worldwide.

You look at America, the current election campaign. John McCain says I don't know how to use the computer, I have no email but he has a website on the Internet. He has to, John McCain.com, This is John McCain's website.

Barack Obama. He uses a blackberry, constantly texting, communicating, emailing and the Internet is a key part of his campaign. He has got a powerful simple homepage, "Change we can believe in" and he's used it effectively to reach out to younger Americans to get them highly energised and participating and rooting for him and helping him to run the system. He's got Chris Hughes, Chris Hughes is one of the founders of Facebook, 24 years old, I suppose must be worth a few hundred million dollars now, dropped out of university. He joined Barack Obama to help, used Facebook technology to organise his campaign, his volunteers, his events, his donations, his activities, his appearances, his emails, the whole lot. Therefore Barack Obama has a Facebook presence which you can see and like all of his pages, there's one very interesting button on it which is bright red – Donate now. And very powerful because people are taken up by this and 1.5 million people have clicked that button and each one donates small amounts but altogether adding to about a hundred million, maybe more by now. Cumulatively, a huge boost to his campaign, so much so that he can say I don't want government money, I'm going on my grassroots money. But it's still money. But Barack Obama also runs into trouble on the Internet because all sorts of stories go on. Like he is a Muslim or he didn't do this or he did that and he can't go around fighting untruths all over the Internet everywhere. What he has done is to collect all these untruths together to make one website which is called Fight the Smears. John McCain attacks him for not visiting wounded troops and then there's a

rebuttal. And if you go in, a whole list of all the things which are untrue and all the explanations according to Barack Obama's campaign. He is using the internet but he is also running into some of the difficulties of using the Internet. This is America.

Let me take another country nearer here, Korea, in Asia. It is the world's most wired country, mostest broadband, mostest usage, people do everything on the Internet and it's had a huge impact on Korean politics. It's empowered new groups because they mobilise and they activate on the Internet. So it helped President Lee Myung-bak in his election campaign last December to win a resounding victory because on the Internet people could mobilise and new groups could form but on the Internet you also have rapidly changing moods in the population. So within a few months after being elected, President Lee was under siege and there were mass demonstrations. They said million man demonstrations, maybe a slight exaggeration but if you look at the picture, it looks huge. This is a candlelight picture in Seoul. What were they agitated about, Mad Cow Disease. Facts? Actually rumours, fantastic rumours. The first rumour, 94 per cent of Koreans have a special gene. When they eat beef, they will get mad cow disease. That went around. Everybody got excited. Calmed down, next rumour – Cow products are used to make pampers. Babies wear pampers, babies will get mad cow disease. Videos and pictures circulated online. This is a real event. Here's another one. There are some even ruder which I thought I shouldn't show you tonight but you can find them. Then from the internet it comes back, people get agitated, demonstrations go back on the Internet again. President Lee Myung-bak calls this info-demics. Anonymous false information, create discontent and unhappiness, spread like an epidemic in the real world. But President Lee calls it info-demics. One Korean newspaper who doesn't have to be so careful with its words, calls it mad cow madness. That's Korea, that's a negative example.

Malaysia is another interesting example where the Internet has become an active space for information and engagement. There is lively debate, serious contributions but also more doubtful stuff. There are blogs, chatrooms, there are alternative news sites, like Malaysiakini which is very popular and I know many Singaporeans visit it and it has quite a lot of news. The politicians themselves actively participate in cyberspace. Dr Mahathir has a blog now. He uses the name Che Det. He started in politics and he

went in to have a blog. Other people start with blogs and then go into politics. You heard about Jeff Ooi? Famous blogger, stood for election, elected. In the recent elections, there was a mass of material circulating, Blogs, SMSes, Youtube and the public went to cyber space to get what they couldn't get from the mainstream media. The opposition was there, all over. I show you Anwar Ibrahim's website, pictures of him, videos of him. BN also has a website like that and so the battle went on in cyberspace. It wasn't just cyber space, of course. There was also real life politics in Malaysia because the opposition raised many hot issues in their ceramahs, in their meetings, rising cost of living, poor public service delivery and perceived inequalities in the government's policies, to put it delicately. But these were issues which were picked up in the new media and then virally distributed, one shares with two, two share with four and it multiplies and everybody gets the message and the result was 8th March when the elections were held.

Even in China, which has the world's largest number of Internet users, more than America, the Internet has become an important factor. After the Sichuan earthquake, Netizens mobilized to raise funds and show support for the victims. I show you one slide “重建家园，中国力量” and it had an impact on the mood and the sense of patriotism and unity which the Chinese developed after the Sichuan earthquake. Their leaders are now engaging on the new media and President Hu Jintao had his first web chat recently, answered a few questions.

These are other countries. In Singapore, the new media is also quite a big thing. I talked about this two years ago but in two years we've moved on since then. Today more than 80 per cent of households have broadband. There are six million handphones in Singapore. You think about that, 4.5 million people, six million handphones, more handphones per couple than babies. No wonder no time to have babies. But the young people are totally immersed in this medium. They are reading the print newspapers less, they are getting information, discussing issues online. The Straits Times website, people are participating, CNA website, same. Zaobao has OMY, also very interesting, new approach to presenting the news and engaging the audience and people are writing their own contents, sharing it with others, organizing interest groups.

All this has changed the way the government works. Our services have gone online 24/7. You want a passport renewal, you can do that, you want to incorporate a new business, set up a new company, 20 minutes, it's done. You want to pay your taxes, IRAS, no trouble. And the government is also communicating and engaging with Singaporeans online. We're not just pumping out stuff, we have some quite interesting stuff which we are pumping out, we have some video clips, I think MDA is showing the way. Some of you may remember Christopher Chia, who is a CEO, turns out he's a very good hip-hop dancer. But also two-way engagement and participation. And REACH is at the forefront of that. They need to engage people. So they've got a website which is popular and they've got blogs, online chats and so on and they also participate on Facebook. And you get quite a lot of participation. For my rally today, I got a lot of feedback from REACH and the subjects which I am talking about are the subjects which are hot on REACH. So we look at their homepage, what do you find? Rising costs of living. Hot topics.

So that's the way the government works, that's the way Singaporeans work and that's the way we will have to adjust in order to conduct our politics. We have to adapt to this, get used to this, turn it to positive effect, use it to inform, to educate, engage people. And each of us has to learn. It's not something which you learn to mouse click, you're there. You must learn how to be savvy, cyber citizens. Don't get taken in, be discerning about what you see on the internet. When people say click here, check first before you click. When people say this is true, don't just send it to all your friends. Ask first, is this true? Set prudent limits so that we can flag problems and we know where the dangerous ground is. Participate actively by all means, but don't get swept away and please don't catch mad cow madness.

Our rules governing politics also must keep up to date. First of all party political films. That means films about political matters. Right now they're totally banned and for a reason because politics is a serious affair. We want voters to consider issues, rationally, coolly, detached, think through decisions which affect your future and make a considered judgment. And our worry is that films are an emotive medium. The impact of seeing something on a film is quite different from reading something in cold print. It hits you viscerally, it affects you, engages your emotions before your thinking processes

can kick in and if you're watching it in a crowd, even more powerful. Then, passions can get stirred up and people can get carried away. I think this is a valid concern, but I don't think an outright ban is still sensible because this is how people communicate on the web in daily life. They make videos, they pass clips around, you saw the clips just now from the Flying Dutchman, even my NDR, National Day Rally Speech, it is now National Day Rally multimedia super show. Has to be because that's the way you have to communicate and after the speech, videos, blog responses and people make these things. Anybody can do this any time, anywhere.

Let me show you. I have a handphone here, it's an ordinary Nokia handphone. It's a handphone which has a little programme loaded in it called QIK. And what QIK does is to turn this handphone into a video camera. If I click it, it will turn on, become a video camera and furthermore it will stream the picture immediately onto the Internet, onto my website. So if I turn on the camera now, I'm filming you now, you look on my website, you can see yourself. I think we must make sure we see the upstairs people too. Slight delay, but it works. So please wave, you're on candid camera. There you are, simple as that. I've just made our first non-political video.

So we've got to allow political videos, but with some safeguards. Some things are obviously alright, factual footage, documentaries, recordings of live events, I think National Day Rally, surely no problem. But I think some things should still be off limits. If you make a political commercial which is purely made-up material, partisan stuff, footage distorted to create a slanted impression, I think those should still be off limits. In between, what is okay and what is not okay, there will be grey areas, but I think we can deal with this, just as we deal with it for non-political films, we have censorship, we have classification standards, it depends on subjective judgments, but we've worked out a workable system, a panel applies their minds, they make a judgment. I think we can work something out, but the overriding consideration is to preserve the integrity and the quality and the honesty of our political discourse. Keep it straight, keep it serious, think carefully about serious matters which concern our lives. The second thing we should change are the rules for political material which can be put on to the internet during elections. The rules we now have were settled before the last general elections. So for example, and they're very restrictive, no podcasts, no video

casts and most people can't post materials during the election period. Only the parties, only the candidates, the agents can do that.

By the next general election, five years will have passed. Now, cyber years are like dog years. One year in cyberspace equals to seven years in real life. That's the pace at which things change. So five years times seven means 35 years in the real world, means our old rules are way, way out of date. That means we have to change to new rules, liberalise to allow people to participate more actively and flexibly. So we must allow podcast, video cast, must allow others to post election materials also, but we have to maintain or try to maintain accountability and responsibility, somehow. It's not easy to do this. Do not think that other countries do not face these problems, they do. The Koreans are very exercised about this. Every time I meet them I exchange notes with them. They ask us how we intend to deal with it and I ask them how they are dealing with it. They don't have an answer, but it's a real problem.

We have an advisory council on the impact of new media on society, AIMS. Mr Cheong Yip Seng is chairing it and they're studying these issues in detail, they've been thinking about this I think for quite many months now. I look forward to seeing their recommendations. But let me say that beyond cyberspace, politics is about people's lives in the real world. You can't vote for an avatar on second life. You're talking about real life, not second life. You have to get a direct feel for the person. Do you trust him, is he capable, is he honest, will he wilt? So you've got to talk, you've got to argue, you've got to persuade. And then you've got to mobilise and work together for what you together believe in and you can't just do this online, reading emails or even listening to podcast or watching vodcast. You have to do it face-to-face and we do this all the time. Grassroots sessions, dialogues, meetings. We are a small society, so it's possible for us to interact and get to know one another well. You cannot have make belief because the prime minister is just an image on the screen, everybody will know he is just an image on the screen. He has to be here in real life and you have to feel the person and then you will know. So that's how politics has to be done. We have a few restraints because we cannot afford to take chance with race and religion but by and large Singaporeans are free to engage, to talk, to mobilise, to influence one

another, to do nearly everything, especially indoors where we lifted the limits a few years go.

There is one remaining restriction and that is on outdoor demonstrations. We still do not allow this and our concern is law and order and security. It comes back to race and religion again because one incident could undermine our racial harmony and confidence in Singapore. But again like political videos, valid concern but we have to move away from this total ban and find ways to allow people to let off steam a little bit more but safely. How?

We have Speakers' Corner at Hong Lim Park. While they find the location accessible, near the MRT, not so many speakers but if you want to go there, there is place. Just put your name down and you can speak. So I think we should allow our outdoor public demonstrations, also at the Speakers' Corner still subject to basic rules of law and order, still stay away from race, language and religion. I think we will still call it Speakers' Corner, no need to call it demonstrators' corner but we will manage with a light touch. So I think there is no need for the police to get involved. We will hand this over. Mah Bow Tan has agreed. NParks will take over. NParks, you know they have green fingers, everything will grow nicely, it will be well in hand. I think we should look into online registration for Speakers' Corner. So you don't have to go to their office.

The overall thrust of these changes is to liberalise our society, to widen the space for expression and participation. We encourage more citizens to engage in debate, to participate in building our shared future and we will progressively open up our system even more. If you compare today with five years ago or ten years ago, it's much more open today and we will continue to feel our way forward. We can't just progress by copying others blindly. We have got to think through our own problems, ourselves, find the right path for Singapore, crossing a river by feeling for the stones step by step, as Deng Xiaoping said. But please remember, even in the cyber age, some things don't change. In 50 years' time, Singapore will still be a little red dot. To thrive as a nation, we will still need the cohesion to stay united, the ability to outperform others and the will to survive and excel and occasionally, win medals. That means a hardworking and well-educated population, a capable effective government, outstanding people at all

levels, totally committed to Singapore. Then however the world changes, our children will still have a bright future. Before I leave this subject on new media, I want to do one more demonstration.

PM: "Hello Team Singapore".

Mr Tan Eng Liang: "Good evening, PM."

PM: "Hello, Eng Liang."

Mr Tan: "Yes, I am the Chef de Mission of the Singapore Olympic Team in Beijing. Sorry PM, we just lost the gold medal to China. They are a better team with better skills and techniques but our paddlers tried their best and they did play well."

PM: "Thank you, we heard the results earlier. I shared it with my audience earlier. Our paddlers have done very well and they have done Singapore proud. Please thank them from us. Jiawei, Tianwei, Yuegu, but also the whole Team Singapore in Beijing. You have done us proud, you have carried our flag high."

Mr Tan: "Yes, they will do that. Thank you Prime Minister for we will I think carry on with flag of Singapore and I think with this silver medal, we have achieved the objective. Thank you for your messages."

PM: "Thank you, send our greetings and congratulations to the team."

Mr Tan: "Yes, I will do that."

PM: "Good night, Eng Liang."

PM: That was my last special effects for tonight.

Conclusion

I have discussed some key issues that affect our future. Immediate concerns like inflation, cost of living, long-term issues, living graciously, raising families, opening up our society. We have got to get these right to keep our economy growing year after year. Sometimes, people criticise us for putting too much emphasis on economic performance because GDP growth, employment, productivity and so on, they appear just as so many statistics, so many numbers, decimal places but actually growth is critical. It gives us the resources to solve our problems. It creates opportunities for our workers to secure better jobs, for our young to receive a first-class education, for all of us to improve our lives and fulfil our dreams. So it's not just abstract numbers, it's changing people's lives for the better. It's about the Singapore story as lived in the lives of all of us.

The older generation of Singaporeans have experienced this. So take for example, Mr Arumugam Jeyapal who works for PSA. He's had PSLE plus two years of vocational training, that's all. He started as a prime-mover driver earning \$250 a month, worked his way up over the years, now he's 58 years old, mentor to yard crane operators, earning \$3,000 a month and active in the union. Over the years, he has upgraded from a three-room flat to a five-room flat. He has three children, and they are doing well in different fields. One is a soccer coach, one is a lawyer in the AG Chambers, a DPP, a daughter is studying in NIE to become a teacher. He's now 58. So he says "I have lived the Singapore Story, I am grateful for what the government has provided."

Middle-age Singaporeans have also seen this. I give you another example, Madam Lim Hwee Bin, who is a wafer fab specialist. Here you see her all toggged up. Her face is uncovered because otherwise you can't see but she is working in the Clean Room. She quit her job a few years ago to help her daughter who wasn't doing well in school. Then her daughter studies improved, she returned to work full-time as a machine operator at Seagate, night shift, OT to supplement the wage but her friends told her she could get a better job at the wafer fab but she didn't have a lobang. So how to find the job at the wafer fab? So she resigned, she responded to an ad for e2i. e2i is NTUC's Employment and Employability Institute. And she went there and the e2i helped here to equip herself with new skills and she joined ST Microelectronics as a wafer fab specialist. Now, she's earning \$1,400 a month, nearly a third more than

before. So at 45, it is not so easy with children but she has made the career switch successfully to a new job with brighter prospects. Her daughter is doing well, now in Singapore Poly studying to become an optometrist. That means learning to measure eyes for spectacles. I think there is a brilliant future in Singapore. So many of us are speckies.

Young Singaporeans are writing their own Singapore Stories too. They enjoy far more opportunities than their parents ever did. I have this group - Crystalline Tan, Neng Abdul Rashid, David Aw – three of them. SMU graduates, fresh out of school, gone to Dubai, recruited by Fullerton Financial Holdings (a Temasek company). And they are taking risks venturing seizing opportunities and launched off onto an international career.

Or this young man, Mohamad Fadzuli. He is not here this evening. He's a computer games enthusiast. He was addicted to computer games as a boy. So I think he must have caused his mother a lot of stress but he went to Nanyang Poly, he did a diploma in entertainment technology, he topped his class. He applied to Carnegie Mellon University in the US, which is the one of the best universities for computer games. And they took him, they gave him advance standing, they waived the undergraduate degree, he has gone in to do a Masters. And he got an MDA-ST Electronics Scholarship. So now he is on a three-month attachment at Disney. He is not on holiday there. At least I don't think so. He's at Disney because Disney has a collaboration with Carnegie Mellon and he's helping them to develop a new computer game.

Or take this young lady, Brenda Tan. She is a marketing manager. In school, she was playful and lazy. 'O' level results not so good but she went to ITE, then she went to Ngee Ann Poly for a Diploma in Business. She got a job at Citibank as a tele-sales officer. She did well and was promoted. She was posted to Malaysia to set up a new unit there and she became the manager of the unit, managing 80 people on her staff. She came back to Singapore and now she's progressing in her career. And she says, I should read this because you should hear this. "ITE has given many opportunities to people like me who are less academically inclined. This is something

unique about our education system and about the openness and acceptance of our society.”

They are not all here but several of them are here – Mr Arumugam, Brenda and Madam Lim. Some of them are overseas so I think that we should thank them for living the Singapore Story. This is what we mean when we talk about growth, about investing in our people, about thinking long-term. This is what drives us to do the best for Singapore whatever the uncertainties and difficulties. So let’s look beyond our immediate problems, let’s work hard, grow our economy, transform the nation, then we will create even more extraordinary opportunities for the new generation and together, our children will write more chapters of our Singapore Story. Goodnight!”

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวกนกพร ชตเชย เกิดเมื่อวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2528 ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา สำเร็จการศึกษาปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา จากมหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อปี พ.ศ. 2550 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2551

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย